טעמים

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שביעית
גיליון מספר 671

✦

נח
תשפ"ז

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	5:30	6:42	7:22
בני ברק	5:45	6:43	7:19
חיפה	5:36	6:42	7:20
אשדוד	5:46	6:44	7:20
בית שמש	5:29	6:43	7:21
קרית גת	5:47	6:44	7:21
נוף הגליל	5:38	6:41	7:20

ספיר
רפוס מהיר ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

התחזקות וביטחון
במשנת ה'זרע שמשון'

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
" ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"הכל דבש"

שיעור מס' 294 | פר' נח תשפ"ז

כדאי לך להתקשר לש"ב שליח חב"ד בכרתיים ולשמוע מכלי ראשון סיפור מדהים מציע לי ידידי רבי יוחנן קורנבליט הי"ו התקשרתי להרה"ח ר' שניאור טורנהיים הי"ו שליח הרבי מליובאוויטש זיע"א. בכרתים באיי יוון. אשר ריתק אותי בשמחה בפרטים המדהימים. שנים רבות הייתי עם משפחתי הי"ו בשליחות בבייג'ינג בסין, אך זיהום האוויר שם מאוד לא היה בריא לילדיי, ונאלצנו לחזור לישראל ולבקש ממרכז השלוחים למצוא עבורנו מקום אחר.

את השליחות לכרתים קיבלנו בשנה שעברה באמצע מלחמת איראן, ומיד כשנפתחו השמיים רצינו לצאת לשם ולהתארגן לפתוח את המקום לקראת חג השבועות תשפ"ו התייעצנו עם שליחים ומומחים שמכירים היטב את המקום, כולם טענו לנו שכעת בחודש אייר זה בלתי אפשרי למצוא מקום ראוי לשמו הפנוי להשכרה לקיץ הקרוב. הכל כבר נסגר מבעוד מועד בחורף, כך שלמצוא מקום כעת לקראת חג השבועות זה בבחינת "על מנת שתעלה לרקיע".

למרות התחזיות השחורות, נפשנו כמהה לקרב יהודים ולמלאות את השליחות באופן הכי עוצמתי שיש. על כן אמרתי בליבי: נצא לשטח, אולי יתמזל מזלנו. יצאנו לכרתיים לראשונה לקראת ל"ג בעומר, שם אכן התברר שאיחרנו את הרכבת; שהרי בשביל למצוא מקום הדרוש להפעלת מסעדה כשרה שהייתה מאוד נצרכת במקום, זקוקים אנו למקום עם רישיונות ודרישות מאוד ספציפיות. יצרתי קשר עם כל הישראלים שהכרתי, עברתי בין כל המתווכים שם, והתברר שהכל תפוס עד אפס מקום - כל המקומות הושכרו כבר במהלך החורף לקראת עונת הקיץ, עת האי מוצף בתיירים עד אפס מקום.

החלטתי לעבור לבדי בין חנויות ומסעדות, ושוב מתברר שהמומחים צדקו: כנראה שלא יתאפשר להתחיל פעילות ראויה לשמה בכרתים בקיץ הקרוב. נאלץ כרגע לנהל פעילות מוגבלת בביתנו, ורק במהלך החורף הבעל"ט תשפ"ז, בעת ששוק ההשכרות פעיל, נוכל להתארגן לקראת הקיץ של שנת תשפ"ז, ורק אז נוכל לעשות את השליחות עם כל השטורעם.

הנפש השליחותית שבקרבי הייתה מאוד מאוכזבת, הרגשתי צורך לחלוק עם חבר את הכאב והתסכול. התקשרתי לחברי שליח הרבי באשקלון, הר"ר לייבלה רבינוביץ הי"ו. הלה ענה שהוא מתוועד עם חסידים אצל הרב גורביץ שליט"א ממגדל העמק, ויחזור אליי בסיום ההתוועדות.

בסיום ההתוועדות הוא מתקשר אליי ומשתף אותי בסיפור ששמע כעת בהתוועדות, אחיו של הרב גורביץ הקים לפני כחמישים שנה מרכז יהודי בעיר ליאון בצרפת, המפיץ שם את אור היהדות עד היום הזה. השליח יצא לחפש מקום ראוי בטולוז, אך הרבי מלובביץ' זיע"א אמר לו שילך לחפש מקום בליאון, בהוסיפו הוראה חד-משמעית: להיכן שאתה הולך - תלך עם שמחה וחיוך גדול על הפנים, הצרפתים אוהבים אנשים שמחים.

"יצאתי לליאון, שם הסתובבתי עם חיוך מאוזן לאוזן לחפש מקום מתאים להקמת בית ספר יהודי סיפר השליח. מצאתי מקום תואם, שהיו עליו הרבה קופצים, התקיים מכרז בין כל ההצעות. בקורות חיי ציינתי את היותי 'חסיד' - וראו זה פלא: אני זכיתי במכרז! כשנפגשתי עם בעה"ב, גוי צרפתי, הלה שיתף שראה בקורות חיי שאני 'חסיד', ומשכך הלך לחפש באנציקלופדיה מה זה "חסיד." ומצא כתוב, שאחד המאפיינים הבולטים של "חסיד" שהוא אדם שמח 'אני אוהב אנשים שמחים,' אמר לי הצרפתי, 'וכשאני רואה את החיוך על פניך הבנתי שבחרתי באיש הנכון'." כך, בזכות החיוך, הוקם לו בי"ס יהודי המשמש כמגדלור להפצת יהדות עד היום הזה.

"לעצתי שמע," מציע לי ידידי השליח האשקלוני, "קח את הוראת הרבי הזו, תמרח חיוך גדול על פניך וצא שנית בכוח המשלח לחפש מקום, ובע"ה חפץ ה' בידך יצלח."

החלטתי שאני הולך על המקסימום, הכי שמח שיש: חיוך מאוזן לאוזן, אנרגיה קופצנית. משתף הר' טורנהיים כמה דקות לאחר מכן מתקשר המתווך שיש לו מקום נהדר להראות לי. הגעתי במהירות לכתובת - לוקיישן הכי מרכזי באי, 360 מטר, עם מקום לבית כנסת לצד מסעדה כשרה, הכי טוב שיכולתי לחלום! אלא שבחנות ליד אמרו לי שאיזו גויה סינית כבר שכרה את המקום לפני כמה ימים, אך המתווך התעקש שבעה"ב רוצה לפגוש אותי. נפגשנו בשמחה - מה זה בשמחה, במלוא מובן המילה של השמחה! ניהלנו מו"מ במשך יומיים והכנו מסמכים לחתימה.

הבנתי שהבירוקרטיה תיקח עוד כמה ימים, ומשכך אמרתי שאני צריך לחזור לישראל לשבת ובשבוע הבא נחתום בע"ה, אך הבעלים התעקש שהוא רוצה לחתום עוד היום, והוא מוכן אפילו להוריד את הסכום.

כשישבנו לחתימת החוזה, ביקשתי מהמתווך שיבדוק עם הבעלים (שלא דיבר אנגלית) מדוע הוא כל כך רוצה לחתום איתי. הלה סיפר כי הלקוחה המתחרה היא סינית והוא מעדיף לחתום איתי אפילו בסכום נמוך יותר ראשית כי אינו מחבב סינים בלשון המעטה. ועוד - והוא העיקר - השמחה ומצב הרוח שלי מצאו חן בעיניו, ולכן החליט שהוא רוצה לעבוד איתי

התרגשתי מהתזמון וההוראה ששלח לי הרבי בתזמון כה מושלם, עד שפרצתי בבכי של הודאה והתרגשות במשך שעתיים, לפני שהצלחתי לספר לרעייתי על שהצליח ה' דרכנו באופן כה מופלא ועל-טבעי. וכפי שאחד הישראלים שמכיר את האי שנים רבות אמר לי: "למצוא נכס במקום כה מרכזי זה נס גלוי."

"בוא אתה אל התבה" - כלומר כדי שידעו כולם שאני משגיח עליך אף בלא הטעם של הכרח קיום המין, לפי שאותך ראיתי צדיק בדור הזה. ועוד נוכל לומר, שרצה לעשות לו ניסים בתיבה ושידעו הכל שהוא ראוי להעשות לו ניסים, דברי רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א בפרשתנו. ברור לנו שהנס הזה אירע בזכות עצת הרבי "להיות בשמחה", עצה מדהימה שנשלחה אלינו ברגע שהינו כה זקוקים לה מסיים השליח הר' טורנהיים את דבריו בשמחה.

תלמידו של הרה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, הרב שמחה סמואלס הי"ו, המוסר בשער בת רבים שיעורים קצרים בשער הביטחון, בטוב טעם ודעת משתף בסיפור אותו שמע אישית מעורך דין שעדיין אינו שומר תורה ומצוות, המשמש כמנכ"ל חברת נדל"ן המוכרת בישראל השקעות בחו"ל.

היה זה במהלך חודש אלול תשפ"ו; ההכנסות בחברה שאפו לאפס, לא נסגרו עסקאות כלל, ולא היה כסף לשלם את המשכורות לעובדים. בצר לו פנה לאחד הרבנים איתו הוא מתייעץ מדי פעם. אמר לו הרב: "שמע לעצתי, תהיה בשמחה ותודה לבורא עולם."

"ברוך השם, הכל דבש" - מטבע לשון מוכר המגלם בתוכו סוד לחיים, ברכת ה' מתוך הודאה שמחה ומחשבה שהכל דבש, הן הופכות את הכל לדבש. הלא דבר הוא, שדווקא הצירוף של ראש חודש מר-חשון הוא ו'דבש י'היה ה'יום ה'זה, כי ב'ש'מ'ח'ה' אותיות מ'ח'ש'ב'ה', היא המפתח להפוך אפילו את המר לדבש!

העו"ד קיבל את עצת הרב כפשוטו, למחרת הגיע למשרדו כשחיוך גדול מרוח על פניו מאוזן לאוזן ובסוף יום העבודה הזמין את העובדים - שגם הם לא שומרי תורה ומצוות עדיין -על חשבונו למסעדה סמוכה, שם פינק אותם בארוחה דשנה ומעט משקאות חריפים. תוך ששיתף אותם בעצתו של הרב להיות בשמחה ולהודות לה', הם אכלו ושתו באווירה שמחה ועליזה, ובהתרוממות הרוח שרו בשפתם ובלשונם שירי הודאה ותודה לקב"ה

"האדם לא נברא אלא בשביל שיקלס להקב"ה", מוכיח רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א, בפרשת בראשית, דוד המלך, נעים זמירות ישראל, הרי קיבל את שבעים שנותיו מאדם הראשון, כמובא במדרש. ועל זה אמר דוד: "כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן" - "פעלך" ו"מעשה ידך" דווקא, הכוונה לאדם הראשון שהוא גרם לי את השמחה שאני חי. וידענו שנוטריקון אד"ם הוא א'דם ד'וד מ'שיח, אם כן נשמת אדם ודוד הכל אחד, כי נשמה אחת להם. ואמר דוד: אם כן מחויב אני לומר לפניך שירה לתקן פגם שעשה אדם הראשון, ותתרצה לפניך השירה שאני אומר כאילו אמרה אדם שנברא בשביל כך.

המעניין היה שמיד כשסיימו את מסיבת ההודאה, הטלפון צילצל: על הקו לקוח שהתעניין ברכישת נכס "נקבע זמן למחר בבוקר ונפגש בנחת," אך הלה מתעקש שהוא רוצה להגיע עוד הערב למשרד. שם סגר עסקה והשאיר במקום סך ארבעים אלף ש"ח במזומן כמקדמה לרכישת הנכס!

למחרת בצהריים שוב הזמין בעה"ב את העובדים לחנות שוואורמה סמוכה ושוב חגיגת הודאה ושמחה כהוראת הרב, הפעם זה היה בשעות העבודה. והנה שוב מגיע טלפון מלקוח נוסף המעוניין לסגור עסקה. הלה הגיע, חתם והשאיר מקדמה בסך 40 אש"ח, הוא כה נהנה מהעסקה והשירות והביא בעקבותיו לקוחות נוספים.

ביום השלישי שוב כטוב ליבם ביין - אותו שתו בצורה מבוקרת כדי להיות בשמחה כהבנתם - הגיע למשרד משום מקום לקוח נוסף שהשאיר מקדמה בסך מאה אלף ש"ח!

משתף הרב סמואלס, בבקשו לשתף את קוראי העלון בפרטים הבדוקים והמדהימים כעדות מנהל החברה שהעיד בפניו - שמעודו לא היו ברשותו כל כך הרבה מזומנים להם זכה בזכות השמחה, "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב". הקב"ה רוצה שנעודה ונשמח - או אז הכל יהפוך לדבש.

© כל הזכויות שמורות

לְקוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת נח

"נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)

באחד מביקוריו בארץ ישראל של הגאון רבי אהרן קוטלר זי"ע נכנס אצלו אחד מנכדי הגה"ק בעל החפץ חיים זי"ע ושאל אותו: "ילמדנו רבינו, מדוע התפרסמה צדקותו של זקיני בעולם, ולעומת זה, גאונותו לא היתה מפורסמת"?

ענה לו רבי אהרן: "הנה, הולך אני לבקר במעונו של הגרי"ז מבריסק זי"ע הבה נשאל אותו".

כששמע הרב מבריסק את השאלה, הפטיר מיד: "רצון יראיו יעשה"!

פירש רבי אהרן את דבריו: ה"חפץ חיים" בגודל ענוותנותו, עמד והתחנן לפני ה', שלא תתפרסם גדולת תורתו. ותפילתו נתקבלה...

ומה עם צדקותו, הוסיף לשאול אותו נכד?

ענה לו רבי אהרן תשובה קולעת: "תורה" ידע ה"חפץ חיים" שיש לו, לכן התפלל על זה. אבל "צדקות" לא עלתה על דעתו שהוא צדיק, על מה יתפלל?! (פנינים)

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

מעשה היה בעיר הבירה לונדון ביהודי שהיה בעל הבית על כמה וכמה בניינים בשכונת גולדרס גרין, והיה משכירם לאחרים ומהם מקור פרנסתו. הלה היה מקפיד שלא להשכיר מדירותיו לנכרים שאינם פורעים חובם בדמי השכירות. עד שהגיעו זמנים קשים על העולם, וכל מסחר הנדל"ן ירד מטה מטה, ועמדו הרבה מדירותיו ריקניות משוכרים.

באותם הימים בא לפניו נכרי אחד שרצה לשכור אחת מדירותיו. הלה העמיד פני עשיר וסוחר גדול, ואף סיפר שתחת רשותו כמה וכמה חנויות מסחר, על כן הסכים היהודי והשכיר לו אחת מדירותיו שעמדו ממילא ריקם.

עברו חודש ושניים גם שלושה וארבעה ואין קול ואין עונה, הנכרי נתגלה כגנב מומחה ולא אבה לשלם על שכירות הדירה אף לא פרוטה אחת.

משכלו כל הקיצין קראו היהודי לבית המשפט.

בהגיע עת המשפט שמע השופט את טענתו ושאל את הנכרי מה תשובה יש לך? ויען הנכרי ויאמר, שאינו צריך לשלם לבעליו כי מתחילה היו לו רק צרות בדירה - המים לא הוחמו מעולם, צבעם של קירות הבית היה מתקלף, הדלתות הרעישו מחמת החלודה, ובחורף שלטה הצינה - וכיוצא בזה הרבה טענות ותירוצים שאי אפשר להוכיח שאין הצדק עמו.

וכבר היה נראה ליהודי כי הוא עומד להפסיד במשפט, עד ששאל השופט את הנכרי: האם פרעת את דמי השכירות לכל הפחות פעם אחת? נזדעק הנכרי: "לא ולא, וכי עלי לשלם על דירה כזאת?"

או אז נענה השופט: "אכן נודע הדבר כי רמאי וגנב אתה! כי אם היינו רואים שבתחילה שילמת את חובך, היה מקום לקבל את כל טענותיך; אך ברגע שמעולם לא שילמת, הרי לנו הוכחה מוכחת שמעולם לא היה בדעתך לשלם, וכל הטענות האלו אינן אלא תירוצים. צא עתה ושלם לו מרישא ועד גמירא מימי ישיבתך בזה הבית!".

- - - -

"כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ" (ח, כב)

א. קְצַת אַסְטְרוֹנוֹמְיָה

כְּמַעַט שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שָׁנָה שֶׁבְּכָל לַיְלָה, כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת, מַפְצִיעַ אוֹר הַיָּרֵחַ. לִפְעָמִים הוּא דַּק, לִפְעָמִים הוּא מָלֵא, אֲבָל הוּא תָּמִיד שָׁם, מֵפִיץ אוֹר בָּהִיר.

הַאִם הָעוּבְדָּה הַזֹּאת סוֹתֶרֶת אֶת הַמְּצִיאוּת הַיְּדוּעָה לְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ טִפַּת אִינְטֶלִיגֶנְצְיָה - שֶׁהַיָּרֵחַ הוּא בְּעֶצֶם כּוֹכָב חָשׁוּךְ וּנְטוּל אוֹר עַצְמִי?

בָּרוּר שֶׁלֹּא. זֶה רַק אוֹמֵר שֶׁהוּא מְקַבֵּל אֶת הָאוֹר שֶׁלּוֹ מֵהַשֶּׁמֶשׁ בְּכָל עֶרֶב מֵחָדָשׁ. הוּא בְּסַךְ הַכֹּל הִשְׁתַּקְפוּת.

לֹא הִתְכַּנַּסְנוּ לְכָאן כְּדֵי לְדַבֵּר עַל אַסְטְרוֹנוֹמְיָה, אֲבָל הָעוּבְדָּה הַזֹּאת מוֹכִיחָה דָּבָר אֶחָד: הַטֶּבַע הַנִּרְאֶה לָעַיִן - מַמָּשׁ לֹא מְסַפֵּר אֶת הַסִּפּוּר הָאֲמִתִּי!

כְּשֶׁמְּדֻבָּר בְּשֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קַל לָנוּ לְקַבֵּל אֶת זֶה, כִּי זֶה לֹא מְחַיֵּב אוֹתָנוּ לְשׁוּם דָּבָר. אֲבָל אִם נִקַּח אֶת הַתּוֹבָנָה הַזֹּאת לַחַיִּים שֶׁלָּנוּ - שָׁם זֶה כְּבָר מַתְחִיל לְהִסְתַּבֵּךְ...

לעי"נ

הר"ר **אלתר חיים** ב"ר **יעקב** מייזליש ז"ל

כ"ט תשרי תשפ"ז - שבעה לפטירתו

הגה"צ רבי אלחנן היילפרין גאב"ד ראדומישלא זצוק"ל והנה גם השני שהתפרנס בקושי, בא לשאול את החזון איש בנוסח הבא: "פרנסתי בקושי, וברצוני לעזוב את חיפה, מה עלי לעשות"? מיד שאלו החזון איש: מה עם חינוך הילדים? השיב הלה: "מצד זה אני נמצא במקום טוב ליד בית ספר חרדי, אבל בגלל דוחק הפרנסה ברצוני לעבור לתל אביב". השיב לו החזו"א: "בשביל פרנסה לא עוזבים את המקום"! (איש לרעהו)

שהיה דר בגולדרס גרין, היה מוסיף ללמוד ממעשה זה, על התשובה והקבלות אשר אנו מקבלים על עצמנו בימים הנוראים:

אך עוברים הימים הקדושים ומיד מתחיל כל אחד עם תירוציו - אם מענייני פרנסה וגידול בנים, או החברותא שאינה טובה, הישיבה והכולל וכו'. והנה, אם "שילם" לכל הפחות בתחילת הדרך את קבלותיו, יש מקום לומר כי אכן יש צדק בתירוצים האלו; אבל מי שמיד בראשית השנה, כשעדיין לא קיים קבלתו, כבר מוצא תירוצים מדוע אין בידו להשלים קבלותיו - הרי זה מטיל ספק כי מעולם לא היו קבלותיו באמת...

(הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

בעיר חיפה דרו שני יהודים שעמלו לפרנסתם והיו רואי חשבון. האחד התפרנס ברווח, והיה "ברומו של עולם" והשני התפרנס בקושי ובדוחק. הגיע הראשון שהתפרנס בכבוד, אל החזון איש ושאל: בחסדי ה' טוב לי בפרנסה, אך מתירא אני על חינוך הילדים בעיר זו שמא תשפיע הסביבה עליהם.

השיב החזון איש: "אם כן קמים ועוזבים את המקום"! ואכן כך עשה, הוא עזב את חיפה, ויתר על הפרנסה ברווח והלך לדור בירושלים.

"קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו, יג)

לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על הגזל (סנהדרין קח ע"א).

בחור מישיבת פוניבז' נכנס לביתו של מרן הסטייפלר זצ"ל לקנות ספר "קהילות יעקב". בטעות החזיר לו הסטייפלר פחות מידי עודף. משהבחין בדבר - מיהר ללכת לישיבת פוניבז', טיפס את המדרגות הרבות, אך כיון שלא ידע מי הבחור, שלח לקרוא לנכדו, ר' אבא ברמן, מסר לידו את יתרת הכסף, ואמר לו: "בחור מהישיבה קנה אצלי זה עתה ספר. תברר מיהו הבחור ותחזיר לו את הכסף".

כעבור שעה קלה שב ר' אבא לסטייפלר ואמר לו כי בסיעתא דשמיא מצא את הבחור והשיב לו את העודף, אך ברצונו לשאול שאלה: "מדוע צריך היה הסבא לטרוח כל כך, ללכת כברת דרך ולטפס במדרגות, כדי להגיע אלי לישיבה, בה בשעה שאני נמצא אצל

ב. הַתַּבְנִיּוֹת שֶׁהוֹרְסוֹת אֶת חַיֵּינוּ

כְּשֶׁהַתִּינוֹק מַתְחִיל לְהִשְׁתַּחְרֵר מֵחֵיק אִמּוֹ וּמְנַסֶּה לִלְמֹד אֶת הָעוֹלָם, הוּא עוֹשֶׂה אֶת זֶה בְּאֶמְצָעוּת תַּבְנִיּוֹת: אִם נוֹשְׁפִים חָזָק עַל לֶהָבָה קְטַנָּה - הִיא נִכְבֵּית. אִם נוֹגְעִים עִם צְבָעִים עַל נְיָר - נוֹצָר צִיּוּר. הוּא עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה שׁוּב וָשׁוּב, בּוֹחֵן אֶת הַתּוֹצָאָה - וּמְחַבֵּר בֵּינֵיהֶן.

הַתִּינוֹק הוֹפֵךְ לְיֶלֶד, וְהוּא מְשַׂכְלֵל אֶת הַתַּבְנִיּוֹת. הוּא לוֹמֵד לְיַד אֵיזֶה חָבֵר בַּכִּתָּה הֲכִי נָעִים לָשֶׂבֶת, לְאֵיזֶה מְלַמֵּד אָסוּר לְהִתְחַצֵּף כִּי זֶה עָלוּל לְכְאֹב, מָתַי אָסוּר לְעַצְבֵּן אֶת הַהוֹרִים, וּמִי נֶחְשָׁב 'חָרוּץ הַכִּתָּה'.

כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ הֵם תַּבְנִיּוֹת, אֲבָל הוּא קוֹרֵא לָזֶה - מְצִיאוּת. כְּכָל שֶׁהַיֶּלֶד מִתְבַּגֵּר, הַמְּצִיאוּת הַזֹּאת תּוֹפֶסֶת תְּאוּצָה. הוּא מֻמְחֶה בִּלְמִידַת עַצְמוֹ בְּהֶתְאֵם לִתְגוּבוֹת הַסְּבִיבָה: הַאִם הוּא שָׁר יָפֶה, הַאִם הוּא חָכָם, מַה הַמַּצָּב הַכַּלְכָּלִי שֶׁל מִשְׁפַּחְתּוֹ, וּבַמָּה הוּא חַלָּשׁ. בְּהֶמְשֵׁךְ הוּא כְּבָר יוֹדֵעַ מִמִּי לְהִתְרַחֵק, לְאֵיזֶה שָׂכָר שָׁוֶה לְהַנְהֵן לְשָׁלוֹם, וְאֵילּוּ מוֹתָגִים שָׁוֶה לִקְנוֹת.

הַתַּבְנִיּוֹת הָאֵלֶּה הוֹפְכוֹת לִתְפִיסַת הָעוֹלָם שֶׁלּוֹ וּמְנַהֲלוֹת אֶת רְגָשׁוֹתָיו: אִם הוּא מַצְלִיחַ שׁוּב וָשׁוּב - הוּא מֻצְלָח וְשָׂמֵחַ. וְאִם נִכְשָׁל פַּעַם אַחַת? מַשֶּׁהוּ בַּמְּצִיאוּת מִתְעַרְעֵר.

אִם הַשָּׁכֵן הֶעָשִׁיר מַחֲיִךְ אֵלָיו - יֵשׁ עַל מָה לִבְנוֹת בַּ'מֶצִ'ינְג' הַבָּא. וְאִם הוּא מַזְעִיף פָּנִים? הַטַּעַם חָמוּץ. אִם עֶשְׂרִים שָׁנָה הוּא חוֹזֵר הַבַּיְתָה לְנִיחוֹחַ קָסוּם שֶׁל אֲרוּחַת עֶרֶב, וּפַעַם אַחַת זֶה לֹא קָרָה כִּי בְּנֵי הַבַּיִת הָיוּ עֲסוּקִים - זוֹ כְּבָר סִבָּה לְהִתְפָּרֵץ בְּכַעַס.

אִם הִתְקַבַּלְתִּי לְמִשְׂרָה מְכֻבֶּדֶת - הַדְּאָגוֹת יָרְדוּ. וְאִם פֻּטַּרְתִּי? זוֹ רְעִידַת אֲדָמָה רְגִשִׁית... אִם נִסִּיתִי טֶכְנִיקָה חִנּוּכִית שֶׁעָבְדָה - יֵשׁ לִי שִׁיטָה וַאֲנִי מְפַתֵּחַ קוּרְסִים. וְאִם זֶה פִּתְאוֹם לֹא עוֹבֵד? אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לָצֵאת לָרְחוֹב...

אִם יֵשׁ רֹאשׁ מֶמְשָׁלָה חָזָק - יֵשׁ בִּטָּחוֹן. וְאִם הוּא מַפְסִיד? הַיַּצִּיבוּת מִתְעַרְעֶרֶת...

אִם נְנַסֶּה לִבְחֹן אֶת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁמַּצְלִיחִים לְזַעְזֵעַ לָנוּ אֶת שִׁמְחַת הַחַיִּים - נִגָּלֶה שֶׁהַכֹּל קָשׁוּר לַתַּבְנִיּוֹת. הֵן הוֹרְסוֹת לָנוּ אֶת הַחַיִּים בְּלִי שֶׁנַּרְגִּישׁ, וְהֲכִי עָצוּב - אֲלוּ בְּסַךְ הַכֹּל תַּבְנִיּוֹת. אֵין בָּהֶן שׁוּם קֶשֶׁר לַמְּצִיאוּת הָאֲמִתִּית.

ג. לֹא לְהִשָּׁעֵן עַל הַתַּבְנִיּוֹת!

"לֹא קָשׁוּר לַמְּצִיאוּת...?" אָנוּ שׁוֹאֲלִים, "אִם דָּבָר הוֹכִיחַ אֶת עַצְמוֹ אֶלֶף פְּעָמִים - מַשְׁמָע שֶׁזּוֹ הַמְּצִיאוּת, לֹא?"

מַמָּשׁ לֹא. בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁהָעוּבְדָּה שֶׁהַיְרֵחַ מֵאִיר לֹא מֵעִידָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אוֹר עַצְמִי - כָּךְ שׁוּם מְצִיאוּת בָּעוֹלָם, גַּם אִם חָזְרָה עַל עַצְמָהּ אֶלֶף פְּעָמִים, אֵינָהּ מְצִיאוּת עַצְמָאִית.

תְּפִיסַת הַמְּצִיאוּת לְפִי תַּבְנִיּוֹת נוֹבַעַת מִכֹּרַח טִבְעִי וּמֻרְצוֹן לְשָׁלְטֵ בַּחַיִּים. הַבְּעָיָה הִיא שֶׁאָנוּ מַתְחִילִים לְהִסְתַּמֵּךְ לַחֲלוּטִין עַל הַתַּבְנִיּוֹת כִּי הֵן נוֹתְנוֹת תְּחוּשַׁת סֵדֶר, וּמַעֲדִיפִים לְשַׁכֵּחַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא וּמַנְהִיג לְכָל הַמַּעֲשִׂים.

לעי"נ הרה"צ
ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הסבא מספר פעמים ביום, ויכול היה להמתין ולתת לי את הכסף בבואי אליו"?
ענה לו הסטייפלר: "אם המרחק מביתי לישיבת פוניבז' נקרא רחוק - מה תאמר על המרחק שיש לרדת מהשמים עד לכאן? זה הרבה יותר רחוק"...
רבותי! מצמרר! לווים כספים ושוכחים להחזיר! צריך להיזהר!
(יחי ראובן)

"מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה" (ז, ח)

הבה ונראה עד כמה גדולה השפעת תאות הממון על האדם: בקרתי אצל עשיר אחד. הגביר, שהיה ידידי, לא התבייש מפני, והתנהג כהרגלו בביתו גם בעודי שוהה בביתו.
באותו יום ארע שאחד מבני ביתו סרח לאדונו... ותעל חמתו באפו, ומכיון שכאמור לא היה מתאפק בפני, ראיתי את להבת הכעס במלוא עוזה: פניו אדמו, אגרופיו נקמצו, והנה לפתע נפרש לפני פלא של ממש.
יהודי כלשהו נוקש על הדלת. אותו גביר מתקרב ומציץ מבעד לחור וכשרואה במי המדובר, נושם נשימה עמוקה, פותח בזריזות את הדלת, ובין רגע ארשת פניו התהפכה מן הקצה אל הקצה - "שלום עליכם ר' יענקל!"... הושיט את ידו - בארשת פנים חביבה ובמין נעימות שלא תתואר...
סערת הכעס שככה, נעלמה כלא היתה. ואני עומד ותמה, היתכן? האם הגביר פשוט עומד לפני, או שמא אחד מל"ו צדיקים השולט עד כדי כך ביצריו, עבור הקבלת פני יהודי כלשהו. לא ראיתי מחזה כזה מימי!
עודני מהרהר בלבי, ואזני שומעות את הדו שיח הבא, מפי האורח: "באתי לסגור את העסקה של חמש המליון שבקשת"...
מיד נזכרתי בסיפור הנפלא על רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל, באותו ויכוח האם טבעם של בעלי החיים ניתן לשנוי: המלך עשה סעודה, והחתול היה המלצר, המגש פרוש על ידיו וכו' וכו', עד שקפץ העכבר לעיני החתול, או אז השליך החתול את הכל מידיו, לכד את העכבר, והצטנף בפינה לאכילת הטרף...
ומדוע נזכרתי בסיפור זה? מפני מה שאני ראיתי, הוא היפוכו של הסיפור עם ר' יהונתן. כי בעוד שעל חתול מאולף הרואה עכבר ושב להתנהג כחתול שמענו, אך לראות כסף ולשוב להתנהג כבן אדם - זהו חזיון נפלא וחידוש מחודש, הפלא ופלא!
באותו מעמד למדתי לקח נפלא, עד כמה הכסף מסמא את עיני האדם ומהתל בו, וזכה העשיר שהנחיל לנו התבוננות נפלאה!
('דורש טוב' - הגדה של פסח)

"כי מלאה הארץ חמס" (ו, יג)

לא נחתם דינם אלא על הגזל. (רש"י)
רבה הראשון של העדה החרדית בירושלים, הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה ממונה על קופה מיוחדת אשר ממנה היו מסייעים לבני ירושלים להשיא את ילדיהם. באותם הימים העניות הייתה נחלת הכלל, והדלות ניכרה מכל פינה. כל אדם אשר היה זקוק לסכום כסף בכדי להשיא את ילדיו, קיבל מהקופה ארבעה זהובים! סכום גדול מאוד באותם הימים, אשר סייע להורים להשיא את ילדיהם בכבוד.
פעם אחת, עמד רבי יוסף חיים עצמו להשיא את בתו, אולם לא רצה לקחת בעצמו מקופת העזרה. המתין, אולי שאר הגבאים הממונים יזכרו לתת לו את

ד. תַּכְלִית הַבְּרִיאָה בִּשְׁתֵּי מִלִּים

הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים מְתַמְצְתִים אֶת תַּכְלִית הַבְּרִיאָה: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם 'יֵשׁ' מֵ'אַיִן', וְהַמְּשִׁימָה שֶׁלָּנוּ הִיא לַהֲפֹךְ אוֹתוֹ בַּחֲזָרָה מִ'יֵשׁ' לְ'אַיִן'.
אֵיךְ הוֹפְכִים 'יֵשׁ' לְ'אַיִן'? לֹא עַל יְדֵי הֶרֶס פִּיזִי, אֶלָּא עַל יְדֵי זִהוּי הָ'אַיִן' שֶׁבְּתוֹךְ הַ'יֵּשׁ'. לִחְיוֹת אֶת הַיְדִיעָה שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת עַצְמָאִית בְּתוֹךְ הַבְּנְיוֹת הַטֶּבַע, וְשֶׁאֲנַחְנוּ אֵינָנוּ מָקוֹר הַכֹּחַ אוֹ הַהַצְלָחָה.
זֶה אוֹמֵר לְהִשָּׁאֵר רָגוּעַ מוּל דִּיאַגְנוֹזָה רְפוּאִית מַלְחִיצָה, לֹא לְהִתְנַפֵּחַ מִגַּאֲוָה כְּשֶׁיֵּשׁ תְּהִלָּה, לֹא לְחַפֵּשׂ שַׁלְוָה רַק בְּכֶסֶף וּבִנְכָסִים, וְלֹא לִבְטֹחַ בִּנְדִיבִים וּבְשָׂרִים - כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת מִלְּבַד ה'.

ה. אַל תִּשְׁכַּח שֶׁאַתָּה יֵרֵחַ!

עַם יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁל לְיֵרֵחַ - אָנוּ בְּסֵךְ הַכֹּל כֵּלִים שֶׁבָּהֶם מִתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ. כָּל הַהַצְלָחוֹת שֶׁלָּנוּ הֵן שֶׁפַע שֶׁלּוֹ, וְכָל שֶׁנִּדְרָשׁ מֵאִתָּנוּ הוּא לְהִשָּׁאֵר 'יֵרֵחַ' וְלֹא לְהִשְׁתַּכְנֵעַ בְּטָעוּת שֶׁאֲנַחְנוּ 'שֶׁמֶשׁ'.
הַקּוֹנְפְּלִיקְט בֵּין הַמְּחֻיָּבוּת לִפְעֹל וְלַעֲשׂוֹת, לְבֵין הַצֹּרֶךְ לְבַטֵּל אֶת תְּחוּשַׁת הַ'יֵּשׁ' וְהַבְּעָלוּת עַל הַתּוֹצָאוֹת - הוּא תַּפְקִיד מֻרְכָּב הַנִּתָּן לָנוּ.
כְּדֵי לַעֲזֹר לָנוּ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵחַ לָנוּ רְגָעִים שֶׁל שְׁבִירַת תַּבְנִיּוֹת: פִּתְאוֹם הַבַּנְק כְּבָר לֹא יָרֵק, הַשִּׁיטָה הַחְנוּכִית לֹא עוֹבֶדֶת עַל הַיֶּלֶד הַצָּעִיר, אוֹ שֶׁמִּתְעוֹרֵר כַּעַס שֶׁמַּרְאֶה לָנוּ שֶׁאֵינֶנּוּ רְגוּעִים כְּפִי שֶׁחָשַׁבְנוּ. הַ'שְׁבִירוֹת' הָאֵלֶּה הֵן סִיּוּעַ אֱלֹקִי שֶׁמַּחֲזִיר אוֹתָנוּ לְהַכָּרָה שֶׁאָנוּ בְּסֵךְ הַכֹּל כֵּלִי. בְּסֵךְ הַכֹּל יֵרֵחַ.

ו. תַּבְנִיּוֹת חֲזָקוֹת מִדַּי

אִי אֶפְשָׁר לִשְׁבֹּר תְּפִיסַת עוֹלָם שֶׁל שָׁנִים בְּאֶמְצָעוּת מַאֲמָר אֶחָד. כֻּלָּנוּ זוֹכְרִים אֵיךְ נִשְׁבְּרָה תְּחוּשַׁת ה'כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי' בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה תשפ"ד - וְאֵיפֹה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם? הַאִם אָנוּ עֲדַיִן זוֹכְרִים אֶת זֶה? לֹא מַמָּשׁ. הָאָדָם לָהוּט אַחַר שְׁלִיטָה, וְאִם הוּא יָכוֹל לְהַשְׁכִּיחַ מֵעַצְמוֹ אֶת רִגְעֵי חֹסֶר הָאוֹנִים - הוּא יַעֲשֶׂה זֹאת.
אָז מָה עוֹשִׂים? לְרה"צ ר' אָשֵׁר פְּרַיינְד הָיָה רַק פִּתְרוֹן אֶחָד: קְבִיעוּת חַסְרַת פְּשָׁרוֹת בַּחֲבוּרָה שֶׁל עֲבוֹדַת ה'.

ארבעת הזהובים, אולם הדבר נשכח מליבם. משראה רבי יוסף חיים שאינו מקבל עזרה, הלך וביקש הלוואה מאחד מעשירי ירושלים. העשיר שמח לעזור לרב הנערץ, והלווה מיד את הסכום המבוקש.

למחרת החתונה, נזכר אחד הגבאים בבהלה כי שכחו לתת לרב את ארבעת הזהובים. רץ מיד הגבאי לבית הרב, ביקש את מחילתו והגיש לו את הכסף. "איני יכול לקחת סכום זה", אמר רבי יוסף חיים, "מטרת הקופה היא כדי לעזור לחתן ילדים, ולא כדי להחזיר הלוואות"...

(פניני עין חמד)

"ואתה קח לך ... ואספת אליך..." (ו, כא)

נראה דהתורה הקדושה מלמדת את האדם דרך ארץ בשעת אכילה, דהנה יש שני אופנים בשעת אכילה, או שיתכופף האדם לאוכל או להביא את המאכל אליו, ומובא בשם הרבי ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע שדרך הרעבתנים לכופף ראשם ורובם על הצלחת שבו נמצא האוכל, אבל אין זה דרכי החסידים עדיני הנפש, אלא צריך להביא המאכל אל פיו ולא פיו אל המאכל, וזה "ואתה קח לך מכל מאכל ואספת אליך" ולאכול בדרך ארץ כמדובר. (מעדני מלך)

"והנה עלה זית טרף בפיה" (ח, יא)

"אמרה יהיו מזונותיי מרורין כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם" (רש"י).

דין תורה הגיע לפני רבה של לעמבערג, חתן וחותנו. החתן טוען: "חותני הבטיח לי שאהיה סמוך על שולחנו ויספק את כל מזונותיי לאחר הנישואין, כדי שאוכל לשקוד על תלמודי ואהיה בקי בכל הש"ס. עתה חוזר הוא בו מהבטחתו ורוצה שאצא לעבוד ואמצא את מחייתי בכוחות עצמי".

הפנה רבה של לעמבערג את מבטו אל החותן ורצה לדעת מה הוא משיב על טענת החתן. "משנה מפורשת היא", הצטדק החותן, "'טוב תלמוד תורה עם דרך ארץ'. אין זה מתאים שחתני ירצה ללמוד את הש"ס תוך שהוא עובר על משנה מפורשת"...

"צודק הנך בדבר המשנה שציטטת", שטף חיוך את פני רבה של לעמבערג בדברו אל החותן, "אולם מוטב לך לחשוב שנית מה הנך מעדיף: חתן בקי בכל הש"ס ורק על משנה אחת לא יהיה לו תירוץ הולם, או חתן בור ועם הארץ שבקי במשנה אחת בלבד.

(במחשבה תחילה)

"ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית השדה" (ט, ב)

פעם נסע הרה"ק רבי אורי מסטרעליק זי"ע עם אחדים מתלמידיו דרך יער, ובאמצע הדרך עמדו הסוסים ולא חפצו ללכת הלאה. הלך בעל העגלה לראות מה קרה, וראה דוב עומד וחפץ לדלג על הסוסים.

התחיל בעל העגלה לצעוק, אמר לו הרבי אל תתייירא, והלך מהעגלה עד סמוך לדוב, הגביה מעט כובעו מעל מצחו, ומיד ברח הדוב.

לתלמידים שהתפעלו - אמר הרה"ק, כתוב 'ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית השדה' אם האדם אינו מקלקל צלם אלוקים שעליו, אין לו לירא משום חיה.

זהו שאמרו (אבות ג, י) 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו' בריות - רומז לכל בעלי חיים, אם הם נוחים הימנו ואינם אויבים לו, סימן היא שגם רוח המקום נוחה הימנו.

ז. חֲבוּרָה - הַמָּקוֹם לְהַנִּיחַ אֶת הָאֲגוֹ

הָאֲגוֹ הָאֱנוֹשִׁי הוֹאֵג לְאֹרֶךְ כָּל הַשָּׁבוּעַ לִסְחֹב לְעַצְמוֹ תְּחוּשַׁת 'יֵשׁ', שְׁלִיטָה וְעֹנֶג אֱגוֹאִיסְטִי - בַּבַּיִת, בָּעֲבוֹדָה וּבַכּוֹלֵל. חֲיֵבֶת לִהְיוֹת לְךָ בַּשָּׁבוּעַ לִפְחוֹת שָׁעָה אַחַת שֶׁבָּהּ תִּתֵּן לַנְּשָׁמָה לוֹמַר אֶת שֶׁלָּהּ.

לְמוּד לְבַד הוּא חָשׁוּב, אַךְ הָאֲגוֹ יָכוֹל לְנַצֵּל גַּם אוֹתוֹ כְּדֵי לְהַבִּיט בְּזִלְזוּל עַל הָאֲחֵרִים וְלַהֲפֹךְ לְעוֹד מַשְׁאֶבֶת 'יֵשׁוּת'. בַּחֲבוּרָה, לְעֻמַּת זֹאת, יֵשׁ אֶת כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ כְּדֵי לְהַנְמִיךְ אֶת שְׁלִיטַת הָאֲגוֹ.

חֲבוּרָה אֵינָהּ הִתְכַּנְּסוּת סָבִיב רוֹגֶעל'ךְ וְחַדָּשׁוֹת, וְאַף לֹא קְרִיאָה טֶכְנִית בְּסֵפֶר. חֲבוּרָה הִיא מָקוֹם שֶׁבּוֹ נִפְגָּשִׁים חֲבֵרִים, מַנִּיחִים בְּצַד אֶת הָאֲגוֹ, מַפְסִיקִים לַעֲסֹק בְּעַצְמָם, וְנוֹתְנִים מָקוֹם לַנְּשָׁמָה וְלֶחָבֵר. מָקוֹם שֶׁבּוֹ עוֹזְרִים זֶה לָזֶה לָשֵׂאת אֶת אֶתְגָּרֵי הַחַיִּים בְּהַקְשָׁבָה וּבֶאֱמוּנָה.

ח. חָמֵשׁ מַעֲלוֹת הַחֲבוּרָה

קְבִיעוּת: מִפְגָּשׁ קָבוּעַ סָבִיב יְסוֹדוֹת הָאֱמוּנָה עוֹזֵר לַתּוֹבָנוֹת הַשִּׂכְלִיּוֹת לָרֶדֶת אֶל הַחַיִּים, וְלִבְחֹן כָּל אֵרוּעַ בַּשִּׁאֵלָה: מָה ה' רוֹצֶה מִמֶּנִּי עַכְשָׁו?

שֶׁתָּפוּת: כְּשֶׁאֲנִי מַקְשִׁיב בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה לְשִׂיחָה שֶׁל חָבֵר עַל קְשָׁיו אוֹ שְׁבִירָה שֶׁחָוָה, אֲנִי לוֹמֵד עַל אַרְעִיּוּת הַתַּבְנִיּוֹת דַּרְכָּהּ הַנַּפְשִׁיּוֹן שֶׁלּוֹ - וּמֵבִין אֶת חֹסֶר הַיַּצִּיבוּת שֶׁלִּי עַצְמִי, בְּלִי צֹרֶךְ לְעַבֵּר אֶת הַסֵּבֶל בְּעַצְמִי.

הֲבָנָה: בַּחֲבוּרָה אֵין צֹרֶךְ לְהַעֲמִיד פָּנִים שֶׁהַכֹּל מֻשְׁלָם. אָנוּ לוֹמְדִים לִחְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם חֹסֶר הַשְׁלֵמוּת שֶׁלָּנוּ.

מְסִירוּת: הַהַגָּעָה בְּכָל מַצָּב וּבְכָל מְחִיר שׁוֹבֶרֶת אֶת תַּבְנִיּוֹת הַנּוֹחוּת וְהַ'יֵּשׁ', וּמַכְפִּיפָה אֶת הָרָצוֹן הָעַצְמִי לְתַכְלִית גְּבוֹהָה יוֹתֵר.

אַחְדוּת: כְּפִי שֶׁמְּגַלֶּה 'פִּרְיֵי הָאָרֶץ', כְּשֶׁהַחֲבֵרִים מְאֻחָדִים הֵם הוֹפְכִים לְאָדָם אֶחָד.

גַּם כְּשֶׁאֶחָד הַחֲבֵרִים נִמְצָא בִּירִידָה, הוּא נִשָּׂא עַל גַּבֵּי חִיּוּתָם וְחִבּוּרָם שֶׁל שְׁאָר הַחֲבֵרִים.

"זֶרַע וְקָצִיר, קֹר וָחֹם, יוֹם וָלַיְלָה - לֹא יִשְׁבֹּתוּ."
לֹא כִּי הֵם 'שֶׁמֶשׁ',
אֶלָּא כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא שׁוֹבֵת מִלְּהָאִיר אוֹתָם
מֵחָדָשׁ, בְּכָל רֶגַע. בְּדִיּוּק כָּמוֹנוּ.
(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִּינְקָא)

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת נֹחַ - לְהַפֹּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִידַת הָרַחֲמִים

"וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה" (בראשית ח', א')

בפרשת נח אנחנו מגלים את הכח העצום של מידת החסד. נאמר: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה" (בראשית ח', א').

איזה זכות עמדה לנח? במדרש מבואר שנזכר שזן ופרנס את בעלי החיים במשך 12 חודשים בתיבה. החסד שעשה עורר עליו את מידת הרחמים.

הרב שמואל בר נחמני אמר: "אשריהם הצדיקים שהן הופכין מידת הדין למידת הרחמים" (בראשית רבה ל"ג, ג'). זהו הכח של החסד. כאשר אדם מרחם על הזולת, הוא מעורר רחמים גם עליו.

מסופר בשם הרב ויינברג, משגיח בישיבה בירושלים, על משפחה מחו"ל שביקרה בשכונת גאולה וחיפשה טרמפ. אברך עצר והציע להם לעלות לרכבו.

כששאלוהו מדוע טרח לעצור, סיפר: "היה לי שכן ערירי שנפטר והתגלה אליי בחלום. הוא אמר לי שבבית דין של מעלה בודקים את המצוות של האדם היטב, מלבד מצוות גמילות חסדים". בעקבות החלום האברך קיבל על עצמו שלא יעבור עליו יום ללא עשיית חסד.

מה פירוש 'לעסוק' בחסד? לחפש חסד. ראינו זאת אצל אברהם אבינו כשחיפש להכניס אורחים לאחר ברית המילה. כך העוסק בחסד מחפש בכל עת: למי אני יכול לעזור? מי זקוק לי?

גם בגלות מצרים החסד היה המפתח לגאולה. חז"ל מספרים שכאשר אחד מבני ישראל השלים את מכסת הלבנים שלו לפני חֲבֵרוֹ, הוא היה עוזר לו.

כשהקב"ה ראה שהם מרחמים זה על זה, גם הוא ריחם עליהם. וכך נאמר: "וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ו', ה'). אפשר לרמוז במילה "גם": בני ישראל שמעו איש את נאקת אחיו, ולכן גם הקב"ה שמע את נאקתם.

בתנא דבי אליהו מובא שבמצרים ישראל כרתו ברית לעשות גמילות חסדים זה עם זה. מרן ה'חפץ חיים' מבאר שבכך ביקשו לעורר רחמי שמיים: כשם שהם עושים חסד איש עם רעהו, כך הקב"ה ינהג עימם בחסד ויגאלם.

זהו גם עומק דברי יעקב אבינו: "וְאֵ-ל שַׁ-דַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאִישׁ" (בראשית מ"ג, י"ד). כאשר האדם קונה בעצמו את מידת הרחמים, הוא זוכה שיעוררו עליו רחמים מן השמיים.

הקב"ה אמר לישראל: אם ראיתם זכות אבות וזכות אמהות שנתמוטטו- לכו והידבקו בחסד (ירושלמי סנהדרין, פרק י', הלכה א').

זה המסר של נח: בשעה שמידת הדין מתוחה, הדרך לעורר רחמים היא תורה וגמילות חסדים. לא לחכות שהחסד יגיע לפתחנו אלא לחפש אותו.

לפקוח עיניים, לראות את הזולת ולעזור לו. כי יותר ממה שאנחנו עושים חסד עם הזולת – הזולת עושה חסד איתנו, ובכוח החסד אפשר להפוך את מידת הדין למידת הרחמים.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי נתנאל בן ג'ינה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט חי דוד בן רחל
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית מירב בת אילנה
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית לימור בת פרידה
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה אורן בן פרידה
אביתר חיים בן אורין ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו
רונית בת סבריה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי שירה ברכה בת מלכה חיה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
יפה בת פדילה דליה ברק בן דליה
אדל בת יפה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	17:30	18:42	19:22
ת"א	17:47	18:43	19:19
חיפה	17:38	18:42	19:20
ב"ש	17:48	18:44	19:22

טוטאמיה - דפוס ספיד פרשת נח תשפ"ה

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – בָּשָׂר וְחָלָב – תַּנּוּרִים- חֵלֶק ב'

שאלה: **האם מותר להשתמש בתנור עם תא אחד שהשתמשו בו לבשרי לאפות מאכל חלבי?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו **'הכשרות למעשה':**

לכתחילה תנור עם תא אחד שהשתמשו בו לבשרי, יש להתיר ולאפות בו חלבי על ידי תבניות נפרדות, בתנאים כדלהלן: שיעבור זמן של עשרים וארבע שעות מסיום צליית הבשר. שידליק את התנור על חום גבוה לפני הכנסת המאכל החלבי כעשרים דקות ויותר. **הערה:** באופן שאם נשארה זיעה בדופני התנור היא תישרף כליל על ידי ההיסק, וכיוון דהיתרא בלע לדעת השו"ע (סימן תקט ס"ה), די בליבון קל. כמו שביאר המג"א (שם סק"י) ובביאור הגר"א. בשו"ת מנחת יצחק ח"ג (סימן סו אות ג, וח"ד סימן יב אות א) כתב, שדי בחימום התנור באותה דרגת חום שבה בלע את האיסור, ואין צריך להסיקו עד שיתלבן. כ"כ הגרש"ז אוירבך בשו"ת מנחת שלמה (מהדו"ת סימן נא).

יש מי שמתיר לכתחילה ללא המתנה של 24 שעות, ובתנאי שיפעיל את התנור כשליש שעה בחום של 250 מעלות. **מקורות:** בשו"ת קול אליהו להרב טופיק ח"א (חאו"ח יו"ד סימן ב) כתב להתיר לכתחילה, כיוון דהיתרא בלע די בליבון קל, ואין הבדל בין אוכל למשקה. ע"ש. כן כתב בשו"ת אור לציון ח"ה (פכ"ב אות ו). אולם לדעת האגרות משה (ח"א יו"ד סימן ס) גם דבר שנבלע על ידי האור באופן שאין ניצוצות ניתזין הימנו, צריך להכשירו בליבון חמור אשר ניצוצות ניתזין הימנו.

בדיעבד, כאשר אדם דחוק בזמן ואינו יכול להמתין עשרים וארבע שעות, הוא יכול לנקות את התנור מבפנים עם חומר ניקוי על כל שטח התנור, ולהפעיל אותו כדי שיספוג את חומר הניקוי, וממילא הטעם הבלוע ייפגם. **מקורות:** שו"ת יביע אומר ח"ו (חיו"ד סימן י). בשו"ת מעין אומר ח"ד (פ"א סימן כד) הביא משמיה דהראש"ל להקל בזה.

בפרט כשמדובר באוכלים ולא במשקים. **מקורות:** הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ה (חיו"ד סימן ז) וסיים: לכתחילה נראה דודאי יש להחמיר שלא לבשל בקדירה מגולה תבשיל לח אפילו אחר מעת לעת, ורק באוכלין יש לצרף דעת הסוברים שאין זיעה, ולכן יש להתיר בדיעבד אף שלא עבר מעת לעת, בתבנית נפרדת ובתנאי שיסיקו התנור לפני האפיה כשליש שעה, באופן שחום התנור יסלק כליל את הזיעה שישנה בתנור, והנוהגים להקל בזה באוכלים גם בתוך מעת לעת, יש להם על מה שיסמוכו. ע"כ. [בשו"ת מעין אומר (שם סימן כב) משמיה דהראש"ל זצ"ל, שתבנית עם עוף ותפוח אדמה, חשובה כמרק, וימתין 24 שעות].

אולם לדעת בני אשכנז אין היתר לאפות בתנור אחד בשר אחר חלב בזה אחר זה, גם אם ניקו את התנור בינתיים, וגם אם עברו כבר עשרים וארבע שעות מעת האפיה האחרונה. **מקורות:** כמ"ש בשו"ת חלקת יעקב (יו"ד סו"ס כג), ובשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סימן מ) ואף בדברים יבשים שאין מהם זיעה אין להקל לכתחילה, וטעמם: א. אין להסתמך על הסקת התנור שהוא כביכול כמו ליבון, לפי שכידוע ישנם שומנים או אדים שומניים שנקלטים בדפנות התנור ונותרים בעין. ב. זכוכית דלת התנור לדעת בני אשכנז דינה ככלי חרס ולא מועילה לה הכשרה. ג. ישנם תנורים המצופים בפנים בחומר קרמי, ולחומר זה לא מועילה הכשרה. ד. ישנם מקומות שמגיעים אליהם אדים או פירורים או שנשפך בהם שומן, ולא מגיע אליהם חום התנור, כדוגמת ארובת הניקוז וחריצים שבדלת. ה. לפי המג"א (סימן תקט ס"ק יא) אין להכשיר כלים משימוש בשר לחלב וכן להיפך.

הַחֶשֶׁשׁ מִפְּנֵי גֵּזֶל

בשנים שהיה הצדיק מרן ה'חפץ חיים' זיע"א נע ונד ברוסיה, מצבו הכלכלי היה קשה ולא היה לו כסף כדי לפרנס את משפחתו. פעם הגיעה לידיו מעטפה בדואר מאת נדיב ידוע ממוסקבה ובה 300 רובל! סכום עצום באותם הימים שיכול לעזור להתקיים במשך תקופה ארוכה. כשרבינו קרא את תוכן המכתב הוא ציווה להחזיר את המחאה לבעליה. למקורביו המופתעים הסביר כי הוא חושש שיש בכך משום גזל. כשנשאל מדוע, הסביר שאותו הנדיב פתח את המכתב בתיאור ארוך של מעלות ותארים. אם כן, הרי שהוא מגלה דעתו כי כך הוא מעריך אותי וכי כל התארים הללו אכן הולמים אותי, ומשום כך הוא שולח לי את סכום התמיכה.

אלא, הוסיף מרן ה'חפץ חיים' ואמר, אלמלי ידע שאני לא זכאי אפילו לתואר אחד מהתארים הללו ושאני רק יהודי פשוט, ודאי שהוא לא היה שולח לי סכום עצום כזה. אם כן, יש בכך משום חשש גזל. אחד מהנוכחים טען כי מצבו הכלכלי של מרן ה'חפץ חיים' דחוק ביותר והממון נחוץ למחייתו, ומן הדין מותר לו להשתמש בכסף, שהרי הנדיב מכיר את רבינו. אבל מרן בשלו: כיצד אפשר לעשות דבר שכזה? הרי כל יהודי פשוט יודע שאם טיפת חלב ניתזת על גבי הבשר- אסור הבשר באכילה. מה החילוק בין איסור בשר בחלב לבין איסור גזל? עמלם של בני הבית לשכנע את רבינו כי במצבו הנוכחי מותר לו להשתמש בכסף היה לריק, ומרן לא נח ולא שקט עד שאחד מבני ביתו הלך לבית הדואר והחזיר את המכתב לשולחו. (מעובד מתוך ה'חפץ חיים' חייו ופעלו)

רְפוּאָה טִבְעִית- דּוּרְבָּן בְּכַף הָרֶגֶל – חֵלֶק א'

דורבן הוא מצב שבו נוצרת דלקת ברצועה הנקראת הפסיה הפלנטרית, רצועה חזקה העוברת לאורך תחתית כף הרגל ומחברת את העקב לאצבעות. כאשר מופעל עומס חוזר על כף הרגל, הרצועה עלולה להימתח ולהתגרות, דבר הגורם לדלקת ולכאבים באזור העקב. עם הזמן עשויה להיווצר גם בליטת סידן קטנה באזור החיבור לעקב, אך במקרים רבים מקור הכאב הוא דווקא בדלקת ברצועה עצמה. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית- 0775343667)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,
חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רְאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- הַצַּדִּיק הָרַב שְׁלֹמֹה אָסוּלִין זצ"ל

הצדיק הרב שלמה אסולין זצ"ל- נולד ב-א' טבת ה'תשכ"ו (1965) במושב יד רמב"ם הסמוך לעיר רמלה, שהוקם על ידי קבוצת משפחות שעלו מהעיר פאס שבמרוקו. לאחר כמה שנים, כשראה אביו שאין לילדיו מקומות חינוך לפי דרישותיו, החליט לעזוב את המושב ואת משפחתו ולעבור לבני ברק. בבני ברק הם גרו בשכנות לגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי – הסטייפלר זצ"ל, וכך רבינו זכה לראות מדי יום את הסטייפלר שוקד על לימודו. לאחר מכן נכנס רבינו ללמוד בישיבת סלבודקא ומשם המשיך לישיבת פוניבז'. באותן שנים זכה רבינו לקרבה מיוחדת של כמה מצדיקי הדור, ביניהם הרה"צ רבי חיים משה מנדל זצ"ל, שהיה אחד מל"ו הצדיקים שבדור, איתו זכה ללמוד בחברותא והיה יושב איתו בכל פעם במשך שעות ארוכות, וכן עם הצדיק הנסתר מתל אביב הרה"צ רבי אברהם פיש זצ"ל, ועם הרה"צ רבי אליעזר שלמה שיק – המוהרא"ש זצ"ל, איתו היה לו קשר הדוק. באותן שנים רבינו התעלה וזכה לסיים את הש"ס בבלי כולו בעיון ובבקיאות, את הש"ס ירושלמי ואת התוספתא, ועוד עשרות פעמים את הש"ס משניות, ועוד ספרים רבים. זכה לראות את אליהו הנביא. מגיל בר-מצווה הקפיד על טבילה מדי יום במקווה טהרה. לא היה מוריד את ידיו מתחת למותניים, ותמיד היו ידיו למעלה. כדי להסתיר זאת מהציבור היה נושא על ידיו סלי ספרים. שמירת העיניים של רבינו הייתה עצומה מאוד עד כדי כך שכשהוא היה הולך ברחוב הוא לא היה רואה אפילו את בניו.

סדר יומו היה עמוס וגדוש בכל שעות היממה. מסר מדי שבוע עשרות שיעורים בכל פרד"ס התורה משיעורים בפרשת השבוע להמון העם ועד שיעורים בתורת הקבלה לתלמידי חכמים. היו לו 24 לימודים קבועים בכל חלקי התורה מדי יום ביומו. המון העם לא הכירו את רבינו וגם אלו שהכירו לא ידעו להעריך את עוצמתו וגדולתו. רבינו היה ענוותן. הידע התורני שלו היה בלתי נתפס. הייתה לו גאונות עצומה בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, בש"ס, בספרי הראשונים והאחרונים, שו"תים לרוב שהיו צרובים בזכרונו, הזוהר הקדוש וכתבי האר"י והרש"ש ועוד. לאחר פטירתו נשא עליו ידידו ורעו מזכה הרבים הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום הספד מר שבו הוא מעיד עליו: "ביודעי ומכירי, הוא ידע את כל התורה כולה בעל פה! אין פינה בתורה שהוא לא יודע אותה! הוא היה מל"ו צדיקים שבדור". רבינו היה מופלא בחסד, וחילק עשרות אלפי שקלים לצדקה. שילם שכירות דירה לנזקקים, חיתן זוגות מעוטי יכולת, תמך במחברי ספרים והעביר תמיכה חודשית לכוללים וארגוני צדקה. למרות סדר יומו העמוס, במשך שעות ארוכות היו יושבים אצלו אנשים ושופכים את מר ליבם. לרבים מתלמידיו הוא היה אבא, ששומע ומבין ללב בנו ועוזר לו בכל דרך אפשרית. אחד הדברים שכאבו לרבינו מאוד היה מצבם של זוגות שלא נפקדו, והוא היה עוזר להם בכל מיני דרכים, מרופאים ומימון טיפולים ועד סגולות ותפילות. חלה במחלה הידועה ממנה סבל ייסורים נוראים. נפטר ב-ז' מר-חשוון ה'תשפ"ד (2023). חי כ-57 שנים. ציונו בבית העלמין בעיר אלעד. לרב זצוק"ל היה חלום גדול, לפתוח כולל שלומדים בו 9 דפי גמרא ביום, במטרה לסיים את הש"ס כל שנה. לפני פטירתו הוא הותיר צוואה בידי חתנו הרב שמעון ועקנין להקים את הכולל הזה, ואכן הכולל הוקם בעיר בני ברק, ובחודש אב האחרון סיימו את הש"ס ומיד לאחר מכן זכו להתחיל את הש"ס החדש. זהו כולל פלאי שעוד לא היה כמותו, והכל מכוחו וע"פ בקשתו של הרב זצוק"ל.

אביו: הרה"צ רבי מאיר. **אמו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת מזל. **ילדיו:** שמונה ילדים. **מרבותיו:** הגאונים מרן הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל ומרן הרב גרשון אדלשטיין זצ"ל והמקובל רבי ניסים פרץ זצ"ל. **חברותא:** המקובל הרב חיים משה מנדל זצ"ל. **מספריו:** חיבר למעלה מחמישים ספרים בכל מקצועות התורה, חלקם נדפסו ורובם נותרו בכתב יד. **•שלמי שמחה-** על התורה **•שמן למאור-** על התורה **•שלמי חגיגה-** על מסכת חגיגה **•מעיין גנים-** על התורה והמועדים (ח' כרכים) **•כפל לשון-** ביאור על מאות מקומות בתורה שבהם נכפלה הלשון **•תשובה שלמה-** על ימי השובבי"ם **•דקדוקי תורה-** ז' כרכים העוסקים בדקדוקי לשון התורה.

אחד מתלמידיו סיפר שהזמין את רבינו להיות סנדק בברית לבנו. הרב ישב סנדק ומשום מה התמהמהו מלהביא את התינוק. לפתע הרב ניגש אלי ושאל אותי קצת בלחץ: "מה קורה? למה לא מביאים את התינוק?" נדהמתי מהפנייה, כי הרב היה האדם הכי נינוח בעולם. עניתי שהאמא מארגנת אותו, אבל הרב המשיך: "אבל אליהו הנביא כבר כאן, הוא ממתין!". הייתי בהלם מהתגובה ומיד הלכתי לאשתי לזרז אותה. היא אמרה שעכשיו היא מתפללת על התינוק. חזרתי לרב ואמרתי לו את מה שהיא אמרה. הרב ענה לי: "אם ככה, נמתין, אם האמא רוצה להתפלל, לא נלחיץ אותה".

שמירת העיניים של רבינו הייתה עצומה מאוד, עד כדי כך שכשהוא היה הולך ברחוב הוא לא היה רואה אפילו את בניו. במשך כחצי שנה היה מאושפז בבית החולים, והאחיות היו נכנסות לחדרו תדיר ומטפלות בו. רבינו העיד על עצמו: "לא ראיתי אפילו אחת מהן!". כמה פעמים קרה שאחות התעניינה במצבו והוא היה משיב לה שהייתה כאן אחות שנתנה לו כדור או זריקה, והיא הייתה אומרת: "זו אני, מה, אתה לא זוכר אותי?", מיד רבינו היה מתנצל ומפייס אותה ואומר שהוא לא מרגיש כל כך טוב.

אחד ממכריו סיפר: יום אחד נקלעתי למצב מביך מאוד. היה לי חוב בבנק של אלפיים שקלים מעבר למסגרת המינוס והייתי מוכרח לסגור אותו. פניתי בבושה לאחד הגמ"חים בבני ברק וביקשתי הלוואה. בעל הגמ"ח הכיר אותי והסכים לתת לי ארבעה צ'קים של 500 שקל בתנאי שאחתים שני ערבים על כל צ'ק. לא יכולתי לשאת את הבושה ולקושש שני ערבים לכל צ'ק ולא לקחתי את ההלוואה. חזרתי לביתי במפח נפש, הרמתי עיניים לשמיים וביקשתי מריבונו של עולם שיעזור לי. לאחר מספר דקות אני שומע נקישות על הדלת. פתחתי את הדלת ולמול עיניי המשתאות רבינו הגיש לי מעטפה עם אלפיים שקלים, נפרד ממני לשלום ונעלם.

זְהִירוּת מִפְּנֵי גֵּזֶל

להלן סיפור המעובד מתוך '**השגחה פרטית**'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו עד כמה מקפידים למעלה בשמיים על הגזל. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

שמי שמואל. אני מלמד בתלמוד תורה בביתר. באותו תלמוד תורה בו לימד גם ידידי, האברך ר' אלעזר גולדברג זצ"ל, שעלה למרום בל"ג בעומר ה'תשפ"א (2021), באתרא קדישא מירון, בין ארבעים וחמש הנשמות הטהורות ז"ל.

היינו חברים לצוות, וזכרו של ידידי ר' אלעזר נותר חקוק בלבי. הרבה חברים היו לו, אולם אני המשכתי את הקשר גם אחרי פטירתו, בלימוד משניות בכל יום ויום.

תודה לבורא עולם שזיכה אותי ללמוד את כל שישה סדרי משנה עם פירוש הברטנורא לעילוי נשמתו, ואנחנו ממשיכים הלאה.

בליל כ"ב בחשוון ה'תשפ"ג, אני חולם חלום. בחלומי אני רואה את ידידי המנוח, פניו שמחות ומאירות, הוא לבוש בבעקיטשע של שבת (מדובר במעיל ארוך הדומה מאוד ל'קאפטן', אבל לרוב עשוי ממשי פרחוני שחור ומשמש לסעודות שבת) ועל ראשו שטריימל.

הוא פנה אלי וביקש ממני: "בבקשה, לך נא אל הרב אפרים זילברמן שליט"א, **ובקש ממנו שימחל לי על הדיו שאני חייב לו**".

לא התייחסתי לחלום. הרי אדם חולם מהרהורי ליבו, ומכיוון שאני מזכיר את שמו מדי יום לפני הלימוד, הגיוני שהוא יופיע בחלומי.

בלילה לאחר מכן שוב ר' אלעזר הופיע וביקש ממני את אותה בקשה, אבל אני עדיין לא התייחסתי ברצינות. אני לא איש חלומות, וכל ההתעסקות עם דברים שנראים בחזיון לילה, אינה בתחום שלי.

אולם ר' אלעזר התעקש. הוא חזר והופיע שוב ושוב. כל יום במשך שבוע שלם! בפעם השמינית, בליל כ"ט בחשוון הוא כבר שינה את טעמו.

שוב הוא לא חייך אליי. הוא הוריד את השטריימל מעל ראשו והתרעם, "**למה אתה לא עוזר לי? מה אני צריך לעשות כדי שתעזור לי?! בשבילך זה דבר קל, אתה רק צריך ללכת אל הרב אפרים זילברמן שליט"א ולבקש ממנו שימחל לי".**

"ואילו אני, כדי להגיע אליך ולבקש ממך לעשות זאת, אני עובר דרך ארוכה ומגיע ממרחקים, במאמצים גדולים ועצומים".

הפעם לא יכולתי להתעלם מהחלום. שמונה פעמים שרבי אלעזר מופיע שוב ושוב בחלומי אינם דבר של מה בכך.

למחרת בתפילת יום כיפור קטן פניתי אל הרב, והוא אכן זכר את הסיפור.

הרב אפרים זילברמן, מלבד פעליו ומעשה החסד הרבים שלו, הוא גם ירש מאביו הגדול, הגה"צ רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל את אומנות הסופרות.

הוא הגיע בכל יום שישי לבחון את התלמידים בתלמוד התורה. ר' אלעזר זצ"ל התעסק גם הוא בעבודת הקודש כסופר סת"ם.

באחת הפעמים שהרב זילברמן הגיע לבחון את התלמידים, הוא שוחח עם ר' אלעזר אודות סוג מסוים של דיו בשם 'דיוחנן', דיו חדש שפותח בשנים האחרונות.

הוא הציע לו לנסות להשתמש בו לאחר שהסביר על היתרונות של אותו יוד ור' אלעזר הביע התעניינות בדבר. לאחר שנתן את הסכמתו, ביום שישי שלאחריו הרב זילברמן נתן לו כרבע צנצנת דיו.

בסך הכל מדובר בכמות מועטה של דיו בשווי של כעשרים וחמישה שקלים חדשים. ר' אלעזר לקח את הדיו לרשותו כדי לנסות ולכתוב איתו.

הרב זילברמן כלל לא חיכה שר' אלעזר יחזיר לו את הדיו. הוא מצדו נתן אותו במתנה גמורה, אבל ר' אלעזר ראה זאת כהלוואה, ותכנן לשלם לרב זילברמן את שווי הדיו אחרי שישתמש בו.

כעבור ימים ספורים ר' אלעזר התבקש לעולם שכולו טוב, לפני שהספיק לספר למישהו על תוכניתו להחזיר את הדיו, ולפני שבכלל ידע מישהו על הדיו שברשותו.

לפי הדברים שהתגלו בחלום, נראה היה כי הכמות הקטנה הזאת של הדיו, שהייתה שווה סכום זעום ושהרב זילברמן כלל לא ציפה לקבלה בחזרה, הייתה הדבר שבגינו ביקש ר' אלעזר שימחל לו.

התביישתי מאוד לבוא לרב ולספר לו על החלום שחלמתי, אבל לא הייתה לי ברירה. הבנתי שמדובר בחלום אמת, ביחוד לאחר שחזר ונשנה שמונה פעמים.

הרב אפרים זילברמן שמע את פרטי החלום והתייחס אלי במלוא הרצינות. הוא קרא מיד לכמה אברכים וביקש מהם להיות לידו, ואז הוא הכריז באוזניהם:

"**הריני מוחל במחילה גמורה בלב שלם לר' אלעזר מרדכי בן ר' שמואל זכרונו לברכה, והחוב מחול לו לגמרי, והמנוח יזכה לנוח בשלום על משכבו ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים**", אמן.

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	רחל רפאל בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	נעמי בת כתון ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	בתיה (מרדכה) בת שמחה ע"ה	שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
נועה בת עיישה ע"ה	דניאל בן מיה ז"ל	יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל	שמעון בן ג'וליה ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל	גרגורי צבי בן מרים ז"ל
כל נשמות עם ישראל	

בס"ד

1020
נח

כניסת השבת: **17:48**
יציאת השבת: **18:38**
רבנו תם: **19:16**
ע"פ אופק ת"א

ו' בחשון התשפ"ז

העלון השבועי
טוב לחסות בה'

כח עליון במטוס

העולם חגג 1,056 לבריאתו, אך המצב היה נורא ואיום. בכל כמה שעות היה 'חיסול חשבונות' בעולם, וכל אחד שלא הסתדר עם חברו או שכנו, היה קם עליו והורגו. המשטרה הרימה ידיים והפסיקה לנסות לשלוט במצב, אחר שכל ניידת שהיתה מגיעה לעשות סדר, היתה נסה על נפשה. הפיכת חוק מושלמת, כשהעם לוקח לעצמו את החוקים לידיים.

גם המצב הרוחני היה נורא ואיום: כולם לא רצו לשמוע את המילה 'בורא עולם' וטענו ל'כפיה דתית', כשרק לפני 1,000 שנה ה' ברא פה את הכל. הם עבדו את העצים והאבנים, וכי מי שניסה להזכיר את אלוקים - הרגו אותו. "איש הישר בעיניו יעשה" - היו השלטי חוצות באיילון ומעל כל גשר. שודדים וכנופיות הסתובבו ברחובות וגזלו מכל הבא ליד. רכבים נפרצו, דירות נשדדו, ואף הממשלה עודדה את הסלוגן: "הרכוש של החבר הינו הפקר". כולם חיו בפחד.

אף החיות קלקלו מעשיהם כבני האדם, עד שהיה הכלב הולך אצל הזאב, והתרנגול היה מהלך אצל הטווס. זה שכתוב: "כי השחית כל בשר", לא האדם, אלא כל בשר. (רבה בראשית כ"ח, ח).

מנגד, נח היה אדם נעים הליכות וישר, מאיר פנים לכולם. וכשהוא הסתובב ברחובות וראה את ההרס, החורבן, השוד, הרצח והבלבול, הוא מבין שאין תקוה לדור הזה. **כותב רבי יוסף אלבו זצ"ל** (ספר העיקרים) כי הבין נח שכל היסודות של העולם רקובים, ואין מה להתפלל במצב של קריסת מערכות בעולם, וכי אין פתח לעשות שינוי בעולם שכזה, אלא צריך להחליף את העולם.

יותר מזה, כותב **רבנו 'אור החיים' הקדוש** כי מיד כשפנה אליו בורא עולם ואמר לו: "קץ כל בשר בא לפניי... והנני משחיתם", הבין נח שה' לא חפץ בהצלתם וכי הוא קץ בהם ומתעבם, לכן לא התפלל, אלא בנה תיבה להצלתו.

והנה, כאשר יצא נח מהתיבה בסיום המבול וראה את כל העולם חרב, מספר 'הזוהר חדש', החל לבכות ואמר לבורא עולם: "רבונו של עולם, הרי אומרים עליך שאתה רחום וחנון, מדוע לא ריחמת על בריותיך?!".

מיד נזף בו ה' ואמר לו: "רועה שוטה!, עכשיו אתה אומר זאת?! ומדוע לא אמרת את אותם מילים בשעה שאמרתי לך שאני מביא מבול!"...

אם כן, מה היתה 'הטעות' של נח בדרגתו? הרי למדנו שנח לא התפלל כי לא האמין שיש תקוה לדור, וכי ראה בדברי ה' כ'ייאוש' של בורא עולם ממצב הדור?...

עונה המגיד ממעזריט'ש זצ"ל (תורת המגיד בראשית) תשובה מופלאה ואומר: כשאמר בורא עולם לנח "קץ כל בשר בא לפניי... והנני משחיתם" (ו',י"ג), הוא מיד אמר לו: "עשה לך תיבה" - **תפילה!. בכל מצב שבעולם, ובכל דרגה שאדם יהיה בעולם תפילה תציל אותו!...** - המשך בעמוד 3 -

העלון מוקדש לעילוי נשמת
מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה
קלרה חתון בת סלחה
ולרי בן אירנה
גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. **זיווג הגון:** אביאל בן רויטל. מתן חיים בן ניצה. הודליה בת מזל.

לעילוי-נשמת: מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. אבלין עדינה בת פרחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נזהת ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורגיי, פרחה בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהייתו. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאנה אורה בת גביר ושמחה.

הלכות והליכות

הלכה יומית / הרב יעקב ששון שליט"א

שאלה: אחר נטילת ידיים ללחם, אחי לא מדבר מילה ועונה לנו לשאלות בצפצופי מילים - האם אכן אסור לדבר כלל עד הברכה?

תשובה: בגמרא (ברכות מב.) אמרו: "תיכף לנטילת ידיים - ברכה", ונחלקו המפרשים במה מדובר: הרמב"ם הסביר שהגמרא מדברת על מים אחרונים שאחרי הסעודה, שאין להפסיק בין מים אחרונים לברכת המזון. אבל בין נטילת ידיים שקודם הסעודה לברכת המוציא, מותר לדבר לדעת הרמב"ם.

ויש מפרשים, שהגמרא מדברת בנטילת ידיים שקודם הסעודה, ולכן לדעתם, יש לסמוך ברכת המוציא לנטילה בלי שום הפסק ודיבור. וכתב הטור כי אביו הרא"ש היה רגיל שלא להפסיק בדיבור אף במים ראשונים ועד ברכת המוציא.

ובתלמוד ירושלמי אמרו: "כל התוכף נטילת ידיים לברכה - אין השטן מקטרג באותה סעודה, ופשטות לשון הירושלמי, נראה שמדובר על לא להפסיק בין נטילה לברכת המוציא, אלא שאפשר שמדובר על נטילת מים אחרונים לברכת המזון, והכוונה שהשטן לא מקטרג על הסעודה שהיתה, שלא ינזקו ממנה.

ומרן הבית יוסף (סימן קס"ז) אחרי שהביא דברי הפוסקים והירושלמי, כתב: "וכן נכון לעשות ליזהר גם במים ראשונים", וממשמעות לשונו "נכון ליזהר" יוצא שמעיקר הדין הלכה כהרמב"ם שמותר לדבר בין נטילת ידיים לברכת המוציא, ומכל מקום ראוי לחוש וליזהר שלא לדבר כלל, וכן פסק מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל.

סגולות וישועות

"לכתחילה" / טובו מלא עולם - 052-7632686

1) כתב ה'בית אברהם' מסלונים: "מהי הדרגה הגבוהה ביותר שניתן להגיע אליה בעולם הזה? - לאהוב את משפטי ה' יתברך (לשמוח בכל דבר שקורה, הגם שהוא מצער וקשה), ולא רק להאמין שזה מה', זו הדרגה שהיא ב'רום המעלות' הקיימות.

2) ב'אורחות חיים' הדריך רבנו הרא"ש את תלמידיו (ליום ד'): "'רצה באשר ירצה יוצרך' - כלומר, כאשר תראה שה' רוצה אחרת ממך, בטל את דעתך ותרצה את אשר ירצה היוצר". וכיצד ניתן להגיע להרגשה זו? - ע"י שהאדם יחדיר לעצמו שבכל רגע ה' עושה עם האדם את הטוב ביותר שבעבורו.

3) כתב ה'שפת אמת' (בהעלותך תרמ"ח): "כאשר אדם רואה כי ה' מייסרו, הרי שעתה זמן רצון ה', וכשזה רצון ה' - עליו לרצות זאת בעצמו, וזו מדרגה נשגבה מאד!".

4) כתב ה'שפת אמת' (בהעלותך תרמ"ח): "כאשר אדם רואה כי ה' מייסרו, הרי שעתה זמן רצון ה', וכשזה רצון ה' - עליו לרצות זאת בעצמו, וזו מדרגה נשגבה מאד!".
'לכתחילה טובו מלא עולם' - 052-7632686

נח של דורנו

פעם אחת ניגש הרה"ג הלל קופרמן שליט"א אל מרן הרב שטיינמן זצ"ל (הובא בספרו 'שובי נפשי'), ואמר לו: "בדורו של נח הגיעו לכל העבירות החמורות שבתורה, כדברי רש"י הקדוש: "קץ כל בשר בא לפני" - "כל מקום שאתה מוצא גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה - אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים".

אמר הרב הלל: הרי שהיו הרבה אנשים טובים בדורו של נח שמתו במבול, כיוון שמידת הדין הורגת טובים עם רעים, ומדוע זכה נח שדוקא הוא ניצל? במה היה עדיף הוא על שאר האנשים הטובים שהיו בדורו?

השיבו מרן הרב שטיינמן זצ"ל: "נח ניצל בגלל שהיה איש נח!. 'חן' ו'נח' הם אותן אותיות. חז"ל דרשו במדרש: 'אלה תולדות נח' - 'נח לשמים ונח לבריות'. אכן, היו עוד אנשים טובים בדורו של נח, אבל הם לא היו נוחים כמוהו!. ישנם אנשים המקפידים על המצוות, אך לא תמיד זוכים להיות אנשים נוחים על הבריות!.

"אתם בטח מבינים זאת", המשיך הרב שטיינמן זצ"ל, "כי ישנם הרבה אנשים קשים שכל הזמן מנסים לעשות מריבות על כל דבר. אנשים כאלו לא זכו להינצל מן המבול. נח זכה להינצל משום שהיה נח לבריות, כפי שמבואר במדרש, שהוא היה נח בדיבורו במעשיו ובהילוכו לכל בני האדם".

אדם שהוא נח לבריות, זוכה למצוא חן בעיני השם! מהי המשמעות של אדם 'נח'? הוא זה ההולך בתום לב עם ה'. אין הוא רוטן על שום אדם, אין לו טענות ואין לו קפידות. אינו שונא ואינו שנוי, מחפש להיטיב עם הבריות ובורח בכל מאודו ממחלוקות וקטטות. זה הוא 'נח לבריות'.

יש אדם המגיע לבית או לעבודה ומיד כולם מתחילים לחשוש: 'הנה הוא הגיע, וכעת צריך להיזהר, לפי שהוא מעיר על כל דבר... כל דבר מציק לו ומפריע לו' - זה לא נקרא אדם נח!. אדם נח זה אדם שגם ששברת לו כלי חשוב בבית שלו - הוא לא מאשים אותך, אלא מרגיע אותך שהכל מה' לטובה, וזה הלך כפרה. זה אדם שאשתו לא מפחדת להתקשר ולספר לו על הרכב שנפגע או נזק שאירע, אלא היא יודעת שהאדם שהכי נעים ונח לה לספר לו את הקשיים שלה - זה דוקא בעלה!.

אדם שהוא נח לסובבים - ניצל מכל המבול של העולם!.

כח עליון במטוס

הרה"ג אלון עטיה שליט"א

גם במצב הנורא ביותר שיכול לעבור על אדם ברוחניות או בגשמיות, עד אשר מידת הדין חותמת ואומרת כי הוא צריך להיאבד מן העולם, **יש פתרון אחד והוא - התיבה!. המילים של התפילה!. תתפלל אליי! תבקש עליך רחמים! אני יושיע וירחם בכל מצב, אבל צריך שיפתחו את השער!.**

"חי אני נאם ה' אלוקים", נשבע ה' לפני הנביא יחזקאל (לג, יא), "אם אחפץ במות הרשע, כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה". אני לא רוצה שהרשע ימות, עם כל מעשיו הרעים, אני רוצה שישוב מדרכו ויחיה. והרי 120 שנה אני עושה שיעורי תורה ומעורר אותם שישובו בתשובה והם לא מתקרבים לה'? - **כי יש דבר חזק יותר מהכל - תפילה!. הפה שלך יכול להזיז גורמים עליונים!. "שתו בשמים פיהם, ולשונם תיהלך בארץ"** - אדם מזיז את פיו ולשונו בארץ, ומשנה דברים בשמיים!.

וכי תפילה של אדם אחד יכלה להציל ולשנות את גורלם של מיליוני ומיליארדי רשעים ארורים? התשובה היא- **כן! כן! כן!**. כי איננו מבינים מה כוח של כל יחיד, הגם שאינו צדיק, ואדרבה, **"תפילה לעני כי יעטוף"- כותב רבי נחמן כי דוקא זה המרגיש עני בתורה ומצוות לפני ה', ובכל זאת הוא מתחנן ושופך נפשו לה' - ה' שומע את תפילתו ומשדד מערכות הטבע.**

כולנו אחוזי הלם והתרגשות לגודל הנס האדיר שעשה עימנו ה' יתברך בחול המועד סוכות, בנס ההצלה הפלאי של המטוס של חברת 'פליי דובאי שעשה את דרכו מדובאי לישראל, ועליו 174 נוסעים, יהודים וישראלים, וביניהם נשים וילדים.

יום אחר הנס הגדול, הזמין הרה"ג אלון עטיה שליט"א את עידו, בחור בן 22 (בחור מאמין בתהליכי התחזקות), שהיה אחד מהשוהים במטוס שסיפר דברים מופלאים: "באותו בוקר, חזרתי עם חברי הטוב ועמדנו בתור לקבלת כרטיסי העליה למטוס שהזמנו מראש לישראל. בכרטיסים הופיע כי אני וחברי נשב יחד במטוס, אחד ליד השני.

אלא, שלפתע בקבלה בדובאי מודיעים לחבר שלי כי הוא יכול לעלות לטיסה במטוס, אך 'אתה עידו, לא תוכל לעלות לאותו מטוס, עקב טעות בהזמנה ולכן אין מקום בטיסה, אך ניתן לך את הטיסה הבאה בעוד כחצי שעה'. חבר שלי מסרב לעזוב אותי ומבקש

מהאחראית לעלות איתי לטיסה שלי, אך היא מסרבת ומסבירה שבטיסה שלי התפנה מקום אחד, ולכן החבר יעלה בטיסה כעת, ואני עידו, יעלה לטיסה הבאה בעוד חצי שעה. מאד מוזר, אחר שהזמנו את הכרטיסים הצמודים, אך לא היה מה לעשות.

חברי עלה לטיסה הראשונה, ואני לטיסה השניה לאחר חצי שעה ב-6:45 בבוקר, כשהמקום שלי היה המושב האחרון ביותר במטוס, עקב המקום הבודד שהתפנה בשבילי. התיישבתי במקום שלי ותוך רגעים ספורים שקעתי בשינה, אחר שהיית עייף מאד. היה זה דבר יוצא דופן, כי מי שמכיר אותי, יודע כי טסתי פעמים רבות בחיי, ובכל פעם שאני עולה לטיסה, הדבר הראשון שאני עושה זה - תפילת הדרך 'ושמע ישראל'!. אני מרגיש חובה לומר זאת לפני כל טיסה, כי אני יודע ומאמין שאם בורא עולם לא ישמור עלינו בטיסה - אנחנו לא נחזור חיים!.

אך כאן, זו היתה הפעם הראשונה שהדקתי חגורה במטוס ונרדמתי ישירות ללא אמירת התפילה. לאחר כשעה וחצי, הדייל מעיר אותי ושואל אם אני רצה ארוחת בוקר, אך אני מסרב ורוצה לחזור לישון, כשלפתע אני נזכר: "לא התפללת לה', לא אמרת תפילת הדרך על הטיסה". אני רוצה לומר את התפילה, אך אני עייף נורא ונרדם שוב.

ואז, בשעה 8:20 אני מתעורר מפיצוץ חזק מאד במטוס. אני פותח את העיניים, ואני רואה את כל המטוס נוטה 90 מעלות לצד שמאל, כשאנשים מתחילים לצעוק את חייהם בהיסטריה. בהתחלה חשבתי שיש תקלה במנוע או שנכנסה ציפור למנוע. אך לאחר שניות בודדות, הבנו שמשהו לא טוב קורה פה. היינו קרובים מאד לאיראן, וחשבתי שמא טיל מאיראן פגע בנו.

ואז, בבת אחת, המטוס החל לצלול מטה בצורה חדה. הפנים שלנו היו כלפי מטה, כשכולם מבינים שאנו בדרך להתרסקות. ממש כמו ברכבת הרים שנופלת מטה בהתרסקות. 174 ישראלים בדרך לסיים את חייהם. הבנתי שכעת, בפתע פתאום, אני עידו בן 22 מסיים את החיים שלי, כשאני הולך להתרסק ולא יישאר ממני זכר. אני לא מאחל לאף אדם בעולם להיות במצב הזה באותן שניות. אלו שניות אחרונות של החיים, שאתה מבין שבעוד רגעים ספורים אתה עובר לעולם אחר!.

אלא שאז, מרגע הפיצוץ והאובדן שליטה, אני שם לב כי אני מתחיל למלמל בלי סוף: "הודו לה' כי טוב - כי לעולם חסדו!"...

- המשך בעמוד 4 -

כח עליון במטוס

עדות אישית
מטיסת הניסים

אני אומר זאת פעמים רבות בלי הפסקה: "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו", ואז כשהמטוס מתחיל לצלול למטה, עולה בי מחשבה: **"עידו, אתה אשם!. לא אמרת תפילת הדרך! לא ביקשת מאלוקים שישמור עליך בטיסה, אפילו שהתעוררת באמצע הטיסה, המשכת לישון ולא ביקשת מבורא עולם שמירה, כמו שאתה עושה בכל טיסה".**

בעוד המטוס צולל בצורה נוראה וכולם צורחים ובוכים, אני מחפש את הפלאפון שלי וזועק: "איפה הפלאפון?". אשה שהייתה לידי צרחה: "מה טלפון עכשיו? עוד רגע אנחנו מתים!". הרמתי את הפלאפון, והתחלתי להגיד בדמעות 'תפילת הדרך' כחיבור לבורא עולם, הגם שאלו השניות האחרונות שלי בחיים. **אמרתי 'תפילת הדרך' זעקתי 'שמע ישראל', כמו שאני אומר תמיד בסיום תפילת הדרך, ואז... בבת אחת - המטוס התייצב!.** וואוו ברגע אחד החיים חזרו, אך עדיין לא הבנו מה קורה. כיוון שהייתי בסוף המטוס, לא הייתי מודע לכל המתרחש באיזור הטייסים. ולכן, הגם שהמטוס התייצב, הייתי בטוח שעדיין יש בעיה במנוע, ואין הדבר אומר שאנחנו לא אמורים להתרסק שוב.

המשכתי למלמל כל העת: "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו", וסמכתי על אבא בשמיים. רק לאחר כמה דקות, הגיע אחד הנוסעים לידינו כשכולו פצוע וזב דם, ומספר לנו כי אחד הטייסים הינו מחבל שניסה להרוג את הטייס הראשי, הוא כיבה את המנועים, הסיט את ההגה להתרסקות כלפי מטה, ונעל את דלת הטייסים.

בניסי ניסים שלא ברורים, הטייס הפצוע קשה בשארית כוחותיו פתח את הדלת, ואחד הנוסעים, ראה אותו פותח את הדלת פצוע, קפץ לבפנים עם עוד כמה אנשים, כשהם אזקו את המחבל ושלפו אותו, ובפלא עצום הצליח להרים את ההגה ולייצב את המטוס.

הנס האדיר עוד יותר, שבאותה טיסה הגיעו מאת ה' שני טייסים שעשו את דרכם מדובאי לישראל, והם התמקמו במקום הטייסים, וייצבו את המטוס עד לנחיתה בסעודיה. באורח פלא ורק מאת ה', אחות שהיתה במטוס, טיפלה בטייס הפצוע קשה וייצבה את מצבו, כשכל הנוסעים דרוכים והחלו לשמור על הדיילים, שמא אחד מהם הינו משתף פעולה.

היו שם אלפי ניסים!. מומחים אמרו כי הזווית של הצלילה של המטוס היתה אמורה לגרום למטוס להתפרק באוויר רק מהזווית, ובנס רק חלק קטן מהכנף האחורי התפרק.

נס שהטייס הפצוע לא מת מהמכה שקיבל, נס שהוא הצליח לפתוח את הדלת הגם שהיה פצוע, ועוד שהדלת כבדה מאד. נס שבדיוק הספיקו כמה אנשים לראות זאת ולעצור את המחבל. נס שאינסטלטור צדיק הצליח להרים את ההגה (נשמע הזוי!!), נס שהצליחו לנטרל את המחבל, נס שהיו שם עוד טייסים!...".

סיים הרב אלון עטיה ואמר: "נס ההצלה נשמע כמו סיפור מדומיין, אך כששומעים את עידו שאמר 'תפילת הדרך' ו'שמע ישראל' - ומיד המטוס מתייצב, **צריך להאמין שתפילה 'קטנה' מעומק הלב של יהודי ברגעיו האחרונים - משדדת מערכות הטבע ומשנה סדרי עולם!.** אני מאחל לעצמי להתפלל מעומק הלב פעם אחת בחיים, כמו שעידו התפלל באותו רגע נורא ואיום!.

ובנוסף, ראו כמה השגחת ה', שעידו הועבר לטיסה הזאת, למרות שהיה רשום ומסודר לטיסה הקודמת. וזה כי **'מה' מצעדי גבר כוננו', ורגליו של אדם ערבות לו להביאו למקום שנגזר עליו. אדם לא יכול להזיז שריר אחד בגופו, נגד רצון ה'.** אם הטרגדיה היתה מתרחשת, היו אלפי אנשים יושבים שבעה, וכל עם ישראל מתאבל בצער גדול ונורא. תודה לך בורא עולם! "ספרו נפלאותיו אשר עשה!", תודה לך אבא שאתה משגיח עלינו, ומצפה לתפילתנו להצילנו!.

כתב הרמב"ן ('ושמעתי כי חנון אני'): **"ה' חונן ומקבל תחינת כל אדם אע"פ שאינו הגון, כלומר ותן לו מגזירת חינם, שאע"פ שלא מגיע לו כלום ואינו ראוי, אם יתחנן - יקבל ה' תחינתו, כי גזירה היא מלפניו לרחם על כל מי שמתחנן לפניו!".** וזו התביעה על נח!.

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, נזקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 74-58-58 לכתוב עבור "תורה באהבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הגון:** רות לאה בת עליזה, מאירה ועדי בני ברוריה. **לע"נ:** מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה. בן ציון בן שלום ושמחה. ושמחה בת שלום

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

החידה השבועית ?!

לאן הלך נח להתגורר אחרי המבול ומה עשה שם?

(שמואל אומר בקאוס שמיכס)
כי זם שכל בארונאי ושם שכל שכלם שכמוש
כשכ שפכי שנישוש זשם שקשכ שכשכ

קו שיעורי הצדיק הרב שלמה אסולין זצ"ל - 073-3182661
עליה לציון מוצ"ש פרשת נח בבית העלמין אלעד

לזכות
רבי
מרדכי
ורעייתו
שירלי שיחי'
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: **יצחק בן אהרן**
כל הזכויות שמורות **למכון אהבת אמת**
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ו חשון תשפ"ז:
הדלקת נרות: ירושלים: 5:30 תל-אביב: 5:45 חיפה: 5:36

פרשת נח

מוצאי שבת:
ירושלים: 6:42 תל-אביב: 6:43 חיפה: 6:42

ר"ת
י-ם: 7:21

ענוה וצניעות

לנחוג בענוה ובצניעות עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ושם אחיו יקטן" (י-כה)

וכתב רש"י: "יקטן – שהיה עניו ומקטין עצמו, לכן זכה להעמיד כל המשפחות הללו". גם על נח מבואר בגמרא (עבודה זרה ו: ובפירוש רש"י שם) שהיה עניו ושפל רוח. ויתכן כי מסיבה זו ניצל מן המבול ככתוב: "ונח מצא חן בעיני ה'". וזאת מחמת ענוה שהיתה בו ככתוב במשלי (ג-לג) "ולענוים יתן חן" וכפירוש הגר"א: ולענוים השומעים חרפתם ואינם משיבים, מכניעים את עצמם לכל אדם בעולם ואין רודפים אחר הכבוד, "יתן חן". הקב"ה יתן חינו בעיני הבריות. ושנינו באבות (פ"ג-ג): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו".

נמצאנו למדים מעלתה הנשגבה של מידת הענוה שכוחה שקול כנגד זכויות רבות. שכן חז"ל אומרים במדרש כי גם נח היה צריך להאבד במבול כי אדם נידון אחר רובו ואם הרוב חייב, נכלל גם הוא בו, וכל הסיבה שניצל מהמבול הוא מפני ש"מצא חן בעיני ה'" והיינו מצד מידת הענוה שהיתה בו, כאמור, נמצא ש"מציאת חן" בעיני הקב"ה, הנובעת מהענוה, הוא פתח מילוט נפלא להציל את האדם מן הפורענות, במקום שזכויותיו אינן מספיקות לכך.

תמה רבנו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהוידע** ר"ה יז.): אדם שהוא באמת מלא תורה ומצוות, היאך יוכל להיות שפל ועניו ביחס לפחותים ממנו?

וביאר הבן יהוידע: בזאת יוכל להיות שפל, כאשר יחשוב שכבר בא בגלגול בעולם הזה כמה פעמים, ומי יודע כמה חטא בגלגולים קודמים. ואף שעתה הוא מלא בתורה ובמצוות, אך מי יודע אם אלו יספיקו להשלים חיסרון הגלגולים שקדמו.

זו איפוא כוונת חז"ל כשאמרו (ר"ה יז.) "נושא עוון"... למי שמשים עצמו כשיריים. כלומר: שישים עצמו כשיורין של גלגולים קודמים ובזה יהיה שפל באמת.

חז"ל אמרו בגמרא (מו"ק טז.) על רבי הקדוש שגזר שלא ילמדו לתלמידים בשוק. והקשה **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל: מדוע גזר רבי כן, והרי אדרבה, יש ענין לפרסם את לימוד התורה ברבים, וכפי שרואים בזמננו שכל המרבה תורה ושיעורי תורה בכל מקום ומקום הרי זה משובח?!

אלא ביאר הרב אלישיב, שאין כוונת חז"ל ב"שוק" כפשוטו. אלא גזרו שלא יקבעו בית מדרש בחוץ אלא במקום צנוע. והטעם לכך הוא משום שבימי חול, כל "עם הארץ" היה מרגיש עצמו נחות דרגה. שהרי היו כמה דיני הרחקות מ"עם הארץ" (כמבואר בגמרא שבת יא.) ואם היו יושבים ולומדים בשוק, היו מרגישים הלומדים גאווה והתנשאות על פני אותם עמי הארץ שבשוק, ויש בכך סתירה לחכמה כמו שנאמר "ואת צנועים חכמה".

וכן אמרו חז"ל בגמרא (קידושין מט:) עשרה קבין גסות ירדו לעולם. תשעה נטלה עילם, ואמרו שעילם היתה עניה בתורה, משום שגסות ותורה הם שני הפכים הנוגדים וסותרים זה את זה. לפיכך גזר רבי שלא ילמדו בשוק. זאת כדי שלא יגיעו לידי ניסיון של גסות הרוח כלשהי.

בכי ודמעות באישון לילה...

פעם נזדמן לאחד הבחורים לישון עם **החפץ חיים** בחדר אחד. והנה באמצע הלילה ראה איך שהחפץ חיים קם ממיטתו אחרי שינה קצרה, נטל את ידיו, ולאחר שהבין שהבחור כבר ישן כביכול, עמד לו בפינת החדר והתחיל לדבר בלחש אל עצמו וכך אמר:

"אתה ישראל מאיר מחלקים לך כבוד בעולם. למה זה מגיע לך? האם מילאת אפילו אחד ממאה מכל מה שיהודי נאמן חייב לעשות? מדוע איפוא מגיע לך כבוד? הרי אתה יהודי פשוט וחוטא נורא"... ותוך דבריו התייפח בבכי חרישי ושפך דמעות רבות.

הח"ח חייו ופועלו

"הלא צועקים עלי"...

כאשר הגיע **כ"ק האדמור הזקן מסקולען** זצ"ל בפעם הראשונה להתפלל במערת הרשב"י במירון, אירע שבדיוק באותה שעה היה בפנים אחד מחסידי ברסלב, וכדרכם בקודש, צעק: "שייגעץ ארויס!" כשכוונתו כמובן ליצר הרע שלו שייצא ממנו.

האדמו"ר שמע את הצעקה הזו, ובגודל ענוותנותו ושיפלותו היה בטוח שהכוונה אליו... שהרי על מי ראוי לצעוק כך, ולכן לא רצה בשום אופן להיכנס למערה באומרו: "הלא צועקים עלי "שייגעץ ארויס!"

וכמה שניסו מקורביו להניאו ממחשבה זו שח"ו לא עליו צעקו. אבל האדמו"ר בשלו: "הרי סוף סוף הדברים נכונים, מה יש לאדם כמותי לחפש במקום קדוש כזה"?! והחליט האדמו"ר לא להיכנס ולשוב מיד על עקבותיו.

מתוך מאמר

לקוראי עלון "איש לרעהו" אנא עיזרו לנו בהפצת מדות טובות שבין אדם לחברו
לתרומה חפשו בבקשה את "איש לרעהו-מכון אהבת אמת" ב"נדרים פלוס"

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו–יג)

ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח–ו).

מבואר במדרש (בראשית לא–ה) מהו "חמס" – שגוזל פחות משוה פרוטה ומהו "גזל" – שוה פרוטה. וכך עשו אנשי דור המבול שהיו נוטלים מזה ומזה פחות משוה פרוטה באופן שלא יכלו להוציא מהם בדין ועל כך נענשו. שכן בתכסיס מרושע זה פטרו עצמם מחיוב השבה ובאופן זה זממו לגזול את כל ממונו של הזולת, וחמור הוא מגזל רגיל, שאין סיכוי בזה שישובו בתשובה.

ופסק הרמב"ם (פ"א מגזילה ה"א): "כל הגוזל את חברו שוה פרוטה עובר בלא תעשה שנאמר לא תגזול. ובהלכה ב' כתב הרמב"ם: "ואסור לגזול כל שהוא דין תורה".

וצריך ביאור: מדוע דוקא בגזל שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגזול ולא בפחות מפרוטה? יתירה מזו: אם בפחות מפרוטה אינו עובר, מדוע אסור לגזול אף כל שהוא?

ומצינו ב' ביאורים בענין: **א) החינוך** (מצווה רכט) ביאר "כי התורה לא תחייב אלא בדבר שהוא ממון, ופחות משוה פרוטה אינו נקרא ממון, אבל מכל מקום אסור הוא דבר תורה, כמו חצי שיעור שאין לוקים עליו והוא איסור דאורייתא".

ב) ביאר רש"י (עיין סנהדרין נז. ד"ה צערא וכן רש"י שם נט. ד"ה משום) שבפחות משוה פרוטה אינו נחשב גזל בעיניהם שעוברין על מידתן שרחמנים הן ומוחלים על דבר קל אבל בני נח אכזרים הם ובסיכום, הטעמים הם: **א) או** שהנגזל מוחל על פחות משוה פרוטה. **ב)** או משום שאין שיעור ממון שחייב להשיב אבל עדיין אסור מהתורה כדין חצי שיעור.

וישנו נפקא מינה בין שני הטעמים במספר אופנים: **א)** באופן שגוזל פחות משוה פרוטה מחרש שוטה וקטן דלאו בני מחילה הם, לפי הטעם הראשון שמוחל, יהיה חייב להשיב שהרי הנגזל לא מחל, ולפי הטעם השני שבפחות משוה פרוטה אין בזה שיעור ממון כדי להתחייב, פטור.

ב) כשהנגזל אינו יודע מהגזילה, והוי כיאוש שלא מדעת שאינו יאוש, לפי הטעם הראשון חייב בהשבה שהרי בפועל לא היתה מחילה. ולפי הטעם השני פטור [וכבר נסתפק בזה **המחנה אפרים** האם באופן זה חייב להשיב או לא].

ג) צירף לחצי פרוטה שגזל, עוד חצי פרוטה וקידש אישה בפרוטה, לפי הטעם הראשון הוי שלו והאישה מקודשת, ולפי הטעם השני אף שפטור מהשבה, מכל מקום הרי חצי פרוטה היא של הנגזל ואינה מקודשת.

ד) הגוזל חצי פרוטה היום וחצי פרוטה למחר, לפי הטעם הראשון אין צריך להשיב שהרי בכל פעם מחל לו ולא מצטרף. אך לפי הטעם השני מצטרפים הגזילות יחדיו וחייב בהשבה [ונסתפק בכעין זה **הפני יהושע** (קידושין מו.) האם צריך להשיב].

רגישות לגזל הרבים...

פעם נסע **החזון איש** מביתו לתל אביב להשתתף בשמחת אחד ממקורביו. לאחר השמחה נאלץ החזון איש להמתין לרכב שיחזירו לבני ברק. הוא עמד על המדרכה שמחוץ למקום השמחה ומאן דהו הציע לו לשבת על כיסא עד שיגיע הרכב.

סירב החזון איש להצעה זו בנימוק שאם ישב שם הרי העוברים והשבים במקום יצטרכו לעקוף את המדרכה ויש בכך גזל הרבים.

מעשה איש

חכם הרואה את הנולד...

כאשר שהה פעם משגיח דישיבת סלבודקה – הגה"צ **רבי משה טיקוצ'ינסקי** זצ"ל בלונדון, ונסע ברכבת התחתית, ניגשו אליו שלושה כושים ושדדו ממנו את ארנקו, בו היה כסף רב של הישיבה.

רבי משה הגיש תלונה במשטרה תוך שהוא נותן תיאור מדוייק על קלסטרונו, ובס"ד המשטרה אכן תפסה את השודדים.

קציני המשטרה דרשו מרבי משה הוכחות שהכסף שלו. ומה מאוד הופתעו כאשר המשגיח הוציא מכיסו ארנק נוסף ובו היו כתובים מספריהם של שטרות הכסף שנגנבו ממנו (מספרים אלו שמודפסים על כל שטר, נועדו לשמש את הבנקים בלבד).

רבי משה שהיה זהיר ביותר בכספי זולתו ובמיוחד בכספי הקדש השייכים לישיבה, רשם ליתר ביטחון את המספרים כדי להבטיח במקרה של גניבה או אבידה שיהיו לו סימנים מדויקים להשבת הכסף...

הלמות עמלים – ח"ב

כסף ללא "חששות"...

כשהלך פעם הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל לקנות קמח שמור לאפיית המצות, ביקש שילוו לו כסף. והנה לתמיהתו של המלוה, מיד לאחר שקנה בכסף ההלוואה את הקמח, באותו מעמד פרע את החוב מכיסו.

הביע המלווה את פליאתו: "אז היה ברשות הרב כסף?" השיב רבי בן ציון: "לא אמרתי שאין לי"... חזר המלווה ותמה: "אם כן, מדוע הוצרך הרב ללוות ממני"?!

השיב לו רבי בן ציון: "הלא תבין, אמנם יש עמדי כסף, אבל מה מקורו? מעבודתי בישיבה! איני בטוח שאין בו חשש גזל... אולי איחרתי לפעמים ואולי איני מלמד בכל כוחי. והרי **הרמב"ם** פסק (בהלכות שכירות פ"ג ה"ז) שפועל חייב לעבוד בכל כוחו. ובמצה גזולה יש בעיה. אבל עכשיו שקניתי בכסף ההלוואה, אין בכסף זה שום חשש. כעת פורע אני את החוב, והכל בא על מקומו בשלום"...

יגילו במלכם

נקי כפיים ובר לבב...

פעם הבחינו מקורבי הגה"צ **רבי חזקיהו דב הכהן קוק שליט"א (בין שושנה לרפו"ש)** שכאשר מגיע לבנין שיש בו מעלית, הוא משתמש במעלית רק בעליה ולא בירידה, ומקפיד לרדת במדריגות, זאת למרות גופו החלוש.

שאל אותו פעם אחד התלמידים לפשר הדבר, השיב לו רבי דב בפשטות: "כל אדם העולה ויורד במעלית גורם לבלאי כל-שהוא במעלית, ובסופו של דבר הבלאי מצטבר והמעלית מתקלקלת מרוב שימוש.

"**אני** יכול להעלות על דעתי מצב של אדם זקן או אישה עם עגלת תינוק שיאלצו לעלות במדרגות בגלל קלקול המעלית, וכל זה מחמת הבלאי שאני גרמתי משימוש במעלית. לכן ראוי שאשתמש במעלית רק במינימום הנצרך ולא יותר. לעלות במדרגות קשה לי, מחמת חולשת גופי, לכן אני מרשה לעצמי להשתמש במעלית ולא לטפס במדרגות, אבל לרדת במדרגות פחות קשה לי, לכן אני נמנע משימוש במעלית ויורד במדרגות"...

איתעלותא

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה" (פרק י–יא)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם.

במה זכה אשור על כך שיצא מתוכם? כידוע, כל התורה כולה נכתבה בלשון עברי ובכתב אשורית כמבואר בגמרא (מגילה ט'.) "עד שיכתבנו בכתב אשורית" כתב אשורית הוא הכתב של אשור. במה זכה אשור שהתורה נכתבה בכתב שלו?

התשובה לכך מובאת ב**פסקי התוספות** למסכת מגילה (אות כג) נכתב שם בזה הלשון: "אשורית לשון הקודש ולא עברית. ומה שקורין ללשון הקודש עברית, משום אברהם שסיפר לשון עברי והוא לשון הקודש ונמסר לאשור שיצא מעצת [דור] הפלגה".

אחדות, או קרבה והתחברות עם בעלי דעות כפרניות, או דעות הנוגדות להשקפת התורה היא אסורה בהחלט! יש באחדות כזו סכנה הרסנית לכל חינוך הבנים, ולכן כשראה אשור שבניו שומעים לנמרוד, זה שמכיר ריבונו ומתכוון למרוד בו, יצא מתוכם.

ללמדנו שלא רק לצעירים יש סכנה שיושפעו מהתחברות עם הרשעים [כגון בזמננו בעימותים קבועים ברחובה של עיר, או בכלא צבאי, או במחנות צבא "דתיים"] אלא גם למבוגרים, לוותיקים ולמנוסים, עליהם לשמור נפשם ולהתרחק מהרשעים. [הכל לפי הנחייתם והכוונתם של גדולי ישראל מנהיגי הדור]. אשור לא רק הציל את נפשו בכך שיצא מהם, אלא אף זכה שכל התורה תכתב בכתב אשורית.

עד כמה משפיע מקום שלילי על יושביו, ניתן ללמוד ממה ששנינו במשנה (אבות פ"ג מ"א) "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב ליצים שנאמר ובמושב לצים לא ישב".

וצריך ביאור הלשון "ואין ביניהם דברי תורה" מדוע לא נקט הלשון "ואינם עוסקים בתורה"? זאת ועוד: מדוע נקט בלשון "הרי זה מושב ליצים" ולא אמר במפורש "הרי הם ליצים" כיון שאינם עוסקים בתורה?!

אלא ביאר **כ"ק האדמור מגור "האמרי אמת"** בשם ה"**בית אהרון**", כי התנא התכוון לומר כך: "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה" – הם אמנם מנסים ללמוד, הם משתוקקים ללמוד תורה, אלא שהדבר אינו עולה בידם – "ואין ביניהם דברי תורה". מדוע זה קורה להם? מכיוון שהם כעת קבעו מקומם במקום שישבו ליצים וטימאו את המקום ואווירו. ומעשי אותם ליצים הם שגרמו שלא יהיה ניתן ללמוד תורה במקום הזה. לכן נקרא המקום "מושב ליצים", ולא אלו שיושבים שם ורוצים ללמוד נקראים ליצים. כי אווירת המקום הוא שגורם לטוב או למוטב. עכ"ד.

במכתב נדיר ששיגר **החפץ חיים** לבנו **רבי אריה לייב** זצ"ל על השפעתה הרבה של הסביבה לטוב או למוטב, כתב החפץ חיים את הדברים המאלפים הבאים (הובא **בישורון** – לג):

"כל מי שמאמין בה' אלוקי השמים שברא העולם, מחויב לדור במקום שיניחוהו לעבוד לאלוקי השמים, ובמקום שהופקר שמירת השבת והופקר לכמה אנשים מאכלות אסורות והנחת תפילין וכיו"ב, אינו רשאי לדור שם".

וביותר הבנים אשר רואים הפקר שם קדשו של הקב"ה בכמה עניינים, שבת ומאכלות אסורות וכדומה, בהמשך הזמן נמשכים אחריהם, ולא יועיל להם כל מוסר, ויחשבו אותנו שומרי התורה ל"פאנטים" לבד. ועיין ב**תשובת הרמב"ם...** שמחוייב לילך מעיר לעיר וממלכה לממלכה עד שימצא מקום שיניחוהו לעבוד את השי"ת, כי העולם די ורחב." עכ"ל.

אין מקום לעיתון בישיבה...

אירע פעם שבחור בישיבתו של **הגאון מטשיבין – רבי דוב בעריש ויידנפלד** זצ"ל הכניס לתוך הישיבה עיתון חילוני, ובחור צעיר מהישיבה שבערה בו קנאות על חילול הקודש, חטפו מידו וקרעו. ושאל הלה את הרב מטשיבין אם טוב עשה במה שקרע והאם אין בזה חשש גזל ממון הזולת.

השיב לו הרב מטשיבין: "לגופו של דבר עשית טוב. אך כדי שאותו בחור לא יסתובב עם הרגשה שגזלת ממנו את דמי העיתון תשלם לו". ואז הוציא הרב מכיסו את הכסף ומסר לו, ושלח להודיע למשגיח שיטפל בבחור שההין להכניס עיתון לישיבה.

שר התורה

במקום שצריך הבדלה אין מיזוג...

לפני עשרות בשנים, בתקופה הסוערת של המחלוקת עם תנועת ה'מזרחי' שחברה אז לחילונים, ואשר גרם לפילוג ביהדות החרדית עקב יסוד "הרבנות הראשית", נכנס הנגיד מר סלוצקי מאוסטרליה לביתו של הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל. הוא ניסה את כוחו בתיווך, בטענו שזה נראה משונה מאוד בעיני העולם שדוקא היהדות החרדית מפולגת.

רבי יוסף חיים זוננפלד שהתייחס בהבנה לתמימותו וכוונתו של מר סלוצקי, רצה לרמוז לו כי בנסיבות הקיימות, כאשר החוגים החילונים נעצו עמוק את ציפורניהם בגוף היהדות הדתית, אין מקום לתיווך ולהתחברות, והבהיר לו את הדבר באמצעות רמז בפרק לד שבתהילים שם נאמר:

"לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך". הפסוקים בפרק זה מסודרים לפי סדר הא-ב ומכל סדר הא' ב' חסר האות וא"ו. למה נתקפחה האות וא"ו במזמור הזה?

התשובה היא, מכיוון שאות ו' היא אות החיבור, והואיל והפרק עוסק בשינוי טעם – "לדוד בשנותו את טעמו", בא ללמדנו, שבמקום שיש שינוי אין חיבור...!

עוד היה אומר הרב זוננפלד: ביין של כוס הקידוש אפשר למזוג מים לתוך הכוס, אבל בכוס של הבדלה אין למזוג. ואין לערבב משקה אחר פרט ליין. ללמדנו: כי במקום שצריך הבדלה אין מיזוג...!

עפ"י חכמת חיים

שאלה הרת גורל...

כ"ק האדמו"ר מגור בעל "הבית ישראל" היה עוקב בעירנות אחר מצבם הרוחני של אחינו בית ישראל - אף אלו הנמצאים מחוץ לכותלי בית גור. הוא שמר בקפדנות שלא ילכדו ח"ו נפשות זרות של ילדי ישראל בכל "פרצה הקוראת לגנב" בחומת הקדושה

הוא ידע והכיר היטב את כל המתרחש בבתי החינוך ובישיבות בירושלים ומחוצה לה.

ידע מה קורה בשעות הלימודים ובשעות בין הסדרים בחצרות ובחדרי הפנימיות. קרה לפעמים ששלח ביד אנשיו הנחיות למנהלים ולרמי"ם, שישימו עין פקוחה על תהלוכת חניכיהם, שלא יפלו טרף לרוחות הנושבות מחוץ לד' אמות של תורה.

בכל פעם שנזדמן למחיצתו אי-מי מבני הנעורים, מיד הציג לפניו את השאלה שהייתה כה גורלית בעיניו: "וחברים טובים יש לך"?! ושאלתו זו ירדה חדרי בטן ועשתה רושם על הנפש הרכה לימים רבים.

פאר ישראל

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"אחרי החגים" / מאמר מאת הרב נפתלי וינברג

"אחרי החגים" זה לא רק צמד מילים בו נוהגים דחיינים כרוניים להשתמש.

"אחרי החגים" זה גם סוג מסוים של מצב רוח - שמתאפיין אצל חלק מהאנשים בדכדוך קל...

למה ומדוע? כי החגים ברחו לנו. החיבוק של הסוכה האהובה, ארבעת המינים, מצוות השמחה ושאר המצוות, ה"סעודה קטנה" של שמיני עצרת, השירים והריקודים של שמחת תורה - כל אלה מאחורינו.

ומה מלפנינו? חורף ארוך, קר ואולי גם קפוא...

אבל יסוד עמוק אומר: יהודי תמיד עולה - יהודי אף פעם לא נסוג לאחור. ומה קורה **"אחרי החגים"** האמנם גם כאן אנחנו לא נסוגים לאחור?!

התשובה היא: כן. והשאלה שבאה אחריה היא: איך?

ובכן, בדיוק למטרה זו נועד "אסרו חג" שהוא יום שהתווסף לחג, ומטרתו "לקשור" את החג שלא יברח מאתנו ('אסרו' מלשון קשורים, כמו אסורים).

אך גם כאשר מסתיים אסרו-חג, אנחנו ממשיכים להיות מחוברים אל כל החגים הקדושים. חלילה לחשוב שהם ברחו לנו. לא. הם רק התווספו אלינו והם אתנו למשך השנה כולה.

* * *

הכיצד אכן נמשיך את השפעות החג למשך השנה כולה?

כמה פעמים ביום אנחנו מבקשים "שָׂבְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ". ממשמעות המילים עולה שכדי להגיע לשלמות החלק שאותו עלינו להשיג בתורה, אנו זקוקים תחילה לבית המקדש. הלוא זה מה שאנחנו מבקשים, תבנה לנו את בית המקדש כדי שנוכל להשיג את חלקנו בתורה.

אבל קשה, קשה לומר את המילים האלה... כמעט כל התורה שבעל פה חוברה בזמן הגלות בו אין לנו את בית המקדש. חלקים מהמשנה, תלמוד בבלי, תלמוד ירושלמי, מדרשי הלכה, מדרשי אגדה, ראשונים, פוסקים, אחרונים, קבלה, מוסר וחסידות (ועד עלון איש לרעהו...)

האם נוכל להסתגל לרעיון הזה, שכל מיליוני חכמי ישראל שיצרו את פאר היצירה של ספרות היהדות, לא השיגו את שלמות חלקם בתורה מכיון שהם לא חיו בזמן שהמקדש היה קיים?!

אנחנו מדברים כאן על תנאים ואמוראים, סבוראים וגאונים, רש"י רמב"ם ורמב"ן, האריז"ל, הבעל שם טוב והגר"א מווילנא! דמויות הוד שהעניקו חמה בגבהם, שהשיגו את שיא השלמות!!

* * *

השאלה הזו ישבה לי בראש במשך כמה חודשים, ובחג הסוכות האחרון הקב"ה בחסדו זרק לי התשובה לראש. האמת? זה קרה באמצע שמונה עשרה של מוסף.

גם שם אנחנו מבקשים 'וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ', אך ראה זה פלא: איננו מקדימים את הבקשה 'שָׂבְּנֵה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ' אלא בקשה אחרת: 'קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ'. הווה אומר שהדבר שמאפשר לנו לזכות בשלמות חלקנו בתורה היא הקדושה. גם כאשר אנחנו מבקשים את בנין בית המקדש, במטרה לזכות בחלקנו בתורה, הבקשה לא מתייחסת ל"בנין" אלא לקדושה השורה בתוכו.

ככל שאנו מתקדשים יותר, כך אנו מסוגלים יותר לזכות בתורה!

זאת אומרת שכל עוד אין לנו את בית המקדש, שהוא מקור הקדושה, עלינו להשתדל לשאוב את הקדושה מהמצוות - 'קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ' - ועל ידי כך לזכות להגיע ל'וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ'. ברור שאנו לא מסתפקים בחלק הקדושה שניתן להשיג בגלות, אנו יודעים שהרבה יותר קל להשיג קדושה בזמן שהבת קיים ולכך אנו מייחלים. על זה אנחנו מתפללים. אך כל עוד אנחנו בגלות, לא נשכח שגם יש לנו מאיפה לשאוב קדושה - מהמצוות!

נישא עיניים אל דמויות ההוד הטהורות של הדורות הקדמונים שחיו בגלות, ונקלוט: כל אלה הצליחו להעפיל למדרגות רמות ונשגבות גם בזמן הגלות. הכיצד? הם למדו לשאוב את הקדושה מהמצוות!

* * *

ימי החגים הם ימים של התגלות הקדושה. אנחנו נצמדים לחגים ומשתדלים לשאוב מהם כמה שיותר. אך גם כאשר מסתיים החג איננו מתנתקים חלילה. תמיד, אבל תמיד, יש לנו אוצר פתוח של קדושה שרק ממתין שנבוא ונאסוף אותו. כל חיזוק בקדושה, כל מצוה שאנו מקיימים, הכל הכל מקדש אותנו ובונה בקרבנו את המסוגלות הרוחנית להגיע לשלמות: שבת, מידות טובות, למעט ככל הניתן בענייני גשמיות ועולם הזה - איש איש לפי מצבו ומדרגתו.

נניח מולנו תמרור של "שויתי השם לנגדי תמיד" ושם "קדושים תהיו" וכך נזכה לגאולה השלמה במהרה בימינו אמן - אזי נוכל לשאוב את הקדושה הישר מהבית הגדול והקדוש!

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו"

פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל, התקשרו בבקשה ל: 02-5671812 0542538581

או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

בטחוני בצורי
הוא אוצרי

גליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקורב יהודי לאביו שבשמים

פרשת נח

תשפ"ז

גיליון 234

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:

מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * **תא קולי** 073-2490589 * **לפניות בפקס** 02-5003608 * **לקבלת הגיליון בפקס** 02-3132641 **קוד גיליון** 0026

שני שידוכים או שלוש?
ויכוח בין הגבאי להתן בראשית

פרק א'

ידיד וותיק לי משנות הישיבה קטנה, **הר"ר דוד איילנברג**, מחסידי ביאלה בני ברק. ר' דוד הוא אברך חריף מקורי ומעמיק, חוקר ובודק כל דבר, שאינו ממהר לקבל דברים כמובן מאליו. בספרייה שלי שמור "**סדר יום כיפור קטן מבואר**" הראשון מתוך כמה ספרים שר' דוד ערך והו"ל עוד **כבחור בישיבה קטנה**.

לפני כארבע שנים ר' דוד נסע בנסיעה מאורגנת של הקהילה, ולצידו באוטובוס התיישב בחור צעיר כבן ארבע עשרה. הבחור מוכר היה לר' דוד כאחד שהגמרא לא זזה מתוך ידו, וגם עכשיו באוטובוס הוא ישב ועיין בגמרא הקטנה. ר' דוד, שביקש לעמוד על טיבו, פנה אליו ושאל: **שמא תואיל ללמוד בקול, כדי שגם אני אזכה לשמוע באיזו סוגיה הנך עוסק?** הנער לא נרתע מהגישה המעט מתגרה וחשדנית, ונענה במאור פנים והציע לו ללמוד יחד. השנים שקעו בלימוד בחברותא שנמשך שעה ארוכה.

ר' דוד יצא מגדרו נוכח בהירות לימודו הנדירה וגישתו הבוגרת של הנער, ולחש בערגה תפלה בליבו: "**ריבונו של עולם, את הבחור הזה הייתי מייחל כחתן לבתי**". מאז אותו לימוד משותף עוקב היה ר' דוד בהשתאות ובעינים כלות אחר התבגרותו והתקדמותו של הבחור, אך עדיין ארוכה היתה הדרך. בביתו של ר' דוד ממתינות שלוש בנות בגיל השידוכים, הבוגרת בגיל **24**, אחריה בת **23**, ועוד אחת שבקושי מלאו לה **18**, ואילו העילוי הצעיר בקושי הגיע לפרקו, כך שהחלום לזכות ביהלום הזה נראה כעת רחוק מלהתגשם.

פרק ב'

ביום שלישי פר' בראשית נערכה שמחת בר המצווה לבנו של ידידי, הר' צבי דייטש, שהוא שכנו של ר' דוד בשכונת נוה יעקב בירושלים. בצאתנו מן האירוע סיפרה לי רעייתי סיפור מרעיש ששמעה בעזרת הנשים. משפחת איילנברג כאמור מייחלת במשך תקופה ארוכה לשידוכים עבור בנותיה. שכנו הליטאי של ר' דוד, שהיה במצב דומה, סיפר לר' דוד על סגולה שעשה: הוא רכש בדמים יקרים את עליית "**חתן בראשית**" בשמחת תורה וערך "מי שברך" מיוחד בבית הכנסת לזכות בנותיו הבוגרות, שיזכה להביאן בברית האירוסין עוד באותה שנה. ואכן, עוד באותה שנה זכה ואירס את 3 בנותיו.

וירא ר' דוד כי טוב, צערן של בנותיו עמד לנגד עיניו, ויאמר לעצמו: אין לי מה להפסיד, מה ממני יהלוך אם ארכוש לעצמי עליה של חתן בראשית?

וכך, לקראת שמחת תורה פ"ו נסע ר' דוד לבית המדרש של רבו, **האדמו"ר מביאלה בבני ברק**. ר' דוד המתין דרוך בכליון עינים, ובהגיע עת מכירת העליות, הוא ביקש לרכוש לעצמו את עליית "**חתן בראשית**", אלא שאברך מביתר התחרה מולו, והמחיר נסק עד **לחמשת אלפים שקלים**. ר' דוד, שהפרוטה אינה מצויה בכיסו, לא יכול היה להרשות לעצמו סכום כזה. בראותו כך, הוא ניגש אל האדמו"ר וביקש רשות מיוחדת לערוך **מניין נוסף** לקריאת התורה, כדי שיוכל לזכות בעליה במחיר שמאפשר מצבו הכלכלי. האדמו"ר ששמע את הרקע נעתר לבקשתו בשמחה, ובמניין הנוסף רכש ר' דוד "חתן בראשית" תמורת **אלף שקלים**. משעלה ר' דוד לתורה, ערך עבורו הגבאי, "מי שברך" בקול מסתלסל והוסיף על הנוסח המקובל בהטעמה ובקול אדיר שהרעיד את כתלי בית המדרש: "**ויזכה לארס עוד השנה את שלוש בנותיו**". ר' דוד, שהבת הצעירה שלו היתה אך בקושי בת שמונה עשרה, ענה לגבאי כי די לו לארס **שתים מהן** בשנה זו... אולם הגבאי ר' אהרן, שכבר הספיק כבר לטעום מעט 'משקה' לכבוד היום, התעקש וחזר בקול רם: "**בעבור שיזכה לארס את שלוש בנותיו!** " ר' דוד ניסה להתווכח שוב, אך ללא הועיל. ר' אהרן הגבאי הוותיק עמד על שלו, וחזר על הברכה בקול רם: "**בעבור שיזכה לארס בזו השנה את שלוש בנותיו!** " הקהל כולו שיודע ומכיר בצערו של ר' דוד, ענה "**אמן**" בהתלהבות ובתקווה.

הברכות לא אכזבו. בחודש סיון זכה ר' דוד להביא את בתו בת ה25 בברית האירוסין בערב ראש השנה התארסה הבת השניה, בת העשרים ואחת.

השבוע, בתאריך **כ"ה בתשרי**, יום היארצייט של רבו, האדמו"ר מביאלה בעל "להבת דוד" זצ"ל, **התארסה גם הבת השלישית** למזל טוב. השידוך החל להתרקם עוד בימי החג, **ונגמר בשעה טובה למז"ט אחרי שמחת תורה**, עוד לפני שבת בראשית... **כך שדברי שניהם התקיימו!**

עד כאן הסיפור המדהים כפי ששמעתיו מרעייתי שתחי'.

שמחתי מאוד בשמחת ידידי, אך אמרתי: **אינני מפרסם מעשה מופלא כזה בטרם אשמענו מכלי ראשון**. ניסיוני לימדני כי אין שום סיפור בעולם שאיננו 'מתבשל' **בכלי שני** ומשנה את דמותו וצלמו... אמתין להזדמנות לאמת את הפרטים.

פרק ג'

למחרת בערב נסעתי שוב מביתר לירושלים כדי להשתתף בשמחת בר מצווה לבנו של ידידי ר' **יוסל'ה שיינברגר** מדפוס "גלובל פרינט", המוכר לנו מסיפור הדפסת החוברות "**בטחון מהו**" והתיקון הפלאי של הרגע האחרון. **משהתיישבתי באולם, ראיתי לצידי את ידידי הר"ר אהרן טויסיג**, ידיד ותיק ושכן טוב מימי נעורי בשכונת זכרון משה בירושלים, יהודי מלא טעם וחן,

ואז ניגש אליו אחד הנוכחים ואיחל לו "**מזל טוב**" **לאירוסי נכדו**. לשאלתו מי המחותן? השיב ר' אהרן:

"**ר' דוד איילנברג**".

חושיי נדרכו... פניתי לר' אהרן,

*סדר פרסום הסיפורים נקבע אך ורק על פי **הרגשת הלב** בעת חתימת הגיליון. עדיפות ניתנת **לסיפורים מוקלדים** הכוללים **פרטים אמיתיים** ומלאים.*

ושאלתיו בחיוך: "האם אתה הוא המחותן **הראשון**, **השני**, או שמא **השלישי**? " ר' אהרן הניף ידו בחביבות ובחיוך רחב השיב: "**השלישי**! " הבנתי כי השגחה פרטית מופלאה הובילה אותי לירושלים. הנה המחותן בעצמו לפני, הבה ואשמע את הפרטים מכלי ראשון.

ר' אהרן חזר על סיפור ה"חתן בראשית" בתוספת פיקנטית ומרגשת: ר' אהרן בכבודו ובעצמו **הוא הוא הגבאי של ביהכנ"ס ביאלה**, הוא שערך את ה"מי שברך" לר' דוד בשמחת תורה בבני ברק, **והוא הוא זה שהתעקש לברך אותו "לארס השנה את שלוש בנותיו"** בעוד ר' דוד מסתפק בשתים... כאשר ר' אהרן בעצמו זוכה להשתדך עמו ולקבל את הבת השלישית כנכדה! **ר' אהרן בא איפוא לברך את ר' דוד, ונמצא מברך את בנו ואת נכדו...**

אולם הגילוי המרעיש הגיע לבסוף: אותו בחור צעיר **מהנסיעה המשותפת לפני ארבע שנים**, עילוי מופלג ומתמיד עצום שזכה כבר לסיים את הש"ס כמה פעמים, אינו אלא **נכדו של ר' אהרן טויסיג**, והוא הוא החתן שזכה בו ר' דוד עבור בתו השלישית, לאחר ארבע שנות ציפייה ותפילה על **הבלתי אפשרי** כביכול!

בבירור נוסף נראה כי הסגולה המקורית קשורה לכאורה לעליית "**כל הנערים**", אך בטעות החליפו אותה ב"**חתן בראשית**". אולם **מול כוח** האמונה התמימה והתפילות החמות יחד עם ברכות הציבור כולו - שערי שמים נפתחו.

בעת כתיבת שורות אלו, יום א' פרשת נח, **מתקיימת שמחת האירוסין** בשעה טובה ומוצלחת.

לא קבלתי רשות לכתוב את זה: אחרי 3 אירוסין מגיעות בע"ה **3 חתונות ברצף...** מי שנדבו לבו להושיט יד תומכת לר' דוד, **אשמח לשמש כשליח מצוה.**

א"בעל שם'סקע מעשה"?

הר"ר
יוסף שרייבר
לונדון

משעה ששיגר הרה"ח ר' בעריש קרויטוורט שיחיה את עובדא דהויא בעניין ה"**כארטאפל קיגל**" שלי בקודש פנימה בסאטמאר לונדון, יחד עם האברך החשוב ר' לייבי פרענקל שיחיה, **[ר' לייבל מבקש קוגל מהקב"ה - ומקבל! פר' וארא פ"ו]** נתעוררתי ונתעורר המעיין, **ועיניי נשואות תמיד לחזות ולראות עין בעין נפלאות ההשגחה הפרטית המלווה את האדם בכל דרכיו.**

הנה זה כבר שלחתי לכם סיפור בשפת אידיש, ולאחרונה בא אלי ידידי הר"ר **בעריש קרויטוויירט** נ"י, והעיר את אזני כי עלי להעתיק את סיפור הדברים **ללשון הקודש**. ואנכי, כדורש טוב לעדת חסידי **סאטמאר** המעטירה, נפשי קצה בלשון החדשה של בן יהודה, ולא אביתי ללכת בדרכיהם. והנה נזכרתי מעשה שהיה, דבר פלא שהתרחש עמי לפני כביר שנים.

בעת ההיא שמתי פעמי ונפשתי בעיר מאנשעסתר השוכנת לבטח, יחד עם זוגתי ובני ביתי. והנה אילצני הזמן לחזור למחוזו של עולם **לעיר המלוכה לונדון**, ולהשאיר את משפחתי מעבר מזה.

ובאמת, נפשי בשאלתי כי לא היה לי שום חשק ורצון, ולא מלאני ליבי, לנהוג ברכב את כל הדרך הארוכה והרחוקה ההיא ממאנשעסתר ללונדון לבדד, לפחות ב4 שעות נסיעה בעיצומו של לילה ובאשמורת. מהלך הייתי אנה ואנה על גבי המדרכה, פוסע פסיעה לבר - ופסיעה לגו, **כמי שמבקש לדחות את הקץ** ולעכב את השעה.

והנה, אך יעבור רגע, ולפתע פתאום חלפה ועברה מכונית שכורה (טקסי) ותעמוד על עמדה, ויצא ממנה חתנו של החברותא שלי מימים עברו, הלוא הוא ידיד נפשי ה"ה ר' שמשון לייבער (יחד עם נוות ביתו תחי'), אשר אהבת עולם אהבתיו והיינו רגילים להתבדח ולהחליף מילתא דבדיחותא יחד תמיד בכל עת. קראתי לעברו בתמיהה: "**מה הביאך הלום אל מקום תחנותי, ומה יום מיומיים דווקא בעת כזאת ובאישון לילה?** "

פתח פיו ויספר לי, כי **נחוץ הוא ומוכרח להיות חזרה בלונדון למחרת היום**, יען כי נוות ביתו צריכה למסור שיעור וללמד לתלמידותיה. והנה ביתו עשו בעיר **האדרספילד** למנוחת הנפש, וקנו כרטיסים לנסיעה במסילת הברזל אשר המצריכה להחליף רכבת אחרת בעיר מאנשעסתר. אולם, שגגה יצאה מלפניו, ולא שת ליבו כי הרכבות חונות בשתי תחנות נפרדות הרחוקות זו מזו, ועשרים הרגעים שהקציב לעצמו כדי לעבור מרכבת לרכבת, עלו בתוהו ולא הספיקו להם כלל. וממילא מובן מאליו, כי עד שהגיעו לתחנה כבר עברה חלפה לה הרכבת ונסעה לדרכה, ונשארו בפחי נפש.

וכיון שהיה לו שאר בשר ודוד בעיר מאנשעסתר, הר' בארנט שליט"א, גמר בלבו ונתיישב בדעתו ללון בביתו בלילה ההוא. והנה יד ההשגחה בדבר, כי הר' בארנט הנ"ל דר ומתגורר כמטחווי קשת, מרחק בתים מועטים בלבד, מן הבית אשר התאכסנתי בו אני. פשוט הוא כי מיהרתי להציע לפניהם: "**למה תלינו ברחוב? בואו נא עמי ברכבי ונרכב יחד ללא שיהוי ללונדון הבירה!** " שאלני ר' שמשון ברוח נמוכה, אם יוכל עוד להיכנס אל דודו הרב, כיוון שכבר סיכם עמו ודיבר על לבו שיבוא לביתו, ונימוסא דארעא ודרך ארץ מחייבת לעשות אצלו ביקור קצר ולא להיעלם פתאום.

מובן שהנהנתי לו בראשי לאות הן. אח"כ כשהלכתי לקחתם מבית הדוד הרב, וכשיצאנו משם קראתי בקול גדול ובהתרגשות אל הר' בארנט: "**איי, ממש א"בעל שם'סקע מעשה"** "סיפור בנוסח הבעל שם טוב ממש"! איך הריבונו של עולם גלגל דרך "טעות" את הכל כדי שנוכל לנסוע יחדיו ללונדון הבירה! "

השיב לי הר' בארנט בחכמה ובחיוך של קורת רוח, ותיקן את דברי בלשון הזהב שלו: "**לאו דווקא! אותו הקב"ה שהיה אצל הבעל שם טוב, נמצא ומצוי כאן גם עמנו בכל עת!** "

דברי החתם סופר האירו

הר"ר
א.י. אהרנטרייך
ירושלים

לאחרונה נערכה מטעם "**היכל החתם סופר**" הגרלה לחלוקת לימוד הש"ס לעילוי נשמת החתם סופר. בחלקי נפלה מסכת תמיד, וזכיתי לסיימה בערב ראש חודש אלול.

אלא שדבר אחד עדיין לא הצלחתי להבין: דברי המפרש בדף כח: בדיבור המתחיל "צבר את הגחלים".

חזרתי עליהם כמה פעמים בנסיון להבין את פשט הדברים, אך הדברים לא התיישבו אצלי. גם כשהגעתי **לסעודת הסיום** בביתי, שבתי ועיינתי בהם. במשך כרבע שעה חזרתי על דברי המפרש וחיפשתי במפרשים נוספים, ועדיין לא עלה בידי להבינם.

ואז מצאתי ב"ילקוט מפרשים" של עוז והדר ביאור לדברי המפרש.

וממי הביאור? מהחתם סופר עצמו!

את המסכת קיבלתי ע"ע ללמוד **לעילוי נשמת החתם סופר**, וכעת מצאתי שדווקא דבריו הם שמבארים את הקטע שבו התקשיתי לקראת הסיום. הלא תדעו כי השגחה מיוחדת היא!

א' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

דווקא בתחנה האחרונה האוטובוס עצר

הר"ר
מאיר קליין
בית שאן

אני עובד לפרנסתי בעיר **מודיעין** ומתגורר **בבית שמש**. מדי יום, בשעה 16:00 אחר הצהרים, אני עושה את דרכי חזרה לבית שמש. בדרך כלל אני מקפיד להתפלל **מנחה גדולה** במקום העבודה, אך באותו יום נתמשכו להם העניינים ופספסתי את התפילה.

מי שמכיר את האזור יודע שקו 885 מתחיל את מסלולו במודיעין עילית בשעה זו, וכשהוא מגיע למודיעין הוא עלול להיות עמוס לעייפה בנוסעים, ולא פעם האוטובוסים פשוט אינם עוצרים בתחנות. כדי להבטיח את מקומי, החלטתי לעשות מעשה: עליתי במעלה הדרך עד **לצומת שילת**, כדי להמתין בתחנה הראשונה של הקו בתוך מודיעין. יש לציין שתדירות הקו ממודיעין עילית לבית שמש היא **פעם בשעה** בלבד.

הגעתי לכניסה למודיעין וחיכיתי בדריכות לאוטובוס. והנה הוא מגיע... אך לתדהמתי, הנהג רק סימן עם היד **שהאוטובוס מלא לחלוטין** - והמשיך בנסיעה!

ייאוש אחזני. הבנתי שכבר לא אספיק מנחה בבית שמש, ואלץ כעת לחפש מנין לתפילת מנחה במודיעין - משימה לא פשוטה בעיר לא חרדית, אין זו בית שמש שבה פזורים בתי כנסת ו'שטיבלאך' בכל פינה, בן פורת יוסף.

כמה דקות לאחר מכן עוצר לידי רכב. יהודי יקר, פותח את החלון ושואל: "**אתה צריך להגיע לכוון נופי איילון?**" עניתי שלא, אך הנהג לא המשיך בדרכו, אלא התעקש ושאל: "**אולי זה יקדם אותך?** " **ניבא ולא ידע מה ניבא.**

כשראיתי שהוא מתעקש, עליתי לרכב. מה שלא לקחתי בחשבון הוא שבמסלול הנסיעה בתוך מודיעין קיימת מנהרה לרכבים פרטיים, שדרכה הנסיעה מהירה בהרבה - מסלול שאוטובוס אינו עובר בו.

כשיצאנו מהמנהרה, אני מביט ומבחין **באותו קו 885 נוסע ממש מאחורי הרכב!** אף על פי כן, התיאשתי בלבי: אם הנהג לא עצר לי כבר בתחנה הראשונה, עאכו"כ שלא יעצור בתחנת נופי איילון...

בכל מקרה לא נותרה לי ברירה, ירדתי מהרכב בתחנת נופי איילון, וכאן ציפתה לי ההפתעה הגדולה: בדיוק ברגע שהגעתי, **ירד נוסע מהאוטובוס!** התפנה מקום, והנהג העלה אותי מיד. וכך, הגעתי לבית שמש בזמן והספקתי להתפלל מנחה במניין לפני השקיעה - דבר שלא היה מתאפשר אילו הייתי מפספס את האוטובוס ההוא.

מה שלמדתי מזה:

אנחנו, בטוחים שאם נעלה בתחנות הראשונות - שם נבטיח את הצלחתנו ונגיע מוקדם יותר. אך ההשגחה העליונה סובבה כך **שדווקא בתחנות האחרונות** של הקו התפנה המקום, ודווקא הרכב שעצר לי הצליח לעקוף את האוטובוס ולהביא אותי בדיוק לנקודה הנכונה ובזמן הנכון!

64 אגורות של השגחה

הר"ר
יצחק כהנא
בית שאן

קיבלנו על עצמנו **לפרסם** את חסדי ה', וראינו **השגחה פרטית מופלאה**. יה"ר שבזכות סיפור הדברים כאן נזכה להמשיך ולבשר רק **טובות וחסדים נגלים**.

אנו מצויים כעת **בפלונטר כלכלי** בתקופה עמוסה במיוחד, מורכבת מכל הבחינות: ימי **החגים**, לידת **תינוק** במזל טוב, ולקראת **חתונה** במשפחה. עשינו חשבון ומצאנו את עצמנו עם צורך להשיג כ-20,000 **שקלים לשבוע הקרוב**, יש מאין.

סיימנו את השבוע תוך מאמץ להתחזק בביטחון, וכאמור, קיבלנו על עצמנו **לפרסם את השגחת השם כשתבוא הישועה בע"ה.**

בליל שישי נשאתי תפילה לפני בוראי מעומק הלב, **שנזכה לראות ולהרגיש את ההשגחה הפרטית בחוש**. אמרתי לעצמי שאני לא מתפלל על ישועה כזו או אחרת, אלא מבקש בעיקר **לראות עין בעין איך השם יתברך מנהיג אותנו בפרטות, כאב את בנו.**

ביום שישי יצאתי לערוך קניות לכבוד שבת קודש. זו הייתה קנייה גדולה יחסית. היה ברשותי תו קנייה נטען שקיבלתי עוד לפני החגים, וידעתי שיש בו סכום של כ-400 שקלים. תכננתי קנייה בסדר גודל של **400 עד 600 שקלים**, וחשבתי שאת היתרה אשלם בכרטיס אשראי. לא זכרתי באותו רגע **שכרטיס האשראי כלל איננו עמי...**

כמו בכל קנייה, מוסיפים מוצרים לעגלה, מוציאים, מחשבים ומנסים לחסוך. הגעתי לקופה בשירות העצמי והעברתי את המוצרים. כשהגעתי לתשלום, העברתי את כרטיס הקנייה שטענתי. לפני הלחיצה על התשלום, המערכת הציגה את **היתרה המדויקת** שיש בכרטיס. סך הקנייה כולה עמד על 476.25 שקלים.

להפתעתי, הופיעה על המסך היתרה המדויקת שהייתה בכרטיס הקנייה: 476.89 שקלים.

בתחילה לא תפסתי את גודל העניין ותמהתי על כך שהמערכת מציגה לי את **הסכום שעלי לשלם**, במקום את סכום **היתרה בכרטיס**... אך כשהתבוננתי שוב, הבנתי **שאכן זו היתרה שהייתה בכרטיס** - הפרש של **אגורות בודדות** בלבד מעלות הקנייה שלי.

באותו רגע נפל לי האסימון: כרטיס **האשראי שלי כלל לא נמצא עלי!** באותו הזמן שאני מהרהר התחילה להיווצר מאחורי בתור אי-נעימות, ואנשים ביקשו שאזדרז "**ערב שבת עכשיו**". אם הייתי צריך להתחיל לחפש פתרונות תשלום חלופיים, או אילו היו **חסרות** מספר אגורות בכרטיס, הדבר היה גורם לעוגמת נפש וללחץ גדול. אבל אבינו הרחום דאג לי מראש וחסך ממני את עוגמת הנפש הזו כשכיוון את סכום הקנייה **בדיוק נמרץ** לסכום שברשותי בלא ידיעתי. נזכרתי שרק אמש **ביקשתי בתפילתי שנזכה לראות השגחה פרטית בחוש**, והנה **תפלתי נתקבלה!** גילוי ההשגחה הפרטית המדויק הזה חיזק אותנו **באופן עצום**. אנו תפילה שנזכה לראות את יד השם המכוונת בכל התחומים והמישורים, **גם בהוצאות הגדולות והחובות העומדים לפנינו השבוע**, ובכוח האמונה, הביטחון וזכות הרבים נזכה לראות ישועות גלויות.

א' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

90 אגורות של השגחה

הבה"ח
שלום ורבראיקר
ישיבת באייאן - אופיקין עלית

יש לנו בישיבה שיעור קבוע בספר **אור החיים** הק', שבוע אחד החלטתי כדי לחזק ולעודד את המשתתפים להוסיף מיני תרגימא ושתייה יתר על הרגיל לכבוד המשתתפים בשיעור. ביקשתי משני בחורים לגשת לחנות הקרובה ולבצע את הקנייה, ומסרתי לידיהם סכום כסף לשם כך.

אלא כשהגיעו הבחורים לחנות, התברר שאחד מהם החליף חליפה לפני שיצא, והכסף נשאר מאחור בישיבה. הם כבר עמדו מול הקופה והזמן לתחילת השיעור הלך והתקצר. הבחורים החלו לפשפש בכיסיהם כדי לנסות ולשלם מכיסם הפרטי.

עלות הקנייה כולה הסתכמה ב-69 שקלים.

תוך שהם שהופכים את הכיסים ומקבצים את כל המטבעות של שני הבחורים גם יחד, התקבל סכום של 68.10 שקלים בלבד. חסרו להם בדיוק **90 אגורות** להשלמת הרכישה. זהו סכום חסר משמעות, אך בעידן הממוחשב של ימינו, לא די בטוב ליבו של הקופאי - **המערכת דורשת את הסכום המדויק** עד האגורה האחרונה כדי לסגור את החשבון.

בעודם עומדים נבוכים וחסרי אונים מול הקופה, צלצל מכשיר הטלפון האישי של הקופאי. הוא הפעיל את הרמקול, ומבעד לאפרכסת נשמע קולו של לקוח: "ערכתי קנייה אצלכם לפני כמה דקות, וגיליתי שהשארתי בטעות על הקופה את העודף בסך 90 אגורות. **בבקשה, תיתן אותו למי שתרצה.**" הקופאי לא היה מעודכן בקושי שלנו, הוא בפשטות הרים את עיניו אל הבחורים ושאל: **"אתם אולי זקוקים ל-90 אגורות?** "

הרגשנו ממש **התגלות שמימית** ממש באמצע האווירה האפורה שבסופר. "בוודאי! " ענינו בהתרגשות, **"זה בדיוק הסכום שחסר לנו כדי להשלים את החשבון!** " חשנו כי זכותו הגדולה של בעל "אור החיים" הקדוש עמדה לנו.

וידועים דבריו של הרב הקדוש **ר"ש מזווהיל** זי"ע, שכל דבר שמגיע בדיוק מופלא כזה - הרי זו הוכחה שהוא מכוון ומחושב משמים.

שלוש פעמים השגחה פרטית ובכולן העלון באמצע..

הר"ר
אליהו צבריאל שור
בי"ה קרליץ - ביתר

כידוע לך אני מדפיס **כעשרה גליונות** בכל שבוע ומחלק אותם בבית הכנסת. בשבועות האחרונים קרו לי שלושה דברים, שאף הופיעו איך שהוא בעלונים שלך - שאני חייב לשתף, כי כל אחד מהם הרגיש כאילו נכתב במיוחד בשבילי.

הראשון: לפני כמה שבועות פרסמת סיפור על מי שקיבל את העלון מידך בהשגחה פרטית, ואחר כך התברר **שבחוברת העלונים** הודפס **בטעות** העלון של השבוע הקודם. **ובכן, לי קרה בדיוק אותו דבר.** בעת הדפסת העלונים הייתי עם אחי, ונתתי לו עותק, אך הוא אמר לי "**תודה, יש לי את זה בחוברת.**" בכל זאת התעקשתי "**קח בכל זאת**, שיהיה לך גם בנפרד." כמה ימים אחר כך הוא חזר אלי עם חיוך ותודה, כי בחוברת באמת הופיע העלון הישן!

השני: בשבוע שעבר פרסמת על חלוקת העלונים **בסלאנים וראחמסטריווקא**, זה הזכיר לי מקרה שקרה לי.

בדרך כלל אני **מחלק** את העלונים **אחרי התפילה** לאלו המעוניינים בכך, בשבוע זה הנחתי את עשרת העלונים מסודרים יפה במקומי בבית הכנסת בתחילת התפילה. מישהו עבר, חשב שהם מיועדים לשולחן העלונים הכללי, והניח אותם שם. בדרך כלל הייתי מתרגז, או לפחות מתרעם משהו בלב. אבל מחשבה עלתי בי אז: **הרי זה העלון שמדבר על אמונה!** על חיזוק באמונה... איך אפשר **להתרגז** על כזה דבר? כנראה זה רצון הבורא שהם יהיו שם. אחרי התפילה **רצתי יחד עם כולם לתפוס עותק** לפני שיאזלו...

והשלישי, שהכי נגע בי: אני מנהל כולל ללימוד הש"ס, וביום חמישי האחרון קרה משהו הקשור לכולל שגרם לי עוגמת נפש בעניין הניהול. **בדיוק באותו יום, לאחר הסדר מגיע אלי אברך תלמיד חכם מהקהילה,** כזה שבדרך כלל לא נמצא בבית הכנסת הזה בשעות האלה, אלא שבאשר אנחנו התחלנו את הזמן כבר ביום רביעי והוא מתחיל בראש חודש, לכן הוא הגיע ללמוד בביהכנ"ס. **כשהוא אומר לי: "פשש, ד"ש מהכולל שלך, יש לך כולל של מתמידים בתורה..."** הסמקתי קצת ואמרתי לו שאת המחמאה צריך לתת **לאברכים...**

באותו רגע לא חיברתי כלום.

אבל בליל שבת, כשקראתי בעלון את הסיפור של הגבאי צדקה שקיבל **שיחת גערה** - ומיד אחריה **שיחת עידוד**, פתאום נפל לי האסימון.

מי שלח אלי את האברך הזה **דווקא ביום הזה, ודווקא בשעה הזו**, ולמה הוא בכלל העניק לי מחמאה? **הקב"ה רצה להמתיק לי את הגלולה, ועשה זאת בדרך שאי אפשר לטעות בה!**

תודה על העלון ועל החיזוק שהוא מביא לנו בכל שבוע! חזק ואמץ!

הפורום
להגנת הצרכן החרדי

כמה מילים **מדם לבי** במסגרת הפורום להגנת הצרכן החרדי:

התרגלנו כבר שהציבור שלנו הוא **טרף קל לרמאים ונוכלים** למיניהם, וכהגדרת הרה"ג רמ"מ שפרן שליט"א: **העוקץ השבועי**.

אולם זאת הפעם נחצו גבולות אדומים

לאחרונה, **תמורת נזיד עדשים**, ולעתים עם פיתויים של **"לשם שמים"**, מציעים לאברכים ואפילו לבחורים! לפתוח **עוסק מורשה** על שמם, ולהעביר אל הנוכל התורן "רק" צילום ת"ז, וסיסמה ברשות המיסים.

רבים כבר נפלו **למלכודת אימים** זו, וידוע לי על בחור בן 18.5 שלפתע מצא את עצמו **בחובות של מליון וחצי ש"ח לרשות המיסים**, רק בגלל אמון עיוור ב"דורשי טובתו".

הפעם זה כבר לא **עוד עוקץ**.

זה עלול להגיע **עד פיקוח נפש**.

אנא חוסו על עתידכם ואל תתפתו.

אם מישהו מציע לכם **"עיסקה"** מסוג זה תתייחסו אליו כאל **ליסטים מזויין**, ולא משנה מה אורך וצבע הזקן שלו!

נ. ב. האם זה קשור **ל'בטחוני'**? לאו דווקא. אלא שלא מצאתי דרך להיפטר ממה שאמרה תורה: **"לא תעמוד על דם רעך"**.

א' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פְּכַב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל

ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

834

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש
לע"נ יעקב בן מיכל

מתנה מהקב"ה שלא חלמתי לקבל

גם באיים הקריביים: משפחה מתחזקת ומחזקת, ורואה פירות כבר בעולם הזה...

משהו צורם לי. הבית מעוצב היטב, מרוהט בסטנדרטים לא מוכרים. סביבו חצר ענקית, מטופחת, ומזרקת מים במרכזה. אבל לכל אלו התרגלתי, שנים של טיסות לאיים הקאריביים לימדו אותי מעט על מושגי הפאר בישראל, שהופכים כאן לנורמה מתבקשת.

ניסיתי להבין מה זר ושונה בבית הזה. את הכאב בעיניים הכרתי, כבר בפעם הראשונה שהגעתי לאיים המליצו לי לשוחח עם יהודי תושב האזור, שהוא "הכי עשיר כאן". תיארתי לעצמי שאם התושבים הלא עניים בכלל מדברים על עושר, כנראה אותו אחד טובל בשפע אינסופי. הגעתי להתרים אותו, אחוזת יוקרה מוצפת כסף. ישבנו לשיחה ממושכת, בסיומה הוא הודה לי על בואי.

"הרב", אמר לי כשדמעות בעיניו, "אתה הראשון שמבין עד כמה אני מסכן". את המסכנות הזו פגשתי עוד פעמים רבות. יותר מידי כסף ושפע, ואפס חיים רוחניים. אפס אידיאל ומטרה לחיים, והיעדר הקשר האלוקי שנותן לבני אנוש אור בעיניים, אושר להתחיל יום חדש.

אבל בביתם של הזוג אסולין שבו שהיתי עכשיו, היו חיים רוחניים עשירים, ובכל זאת נכח שם כאב, והרבה. יומיים שהיתי בביתם, עד שהנחתי אצבע על הנקודה. הבית היה מעוצב מידי, נוקשה, כאילו חוץ מבני הזוג אין ילדים או מתבגרים בבית. ריק. "זה נכון", אמר לי דוד אסולין, "כבר עשר שנים אנחנו נשואים, ולא זכינו".

"אני מבין שכבר התייאשתם, דוד, אבל לכם יש משהו שאין לאף אחד בסטטיסטיקות. יש לכם זכות ראשונים נדירה, וזכויות של רבים שהצטרפו אליכם, מבין?" דוד הנהן, חזותו יהודית ועדינה כל כך, לא כמו זו שפגש אבא שלי כאשר הגיע לכאן לראשונה.

אבא שלי זכרונו לברכה, הגיע לאיים הקריביים במסגרת טיסותיו מסביב לעולם. לאבא היו מוסדות תורניים שעלויות אחזקתם היו בלתי אפשריות, והטיסות היוו שילוב בין רצונו העז לקרב יהודים ולהכיר לרחוקים שם שמים, לבין התרומות הנכבדות שזרמו כתוצאה מביקורים אלו. כשאבא הגיע לאיים הקאריביים, הוא מצא איי נופש עוצרי נשימה, אבל מבין כל אלפי היהודים שחיו בהם לא היה, ולו אחד, שידע שבת מהי. לאבא זה כאב מאוד, והוא ידע לנתב את הכאב לאפיק הרצוי. אסף את בני הקהילה, סיפר להם על יהדותם ועל מה שהיא כוללת, דיבר על אמונה, צניעות, כשרות ועל כל מה שיהודי צריך לדעת.

בני הקהילה התרשמו עמוקות, אך הדברים נשארו בעיניהם בגדר תיאוריה קסומה, תלושה. דוד היה אחד. הוא קם והודיע שמשבוע זה ואילך החנות שלו סגורה בשבת. במקביל החלה אשתו לכסות את ראשה. היתה זו פריצת דרך, וזמן לא ארוך עבר עד שצביונה של הקהילה השתנה לחלוטין. חיים יהודיים תססו בה, חנויות לאוכל כשר נפתחו, תשמישי קדושה יובאו מארץ ישראל, ובני הקהילה החלו לפקוד את בית הכנסת.

אבא לא זקף זכויות אלו לעצמו. "לזוג אסולין יש את זכות הראשונים, אילולי הם היתה הקהילה נשארת באותו מצב עצוב כפי שפגשתי אותה לראשונה". אבא לא זכה להאריך ימים, אך נפטר מוקף ברבבות זכויות שצבר במהלך ימי חייו הקצרים עתירי הפעילות. ואני נטלתי על עצמי להמשיך את מסעותיו, לחזק יהודים נידחים ולהתרים אותם לטובת מוסדותיו שנותרו פעילים בהנהגת אחי הבכור.

שמעתי הרבה על דוד, אך מעולם לא הביאו לידיעתי את העובדה המצערת, שהזוג המיוחד הזה לא זכה להיפקד. "עשיתם דברים מעל לטבע, והקב"ה לא נשאר חייב. הזכויות הללו יעמדו לכם, בנוסף לזכויות הכנסת האורחים שאתם נוהגים בי". הכנסת האורחים שלהם היתה חריגה ובלתי נתפסת, ולא בגלל החדר המפואר שבו שהיתי. הם התמסרו אלי בצורה יוצאת דופן. הסיעו אותי לכל מקום שאליו רציתי להגיע, הגישו לי אוכל בכשרות המהודרת שאליה אני רגיל. היה זה פרויקט אמיתי. אמנם כפי שציינתי, כבר היתה שם חנות לאוכל כשר, אך אותו 'כשר' לא עמד בסטנדרטים המחמירים שלי. אישית, התרגלתי לאכול בנסיעותיי פריכיות, קרקרים, פירות, ירקות ומים, אבל הגברת אסולין טרחה לבשל במיוחד בעבורי אוכל צמחוני, ללא תבלינים ותוספות. הכנסת האורחים שלהם היתה ברמה שכמוה לא פגשתי.

שנה לאחר מכן יצאתי מחדש לסבב הקבוע באיים הקאריביים. עדכנתי את דוד מראש על בואי, והוא נרגש, הודיע לי שהם מחכים לי בקוצר רוח. "הרב יכול להיות רגוע, פינינו חדר במיוחד בעבור הרב, אבל זו הפעם האחרונה". להיפגע? "עד הפעם הבאה נרחיב בעזרת ה' את הבית, נוסיף אגף חדש שבו אנחנו מתכננים חדר מיוחד בעבור הרב. זה יהיה החדר שלכם, ורק שלכם, והוא יחכה לכם בכל פעם שתגיעו לכאן".

"דוד", נזפתי בו, "גם ככה אתם דואגים לי יותר מידי, לא היה חסר לי כלום. למה לבנות חדר בשבילי?"

"זו הפתעה, הרב", ענה דוד, "אנחנו צריכים להרחיב בכל מקרה, כי הבית קצת קטן..."

"קצת קטן???" כשהגעתי לביתו לראשונה חשבתי שהווילה הזו מיועדת לשתי משפחות לפחות, ובכלל - אם אין ילדים למה צריך להוסיף? גם ככה הבית היה גדול וריק מידי.

דוד צחק. "נדבר כשהרב יגיע, אנחנו מחכים מאוד". יצאתי לדרך, שעות ארוכות של טיסה שבהן בין נמנום לערות דמיינתי את המיטה הנוחה המחכה לי בביתו של דוד, ואת הרכב שבו הוא יגיע לאסוף אותי. טעיתי. נחתי לקראת ערב, הבטתי סביב, מחפשת את רכבו של דוד ואת השלט שהוא מביא איתו בקביעות לשדה התעופה. את המזוודה כבר איתרתי, תיק היד שלי היה איתי, אך דוד לא נצפה בכל האזור. תקלה כזו לא דמיינתי. אני בארץ זרה, לא יודע אפילו את כתובתה של משפחת אסולין, לאן אני אמור להתקדם עכשיו? טפיחה על שכמי מעירה אותי ממחשבותיי הלחוצות. "הרב?" אני מסתובב בהקלה, מגלה להפתעתי שאין זה דוד, כי אם אחד מבני הקהילה. "הגעתי לכאן כדי להסיע אתכם לבית משפחת אסולין, דוד ביקש ממני לעשות זאת במקומו".

היתה נימה צופנת סוד בדבריו של הנהג החביב שלנו, אבל עדיין לא הבנתי מה קרה. הגענו לבית הריק, גדול ומשופץ עוד יותר, ובו החדר שפינו בעבורי. בעודי ממקם את חפציי בארונות שייעדו בעבורי, נשמעו דפיקות על דלת החדר. דוד עמד שם, נרגש. נראה שבכה ממושכות בשעות האחרונות. "הרב", הוא מושיט יד ללחיצה, "לפני שעה נולד לנו בן, בריא ושלם".

"דוד!" אני מחבק אותו באושר, "מזל טוב! בשעה טובה!!" דוד בוכה וצוחק יחד. "בשעה הכי טובה שאפשר, בתזמון מדויק מאת ה', כמו שאמרתם, הקב"ה לא נשאר חייב. הוא נתן לי מתנה שלא חלמתי לקבל".

בס"ד

המשך סיפור לשבת קודש

שבע שנים עברו מאז. הקהילה התחזקה והתרחבה, חלק מבני הקהילה אף התחזקו עוד יותר ועלו לארץ ישראל לשמור תורה ומצוות בהידור. ובתוך החיים היהודיים המפכים בקאריביים, מחכה לי חדר פרטי בביתם של הזוג אסולין, שזכו לראות פירותיהם כבר בעולם הזה... (מרוה לצמא י"ז בחשון תשפ"ג)

הבא ליטהר מסייעין בידו

ידידי מגיד המישרים הרה"ג רבי יעקב שיש שליט"א, שמע סיפור מדהים, וניתנה לו רשות מבעל המעשה לחשוף את שמו אריהב בראון - יהודי שגר ברעננה, איש עסקים אמיד, יהודי חילוני. הוא מספר שהוא נסע בשנת 2006 למניינם לבייג'ין שבסין כדי לפתח קו יבוא מאוד גדול לארץ.

היינו שני שותפים, אני חילוני רחוק מאוד מתורה ומצוות, ויחד איתי חרדי מאוד מאוד, הלוא הוא ר' משה סגל בנו של המשגיח הצדיק רבי דן סגל שליט"א. היתה אמורה להיות לנו פגישה משותפת ביום ראשון בסין.

רבי משה סגל התקשר אלי, מספר אריהב בראון, ושואל אותי: "אריהב, מתי אתה נוסע?" השבתי לו "בשבת, ומתי אתה נוסע?" הוא אמר: "אני נוסע ביום חמישי". ואז הוא הציע לי הצעה. "תקשיב, אתה מגיע ביום ראשון ואני מגיע ביום חמישי, מה אתה מצפה שאני אעשה עם מיליארד סינים? אתה לא מצפה שאני אהיה איתם לבד..." (זה היה לפני שבעה עשרה שנים, ואז לא היו כל כך הרבה יהודים בסין).

אמרתי לו: "אני אנסה להקדים את הטיסה". התקשרתי, והקדמתי את הטיסה. הגענו לבית מלון מאוד מאוד יוקרתי, שבע כוכבים, בקומה השבע עשרה.

אומר לי ר' משה סגל: "אריהב, יש לי בקשה אליך, אתה הרי מחלל שבת, מה דעתך על הרעיון ששבת אחת בחיים אתה תשמור? ממילא אין לך מה לעשות פה בשבת, סינית אתה לא מבין, אין לך מה לעשות פה, אני רוצה שתהיה איתי עד הסוף, תשמור שבת אחת ממש כמו חרדי, תהיה חרדי לשבת אחת".

"מה זה אומר? אנו נלך להתפלל בבית חב"ד, והולכים אחר כך בלילה להתוועדות, ואחר כך תלמד איתי דף היומי, אתה חרדי ליום אחד, מה אתה אומר על הרעיון? אתה חברותא שלי, ושר איתי זמירות שבת, מה אתה אומר?"

אמרתי לו: "יאללה אני זורם אתך, אם זה עושה לך טוב, אני אתך".

נו, לך תגיד לחילוני לעלות שבע עשרה קומות ברגל כדי לאכול געפילטע פיש, לעלות ולרדת שבע עשרה קומות זה מאוד מאוד קשה, אז מה עושים?

ידעתי שרבי משה סגל לא יכול לבקש ממני לעלות ולרדת שבע עשרה קומות, אז הוא הציע לי שהיות ולמטה יש לובי מפואר עם ריהוט מפואר, כורסאות כמו של אחשוורוש, הציע שנאכל בלובי.

פתחנו שולחן ועשינו סעודה בלובי.

פתאום המנכ"ל של בית המלון מגיע, הוא היה בטוח שאם אנו אוכלים בלובי אז סימן שהמזגן לא עובד, לא נקי, מה פתאום שאוכלים באמצע הלובי סעודה?

המנכ"ל ניגש אלינו ושאל: "הכל בסדר? מה פתאום אתם אוכלים פה, תגידו לי אם משהו לא בסדר ואני מיד מטפל בזה".

אמרנו לו: "הכל מצוין, אנחנו יהודים ושבת לא מחללים, אנו לא עולים ויורדים בשבת במעלית, ולכן אנו אוכלים פה".

המנכ"ל מסתכל עלינו ושואל: "אתם יהודים? בקושי יש כאן יהודים בסין. אני קראתי עליכם, אתם העם החכם, אתם העם הרחמן, אתם הבנים של הקב"ה. כך כתוב בתנ"ך. אתם נסיכים. אתם חשובים!".

הייתי המום. חשבתי לעצמי, הייתי צריך להגיע מרעננה לבייג'ין שבסין, כדי לשמוע שאנו חשובים, העם הרחמן, העם החכם.

ואז היתה לי חוויה שמעולם לא חוויתי, וחוויתי בחיי הרבה חוויות כי לא חסר לי כסף... התקשרתי במוצאי שבת לאשתי ואמרתי לה שמעולם לא חוויתי כזו חוויה מדהימה.

המנכ"ל הסיני של בית המלון, נתן שריקה ותוך שניות מגיעים שמונה סינים חסונים מאוד, כל אחד מהם תפס רגל אחת של הכסא, ותוך שניה לקחו אותנו וסובבו אותנו בקומות. הרגשתי מלך, מסובבים אותי ארבעה גברים חסונים, שבע עשרה קומות, תוך חמש דקות היינו למעלה עם הגעפילטע פיש.

הרגשתי שקיבלתי נשיקה מאלוקים, שבת אחת שמרתי, הרגשתי שהקב"ה הטביל אותי בתוך מעיין של טהרה.

סיפרתי לאשתי, והיא אמרה לי: "אריהב, רק סוס הולך אחורה. שבת הבאה גם אני והילדים שומרים אתך". חילונים שומרים שבת...

כשנחתי בנתב"ג מיד נסעתי עם רבי משה סגל למשגיח אביו הגה"צ רבי דן סגל שליט"א. מה הוא אמר לי? אמר לי "אריהב, תקשיב, שולחן לא עומד על שתי רגליים, הוא יתהפך. סיפרת לי שבשבת הבאה אתה אשתך והילדים תשמרו שבת. סיפרת לי שאתה מניח תפילין כל בוקר, אני מבקש ממך שתשמרו גם טהרת המשפחה", וכמו כן הרגל הרביעית היתה שהוא שלח אותי לאדמו"ר מקליוולנד שברעננה.

זו היתה אהבה ממבט ראשון. איך שראיתי את האדמו"ר דבקתי בו, כולנו אני ובני משפחתי התחזקנו מאוד, אשתי הלכה לשיעורים של הרבנית שחיזקה אותה מאוד.

היום אני מחזיק ישיבה בבני ברק ברחוב הירדן, ישיבה של נושרים, ובנוסף אני בונה בית כנסת ברמות שבירושלים על שם האדמו"ר מקליוולנד.

אני גר בבניינים שבשכונת רחביה בירושלים בקומה שלושים ושתיים. לפני שבועיים המעלית לא פעלה, חיפשתי את הסינים שירימו אותי לקומה השלושים ושתיים, הם לא היו שם...

עליתי וירדתי בשבת שלושים ושתיים קומות, כי המעלית היתה תקועה, וראיתי בחוש שהבא ליטהר מסייעין בידו.

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 050-4124-438)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים 050-4120-338

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*

העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלוה, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן טל ה

נא להתפלל על **רבקה בת רחל לרפו"ש ולזווג הגון**

שדכנית (לבחורים מגיל +30): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 **שידוכי "חסדי שרה"** בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 **שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים:** 053-4163681 **לגברים:** 053-4110655 **ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד** c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

לע"נ נעימה בת ככב | **לע"נ ככב בת גוהר**

נא לבקש רחמים על **יוסף אברהם בן חנה לרפו"ש!**

נא לבקש רחמים על **ליליאן בת פאני לרפו"ש!**

נא להתפלל על **הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!**

נא להתפלל על **יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש**

נא להתפלל על **רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש**

לע"נ רחל בת מסעודה

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, מיכאל בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה

לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה

לעילוי נשמת שושנה בת מרים

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!

יחזקאל בן מהין ורעייתו, כַּ רְכֶּמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. עובל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעיתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו

נא להתפלל לרפואת דוד בן פרילה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

לע"נ הודיה בת מרגלית

לע"נ ציון בן נובר מרים

לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'וג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים

נא לבקש רחמים על אסתר רוחמה בת זויה

לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, ככב בת גוהה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהה, אורלי אורה בת כתון, בנימין אקלר בן חנה

העלון לע"נ גדעון בן יפה

לע"נ משה בן שרה

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

בס״ד

״יאור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ **1112**

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 17:45

צאת השבת: 18:43

ר״ת : 19:18

פרשת נח - ״ממון לא כשר״

על הפסוק בפרשתינו ״**ויאמר ה׳ לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ**״(ו,י״ג) כתב רש״י,כי לא נחתם גזר דינם (דורו של נח) אלא על הגזל״. וכן אמרו רבותינו (סנהדרין קח.) ״אמר רבי יוחנן: בא וראה כמה גדול כוחו של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהן גזר דינן עד שפשטו ידיהם בגזל״.

רבותינו מסבירים שהחמס שהיה ביניהם הוא הרס וחורבן החברה, כי הרי נאמר ״**עולם חסד יבנה**״ ואם אין חסד שהוא הנתינה אלא גזל שהוא הלקיחה, אין זכות קיום לבריות לכן, בא המבול ומחה את כל היקום. שואל הרמב״ן, מדוע נחתם גזר דינם לאבדון בגלל הגזל? הלא הם השחיתו והתעיבו בעבירות חמורות אחרות ובמיוחד שהיו פרוצים בעריות?! והוא עונה, שהעולם מבוסס על שלושה דברים: על השלום, על האמת ועל הדין. והיות והם גזלו אחד מהשני בהכרח שהיו מתקוטטים זה עם זה ולא היה דין ביניהם כי הדיינים שלהם היו גרועים מהם, ומכיוון שנשמטו היסודות שעליהם מושתת העולם נחרב העולם. סיבה נוספת לחורבן העולם כתב בעל ״מלא העומר״ על פי מה שאמרו רבותינו (מדרש רבה ויקרא י״ד) ״שאין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה״. והיינו שבתחילה נענש האדם על חטאיו בהפסד ממונו ורק אם לא שם ליבו לזאת ולא שיפר מעשיו נענש בנפשו. ואולם במה דברים אמורים שהממון משמש ככפרה עליו או על אנשי ביתו? זה רק כאשר הממון שייך לו ואשר רכש אותו בדין וביושר. ברם, אם הממון הוא גזול בידו אז פשוט שאין הוא יכול להוות ככופר בשביל להציל את נפשו. וזוהי כוונת דברי רבותינו באומרם ״לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על הגזל״. היינו מה שגרם בסופו של דבר שבא עליהם עונש של כליון ואבדון, זה העובדה שלא התאפשר להם לפדות את עונשם בממון כשר לפי שהיה גזול בידם ולא נשאר מה שיכפר עליהם. הנביא (ירמיה פרק י״ז פסוק י״א) התבטא על הגזל כמה קשה הוא באומרו ״עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו...״ **וכן הובא על כך במדרש ״שוחר טוב״ אמר רבי לוי בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לנח שיכניס שנים שנים לתיבה, מכל מין ומין, נכנסו כל אחד ובת זוגו עימו, הלך גם השקר וביקש להיכנס לתוכה, אמר לו נח אין אתה רשאי להיכנס לתיבה אלא אם כן תישא לך בת זוג, הלך השקר לבקש לו בת זוג ופגע במארה (קללה). אמרה לו המארה ״מהיכן באת?״ אמר לה ״מאצל נח שהייתי רוצה להיכנס לתיבה ולא נתן לי. האם רצונך להיות בת זוגתי?״ אמרה לו המארה ״ומה תיתן לי בכתובה?״ אמר לה השקר ״אני אתן לך חצי מכל מה שארוויח״ ואז הסכימה המארה ונכנסו שניהם לתיבה.** דרך מליצה זו מלמדנו המדרש מוסר השכל לבל יחשוב האדם שיוכל לסגל ולרכוש לעצמו הון ועושר במרמה ושקר, שכן חלילה המארה תשלוט בעושר זה ולא יזכה לראות ממנו ברכה כלל וכלל. וכך דרשו בדרך צחות את האותיות **א, ב, ג, ד** – **א**מונה – **ב**רכה, **ג**זל – **ד**לות. אם תעבוד באמונה תזכה לברכה ואם חלילה תגזול סופך להיות דל ועני.

מן הראוי להוסיף כי שפלותו של הגזלן אינה תלויה בפריקת עול תורה ומצוות ובהשחתת המידות שבין אדם לחברו, שקדמו למעשיו הנפשעים. שכן יתכן שיהיה האדם בכללותו שומר תורה ומצוות ועם זאת יורה היתר לעצמו מסיבות שונות, להשתמש ״מעט״ בדברים השייכים לזולתו, בדברים שיש המקפידים עליהם. אמנם אצלו נראה הדבר כעניין של מה בכך כאותם דברים ״קטנים״ שאדם דש בעקביו, אך הדרך מכאן ועד להתדרדרות במדרון השפלות של גזל ממש עלולה להיות קצרה ביותר. **אחת הסיבות הגורמות לאיסור גזל כותב החפץ חיים בספרו ״שפת תמים״ היא חסרון הידיעה שנדמה בעיני האדם כאילו לא יקרא גנב אלא זה שגונב מכיסו של חברו ולא יקרא גזלן אלא זה שחוטף דבר מיד חברו, אבל באמת איו הדבר כן הדבר כי כאשר משתמש האדם בפיקדון לא לו, או ששואל כלי שלא מדעת חברו, כל שנשאר בידו מממון חברו ואפילו רק שווה פרוטה, הרי שגזל בידו. ועל כך התבטאו רבותינו באומרם (בבא קמא קיט.) ״כל הגוזל את חברו שווה פרוטה כאילו נוטל ממנו את נשמתו״.**

והנה, למרות חומרת איסור זה, של שימוש בכסף שאינו כשר לחלוטין, מוצא היצר מקום להתגדר בו, וממציא לאנשים לעתים היתרים שונים, כאשר העניין נוגע לממונם. אמנם, למרות העובדה המצערת הזו, דבר זה חמור הוא מאוד, והשאלה הראשונה שנשאל אדם לאחר אריכות ימיו ושנותיו היא, ״נשאת ונתת באמונה״? כמבואר בדברי רבותינו (שבת לא.). והוסיף על דברים אלו בספר ׳מטל השמים׳ כי ראוי לו ליראי שמיים, המדקדק במעשיו שיהיו לנחת רוח לבורא עולם, להיזהר במשנה זהירות במשאו ומתנו עם הבריות, ולנהוג בנקיון כפיים וביושר, גם אם יצרו מסיתו לגעת בממון המוכן לחברו. וישים תמיד ללבו, שלא נחתם גזר דינם של אנשי דור המבול להמחות מן העולם, אלא מסיבת חטא הגזל, ובכל עת ידאג וישגיח על כספו המונח בביתו, שיהיה כשר בתכלית הכשרות, נקי מגזל ואונאה. **ועל דברים אלו המליץ כבוד אדמו״ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זצוקלה״ה, על מה שהוא מן התימא, שאנחנו רואים כמה פעמים, הילדים בקטנותם הולכים לבית רבם, ומתמידים בלימוד תורתם, ומתפללים בכוונה, ועונים אמן יהא שמיה רבא ואמן, ומיישרים אורחותם, ואחר כך כשמתגדלים, מתהפכים חס וחלילה במידות גרועות, ומבטלים התורה והתפילה וכיוצא בזה, ומאין יתהוה דבר זה, הרי התורה שלמדו בקטנותם, הוא הבל שאין בו חטא, ומן הראוי היה שתעמוד למשען להם, ויוסיפו אומץ בנפשותם, כי מצווה גוררת מצווה? וענה, שדבר זה נגרם מכך שאבותיהם האכילו אותם במאכלים שנרכשו בממון שהושג בדרכים לא כשרות, וכך נתפטמו ילדיהם באיסורי ממון, ומחמת זה נולד אצלם תאוות ומידות גרועות.**

היוצא מכל האמור עד הנה, שראוי לו למדקדק במצוות, להיזהר ולהשמר לבל יהנה מכסף שכשרותו מוטלת בספק, ועדיף לו להחמיר לעצמו ולוותר לזולתו, מאשר להכנס לסיכון של ספק גזל. השכר המובטח לו בגן עדן על פרישותו מהאיסור, עולה בערכו בעשרות מונים, על הערך הפעוט של הממון המוטל בספק, שגם הנאתו חולפת היא ולאחר זמן יועבר הכסף לידיים אחרות. כדי להתגבר על הפיתוי הממוני צריך האדם להפנים את הידיעה המוחלטת כי כאשר הוא יתנהג בענייני ממון במידת היושר הוא לעולם לא יפסיד מכך.

הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **הדקות ארכו וסיום הבדיקה לא נראה באופק. סבלנותו של משה עמדה לפקוע והוא קיווה שאכן הרכב תקין. לאחר עשר דקות נוספות מורטות עצבים סיים הבודק וניגש אל קונה הרכב מר משה סלומון: ׳הרכב מעולה, אין בו בעיות ואתה יכול לקנות אותו בלב שקט׳. משה היה מרוצה. את כל חסכונותיו הוא עומד לתת עבור הרכב המשפחתי החדש מסוג מיצובישי ׳ספייס וואגן׳. חלפו שנים והמשפחה התרחבה והגיעה העת לקנות רכב משפחתי מרווח שיוכל להכיל את כל בני המשפחה. הם ניגשו לסניף הדואר הסמוך, ומשה ביקש מן הפקידה לבצע בדיקה האם הרכב ממושכן או מעוקל. פרטי הרכב הועלו על מסך המחשב ׳זה בסדר הכול תקין, לא גנוב ולא מעוקל׳ אמרה הפקידה ומילאה את טופס העברת הבעלות, בעוד משה שולף מכיסו מעטפה שמנה ובה 80 אלף שקל במזומן ומעבירו למוכר הרכב, מר כץ. העסקה נסגרה**

בשעה טובה. ואולי היא הייתה בעצם לא כל כך טובה. שבוע לאחר מכן משה היה צריך לשאול את בעל הרכב שאלה כלשהי אודות תפעול הרכב, אבל כאשר התקשר לטלפון של משפחת כץ הגיע כל הזמן לטלפון ציבורי הנמצא בתוך בית ספר. לאחר בירור יסודי במוקד 144 של בזק הוא קיבל את המספר החדש. 'שלום, זו משפחת כץ?' 'כן' ענתה אישה מעבר לקו. 'מדבר מר משה סלומון, קניתי מכם את הרכב לפני שבוע ורציתי לברר האם...' 'סליחה, אדוני', קטעה אותו גברת כץ, 'אבל לא מכרנו את הרכב, הספייס ואגן עומד בחניה הסמוכה לביתנו'. 'רגע', שאל משה כשחשד קל מתחיל להתגנב לליבו 'האם מספר הרכב שלכם הוא 02-793-81?' 'כן, אדוני, אולי תסביר לי במה מדובר?' 'את בטוחה שהרכב בחניה? לא גנבו לכם אותו?! ואולי בעלך מכר אותו ואת לא יודעת?!' ירה משה צרור שאלות בבהלה. 'תראה אדוני', ענתה האישה שלא הבינה במה מדובר, 'אולי כדאי שתדבר עם בעלי, יתכן שהוא יבין אותך הרבה יותר טוב ממני'. לאחר שיחת הבהרה קצרה עם מר כץ ולתדהמתם הרבה, התברר שבבעלות שניהם ישנו אותו רכב מאותה שנת יצור ועם מספר לוחית רישוי זהה...משה סלומון הבין מיד שמשהו פה מאוד לא בסדר, אחד הרכבים הוא רכב גנוב בוודאות. ומרב הסיכויים הם שמדובר ברכב שלו...הוא החליט לבדוק את מספר השלדה של הרכב, והוא אכן לא תאם למספר שהיה נקוב ברישיון הרכב. לאחר התייעצות עם כמה ידידים ש'מבינים' בעסקי הרכב, הציעו לו כולם פתרון קצר וקל. בקבוק נפט וחבילת גפרורים, והרכב עולה בסערה השמימה, לאחר מכן לא נותר אלא לגשת ולתבוע את חברת הביטוח ולאחר חודש, הכסף שהשקיעו שב אל כיסם בחזרה. 'לא יעלה על הדעת!' החליטו משה ואשתו. למחרת היום ניגש משה לתחנת המשטרה הקרובה. 'שלום אדוני', פנה משה לשוטר התורן, 'רצינו להודיע שהרכב שלנו גנוב!' 'כן, אני מבין', ענה השוטר המנומנם 'מתי הוא נגנב לך?' 'לא, לא הבנת אותי, הרכב שבבעלותי הוא גנוב', השיב משה וסיפר לו את כל הסיפור. השוטר הביט בו בפליאה ותהה מיהו האיש המוזר שלפניו 'סע לשלום אדוני!', ענה השוטר, 'אין לנו פתרון לבעיות מהסוג הזה, כרגע יש לך חצי שנה עד הטסט, בינתיים אתה יכול לנסוע ברכב עד שיגיע מועד הטסט של הרכב ואז כמובן יגלו שהוא גנוב ויקחו לך אותו, בינתיים תהנה ממנו!' משה הנדהם עזב בזעם את תחנת המשטרה 'אם זה שוטר, אז מה עליי לעשות?', הרהר. 'כנראה שעלי למצוא לבד את בעליו של הרכב, על מנת שאוכל להשיב לו אותו' חשב ויגש בזריזות לספר הטלפונים וחיפש מספרים של סוכני ביטוח. 'בוקר טוב!' ברך משה את סוכן הביטוח שענה לטלפון 'אולי במקרה מישהו מלקוחותיך התלונן שנגנב לו רכב מיצובישי מדגם 'ספייס וואגן' בחודש האחרון?' לקח לסוכן הביטוח כמה דקות להבין מה בן שיחו מחפש, אך הוא ענה לו שלא הגיעה אליו תלונה על גניבת רכב מסוג זה. לאחר טלפונים למספר סוכנים מודיע לו אחד מהם שאכן הוגשה להם תביעה בגין גניבת רכב ספייס וואגן שמספר שלדתו זהה למספר שאותו הקריא משה. 'תתאם פגישה ביני לבין בעל הרכב ואני אגיע עם הרכב מיד!' הודיע משה. בעל הרכב שפשף את עיניו בתימהון כאשר ראה את רכבו עומד מחוץ לסוכנות הביטוח. 'אתה רוצה לומר לי שחיפשת אותי בכדי להשיב את הרכב ששילמת עליו מחיר מלא?!! אינני מאמין שקיימים אנשים כאלו בעולם', הוסיף. אך מתברר שאכן ישנם אנשים מזן אחר, אנשים שהערך העליון שלהם הוא יושר ואמת, אפילו במחיר של הפסד כל החסכונות שהם חסכו בעשר שנים האחרונות. שבוע לאחר מכן הם קיבלו שיחת טלפון ממפיק תכניות של איש תקשורת מפורסם, 'שמענו את סיפורכם המדהים והיינו רוצים להזמין אתכם אל אולפננו כדי לשמוע את הסיפור ממקור ראשון, וכמובן לפרסם אותו בכל הארץ!'. לאחר התייעצות עם רבו החליט משה שזו הזדמנות לפרסם את הסיפור ולקדש שם שמים וללמד דרכים טובות לעוד אנשים, והסכים להשתתף בתכנית. שבוע לאחר מכן הגיע הטלפון. 'שלום מלכה, יש לך כיסא לידך?' היה זה קולו של בעלה שבקע מן הטלפון. 'מה קרה עכשיו?' החווירה מלכה. 'הפעם זו בשורה טובה, אפילו טובה מאוד, הייתי אומר. וגם מפתיעה', מתח אותה משה. 'נו!' 'לא תאמיני, אבל הרגע קיבלתי טלפון מנציגות חברת מיצובישי בארץ, אחד המנהלים האזין לתכנית שבה סיפרנו את סיפורנו והוא התרגש מאוד, לאחר התייעצות עם ההנהלה של חברת מיצובישי בארץ ובעקבות הפרסום הרב שעשינו להם הוחלט להעניק לנו מכונית ספייס וואגן במתנה!!!'. כן, ממידת היושר אף פעם לא מפסידים, ובעיקר אם דבוקים בה ללא פשרות כלל. כי גלגל חוזר הוא בעולם, ולפעמים חוזרים גם עם ארבע גלגלים...!

ישנם כאלה שטוענים שמי שהוא ישר יותר מדי, ואינו מרמה מידי פעם, אינו יכול להתקיים במצב של היום, ולכן מרשים הם לעצמם לעשות כל מיני תחבולות ("קומבינות"), כדי להשיג ממון מאנשים תמימים וכדומה. וצריכים לדעת, שטענה זו היא כפירה גדולה, שהרי הקדוש ברוך הוא יתברך הוא המפרנס היחיד הדואג לאדם לכל מחסורו, ובוודאי שדואג ומשגיח על אותם ההולכים בצדק וביושר, ומעניש את אותם אלו שמשיגים ממון לא ביושר. ועל דברים אלו כתב בספר 'פלא יועץ' (ערך ממון) "כי האיש אשר הוא יהודי ומאמין בקדוש ברוך הוא ותורתו הקדושה ודברי רבותינו ז"ל הקדושים, יאמין באמונה שלמה כי עושה עושר ולא במשפט, בחצי ימיו יעזבנו, ואחריתו יהי נבל לעולם הבא. ואם לא יעזבנו, יהיה עושר שמור לבעליו לרעתו, והוא בכלל משלם לשונאיו אל פניו להאבידו, ואוי לו ואוי לנפשו, והולך בתום ילך בטח, וברכת ה' היא תעשיר. וטוב לו לאדם שימות ברעב, ואל יהא רשע לפני המקום שעה אחת, ודורשי הקדוש ברוך הוא לא יחסרו כל טוב". ובספר 'מסילת ישרים' (פרק יא) כתב, שאף על פי שבכל העבירות משתדל היצר הרע להחטיא את האדם, יש עבירות שהטבע מחמדן יותר, ובהן מראה לו יותר היתרים, אשר על כן יצטרך בהן יותר חיזוק לנצח את יצרו ולהנקות מן חטא זה של חמדת הממון. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **יהודי בעל מפעל למוצרי פלסטיק נחל הפסדים כספיים רבים. יום אחד הוא ישב עם עצמו וחשב: "איך אוכל להרים את המפעל שלי להיות שוב מצליח?". כעבור מספר רגעים צץ במוחו רעיון: "במקום להכניס בשרוול הכוסות מאה כוסות אכניס תשעים, מי כבר ישים לב... כך ארים את המפעל חזרה למצליח כשהיה". במשך שנה שלמה הוא הכניס בשרוול הכוסות רק תשעים כוסות, הרווחים גדלו ואט אט הוא כיסה חלק מהפסדיו. עם כל זאת עדיין מצבו הכלכלי היה קשה. ערב אחד הלך לשמוע שיעור מהרב המקומי, נושא השיעור היה... "עוון הגזל". דבריו הנוקבים של הרב חדרו היישר אל ליבו והוא החליט לחזור למוטב ולהפסיק לגזול את הציבור. אך זו הבעיה הקטנה... הבעיה הגדולה יותר היא כדי לחזור למוטב הוא צריך להחזיר את כל הגזלות שגזל, והרי הוא מכר אלפי שרוולי כוסות, איך יידע למי להחזיר? המחשבה הזו הטרידה את מנוחתו והוא החליט לגשת אל אותו רב מקומי שהעביר את השיעור ולבקש עצה. כששמע זאת הרב שמח על מעשיו ואמר: "יש לי עצה עבורך, מעכשיו במשך שנה תכניס בכל שרוול מאה ועשר כוסות לכל שרוול... יום אחד הגיעו שרוולי הכוסות הללו לאדם מבוגר, מתוך שעמום החל הוא לספור את הכוסות שבתוך השרוול. להפתעתו היו עשר כוסות יותר ממה שנכתב על האריזה. חשב הוא שזה קרה במקרה והחליט לבדוק שרוול נוסף, אך גם שם היו מאה ועשר כוסות. הוא בדק עוד שרוול וגם שם היו מאה ועשר כוסות. הדבר היה לפלא בעיניו והוא החליט לפרסם זאת. פנה עם סיפור המקרה למספר עיתונים שבדקו והחליטו לפרסם את המפעל בעל החסדים. מאז הפרסום החל המפעל לעבוד בקצב מסחרר ובעל המפעל עלה ושגשג והפך לעשיר גדול... (סיפור אמיתי - מפי השמועה).** רצון האדם להרוויח ולעלות מעלה לפעמים מביא אותו לחמוד ולגזול את חברו. אל יחשוב האדם שעל ידי שייקח מחברו ירוויח יותר, המציאות מוכיחה שמה שאתה חומד מחברך אף פעם לא יהיה שלך, בראות הבורא שגזלת את מה שלא שייך לך גם מה שהיה אמור להיות שלך לא יגיע אליך. אחת משאלות השאלות ששואלים את האדם אחרי מותו היא: "נשאת ונתת באמונה?" האם המסחר שלך עם חברך היה באמונה? האם גזלת את חברך? אם נאמין שהכל קצוב לכל אדם, לא נחשוב ולא נחפוץ לגזול את החבר, לא רק שלא נפסיד אם לא נגזול אלא רק נרוויח...

הכלל העולה מהדברים לעיל מלמד כי למרות חומרת איסור זה, של שימוש בכסף שאינו כשר לחלוטין מוצא היצר מקום להתגנדר בו וממציא לאנשים לעיתים היתרים שונים, כאשר העניין נוגע לממונם. לכן, שומא עלינו לזכור תמיד שהשאלה הראשונה שנשאל האדם לאחר אריכות ימים ושנים היא 'האם נשאת ונתת באמונה'?

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, על חומרת הנגיעה בחמדת הממון, דבר המביא את האדם לנקוט בשיטות לא הוגנות אשר גובלים לעיתים בתחום השקר, הגזל והאונאה...

בגיל שנתיים קראה לי אמא בחיבה "סוחר קטן". והיה טעם לדברים. בלי להתגאות, אמא טענה שהיה לי שכל בשפע בשביל לחלק לשלושה ילדים. אם קיבלנו ממתקים, הייתי שומר אותם, מחליף מספר ממתקים "קטנים" באחד גדול וכו'. כשגדלתי זה התפתח למשחק גוגואים עמוס מחשבה ויצירה. אחר כך התחלתי לעסוק במרץ בלימוד הגמרא, כך שלא היה לי פנאי לכל אותם משובות ילדות. אבל עדיין נשארתי הילד הפיקח, זה שלא נותן שיסדרו אותו לרגע, אלא דווקא מנסה "לסדר" אחרים. אבא שלי דווקא לא ראה בעין טובה את התכונה הזאת. הוא היה מעדיף לראות אותי מוותר על המשחקים או על הממתקים ולא מתחשבן על כל דבר קטן. משהו בנוסח "אם אני אביא לך עכשיו אז אתה תביא לי אחר כך..." הוא היה מסביר לי שאפשר לתת, כי מצווה לתת. ובכלל, לא צריך להתחשבן על דברים פעוטים. אבל בשבילי זה היה כיף ולא עצרתי את הכיף הזה. כשנישאתי, הכרתי את התכונה הזאת מן הצד השני של החיים. אני חושב שהייתי הסיוט של כל בעל חנות באשר הוא. למשל, את הרהיטים קנינו אנחנו, הזוג הצעיר מכספנו. את התשלומים סידרתי לבדי. קודם כל, דאגתי למצוא שריטות ומיני חבלות על הרהיטים, אחר כך, משהוכחתי לבעל החנות המסכן שהרהיטים שלו הם בגדר "אסון" ממש, התחלתי למנות את כמות ההנחות שמגיעה לי. ומשהסביר לי בעל החנות שבשבילו זה יוצא הפסד ומצידו שלא אקח את הרהיטים המוזמנים, אז הסכמתי להתפשר ולרדת. בסוף, כשכולם שמעו אודות המחיר ששילמתי על הרהיטים היקרים הרימו גבה ותמהו מי האיש שנדבו ליבו לתת לי רהיטים במחירי הפסד. לא שמתי לב לפרצופו הזעוף של המוכר. בעיני, ההנחה הייתה פשוט "מגיעה" ביושר. אישתי נהגה לשלוח אותי בכל הזדמנות לקניות. לא בגלל שעשיתי את זה מהר וטוב, אלא פשוט הייתי תמיד מוציא מחירי שוק מן החנויות. לא סיפרתי לאף אחד איך אני עושה זאת. כי יש שיטות לא הכי מחמיאות. למשל, כשראיתי יהודי טוב לב, הייתי מספר לו בלב שבור על החובות שלי והלה היה מנגב דמעות ומשלח אותי לדרכי עם ציוד כמעט חינם. ותגידו, למי בכלל אין חובות היום? אז הוספתי עליהם עוד קצת כיד הדמיון הטובה...אם המוכר היה אדם שכלי הייתי מסביר לו למה הסחורה שלו לא שווה. אם היה אדם פיקח הייתי רומז לו שאני אשלח אליו קבוצת אנשים למכירה ואמליץ עליו בצורה כזאת, שכל הנחה תשתלם לו (לא שיקרתי, הייתי עושה זאת אבל בלי שום קשר למחירים). במכולת תמיד עיגלתי נתונים. אמנם בעל המכולת רמז לי, שמצידו אני יכול לעבור למכולת השכונתית האחרת, אבל אני התעלמתי מן הרמזים. אחר כך ברוך ה', הגיעו גם הילדים והצלחתי לקנות עגלות במחיר מוזל כי הגלגל האחורי קצת מתנדנד. וגם הוצאתי "מתנות קטנות" כמו משחקים יקרים, תמורת הקנייה היקרה שעשינו. בקיצור, אם בתור ילד היה לי ראש של סוחר, הרי שבתור מבוגר הייתי סוחר אמיתי. השגתי את הרצונות שלי במחיר טוב. סיפור אחד לא יכולתי לשכוח. לגיל בת מצווה, קנינו לבת שלנו אורגנית איכותית. החלטנו להשקיע בה בתחום הנגינה דבר שידעה ואהבה. הלכתי לחנות שבה אני מכיר את המוכר הוא היה חבר שלי מן הישיבה, שמו היה משה והוא היה בחור ירא שמים וחביב אם כי לא מבריק במיוחד. החנות הייתה חדשה, ואני הייתי בטוח שאצליח לצאת עם האורגנית הכי טובה בסכום הכי קטן. התברר שטעיתי. החבר שלי היה מאד נחמד, אבל גם עקשן לא קטן והוא בשום אופן לא רצה להוריד מחיר. לא בגלל השם החדש של החנות, ולא מפני שאני חבר שלו. "אלו מחירי עלות ואני לא מוכן להפסיד" אמר לי ביובש, כשניגנתי לו על המצפון. הרבה אנשים היו בחנות באותו זמן, והחבר היה עסוק איתם. לקחתי את האורגנית ואמרתי לו "אז בסוף אתה עושה לי הנחה...נכון...הנה הכסף". זרקתי את הכסף ולא חיכיתי לתגובה. הוא היה עסוק בצורה כזאת, שראה מה קורה, אבל לא יכל לעשות כלום.

הוא עדיין לא העסיק צוות מוכרים כפי שעשה מאוחר יותר, ופשוט לא יכל להשתלט עלי ועל השיטה הפראית שלי, שאני יכול לומר היום שהיא הייתה מאד לא הוגנת וגובלת ממש בתחום השקר, ההונאה והגזל. חזרתי הביתה עם אורגנית מצוינת במחיר מוזל. העיניים של החבר עמדו לי יום אחד, ואולי גם יומיים, אבל אחר כך שכחתי והייתי מרוצה. הוא מצליח, אז מה אכפת לו לעשות הנחה...הרהרתי לעצמי הרהורי תשובה. לימים, אשתי מאד לא אהבה את צורת הקנייה שלי והיא העדיפה לצאת מהחנות כשהתחלתי במסע השכנועים והורדות המחירים. "מה יש?" הייתי אומר לה. "בעלי החנויות הללו מרוויחים עלינו סכומים עצומים של כספים. למה שניתן להם?". "זה לא בדיוק כך" היא הייתה עונה, אבל לא מנסה להסביר, אלא עוזבת את השטח. אמא שלי הייתה צוחקת על המחירים ונהנית. היא לא ידעה איך הצלחתי להוציא אותם. לאבא, לא הייתי מספר אף פעם על "ההצלחות" הללו. הוא פשוט היה אנטי הדבר הזה שקוראים לו הורדת מחירים בכוח. לא הרגשתי שאני עושה דבר רע. ההיפך, חשתי שאני מנצל את הכסף שלי אך ורק לטוב ובפרט שאני אברך כולל שמצמצם את החגורה בכל הזדמנות באשר היא. אז למה שההוא גם לא יפחית מן הרווחים? אחרי עשר שנות נישואים, כשבבית שלנו הסתובבו שבעה ילדים בלי עין הרע, החלטתי לפתוח עסק מן הצד. אישתי הפסיקה לעבוד מסיבות שונות ולא היה באפשרותה להמשיך לכלכל את הבית. עול הפרנסה נפל עלי. אמא שלי טענה שאין לי שום בעיה ללמוד וגם לעשות משהו מן הצד. הרי אני "סוחר" כזה ממולח, אז ה' יהיה בעזרי. חשבתי הרבה לפני שהשקעתי את הכסף שלנו עד שפתחתי בית דפוס קטן להדפסת הזמנות לשמחות ולעוד אי אלו מטרות. לא חשבתי שההוצאות יהיו רבות כל כך אבל בסופו של דבר הסתדרתי, והתחלתי לעבוד. אני מוכרח לציין שבתחילה הייתי ממש בעננים מן העבודה. היום הראשון היה מצוין. הגיעה משפחה שלימה להזמין נוסח להזמנת החתונה. ישבנו, הראתי להם כמה עיצובים, והם החליטו על משהו מיוחד. הם לא צייצו ולא אמרו מילה על המחיר הגבוה, אלא שילמו מפרעה וחיכו להזמנות. זה היה היום הראשון. ביום השני הגיעו שני לקוחות. וביום השלישי הגיעו כבר ארבע. ההזמנות היו מוכנות בתוך שבוע והמחיר שלהם שהיה מחיר די טוב להתחלה, התפרסם עד מהרה. לא חשבתי שהשלב הקשה עוד לפני. שלב התשלום. אחרי שבוע גיליתי מישהו שהזכיר לי את עצמי. הוא היה נמרץ ובעל פה שדיבר ללא הרף. הוא הזמין אלפיים הזמנות וביקש הנחה באותה נשימה. הסכמתי לעשות לו הנחה קטנה למרות שהמחירים היו ממש מחירי עלות. אחרי שההוא קיבל את ההזמנות לביתו, הוא דפק על דלת המנהל בעסק ונכנס אלי כולו זועם. "תראה את הפשלות, עליהם אני צריך לשלם?" הוא הראה קמטים כמעט לא נראים בדף והיו פה ושם גם כתמים לא יפים. לא איבדתי עשתונות. "אדוני, מדובר בכמה הזמנות בודדות, אנחנו נפצה אותך". "ומה עם חוסר הנעימות, אתה רוצה שכולם ידעו מזה?" הוא רמז. בפעם הראשונה הייתי מן הצד השני של המתרס. הוא לחץ אותי כל כך חזק, עד שהרגשתי שאני מוכן לתת לו בחינם הכל העיקר לראות אותו מחוץ לדלת של המשרד. הוא היה עקשן והצליח להוציא את ההזמנות כולן במחיר נמוך, כשהוא גורם לכך שלא הצלחתי להרוויח אגורה שחוקה מהזמנתו. למרות זאת, כשעזב אותו אדם את החנות נשמתי לרווחה. הגעתי הביתה וסיפרתי לאישתי "איזה אנשים נוראים יש בעולם, וכמה הם רוצים לנצל את האחרים, העיקר להרוויח עוד מספר שקלים". אישתי שמעה את הסיפור, ולא הגיבה כלום. ראיתי עליה שהיא רוצה לומר משהו, אבל היא שתקה. מידי שבוע הייתי חוזר הביתה נרגז ומספר על אדם אחד שניסה ללחוץ אותי לפינה ולהוריד מחירים. אבא שלי היה

גם שותף לכל הסיפורים הללו והוא הניע בידו ואמר "נו, נו, תמיד אפשר למצוא את האנשים הללו" וחייך חיוך קטן שלא הבנתי את פשרו. אחרי שנה הגיע אלי לקוח מרוגז ביותר. האמת, כשראיתי אותו הסמקתי. היה זה משה, החבר שלי מן הישיבה שהייתה לו חנות לכלי מוזיקה. "שלום משה", התעלמתי מן הזיכרון הבלתי נעים שעלה במוחי וחייכתי אליו. "מה שלומך, מה באת להזמין?". "הזמנות לבר מצווה". הוא קצת נדהם לראות אותי, והחליט לערוך את ההזמנה בקיצור. ניכר היה שלא נעמה לו הפגישה. הוא נקב במספר מועט של הזמנות דבר שגרם לי לפלא. הביא את הנוסח והלך לדרכו. אני נשארתי במשרד, רושם, מתייק ושולח לביצוע תוך שאני חש חוסר נעימות רבה. ראיתי על משה שהוא זוכר את המעשה הלא יפה שעשיתי לפני מספר שנים. לא היה נראה שהוא מוחל לי...אמנם אמרתי לו שאנחנו עד היום נהנים מן האורגנית הטובה שקנינו אצלו, אבל הוא לא הגיב. בסוף השבוע הוא הגיע כדי לקחת את ההזמנות. "נו, אתה מרוצה?" עברתי לידו בשעה שהפועל הביא לו את החבילה. "ממש לא" הוא היה רציני להחריד. ניסיתי למצוא את מעט הנחמדות שהייתה בו בתור בחור, אבל ממש לא מצאתי. "תראה, נמרח פה דיו לאורך כל ההזמנה ובכלל, אני לא הזמנתי את המילה הזאת, אתה הוספת את זה". "כי כך נהוג. חשבתי שתודה לי על כך שזכרתי לכתוב זאת". התנצלתי. "אצלי לא. אני דורש ממך הזמנות חדשות". הייתי בהלם, אבל לא יכולתי להתווכח פשוט חשתי חוסר נעימות. לקחתי ממנו שוב את הפרטים, ונתתי לו את ההזמנות הלא טובות כי בין כה וכה לא היה לי מה לעשות איתם. לפחות לא הפסדתי ממנו, חשבתי לעצמי בשעה שמילאתי את הפרטים שנית. מילא, הוא רוצה להראות שעכשיו הוא הלקוח הקשוח, שיהיה. בתחילת השבוע ההזמנות שלו היו מוכנות והוא בא לקחת אותן. הפעם אפילו לא ניגשתי. "סליחה, הדיו מאד חלש, לא התכוונתי שתעשו ממני צחוק בפעם השנייה" ניגש אלי משה כשהוא כולו זועם. "אני לא מבין על מה אתה מדבר" התחלתי לכעוס. "לא ביקשת הדגשה, אז ככה הדיו נראה", אמרתי. "זה לא מספיק לי", ענה משה. "אז למה לא אמרת קודם?" שאלתי. "חשבתי שאתה מבין את הפאשלה לבד", אמר משה. משכתי בכתפי "זה מה שיש, קח את זה או שתזמין במקום אחר". "אני באמת אזמין במקום אחר" איים משה "אבל כרגע אינני משלם, בשום אופן לא". אחרי כמה דקות סיכמנו ללכת לדין תורה. חשבתי שהוא יצא כלעומת שבא, אבל הוא חזר אחרי שעה ואמר "בא נעשה עסקה. אתה תיתן לי הנחה טובה ואני אשתוק ובזה נגמר הסיפור". "עם ההנחה אני אצא מפסיד..." הסברתי לו באורך רוח. "עשיתי את מספר ההזמנות כפול, כך שרווח לא יצא. הנחה שווה הפסד במצב כזה". "לא רוצה לא צריך, ניפגש בבית דין" הודיע משה ויצא שוב. אחרי שעה הוא נכנס ובפיו הצעה חדשה. "תראה, חשבתי על העניין, למה ללכת לבית דין? תן לי הנחה קטנה...ממש קטנה, כדי לעשות לי טוב על הלב ולדעת שאתה בן אדם רציני שמוכן ללכת לקראת הלקוחות". ראיתי שאני לא יכול להתפטר ממנו. נכון שאני גבר, ונכון שאני קשוח ובסך הכל די מצליח, אבל משהו פקע לי בגרון כשאמרתי "נו, טוב, קח הנחה של חמש אחוז..." הוא חייך חיוך שהיה בעיני חיוך של ניצחון. משה הוציא המחאה ושירבט עליה משהו. "אני מקווה שלמדת את הלקח. כי תמיד היית כזה ואולי עכשיו תבין את הצד השני..." ככה הוא אמר, ואז הוסיף. "ותודה על ההזמנות היפות". הוא יצא מהמשרד ואני הסתכלתי על ההמחאה. היה רשום שם סכום פי שתיים ממה שבקשתי ועוד קצת יותר. בתוך ההמחאה היה גם פתק. פתחתי אותו והיה כתוב שם כך "כן, תמיד היית בחור חברה'מן, גם אותי הצלחת לסדר. יש לך כישורים לא רגילים, אבל לא בכולם אתה אמור להשתמש ולהתגאות. רציתי שתרגיש את הצד השני, אבל גם לא רציתי שתפסיד באמת. לכן הזמנתי מראש חצי מן ההזמנות. מעולם לא הייתי סוחט את כספך בצורה כזאת אילולא ידעתי שאי פעם עוד תודה לי על כך...משה". לא רק אני טלפנתי להגיד לו תודה, אלא גם אבא שלי ששמע את הסיפור ואמר שהוא ממש שמח שמישהו גאל את הבן שלו מן התכונה הלא יפה הזאת. זה לא אומר שאסור לבקש הנחה, או התחשבות וכו' זה רק אומר שהכל צריך להיות בדרך היפה והטובה ובלי כפייה. כי אם אתה לא רוצה לקנות וזה יקר לך אל תקנה. ואם אתה כן קונה אז אל תשאיר את המוכר עם טעם רע בפה. גם הוא בן אדם וגם הוא צריך פרנסה בדיוק כמוך...!

אחים יקרים!

חמדת הממון היא אחת הנטיות העמוקות בנפש האדם, והיא דורשת טיפול מיוחד על מנת להתנקות מנטיה זו. וכבר אמרו חכמים: "גזל ועריות נפשו של אדם מחמדתן ומתאווה להם". צא ולמד כמה התרחקו רבותינו מעוון זה בתכלית הריחוק, ועשו כל שביכולתם כדי שלא להגיע לספק גזל ולא לאבק גזל היות וידעו את המשמעות והפגם שגורם עוון זה, ואת חיוב הזהירות שצריך לנהוג כדי לזכות ולעלות במסילה העולה בית ה', כמו שכתוב (תהלים ט"ו): "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב". רבותינו ידעו שכל עליה במדרגות הקדושה ועבודת הקדוש ברוך הוא תלויה בנקיות כפיים, ועשו מאמצים וגדרים רבים וחומרות על גבי חומרות בזהירות רבה ועצומה כדי שידם לא תיגע במעל. אדם הנקי מחשש זה יכול להיות רגוע מכל נזק, אם זה בידי אדם או בידי שמיים. ומדוע? משום שכאשר הממון מגיע לאדם ביושר אין רשות לשום מזיק להזיקו וכך יקוים בו המשך הפסוק "ישא ברכה מאת ה' ".

צריך לזכור כי הברכה וההצלחה של האדם הן בתנאי שממונו נקי מכל רבב של גזל וגניבה חלילה. אל לו לאדם להתפתות לדברי היצר הרע ולחמוד ממונו של חברו ולעשות כל השתדלויות שיעבור אליו ממון זה בדרכים לא כשרות, כי אפילו שבמציאות נדמה לו שממונו מתרבה, יש לקדוש ברוך הוא הרבה דרכים להיפרע ממנו. על כן יבטח האדם בבורא יתברך באמונה שלימה כי הוא הזן ומפרנס לכל ברואיו ומספק להם את כל צרכיהם ואז אשריו לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פנימי פרשת השבוע

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

נושא השבוע: **כח האחדות**

בס"ד | גליון מס' 602 — פרשת נח

'משקה' בשטיבל וזעקה במירון...

הן עם אחד ושפה אחת לכולם (י"א, ו)

אין אומה מיוחדת בהיותה מאוחדת, כמו עם ישראל. יהודי, כל יהודי, בכל מקום, ובכל מצב, הוא לא פריט בודד. הוא לא אדם לבדו, הוא לא יחידה לעצמה. כל אחד מאיתנו הוא פרט אחד בתוך כלל גדול, בתוך ציבור מגובש, בתוך קבוצה מאוחדת, ששמה 'עם ישראל'. איננו בודדים לעולם, כולנו אחד, כאיש אחד בלב אחד.

אולי כבר התרגלנו, אך בעצם הדבר הוא חידוש פלאי: למציאות המרגשת בה כל יהודי 'חי' את המתרחש עם חבריו, יש שם. **קוראים לזה אחדות.** לעובדה שיהודים שמחים יום יום בשמחות חבריהם, לפעמים בהיכרות מועטה - קוראים 'אחדות'. לא עלינו, גם בימים כאובים, כאשר האכפתיות לכל יהודי בולטת והכאב על צערו של הזולת מקבלים ביטוי צורב ועמוק - הדבר מעיד על אחדות, על שותפות, על היותנו קבוצה מגובשת ומאוחדת!

פרשת השבוע מסתיימת בעניינם של דור הפלגה, אשר יזמו לחטוא כנגד הבורא ית', והתורה מעידה כי הדרך היחידה לסיכול מזימתם היתה לפרק את הגיבוש והאחדות ביניהם. הדבר מעורר מחשבה: הרי הקדוש ברוך הוא כל יכול, ברגע אחד הוא יכול להפוך שמים וארץ ולשדד מערכות הטבע, וכאן - מבהיר בורא עולם כי מול חבורה מגובשת ומאוחדת הפתרון הפשוט הוא לפרק את האיחוד, להפריד את הגיבוש ביניהם.

ביאר ה'חידושי הרי"ם' זי"ע את המסר הנפלא הנובע מכאן: הקדוש ברוך הוא כונן בטבע הבריאה, שלקבוצה מאוחדת יש כח רב ועצום שיכול לחולל שינויים כבירים, עד שדבר לא יוכל לעמוד בדרכה. דור הפלגה היו מאוחדים בדעה, מגובשים כקבוצה, הרבה יחידים שהפכו למקשה אחת - וממילא 'לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות' כפי שמעידה התורה, והפתרון היחיד הוא לפרק את האחדות ביניהם.

הידיעה הזו מחייבת מחשבה, מעוררת להתבוננות: ראו איזה כח נתן הקדוש ברוך הוא לאחדות - עד שהדרך הנכונה למנוע חטא כלפיו שנעשה מתוך אחדות - היא רק לפרק את האחדות המובילה לחטא. ראו עד כמה רב כוחה ועצומה יכולתה של האחדות, שאין דבר העומד בפניה וכל מטרה מושגת על ידה!

הגמרא מספרת, שכאשר רב זירא נשאל בזכות מה האריך ימים, השיב: 'שלא ששתי בתקלת חברי', כלומר שלא שמחתי כאשר חברי נתון בצרה. והשאלה הנשאלת מיד, והלא זו מידה מינימלית של אנושיות, ואף על אויבינו נצטוינו 'בנפול אויבך אל תשמח'? וכי זו זכות לאריכות ימים?

וביאר הרה"ק מוורקא זי"ע: 'שלא ששתי בתקלת חברי' - הכוונה שלא הייתי מסוגל לשמוח בשמחתי שלי, כאשר חברי נתון בצרה, בגלל שחברי מצוי בתקלה. צערו של חברי כל כך נגע ללבי, עד שלא יכולתי לשמוח בשמחה שלי! גם אם הלילה זכיתי לחתן בן - העובדה כי חברי טרם זכה לכך והוא ממתין בקוצר רוח לישועה - מעיבה על שמחתי! זו מעלה יתירה, בזכותה זוכים באריכות ימים!

זוהי אחדות, שאחת מצורות ביטויה הינה אכפתיות למתרחש עם הזולת, ברמה שגם בלילה בו חיתנתי בן, ובה בעת היה חברי נתון בצרה - זכרתי אותו תחת החופה, הזכרתי את שמו בדמעות לישועה, כי שמחתי אינה מושלמת כל עוד חברי ממתין לשמחתו שלו. אחדות באה לידי ביטוי שכאשר חגגתי 'חנוכת הבית', ובה בעת חברי אין לו קורת גג - הדבר העיב על שמחתי, עד שרגע לפני שקבעתי את המזוזה ביקשתי מבורא עולם שיזכה גם אותו בדירה משלו!

מהפך דרמטי בזכות בקבוק 'משקה'...

פורים, שעת בוקר מוקדמת, בבית מדרשו של הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע. קבוצת חסידים סיימו את התפילה זה עתה, מבקשים לפתוח את היום העליז בשתיה חריפה, הן 'חייב איניש לבסומי'...

הם מביטים אנה ואנה, אפס כי בית המדרש חף מכל לחות, נקי מכל בקבוק, ריק מכל טיפה... מחפשים במיטלטליהם, מעיינים גם בארונות הגבוהים, אך התוצאה נותרה כשהייתה: אין בכל רחבי השטיבל ולו טיפת יין אחת לפתוח את יום הפורים... הפרוטה גם היא לא מצויה במיוחד בכיסם, והמחשבה על חג הפורים שיחלוף ללא בקבוק 'משקה' ראוי לשמו על השולחן - העיבה על שמחת היום...

לפתע, עבר לפניהם אחד החסידים, שהגיע במיוחד ליום הפורים לשהות במחיצת רבו. לא לחינם הגיע החסיד - הן כבר למעלה מעשר שנים הוא מצפה לפרי בטן, ממתין בקוצר רוח לישועה, לזרע של קימא. הוא הגיע לרבו ליום הפורים, אולי בעת עריכת השולחן, כשיישפך היין כמים ומתוך שמחה ועליצות, יבטיחו רבו בברכה איתנה כי השנה כבר יזכה...

החסידים ראוהו, וספק בהלצה ספק ברצינות אמרו לו: 'אם תואיל לקנות עבורנו בקבוק משקה לשמח את לבנו ביום הקדוש הזה - אנו גוזרים ומבטיחים כי עוד השנה תיושע!'

אך שמע החסיד את דבריהם, ומיד קפץ על המציאה. בקבוק משקה אמנם עולה כמה רובלים, אך החסידים מבטיחים לו את הישועה לה הוא זקוק כל כך, במחיר זול עד כדי גיחוך... הוא אץ רץ לבית המזיגה המקומי, ורכש בכסף מלא שני בקבוקי משקה מהודרים, שב לבית המדרש והניחם לפני החסידים...

לנוכח בקבוקי המשקה הניצבים בגאון על השולחן, אורו עיניהם... הם שתו מן הבקבוקים כוסית ועוד כוסית, ומתוך 'לחיים' מאחד ועוצמתי שבו ובירכו: 'תזכה עוד השנה לחבוק בן זכר!'

כעבור זמן שב אותו חסיד ובא לפני הרבי, והפיתקא בידו, בה מוזכרים שמו ושם רעייתו לישועה, כפי שנהג מדי פעם... אך עמדו רגליו לפני הרבי, הרבי מישיר אליו מבט ועיניו נעצמות בדבקות, ניכר עליו כי ראשו אפוף שרעפי קודש...

לפתע, הוא פותח עיניים מאירות, ואומר: 'האומנם נכון מה שאני רואה? היכן היית? אצל איזה צדיק נושעת?' - - -

החסיד פקח עיניים נדהמות: הן לא היה אצל אף אדמו"ר, וגם לא ידוע לו שנושע. האומנם? למה יכוונו דברי הרבי? הוא נבר בזכרונו, ניסה לדלות פרטים כלשהם מהתקופה החולפת... הוא לא זוכר כל אירוע מסעיר, לא ידוע לו על מה הרבי מדבר...

רק בחלוף דקות ארוכות, נזכר החסיד במתרחש בשטיבל בבוקר יום הפורים. על בקבוק ה'משקה' החסר, על רכישתו במחיר מגוחך ביחס להבטחה, ובעיקר - על כך שלא באמת ייחס חשיבות כלשהי להבטחה האמורה... הוא סיפר לרבי את העובדות לאשורן, תוך התנצלות שלא זכר אותן מיד, כי פשוט לא התייחס אליהן כאירוע מכונן...

'אבל זה בדיוק מה שהושיע אותך!' קרא הרבי בהתרגשות, והוסיף: 'כבר שנים שאני מביט בפיתקא, ורואה כי המקרה שלך חסר סיכוי, אין דרך לפרוץ עבורך לישועה. אך העובדות מדברות בעד עצמן, כי יכולים החברים באחדותם לגזור גזירה, והקדוש ברוך הוא מקיימה!'

כך ממש: יכולה האחדות, יכולים חברים אכפתיים, דואגים ואוהבים, לפתוח לחברם כל שער, לקרוע מעליו כל גזירה, להושיעו מיגונו ולשמחו בישועתו, אף למעלה מדרך הטבע!

כוסיתה'לחיים','האיחולהלבבי,לחיצתהידיים המשמחת-אלהלארקביטויים,אלאכלים של ממש,רבי השפעה ועוצמה. כשאנו באים לשמחה, לוחצים ידיים ב'מזל טוב' לבבי ומאחלים, נזכור כי יש לנו כח בפה - כח האחדות, ההתחברות עם בעל השמחה, הקשר הייחודי הבא לידי ביטוי בהשתתפות בשמחה - והאיחול שלנו קובע, הברכה שלנו משנה את המציאות, פותחת שערים!

לעילוי נשמת
ר' **שלמה פרץ** ז"ל ב"ר **מאיר הלוי גולדשמיט** (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת
הרה"ח הקדוש רבי **פתחיה סעליישער** בן הר"ר **יוסף יונה** הי"ד **רוזנברג**
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

אחדות באה לידי ביטוי גם בהתעניינות כנה ועמוקה בזולת, בדאגה לחברי הטוב, ב'לחיות' את חייו ולחוות את חוויותיו באופן אישי ממש, שמחה בשמחתו וצער בצערו. כאשר חברי עורך שמחה – אני משתתף בשמחתו מתוך שמחה עמוקה, כאילו השמחה היא שלי, כי למעשה אנחנו משפחה אחת. כאשר חברי נתון בצרה, עמו אני נתון בצרה, כואב את כאבו ומצטער בצערו, כי אני והוא איננו שני בודדים, כי אם אחד מאוחד!

האחדות הזו היא מכפילת כח, מעניקה תעצומות נפש, מאפשרת לנו להתמודד עם כל מכשול ולהתגבר על כל בעיה. כאשר עם ישראל מאוחד יחדיו – רגעים שמחים הופכים לשמחים עוד יותר, רגעים קשים אנו עוברים תוך תמיכה הדדית. זוהי מעלתה היתירה של האחדות, הכח שאין משהו שעומד בפניו!

כי כוחה של האחדות עצום, להגיע לכל מקום, בכל מצב, ללא גבולות ומעצורים. כשאנשים מתאחדים כולם כאחד – אין דבר העומד בפניהם, בכוחם לפתוח שערי שמים ולפעול כל מה שהם צריכים ושואפים...

מה התברר בטיפול נמרץ?

'העבירו אותו כבר לטיפול נמרץ' סחו בני המשפחה בדאגה לכ"ק האדמו"ר בעל ה'פני מנחם' מגור זי"ע, שבא לבקר את אביהם החולה. 'אמנם הוא היה בפנימית, אך מחלתו הכבידה, ואמש הועבר לטיפול נמרץ, כאשר המשמעות ברורה...'

הרבי שמע את הדאגה בקולם, וגם לבו – לבם של ישראל, החסיר פעימה. יהודי סובל נוראות ממחלה קשה, בני המשפחה סובבים סביבו כאובים ודאוגים, אכן, צרות עם ישראל מרובות...

כשפניו המאירות נראו בשערי המחלקה, כבר התייצב במקום מנהל המחלקה, פרופסור ידוע שם, שקיבל קריאה דחופה כי צדיק ידוע מגיע לבקר את מטופל פלוני. הרבי שוחח עמו בענין, שמע סקירה רפואית מקיפה, בסיומה אמר הפרופסור באופן די נחרץ: 'ההערכה שלנו מותירה לו – במקרה הטוב – חודש ימים לחיות...'

הרבי הקשיב לדבריו בכובד ראש, רק על מסקנת הדברים היתה לו הערה קצרה: 'בלי לפגוע בכבוד הרופא, אני דווקא חושב שאולי ניתן לבטל את הגזירה...' אמר הרבי בקצרה וחתם את הדיון.

בני המשפחה הקשיבו לדברי הרופא בדאגה, זו לא הפעם הראשונה שהם שומעים את ההערכה הזו... מאידך, במקרה הזה, נתן הרבי קצה חוט, הותיר פתח של תקוה בקצה המנהרה... למה יכוונו דבריו? כיצד ניתן לבטל את הגזירה?

אך נכנס הרבי לביקור בחדרו של החולה, מיד פרץ החולה בבכי מר. הוא סיפר לרבי את המצב הרפואי לאשורו ובמלוא כאבו, את ייסוריו הרבים ומכאוביו המתגברים, וגם את העובדה כי הערכת הרופא ידועה לו, קשה ואכזרית ככל שתהיה... 'רבי,' בכה החולה והתייפח מרורות, 'הן לצדיקים יש כח לגזור, צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים. אנא, יגזור נא הרבי לבטל את דברי הרופאים, ולהחזירני לחיים תקינים ובריאים!'

הרבי הביט בחולה המתייפח לפניו ועיניו התמלאו רחמים. 'יהודי מתייסר, דינו – מבחינה רפואית – כבר נגזר, והוא נאחז בתקוה כטובע הנאחז בקש. 'יש פעמים,' אמר הרבי אחרי הרהור ארוך, 'שגם לצדיקים אין כח לשנות את הגזירה. במקום בו יש מחלוקת, אין לצדיקים כח לגזור דבר וחצי דבר...'

הרבי הגביה מעט את קולו והוסיף: 'אם יש מחלוקת, אם חסרה אחדות, אין כל כח שיכול לבטל את הגזירה. יש להשקיע כוחות למנוע מחלוקת, ולחזק את האחדות. הביטו סביב וראו אם יש משהו שנפגם באחדות, סכסוך או מריבה וכיוצא באלה. אם לעצתי תשמעו, השקיעו כוחות בנושא האחדות ואהבת חברים, ובעזרת השם תראו ישועה ורפואה שלימה', אמר הרבי, וחתם את הביקור...

בני המשפחה היו מופתעים, עד כמה קלע הרבי כחוט השערה לבעיה הבוערת. כבר מספר שנים שסכסוך כספי מעיב על היחסים התקינים במשפחה, אח אינו מדבר עם אחיו, ואף בני הדודים אינם מחייכים אלה לאלה. סכסוך כספי גרם לתבערה גדולה, והמשפחה מפולגת ומסוכסכת...

עכשיו ההוראה ברורה, וגם המוצא מהסבך הרפואי. אם הסכסוך נוצר על רקע כספי – הרי שזה בדיוק הרגע להבין שחיי האב חשובים שבעתיים מכל הון שבעולם...

עוד באותו ערב, כינס אחד האחים את בני המשפחה כולה. כולם ויתרו, חלקם ויתורים מפליגים, אך סוף דבר שיצאו כולם שמחים ומאושרים, לוחצים ידיים ומאוחדים כמקדם...

כמה ימים אחר כך, החלה מסתמנת מגמת שיפור. המחלה הלכה ודעכה, בן המשפחה החל לשוב לכוחותיו... כשהשתחרר מבית החולים מהלך על שתי רגליו, נערכה סעודת הודאה חגיגית בנוכחות כל בני המשפחה המאוחדת והמאושרת, שציינו יחדיו את נס הצלתו הפלאי של בן המשפחה, שחזר מטיפול נמרץ לחיים תקינים, שהדהים את הרופאים בנס הצלה פלאי שכזה...

בדבריו הוכיח ה'פני מנחם' זי"ע, כי גם אם חלילה נגזרה גזירה, וגם אם כל כח שבעולם לא יכול לה, עדיין יש מוצא מהסבך, יהודים יש להם כלי נוסף להשתמש בו. אחדות, אהבת חברים, ריבוי ידידות בקרב בני המשפחה – בכוחם לחולל ניסים ונפלאות, להפוך את הקערה הרפואית על פיה ולהעניק חיים חדשים...

גם אם יש סיבה לויכוח, גם אם המריבה החלה כמוצדקת, חשוב לזכור את השלכותיה ההרסניות מחד, ואת בשורת האחדות והשלום שיכולה להביא בכנפיה ישועות נפלאות!

זעקה במירון באישון ליל...

הם היו קבוצת חברים מיוחדת ומאוחדת, שהתכנסו אחת לשבוע ל'חבורה' משותפת, להתעלות בעבודת השם מתוך אחדות ודיבוק חברים. כל שבוע התכנסו בני החבורה בבית אחד מהחבורה לפגישה ממושכת, שנשאה מטענים רוחניים ומאחדים לכל השבוע הקרוב...

שבוע אחד, כשהתכנסו בני החבורה בביתו של ר' פנחס, הבחינו בדוק של דאגה מכסה את פניו המאירות בדרך כלל. 'דאגה בלב איש ישיחנה', ביקשו ממנו בעדינות, 'מי כמו חברים נאמנים יכולים לעזור ולסייע. ספר לנו מה קרה ולמה נפלו פניך', ביקשו באמפתיה.

כיון שהיו חבורה מאוחדת ומגובשת היטב והכירו היטב איש את רעהו, לא נצרכו לבקש יתר על המידה. ר' פנחס פתח את סגור לבו, ובקול שבור סיפר: 'יש לי בן, מוישי, ילד חמד כבן עשר. לאחרונה התלונן על מיחושים בראשו, אך הדבר לא היה נראה חריג מדי. כשתכפו תלונותיו לקחנו אותו לבדיקה, ואת התוצאות האיומות קיבלנו היום – – – '

הוא פרץ בבכי, ובקול מרוסק הוסיף: 'זו לא סתם מחלה, זו הנוראה שבמחלות שהתפרצה בראשו בעוצמה רבה וכבר פיתחה גרורות. הילד, תינוק של בית רבן שלא טעם טעם חטא מתייסר נוראות, אך הרופאים תמימי דעים כי אין מה לעשות, וגורלו כבר נגזר חלילה – – – '

יותר מכך לא היה מסוגל לומר. הדמעות הרותחות סיפרו את הסיפור כולו. סיפור על ילד צעיר שגילו אצלו את המחלה הנוראה אחרי התפרצות קשה ושיטתית. סיפור על משפחה שאתמול היתה מאושרת, אך בבת אחת הוטלה אל תהומות היגון והעצב. סיפור על הורים אוהבים, שייאלצו – חלילה – לראות את בנם קמל לנגד עיניהם ואין לאל ידם להושיע – – –

אחרי דקות ההלם, התאחדו החברים בהחלטה משותפת: יוצאים עכשיו לקבר הרשב"י, נסיעה ספונטנית ובלתי מתוכננת. האב ראה את החברים מתלחשים, ולרגע לא האמין מה ההחלטה שנפלה – האמנם יזנחו את כל התוכניות, את שעות הלילה היקרות, את תכנון הלו"ז המוקפד – ויעזבו הכל לטובת נסיעה מירונה באמצע הלילה למען בנו?

בתוך דקות אחדות, הפכה הנסיעה המתוכננת לעובדה מוגמרת, למרבה תדהמתו של האב... האברכים עדכנו את בני ביתם בשינוי הפתאומי, התארגנו עם כלי הרכב, ונערכו לצאת לדרך הארוכה...

האב הזיל דמעות התרגשות לנוכח המחווה החברתית הלא צפויה, ומפיו פרצה זעקת התפעלות: 'כל הכבוד! כמה כח ועידוד אני שואב מהחלטתכם המשותפת, מהאכפתיות הרבה שלכם! פתאום אני מרגיש שאינני מתמודד לבד, עמי אתם בצרה!' ובהחלטה של רגע קפץ והצטרף גם הוא לנסיעה, נוטל עמו את בנו החולה...

כעבור שעות אחדות, הפכה מערת ציון הרשב"י לאבוקת תפילה לוהטת, תוך בכיות עצומות. בדמעות התייפחו החברים על נפש הנער, התחננו לבורא עולם למען חברם הטוב ובנו הקט, אשר אך בקושי החל את חייו וכבר מתמודד עם הגזירה הקשה. בבכיות נרגשות על קבר רבי שמעון ומתוך אכפתיות כנה לידידם, קרעו שערי שמים בזעקה...

סיפר לי הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, המכיר את הסיפור מכלי ראשון: לא חלפו אלא שבועיים ימים, והבדיקה הוכיחה כי באורח פלאי המחלה נסוגה אחור, ובעקבות כך הסכימו הרופאים להתחיל לטפל בו. בחלוף תקופת טיפולים ממושכת, כבר היה הילד בריא ושלם, נקי מכל גרורה וחף מכל סממן מחלתי, וכיום – הינו אברך יקר, אב לכמה ילדים, ומחובר גם הוא לחבורה מאוחדת ומגובשת...

הרופאים כינו את הילד 'נס רפואי לא מוסבר', או 'תופעה לא מוכרת'. רק בני החבורה יודעים את סוד התרופה הפלאית שחוללה את הנס הגלוי: 'ילד האחדות'...

זהו כוחה של האחדות. כשקבוצת אנשים מתאחדת למען מטרה, כשהם משליכים מאחור את סדר יומם ונכונים להקריב למען אחד מבני החבורה, כאשר קבוצה מאוחדת מתפללת בצוותא, מתחננת יחדיו – בכוחה לקרוע שערי שמים, לפעול ישועות בלתי נתפסות!

לא פעם אנו נתקלים במודעות הקוראות לנו להתפלל למען פלוני בן פלונית, חלוקת ספרי תהלים, מקבלים קריאות במייל לקרוא פרק תהלים לרפואת מישהו, או להצלחת אדם העוסק במשימה כלשהי. זה הזמן ליטול בידיים את נשק האחדות – ולהתאחד בתפילה משותפת למען המטרה הנעלית. ניקח את השם, נקדיש כמה דקות לפרק התהלים, נעשה מעשה טוב לזכותו של אותו אדם לא מוכר – כי כשכולנו יחד מתפללים ומאוחדים, יש לכך כח, הדבר רב עוצמה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com

לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו:1613-316-053| ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

גליון מספר 244

פרשת

נח

ו' חשון תשפ"ז

רפידתו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

"הנהגה זו קיבלתי בקלם..."

רבי לייב חסמן זצ"ל טייל פעם עם תלמיד בעיר חברון. בדרך ההין התלמיד ושאל את רבו: "מספרים כי הרב למד במשך 14 שנים אצל הסבא מקלם, **ואני לא מצליח לראות ממש איך השפיעה קלם על הרב, מידות או משהו מיוחד שהרב קיבל משם?**" רבי לייב לא הגיב, אלא המשיך בדרכו כאילו לא שמע את השאלה.

עם הגיעם לפתח הישיבה, הסתובב רבי לייב לעבר הבחור ואמר: "נו, נוכחת לראות כי הבלגתי ולא הגבתי כלל על שאלתך, למרות הנימה הבלתי מכבדת... **ובכן, הנהגה זו קיבלתי בקלם, להיות סבלן השולט על עצמו**".

(שבת טיש)

למה ביקש בעל ה'סמיכת חכמים' להניח את מצבתו בשיפוע?

לפני הסתלקותו של בעל ה'סמיכת חכמים', רבי נפתלי כץ זצ"ל, שנפטר באיסטנבול שבטורקיה בדרכו לארץ ישראל, **הוא ביקש מאנשי החברא קדישא שיניחו את מצבתו בשיפוע.** בתחתית השיפוע יניחו כלי אשר יקלוט את הטל והגשם, כדי שיהיו לעופות מים מתוקים לשתייה. הסיבה לכך היתה, כי בית הקברות באיסטנבול, שם נקבר, ממוקם סמוך לים, ובאזור יש רק מים מלוחים. לכן הוא ביקש **שהעופות הנודדים ובאים ממקומות רחוקים דרך הים, יהיה להם היכן לשתות מים מתוקים!**

(נאה דורש)

מדוע ויתר הסבא מנובהרדוק על תרומה של בניין שלם?

פעם הגיע אל הסבא מנובהרדוק - הגה"צ רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל שליח מגרמניה ובשורה טובה בפיו: עשיר ממדינה זו ציוה לפני מותו למסור את הבניין שלו לצורכי ישיבת 'בית יוסף' בנובהרדוק. רבי יוסף הזדרז ויצא בדרכו לגרמניה, כדי לחתום על כל הנדרש להעברת הבניין.

והנה, באמצע הדרך נודע לו שגם מישיבה פלונית נוסעים לשם כדי לקבל את הבניין הזה. חשב רבי יוסף והתעמק בבעיה שנוצרה, שהרי עלולה עתה לפרוץ מכך התנגשות ומריבה עם הישיבה השניה. **באותו רגע החליט רבי יוסף החלטה נחושה: הוא מוותר ומפקיר את זכותו!** הוא אף לא ניסה להשלים את נסיעתו ולבוא לידי בירור אולי בכל זאת יזכה בבניין, אלא מיד הפך פניו, חזר ונסע לביתו ולא רצה לשמוע יותר מהעניין...

(המאה"ג, איש לרעהו)

אחסנו את הפסולת של העופות במקרר

בביתו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, נהגו להכין את העוף לשבת כבר ביום רביעי. באותה תקופה לא נמכרו העופות ארוזים ומוכנים לאכילה. היה צורך להכין את העוף ולחלקו, וחלקי הפסולת הושלכו לאשפה.

מספר תלמיד מקורב: הבחנתי להפתעתי **כי במקרר לצד העוף המוכן לשבת, ישנה שקית עליה נכתב 'אשפה'**, ביררתי מדוע האשפה מוכנסת למקרר ולא במקומה הראוי.

תשובתה של הרבנית הפתיעה אותי, וכך אמרה: מכיון שמיכלי האשפה מפונים ע"י העירייה רק ביום שישי, **מדוע שהשכנים יסבלו יומיים מריחות בלתי נעימים?** על כן, אנו מאכסנים בינתיים את האשפה במקרר הביתי...

(ליקוטים וסיפורים נפלאים)

הבת תמהה, מדוע לא זכתה למילת תודה מהאשה העניה?

סיפרה בתו של רבי אשר פריינד זצ"ל, כי אביה היה שולח עמה לעיתים שקית מלאה בעופות לכבוד שבת, עבור אשה אחת שהתגוררה בשכונת בית ישראל בירושלים. והנה, משום מה, אף פעם לא הייתה זוכה הבת למילת תודה מצד אותה אשה, והדבר צרם לה עד מאוד.

החליטה לברר את העניין, והנה התברר שבדרך כלל כשרבי אשר היה מביא עמו את השקית עם העופות, לא היה מסתפק בכך, אלא **היה נכנס לביתה של אותה אשה ושוטף אותו לכבוד שבת קודש!** ולכן כשהיא הגיעה ולא רבי אשר, הייתה אותה אישה מתאכזבת שלא יהיה מי שישטוף את הבית לכבוד שבת...

(פחד דוד)

"כמה שזה יותר קשה, יותר כואב, יותר שורף..."

לכבוד הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

אני מדריכת כלות, ובאה אלי שאלה: בחורה שבסמינר התחנכה על תורה, וגם כשהגיעה לפרק 'האשה נקנית' זה היה התנאי הראשון שלה - שהבחור הוא רציני יושב ולומד, וגם ימשיך ללמוד אחרי החתונה. בפגישות כשדיברו על כך, הבטיח לה שיהיה אברך וישב וילמד כל החיים.

לאחר החתונה התחילו החריקות... בתחילה הוא טען שבכולל שלו לא לומדים טוב, והוא לא מסתדר שם, והיה מגיע מלא טענות על אברכים וכו' כידוע למי שקשה לו ללמוד שמאשים את כולם, ומוציא לעז על האברכים היקרים, **עד שהוא הודה בפה מלא, שקשה לו לשבת וללמוד כל היום,** והוא רוצה לצאת לעבוד.

כשהאשה שמעה זאת היא פרצה בבכי מר, שהרי לא לזה היא ציפתה, ולא בשביל זה היא התחתנה עמו. זה מאוד כואב לה, והיא מאוכזבת מכך. היא ניסתה לדבר עמו בדרכי נועם, והוא עדיין רוצה לצאת לעבוד. האשה טוענת שבעלה מפר את ההבטחה שלו ללמוד כל החיים, ולהיות אברך מתמיד, ובלי התורה אין לה חיים.

רצינו לשאול מה דעת תורה בזה - האם על הבעל להשתנות ולבוא לקראת רצון אשתו כיוון שזה מכאיב לה, ובפרט אחרי שהבטיח לה? ואם הבעל לא מוכן, או לא יכול להשתנות, כיצד על האשה להתנהג, ומה תפקיד האשה לעשות במקרה כזה?

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א

אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

לקבלת העלונים, להפצה, הערות והארות ותרומות, ניתן לפנות במייל ל rz0556719443@gmail.com

יש לנו בזה ויכוח מאוד גדול בין המדריכות, ובין היועצות הזוגיות - כי יש שטוענות שהבעל חייב לקיים את הבטחתו לאשה, ולשבת בכולל וללמוד, ואם לא, יש לפרק את הבית, כי מנסיון שלהן - בית כזה לא מחזיק. מה דעת תורה בזה?

תשובת הרב:

כהיום אכשר דרא, **ואם בעבר בעיקר לפני השואה בנות ישראל רצו להתחתן דווקא עם בחור שעובד, ויש לו פרנסה מסודרת, כהיום המצב התהפך.** הרבה בנות ישראל רוצות דווקא בחור שלומד וימשיך ללמוד, והם מוכנות להתאמץ על כך, גם לעבוד בבית, וגם לצאת לעבוד בחוץ, העיקר שהבעל ילמד תורה. וזה מאוד מחייב את הבעלים, לידע כמה האשה בבית מתאמצת כדי שהם ישבו וילמדו, וצריכים לנצל את הזמן היטב, כי אם לא - **אז יש בזה גם בין אדם לחבירו, כי האשה התאמצה שהבעל ילמד, והבעל לא מנצל את הזמן.**

אומנם צריכות הנשים הצדקניות לדעת שלמרות שלימוד תורה הוא דבר חשוב מאוד מאוד, וזה נקרא 'קבלת עול תורה', **אבל יש דבר שחשוב ממנו, והוא 'קבלת עול מלכות שמים'.** והיינו, שאדם רוצה דבר אחד שזה דבר מאוד מאוד טוב, אבל משמים כיוונו אותו לדבר אחר, ואין זה בשליטתו לשנות זה, והוא אומר להקב"ה:

'אני רוצה כך, **אבל בגלל שאני רואה שאתה רוצה דבר אחר, אני מקבל את זה על עצמי בלב שלם' - זה נקרא קבלת עול מלכות שמים.** וכמה שזה יותר קשה, וכמה שיותר כואב, וכמה שזה יותר שורף, ככה הקבלת עול היא בדרגה יותר גבוהה.

להתגרש במצב כזה, זה לא רק בריחה מקבלת עול מלכות שמים, וגם יפגע בילדים, אלא גם מעשה הכי לא חכם שיש, וכי בזווג שני היא תקבל משהו יותר טוב? בזיווג שני, היא תצטרך להתפשר על הרבה יותר דברים, וגם הילדים שלהם יסבלו סבל רב, [**יועצת זוגית שמייעצת להתגרש במצב כזה, היא יועצת אנטי זוגית**, ולצערנו יש הרבה יועצות שבמקום לבנות בתים, הם הורסות בתים].

אבל באמת, אפשר גם לקבל את שניהם, גם 'קבלת עול תורה', וגם 'קבלת עול מלכות שמים'. כי אם בעלה יושב ולומד בכולל, זה עדיין לא לגמרי 'קבלת עול תורה', **כי מתערב בזה גם כבוד גשמי, שאני זוכה שבעלי יושב בכולל, ואפשר לומר לחבירות, אני אברכית, אשת אברך.**

אבל בעל שעובד, ואשתו מדרבנת אותו שבזמנו הפנוי ילך ללמוד תורה כמה שיכול, ולא רק ללמוד, אלא לנצל את זמנו הפנוי ללימוד תורה, **ולהראות לו כמה היא שמחה כשהוא לומד, וכמה שהיא עצובה כשהוא מבטל את הזמן.** ובכל פעם שהוא הולך לשיעור תורה, או ללמוד בחברותא, היא תאמר בבית, 'אבא הולך כעת ללמוד תורה, איזו זכות', וכשחוזר מהלימוד, היא תכין לו איזה מאפה או ממתק, שהוא ממתיק לנו את הבית, בזכות לימוד התורה, **זה נקרא "קבלת עול תורה" אמיתי בלי פניות.**

והיא תקבל על כך שכר הרבה יותר מנשים שבעליהם לומדים כל היום, כי אומנם הם זכו שבעליהם יושבים ולומדים, אבל היא זכתה לשעות של לימוד ללא פניות, וגם ל'קבלת עול מלכות שמים' - לקבל את בעלה כמו שהוא, ולהאמין שזה לא הוא, ולא היא - אלא זה השם יתברך.

ובזכות זה שהיא תמשיך לכבד את בעלה כמו שהוא, והיא גם תראה לכולם בבית כמה חשוב לה לימוד תורה של בעלה, הילדים שלה יראו מה באמת חשוב לאשה, ובזכות זה תזכה לבנים תלמידי חכמים, והיא תקבל את שכרה משולם בעולם הזה, והקרן קיימת לעולם הבא.

אומנם זה מאוד קשה לשנות באמצע החיים את החלומות ולנפצם, כי אשה שחלמה כל החיים - וככה גם לימדו אותה - שלימוד תורה זה הדבר החשוב ביותר, וכעת משמים סידרו לה משהו אחר, זה קשה מאוד, אבל בכל אופן לזה קוראים 'קבלת עול מלכות שמים', **והיא תקבל על כך שכר יותר גדול, מאשר אשה שהכל הולך לפי החלומות שלה.**

אבל לנסות לשנות את הבעל זה ללא תועלת, כי אולי הבעל ירצה לרצות את האשה, וילך לכולל, אבל לא בטוח שילמד שם, כי הוא יהיה ממורמר שהוא נמצא כאן בכח, וזה לא המקום המתאים לו. וכך, גם את השעות שהיה לומד אם היה עובד, גם את זה לא ילמד. ולגבי האשה - אומנם היא תוכל לומר שבעלה נראה כאברך, **אבל הוא באמת לא לומד, ואיך תקבל שכר על לימוד תורה, אם לימוד אין כאן, שכר מנין?!**

כל זה בחשבונות שמים כלפי האשה, אבל אם הבעל ידע מראש שאינו מתכוון להישאר בכולל, והוא שיקר, כדי לקבל שידוך הגון, הרי שהוא צריך כפרה גדולה על כך שבת ישראל מצטערת בגללו, והיא מרגישה מאוד לא טוב, בגלל ששיקר לה. ואומנם בשמים יש חשבונות למה זה קרה - והכל משמים, **אבל הקב"ה אוהב משפט, ועל פי הנהגת המשפט, הוא עשה חטא גדול, והוא יענש על כך** - והוא צריך לראות איך לפייס את אשתו על העוול הגדול שעשה לה.

[הערכת המערכת: מובן לכל בר דעת, שאין דעת הרב שליט"א ח"ו להציג את הנושא של יציאה מיום לימודים שלם לעבוד בתור דבר חיובי, או לתמוך בזה - ומדובר בדיעבד, כאשר האברך לא יכול להמשיך, ויש להתייעץ עם דעת תורה בנושא כזה, שהצר והנזק בו יכולים להיות לאין שיעור.]

(ויי העמודים)

תוך כדי שהשתמט מלשלם, נאלץ לעצור בדרך...

סיפר הרב שמעון שפיצר שליט"א:

סיפר לי יהודי אחד שעובד לפרנסתו אצל אחרים: "יום אחד ביקש ממני פלוני שאתקן לו משהו, בדקתי לראות מה הקלקול וכמה צריך לעלות תיקונו.

לאחר בדיקה, התקשרתי אליו והודעתי לו: "אכן נודע לי מה הקלקול, ואגבה על תיקונו 1,500 ש"ח. אמור נא לי אם אתה חפץ שאתקנו לך במחיר זה, אם לאו". פלוני השיב לי: "וכי ברירה יש לי?! הלא אני מוכרח לתקנו..."

עמלתי על התיקון חמש שעות, וכשגמרתי, התקשרתי לשאול את פלוני מה עם התשלום. ענה לי האיש שאמתין לעת ערב. ויהי לעת ערב, אמר לי האיש: "ראה נא, דיברתי עם מומחים אחרים, והם אמרו לי שתיקון כזה אינו צריך לעלות יותר משש מאות, שבע מאות שקל. ובכן, **אם רוצה אתה שש מאות, שבע מאות שקל - מה טוב,** ואם לאו - לך לך לחיים ולשלום...".

השתוממתי. הלא סיכמנו מראש ברורות על גובה הסכום שישלם לי! "אם תרצה" - אמרתי לו - "אדבר עם אותם מומחים שאתה דיברת עמהם ואסביר להם איזה תיקון עשיתי, כך שיבינו שלא ביקשתי פרוטה אחת יותר מהמקובל בשוק..." אבל הלקוח לא אבה לשמוע. ניסיתי מכאן ומכאן, ובסוף - **האיש זרק לי שבע מאות שקל, ואמר לי: "אתה יכול לשלוח אלי עורכי דין, לא אוסיף לך פרוטה אחת...".**

בעל הסיפור סיפר לי את השתלשלות הדברים כדי לדעת כדת מה לעשות בנידון, והוא עצמו לא שם לב להמשך הסיפור כפי שיצא מפיו, וכה סיפר: "תוך כדי שאני מדבר בטלפון עם אותו פלוני שהשתמט מלשלם לי מלוא הסכום כפי שסיכמנו מראש, הוא ישב אז ברכבו ונסע על הכביש, **אמר לי אותו פלוני בבהלה, שהוא צריך לעצור בצד הדרך כי שוטר עצר אותו על שדיבר בטלפון באמצע נסיעה.** התברר לי לאחר מכן שהשוטר קנס אותך אז בסכום של אלף שקל... הפלא ופלא!"

(הבינני ואלמדה)

זכות העלון לרפואת ולהצלחת: יוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת אירית, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, הרב הופמן שליט"א ומשפחתו. **זיווג הגון לתהילה בת רותי מלכה. ולהבדיל לע"נ:** אמנון חיים בן יוסף, עלייה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל

בס"ד

לעולם אודך

קול תודה
ארגון להפצת ההודיה לה'

קול תודה גברים: 03-6171190 קול תודה לנשים: 03-6171180
בעברית, אידיש, אנגלית וצרפתית

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

גיליון מס' 148 | חשוון התשפ"ז

נא לשמור על קדושת הגליון

גשמי ברכה מרוממים!

כשמתפללים על גשם האם באמת אנחנו רוצים גשם? הכהן הגדול היה מתפלל ביום כיפור שה' לא יקבל את תפלות הולכי הדרכים המתפללים שלא יהיה גשם כיון שזה מפריע להם. כולנו אוהבים את התוצאות של הגשם, אבל לא כל כך את המטריד שלו בשעה שהוא יורד. אולם נראה שגם דבר זה מחושבן על ידי בורא העולם כדי לעזור לנו להתעלות.

כאשר יורד גשם, ישנה אפשרות של שתי מחשבות שתעבורנה לנו בראש. יכולה להיות מחשבה: "כמה הדבר מפריע! איך היה נעים יותר אם לא היה מטריד זה". או מאידך גיסא לחשוב: "הודו לה' כי טוב על כל השפע והברכה היורדים עכשיו לעולם! הרי עכשיו יורדים לעולם כל הפירות העסיסיים... הפרחים היפים... המאכלים הטעימים! גם חומרי הגלם של ספרים קדושים, גם הבריאות שלנו והאפשרות להביא דורות הבאים של ילדים, נכדים, נינים, צדיקים וצדיקות - כולם תולדות הגשם".

מטרת חיינו היא להסתכל בעולם שלנו ועל אף ההסתר שבו, להגיע להכרות מוחשית בטוב הנפלא של בורא העולם, על ידי כל הדברים המגלים טוב זה, כפי שכתב הרמב"ם (סוף הל' מזוזה) "אין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם". כל הדקות שהקדשנו למחשבות שליליות (כשאין תועלת ברורה לדבר), הן בזבוז מוחלט של מתנת החיים שקבלנו. לעומת זאת, כל הדקות שהקדשנו להסתכל על העולם הנפלא שאנחנו נמצאים בו להכיר ולהרגיש את טוב ה' ואת אהבתו לברואיו, מתווספות אחת לשנייה ומייצרות את מידת הצלחת החיים שלנו האמיתית, את ידיעת ה' ואת אהבת ה' שאותן אנחנו לוקחים איתנו לנצח נצחים.

היחס שלנו לגשם הוא בבחינת אימון ליחס שלנו לכל מטרידי החיים. **משימתנו היא לחפש את החיובי בחיים להתרכז בו ולהודות לה' עליו,** ולא לתת לדברים שליליים שום יחס ומחשבה כאשר אין צורך חיוני בדבר. זה סוד הצלחת החיים.

צדיקים מודים לה'

מסופר על הרה"ק רבי ברוך ממז'יבוז'

זי"ע שהיה עשיר גדול, אך פעם רצה הקב"ה לנסותו, והתחיל לרדת מעושרו עד שנעשה עני שלא היה לו אפילו פת לחם בבית.

אף על פי כן היה מתחזק ורוקד מתוך שמחה, ומודה לה' על כל הטוב שעושה עמו.

אשתו, שראתהו כה שמח ורוקד, שאלה אותו בתמיהה:

"אמור נא, רבי ברוך, ולשמחה מה זו עושה?? אין לנו אפילו פת לחם בבית, ועל מה אתה שמח?"

ענה ואמר לה:

"יש מלאך שממונה על העניות. כשהוא מגיע לאיזה בית ורואה שמתלוננים ובוכים ומצטערים - אז הוא אומר: 'פה אשב כי אוויתיה, ואשב פה לנצח נצחים'. למה? כי מספקים לו מזון.

המזון של המלאך הזה הוא עצבות, דכאון, תלונות ומרירות.

אבל אם יראה שיש בבית זה שמחה, אזי אומר:

'אין לי מה לחפש כאן', ואז הוא עוזב את הבית."

וכמו שאמר לה כך היה.

תוך זמן קצר קיבל עשירות מחדש, ועל ידי השמחה וההודיה באה הישועה.

שואלים הודיה

שאלה:

כיצד קונים את המדרגה של התרצות לרצון ד' ולקבל הנהגת ד' באהבה?

שאלה:

אֶפְשָׁר וְיִתְבָּאֵר עַל פִּי דִּבּוּרָיו לְאַבְרֵכִים בְּיָמָיו הָאַחֲרוֹנִים, כַּאֲשֶׁר רַבִּי נָטַע צינורט יוֹשֵׁב עַל מְטָתוֹ, סָבִיב לָהּ רְתוּקִים כַּמָּה אַבְרֵכִים, פָּנָיו צְהֻבּוֹת וַחֲלוּשׁוֹת אַךְ קוֹלוֹ נִשָּׂא בְּרוּרוֹת, לִרְגָעִים מִשְׁתָּרֵר שֶׁקֶט, הַקּוֹל נֶחֱלָשׁ מְעַט, פּוֹנֶה אָז רַבִּי נָטַע לְצַדָּדָיו, נֶאֱנָק בְּיִסּוּרִים אַךְ אֵינוֹ מַשְׁמִיעַ אֲנָחָה, מְסַיֵּם לָעֲשׂוֹת אֶת הַסֵּבֶל שֶׁנִּגְזַר עָלָיו לְדַקָּה זוֹ, מַמְשִׁיךְ בַּעֲבוֹדָתוֹ עִם

מה רבו מעשיך

סוד טיפת הגשם

בחשון, כשהענן הראשון מתקבץ בשמיים, מתרחש פלא נסתר שרוב האנשים לא יודעים: טיפת גשם לא יכולה להיווצר משום מקום. היא חייבת "גרעין" - חלקיק אבק, מלח ים, או אפילו חיידק זעיר - שעליו מתעבים אדי המים.

המדע גילה שגם כשהאוויר רווי לחלוטין באדי מים, טיפות לא נוצרות בלי גרעין כזה. החלקיק עצמו זעיר ביותר - רק מאות ננומטרים, פחות מאלפית ממילימטר! אך עליו "נדבקות" מולקולות המים, גדלות בהדרגה, ויוצרות את הטיפה.

הפלא הגדול: רק טיפה אחת מתוך שש שמתחילות להיווצר בענן, מצליחה לגדול מספיק כדי לרדת כגשם אל האדמה - השאר מתאדות וחוזרות לענן. הטיפה ש"שורדת" צריכה לגדול פי מאה מגודלה ההתחלתי לפני שהיא נופלת.

מי תכנן שכל טיפת גשם תזדקק לגרעין זעיר כדי להיוולד? מי קבע שדווקא הטיפות החזקות ביותר יגיעו אלינו?

בחשון, חודש הגשמים, אנו לומדים: גם הדבר הקטן והנסתר ביותר - גרגר אבק זעיר - יכול להיות הזרע שממנו צומחת ברכת המים. בורא עולם טמן בכל ענן את סוד החיים, ממתין רק לרגע הנכון להוריד ברכה.

לחזרה בתשובה וזיווג הגון
אהרן בן רבקה

לע"נ
משה בן שמחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
מרים בת רפאל ברוך
ת.נ.צ.ב.ה.

לחזרה בתשובה וזיווג הגון
דוד בן רבקה

לעילוי נשמת
הרב דוד צבי בן הרב יונה
ת.נ.צ.ב.ה.

רות
בת רבקה
לזווג הגון בקרוב

מספרים הודיה

עוד אלפי סיפורי ישועות בזכות ההודיה ניתן לשמוע ב"קול תודה"

הללוהו בצלצלי שמע

עכבישים, אורחים בלתי רצויים פלשו לביתנו. סיפור ישן עלה בזכרוננו על משפחה ש"זכתה" לאורחים אחרים, לעקרבים ועפ"י הוראת רבם בדקו בפרק שירה מהי שירתם. עקרב אומר "טוב ד' לכל ורחמיו על כל מעשיו" על כן תיקנו במידת החסד ונושעו מהעקרבים. פתחנו גם אנו בפרק שירה לבדוק מה העכביש אומר. וכך שירתו "הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה" - להלל את ד' בקול גדול ולפרסם שם ד' בעולם. אמנם אנו מרבים בשבח והודיה לד' ית' אך כעת הבנו את המסר הא-לוקי להלל בצלצלי שמע שכולם ישמעו וידעו מחסדי ד' עמנו.

זכינו למשפחה ברוכת ילדים, תודה לד' הכוללת 2 שלישיות רצופות! כל יום הוא מתנה בפני עצמה, הודו לד' כי טוב, עם זאת, רק לחשוב איזה קושי זה לגדל רק שלישיה אחת, לא כל שכן שתי שלישיות רצופות! כמה דאגות, איך נפרנס, איך נלבישׁ, איך נאכיל, איך נישן בלילה, איך נחתן ... וכו' אין סוף דאגות. באנו להודות לד' הגדול כל יכול "הללוהו בצלצלי שמע"... שידעו כולם שאין עוד מלבדו, הוא זן והוא מפרנס ואין שום קשר בין המציאות והנתונים לבין התוצאות. דוקא אנחנו עם שתי השלישיות ישנו כל הלילה וברקע שמענו את התינוק היחיד של השכנה בוכה בלילות. דוקא הילד שהכי התקשה בלימודיו, דוקא הוא עלה והצליח יותר מכולם, ובפרנסה, ראינו נפלאות, סיעתא דשמיא מיוחדת ודוקא כאשר הילדים גדלו והגיעו לפרק האיש מקדש והיינו צריכים לשפע של ממון דוקא אז מצבנו הכלכלי היה עוד יותר טוב מאשר לפני כן.

ראינו עין בעין איך אין קשר בין המציאות לתוצאות, אין, כי הכל זה רק ד' שהוא כל יכול, והוא ... הברכה.

"הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה"

כל עצמותי תאמרנה

הידיעה, על מחלתו הקשה של אחד מבני משפחתנו, הכתה בנו כרעם ביום בהיר. לא ארצה להלאות אותכם בכל הפרטים, הבדיקות המרובות, הדאגה המכרסמת, לילות שהיו כימים... התקופה שעברנו לא היתה פשוטה, ואיני מאחל זאת לאף אחד מישראל.

היה זה באחד מהביקורים שביקר אותנו אחי הבכור. הוא הגיע לחדרון הקטן בבית החולים בשעות הבוקר המאוחרות. באותו בוקר עברנו בדיקה קשה מאוד, שלאחריה הרופאים הרגישו "אחריות" לשטוח בפנינו את העובדות המרות והכואבות.

מה אומר, הרגשתי את הייאוש מחלחל בי.

אחי הכניס רוח חדשה לחדר. תמיד הוא יודע כיצד להסתכל על הדברים ממבט אחר. הוא הסביר לי, שגם עכשיו, כן ממש עכשיו, יש כל כך הרבה דברים להודות לה'. ובואו ונפתח בהודיה ברגע זה.

בהדרכתו של אחי, פתחנו בסבב של 72 תודות לה', כאשר אחרי כל תודה אנחנו אומרים את הפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

התודות התחילו בגמגום קל: "תודה שיקירנו החולה נושם בכוחות עצמו... תודה על העיניים, תודה על הרגליים שמתפקדות..." ולאחר זמן לא רב, התודות החלו לגלוש מפינו ברצף, כאילו מאליהן.

מרב ריכוז והנאה, לא חשנו כיצד הזמן עובר. גם לא ממש שמנו לב, שהיה רופא שנכנס לחדר, הביט בנו ויצא לאחר דקות ספורות.

לאחר כארבעים דקות של תודות האווירה היתה שונה לחלוטין. החולה נרדם על מיטתו (לאחר שסבל מנדודי שינה באופן קבוע!), ואני הרגשתי שמחה ואופטימיות שמזמן לא חוויתי.

כשבוע לאחר מכן ניגש אלי אחד מרופאי הצוות, שאינו שומר תורה ומצוות, טפח על שכמי ואמר לי: "אני חייב לך תודה גדולה!"

"לי? תודה?" התפלאתי.

"כן, אני לא יודע אם שמת לב, אבל ביום ההוא שעמדתם ליד מיטתו של החולה, ואמרתם הרבה תודה, אני ראיתי והבטתי בכם. התפעלתי מאוד מהעניין, ובעיקר מאיך שזה שימח את כולכם. החלטתי גם אני לעשות כמותכם. היו לבן שלי צרות איומות מבית ומבחוץ. ישבתי ואמרתי תודה. והנה, העניינים הסתדרו בצורה מדהימה. תודה לכם!"

אופק חדרה

	הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
לוח מקומי	17:36	18:42	19:19
אור החיים	17:48	18:38	19:16

"ותבוא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה"
(ח, יא)

נח שלח את היונה לראות "הֲקַלּוּ המים", ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ושבה אל התיבה.

נח המתין עוד שבעה ימים, ושוב שלח את היונה. הפעם חזרה היונה לעת ערב כשבפיה עלה זית טרף בפיה.

אומרת הגמרא (עירובין יח ע"ב): "והנה עלה זית טרף בפיה. אמרה היונה לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין ביד בשר ודם".

ונשאלות שתי שאלות עצומות על היונה:

שאלה ראשונה: מהי כפיות הטובה הזאת נח בנה תיבה והכניס אותך לתוכה. נח דאג לך ופרנס אותך יום יום, במשך שנה שלימה, ואת אומרת לו: עדיף לי זית מר ובלבד שלא לקבל ממך?... כלום יש חוצפה גדולה מזאת?

שאלה שניה: נח שלח את היונה "לראות הקלו המים מעל פני האדמה". תעני על מה ששאלו אותך! הוא לא שאל אותך מה את רוצה לאכול, או איפה את מעדיפה לאכול - אצלי או אצל מישהו אחר. מדוע את עונה על מה שלא שאלו אותך?

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל מתרץ על כך תירוץ נפלא: היונה באה לעודד את נח לבל יפול ברוחו! היא ראתה את נח עובד קשה מבוקר עד ערב, שבור כולו על עולם שחרב, שרוי בצער על חרון אף ששרוי בעולם. באה היונה ואמרה לו: הנה, אני יצאתי מהתיבה ונוכחתי לראות כי אומנם קלו המים, אך לא מצאתי שום דבר לאכול. אלא שאז הקב"ה שלח לי עלה זית - או מגן עדן, או מארץ ישראל שם לא היה מבול - כדי שיהיה לי מה לאכול. כדי לתת לך את התשובה: מי שעושה את רצון ה' - נמצא בידיו של ה', ומי שנמצא בידי ה' - ה' דואג לכל צרכיו, לא יחסר לו מאומה. אם לבריה קטנה כמוני ה' שלח אוכל, בוודאי שגם לך הוא ידאג! גם בזמן חרון אף בעולם - הקב"ה מציל ושומר את כל מי שנמצא בידיו.

בדברים אלו רצתה היונה לומר לנח, שמאחר ובתיבה הוא עושה את רצון ה' - לא יחסר לו מאומה, וממילא אין כל טעם להישבר ולהרגיש צורך כה חזק לברוח כבר מן התיבה.

זה המסר שהיונה רצתה בדבריה להעביר לנח, כדי שיתחזק וירגע, גם אם יצטרך להמשיך להיות בתיבה.

מי שמרגיש שהוא בידיו של הקב"ה, ויודע שרק הוא יכול לעזור - יזכה לכל הברכות, גם אם על פניו נראה שהמצב קשה.

סיפר **רבי יעקב שיש שליט"א:** היה בחור צעיר שנפטר מהמחלה ל"ע. שיברון הלב של בני המשפחה היה נורא. אביו לא החזיק מעמד וכעבור כמה חודשים התמוטט ונפטר. העלויות הרבות שהיו כרוכות בטיפול במחלה רוששו את המשפחה. כשנפטר האב לא היה כסף לקברו, ובלית ברירה נאלצו לקבור אותו בקבורת קומות.

אחד הבנים היה תלמיד בישיבה קטנה בירושלים. הוא היה שבור ורצוץ. בתוך שנה לאבד אבא ואח. איזה אסון! אולם הוא הצליח לשרוד בזכות החלטה נחושה שלו להשקיע את עצמו בלימוד התורה. "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי" - כפשוטו.

יום אחד הוא ניגש לר"מ שלו בישיבה וביקש ממנו הלוואה של חמישים שקלים. שאל הרב: "לשם מה?"

השיב הבחור: "לראשונה אני זוכה לערוך סיום מסכת, אני עושה זאת לעילוי נשמותיהם של אבי ואחי. אני צריך כסף לקנות כיבוד - עוגיות ושתיה".

אמר הרב: "סיום מסכת עם עוגיות ושתיה? לא בא בחשבון. אתה תערוך את הסיום בביתי, עם סעודה כיד המלך. אשתי תבשל ותכין את האוכל. תזמין את בני המשפחה והחברים שלך".

הבחור הודה לרב בהתרגשות רבה, ואמר: "יש לי בקשה, אני רוצה להזמין לסיום אדם שלא קשור לישיבה ולא למשפחה".

שאל הרב: "את מי?"

"את משה ליאון".

היה זה בתקופה שלאחר ההתמודדות הראשונה של משה ליאון לראשות עירית ירושלים שלא צלחה.

הרב תהה: "מה לך ולו?"

סיפר הבחור שנוצר ביניהם קשר, והוא ישמח אם משה ליאון ישתתף בסיום שלו.

ואכן משה ליאון הגיע להשתתף בסיום. הוא נשאר עד סוף הסעודה, שמע את כל הדרשות. בסוף הערב הוא קם לדבר: "בוודאי אתם מתפלאים, שואלים את עצמכם: למה באתי לכאן? מה אני קשור לעניין? אספר לכם".

וכך סיפר: בתקופת מערכת הבחירות לראשות עירית ירושלים, הסתובבתי במקומות ציבוריים ונפגשתי עם התושבים. מכיוון שהיה זה לפני חג הסוכות, ביקרתי בשוק ארבעת המינים. התלוו אלי עיתונאים וצלמים שתיעדו את הביקור.

הסתובבתי בין הדוכנים, הצלמים עבדו במלוא המרץ... באחד הדוכנים ראיתי בחור ישיבה שהיה עסוק בבדיקת לולב. הוא משך את תשומת ליבי. ניגשתי אליו והתחלתי להציף אותו בשאלות הלכתיות על כשרותו של הלולב. הבחור גילה בקיאות מרשימה. על כל שאלה היתה לו תשובה ברורה וסדורה, והכל במאור פנים מיוחד. נהניתי ממנו מאוד. שאלתי אותו: "אתה בחור צעיר, איך הספקת לרכוש ידע הלכתי רב כל כך?"

הוא השיב לי בנימה של עצב: "אין לי אבא, אין מי שיקנה לי ארבעת המינים. למדתי את כל ההלכות, כדי שאוכל לקנות בעצמי".

שאלתי אותו: "מה המצב במשפחה?" הוא השיב: "קשה אבל ה' יעזור".

התרגשתי מאוד. שלפתי כרטיס ביקור שלי ואמרתי לו: "אם יום אחד תערוך סיום מסכת, אל תשכח להזמין אותי". היום הזה הגיע, והנה אני כאן.

משה ליאון המשיך את דבריו: "אומר לכם משהו בגלוי לב. אחר שהתמודדתי בפעם הראשונה לראשות העיר ולא נבחרתי, שאלתי את עצמי: מה הייתי צריך את כל זה? מה לי ולצרה הזאת? כסף? כבוד? לא חסר לי. ואז הגעתי למסקנה שמן השמים גלגלו את כל העניין רק כדי שאסתובב בשוק ארבעת המינים כחלק ממסע הבחירות, ואפגוש שם את הבחור המיוחד הזה שבעצם לא נשבר וממשיך הלאה עם כל הקושי"!

ואז הוא פנה אל 'חתן השמחה' ואמר לו: "הבאתי לך מתנה: שולחן ערוך של מכון ירושלים, שלושים ושניים כרכים. לא יכולתי להרים את הספרים, הם ברכב"...

והוסיף: "אני מביא לר"מ שאירגן את הסיום בביתו צ'ק בסך שלושת אלפים שקל, שיקנה לבחור את כל צרכיו. אל דאגה, בעוד כמה חודשים הוא יקבל עוד. ואני מבטיח הבטחה נוספת: כשיגיע זמנו להקים בית בישראל - בעזרת ה' הוא יקבל את כל צרכיו, לא יחסר לו כלום".

בחור צעיר שקרה לו אסון נורא, ישב מהורהר וחשב לעצמו: צריך להתכונן לחג הסוכות. מי יקנה לי ארבעת המינים? מי יעזור לי למצוא ארבעת המינים מהודרים? הוא היה יכול לשקוע בדכדוך עמוק. אבל הוא החליט שלא ייתן לצער להשתלט עליו. הוא אסף את כוחות הנפש והחל ללמוד בעיון את הילכות ארבעת המינים. הוא התעלם מכל הקשיים ושקד על התורה.

הקדוש ברוך הוא רואה הכל. הוא ראה שהוא עומד בקושי, ואם כן, אז מגיע לו סיעתא דשמיא. וכך מן השמים גלגלו שאיש ציבור יקלע למקום, כביכול באקראי, ויפתח לו את הלב ואת הכיס.

החיים רצופים קשיים והתמודדויות. כשבאים קשיים על האדם, אל לו ליפול ברוחו. אדרבא, עליו לדעת שהקושי יכול לשמש לו מנוף להתחזקות ולעליה. **מהקושי - נבנים**.

מי נתן לנח את הכח להתמודד עם כל הקשיים הרבים שהקיפו אותו? הוא אמר: אני נותן לקב"ה את הכל. "**את האלוקים התהלך נח**". 'אלוקים' זו מידת דין. אמר נח: אני מבין שמידת הדין מביאה עלי את הקשיים האלה, והם לטובתי. אני לא נשבר, אני לא נעשה לאדם מר נפש. "**ונח מצא חן בעיני ה'**" - זה מה שגרם לו למצוא חן בעיני ה'. שלמרות כל הקשיים הוא נשאר במנוחת הנפש.

היה יהודי אמיד בארצות הברית, שביתו חלתה במחלה תורשתית נדירה. כשהגיעה הבת לפירקה, היא נאלצה להתמודד עם אתגר לא פשוט. בסוג מחלה זו בכדי שהמחלה לא תעבור לילדיה היא צריכה להינשא לאדם הנושא את הגֶנים של אותה מחלה. על פי

להחזקת העלון: 055-6700349

הרפואה, ב'הפוך על הפוך', כאשר שני בני הזוג נושאים את הגֶן, נמנעת הופעתו בדור הבא, אך אם אחד מבני הזוג אינו נושא את הגֶן של אותה מחלה, יש סיכוי שהוא יופיע אצל אחד הילדים.

אביה פנה לשדכנים רבים כדי שיחפשו ברשימותיהם בחור הנושא את אותו גן נדיר, אך כל החיפושים העלו חרס בידם. חלף זמן, הבחורה לא נהיתה צעירה יותר... ושידוך - אין.

בצר לו, החליט האב לטוס לארץ ישראל ולשפוך שיחו לפני קונו בכותל המערבי, מקום ממנו לא זזה השכינה.

הוא הגיע לכותל, התיישב בפינה צדדית והחל באמירת תהילים בלב שבור. לידו ישב יהודי שאף הוא אמר תהילים בבכיות נוראות.

היהודי האמריקאי הסתקרן לדעת על מה בוכה אותו יהודי. אחרי ששניהם הספיקו לומר חלק ניכר מספר התהילים, היהודי האמריקאי פנה ליהודי שלצידו ופתח עימו בשיחה. היהודי ניגב את דמעותיו ופתח את סגור ליבו: "מצבי הכלכלי גרוע מאוד, אני עסוק כל היום בגלגול חובות, הצ'קים חוזרים... אני עומד בקרוב לחתן את בתי, ההוצאות גדולות והקופה ריקה. אני משועבד לכל הגמ"חים בעירנו, והם לא מוכנים לתת לי הלוואות נוספות. מה עושה יהודי במצב כזה, כשכל הדלתות נסגרות בפניו? פונה לקב"ה... לכן באתי לכאן - כדי לבכות לקב"ה. כששערי הדמעות פתוחים, שערי שמים נפתחים"...

שאל אותו היהודי האמריקאי: "על אלו סכומים אתה מדבר?"

השיב: מאה אלף שקל.

היהודי האמריקאי הוציא מכיסו פנקס צ'קים וכתב לו צ'ק על סך שלושים אלף דולר - שווה ערך למאה אלף שקל.

שוב ירדו דמעות מעיניו של היהודי, הפעם דמעות של התרגשות ושמחה, דמעות של הודאה על ישועת ה' שבאה כהרף עין. **"והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע"** (ישעיהו סה, כד).

היהודי הודה בהתרגשות למיטיבו, ובירך אותו בכל הברכות שבתורה. אחרי שנרגע מעט, פנה אליו ושאלו: "ומה הביא אותך לכאן?"

סיפר לו היהודי האמריקאי על ביתו שבגרה, ועל הקושי שלה במציאת שידוך, והוסיף וסיפר לו על הסיבה לקושי: "יש לה מחלה נדירה והיא יכולה להינשא רק לבחור שגם הוא לוקה במחלה הזו. עד היום שילמתי הון לעשרות שדכנים כדי שימצאו לה בחור מתאים, אך לשווא. הם לא מצאו אפילו בן ישיבה אחד בגיל של שידוכים שלוקה במחלה הנדירה ההיא".

בין שיחו שאל לשם המחלה, והוא נקב בשמה. אמר לו: "אני מברך אותך מעומק הלב שבזכות הצדקה הגדולה שעשית עימי, הקב"ה ישמע את תפילתך, וביתך תיושע במהרה".

שני היהודים המשיכו באמירת התהילים, האחד - כדי להיושע, והשני - כדי להודות לה' על הישועה. לאחר מכן הם עמדו להיפרד לשלום, לא לפני שהחליפו ביניהם מספרי טלפון, ואיחלו זה לזה להתבשר בבשורות טובות, ישועות ונחמות.

משם מיהר היהודי לסניף הבנק שלו, כדי להפקיד את הצ'ק... פקיד הבנק בירך אותו לשלום ורמז לו על החריגה הגדולה בחשבונו. אמר לו היהודי: "בדיוק לשם כך באתי, כדי לסגור את החוב"...

הוא מסר לפקיד הבנק את הצ'ק, הפקיד הביט בסכום וכמעט פרחה נשמתו... שלושים אלף דולר, מאה אלף שקל טבין ותקילין!

שאל אותו: "מהיכן השגת מאה אלף שקל?"

"יד ההשגחה!"

הוא סיפר לו בהתרגשות על המפגש בכותל עם היהודי האמריקאי, שדמעותיו נגעו לליבו והוא רשם לו על המקום את הצ'ק הזה. והוסיף: "אבל אל תחשוב שכסף יכול לפתור את כל הבעיות בחיים. הנה, היהודי הזה שילם הון לעשרות שדכנים בארצות הברית כדי שימצאו שידוך לבתו, אך הם לא מוצאים".

ואז סיפר לו על מחלתה הנדירה, ועל המגבלה להינשא לבחור החולה באותה מחלה.

שאל הפקיד: "מה שם המחלה?"

הוא נקב בשם המחלה. כששמע הפקיד את שם המחלה, ניתר ממקומו כנשוך נחש. היהודי נבהל: "מה קרה? הכל בסדר איתך?"

ואז אמר לו הפקיד: "יש לי בן, בחור ישיבה מובחר שבמובחרים, אך הוא 'תקוע' בשידוכים כי הוא חולה במחלה הזו. אנחנו מחפשים אצל כל השדכנים בחורה מתאימה עם בעיה דומה, ועד היום לא מצאנו"...

כעת הגיע תורו של בעל הצ'ק לקפוץ מהתרגשות... הוא מיהר להתקשר ליהודי האמריקאי כדי לבשר לו על ה'מציאה'. מסתבר שזמן קצר לפני כן הוא סיים את אמירת התהילים בכותל ופנה לדרכו. "ברצוני להציע שידוך לבתך - בחור ישיבה מובחר, הלוקה באותה מחלה נדירה"...

כך זכה גם היהודי האמריקאי לישועת ה' כהרף עין! הוא בא לכותל כדי לשפוך את ליבו לפני ה' על צרתו הפרטית, אך ליבו היה פתוח לצרתם של אחרים. כששמע על צרתו של אותו יהודי, התמלא עליו רחמים ופתח את כיסו לרווחה, ועל המקום כיסה לו את חובותיו העצומים והחיה את נפשו.

אמר הקב"ה: אתה החיית את נפשו של יהודי והושעת אותו מצרתו, אני אושיע אותך מצרתך!

כך הפך אותו יהודי לשדכן של בתו של מיטיבו. הוא, כמובן, סירב לקחת דמי שדכנות, הרי הוא קיבל אותם מראש, בסכום מפולפל של מאה אלף שקל...

השידוך קם והיה. כעבור זמן חזר היהודי האמריקאי לכותל המערבי, הפעם כדי להודות לה' על הישועה הגדולה.

לאדם אסור לשכוח שהקב"ה איתנו גם בתוך הקושי הגדול. ולכן אסור להתייאש ולהישבר אלא לסמוך רק על הקב"ה שיושיע.

(שש באמרתך)

הלכות

הלכות שניים מקרא ואחד תרגום

- אף על פי שאדם שומע פרשת השבוע בכל שבת בציבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע ושבוע פרשת אותו שבוע, שניים מקרא ואחד תרגום. ורמז לזה בתורה (שמות א, א): **"ואלה שמות"** - ראשי תיבות: **ו**'חייב **א**'דם **ל**'קרוא **ה**'פרשה **ש**'ניים **מ**'קרא **ו**'אחד **ת**'רגום. ואפילו הוא תלמיד חכם שתורתו אומנותו, אף על פי כן חייב לקרוא הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום.

אולם נשים פטורות מקריאת שניים מקרא ואחד תרגום.

- המנהג לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום ביום שישי מיד אחר תפילת שחרית, כמנהג רבנו האר"י ז"ל. אולם מי שהשעה דחוקה לו, יכול לקרוא החל מיום ראשון, כפסק מרן ה'שולחן ערוך'.

- לכתחילה אין לקרוא תרגום בליל שבת. אולם לעת הצורך, שלא קרא ביום שישי מפני שהיה עסוק בלימודו כל היום או שמוסר שיעורי תורה ברבים, יכול לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום בליל שבת.

- הלומד את הפרשה עם פירוש רש"י, חשוב כמו תרגום (מפני שאין כוונת התרגום אלא שיבין הפרשה, ודברי רש"י מיוסדים על דברי חכמינו זיכרונם לברכה המבארים את דברי התורה). וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י. מיהו, על פי הסוד לא יוצאים אלא בקריאת התרגום, לכן אם אין לו פנאי לשניהם - התרגום עדיף, שניתן מסיני. ואף על פי שאינו מבין התרגום, עליו לקראו. (אורות ההלכה)

פנינים

"נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)

פירש רש"י: "בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, שאם בדור כזה רשע נח היה צדיק כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, שדווקא בדור של רשעים נח היה צדיק אבל בדור של צדיקים הוא לא".

שימו לב, בגנאי לא כתוב "מרבותינו", רק אלא "יש דורשים".

אמר על כך רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל אמירה כל כך מתוקה: רוצים ללמד אותנו, שגם נח, הצדיק התמים, לא יצא נקי מבעל הלשון.

יהודי, אם מדברים עליך לשון הרע - אל תיבהל. גם על נח דיברו לשון הרע, ודע שדוברי לשון הרע האלו הם לא "מרבותינו"...

(נאה דורש - רבי חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א)

"ומֵי המבול היו על הארץ" (ז, י)

לכאורה, ברור ומובן שמֵי המבול ירדו על הארץ ולא עלו לשמים, ואם כן, מדוע מדגישה התורה שהיו המים "על הארץ"?

בספר "**אגרא דכלה**" כתב, שהמים רצו לעשות את רצון ה', ולכן שינו מטבעם. דרכם של המים לחלחל באדמה, אבל מֵי המבול לא חלחלו באדמה אלא נשארו "על הארץ", כדי למחות את כל הרשעים במבול, כציווי ה'.

(שש באמרתך)

שבת שלום לכל בית ישראל

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנניה ספסרטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה . הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עוואד.

לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

מאחורי חלון הראווה

באחד הימים, כשעברתי בחניון ציבורי, הבחין בי מכר מרחוק וקרא לעברי:

"הרב פרידמן, איך ירדת כל כך יפה במשקל? תלַמד גם אותי איך עושים את זה!"

"פשוט מאוד", עניתי לו בחיוך. "צריך לחלות במחלה, ואז זה קורה כמעט אוטומטית. אני, למשל, ירדתי בערך קילו בשבוע...".

"אוי געוואלד", הוא נבהל. "לא ידעתי...".

צחקתי.

אבל אחר כך חשבתי כמה הסיפור הקטן הזה ממחיש דבר שלמדתי שוב ושוב במהלך חיי: **כמה מעט אנחנו יודעים על מה שמסתתר מאחורי מה שאנחנו רואים.**

לפני יותר מעשרים שנה, כאשר זוגתי הראשונה ע"ה חלתה, הייתי אתה בדרך לרופא שהיה אמור להכריע אם עליה לעבור גם טיפולי הקרנות, נוסף על שאר הטיפולים.

באותם ימים סבלתי מנקע קשה ברגל וצלעתי מאוד. נוסף על כך, שקלתי אז יותר מארבעים קילוגרמים מעל משקלי היום.

כשנכנסנו לבית החולים עלתה בי פתאום מחשבה שגרמה לי לצחוק.

מה חושב מי שרואה אותנו עכשיו? נעבעך, אישה צעירה ובריאה, ולצידה בעל שמן וצולע. ודאי הוא החולה והיא המסכנה שנאלצת ללוות אותו...

והאמת הייתה הפוכה לחלוטין.

מאז נתקלתי באותה תופעה באינספור צורות.

פגשתי אנשים שנראו כאילו אינם שווים שקל, והתברר שהם עשירים מופלגים. ופגשתי אנשים שנראו מיליון דולר, והיו אכן "מיליונרים" – בחובות.

בעבודתי שמעתי אנשים מדברים בקנאה על פלוני: איזה בית יש לו. איזו משפחה. איזה מעמד. איזה חיים.

ואני ישבתי מולם ושתקתי.

לא יכולתי לספר להם שאני מכיר את אותו אדם מקרוב מאוד, ושאילו ידעו מה באמת מתרחש מאחורי הדלת הסגורה, ייתכן שכל קנאתם הייתה נעלמת ברגע.

פגשתי אנשים שהופעתם החיצונית הקרינה הצלחה וביטחון, ובפנים התמודדו עם קשיים עצומים. ולעומתם אנשים פשוטים, שאיש לא היה מסתובב אחריהם ברחוב, וגיליתי בהם חכמה, עומק וכוחות נפש יוצאי דופן.

אני נוסע לפעמים לבתי מלון או לחופשות בחו״ל. במיוחד כשמדובר בתקופות שאינן עונת החופשות הרגילה, קל להסתכל על האנשים שמסתובבים שם ולחשוב: יש להם כסף, הם נוסעים, מבלים ועושים חיים.

אבל ככל שחולפות השעות והימים, ומתחילים לשוחח ולהכיר, מתגלה לפעמים תמונה אחרת לגמרי. כמובן, לא לכל אחד יש סיפור קשה שמסתתר מאחורי הנסיעה, אבל אצל רבים מתברר שיש **מאחורי הנסיעה גם סיפור שלא ראינו**. אחד מתמודד עם מחלה ולכן נזקק לצאת ולהתאוורר. לאחר יש ילד נכה והמשפחה כולה זקוקה להפוגה. שלישי עבר משבר קשה, ומישהו דאג לממן לו כמה ימים כדי שיוכל קצת לאסוף את עצמו.

ופתאום מתברר שמה שנראה מבחוץ כמו החיים הטובים שלו, הוא לפעמים דווקא הדרך שלו להתמודד עם החיים הקשים שלו.

לקח לי שנים ללמוד שלא לסמוך יותר מדי על הרושם הראשוני. יש בו הרבה, בוודאי, אבל לפעמים הוא מטעה באופן שקשה להעלות על הדעת.

ואני יודע זאת גם מן הצד השני.

לא מעט אנשים הסתכלו עליי במשך השנים והיו בטוחים שהכול הולך לי. שלא חסר לי מאומה. לפעמים המציאות הייתה רחוקה מכך כרחוק מזרח ממערב.

אחד המקרים הללו נחרת בי במיוחד.

כשבועיים או שלושה לפני שזוגתי הראשונה ע״ה נפטרה, כאשר מצבה כבר היה קשה מאוד, הגיע אליי אברך צעיר. הוא היה מוטרד וכאוב מכך שהשוער שלו אינו מכבד אותו כפי שלדעתו ראוי היה לכבדו.

דיברנו ארוכות. ניסינו לחשוב מה הוא יכול לעשות, כיצד לדבר, מה אפשר לשנות.

לקראת סוף השיחה אמרתי לו:

״ככה זה בחיים. אנחנו משתדלים ועושים את מה שאנחנו יכולים, אבל צריך לקחת בחשבון שלא תמיד הכול מסתדר כפי שאנחנו רוצים. תעשה מה שביכולתך, ומה שלא יצליח – זה מה שיש. לפעמים צריך ללמוד גם להשלים עם מה שאיננו יכולים לשנות״.

הוא הביט בי ואמר כמעט בהתפרצות:

״תראה מי שמדבר! לך לא חסר כלום בחיים. הולך לך טוב. אתה ׳הרב אהרן פרידמן׳, יושב לך על כיסא משרדי גבוה ומכובד, לוקח כמה מאות שקלים על כל שעת שיחה, ואתה יכול להגיד לי להשלים עם מה שלא הולך לי?!״

הסתכלתי עליו ופרצתי בצחוק.

״אתה רוצה שאוריד את הכפפות?״ שאלתי.

ואז סיפרתי לו.

"אתה יודע שאשתי חולה כבר שנתיים? אתה יודע איזה גיהנום אנחנו עוברים עם הטיפולים? אתה יודע שכרגע מצבה בכי רע, ושאני יכול לקבל בכל רגע טלפון שזהו זה?".

ושיתפתי אותו בעוד כמה דברים מחיי שלא בדיוק הסתדרו לפי מה שרציתי ותכננתי.

הוא היה המום.

למחרת הוא התקשר אליי. "לא ישנתי כל הלילה", אמר. "איך יכולתי לומר לך דברים כאלה?".

אמרתי לו:

"לא סיפרתי לך את כל זה כדי לומר שאין לך זכות לכאוב מפני שאני עובר משהו קשה יותר. להפך. במשך כל השיחה התייחסתי ברצינות ובכבוד למה שכואב לך וניסיתי לעזור לך. רק כשהתרסת לעומתי כאילו אין לי זכות לומר שצריך להשלים בחיים עם מה שלא הולך, סיפרתי לך מה אני עובר ממש בימים אלו.

"רציתי שתבין שאתה יכול לראות רק את הכיסא שעליו אני יושב. אבל אינך רואה את החיים שאני לוקח איתי כשאני קם ממנו".

✦ ✦ ✦

וזו אחת האשליות הגדולות בחיינו.

אנחנו רואים אנשים מבחוץ, ומשלימים בעצמנו את מה שאיננו רואים.

אנחנו רואים הצלחה ומניחים שיש גם שלווה. רואים כסף ומניחים שיש ביטחון. רואים משפחה יפה ומניחים שיש אושר. רואים אדם מחייך ומניחים שאין לו על מה לבכות.

ואז אנחנו משווים את **כל מה שאנחנו יודעים על עצמנו**, אל **המעט מאוד שאנחנו יודעים על האחר**.

זו השוואה שאין לנו שום סיכוי לצאת ממנה בשלום.

לכן, כשאני אומר לעצמי שלא לקנא באחרים, אינני מתכוון רק לאמרה הידועה שאילו היינו רואים את כל החבילה שלהם, היינו מעדיפים את שלנו. ייתכן שכן וייתכן שלא. אינני יודע.

הנקודה פשוטה הרבה יותר:

אנחנו פשוט לא יודעים **מהי** החבילה שלהם.

אנחנו רואים רק מה שנמצא בחלון הראווה. איננו יודעים מה מתרחש במחסן.

ולכן, לפני שאנחנו מסתכלים על אדם אחר וחושבים: "הלוואי שהיו לי החיים שלו", כדאי לזכור: לעולם אל תאחל לעצמך את חייו של אדם שאינך מכיר את כל סיפורו.

——— ✦ ———

נֹחַ

'יוֹסֵל בּוּר' וּקְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר

בְּפָרָשָׁתֵנוּ לוֹמְדִים נְקֻדָּה מְיֻחֶדֶת/
כַּמָּה חָשׁוּב לְדַבֵּר בְּשָׂפָה מְכֻבֶּדֶת.

כַּאֲשֶׁר מְסַפֵּר עַל כְּנִיסַת הַבְּהֵמוֹת לַתֵּבָה/
הַתּוֹרָה נִמְנָעָה מִלְּהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִלָּה לֹא טוֹבָה.

וּבִמְקוֹם לוֹמַר בְּפֵרוּשׁ: הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה/
נִמְסְרוּ הַדְּבָרִים בְּשָׂפָה נְקִיָּה וְנָאָה.

אָמְרָה הַתּוֹרָה: "הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה טְהֹרָה"/
וּבְכָךְ הֵאֲרִיכָה בְּעוֹד שְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת – מִיְּתָרוֹת לְכְאוֹרָה.

אַךְ כְּאן מִיָּד הַקּוֹרֵא יִהְיֶה נָבוֹךְ וְתוֹהֶה/
הֲרֵי בְּפָרָשׁוֹת אֲחֵרוֹת, כְּמוֹ "שְׁמִינִי" וְ"רְאֵה",

כֵּן מוֹפִיעוֹת הַמִּלִּים "טָמֵא" וּ"טְמֵאָה"/
מַדּוּעַ שָׁם, הַתּוֹרָה כָּךְ הִתְבַּטְּאָה??

לָמָּה בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מֻתָּר כָּךְ לְדַבֵּר?/
מָה הַהֶבְדֵּל? דְּרוֹשׁ פֹּה הֶסְבֵּר!

שְׁאֵלָה זוֹ הַמַּגִּיד מִדּוּבְנָא נִשְׁאַל/
וְהֵשִׁיב עָלֶיהָ כְּהֶרְגְּלוֹ בְּמָשָׁל:

מַעֲשֶׂה בִּיהוּדִי תַּלְמִיד חָכָם, מְפֻלְפָּל וְגַם חַד/
שֶׁהָיָה גַּם עָשִׁיר – תּוֹרָה וּגְדֻלָּה בְּמָקוֹם אֶחָד.

בִּשְׁכֵנוּתוֹ גָּר יְהוּדִי אֶבְיוֹן, 'עִם הָאָרֶץ' גָּמוּר/
אֲשֶׁר נוֹדַע בְּפִי כָּל בַּכְּנוּי: 'יוֹסֵל בּוּר'.

יוֹם אֶחָד עַל דֶּלֶת בֵּיתוֹ שֶׁל הַגְּבִיר/
הִתְדַּפֵּק לוֹ אֵיזֶה הֵלֶךְ צָעִיר.

פָּתַח לוֹ הַמְּשָׁרֵת וְשָׁאַל: מָה אֶפְשָׁר לַעֲזֹר?/
עָנָה הָאוֹרֵחַ: מְחַפֵּשׂ אֲנִי אֶת כְּתֻבְתּוֹ שֶׁל יְהוּדִי שֶׁגָּר בָּאֵזוֹר.

שְׁמוֹ יוֹסֵף, הֲתֵדְעוּ אוּלַי הֵיכָן הוּא מִתְגּוֹרֵר?/
מִיָּד פָּרַץ הַמְּשָׁרֵת בִּצְחוֹק לוֹעֵג וְקוֹדֵר.

בְּוַדַּאי מִתְכַּוֵּן אַתָּה לְ'יוֹסֵל בּוּר' הַמְּסֻכָּן/
בְּקִצֵּה הָרְחוֹב יֵשׁ בִּקְתָּה – שָׁם הוּא בָּחַר לְהִשְׁתַּכֵּן.

שָׁמַע בַּעַל הַבַּיִת אֶת דִּבְרֵי מְשָׁרְתוֹ/
וּמִיָּד נָזַף בּוֹ וְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ:

הַאֵינְךָ מִתְבַּיֵּשׁ כָּךְ לְהִתְבַּטֵּא?/
לְהַעֲלִיב שָׁכֵן בְּפָנֵי אָדָם זָר – אֵין זֶה נָאֶה!

כֵּעֵבֶר כַּמָּה יָמִים, שׁוּב בַּדֶּלֶת אוֹרֵחַ/
הַפַּעַם הָיָה זֶה שַׁדְכָן, שֶׁבִּקֵּשׁ עִם הֶעָשִׁיר לְשׂוֹחֵחַ.

"ר' יוֹסֵף הַשָּׁכֵן, מְמֻנִּי בְּקֹשׁ לְהַגִּיעַ/
אֶת בְּנוֹ כְּחָתָן – לְבִתְךָ הוּא בְּקֹשׁ לְהַצִּיעַ."

מִיָּד בַּעַל הַבַּיִת שָׂאַג וְצָרַח:/
אַתָּה מִתְכַּוֵּן לְיוֹסֵל בּוּר?? זֶה מַמָּשׁ לֹא שַׁיָּךְ!!

אַתָּה רוֹצֶה שֶׁאֲנִי עִם יוֹסֵל בּוּר אֶשְׁתַּדֵּךְ??/
צֵא מִפֹּה מַהֵר, לְפָנַי שֶׁאֹתְךָ תִּסְתַּבֵּךְ..."

מִיָּד קָם הַמְּשָׁרֵת וְשָׁאַל אֶת הָאָדוֹן בְּרֶעָדָה: /
"סְלִיחָה, אַךְ בְּפִי קְשִׁיָּה וְחִידָה.

לְפָנַי כַּמָּה יָמִים בִּי נָזְפָתָ וְגָעַרְתָּ/
כִּי כִּנִּיתִי אֶת 'יוֹסֵל בּוּר' בְּשֵׁם גְּנַאי, כָּךְ אָמַרְתָּ.

וְהִנֵּה כָּעֵת בְּמוֹ פִּיךָ נִשְׁמַע/
אוֹתוֹ הַכִּנּוּי בְּדִיּוּק... עַל דָּבָר זֶה אֶתְמַהּ!"

הֵשִׁיב לוֹ בַּעַל הַבַּיִת: "צָדַקְתָּ אָכֵן/
אַךְ כַּאֲשֶׁר בָּא אָדָם זָר לְבָרֵר, עַל כְּתֻבְתּוֹ שֶׁל שָׁכֵן.

אֵין זֶה נוֹגֵעַ לָנוּ, וְלָכֵן לֹא רָאוּי/
לְהַגִּיד עָלָיו דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּנוּי.

אוּלָם כַּאֲשֶׁר מַצִּיעִים לִי אֶת בְּנוֹ כְּחָתָן לְבִתִּי/
צָרִיךְ אֲנִי לְהַסְבִּיר אֶת פֶּשֶׁר סִרּוּבִי, מָה סִבָּתִי?"

כָּךְ הוּא גַּם הַנִּמְשָׁל, סִיֵּם הַמַּגִּיד בִּלְשׁוֹנוֹ הַטּוֹבָה/
כָּאן מוֹנָה לָנוּ הַתּוֹרָה אֵילּוּ בְּהֵמוֹת וְחַיּוֹת נִכְנְסוּ לַתֵּבָה.

אֵין זֶה מֵעִנְיָנֵנוּ לָדַעַת מִי מֵהֶם טְהוֹרָה וּמִי לֹא/
מִשּׁוּם כָּךְ שִׁנָּה הַכָּתוּב וְהֶאֱרִיךְ בִּלְשׁוֹנוֹ.

כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ מוּסָר וְשִׁעוּר/
כַּמָּה חָשׁוּב לִשְׁמֹר עַל קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר.

אוּלָם בִּשְׁאַר מְקוֹמוֹת כַּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים/
עַל שְׁמִירַת נַפְשׁוֹ שֶׁל יְהוּדִי מִמַּאֲכָלִים אֲסוּרִים.

שָׁם אֵין צֹרֶךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסִגְנוֹן רַךְ וְעָדִין/
אֶלָּא יֵשׁ לוֹמַר: **"דָּבָר זֶה טָמֵא הוּא לָכֶם"** בְּכָל חֹמֶר הַדִּין!

נִשְׁתַּדֵּל גַּם אָנוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ תָּמִיד בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה/
וּלְדַבֵּר זֶה אֶל זֶה בְּשָׂפָה רְאוּיָה.

נַרְבֶּה בְּמִלִּים טוֹבוֹת וְגַם נְפַרְגֵּן/
וְנִזְכֶּה כְּבָר בְּקָרוֹב לִבְיאַת גּוֹאֲלֵנוּ, אָמֵן!

מחבר: עוז חקק © לתגובות, או להזמנת דרשה בחרוזים לכל אירוע: 052-7662106 ozhakak76@gmail.com

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל, נא לשלוח מייל לכתובת: ozhakak76+subscribe@googlegroups.com
(ניתן לצאת בכל עת ע"י הקשה על "ביטול הרשמה") לקבלה בואצאפ – נא לשלוח המילה "צרף" למספר 051-2993721

לרפואת א"מ הרצל אלדד בן סעידה וא"מ דיצה בת שפרה

להצלחת ילדיי: חגית ובת שבע בנות נועה, וניתאי בן נועה

לע"נ מרת פרידה בת אסתר מושייב

לע"נ פאר הדור, הגאון הרב עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

ניתן להאזין להקראת העלון בחרוזים ע"י המחבר, במספר ישיר בקול הלשון: 0733-718-996 . שמעו ותחי נפשכם!
מומלץ להירשם לקבלת צינתוקים כאשר עולה תוכן חדש בקו, ע"י הקשה על סולמית בכניסה, ולאחר מכן להקיש 1.

בס"ד

פרשת נח תשפ"ד | **שנה ג'** 146
הורינו
הוריה מעל הכל

הורינו דברות קדשך
כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

וַיָּמֹת תֶּרַח בְּחָרָן (י"א ל"ב)

כתב רש"י - שתרח מת לאחר שיצא אברהם מחרן ובא לארץ כנען והיה שם יותר מששים שנה, (רש"י עושה את חשבון השנים) ולמה הקדים הכתוב מיתתו של תרח ליציאתו של אברהם, "שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו לא קיים אברם את כבוד אביו, שהניחו זקן והלך לו, לפיכך קראו הכתוב מת, שהרשעים אף בחייהם קרויים מתים" וכו'

ובאמת, לעצם השאלה מדוע באמת הניח אברהם את אביו ועלה לארץ כנען, כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ[1], בהקדמת שיטת הרמב"ם[2] שאם אביו רשע, אפילו שפטור על הכאתו וקללתו, מכל מקום חייב לכבדו.

ומביא את קושיית הבית יוסף והט"ז[3] על שיטת הרמב"ם מהגמרא, בסוגיה של הגוזל ומאכיל את בניו, אומרת הגמרא שכאשר מת - בניו פטורים מלשלם, אבל אם היה זה דבר מסוים וניכר לכל שהוא גזול, כגון בגד או פרה, הבנים כן חייבים להחזיר את גזלת אביהם, משום כבודו. דהיינו, היות וניכר שהדבר המסוים הזה בא לידי אביהם בגזל, יש בכך קלון ולכן משום כבודו, שיחזירו. ומקשה הגמ', מדוע הם חייבים לתקן את קלונו, הרי מדובר באדם גזלן ורשע.

ומקושיית הגמרא הזאת מקשים הבית יוסף והט"ז, הרי לשיטת הרמב"ם חייבים גם בכבודו של אב רשע, מה קשה א"כ לגמרא.

וכדי ליישב את הרמב"ם מקושיה זו, מחדש הגאון רבי יהונתן אייבשיץ, שבאמת טעם דברי הרמב"ם שאדם חייב בכבוד אביו רשע, הוא רק משום מראית העין - כי הרואה מהצד, אינו יכול לדעת אם האב הזה רשע או לא, ולכן מחויב הבן לכבדו. ואם כן, מבאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ, שאלת הגמרא מובנת, שהרי כל הטענה שחייבים הילדים להחזיר את גזלת אביהם, הוא משום "שלא יאמרו זהו פלוני שגזלו" כמו שמבאר רש"י, ואם כן הרי אלו שיבינו שהאבא מתבזה בגלל גזלתו, - הם גם אלו שיודעים שהוא רשע ולא חייבים בכבודו, ואם כן, קושיית הגמרא: הרי אין מקום לכבדו, אפילו לשיטת הרמב"ם משום מראית עין. ובכך מיישב את קושיית הב"י והט"ז על הרמב"ם.

ולפי זה מבאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ גם בפרשה שלנו של עזיבת אברם את תרח אביו. שמצד הדין, הוא לא היה חייב בכבוד אביו שהיה רשע ועובד ע"ז, אלא מה? רק משום מראית העין, כשיטת הרמב"ם, ועל זה אומרים חז"ל שנתפרסם עליו שהוא מת, ואז אין מראית העין לכבדו.

1. יערות דבש ח"ב דרוש י"ח עמ' רע"ז 2. פ"ה מהל' ממרים הי"ב 3. סי' ר"מ ס"ק י"ז. ובסוגיא בבא מציעא ס"ב.

הורינו דרך חיים
כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י 'קונטרס הלכות כיבוד אב ואם בשבתות ומועדי השנה',
להגאון רבי שמשון קורלנדסקי מח"ס 'המאורות הגדולים'

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

אם אביו מכבדו לא יסרב

כמו שאין מסרבים לגדול, כמו כן אין לסרב לאביו[1]. על כן כשאביו מכבדו עם איזה מאכל לא יסרב, אבל אם רוצה שאביו יאכל ויהנה ממנו, מותר לסרב קצת, אבל לא הרבה. עיי"ש. ולפי זה אם אביו מכבד את בנו להתפלל לפני התיבה והבן יודע להיות בעל תפילה, או בימות החול שאין עניין בניגונים מיוחדים, לא יסרב, אם לא שעל ידי כך יתבטל מכוונת התפלה.

כתב ב'חוט שני'[2] שאב שציווה את בנו להכין ולומר דברי תורה בשולחן שבת, צריך הבן לעשות כן, כיון שאביו נהנה מכך, **וזה עיקר מצות כבוד**. עיי"ש. ולדבריו אף אם לא ביקשו, אם מצד עצמו יאמר הבן, מקיים בכך מצוה דאורייתא כיון שגורם בכך הנאה לאביו.

ובספר 'יושר הורי' הרחיב על דברי ה'תורה לשמה' בהדגשת הנקודה שמדובר **באביו מושיט לו** ומביא שכך הייתה השאלה: בעה"ב אחד היה יושב והגישו בפניו פרי לאכול, ובאותה שעה נכנס בנו לחדר, וכאשר ראהו אביו הושיט לו את הפרי לאכלו במקומו, מה יעשה הבן, האם יוכל לסרב מעט שלא לקבל מפני שרוצה שאביו יאכל ויהנה מהפרי ההוא, או שאע"פ שהוא מסרב בשביל הנאת אביו, עם כל זאת מאחר שאביו הושיט לו, אסור לסרב כלל, אלא צריך תיכף ומיד לקבלו ולאוכלו, ע"כ השאלה.

והשיב: שמסתמא אם אביו **מגיש לו** פרי לאכול וכיוצ"ב, פשיטא שצריך תיכף ומיד לקבלו ולא לסרב כלל כמבואר בפסחים (פ"ו:) דמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול, וכ"ש פה שכבוד אב דאורייתא - שאין לסרב כלל. אולם בנידון הנ"ל שהפרי הובא לצורך הנאת האב, ורק עכשיו שראה האב את בנו לפניו הנה באהבתו לו רצה ליתן אותו לו, והבן מסרב בשביל שרוצה בהנאת האב, מותר לו לסרב מעט, מפני שהסירוב הזה מוכיח על אהבתו לאביו, "והנה אהבת הבן לאביו זהו כבודו", אך נראה ודאי שלא יסרב הרבה, אלא מעט. דהיינו פעם אחת, בכדי שיראה לאביו וליושבים שם, שהוא חפץ בהנאת אביו, ואם אעפ"כ נותן לו אביו לאכול, יעשה רצונו של אביו, כי כבוד אדם הוא רצונו, עכ"ד

ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו (ט' כ"ה) ומי גרם לו כל האירה (הקללה) הזאת, על שביזה את כבוד אביו. (מדרש תנחומא אות ט"ו)

1. מביא בשם שו"ת תורה לשמה המיוחס לבן איש חי סי' ער"ה 2. יו"ט ע' ער"ב

מעשה אבות

סיפור מהחיים

גם כשהיה שלמה במלכותו, קבל תוכחת אימו

מצאנו במדרש רבה (נשא פרשה י') שבאותו הלילה שהשלים שלמה את בניית בית המקדש נשא את בת פרעה, והיו מזמרים לפניו כל הלילה, ובבוקר נתאחר לקום ממשכבו, והיו ישראל עצבים שהרי היה זה יום חנוכת בית המקדש, ולא היו יכולים לעשות התמיד מפני ששלמה היה ישן, ומפתחות של בית המקדש היו מונחים תחת מראשותיו והיו מתייראים להקיצו מפני אימת המלכות. הלכו והודיעו לבת שבע אימו והלכה היא והקיצתו והוכיחתו ע"ש

ובמדרש רבה (שמיני פי"ב) מובא שאימו סטרתו על פניו מכל הצדדים עם הנעליים שלה, לייסרו ולהוכיחו. וביאר ב'נחמד למראה' שאף שהיה מלך, סבל כל הביזיונות מאימו ולא בעט באימו, ואז יצא לו על ידי זה שם גדול בכל העולם, שסבל קלון כזה מאימו ולא בעט בה.

השתדל להשלים בין אביו ובין אימו

הגמרא (יבמות ס"ג.) מספרת שאשתו של האמורא רב הייתה מצערת אותו, וכשהיה מבקש ממנה להכין נזיד עדשים, הייתה מכינה קטניות, וכן להיפך. כשגדל בנם רב חייא, היה אביו-רב, שולח אותו לבקש מאימו שתכין נזיד עדשים, והיה הבן אומר לה שאביו מבקש קטניות, ואז היא עשתה עדשים, ונמצא שאביו קיבל מה שרצה.

רב לא ידע שבנו הופך את דבריו, ואמר לבנו שאימו נעשית טובה יותר. ואז סיפר לו רב חייא שהוא הופך את דבריו כדי שאימו תעשה את רצונו של אביו. ואמר רב לבנו, שלפעמים הבן מחכים את אביו. אולם ביקש ממנו בכל זאת שמהיום לא יהפוך עוד את דבריו, שהרי נאמר 'למדו לשונם דבר שקר', דהיינו שאסור להתלמד לדבר שקר. ובספר מאה שערים (שער י"ח) כתב שמבואר מדברי הגמרא הזאת, שראוי לבן להשתדל בכל כוחו להשלים בין אביו ואימו.

השפע הגיע מיד - במזומן!

סיפור שהגיע בימי חג הסוכות למערכת (בשינוי פרטים אישיים):

אנחנו מתגוררים בירושלים, וזכינו לארח את אמי היקרה בימי החג. בשעות הבוקר המאוחרות של ערב החג, נזכרנו ששכחנו לקנות צלחת של שוקולדים מיוחדים, שאמי מאוד אוהבת שיהיה על השולחן, כדי שתוכל לכבד ולחלק לנכדים. אמנם אנחנו לעצמנו באופן רגיל לא מרשים לעצמנו לרכוש את זה, בגלל המחיר-יקר יחסית עבורנו. אנחנו חיים בצמצום ובחישוב, בעלי אברך במיר ואני עובדת הוראה, ב"ה יש מה שצריך אבל בלי מותרות. אבל כיבוד הורים זה לא מותרות, ובעלי החליט שלמרות שכבר ערב חג, ואנחנו משתדלים מאוד שעד ערב החג הכל יהיה בבית ולא נצטרך בערב החג להסתובב בקניות והשלמות. מצוות כיבוד הורים יקרה לנו מאוד והוא יצא למרכז 'רב שפע' לקנות את השוקולדים המיוחדים המדוברים.

כשהוא יצא מהחנות ופנה ברחוב לכיון תחנת האוטובוס, ניגש אליו אדם שלא הכיר, יהודי אמיד תושב חו"ל, ושאל אותו אם הוא אברך שלומד בכולל. אמר לו - כן. הוציא אותו יהודי מעטפה עם אלפיים שקלים במזומן ונתן לבעלי ביד - שיהיה לכבוד יו"ט, הוא אמר, ונפרד לשלום. החיוך הזה של הקב"ה ששלח את השליח המיוחד הזה ברגע המדויק הזה - את זה זכינו לראות בזכות שלא וויתרנו על מצוות כיבוד אם.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת בראשית

היה אביו רכוב על כסא גלגלים, צריך לעמוד בפניו כשנכנס לחדר, כיון שהדין הוא שרכוב כמהלך, ולכן אפילו יושב על כיסא גלגלים נחשב כמהלך והבנים מחויבים לעמוד (עפ"י שו"ע רמ"ב)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

שאלות שהופנו דרך קו "למען ייטב לך" לנשים ובנות, 079-6077179

? במקרה שאבא או אמא אומרים לי משהו, לא דווקא עקרוני, ומחכים ממני לתגובה. האם מותר לי להביע הסכמה למה שהם אומרים, או אפילו להגיד אחרת מהם כי הם מחכים ומעוניינים לשמוע מה באמת התגובה שלי?

! אם זה רצונם, זהו כבודם, ולא נחשב "עומד במקומו" כשמסכימים עם דבריהם. ואם חולקים עליהם, צריך לעשות זאת בדרך כבוד. כלומר - לא לומר "אני לא מסכימה איתך", אלא לומר "אני חשבתי בצורה שונה"

? שאלה נוספת:
מה אני צריכה לעשות כאשר בקשה של אמא שלי "מתנגשת" עם קבלה אישית שקבלתי על עצמי? אפרט: קבלתי על עצמי להתפלל ערבית בכל יום בשעה מסוימת, כדי שלא אשכח. זו קבלה קבועה שקיבלתי ואני מתמידה בה, והיא

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

חשובה לי מאד. לאחרונה, בדיוק בשעה הזו אמא שלי מבקשת ממני לעשות משימה מסוימת. נניח שקיבלתי על עצמי להתפלל עד השעה 8:00, ובין 7:00 ל-8:00 אמא רוצה שאני אעשה משהו. יוצא מצב שאו שאני מתפללת ערבית בזמן שקבלתי על עצמי, או שאני עושה מה שאמא מבקשת. מה עלי לעשות?
אם היה אפשר להגיד לאמי בדרך ארץ שזו הקבלה שלי וזה לא מסתדר, הייתי עושה את זה, ניסיתי, אבל אמא שלי לא מסכימה שאני אתפלל בזמן הזה אלא חשוב לה שדווקא אז אני אבצע את הפעולה המסוימת, למרות שהיא יודעת שהקבלה חשובה לי מאד. קבלה קבועה של כל פעם מול כיבוד הורים. מה קודם?

! במקרה כזה שמדובר על מצווה שאת לא מחויבת בה אלא נוהגת בכך כמעשה טוב ותוספת חיזוק (ובוודאי לגבי השעה), כיבוד הורים דאורייתא וקודם. וכאשר מדובר על דברים שאת מחויבת, כמו למשל ברכת המזון, אם יש אפשרות שתברכי ברכת המזון אחרי, תעשי קודם בקשת אמה. ואם ע"י כך שתמלאי בקשתה של אמה תפסידי ברכת המזון, את לא חייבת לשמוע בקולה. (נחשבת עוסקת במצווה שלא יכולה לקיים שניהם)

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' > לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0585664447

כל מעשה ופעולה חשובים מאוד

תּוּב בְּפָרָשָׁה: "אֶלָּא תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו". אוֹמֵר עַל כָּךְ רַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ: מַה פֵּרוּשׁ "בְּדוֹרוֹתָיו"? יֵשׁ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְגִנַּאי וְיֵשׁ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח. יֵשׁ שֶׁדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְגִנַּאי שֶׁדַּוְקָא בְּדוֹרוֹתָיו הָיָה צַדִּיק וְאִם הָיָה בְּדוֹרוֹת אֲחֵרִים - לֹא הָיָה נֶחְשָׁב כְּלוּם, וְיֵשׁ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח, אַדְרַבָּה, נֹחַ בְּגִלַּל שֶׁהָיָה צַדִּיק בְּדוֹר שֶׁל רְשָׁעִים, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאִם הָיָה בְּדוֹר צַדִּיק וַדַּאי שֶׁהָיָה בְּמַעֲלָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר. אִם הוּא הָיָה עִם צַדִּיקִים מִסְתָּמָא הֵם הָיוּ מַשְׁפִּיעִים עָלָיו.

לְכְאוֹרָה צָרִיךְ לְהָבִין. אִם אֲנַחְנוּ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח זֶה מוּבָן, לָכֵן הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת "בְּדוֹרוֹתָיו", דְּהַיְנוּ שֶׁבְּדוֹרוֹתָיו הָיָה צַדִּיק וְכָל שֶׁכֵּן בְּדוֹרוֹת אֲחֵרִים, אֲבָל אִם חַז"ל דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְגִנַּאי, לְכְאוֹרָה לָמָּה כְּתוּבָה הַמִּלָּה "בְּדוֹרוֹתָיו"? מָה הַתּוֹעֶלֶת בַּדָּבָר? הֲרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כָּתְבָה עַל נֹחַ: "נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים". מָה הֶרֶוַח בָּזֶה שֶׁכְּתוּבָה הַמִּלָּה "בְּדוֹרוֹתָיו" אֲחֲרֵי שֶׁכְּבָר הֵעִידָה עָלָיו הַתּוֹרָה שֶׁהוּא צַדִּיק? נִרְאֶה שֶׁהָיָה מַסְפִּיק לִכְתֹּב: "נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים".

יֵשׁ כָּאן יְסוֹד גָּדוֹל. הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כּוֹתֶבֶת אֶת הַמִּלָּה "בְּדוֹרוֹתָיו", כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שֶׁאָדָם לֹא יַחְשֹׁב מַה הוּא כְּבָר יָכוֹל לְהוֹעִיל וּלְהַשְׁפִּיעַ, אֵיךְ יוּכַל לְחַזֵּק, מָה אֲנִי? שׁוּם דָּבָר! אִם גְּדוֹלִים מִמֶּנִּי לֹא הִצְלִיחוּ, אֵיךְ אוּכַל לְחַזֵּק וּלְהַשְׁפִּיעַ? זוֹהִי עֻצָּה שֶׁל הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁמְּנַסֶּה לְהוֹבִיל אֶת הָאָדָם לְמַחֲשָׁבָה שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, שֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ, שֶׁאֵין לוֹ הַשְׁפָּעָה, שֶׁהוּא לֹא בַּר כְּכִי לְחַזֵּק וּלְהַשְׁפִּיעַ עַל הָעָם. הָאֱמֶת הִיא שֶׁכָּל אָדָם בַּאֲשֶׁר הוּא תָּמִיד יָכוֹל לָתֵת מִמַּה שֶׁהַקָּבָ"ה חָנַן אוֹתוֹ, אִם בִּירֵאַת שָׁמַיִם, אוֹ בְּמוּסָר, זֶה לֹא מְשֻׁנֶּה מִי הָיָה הַדּוֹר שֶׁלְּפָנָיו אוֹ אַחֲרָיו. הַקָּבָ"ה רוֹצֶה אֶת הָאָדָם בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא, לְפִי הַכֹּחוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, שֶׁיִּתֵּן, יְחַזֵּק וְיַשְׁפִּיעַ וְכָלָם יְכוֹלִים, אַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לוֹמַר אֲנִי לֹא יָכוֹל, אֲנִי לֹא רָאוּי אוֹ לֹא זַכַּאי. וַדַּאי שֶׁלֹּא!

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה, וְיֵשׁ אֶת הָאֶפְשָׁרוּת לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים וּלְהַשְׁפִּיעַ. זֶה מַה שֶּׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה רוֹצָה. אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה עַל נֹחַ: תֵּדַע לְךָ, "צַדִּיק תָּמִים", אֲבָל לֹא סְתָם. "בְּדוֹרוֹתָיו" - בַּדּוֹרוֹת שֶׁלְּךָ. לְמֵרוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּדּוֹר שֶׁלְּךָ אֲנָשִׁים רְשָׁעִים וְגַנַּלְנִים, "מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס", וְאַתָּה אוֹמֵר לְעַצְמְךָ בְּמָה אֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּק? בְּמָה אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁפִּיעַ? אַדְרַבָּה, הַקָּבָ"ה שָׂם אוֹתְךָ בַּדּוֹר הַזֶּה כִּי תָּמִיד אַתָּה יָכוֹל לְהוֹעִיל. כָּל מִלָּה שֶׁתֹּאמַר יְכוֹלָה לְהַשְׁפִּיעַ. כְּשֶׁמְּדַבֵּר בִּרוּחָנִיּוּת כָּל דָּבָר אוֹ מִלָּה יֵשׁ לָהֶם מָקוֹם גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם. הַיּוֹם, בַּדּוֹר הַזֶּה, שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהוּא רַק יוֹרֵד מִיּוֹם לְיוֹם, צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁדַּוְקָא כָּאן הַקָּבָ"ה רוֹצֶה שֶׁכָּל אֶחָד יִשְׁתַּדֵּל בְּמָה שֶׁיָּכוֹל, גַּם אִם נִרְאֶה שֶׁהַמְּצוּוֹת שֶׁלָּנוּ לֹא יְכוֹלוֹת לְהוֹעִיל

לְהִתְעַנּוֹת? אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְדַרְגּוֹת כָּאֵלּוּ? מָה אֲנַחְנוּ שָׁווִים? הֲרֵי אֲנַחְנוּ עוֹבְרִים עַל כָּל כָּךְ הַרְבֵּה דְּבָרִים חֲמוּרִים וְלֹא יְכוֹלִים לְתַקֵּן! הַזְּכִיּוּת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הֵם כִּמְעַט שׁוּם דָּבָר, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהָרִים עֵינַיִם אוֹ לִפְתֹּחַ פֶּה?

אָמַר לוֹ הָאֲרִי"ז שֶׁבַּדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, לָכֵן הָיָה צָרִיךְ תַּעֲנִיּוֹת, סְגוּפִים וַהֲכָנָה גְּדוֹלָה וּמְיֻחָדֶת, אֲבָל בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ, שֶׁהַ"חֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ", וְאֵין לָנוּ שׁוּם דָּבָר שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְתַפֹּס כְּאוֹר וּכְדָבָר חִיּוּבִי, בְּכָל פִּנָּה רוֹאִים חֹשֶׁךְ וְיֵשׁ הַרְבֵּה חֲטָאִים שֶׁלֹּא הָיוּ בָּעָבָר, דַּוְקָא כָּאן אִם יָבוֹא יְהוּדִי וְיַעֲשֶׂה פְּעֻלָּה קְטַנָּה, הִיא תָּאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם. אוֹמֵר הָאֲרִי"ז הַקָּדוֹשׁ שֶׁאָנוּ לֹא צְרִיכִים לְהִתְעַנּוֹת, מַסְפִּיקָה הָאֲנָחָה שֶׁיְּהוּדִי נֶאֱנָח לְאַחַר שֶׁעָבַר עֲבֵרָה, הִיא כְּבָר מוֹחֶקֶת לוֹ אֶת כָּל הַחוֹבוֹת שֶׁלּוֹ! אֲנָחָה שֶׁל יְהוּדִי שָׁוָה אֶת כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁל הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. זֶה לְמַעֲשֶׂה מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ בַּיָּדַיִם. אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים בִּפְעֻלָּה קְטַנָּה לְהָבִיא גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה לָעוֹלָם.

מוּבָא בַּסֵּפֶר "סִימָנָא טָבָא" סִפּוּר מַפְעִים. בִּישִׁיבַת "שֵׁבֶט סוֹפֵר", הֶחְלִיטוּ לְהוֹצִיא אֶת הַבַּחוּרִים לְקִבְרוֹת צַדִּיקִים לְהִתְאַוֵּרר לִפְנֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל. לֹא סְתָם לְהִתְאַוֵּרר - חִזּוּק, תְּפִלּוֹת, קִבְרֵי צַדִּיקִים, רַשְׁבַּ"י, הָאֲרִי", רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס. הֵם שָׂכְרוּ אוֹטוֹבּוּס, וּבַחוּרֵי הַיְשִׁיבָה נָסְעוּ וְהִתְפַּלְּלוּ. בַּדֶּרֶךְ חָזוֹר מִקִּבְרוֹ שֶׁל רַשְׁבַּ"י, בַּפִּתּוּלִים, הַנֶּהָג מֵהֵר וּלְפֶתַע סָטָה הָאוֹטוֹבּוּס מֵהַמַּסְלוּל. הוּא אִבֵּד שְׁלִיטָה וְהָאוֹטוֹבּוּס נָפַל לַוַּאדִי ר"ל. כֻּלָּם עָפוּ מֵהָאוֹטוֹבּוּס, וּכְשֶׁהוּא נֶעְצַר לְאַחַר כַּמָּה גְּלִגּוּלִים, הִשְׁתָּרְרָה דְּמָמַת מָוֶת. לְאַחַר כַּמָּה רְגָעִים הֵבִינוּ שֶׁאָסוֹן גָּדוֹל פָּקַד אוֹתָם. חוּץ מֵהַנֶּהָג שֶׁמָּצָא אֶת מוֹתוֹ, שִׁלְשָׁה מִבַּחִירֵי הַיְשִׁיבָה מֵתוּ וְהַרְבֵּה נִפְצְעוּ בִּדְרָגוֹת שׁוֹנוֹת.

לְאֶחָד מֵהַבַּחוּרִים שֶׁנֶּהֱרְגוּ קָרְאוּ מָרְדְּכַי פּוֹלָק, עִלּוּי גָּדוֹל, שֶׁהָיָה עוֹבֵד אֶת ה' בְּצִנְעָה מְיֻחֶדֶת לֹא רַק בִּלְמוּד. הָיוּ לוֹ הַנְהָגוֹת מְיֻחָדוֹת, לְמָשָׁל הָיָה לוֹ פִּנְקָס שֶׁבּוֹ עָשָׂה חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ בְּכָל יוֹם. הָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְכָל מִי שֶׁשָּׁמַע עַל הָאסוֹן הַטָּרְגִּי הַזֶּה. אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁבַּחוּרִים כָּאֵלּוּ עָלוּ בִּסְעָרָה הַשָּׁמַיְמָה?! לְאוֹתוֹ בָּחוּר הָיָה חָבֵר טוֹב בְּשֵׁם זְאֵב הַלֵּוִי. מִסִּבּוֹת שׁוֹנוֹת, לֹא הִגִּיעַ זְאֵב לַטִּיּוּל, וּכְשֶׁהוּא שָׁמַע עַל הָאָבְדָן שֶׁל חֲבֵרוֹ שֶׁהָיָה הַחֲבֵרוּתָא שֶׁלּוֹ, מָרְדְּכַי פּוֹלָק, לֹא הָיְתָה לוֹ מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ וְהָיָה מִצְטַעֵר הַרְבֵּה עַל כָּךְ. אֵיךְ בְּנֵי עֲלִיָּה וְעִלּוּי כָּזֶה, אֲחֵרֵי תְּפִלָּה בְּקֶבֶר הָרַשְׁבַּ"י, נִקְטְפוּ בְּדִמֵי יְמֵיהֶם? יָמִים וְלֵילוֹת הָיָה בּוֹכֶה עַל הַחֲבֵר וְהַחֲבֵרוּתָא שֶׁלּוֹ.

לַיְלָה אֶחָד לְאַחַר שֶׁנִּגְרַם מִתּוֹךְ בְּכִי, הִגִּיעַ אֵלָיו חֲבֵרוֹ מָרְדְּכַי פּוֹלָק בַּחֲלוֹם כְּשֶׁהוּא מֵאִיר וְזוֹרֵחַ וְאָמַר לוֹ: "הִגַּעְתִּי אֵלֶיךָ כִּי רָאִיתִי שֶׁאַתָּה בְּצַעַר גָּדוֹל וְרָצִיתִי לְעוֹדֵד אוֹתְךָ וּלְנַחֵם אוֹתְךָ. דַּע לְךָ שֶׁאֲנִי נִמְצָא בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד. כְּשֶׁעָלִיתִי לַשָּׁמַיִם הָלַכְתִּי יָשָׁר לִישִׁיבָתוֹ שֶׁל רַשִׁ"י, פָּתְחוּ לִי אֶת הַשַּׁעַר וְנִכְנַסְתִּי. כְּמַעַט אַף אֶחָד לֹא רַשַּׁאי לְהִכָּנֵס לְשָׁם, אֲבָל אֲנִי זָכִיתִי. הָיִיתִי רָגִיל בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, בְּיוֹם שִׁשִּׁי בַּצָּהֳרַיִם, לִקְרֹא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם עִם פֵּרוּשׁ רַשִׁ"י, וּבִזְכוּת זֶה הִכְנִיסוּ אוֹתִי לִישִׁיבָתוֹ שֶׁל רַשִׁ"י, שֶׁאֶלְמַד אִתּוֹ חָמֵשׁ. בָּרוּךְ הַשֵּׁם טוֹב לִי, אַל תִּצְטַעֵר".

לְפָנַי שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ שָׁאַל אוֹתוֹ זְאֵב שֶׁתֵּי שְׁאֵלוֹת: "כֵּיצַד יִתָּכֵן שֶׁלֹּא דָּנוּ אוֹתְךָ עַל מַעֲשֶׂיךָ? כְּשֶׁאַתָּה מַגִּיעַ לַשָּׁמַיִם יֵשׁ שָׂכָר

המשך בעמוד 3 <<

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:30	18:40	19:20

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור
רבי **רחמים עטייה** בן ג'מילה זצוק"ל
וכן לע"נ אשת חבר הרבנית **שושנה** בת פרחה ע"ה תנצב"ה

מעלת עול לימוד התורה

את המעשה הבא סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: הוריו של רוני - ילד בן 10 , קיבלו טלפון בהול באמצע היום. הבן שלהם התעלף באמצע היום, וכי עליהם להגיע מיד אל בית החולים... התברר כי סיבת העילפון של בנם אינה התייבשות קלה, אלא משהו יותר מורכב. הוריו המבוהלים מצאו את עצמם בן רגע רצים ממחלקה למחלקה, על מנת למצוא את הבעיה והפתרון למצב של בנם.

לבסוף הגיעה הבדיקה המכריעה שקבעה כי רוני סובל מאי ספיקת כליות. 'הוא ילד צעיר, וישנו ניתוח מורכב שיכול להציל את חייו', אמרו הרופאים להוריו המודאגים של רוני, ואלו החלו בהיערכות לקראת הניתוח המסובך, בתקווה שיציל את רוני היקר שלהם. אלא, שרגע לפני שהם מתחילים בגיוס הכספים והמשאבים לניתוח המורכב, הם פנו אל מורם ורבם, הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רבה של מגדל העמק, שהינו רב קהילתם.

הם הגיעו אל חדרו של הרב ושיתפו אותו בניתוח שנקבע ואף ביקשו את ברכתו. הרב ששמע את המקרה הקשה, אמר להם: "אבקש שתבואו עימי אל מורי ורבי האדמו"ר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, לבקש ממנו עצה ותושיה, והביאו את הילד עימכם שהרב יראה אותו".

נרגשים ודרוכים עשו ההורים והילד את דרכם עם הרב גרוסמן אל הצדיק, הרבי מלעלוב. הצדיק שמע את המקרה ומיד הוציא אנחה קשה מעומק ליבו, על צערו של הילד הרך. 'אוי, אוי', נאנח, 'ילד צעיר, ניתוח, כליות...', לחש ועצם את עיניו תוך כדי שהוא ממלמל תפילה חרישית בשפתיו, בעוד הרב גרוסמן וההורים עומדים בשקט ומצפים לשמוע את מוצא פיו של הצדיק.

דקות של מתח עברו בחדר הקטן, עד שלפתע, פקח הרבי את עיניו, ואמר לילד: "צדיק, אם תקבל על עצמך ללמוד גמרא - אני אומר לך שלא תצטרך לעבור את הניתוח הזה כלל, והכל יסתדר!", קבע בצורה נחרצת כשהוא שליו ובטוח. ההורים היו מופתעים, הן הניתוח כבר נקבע כעובדה מוגמרת, נקבע מועד ומקום, הכל כבר סגור. הם ניסו להסביר לצדיק כי הניתוח נקבע ולא ניתן לוותר עליו, אך הרבי מלעלוב חזר ואמר בתקיפות: "שמעתם מה אמרתי! - אם הילד יקבל על עצמו ללמוד גמרא באופן קבוע - אין מה לעשות את הניתוח!".

ההורים יצאו מהרבי, מופתעים והמומים. כל התוכניות השתבשו, תשובת הרב היתה נחרצת. הרב דוד גרוסמן יצא איתם מבית הצדיק והסביר להם כי עליהם להתחזק באמונה כי אם הצדיק אמר זאת - כך יהיה, ופנה לרוני הצעיר ואמר לו שיקבל על עצמו להתחיל ללמוד גמרא, וב"ה יתרפא לבד, והסביר להם הרב: "גמרא היא ראשי תיבות של ארבעת המלאכים: גבריאל, מיכאל, אוריאל ורפאל, שכולם שומרים על האדם בזכות לימוד הגמרא הקדושה".

למרות זאת, כהורים מודאגים החפצים בשלום בנם, שבו ההורים לאחר כמה ימים אל בית החולים להמשך בדיקות. "משהו לא ברור", קרא טכנאי הרנטגן בהפתעה. "זה לא יתכן! זה אותו הילד רוני?", שאל גם הרופא. נערכה התייעצות דחופה בין מומחי בית החולים, אשר ניסו להשוות בין הצילומים. ההורים המבולבלים ניסו להבין מדוע הרופאים נסערים, והם המתינו במתח נורא. תחילה חשבו הרופאים כי ישנה תקלה בהתאמות הצילומים, והמשיכו בחקירה ופענוח.

בסופו של דבר יצאו להורים המודאגים ובישרו: "איננו מבינים מה קורה כאן, אך תסמיני המחלה נעלמו כליל! כשאנו משווים בין הצילומים, לא ניתן להתעלם מהתמיהה הגדולה איך יתכן שמדובר באותן כליות של אותו ילד. בצילום הקודם הכליות במצב קריסה, ובכליות של היום - הכל טרי וחדש!". "במצב שכזה", סיכם הדוקטור, "כשנראה שאין שום תסמין של המחלה, אין כל סיבה לניתוח, הילד בריא לחלוטין!. פשוט נס!".

ההורים היו המומים. דקות ארוכות עברו עד שהתאוששו מהבשורה ומיהרו מהר להתקשר אל הרב דוד גרוסמן להודיעו. הרב גרוסמן היה פחות מופתע מהם, הן הורגל בניסים כאלה בבית רבו, ובכל זאת - גם הוא נדהם והתפלא על המהירות הפלאית, כיצד מחלה כה קשה נעלמה כלא היתה תוך זמן קצר של כמה ימים בהם החל הילד רוני בן ה-10 ללמוד כבר כמה עמודים של גמרא, והוא שמח עימהם שמחה גדולה על הישועה הנפלאה.

כלל גדול נתנו לנו חכמים (אבות ג,ה): "רבי נחוניא בן הקנה אומר: כל המקבל עליו עול תורה - מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. וכל הפורק ממנו עול תורה - נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ". אדם המקבל על עצמו את העמל והיגיעה

> דקות של מתח עברו בחדר הקטן, עד שלפתע, פקח הרבי את עיניו, ואמר לילד: "צדיק, אם תקבל על עצמך ללמוד גמרא – אני אומר לך שלא תצטרך לעבור את הניתוח הזה כלל, והכל יסתדר!"

בתורה הקדושה, מסיר מעליו עול אחר שנגזר עליו בבריאות, בפרנסה, בגידול הילדים או בזיווג. לפי שעל כל אדם נגזר כמה קושי יעבור בשנה ע"פ חכמתו יתברך, וכי ביד האדם לנווט זאת לקושי רוחני...

זוהי כוונת הפסוק: "שמח זבולון (שעסק במסחר) בצאתך (מהעולם הזה). ומדוע? כי "יששכר באוהלך", לפי שהבן תורה שעזרת לו להמשיך ללמוד, מזכה אותך בעולם העליון בכל מה שלומד. כמה מדהים הדבר! אדם עמל רבות על הפרנסה: פנסיה, השקעות, נדל"ן ושוק ההון וגם תרם מעשר ללומדי התורה הקדושים, וכשמגיעה נשמתו לעולם העליון לקבל את שכרה - היא רואה שהנחת רוח שהיא מקבלת הינו בזכות העזרה לאותו בן ישיבה ואברך ע"י הוראת קבע שעשה לו, בעוד ששאר הכסף נשאר פה בעולם לילדים שיתחלקו בכך לשימוש לחופשות, רכבים ובנייני אבן!

מכאן מודעה רבה לקראת הימים שאחר החגים, ימי החורף - שהנה הגיעה ההזדמנות להראות לה' את אהבתנו אליו, ואת כל כוונתנו לשוב בתשובה ולהתקרב אליו, כמו שהתפללנו וקיבלנו על עצמנו בימים הנוראים שעברנו: כל אחד יכול לקבל על עצמו מהיום ללמוד בקביעות גמרא, שולחן ערוך, הלכה פסוקה, וכן על זה הדרך, ואין לך דבר יותר גדול שיגרום נחת לבורא עולם מכך, ובכך יזכה בזמן החורף זה ללמוד עוד ועוד הלכות, סימנים בשולחן ערוך ומסכתות גמרא. כמה נכסים אדירים ועצומים שיהיו נכסי צאן ברזל שלו בעולם הזה ובעולם הבא! והכל שלו בטאבו!

מכאן גם קריאה לגבאי בית הכנסת, מזכי הרבים אשר יכולים לזכות באוצרות עצומים ע"י שיארגנו שיעורי תורה בלילות החורף הארוכים: יביאו רב או אברך שידבר או ימסור שיעור בפרשת השבוע או בהלכה, וכל אחד שיגיע ללמוד בזכותם, הרי שהם קנו את עולמם, והיתה שווה כל ירידתם לעולם הזה, בשביל לתת ליהודים לטעום את האור האלוקי. ומי יודע כמה חיזוק ייגרם לבחורים ואנשים שישתנו בחייהם בזכות אותם שיעורים! אשריהם! (טוב לחסות בה')

המשך מעמוד 1 ‹‹

וְעֹנֶשׁ. אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ יָשָׁר לְיִשִׁיבָה שֶׁל רַשַׁ"י? וּמַה פִּתְאֹם הָיִיתָ צָרִיךְ לְהֶהָרֵג וְלִהְיוֹת קָרְבָּן? אַתָּה בָּחוּר מְיֻחָד, בֵּן עֲלִיָּה, מֶה חָטָאתָ שֶׁהָלַכְתָּ בְּצוּרָה כָּזֹאת?" עָנָה לוֹ מְרִדְכַי חֲבֵרוֹ: "בַּשָּׁנָה הַקּוֹדֶמֶת, תשכ"ב, נִגּוּרָה גְּזֵרָה נוֹרָאָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֵינִי יָכוֹל לְפָרֵט לְךָ מַהִי, אַךְ הַגְּזֵרָה הַזֹּאת יָכְלָה לְכַלּוֹת אַלְפֵי אֲנָשִׁים מֵעַם יִשְׂרָאֵל. בַּשָּׁמַיִם יָדְעוּ שֶׁהַדּוֹר לֹא יַעֲמֹד בָּזֶה, וְהֶחְלִיטוּ שֶׁכְּדֵי לְכַפֵּר עַל הַדּוֹר, יִקְחוּ כַּמָּה נְשָׁמוֹת שֶׁיִּהְיוּ קָרְבַּן עוֹלָה שֶׁיְּכַפֵּר עַל הַדּוֹר. לָכֵן שֶׁכְּשֶׁבָּאתִי לַשָּׁמַיִם הִכְנִיסוּ אוֹתִי מִיָּד לִישִׁיבָתוֹ שֶׁל רַשַׁ"י, כִּי אֲנִי קָרְבַּן עוֹלָה, שֶׁכְּפִשּׁוּטוֹ עוֹלָה יָשָׁר לַשָּׁמַיִם לְלֹא דִּין. הַמָּוֶת שֶׁלִּי וְשֶׁל חֲבֵרַי כִּפֶּר עַל עַם יִשְׂרָאֵל".

בַּבֹּקֶר הִתְעוֹרֵר הַבָּחוּר סַהֲרוּרִי מֵהַחֲלוֹם. כְּכָל שֶׁעָבְרוּ הַיָּמִים הוּא הִתְחִיל לְהַרְהֵר בַּחֲלוֹם, אִם הוּא אֱמֶת אוֹ לֹא. מִנַּיִן שֶׁמְּדֻבָּר בַּחֲלוֹם אֱמֶת? הֶחְלִיט הַבָּחוּר לַעֲשׂוֹת שְׁאֵלַת חֲלוֹם וְהִתְעַנָּה בְּמֶשֶׁךְ שָׁבוּעַ שָׁלֵם. הָיָה לוֹ קָשֶׁה, אֲבָל הוּא הִצְלִיחַ לַעֲמֹד בָּזֶה. זֶה לֹא עָזַר וְלֹא נִתְגַּלּוּ אֵלָיו מִשָּׁמַיִם. כָּךְ עָבְרוּ הֶחֳדָשִׁים, וְהוּא הִמְשִׁיךְ עִם תַּעֲנִיּוֹת וּפְרִישׁוּת. אַחֲרֵי שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֳדָשִׁים הוֹפִיעַ שׁוּב חֲבֵרוֹ מָרְדְּכַי בַּחֲלוֹם וְאָמַר לוֹ: "אַחֲרֵי תְּקוּפָה שְׁלֵמָה שֶׁל עֲבוֹדָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, תַּעֲנִיּוֹת וְכָל מַה שֶּׁעָשִׂיתָ, אַתָּה רָאוּי שֶׁאֶתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ. כָּל הַזְּמַן הִרְגַּשְׁתִּי וַאֲנִי מְקֻבָּל מִסְּרִים מִלְּמַעְלָה שֶׁאַתָּה לֹא בָּטוּחַ שֶׁהַחֲלוֹם הָרִאשׁוֹן הָיָה אֱמֶת. הִגַּעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ בְּצוּרָה חַד מַשְׁמָעִית שֶׁהַחֲלוֹם שֶׁחָלַמְתָּ הָיָה חֲלוֹם אֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. אִם אַתָּה רוֹצֶה הוֹכָחָה, שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת מֵהַיּוֹם אַתָּה מִתְאָרֵס עִם בַּחוּרָה בְּשֵׁם דְּבוֹרָה בֶּן שִׁמְעוֹן. סִימָן נוֹסָף, שִׁלְשָׁה שָׁבוּעוֹת לְאַחַר שֶׁתִּתְאָרֵס, דּוֹד שֶׁל הַכַּלָּה, אָח שֶׁל אַבָּא שֶׁלָּהּ, שֶׁנֶּעֱלַם כְּבָר בְּמֶשֶׁךְ לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים שָׁנָה לְאַחַר שֶׁהָיָה בַּשּׁוֹאָה וְלֹא יָדְעוּ מֶה עָלָה בְּגוֹרָלוֹ, יַחְזֹר בָּרִיא וְשָׁלֵם". וְהֶחָבֵר נֶעֱלַם.

זְאֵב הִתְעוֹרֵר בַּבֹּקֶר וְיָדַע שֶׁעַכְשָׁו הוּא יָכוֹל לָדַעַת אִם הַחֲלוֹם אֱמֶת אוֹ לֹא. כַּמָּה יָמִים לְאַחַר מִכֵּן הִצִּיעוּ לוֹ בְּשִׁדּוּךְ בַּחוּרָה שֵׁשֵׁם מִשְׁפַּחְתָּהּ בֶּן שִׁמְעוֹן, וּלְאַחַר שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת הוּא הִתְאָרֵס. לְאַחַר הַשִּׂמְחָה שָׁאַל הֶבָּחוּר אֶת אֲבִי הַכַּלָּה: "יֵשׁ לְךָ אָח שֶׁהָיָה בַּשּׁוֹאָה?" עָנָה לוֹ הָאָב: "לָמָּה אַתָּה שׁוֹאֵל?" הֵשִׁיב לוֹ הֶבָּחוּר: "יֵשׁ לִי נָפְקָא מִינָה, אֲנִי לֹא סְתָם שׁוֹאֵל". אָמַר הָאָבָא: "כֵּן! אַל תַּזְכִּיר לִי אֶת זֶה כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁאֲנִי נִזְכָּר, כּוֹאֵב לִי", אָמַר לוֹ הֶבָּחוּר: "אַתָּה תִּרְאֶה שֶׁבְּעוֹד שִׁלְשָׁה שָׁבוּעוֹת הוּא יַחְזֹר וְאַתָּם תִּפָּגְשׁוּ." שָׁאַל הָאָבָא: "מָה, אַתָּה מְקֻבָּל? בָּאבָּא?" אָמַר לוֹ הֶבָּחוּר שֶׁלֹּא, אֲבָל הָיָה לוֹ גִּלּוּי מְסֻיָּם.

שִׁלְשָׁה שָׁבוּעוֹת לְאַחַר מִכֵּן חָזַר הָאָב וְשָׁאַל אֶת הֶחָתָן: "תַּגִּיד, יֵשׁ לְךָ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ?" סִפֵּר לוֹ הֶבָּחוּר אֶת הַחֲלוֹם. הַדָּבָר הִתְפַּרְסֵם וְכֻלָּם הֵבִינוּ שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּשָּׁמַיִם זֶה לֹא סְתָם. לִפְעָמִים נִגְזָרוֹת גְּזֵרוֹת וּדְבָרִים קָשִׁים, אֲבָל יָכוֹל לִקְרוֹת מַצָּב שֶׁאָדָם לוֹמֵד חֻמָּשׁ עִם רַשַׁ"י, סְתָם לָמַד שְׁנַיִם מִקְרָא, וּכְשֶׁגִּיעַ לַשָּׁמַיִם יַכְנִיסוּ אוֹתוֹ לִלְמֹד עִם רַשַׁ"י. כָּל פְּעָלָה, מַחֲשָׁבָה אוֹ קַבָּלָה, בַּשָּׁמַיִם נֶחְשָׁבוֹת לְדָבָר שֶׁאֵין כְּמוֹתוֹ. אֻמְנָם אֲנַחְנוּ בִּתְקוּפָה שֶׁל "חֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים", אֲבָל דַּוְקָא בִּתְקוּפָה הַזֹּאת כָּל מַעֲשֶׂה קָטָן נֶחְשָׁב לְעָצְמָתִי וּמֵאִיר אֶת הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם.

אַחֲרֵי הַטֶּבַח הַנּוֹרָא שֶׁהָיָה בְּשׁוּשַׁן תּוֹרָה, אֲנָשִׁים רַבִּים קִבְּלוּ עַל עַצְמָם דְּבָרִים טוֹבִים. בְּרֶאשִׁית עִם אִשָּׁה שֶׁגָּרָה בְּנְתִיבוֹת, הִיא סִפְּרָה שֶׁהִגִּיעוּ לְשָׁם אוֹתָם מְרַצְּחִים, וּמִיָּד כְּשֶׁשָּׁמְעָה אוֹתָם קִבְּלָה עַל עַצְמָהּ לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וּבְאֹרַח פֶּלֶא לֹא פָּגְעוּ בָּהּ וּבְמִשְׁפַּחְתָּהּ. הִיא נִצְּלָה עִם יְלָדֶיהָ וַאֲפִלּוּ בַּתְּקִשֹּׁרֶת אָמְרָה: "אֲנִי בְּטוּחָה שֶׁנִּצַּלְתִּי מֵהֶם כִּי קִבַּלְתִּי עַל עַצְמִי לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וַאֲנִי מַתְחִילָה מֵהַשַּׁבָּת הַקְּרוֹבָה". כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְהַחֲזִיק בְּמַה שֶּׁקִּבְּלָה עַל עַצְמָהּ, נָסְעָה לְשַׁבָּת לִבְנֵי בְּרַק לְקִרּוֹבֵי מִשְׁפָּחָה, כְּדֵי שֶׁיֵּרְאוּ לָהּ מַהֵי שַׁבָּת. בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת שֶׁהִיא נָסְעָה אֲלֵיהֶם נָפַל טִיל בַּבַּיִת שֶׁלָּהּ! אִלּוּלֵי נָסְעָה לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבָּת, לֹא הָיָה נִשְׁאָר זֵכֶר לַמִּשְׁפָּחָה, חַס וְשָׁלוֹם. הַשַּׁבָּת הִצִּילָה אוֹתָהּ! רַק מֵעֶצֶם הַקַּבָּלָה הַטּוֹבָה הֵאִירוּ לָהּ בַּשָּׁמַיִם וְהִצִּילוּ אוֹתָם מִמָּוֶת בָּטוּחַ.

כָּל הַנְּהָגָה טוֹבָה מְאִירָה בַּשָּׁמַיִם עַד אֵין סוֹף. צָרִיךְ לַחֲטֹף כָּל דָּבָר טוֹב וְכָל מַעֲשֶׂה, כִּי יֵשׁ לָהֶם מַשְׂמָעוּת וְהַשְׁפָּעוֹת גְּדוֹלוֹת לַכֹּל וְלַפְּרָט.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ס') – נבואה בשידור חי?!

במאמר הקודם התחלנו לבאר את הסעיף הראשון מתוך ארבעה שדורש המדרש (ב"ר, ט"ז, ד') על הנהר הרביעי, נהר **פרת**, שנמשל לאדום, בנושא **הפרת** חוקי התורה ועל ידי כך מצירים לישראל. במה הם מפירים את התורה? טוב לא חסר במה, אבל בעיקר הם מצטיינים בעיוות הדין כפי שהבאנו ראיה מהמקורות, עי"ש. הבאנו את דברי המכתב מאליהו (ח"ב, עמ' 217) על כך שהספיח האחרון של גלות אדום הוא שלטון הערב רב, והוא מצד שליטת עמלק. שאלנו מה הקשר בין "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה" לבין "ומלוך עלינו". עד כאן בקצרה.

מכאן נפקח את העיניים ונראה תופעה מעניינת, בתאריך 26 במרץ 2026, נקבע כי: "בית דין רבני **רשאי לדון כבורר בעניינים אזרחיים** בהתאם לדין הדתי החל בו, וזאת בכפוף להסכמת הצדדים בחתימה על טופס בוררות ייעודי ולכך שלבית הדין יש סמכות שיפוט אישית כלפי אחד מהם או שכל הצדדים הם תאגידים. **סמכות זו אינה חלה על עניינים פליליים, מינהליים, סכסוכי משפחה, עניינים שהמדינה או רשות מקומית צד להם, עניינים מסוימים מתחום משפט העבודה, ועניינים הנוגעים להליכים משמעתיים**". (אתר הכנסת, חוק שיפוט בתי דין דתיים)

בחינה מעמיקה של הדברים מעוררת נקודה למחשבה: במשך אלפי שנים התנהל העם היהודי לאורם של משפטי התורה ומסורת הפסיקה ("ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", "שופטים ושוטרים תתן לך"). כיום, במסגרת המערכת המשפטית המודרנית, נוצרת מציאות שבה סמכויות הדיון התורני וההלכתי פועלות תחת מסגרות חוקיות וממלכתיות, שהתורה לצערנו לא נר לרגלם.

במבט רחב, ניתן לראות בכך ביטוי למורכבות שבין מורשת הדורות לבין המבנה השלטוני והחוקי הקיים, הפועל במרחב הציבורי והדמוקרטי. מבנה שלטוני מתנהל בכללים שונים מאלו של מנהיגות תורנית ישירה, ומכאן נובעת ההתמודדות המתמדת סביב שאלת סמכות ההכרעה והזיקה בין משפט התורה למערכות המדינה, כפי שמציין המלבי"ם (על בראשית ל"ז, ח') על ההבדל בין מושל למלך.

אנחנו מתפללים ומבקשים מהקב"ה, "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה", שהן ישפטו על פי חוקי התורה הנכונים, "והסר ממנו יגון ואנחה" כי זה המצב הנוכחי, "**ומלוך** עלינו אתה ה' לבדך" מבחירה, שנמליך אותך עלינו, כי החוקים שהן בעלי התוקף הם אלה שמעידים שהמלך כאן, חי, קיים, נושם ובועט, והוא השליט האמיתי.

הנביא ישעיה ניבא לפני 2600 שנים שמערכת המשפט היא זו שתהווה הגורם המעכב את השראת השכינה, ושימו לב לצמד המילים: "**השראת השכינה**", כי בהמשך נקבל תמונה לפשר הדבר. לפני הבאת הנבואה, נזכיר את מאמר הגמרא (מגילה יד.) "תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל..." מקשה הגמרא, "וזהו? ... הלא הרבה יותר היו?! כדתניא: הרבה נביאים עמדו להם לישראל, **כפלים כיוצאי מצרים**", מתרצת הגמרא: "אלא נבואה שהוצרכה לדורות – נכתבה, ושלא הוצרכה – לא נכתבה".

בחינה מעמיקה של הדברים מעוררת נקודה למחשבה: במשך אלפי שנים התנהל העם היהודי לאורם של משפטי התורה ומסורת הפסיקה ("ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", "שופטים ושוטרים תתן לך")

כלומר, כל מה שתמצאו בנביאים, המילים הובאו לשעתם והובאו אף לדורות, התקופות אמנם שונות אך המסר רלוונטי לשתיהן, וכך כותב הנביא (ישעיה א, כא): "אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה נֶאֱמָנָה מְלֵאתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין בָּהּ וְעַתָּה מְרַצְּחִים" - כיצד נעשתה ירושלים, עיר המשפט והצדק - לעיר מלאה בשחיתות מוסרית, אשר סטתה מדרך האמת? בעוד שבעבר האמת והצדק לנו בה בכבוד, המציאות המשתנה מעלה תהיות נוקבות על האופן שבו מתנהלים החיים הציבוריים הרחוקים מיסודות התורה.

לפני שנתקדם הלאה, אני מזמין את הקוראים להתחזק באמונה ולראות כיצד הנבואה קורמת גידים, החזון הנבואי של אז הוא האקטואליה של ימינו, וכשם שהחדשות הקשות מקבלות חשיפה תקשורתית, עוד נזכה לחזות בחדשות הטובות שישדרו בריש גלי את שובה של השכינה לדביר קודשה. המשך אי"ה במאמר הבא!

הרב עמירם טובי הי"ו
לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7 ואז 956363

גליון 114
שנה ג'

מהדורה זו נתרמה לע"נ
רבי ישראל דב ב"ר יעקב יוסף
מרת רבקה ב"ר משה יעקב
רבי משה בן עישה
מרת פלורה בת חנה

שבת לה'

התעוררות לעסק התורה בשבת קודש

אמרי דעת | מהשל"ה הק'

"בהיות שהאדם מורכב מגוף ונפש, הגוף אחד והנשמה אחת יחדיו יהיו תמים, הנפש בהשכלה והגוף באכילה ושתיה כל ימות החול, ואין האחד מבטל פעולת השני, כי הם שווה בשווה, נפש חיה ויחידה וגוף אחד.

אבל בשבת שיש לו לאדם נשמה יתירה כנזכר, אם כן הגוף הוא יחיד בין המרובים, ובקל תבאנה השתי נשמות - ומבטלין הגוף מפעולותיו הטבעיות, בענין שלא יאכל בשבת כל כך כמו בחול, כי השתי נשמות שהם עתה בגוף האחד - רבו עליו, ומבטלו ממנהגו וטבעו, כי האחד במקום שנים אינו כלום, ובקל מחזירים הכוחות הנפשיות את הגופנים לרוחניים.

כי הנפשות הנה לא אוכלין ולא שותין, רק מתענגות תענוג גדול בהשגת המושכלות, כי יום השבת מסוגל לזה, ובלימוד התורה יותר מימי המעשה.

וזה תכלית כוונת השם יתברך בנתינת נשמה יתירה באדם ביום שבת.

ולא להתענג בתענוג הגוף בלבד, וכמו שחשבו קצת - שנתן הקדוש ברוך הוא נשמה יתירה לאדם ביום שבת קודש, כדי שיאכל אכילה יתירה וישתה יותר מימות החול.

אלא זה אינו, כי אין טבע הנשמה לאכול ולשתות, ואין לה הנאה מזה כלל, כי אם בתורת ה' חפצה והנאתה, ובה תתעלה ותתענג.

על כן ניתן לאדם הנשמה יתירה בשבת - כדי שיהיה הלב פתוח לרווחה ביום השבת, שהוא מוכן לזה מצד שהוא פנוי מכל מלאכה ומחשבה.

וכל האוכל ושותה ביום השבת יותר משנצטווה עליו, בענין שנמשך לו מזה ביטול תורה - מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, כי איבד נפש אחת, רוצה לומר - הנשמה היתירה, שניתנה בו כדי ללמוד וללמד ביום השבת ביתר שאת וביתר עוז מבשאר ימים.

וזהו שדרשו שם "וינפש" - 'וי אבדה נפש', רצונו לומר, וי לאותן הבריות שמאבדין את הנפש, כי מתוך שאוכלין ושותין הרבה מאד יותר מן הראוי, מבטלין מן התורה, אשר על זאת ניתנה לנו נשמה יתירה בשבת, והרי הם כאילו איבדו הנפש הזאת, הואיל והיא יושבת אצלו בטילה ממלאכה - ממלאכת השמים - אשר על זה ניתנה, וקל להבין".

(מס' סוכה נר מצוה אות מה).

פנינים

ענין ריבוי הלימוד בשבת מהאכילה ושתיה

"מרגלא הוה בפומיה (דהגר"א זללה"ה), בשבת מצוה להתענג באכילה ושתיה, ומצוה ללמוד, וטוב יותר שירבה בלימודו מאכילה ושתיה, מפני שההרגל נעשה אצלו טבע, ועל ידי כך ילמוד גם כן בחול, והלימוד תמיד מצווה הוא, משא"כ אכילת השבת תגרור לו תאוות האכילה גם כן בחול".

(גביע הכסף לתלמיד הגר"א).

ההשגה של מתן תורה מתגלית בכל שבת

"כי זאת ההשגה של מתן תורה נתגלה בכל שבת ושבת, כמו שאיתא (שבת פו:) 'בשבת ניתנה תורה', לכן צריכים בכל שבת לחדש חידושי תורה".

(קדושת הלוי קדושה חמישית חנוכה).

איסור דיבורי חול בשבת

"ודבר דבר", שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, שלא יוציא דבריו לבטלה, בעסקי הבאי וכל שכן במקח וממכר וחשבונות, אלא בדברי תורה, ואם אינו כדאי לדברי תורה, יתעסק בנפלאות השם ובמצוותיו וכיוצא בזה בעניינים האלו, ודרך צחות אמרו בירושלמי: 'אימה דרשב"י, כד הות מישתעיא סגין – א"ל שבת היום'".

(מאירי שבת קיג:).

חידו"ת שבשבת צריכים להיות אמיתיים

"המחדש חידושי תורה בשבת, מעטרים לאביו ואמו בעלמא דקשוט, ולכן תלמיד חכם אשר נגע יראת ה' בליבו, יאזור חיל להשתדל לחדש איזה דבר - אי בר הכי הוא לחדש, ובתנאי שיהיו על דבר אמת, דאם חס ושלום אינו אמיתי, שתיקתו יפה מדיבורו, וההעדר טוב ממציאותו, ועל כל פנים ילמוד דבר חדש שלא ידע עדיין".

(כף החיים סי' כט סק"ב).

לזמניה - דפוס ספיד פרשת נח תשפ"ה

מובא בספר 'אהבת חיים': סיפר לי חכם נתן סאלם זצ"ל מעשה על רבי אליהו הכהן זצ"ל, שהיה דורש בכל שב"ק בביה"כ הקבוע לו, ופעם קרה מקרה מצער והוא ישן, ובני ביתו לא רצו להפריעו משנתו, ובינתיים היו הקהל מחכים בביה"כ ועבר זמן הדרשה, וכאשר הקין משנתו נצטער על כך מאד, והיה מתבונן ומחפש עצה איך להשלים את המצווה שהחסיר... במוצ"ש אחר ההבדלה, לקח רבי אליהו קולמוס בידו, והחל לכתוב זכויותיהם של ישראל שמקיימים ביום שב"ק - משעה שקמים ועד מוצש"ק, וכשגמר לכתוב כבר האיר היום, ויקח את כל מה שכתב וישם בכיסו, וילך להתפלל... וכאשר יצא מביה"כ אחר התפילה ללכת לביתו, ראה לוויה אחת גדולה, ושמע שהיו מספידים את הנפטר בשבחים גדולים, והמספיד היה ירא חטא, אז אמר בליבו - שבוודאי האדם הזה הוא צדיק, ויוציא מחיקו את כל מה שכתב בלילה, והכניס בתוך כפו של המת, וקברו את המת יחד עם הכתב... והנה בלילה, בא איש אחד אצל הרב אליהו הכהן זצ"ל, אשר היה פניו כלפיד אש, ויאמר לו שהוא המת שהספידוהו היום, ושבידו מסר את הכתבים שכתב במוצ"ש, וכאשר עלתה נשמתו למעלה והכניסהו לבית הדין העליון, היה חושך בעדו - כי ראה לפניו אלפים משחיתים שרצו לחוטפו ולקורעו לגזרים, ורק שמש בית הדין העליון היה מגרשם באומרו: 'לא תגעו בו עד שיתברר דינו'! וכשנכנס לתוך בית הדין העליון, והיו יושבים הישישים סביב שולחן גדול, שאלו ממנו: 'מה זה בידך'? ואמר להם: 'איני יודע, חכם אחד הכניס את זה בתוך כפי', וכשפתחו לראות מה כתוב בו, נתמלא האולם אש גדול, ואמרו: 'זה כתיבת הצדיק רבי אליהו - המזכה את הרבים בשבת', וראו שכל המכתב מדבר רק על זכותם של ישראל, ושמחו שמחה גדולה כל הישישים והפמליא של מעלה, ואמרו לו: 'מאחר שזכית להיות שלוחו של הצדיק הזה, פטור אתה ליתן דין וחשבון לפנינו, כי שלוחי מצווה אינם ניזוקים', ואני כעת בגן עדן בזכותך, והבאתי לך בשורה טובה זו, שתתחזק ותתאמץ בכל כוחך בשבת - להרביץ תורה ולדרוש מעשה זה ברבים'.

לקבלת הגליון במייל
shabat.lashem7@gmail.com

לילות שבת קודש של גדולי הדורות | פרק א'

פורץ בבכי מר...

לבעל ה'כתב סופר' זצ"ל היה חברותא - בחור מתלמידיו שאף היה משמשו - ללימוד באשמורת הבוקר בכל ימות השבוע, לרבות אף יום השבת, משעה שתיים אחר חצות לילה ועד תפילת שחרית, תפקידו של הבחור בכל ערב שבת היה, להכין נרות גדולים וארוכים ב'חדר לימוד' של ה'כתב סופר', שלאורם יוכל ללמוד עם רבו בליל שבת עד אור הבוקר.

שבוע אחד, התגבר על הבחור עייפות מרובה בסוף שבוע מטורח הלימוד, ומשום כך, חפץ היה לישן משך כל הליל שבת עד הבוקר, ועל כן גמר בליבו שלא להכין בערב שבת נרות ב'חדר לימוד', וכך בהעדר אור, יוכל לחזור למיטתו ולישן עד הבוקר, שעה שיעירו ה'כתב סופר' ללמוד עימו, וכך הווה...

באמצע הלילה נכנס ה'כתב סופר' לחדרו של תלמידו להקיצו ללימוד, מיד נזדרז הבחור להתלבש תיכף, והלך יחד עם רבו לעבר ה'חדר לימוד'... ומיד כשנראה ל'כתב סופר' המחזה שהחדר חשוך והנרות אינם דולקים, לא היה יכול לעצור עצמו ופרץ בבכי מר, על כך שהושבת אצלו ה'עונג שבת' הגדול ביותר - לשבת ללמוד ולהגות בתורת ה' בליל שבת קודש עד תפילת שחרית.

התלמיד, שראה את הצער העמוק של רבו ואת בכיו, התחרט בכל ליבו על ה'שב ועל תעשה', ועל אתר קיבל על עצמו שלא ישנה זה המקרה שוב.

נמלט אל המיטה, ומתכסה בשמיכה חורפית...

העיד הג"ר מנדל שיינין זצ"ל - תלמיד ישיבת 'כנסת ישראל' בסלבודקא: נסתפקתי פעם, כיצד מנצל ה'סבא מסלבודקא' - הג"ר נתן צבי פינקל זצ"ל - את לילות שבת קודש הארוכים של החורף, ופעם אחת, הוצרכתי להיכנס לבית ה'סבא' באמצע ליל שבת, והחלטתי לעקוב אחר המתרחש שם... נקשתי מעט בדלת חדרו ופתחתי הדלת, ובאותו רגע ראיתי כיצד ה'סבא' נמלט לו לצידי החדר אל תוך מיטתו, ומתכסה בשמיכה חורפית עבה שהייתה פרוסה על מיטתו תדיר...

הרבנית שהבחינה שכבר ראיתי, פנתה אלי ואמרה לי: ה'סבא' יושב ולומד לילות שלמים בעמל ויגיעה מפרכים, וכאשר נכנס מאן דהוא לחדרו, מיד קופץ הוא אל תוך מיטתו ומראה עצמו כישן.

התנאי היחידי עם זוגתו

על הג"ר אברהם משה קצנלבויגן זצ"ל - מגדולי ירושלים, מסופר, כי מקודם נישואיו התנה תנאי יחידי עם זוגתו, והוא, שבלילות שבת קודש תהא היא שומרת שלו כל הלילה, עת ישב הוא לשקוד בתורה לאור הנר משך כל הלילה.

עוד מסופר על זוגתו, שבעקבות כך שהייתה שומרת שלו כל הלילות של שב"ק, במשך שנים ע"ג שנים, הרי שהייתה בקיאה במסכתות רבות בש"ס, ואף הייתה בוחנת אותו באותם המסכתות מתוך בקיאותה.

אסור להתוודות, אז שיהיה ללא וידוי...

מסופר על הגה"צ רבי שלמה בלוך זצ"ל - תלמיד ה'חפץ חיים' זי"ע: פעם אחת, באמצע שקידתו בתורה בליל שבת קודש חש ברע ביותר, עד כדי כך שכבר היה סבור שהנה הגיע הקץ... נשכב הוא על הספסל שעליו ישב ולמד, ובשארית כוחותיו פנה אל החברותא ואמר: 'נו, שבת היום! ואם כן הרי שאסור להתוודות, אז שיהיה ללא וידוי...', כך שכב על הספסל כעשרים דקות - בצפיה למלאך המוות שיבוא כבר ליטול את נשמתו, ולהעבירו לעולם שכולו טוב... אך כאשר הוא ראה שמלאך המוות לא ממהר כ"כ להגיע, אזר שוב אומץ להתיישב על הספסל ואמר לחברותא: 'נו, אם הוא לא מגיע, אז נמשיך ללמוד הלאה...', וכך המשיך בשקידתו העצומה...

בכל עניני העלון
נתנאל רזינבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

©

נר לשולחן שבת

פרשת נח

תשע"ג-תש"פ-תשפ"ז

לע"נ אאמו"ר
הג"ר מנחם מנדל
בן רבי יחיאל מיכל זצ"ל

"ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש". (ט' ה')

אחד ומיוחד היה רבי ראובן שפניר, כל ימיו עסק במצוות וגמילות חסדים. נספר מעשה אחד מני רבים שארעו עמו. המעשה ארע בימי העליה הגדולה לארץ של יהודי גרמניה

ערב שבת ור' ראובן ממהר לקבלת שבת בבית הכנסת הגדול בעיר תל אביב. בדרכו הוא חולף על פני זוג צעיר ותינוק ביד האישה, כשהם הולכים במהירות ובחפזון לכיוון הים. עיניהם אדומות מבכי והם נראים בצרה גדולה.

ר' ראובן עיכבם ופנה אליהם באדיבות, וביקש לדעת את סיבת צערם. הם שתקו ודמעות עלו בעיניהם. הפציר בהם.

החל האיש מספר את צפונות ליבו: "לפני מספר חודשים עלינו מגרמניה לארץ ישראל, אין לנו אף מכיר וקרוב בארץ, אין לנו היכן לגור. לישון אנו ישנים על ספסלים בגנים ציבוריים. בגלל התינוק איננו מוצאים עבודה. החלטנו החלטה נוראה: לאבד את עצמנו לדעת בטביעה".

כאשר שמע ר' ראובן דברים אלו צעק צעקה גדולה: "גיוואלד! הישמע כזאת בישראל?!"

פנה אל בני הזוג ואמר: "עלי דאגתכם, מהיום אני קרובכם, לא אנוח ולא אשקוט עד שאסדר אתכם".

חשב קצת ואמר: "בואו אחרי". לקחם לבנין שהיה בשלבי הבניה האחרונים. לא היסס ר' ראובן ובעצם השבת דחף את הדלת בגופו החסון פעם ופעמיים עד שהדלת נפתחה לרווחה, הכניסם לחדר ואמר להם: "כאן תשבו עד אחרי שבת, ובעזרת ה' לאחר מכן אדאג לכם לדירה קבועה".

ר' ראובן לא נח לרגע. ניגש לשכנים ברחוב וביקש אוכל. הללו הורידו מן הפתיליה את סיר החמין שהכינו למחר ונתנו לו. השיג חלות וכלי מטבח. אירגן מזרונים ושמיכות, ושוב אמר להם דברי עידוד. במשך השבת הוא אסף כל טוב והביא להם.

ביום ראשון בבוקר השכים ר' ראובן, וקודם שהתפלל הגיע לבנין שם היו הזוג, להיות לפני הפועלים, כדי שלא יגרמו להם צער ובושה. התחיל דין ודברים, ובעל הבית הוזמן למקום.

הסכים בעל הבית שהם ישארו עד שימצאו דירה. וכדי למנוע פלישות לדירות הסכים להעסיק את האיש כשומר לילה בבנין.

בעזרת ר' ראובן הועבר הילד לבית ילדים והאישה מצאה עבודה.

כיום מותר לגלות כי העולה המסכן והמיואש של אז נהיה לאחד היבואנים והיצואנים הגדולים בארץ! כל השנים הוא חיפש אחר ר' ראובן להודות לו על הצלתם אשר זכה לקיים בשעת צרתם.

כששאלו פעם את ר' ראובן מה עלה בגורלם של בני הזוג. ענה שהוא נזהר מלפגוש אותם, כיון שהוא חושש כי יהודי זה שבשעתו הגיע עד דכא וברוך ה' נהפך עליו הגלגל ונהיה לעשיר, הרי אם יפגשו פנים אל פנים עלול להזכר במעמדו השפל שהיה אז, ובפרט יזכר במעשה שרצה לאבד אותם ואת ילדם הרך בעת צרתם, תהיה לו מזה חלישות הדעת והוא יתבייש מפניו, לפיכך מוטב להמנע מפגישה כזו!!! (ספר מירון)

"ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חיה אדרשנו" - שתהיה הנקמה בשופך הדם על ידי חיות. (רמב"ן ט' ה' ועיי"ש)

בעיר רבט שבמרוקו היה גוי עשיר ונכבד שהיה שונא ישראל גדול. היה הגוי מתפאר כי מעולם לא נטמא במגע יהודי, ופיו היה תמיד מלא חרפות לישראל, והיהודים סבלו ממנו רבות.

פעם עבר הגאון הצדיק רבי ישכר אצרף ברחוב הגויים בצד ביתו של אותו שונא ישראל, פתאום זינק מולו כלב שוטה ענק. בראות רבי ישכר את הכלב, נבהל עד מאד וזעק בקול גדול: "ה' הושיעה!"

הגוי העשיר בשומעו את הצעקה יצא החוצה מחצרו לראות מה אירע, לא הספיק לצעוד צעד אחד, והכלב התנפל עליו וקרע את לחייו לגזרים, הפילו לארץ והחל לנושכו בכל גופו.

הגויים מיהרו להציל את אותו עשיר, התקבצו במקלות והיכו את הכלב, אלא שבהכותם את הכלב פגעו המכות גם בגוי, וימותו שניהם...

רבי ישכר נמלט מהמקום, ואותו היום היה עושה לצום ותפילה מדי שנה, וכל ישראל אמרו: "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו!" והערבים הודו על כרחם ואמרו אמן... ("נחלת אבות")

נ.ב. לימים, הגאון רבי ישכר אצרף, ראש הישיבה, אב"ד ורבה של סאלי עלה לארץ ישראל וכיהן כמנהיג וראב"ד עדת המערביים בירושלים. (ס"ה)

"אך בשר בנפשו דמו – אך, להביא את החונק עצמו, יכול כשאול המלך, תלמוד לומר אך". (ב"ר פרשת נח, ל"ד י"ג, רש"י ט' ה')

כתב הרמב"ן: לפי שהיה איבוד הותר לו. ("תורת האדם", ב"י יו"ד שמ"ה)

א. אם שאול היה נתפס בחיים, הפלישתים היו מתעללים בו, ובני ישראל לא היו שוקטים על כבוד מלכם ויוצאים להלחם והיו נהרגים מהם רבבות. ב. גם ידע ודאי שיהרג, לכן הותר לו לאבד עצמו. (יש"ש ב"ק פ"ח נ"ט וכ"כ "שבות יעקב" ח"ג י')

שאול חשש לחילול ה', או לבזיון המלכות אם הפלישתים היו אלו שהורגים אותו. (מהרז"ו, "מתנות כהונה" ועוד)

מעשה בכובס שלא זכה להשתתף בהלווייתו של רבי ... עלה לגג ונפל, יצאה בת קול שהוא מזומן לעולם הבא. (כתובות קג:)

משמע מכאן שמותר לבעל תשובה להמית את עצמו בשביל תשובה כדי לכפר על עוונותיו. ("פתח עינים")

הכובס רק רצה לצער עצמו, לכפרה, ומן השמים סובבו שנפל אחרונית ומת. ("בן יהוידע" שם)

נחלקו גדולי הדורות, אם מותר לאדם להמית עצמו לכפרת עוונותיו
(רבי קלונימוס, שטמ"ק, מהרש"א, מהר"ל, יפה עינים, מהרי"ט, רעק"א, ברכ"י ופת"ש יו"ד שמ"ה, "פרדס יוסף")

ה"שבות יעקב" פסק שהעושה כן בשל תשובה לא נחשב בכלל מאבד עצמו לדעת. (ח"ב קי"א)

ה"יפה תואר" כתב, אף מי שחייב מיתה, אינו רשאי להמית את עצמו ונכלל באיסור "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש". ומה שמצינו אותו כובס ורבי אלעזר בן דורדיא שזכו לעולם הבא אין ראיה, אולי מרוב עוגמת נפש על חטאם לא דקדקו ולא ידעו בדין, בחרו מוות מחיים. זכו לעולם הבא בשל תוקף תשובתם, אף שהיו טועים. (ב"ר ס"ה)

מעשה שהיה בהודו - ביהודי שנגמר דינו להמיתו ביום המיועד. היהודי חישב שהוצאתו להורג תהיה בכיכר העיר בומבי, בנוכחות המוני אנשים שיבואו לצפות בה, ויהיה בכך חילול ה' ליהודים ולמשפחתו בפרט. אשר על כן, ציווה האיש על בנו, שיבריח לו רעל לכלא, כך ימות מיתת עצמו ולא תשיגנו כלימה.

האם מותר לבן לשמוע בקול אביו ולגרום לו מיתה בזה?

השואל, הג"ר מתיתיה אברהם צורמאני רצה להתיר להביא לו את הרעל, דכיון שכבר נגזר דינו למות נחשב ל"גברא קטילא"! וחידש שכל מי שהוא "גברא קטילא" אין חוששים לקרב מיתתו והוי כהורג את הטריפה. וכן, שהבן עושה זאת לתועלת האב, וחייב בכבודו ואם ציווהו כך זהו כבודו, ואין בזה ענין של שליחות ופטור בדיני שמים, אלא שיש לדון מצד "לפני עיוור".

רבה של רודוס, הגאון רבי רחמים חיים יהודה ישראל השיבו וסתר את דבריו לחלוטין. וקבע - שאינו נקרא "גברא קטילא", אמנם דינו נגמר למיתה על פי המלכות, אך יתכנו סיבות רבות לכך שגזר הדין לא יבוצע, כגון: מרידה במלך, או יורידוהו ממשרתו. יתכן שהאסירים יברחו בבריחה המונית כפי שארע בדמשק לפני שנים. יתכן שהאסיר ימות מפחד ומצער, ועוד ועוד. לכן הדבר ברור שכל מי שיביא לו רעל יעבור על "לפני עיוור"!

וזה הסבר הדין (ערכין פ"א ותוי"ט) שהיוצא להרג על פי המלכות, בין ישראל בין אומות העולם מעריך ונערך, ורק אם נגמר דינו על פי בית דין, על פי דיני התורה הקדושה הוא לא נידר ולא נערך.

והוסיף: ובכלל, איני יודע איזה חילול ה' יהיה אם יהרגוהו ב"ראש חוצות"?! אם יהודי אחד הרשיע, מה זה קשור לשאר בני ישראל, 'האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף'?!

ואף אם יענו אותו, או יבזוהו בדרכו האחרונה, אין זו סיבה להרוג עצמו. ורק אם יענוהו כדי שימסור שמות של יהודים נוספים שיתפסו אותם, אזי מותר להביא לו רעל, וכפי שעשה שאול בגלבוע. (שו"ת "בן ימין" ל' - ל"ד)

"המערכת המשפטית" - הנכנס לכרך אומר "יהי רצון ..." יצא מן הכרך אומר "מודה אני לפניך ..." (ברכות ס. ועיין ירושלמי)

כתב ה"משנה ברורה": דווקא כרך, כי בו מצויים ממונים רעים המחפשים עלילות, אבל בעיר קטנה אין צריך לומר. (או"ח ר"ל א')

השבת יחול יום הזכרון לגאון הצדיק רבי אריה לייב אויערבאך, רבה של סטניסלב, נפטר ו' חשון תק"י

"שופך דם האדם באדם - בן נח חייב על העוברים". (ט' ו' סנהדרין נז:)

סיפר הגאון רבי צבי יחזקאל מיכלזון, רבה של פלונסק: שמעתי כי על קברו של הגאון הצדיק רבי אריה לייב אויערבאך צמח אילן עם עלים גדולים ומשונים מאד. פעם מיילדת אחת תלשה את העלים והניחה אותם בצלחת להראותם לחברותיה. בדרך קראוה בדחיפות לבית אישה מקשה ללדת. פתע נצנץ בה רעיון, היא עצמה לא ידעה להסביר מדוע ולמה, הניחה את העלים על האישה, והנה פלא, מיד יצא התינוק...

המיילדת שהבינה שהעלים פעלו זאת, החלה להשתמש בסגולה נפלאה זו, ועלה בידה להציל על ידם כמה נשים ממוות.

כאשר הדבר נודע לרופאים הגויים בעיר, התמלאו קנאה במיילדת היהודיה המצליחה, היה זה לצנינים בעיניהם, קראו לה, איימו עליה, והכריחוה לגלות את סודה. מיד הלכו הרשעים הללו לבית הקברות ועקרו את האילן. עליו נאמר - זכר צדיק לברכה, ועליהם נאמר - שם רשעים ירקב! ("פתחא זעירא")

מעשה היה בעיירה ויז'ניץ, בגביר בשם ר' משה שירד מנכסיו ומתוך צער על כך יצא מדעתו. היה מסתובב בחוצות העיר, מלקט ואוכל שיירי מזון מתוך פחי האשפה. לובש בגדים שאנשים זרקו וכל קישוט אדום שמצא בזבל תלה על בגדיו... רבים מבני העיר לעגו לו והתלוצצו ממנו.

פעם לפני חג הפסח, בעת אפיית המצות בחצר הרבי ה"אהבת ישראל" מצאו בניו הקטנים של הרבי מרדה ישן ושבור. רתמו אליו את ר' משה כאילו הוא הסוס והם רוכביו וכך שיחקו איתו...

הרבי שביקר באותו זמן במאפייה יצא משם בדיוק בעת משחקם. הילדים בראותם את אביהם הקדוש, חיש מהר חמקו מהחצר והלה נותר עומד. פנה אליו הרבי ושאלו: "ר' מוישה, למה אתם עושים מעשי שטות?!" הלה השיב: "אינני עושה את עצמי, אני שוטה ממש".

"אתה הרי יכול להתפקח ולהיות כאחד האדם" אמר לו הרבי. "רבינו, אני רוצה להיות נורמלי, אבל איני יכול" - נענה הלה. ה"אהבת ישראל" בירך אותו ברפואה שלימה.

אכן הברכה עזרה ור' מוישה התפקח והבריא והיה יושב בבית מדרשו של הרבי. והנה כחלוף שבועות אחדים צמחו פצעים על גופו והם התפשטו בכל גופו. מחמת כאביו הקשים נאלצו לאשפזו בבית חולים. הרופאים טיפלו בו בתרופות שונות אבל לא העלו ארוכה ומרפא לפצעיו וכעבור זמן קצר נפטר.

הרבי התעניין ושאל את הרופאים על סיבת המחלה ופטירתו. הללו הסבירו כי היות שר' מוישה בעת שלא היה שפוי בדעתו היה אוכל מהאשפה חדרה זוהמה לדמו. אכן מאכלים אלו לא הזיקו לו, יען כי כוחותיו הגשמיים והרוחניים-שכליים היו זהים והשתוו ביניהם, ברם לאחר ששכלו הבריא ודמו נותר מזוהם לא יכלו שכלו ודמו לעבוד יחד, לכן התגבר הזיהום על הגוף וגופו לקה בנגעים עד שבשרו נרקב. ("קדוש ישראל")

אדם שנמצא בעת סכנה צריך להתפלל שינצל, כדברי הגמ' שהנכנס לבית מרחץ אומר "יהי רצון מלפניך ... שתצילני ..." רק אל יאמר בנוסח שיפתח פה לשטן. כלומר, שלא יזכיר את המשפט "ואם יארע בי דבר קלקלה ועוון תהא מיתתי כפרה". (עפ"י מהרש"א ברכות ס.)

כָּל אֲשֶׁר אִתְּךָ הַיֵּצֵא אִתָּךְ!

פירש **רש"י**: "הַיֵּצֵא כתיב, הַיֵּצֵא קרי. - 'הַיֵּצֵא' אמור להם שיצאו, 'הַיָּצָא' אם אינם רוצים לצאת הוציאם אתה" ע"כ.

המדקדקים מתקשים לפרש תיבה זו, שאיננה מן הלשון הרגיל בתורה, הן על פי הכתיב 'הַיּוֹצֵא', והן על פי הקרי 'הַיֵּצֵא', ולמה לא אמר **'הוֹצֵא'** כבכל דוכתי.

אולם פירשו ענין תיבה זו באה בלשון הֶפעל, שתפעיל אתה את האחרים. - ללמדו לנח 'להפעילם' בצאתם, וללוותם בדרכי יציאתם מן התיבה אל הארץ. לא רק 'הוֹצֵא' להוציאם מחוץ לתיבה בלבד, אלא 'הַיֵּצֵא' לתמוך ולסייע בעדם ביציאתם, שאם אינם רוצים לצאת 'הוציאם אתה', שתלווה אותם ביציאתם ותתמוך בהם. - כאשר ידוע טבעם של החיות להסתגל אל מצבם ולהתקשר אל סביבתם, וקשה להם לשנות את מיקומם והרגליהם. ולפיכך לאחר שנה שלמה שכבר התרגלו אל חיי התיבה, יתקשו לשינוי הפתאומי שבחיים החדשים על פני כל הארץ, כטבעם של חיות המתיירא מן השינויים החדשים, ולכן לא ירצו לצאת.

"וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר, צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ. מִכָּל בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וגו' הַיֹּצֵא [הַיֵּצֵא] אִתָּךְ, וְשָׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפְרוּ וְרָבוּ עַל הָאָרֶץ" (ח, טו-יז).

לפיכך נאמר לו: **'כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ הַיֵּצֵא אִתָּךְ'**, תפעיל ותסייע ביציאתם ותלווה אותם בתחילת דרכם החדשה, ותהא אחראי על הוצאתם לארץ עד שתתרגל כל חיה וכל בהמה ורמש למקומה ולארצה, ולא לזורקם ולהשליכם בבת אחת חוצה אל העולם החדש שלפניהם.

כענין זה הוא אומר כלפי הנשים: **'צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ'**, לומר שהותרו בנשותיהם לאחר המבול, 'אתה ואשתך' 'ובניך ונשי בניך'. אך תיכף אחר כך נאמר (פסוק יח) **'וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ'**, וצריך עיון שמכיון שכבר הותרו נשותיהם בפסוק הקודם, היה לו לומר 'נח ואשתו ובניו ונשיהם'.

[ונודע מ"ש בזה בדרך צחות, שמכאן מוכח שאין לצאת עם האשה ביחד אל הרחוב... כמ"ש **בתרגום** בפסוק (שמות יט, טו) 'אַל תִּגְּשׁוּ אֶל אשה - לצד אתתא', שתלך בצניעות מן הצד].

אך גם לגבי הנשים יש להתנהג באותו סדר, שאף שכבר הותרו בהם יש לגשת לכך בעדינות, ולא בפתאום בבת אחת, מאחר שכבר התרגלו לחיות שנה שלמה בלחוד, נח ובניו לחוד ואשתו ונשי בניו לחוד, ויש להרגיל אותן לאט לאט שכבר הותרו, ודו"ק.

כיוצא בדבר כשאנו יוצאים לקראת השנה החדשה, שהתחדשה עתה עלינו לטובה, לזמן חדש ולעולם חדש, גם כאן יש לצאת לאט לאט, להרגיל את הנפש בסבלנות אל התקופה המחודשת, וכד"א **'כָּל אֲשֶׁר אִתְּךָ הַיֵּצֵא אִתָּךְ'**, תלווה את דרכי היציאה, ותפעיל את כל אשר אתך בזהירות בדרכי ישרים מחודשים, עד אשר יתרגלו אל השנה המחודשת בדרך הישר והטוב.

* * *

דרכו של רבינו אור שבעת הימים **מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע**, להמשיל משל נפלא קולע השערה בביאור דרכי כניסת האדם אל דרכו החדשה.

ומקורו טהור בספה"ק **"בעל שם טוב"** פרשא דידן (אות ז), וזה לשונו הקדוש: "את האלהים התהלך נח (ו, ט). **וברש"י**, נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק בצדקו מאליו עכ"ל. שמעתי אומרים בשם **המקובל איש אלהים הישיש בעל שם, רבי ישראל ממעזיבוז זצלה"ה**, ששאל לו איש אחד מאנשיו, מה זה שלפעמים כשהיה אדם דבוק בדביקות הבורא, ויודע איניש בנפשיה שקרוב הוא אליו יתברך שמו, ובאמצע הדביקות נמצא לפעמים שהוא נפסק ורחוק מהבורא יתברך, כי גם זה יכול האדם לידע בנפשו כי הוא רחוק מהמקום ברוך הוא".

"ואמר לו **הבעל שם טוב**, שמצאנו בינינו דבר זה על דרך משל, כשאב רוצה ללמד לבנו הקטן שיהיה יכול לילך ברגליו, מה עושה אביו, נוטל את בנו ומעמיד אותו לפניו על הארץ ומרחיב את ידיו סמוך לו כדי שלא יפול התינוק ארצה, והתינוק הולך בין שני ידי אביו. וכשיגיע התינוק סמוך אצל אביו, אזי מתרחק אביו מעט מעט לאחוריו, כדי שהתינוק ילך ויתקרב בכל פעם יותר, ומכוח זה יתלמד הילד לילך בטוב. כי אם לא היה אביו מתרחק בכל פעם לאחוריו, לא היה הולך התינוק רק אותו המיעוט שהיה בין המקום שהיה אביו מעמידו בתחילה, למקום שהיה אביו עומד בתחילה. אבל השתא כשהולך אביו בכל פעם לאחוריו, נמצא הולך התינוק בכל פעם יותר".

"כך מתנהג הקדוש ברוך הוא עם בריותיו, כשאדם מתלהב בדביקות הבורא, אם לא היה מתרחק ממנו המקום ברוך הוא לא היה דביקותו בכוח ובתמידות, אבל השתא כשמתרחק ממנו בכל פעם, הוצרך האדם להתחזק בדביקותו בכל פעם יותר ויותר, כי בכל פעם כשרואה את עצמו רחוק מאתו יתברך שמו, יצטרך להוסיף ולחדש בכל פעם דביקות יותר מדמעיקרא, ומכח זה יתייחד ויתחזק דביקותו בכל פעם יותר".

"ואמר, שלזה רמז **דוד המלך ע"ה** (תהלים מה, טו) 'הוא ינהגנו עלמות', ופירש **רש"י ז"ל** כאדם המנהיג את בנו הקטן לאט" עכלה"ט.

[ובספרים אחרים הרחיבו יותר המשל, כי לפעמים בעת שמלמדים את התינוק ללכת, הרי הוא נופל ארצה, ושוב קם על רגליו מהלך מעט ונופל, מהלך ונופל, עד שלומד לעמוד איתן על רגליו להלך ממקום למקום בלא נפילה. - כיוצא בדבר 'הוא ינהגנו עלמות', כד"א (משלי כד, טז) 'כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם'].

*

מסופר על הרב הקדוש **המגיד מקוז'ניץ זצוק"ל** בעל **"עבודת ישראל"**, שהגיע אליו פעם לביקור חבר נעורים. - היה זה ידיד הקרוב אליו מאוד, יליד אותה עיירה של המגיד, שעברו יחדיו בצעירותם את אותו מסלול לימודי הנעורים בהצלחה, יחדיו ישבו אצל אותם מלמדים וראשי ישיבות, שניהם היו בעלי כישרונות טובים וברוכים ומתמידים ששקדו על תלמודם היטב. - והנה אותו חבר נתמנה לרב בעיירה קטנה ומוזנחת, וכבואו עתה אצל חבירו וידידו המגיד הקדוש וראה ברום מעלתו הגדולה ואת כל הכבוד הגדול, והציבור הענק הבאים מכל העולם להסתופף בצילו, הציק לו הדבר. והציע את שאלתו בפני המגיד בעצמו: יאמר נא לי ידידי במטותא, מה ההבדל בינינו? כיצד זה נתעלית אתה כל כך עד שנתמנית בתואר 'ראש **בני ישראל**', וכל העולם כולו חל ומתיירא למוצא פיך, וככל היוצא מפיו יעשה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים וכו' (מר"ק עז:). ואילו אני אינני כי אם רב פשוט בעיירה קטנה... הלא שנינו עברנו בדיוק את אותו מסלול, היכן נעוץ ההבדל בינינו?

ענה לו הרב המגיד בחכמתו, אסביר לך את ההבדל בינינו בדרך משל:

אחד התחביבים המוכרים בעולם הוא **'טיפוס גבהים'**, אנשים רבים בעולם אוהבים לטפס על עצים והרים המתנשאים לגובה רב, כידוע.

והנה מה עושים אותם 'מטפסים' כשהם מגיעים אל עץ חסר ענפים, או שחיבור הענפים אל העץ קלוש ומט ליפול? - על פי רוב בוחרים המטפסים לדלג על עצים שכאלו, ומעדיפים עצים אחרים הבטוחים יותר לטיפוס. אחרים מנסים את כוחם גם על עצים שכאלו, ומתחילים את מלאכת הטיפוס, אבל עד מהרה נוטים ליפול, כאשר אין להם ענפים חזקים להיאחז בהם, ונופלים למטה בחבטה עזה...

אולם - המשיך המגיד בחן פקחותו - ישנם יחידים מומחים שמצליחים גם בטיפוס עצים שכאלו! הא כיצד? הם מחפשים היטב לאורך כל גובה העץ פה ושם ייחורי ענפים קטנטנים, אולי אפילו פצפונים, ונאחזים בעשר אצבעותיהם בכל ייחור קטן ובכל בליטה שיש בעץ, העיקר שתהיה חזקה ואיתנה שניתן להיאחז בה... הייחורים הקטנים הללו, אולי אינם נראים מתחילה, שכן אין הם ענפי ענק חסונים בכשאר העצים שרגילים אליהם המטפסים, אבל הם מספיק חזקים בשביל מי שיחזיק בהם חזק חזק, שיוכל על ידם להתקדם שלב אחר שלב ללא חת עד שיגיע ויעפיל למעלה אל רום פסגת העץ! [וכמו כן הוא באומנות הטיפוס על קיר חלק, שמוצאים בו בליטות קטנות, כידוע].

ההבדל בינינו - סיים המגיד בהסבר הנמשל - הוא לא בדברים הגדולים שהילכתי אני בגדולות יותר ממך, בטיפוס על עצים ענקיים יותר, אלא דוקא בדברים הקטנים... - הנה מדרך העולם בזמני ירידה וחולשה, כאשר אין מספיק ענפים טובים להיאחז בהם באמצע הטיפוס למעלה, שנופלים הם למטה. ונמצא שצריכים להתחיל שוב את כל דרך העלייה והטיפוס מתחילתה, וחוזר חלילה, נופלים ומתחילים מחדש, וכך אינם יכולים להעפיל אל על, כי בכל פעם שעולים במעט נופלים בחזרה, כשאינם מוצאים במה להיאחז בזמנים הקשים.

אני לעומת זאת בחרתי דוקא להיאחז חזק בעיקר בדברים הקטנים שיש לפני תמיד! אותם פעולות קטנות ומצוות רגילות ופשוטות שקיימים אף בעיתותי חולשה וירידה, אין אני מזלזל בהם כלל, אלא אדרבה מוקיר ומחשיב אותם מאוד ומחזיק בהם היטב! וכך אינני נופל שוב למטה, אלא מחזיק בכל ענף קטן שניתן להיאחז בו אף בהעדר ענפים גדולים... וכך ממשיך אני בטיפוס שלב אחר שלב עד למעלה.

המשך בעמוד הבא

סיפורי השגחה פרטית
שנשירחו רמיערכת ע"י הקוראים

מלאכי השלום

הוזמנו לשבת שבע ברכות. מאוד רצינו לנסוע כל המשפחה וגם הצד המזמין לחץ שנבוא, אבל הקב"ה נתן לנו מתנה מיוחדת, ילד עם נכות הזקוק לתנאים מיוחדים ולכן לא שייך לנסוע למקום לא מותאם ובפרט מהדירה לאולם ולמקום התפילה... פשוט לא שייך.

שוחחתי עם אשתי וקבלנו באהבה שאין אפשרות להשתתף בשמחה למרות הרצון העז.

אבל אז הגיע טלפון לא צפוי מבחור ישיבה שמתנדב הרבה עם הבן שלנו בפרט במהלך חופשת הקיץ בין הזמנים.

הבחור שאל את השאלה המפתיעה הבאה: "יש מצב שאתם משחררים לי את הבן שלכם לשבת הקרובה?! בדיוק יש לי בישיבה את כל התנאים הדרושים. גם הבן שלכם יהנה וגם אני והחברים בישיבה נשמח ויהיה כיף!!!"

היינו בהלם כי עליו אנחנו סומכים בעיניים עצומות. בחור מיוחד שבולו לב ואחריות עם בגרות מיוחדת שלא תואם גיל.

כמובן שהשבנו בחיוב והשיחה נותקה.

עם ניתוק השיחה תוך כדי דיבור, נכנסה לנו שיחה נוספת על הקו קרובת משפחה מנסה לקבל אישור השתתפות בשבת שבע ברכות.

השבנו בחיוב והם לא האמינו למשמע אוזנם שאכן יש לנו מקום לבן וכל המשפחה מגיעה לשמחה!!!

ההתרגשות בבית היה שיא השיאים, לבן היה שבת ישיבה משמחת! קבלתי דשים איך כל החברים בישיבה היו סביבו והייתה זו שבת חוויה לבן ולחבר'ה המהממים.

הילד לא מפסיק לשאול מתי יהיה לו עוד שבת כזו?!!!

ולנו הייתה שבת מרוממת ונהדרת, שבת נדירה שיכולנו להשתתף ברוגע ובשלוה ביודעינו שהילד שמח!!!

מנהל האתר

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

נמצא עיקר ההבדל בינינו אינו בדברים גדולים שבזמני עליה וגדלות, כי אם בהיפך בדברים קטנים שבזמני ירידה וקטנות, כי 'הַחֲיוֹת רָצוֹא וָש�ُוב' (יחזקאל א, יד).

*

בכפר קטן הסמוך לעיר **הורנסטייפל** דר איש יהודי שהיה רחוק מאוד מן התורה ומן המצוה, ואם לא די במה שהפנה עורף לעמו ולמולדתו ועבר בשאט נפש על כל עבירות שבתורה, עוד הוסיף חטא על פשע ברדיפות אחר אחיו היהודים תושבי הסביבה, בהיותו מאביל קורצא עליהם, והכל סבלו ממנו צרות רבות וייסורים קשים, כמ"ש (פסחים מט:) 'שנה ופירש קשה מכולם' עי"ש.

חבריו וידידיו היו כולם גויים גמורים, רשעים כמוהו, ואילו אחיו היהודים התרחקו ממנו הרחק כמטחוי קשת, ונזהרו שלא להתקרב אליו ושלא להתעסק עימו...

והנה מה מאוד התפלאו ונדהמו יום אחד אנשי החצר והחסידים בבית המדרש הגדול של **הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורנסטייפל זצוק"ל** חתן **מרן בעל "דברי חיים" זצוק"ל**, בראותם את אותו משומד מגיע לבית רבי ונעמד לו בתור בין כל הקהל החפצים להיכנס בקודש פנימה.

על אף הפלא הגדול, לא ההין איש לגשת אליו בברכת שלום ולנסות לברר את תכלית סיבת הגעתו אל הצדיק, ומה 'זומם' הוא עתה... כולם העדיפו להתרחק ממנו אחר שהבירו את שיחו ושיגו עם כל יהודי שרק מתקרב אליו.

בהגיע תורו נכנס אל הרבי הקדוש בכבוד ובדרך ארץ, וסיפר לפניו את אשר ראו עיניו לפני כמה שבועות בהתהלכו על פני הנהר, באותה שעה מצאו שם חברו הגויים איש אחד שטבע למוות בתוך הנהר וגופתו נפלטה החוצה אל החוף, האיכרים הגויים לא נתנו את דעתם לחקור ולברר מדי הרבה, על דין 'כבוד המת' הם מעולם לא שמעו... רק נטלו את המת כמו שהוא וקברוהו בבית הקברות המקומי של הגויים, שם היו מקומות בשופי, הם בחרו לעצמם מקום נוח וריק כפי ראות עיניהם וקברוהו שם.

בעבור כמה ימים התברר שאותו אדם שטבע במים היה איש יהודי, אשר יצא באותה עת מביתו אל הנהר הסמוך ונסחף לדאבון לב משפחתו בשלוליתו של נהר. ולאחר שהתברר ללא כל צל של ספק שזהו האיש שקברוהו הגויים בין קברות העכו"ם, ביקשו אחיו היהודים להעביר את המת אל בית העלמין היהודי, מקום מנוחתם של כל יהודי האזור.

ברם כאן הם נתקלו בסירוב מוחלט של הכמרים הנכרים, שהתנגדו בכל תוקף לפתיחת קבר בבית הקברות שלהם, הם טענו בלהט על פי חוקותיהם שכל מת במקומו הוא מונח ואין להזיזו משם בשום אופן.

העסקנים הדגולים ניסו את כוחם בכל מיני דרכים, וכמובן שאף לא חסכו בשלמונים, כדרכו של עשיו וצאצאיו הרודפים אחר הבצע תדיר... אך כל זאת ללא הועיל, משום מה החליטו הכמרים האחראים להתעקש ולא הסכימו בשום אופן להעברת המת.

כך חלפו להם כמה שבועות, שבהם לא הועילה שום שתדלנות, ולא נראה שום פתרון באופק.

כראות היהודי ה'מומר' את הבעיה הקשה, ואת סבלם וטרחתם של היחודים בנידון, הבין שכנראה גם נשמתו של המת סובלת שם מאוד. ומתוך כך ניצת בו הניצוץ היהודי, וחשב לעצמו הרי יהודי צריך להיות קבור בין יהודים ולא בין הגויים, עם המתים לא משחקים!

הוא החליט אפוא לנסות את כוחו וניגש עם כמה מחבריו אל הבישוף המקומי, והחל לדבר על ליבו שאין זה ראוי להשאיר יהודי קבור בין הגויים, ובוודאי גם הגויים עצמם אינם חפצים בקרבתו, ואין זה נאה להם שישכב הוא ביניהם, ולכן מן הראוי לרווחת כל הצדדים להעבירו לבית הקברות של היהודים.

כך ישב לו האיש ושוחח עם הבישוף והקרדינלים בשפתם, כחבר בין חברים, ולאחר הפצרות מרובות נענה ה'גאלח' הראשי ונתן את הסכמתו, תיכף הלך האיש וטיפל בעצמו בכל מהלך העברת המת וקבורתו בכבוד הראוי לו בבית החיים היהודי בין שאר אחיו היהודים.

אחר כל זאת, מתוך קדושת המצוה שנתעסק בה החלו להתעורר מחשבות שונות בליבו של האיש, מה יהא עימו עצמו לאחר מאה ועשרים שלו... הרי החברא קדישא של היהודים בודאי לא יניחו לקוברו בין בני ישראל, אחר שכל כך התנכר אליהם וגרם להם צרות רבות כל ימי חייו.

- על כך בדיוק הגיע האיש הנה לחצרו של מנהיג הדור הרבי מהורנסטייפל בעל **שו"ת "עמק שאלה"**, לבקש על עצמו שלאחר מלאות ימיו יניחוהו להיקבר בבית הקברות היהודי, כשם שהוא מצידו טרח להעביר את איש ישראל לקברו בין היהודים.

הוא טען שבכל זאת יהודי הוא מבטן ומלידה, ואין ראוי לקבור יהודי בין הגויים.

כשמוע הרבי את בקשתו התהרהר קלות, ולאחר מכן פנה אל האיש ואמר, אם ברצונך שייאותו אחיך היהודים להניח לך להיקבר ביניהם מן הראוי שתתחיל ללבוש לכל הפחות **'טלית קטן'** עם ציצית... שאף כי בכל מלבושיך נראה אתה כמו גוי גמור, עם כל זאת בשיראו היהודים שלכל הפחות לבשת ציצית יכירו בך שאתה אכן יהודי כמותם, ובכך אוכל להשתדל אצל החברא קדישא שיניחו לך להיקבר בין היהודים.

שמע האיש לעצתו הנבונה של הרבי, הסכים וקיבל, ואכן החל ללבוש 'טלית קטן' כשרה ומהודרת, שהשיגו עבורו הגבאים הנאמנים.

והנה לא חלפה תקופה קצרה, ופתאום נראה האיש מופיע בשבתות בבית הכנסת לתפילה, ולאחר תקופה גם בימות החול פעמים רבות, עד שהגיע פעם נוספת לפני הרבי וביקש לשוב בתשובה שלמה על כל חטאיו ופשעיו.

הרבי קיבלו בסבר פנים יפות והורה לו דרך תשובה כראוי לו, ועד מהרה עזוב עזב האיש את כל חיי ההבל, הצטרף אל ה'יושבים' שבבית המדרש הגדול ונעשה בעל תשובה גמור, וזכה להקים דורות ישרים מבורכים, וכמובן להיקבר באחרית ימיו בשיבה טובה במקום מנוחתו הנכון ומתאים לו.

או אז הבינו הכל למפרע את עומק חכמתו של הצדיק, שלא ביקש ממנו להתחיל כי אם **במצוה קלה** של ציצית בלבד, אך מדרכם ומטבעם של מצוות שהאחת מושכת את חבירתה, כי **'מצוה גוררת מצוה'** (אבות ד, ב), וכך לאחר שהתחיל להיזהר במצוות קלות הללו זכה מתוכם להתקרב ולהתעלות מדרגה אחר מדרגה, עד שבזכות אותה 'מצוה קלה' נתהפך לבבו ונעשה בעל תשובה גמור.

[א. ה. יעויין נא בספר הקדוש **"נועם אלימלך"** פרשא דירדן (דפי"ר ג. טו"ב ד"ה או יאמר בדורותינו בא"ד) שכתב בזה"ל: "בכל דור ודור יש שורש לתקן מצוה מיוחדת יותר משאר מצות, למשל **בדור הזה יש שורש לתקן מצות ציצית יותר משאר מצות** עכלה"ט].

ללמדך דרכי תשובה מן הקל אל הכבד, להתעלות מעט מעט מדרגה אחר מדרגה. וללמדך כוחן של מצוות, אפילו מצוות הקלות שאדם דש בעקביו, שאף שנראים לבאורה כדבר קל שאין בכוחו להשפיע. – הנה דווקא זכות אותה מצוה היא שיכלה לו לאותו מומר, להשיבו בחיבה אל אביו שבשמים.

*

נהניתי מתמימותו של איש יהודי מובר, שהלך אל הרופא לבדיקה שגרתית, ובשל חשש מסוים שהתעורר שלח אותו הדוקטור לערוך בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר.

והנה קבעו לו תור בקופת חולים לימים שלאחר ראש השנה, אך לאחר שעבר ראש השנה ביטל האיש את התור, באומרו שמכיון שהתחלפה השנה הרי שנקבעו סדרים חדשים וגזירות מחודשות, וממילא כל מה שראה הרופא לפני ראש השנה היה נכון לפי מה שגזרו בשנה שעברה, אבל עם התחדשות השנה הרי פנים חדשות באו לכאן...

*

סיפר לי הגאון המפורסם **מוהר"ר מענדל אטיק זצ"ל**, שבצעירותו בשנים הראשונות שלאחר נישואיו, היה עוסק בשעות הערב בלימוד עם בחורים צעירים הנצרכים לעזר בתלמודם.

אחד מאותם בחורים היה תלמודו קשה עליו כברזל, נראה היה שמרוחק הוא עד מאוד מהגמרא הקדושה וכמעט אינו שייך לזה. כישרונותיו היו חלשים ומוחו אינו קולט... כל עסק הלימוד עמו היה מסובך ללא חשק וללא טעם, הבחור אינו מבין ואינו מתקדם כלום!

חשב אפוא רבי מענדיל לבטל חברותא זו, כדי שלא יצטרך אבי הבחור להוציא מעותיו בדבר שבין כך אינו מביא תועלת לבנו. אך האב רוח אחרת עימו וביקש שלא לבטל את החברותא, ולהמשיך להחזיקו אצלו שעה אחת בשעות הערב, כדי שיהיה לכל הפחות עמו במחיצתו וינוק ממנו יראת שמים, הגם שאינו רואה ברכה בעמלו.

נענה רבי מנדל והמשיך בלימודו עימו, וקיים בנפשו מאמר **הגמרא** (תענית ח.): "אם ראית תלמיד שלימודו קשה עליו כברזל, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים, שנאמר (קהלת י, י) 'והוא לא פנים קלקל'. מאי תקנתיה – ירבה עליו רעים [ויסביר לו פנים], שנאמר (שם) 'וחיילים יגבר ויתרון הכשיר חכמה'" ע"כ.

והנה פעם אחת, תוך כדי לימודם המסובך, לפתע נפתחו ליבו ומוחו של הבחור, להפתעתו גילה פתאום שהוא מבין יפה מאוד **'תוספות'** שלם! ולשמחתו לא היה גבול על אשר נפתחו לפניו **'שערי תוספות'**.

אותו דיבור בתוספות, הראשון שזכה להבין בחייו, נכנס וחדר אל תוכבי ליבו ונפשו ועשה בו מהפכה אדירה! הוא חזר ושינן את אותו תוס' פעם אחר פעם, כשהוא מתענג שוב ושוב על האור שנפתח בשכלו, שזוכה להבין כוונת הקושיא וחידוש התירוץ, וכל מהלך הדיבור נהיר ובהיר לפניו.

מאותו יום הוא נעשה לאיש אחר, כבריה חדשה ממש! מאז הוא החל להבין כל דבר שלמד, את הגמרא, את הרש"י, ואת התוספות, ונכנסה בו 'אהבת תורה' עצומה. הוא עלה ונתעלה בשקידת התורה מדרגה אחר מדרגה, בהתקשרות איתן בעמל דרופתקי דאורייתא.

כיום אותו בחור נעשה לגאון גדול מרביץ תורה חשוב, ומשמש כראש ישיבה באחת הישיבות הגדולות שבארץ הקודש.

וכבר ביאר רבינו **החפץ חיים זצוק"ל** מאמר המשנה (אבות ה, ט): "כל המקיים את התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר". שאין הכוונה לעוני בממון גרידא, אלא גם לעני בדעת, שאין כישרונותיו ברוכים להצלחת עסק התורה. – שאם מתגבר ומקיימה מעוני, מתוך הדחק וביגיעה עצומה, ללא הבנה וללא סיפוק וכו'. 'סופו לקיימה מעושר', שיתברכו כישרונותיו בעושר רב ויפתח ליבו ומוחו להבין ולהשכיל בדברי תורתך, **אמן**.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהנה"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ** שליט"א
0733-22-76-09 מתקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

פתח תקווה
ממושבה למטרופולין
PETACH TIKVA
היחידה לתרבות חרדית
מינהל חברה וקהילה

אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל פירש פסוק זה באופן נפלא בשם הגאון הרב יהודה צדקה זצ"ל: דלכאורה קשה, שבפסוק זה נאמר 'צדיק תמים', ואילו לקמן (ז, א) נאמר "כי אותך ראיתי צדיק לפני וכו'" מדוע לא נאמר גם "תמים".

וקושיא זו כבר נתקשה רש"י ופירש, 'מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו, וכולו שלא בפניו'.

באופן אחר תירץ הרב צדקה זצ"ל, דהנה, המעלה של 'צדיק' היא, אדם ששלם במידות ומצוות ואינו בעל עבירות, לעומת זאת, מעלתו של ה'תמים' – היא אדם השלם באמונת ה' ולא ח"ו כאותם הכופרים ועובדים עבודה זרה. והנה, נח חי בשני דורות: גם בדור המבול – שהיו מושחתים במידות וכו', וגם בדור הפלגה – שהיו חסרי אמונה וכופרים בה'. לפי זה, הפסוקים מתיישבים נפלא: בתחילת הפרשה נאמר שנח היה צדיק תמים ב"דורותיו" – בשני דורות דיבר הכתוב, גם דור המבול וגם דור הפלגה. לכן נאמר 'צדיק תמים': צדיק-כנגד דור המבול, תמים-כנגד דור הפלגה. אמנם בפסוק השני שנאמר: "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". שהקב"ה דיבר עם נח שעדיין היה בדור המבול, לכן נאמר רק צדיק, כנגד דור המבול, ולא תמים – כיון שעדיין לא היה בדור הפלגה. (נפלאות מתורתך, הובא בגליון קבלת שבת)

וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני (ו, יג)

אחז"ל (ב"ר כה, ח): "ר' עזריה בשם ריבר"ס אמר: הכל קלקלו מעשיהן בדור המבול: הכלב – היה הולך אצל הזאב, והתרנגול – היה מהלך אצל הטווס, הה"ד: 'כי השחית כל בשר וגו'', 'כל אדם' – אין כתיב כאן, אלא 'כי השחית כל בשר'. רלב"ט בשם ר"י אמר: אף הארץ זינתה, הוו זרעין לה טחין – והיא מפקא זונין, אילין זונייא רבה מן דרא דמבולא אינון", ע"כ. שואל ר' אליהו לאפיאן – אני מבין שבעלי החיים יכולים להשחית, אבל לא מובן איך דומם יכל להיות מושחת?!

הוא בא ומסביר את הדבר, ע"י מעשה שקרה בעירו לומז'ה: בעיר לומז'ה היה בית חולים. אותו בית חולים התנהל כמו סופרמרקט – היית ניכנס עם מחלה אחת, ויוצא עם שתים, מומחים גדולים ניסו לפענח מה סוד התופעה. ניסו להביא בקטריולוגים מוורשה שבדקו את בית החולים, והגיעו למסקנה אחת - הקירות של בית החולים ספוגים בחיידקים! אדם שוכב בבית החולים, משתעל על הקירות, הקירות סופגים את החיידקים. לאחר שהוא כבר מבריא, ניכנס אחריו אדם אחר לאשפוז עם דלקת ריאות – הוא כבר סופג את החיידקים שיש בקיר, מערכת החיסון שלו בין כה ירודה, אז כל החיידקים שנמצאים בסביבה באים לעשות לו 'ביקור חולים'. נכנסים אצלו, ואת כל המחלות שיש בקיר הוא מקבל. באו המומחים מוורשה ואמרו – "אין ברירה, הדבר היחיד שאפשר לעשות זה להרוס את בית החולים מהשורש ולבנותו מחדש – שום דבר אחר לא יעזור!" אמר ר' אליהו לאפיאן – עפ"י זה הבנתי מה שנאמר בפרשת נח – "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ"; כל העולם היה מושחת. וכדי לתקן את העולם, היה הקב"ה צריך להציף את כל העולם במים רותחים, כדי שלא ישאר שום 'חיידק'. אם הקב"ה היה פותח בור וכולם היו נכנסים לתוכו, זה לא היה עוזר. כי לכאורה למה צריך מבול, יכל היה הקב"ה לעשות איתם מה שעשה עם קרח ועדתו. אבל התשובה פשוטה – אם הכל רקוב מהיסוד, אין דרך אחרת, חייבים להציף את כל העולם- עד היסוד. (ברוך שאמר בשם 'לב אליהו')

כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו, יג)

כתב רש"י "לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל", וצריך ביאור הרי היה שם חטאים גדולים כגילוי עריות, ומדוע נחתם דינם דווקא על הגזל? מסביר ה"מלוא העומר" על פי דברי חז"ל שאין הקב"ה פוגע תחילה בגוף, אלא קודם בממון. אבל כאן שהממון לא היה שלהם שהרי כספם היה גזול לכך הקב"ה פגע בגופם, נמצא שבגלל הגזל נחתם דינם לכיליון.

וישלח את הערב (ח, ז)

יש להתבונן למה שלח נח שני עופות הללו דוקא **עורב ויונה** והלא יש הרבה עופות שפורחים טוב יותר מהם, ועוד קשה: מנין היה רשות לנח להוציאם מן התבה לפני זמן היציאה לכולם בדבר ה'?

וכתב ההעמק דבר שלכן היה נראה לפי הפשט, שהעורב והיונה הללו לא היו מן הזוגות שנכנסו להחיות זרע בדבר ה', אלא בשביל שהיה נח לפני מי המבול כאחד מן השרים שמנהגם היה גם אז לגדל עורבים ויונים כמבואר בשבת (קכח:) ונכנסו גם המה לתבה במאמר ה' 'בא אתה וכל ביתך', והיה מנהג העורב הגדל בבית שלא לשלחו במרחקים, מה שאין כן יונה, זה דרכה להתלמד לכך לשאת מכתבים למרחוק ולהביא בחזרה איזה דבר בפיה, על כן כששלח נח את העורב ובראותו מים סביב התיבה לא הלך למרחוק אלא יצא ושוב כמה פעמים סמוך לתבה, מה שאין כן היונה המלומדת להביא דבר שליחות גם מרחוק, לכן כתוב בה 'וישלח את היונה **מאתו**' שמשמעו שתתרחק מחברתו, כי תעוף גם למרחוק.

והנה עלה זית טרף בפיה (ח, יא)

מקשים העולם איך ידע נח על ידי העלה שקלו המים, והלא יכול להיות שמצאה היונה אותו עלה זית תלוש על המים, כי כן דרך העלים התלושים שהם צפים והולכים על פני המים. וכתב הרא"ש שיש לומר שלשון 'טרף' משמע מן המחבר מבריתו, וכן לשון חז"ל 'טורף ואוכל ואינו ממתין עד שימות' משמע מחיים וממקום גדולו ולכך ידע שתלש העלה מן האילן וכי קלו המים.

[ולכאורה עדיין יש לעיין, כי אכן כך הפסוק מעיד שהיה זה עלה שתלשה היונה, מכך שכתוב 'טרף' אבל עדין מנין ידע זאת נח? וכי מי אמר לו מלה זו. ואולי נכר היה בעלה סימני התלישה במקורה של היונה. או שמא הכונה היא שמתוך העלה עצמו נכר היה שהוא 'טרף', שנתלש ממש זה מקרוב, ועל ידי היונה, וזה מכח טריות העלה]. (בני בינה)

אבי מלכה ואבי יסכה (יא, כט)

כתב רש"י "יסכה זו שרה על שם שסוכה ברוח הקודש ושהכל סוכין ביופיה". לכאורה נראה שזה שני טעמים מדוע נקראת יסכה, ברם אומר הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל אפשר לפרש שהכל טעם אחד. שהנה מצינו בפרשת ויצא (כט, יז) "ועיני לאה רכות" ופירש רש"י שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשיו לפי שכולם אמרו הגדולה לגדול והקטנה לקטן ולפיכך בכתה ולא היתה יפת תואר ומראה. וא"כ גם כאן הרי אברהם ונחור שניהם היו אחים ואברהם הוא הגדול ונחור הוא הקטן ובמקביל שתי בנותיו של הרן מילכה גדולה משרה, וא"כ היתה צריכה שרה לחשוש שמא תפול בגורלו של נחור שהרי קטנה לקטן ומרוב בכיות היתה מאבדת את יופיה, אך מכיון שהיתה סוכה ברוח הקודש וידעה שתהיה אשת אברהם לא בכתה ולכן נשארה יפה והכל סוכין ביופיה.

תחילה – היה 'אדם'!

אֱלֹה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ (ו', ט')

לכאורה, אם נתבונן בפסוק זה, נמצא כי המילה 'איש' – מיותרת, שכן די היה אילו נכתב: "נח צדיק תמים היה בדורותיו"! מדוע בכל זאת מוסיפה התורה את המילה 'איש'? על איזו תוספת מעלה היא נועדה להורות?

הבה נתבונן במעשים הבאים, מבית מדרשו של גאון המוסר רבי ישראל סלנטר זי"ע, ומתוכם נמצא תשובה לפליאתנו: המעשה הראשון, התרחש ביום השנה לפטירת אביו של הגרי"ס. רבי ישראל התכוון כמובן לומר קדיש באותו היום לעילוי נשמתו של אביו, אולם או אז התברר לו, כי בין המתפללים ישנו אחד שהיום חל יום השנה לפטירתה של בתו, וכי אף הוא מבקש לזכות ב'קדיש' לעילוי נשמתה!

מבחינה הלכתית, כמובן, היתה לגרי"ס קדימה על פני אותו יהודי, שהרי במקרה שלו – מדובר היה בחיוב מן הדין. ובכל זאת: כאשר הבחין באותות צער על פניו של אותו יהודי, שהתברר לו כי לא יזכה לומר 'קדיש' אחר בתו – לא היסס רבי ישראל אפילו לרגע: הוא ויתר על זכותו לטובת האב השכול!

המתפללים, השתאו לנוכח המעשה: כלום יעלה על הדעת שרבי ישראל סלנטר יחמיץ את הזכות לומר קדיש ביום פטירתו של אביו? הלא מדובר במצוה של 'כיבוד אב', ועילוי נשמה לנפטר! אולם לשאלתם, הסביר רבי ישראל ואמר: "דעו לכם, כי גדולה זכות זו שנתגלגלה על ידי אבי, לגמול חסד עם אדם מישראל – **יותר ממאה קדישים!**"...

ועוד מעשה מבית מדרשו של הגרי"ס סלנטר: בתקופת אלמנותו, התגורר רבי ישראל בביתו של אחד מעשירי קובנא שנמנה על מקורביו. באחד הימים, הבחינו בני הבית כי רבי ישראל נוטל את ידיו בשיעור מצומצם של מים, כדי רביעית בדיוק, בו בזמן שדלי מלא של מים היה מזומן לפניו... סקרנותם של בני הבית גברה עליהם, הם מיהרו לשאול את רבי ישראל לפשר הנהגתו – תוך שהם מציינים את ההלכה הידועה על פיה מן הראוי להדר וליטול ידיים בשפע של מים, ואילו הוא השיב והסביר: "פשוט מאד... ביתכם, כידוע, ניצב במעלה ההר, בעוד הבאר נמצאת בעמק... הבחנתי כי המשרתת, שכבר אינה צעירה לימים, נאלצת ללכת שוב ושוב אל הבאר ולהתאמץ בסחיבת המים, תוך שהיא כמעט קורסת תחת כובד המשא... מעתה, אמרתי לעצמי: "אמנם ישנו הידור בנטילת ידיים במים בשפע... אולם להדר במצוות על חשבון כתפיהם השבורות של אחרים – אין זה ראוי!"...

ולסיום, עוד סיפור אחרון: היה זה כאשר התארח רבי ישראל באחת העיירות, ואחד מתלמידיו האמידים ניגש להזמינו להתארח אצלו בסעודת ליל שבת. לאחר שחקר את בעל הבית על אודות הנהגת שולחנו, ושמע כי הינו מקפיד על כל דקדוקי הכשרות, כאשר אף המבשלת הינה אלמנה בת טובים, כשרה וצנועה; ולאחר שזכה אף לתיאור אודות הסעודה המרוממת המתובלת בדברי תורה ובזמירות בשפע – נענה רבי ישראל להזמנה, אולם בתנאי קודם למעשה: שהסעודה לא תמשך יותר מאשר שעתיים...

בלית ברירה, ניאות התלמיד לקבל את התנאי, ואכן, הסעודה התנהלה בזריזות, כאשר המנות מוגשות בזו אחר זו, ובתוך כשעתיים כבר מובאים אל השולחן 'מים אחרונים'. רק אז, העז התלמיד לפנות אל רבו ולשאול: "רבי, וכי מה פגם מצא רבי בהנהגת שולחני, עד שביקש כי אקצר בסעודה לכדי שעתיים בלבד – לא יותר?".

במקום תשובה, ביקש הגרי"ס מבעל הבית כי יקרא למבשלת האלמנה, ומשזו הגיע – פנה אליה ואמר בהתנצלות: "סלחי לי, גברת, על שהטרחתי אותך הערב להגיש את המנות במהירות בזו אחר זו!". ואילו המבשלת נענתה על אתר והשיבה: "אדרבה, רבי... ברכות יחולו על ראשו! הלואי שיתארח בביתנו מדי שבוע בשבוע! בכל שבת – בעל הבית מאריך בסעודה עד לשעות מאוחרות, ואני – ברכי כבר כושלות מרוב עייפות... אולם השבוע, הודות לבקשתו של הרבי, הנה כבר הסתיימה הסעודה – ואני יכולה לפנות אל ביתי ולתת מנוח לעצמותי!".

כעת, פנה רבי ישראל אל תלמידו ואמר לו: "אתה מבין? להאריך בסעודה, לומר דברי תורה ולזמר זמירות שבת בקול ערב – הרי זו הנהגה ישרה ויפה... אולם במה דברים אמורים? כאשר היא אינה פוגעת באחרים!"...

הנה כי כן. זה אמנם המסר העולה מבין כל המעשים כולם: הידור במצוות – הפלא ופלא... אבל לא על חשבון אחרים! תחילה – צריך האדם להיות 'איש', להיות 'בן אדם', ורק לאחר מכן – יכול הוא להיות 'צדיק תמים'!

בכך, משבחת התורה הקדושה את נח, שהיה 'איש' – ולאחר מכן 'צדיק תמים', ולא חס וחלילה להיפך...

פינת ההלכה

היין של החתן וספק הברכה של השוער

שאלה: משפחת צביון אירסו את ביתם, בשעה טובה ומוצלחת! את החתן הם הזמינו לשבת. לפני שבת בא החתן ובידו מתנות לבני המשפחה וכן הוא הביא יין משובח ביותר ואמר שאצלם נוהגים לשתות בסעודת שבת אחר אכילת הדגים יין כדי לעשות הפסק בין הדגים לאכילת הבשר. בסעודת שבת לאחר אכילת הדגים, אחי הכלה הביא לשולחן את היין ואמר לאביו "הנה היין שהביא מוטי החתן, אולי נשתה 'לחיים'"? הרב צביון מזג לכוסיות מהיין והגיש לחתנו ולבני המשפחה, ואז... הוא הסתפק האם עליו לברך על היין הן הוא אינו נוהג לשתות יין באמצע הסעודה, ורק עתה לכבוד החתן הוא שותה ואולי לא יצא ידי חובה על היין בברכתו בקידוש?

תשובה: מכיון שהרב צביון אינו רגיל לשתות יין בסעודה, א"כ הוא לא התכוון לצאת בברכה בקידוש ידי חובה על היין שבתוך הסעודה וממילא עליו לברך שוב על יין זה. אולם חתנו שרגיל לשתות יין, יצא ידי חובה בברכת הקידוש שבירך הרב צביון על היין שבתוך הסעודה ואינו צריך **לברך שוב.** (שערי הברכה פ"ח סעי' כ"ט)

מזל טוב

<u>מרכז העיר:</u> משפחת רויך להולדת הבת משפחות ועקנין-אברהם-הרב שהרבני להולדת הבן הנכד הנין

משפחת משה צ'רבוניץ להולדת הבת משפחת ציטרינבוים לאירוסי הבת משפחת לב לאירוסי הבן משפחת הוכהויזר לאירוסי הבן

<u>גני הדר:</u> משפחות כוכבי-טננבוים להולדת הבן הנכד משפחות קנר-פרדמן (מרכז העיר) להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

משפחות סלומון – טפר (מרכז העיר) לנשואי הבת הנכדה משפחות מליק-סברדלוב להולדת הבת הנכדה

משפחות גראב-קצנלבוגן (מרכז העיר) לאירוסי הבן הנכד משפחות הירש-ברונר לאירוסי הבת הנכדה

סגולתי

מגזין הבטאון המשגיח

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 74

שבת פרשת נח - תשפ"ז

דברי התורה מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

סגולות לחודש חשון

נבהיר כי הסגולות נלקטו ממקורות שונים והדברים מוגשים למעיינים הנכבדים ואין המערכת אחראית על תוכנם ו\או אמיתותם כלל (טל"ח)

סגולת ה–40 יום רצופין

סְגֻלָּה נִפְלָאָה כַּמּוּבָא בִּתְשׁוּבוֹת וְהַנְהָגוֹת לְמָרָן פּוֹסֵק הַדּוֹר הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל הָרַב מֹשֶׁה שְׁטֶרְנְבּוּךְ שְׁלִיטָ"א

וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם (ה,ו)

בְּמִסְפַּר "אַרְבָּעִים יוֹם" רְצוּפִין יֵשׁ יְסוֹד גָּדוֹל, וְקִבַּלְנוּ שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ ח"ו צָרָה בְּפַרְנָסָה אוֹ בְּשִׁדּוּכִים אוֹ בִּבְרִיאוּת וְכַדּוֹמֶה, יִכָּנֵס אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת יוֹם יוֹם וְיֹאמַר סֵפֶר אֶחָד מִתּוֹךְ חֲמִשָּׁה סִפְרֵי הַתְּהִלִּים, (וְקַל לְקַיְּמוֹ בְּסֵפֶר רְבִיעִי שֶׁהֵן פְּרָקִים צ– קז), וְיַקְדִּים וְיֹאמַר לִפְנֵי תְּפִלָּתוֹ שֶׁהוּא מְנַדֵּב בַּל"נ לִצְדָקָה אֲפִלּוּ פְּרוּטָה, וּכְשֶׁיִּגְמֹר אֲמִירַת תְּהִלִּים יֹאמַר אֶת בַּקָּשָׁתוֹ, וְיוֹסִיף שֶׁבַּל"נ כְּשֶׁיּוֹשִׁיעַ לוֹ הַקב"ה יֹאמַר כָּל "נִשְׁמַת כָּל חַי", וְסִפְּרוּ לִי מִכַּמָּה אֲנָשִׁים וְנָשִׁים שֶׁנּוֹשְׁעוּ עַל יְדֵי זֶה. הַסְּגֻלָּה הִיא בְּאֹפֶן שֶׁכְּנִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת כְּשֶׁבָּא לְהִתְפַּלֵּל תְּהֵא אַךְ וְרַק

לְהִתְפַּלֵּל עַל דָּבָר זֶה לְבַד, וְלִפְנֵי שֶׁיֹּאמַר תְּהִלִּים יִתֵּן אוֹ יִתְנַדֵּב בְּפִיו לְצְדָקָה, וּלְאַחַר שֶׁאָמַר אֶת הַתְּהִלִּים יִתְחַיֵּב בַּל״נ לוֹמַר נִשְׁמַת לְכָשֶׁיְּשַׁע. (וּבְשַׁבָּת קֹדֶשׁ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִתֵּן צְדָקָה, יִתְחַיֵּב עַכְ״פ לִתֵּן פְּרוּטָה לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וּכְשֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל צְרָכִים גַּשְׁמִיִּים לֹא יִתְפַּלֵּל לַהֲדָיָא רַק עַל צְרָכָיו הַגַּשְׁמִיִּים מִשּׁוּם שֶׁאָסוּר לְהִתְפַּלֵּל עַל צְרָכָיו הַגַּשְׁמִיִּים בְּשַׁבָּת, אֲבָל יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּאֹפֶן כְּלָלִי שֶׁהַקב״ה יְמַלֵּא לוֹ כָּל צְרָכָיו וּבִכְלָל זֶה גַּם פַּרְנָסָה). וְאִם לֹא נַעֲנָה יַחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל, שֶׁלִּפְעָמִים הַקב״ה מְעַכֵּב אֶת הַיְשׁוּעָה כְּיָוֹן שֶׁרוֹצָה לִשְׁמֹעַ עוֹד תְּפִלּוֹת, וְדַע עוֹד, דְּאַף שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת יֵשׁ תּוֹעֶלֶת בַּסְּגֻלּוֹת שֶׁקִּבַּלְנוּ מִקַּדְמוֹנִים, הַיְנוּ כְּשֶׁהַמַּצָּב הוּא רַק בְּגֶדֶר ״פֶּסֶק״ בְּשָׁמִים שֶׁמְּקוֹרוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹהַ״כ, וְאָז בִּתְחִנּוֹת וְכַ״ש בִּבְכִיּוֹת מְבַטְּלִין הֶפְסֵק וְנֶהְפַּךְ לְטוֹבָה, וְכֵן מוֹעִיל לְצָרֵף לָזֶה מִסְּגֻלּוֹת הַמְקֻבָּלִים, אֲבָל לִפְעָמִים זֶהוּ בְּגֶדֶר ״גְּזֵרָה״ מִמְּרוֹמִים, וְאֶת זֹאת קָשֶׁה מְאֹד לְבַטֵּל וְצָרִיךְ לְהֶפֶךְ אֶת מַעֲשָׂיו לְהֵעָשׂוֹת כְּאִישׁ אַחֵר, וְזֶהוּ כַּוָּנַת הַפִּיְטָן בַּעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מַלְכוּת (בְּמוּסַף יוה״כ) שֶׁבִּקְּשׁוּ תְּנָה לוֹ שְׁלוֹשָׁה יָמִים שֶׁנֵּדַע אִם ״נִגְזַר״ הַדָּבָר מִמְּרוֹמִים.

(נלקט מִתּוֹךְ עָלוֹן לִקְרַאת שַׁבָּת מַלְכְּתָא – נח, פֵּ״ה גְּלָיוֹן 454)

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת נח שנת תשפ"ז

גליון מספר 998

נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו (ו, ט)
בְּדֹרֹתָיו - יֵשׁ מְרַבּוֹתֵינוּ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח. כָּל שֶׁכֵּן, שֶׁאִלּוּ הָיָה בְּדוֹר צַדִּיקִים הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר. וְיֵשׁ שֶׁדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְגָנַאי לְפִי דּוֹרוֹ הָיָה צַדִּיק וְאִלּוּ הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם לֹא הָיָה נֶחְשָׁב לְכְלוּם (רש"י)
בְּ'לְקוּטֵי יְהוּדָה' מוּבָאוֹת בְּשֵׁם רַבִּי **שְׁמוּאֵל שְׁמַרְיָהוּ מֵאוֹסְטְרוֹבְצָא** שִׁתֵּי קְשָׁיוֹת עַל כָּךְ: רִאשִׁית, אִם אֶפְשָׁר לִדְרוֹשׁ אוֹתוֹ לְשֶׁבַח - מַדּוּעַ יֵשׁ הַדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְגָנַאי?
שֵׁנִית, רש"י אוֹמֵר: "וְאִלּוּ הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם לֹא הָיָה נֶחְשָׁב לִכְלוּם" - מַדּוּעַ לֹא הָיָה נֶחְשָׁב לִכְלוּם, הֲלֹא אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁאַבְרָהָם הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר מִמֶּנּוּ?!
אֶלָּא, שֶׁקַּיְמוֹת שְׁתֵּי דְּרָכִים בַּעֲבוֹדַת ה':
דֶּרֶךְ אַחַת הִיא עַל פִּי חֶקְרָה, שֶׁמִּתּוֹכָהּ מַגִּיעִים לֶאֱמוּנָה. וְהַדֶּרֶךְ הַשְּׁנִיָּה הִיא בֶּאֱמוּנָה תְּמִימָה, מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה עַצְמָהּ, לְלֹא כָּל חֲקִירוֹת.
הַדֶּרֶךְ הַמְעֻלָּה מִבֵּין הַשְּׁתַּיִם הִיא הַדֶּרֶךְ שֶׁל הָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה.
מָרָן הָרַב שָׂרָ"ה זצ"ל הֵבִיא אֶת דִּבְרֵי **הֶחָסִיד יַעַב"ץ** הַנּוֹדָעִים, שֶׁבְּעֵת גְּרוּשׁ סְפָרַד הָיוּ כָּאֵלּוּ שֶׁהָלְכוּ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ וְנִשְׁחֲטוּ, אוֹ שֶׁבָּרְחוּ וּמֵתוּ בַּיָּם, וְהָיוּ שֶׁלֹּא עָמְדוּ בַּנִּסָּיוֹן וְהֻמְרוּ דָּתָם, וַאֲפִלּוּ רַק לְמַרְאִית הָעַיִן.
וּרְאֵה זֶה פֶּלֶא: אֵלֶּה שֶׁעָסְקוּ בַּחֲקִירוֹת - לֹא הִצְלִיחוּ לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן וְהֻמְרוּ דָּתָם, וְאִלּוּ הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים, וְהַנָּשִׁים הַפְּשׁוּטוֹת, בַּעֲלֵי הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה וְהַתְּמִימָה - דַּוְקָא הֵם עָמְדוּ בַּנִּסָּיוֹן!
אָמְנָם, לֹא תָּמִיד אֶפְשָׁר לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה, שֶׁכֵּן לְעִתִּים קָיְמִים מַצָּבִים שֶׁל חֹסֶר בְּרֵרָה, כְּמוֹ קַטְטָרְנוּת שֶׁל אֶפִּיקוֹרְסִים, וְחוֹבָתֵנוּ הִיא - "דַּע מַה שֶּׁתָּשִׁיב לְאֶפִּיקוֹרוֹס". אַךְ עָלֵינוּ לָדַעַת שֶׁמִּלְכַּתְּחִלָּה לֹא זוֹ הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר.
לְנֹחַ, שֶׁהָיָה בְּדוֹר שֶׁל אֶפִּיקוֹרְסִים, לֹא הָיְתָה, כְּכָל הַנִּרְאֶה, כָּל בְּרֵרָה, וְהָיָה עָלָיו לַעֲסֹק בַּחֲקִירוֹת. אַךְ אַבְרָהָם אָבִינוּ צָעַד בְּדַרְכָּהּ שֶׁל הָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה. כְּפִי שֶׁאוֹמֵר הַפָּסוּק לְקַמָּן (יב, ה): "וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן", וְתִרְגֵּם **אוּנְקְלוֹס**: "וְאֶת הַנֶּפֶשׁ - וְיָת נַפְשָׁתָא דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרָיְתָא בְּחָרָן". כְּלוֹמַר דַּרְכּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם הָיְתָה מִתּוֹךְ שִׁעְבּוּד לְתוֹרָה, לְלֹא כָּל חֲקִירוֹת.
זֹאת, אִם כֵּן, כַּוָּנַת רש"י: יֵשׁ שֶׁדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח - בֶּאֱמֶת בְּדוֹרוֹ הָיָה נֹחַ מְשֻׁבָּח, אֲבָל אִם הָיָה בַּדּוֹר שֶׁל אַבְרָהָם, בְּדוֹר שֶׁל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, הוּא לֹא הָיָה נֶחְשָׁב לִכְלוּם. כִּי לְעֻמַּת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה אֵין הַחֲקִירָה נֶחְשֶׁבֶת לִמְאוּמָה!

וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹקִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס... וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס (ו, יא-יג)
'וַתִּשָּׁחֵת' - לְשׁוֹן עֲרָוָה וַעֲבוֹדָה זָרָה... 'וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס' - גָּזֵל... 'קֵץ כָּל בָּשָׂר' - כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא זְנוּת וַעֲבוֹדָה זָרָה, אַנְדְּרָלְמוּסְיָה בָּאָה לָעוֹלָם וְהוֹרֶגֶת טוֹבִים וְרָעִים. 'כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס' - לֹא נֶחְתַּם גְּזַר דִּינָם אֶלָּא עַל הַגָּזֵל (רש"י)
פֵּרֵשׁ **הַמַּלְבִּי"ם**: "וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹקִים" - כָּל זְמַן שֶׁחֲטָאֵיהֶם הָיוּ בֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, הָיָה הַקב"ה מַעֲבִיר חַטָּאתָם וּמוֹחֵל לָהֶם. אֲבָל "וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס" - מִשֶּׁעָה שֶׁחֲטָאוּ בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אִי אֶפְשָׁר לִמְחֹל לָהֶם עוֹד, וּכְבָר נֶחְתַּם גְּזַר דִּינָם.
זֶהוּ שֶׁאוֹמֵר הַכָּתוּב"ה לְנֹחַ: "קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי", וּמַדּוּעַ? "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס".

קֵץ כָּל-בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי-מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס (ו, יג)
הַכָּתוּב"ה מוֹדִיעַ לְנֹחַ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הָעוֹלָם.
מַה קָּרָה?
הָעִנְיָן הוּא כָּךְ, אוֹמֵר רַבִּי **יְחֶזְקֵאל אַבְרָמְסְקִי** זצ"ל: בְּכָל חֶבְרָה מִתְקַיֶּמֶת וַדַּאי שֶׁיֶּשְׁנָם גַּם פּוֹשְׁעִים, אַךְ רֹב אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם נוֹהֲגִים כַּשּׁוּרָה, וְאֶת אֵלּוּ הַסּוֹטִים מִן הַדֶּרֶךְ דָּנִים בְּבָתֵּי הַמִּשְׁפָּט.
הַבְּעָיָה הַגְּדוֹלָה הִיא, כַּאֲשֶׁר הַפֶּשַׁע הוֹפֵךְ לְהִיוֹת נוֹרְמָה, מַעֲשֶׂה חֻקִּי. מֵהַיּוֹם מֻתָּר לְכֻלָּם לְעַשֵּׁן סַמִּים. מַה קָּרָה? הַפֶּשַׁע הָפַךְ לְנוֹרְמָה.
- רַק אֱלֹקִים רָאָה זֹאת.
וּמַדּוּעַ הֵם עַצְמָם לֹא רָאוּ זֹאת? כִּי הַפֶּשַׁע הָפַךְ לִהְיוֹת נוֹרְמָה מְקֻבֶּלֶת בָּאָרֶץ.
אֵיךְ רוֹאִים שֶׁכָּךְ אָכֵן הָיָה?
שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ".
אָמַר אֱלֹקִים: אִם הַחֶבְרָה בִּכְלָלוּתָהּ מִתְקַנֶּנֶת, רַק יֶשְׁנָם פֹּה וָשָׁם פּוֹשְׁעִים, נִתֵּן לְטַפֵּל בָּהֶם, אֲבָל אִם הַהִשְׁחָתָה הָפְכָה לִהְיוֹת צוּרַת הַחֶבְרָה כֻּלָּהּ - אֵין בְּרֵרָה אֶלָּא לַהֲרֹס הַכֹּל וְלִבְנוֹת עוֹלָם חָדָשׁ - "קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי"!

וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל (ז, ז)
אַף נֹחַ מִקְּטַנֵּי אֲמָנָה הָיָה מַאֲמִין וְאֵינוֹ מַאֲמִין שֶׁיָּבֹא הַמַּבּוּל וְלֹא נִכְנַס לַתֵּבָה עַד שֶׁדְּחָקוּהוּ הַמַּיִם (רש"י).
רש"י מְדַקְדֵּק מִלְּשׁוֹן הַפָּסוּק **"מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל"**, שֶׁנֹּחַ נִכְנַס לַתֵּבָה רַק כַּאֲשֶׁר דְּחָקוּהוּ הַמַּיִם, וּמִכָּאן הִסִּיק שֶׁאַף הוּא מִקְּטַנֵּי אֲמָנָה הָיָה, וְאִלּוּ הַתּוֹרָה עַצְמָהּ (ו, ט) מְעִידָה עָלָיו: **"נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה"** - הֵיכָן?!
אוֹמֵר עַל כָּךְ הַיַּעַן וָאֹמֶר, **רַבִּי וָוה'** (פָּרָשַׁת וָאֵרָא, **דִּבְרֵי חֲנוֹךְ**), שֶׁהִנֵּה, מָצָאנוּ בְּיוֹנָה הַנָּבִיא שֶׁשֵּׁרֵב לְקַבֵּל אֶת הַשְׁלִיחוּת לְנִינְוֵה וּבָרַח (יוֹנָה א, ג), מַדּוּעַ? הַאֻמָּנָם מִפְּנֵי שֶׁלֹּא רָצָה לְצֵאת לְדַבֵּר ה'? לֹא וָלֹא! מַדּוּעַ בְּכָל זֹאת סֵרֵב? מְפָרֵשׁ שָׁם **רש"י**: "וּמָה רָאָה יוֹנָה שֶׁלֹּא רָצָה לֵילֵךְ אֶל נִינְוֵה? אָמַר, הַגּוֹיִים קְרוֹבֵי תְּשׁוּבָה הֵם (בְּנָקֵל מִשְׁתַּכְנְעִים לַחְזֹר בִּתְשׁוּבָה), אִם אֹמַר לָהֶם וְיַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה, נִמְצֵאתִי מְחַיֵּב אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין שׁוֹמְעִים לִדְבָרֵי הַנְּבִיאִים".
וְאַף נֹחַ, אֵין הַכַּוָּנָה בְּדִבְרֵי רש"י "נֹחַ מִקְּטַנֵּי אֲמָנָה הָיָה", שֶׁלֹּא הֶאֱמִין לִדְבָרֵי ה', אֶלָּא שֶׁהוּא סָבוּר הָיָה שֶׁדּוֹרוֹ יָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, כִּי הַגּוֹיִים קַלֵּי תְּשׁוּבָה הֵם, וְלָכֵן לֹא הֶאֱמִין בְּבוֹאוֹ שֶׁל הַמַּבּוּל עַד שֶׁדְּחָקוּהוּ הַמַּיִם.

וַיִּשָּׁאֵר אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה (ז, כג)
לְבַד נֹחַ, זֶהוּ פְּשׁוּטוֹ. וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה: הָיָה גּוֹנֵחַ וְכוֹהֶה דָּם מִטַּרַח הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאַחַר מְזוֹנוֹת לַאֲרִי וְהִכִּישׁוֹ (רש"י)
מַדּוּעַ דַּוְקָא הָאֲרִי הִכִּישׁ אֶת נֹחַ?
שָׁמַעְתִּי בְּאוּר נֶחְמָד בָּזֶה. חֲרִי נֹחַ הִכְנִיס לַתֵּבָה רַק אֶת מַה שֶּׁהָיָה מֻתָּר לוֹ עַצְמוֹ לֶאֱכֹל, וּמֵאַחַר וּלְנֹחַ אָסוּר הָיָה לֶאֱכֹל בָּשָׂר לִבְנֵי הַמַּבּוּל, לָכֵן הִכְנִיס לְשָׁם יֶרֶק.
דָּא עָקָא, שֶׁאֲרִיֵה, כַּיָּדוּעַ, אֵינוֹ אוֹכֵל יֶרֶק, רַק בָּשָׂר.
נֹחַ עָשָׂה, אַפּוֹא, חֶשְׁבּוֹן לְעַצְמוֹ: אִם אֶתֵּן לוֹ יֶרֶק הוּא לֹא יֹאכַל אוֹתוֹ. עָלַי לְהַרְעִיב אוֹתוֹ, וְאָז כְּשֶׁיִּהְיֶה רָעֵב, בְּלֵית בְּרֵירָה יִסְכִּים לֶאֱכֹל גַּם אֶת הַיֶּרֶק.
וְאָכֵן כָּךְ הָיָה. שֶׁלֹּא כִּשְׁאָר הַחַיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת שֶׁקִּבְּלוּ אֶת מְזוֹנָן בַּזְּמַן, אֶת הָאֲרִיֵה הִרְעִיב נֹחַ בְּכַוָּנָה תְּחִלָּה, וּכְשֶׁבָּא לָתֵת לוֹ אֶת

הַיְרָקוֹת, הָאַרְיֵה כְּבָר הָיָה נִרְגָּז בְּיוֹתֵר- הֵיכָן הָיָה נֹחַ עַד עַתָּה, מַדּוּעַ לֹא הֵבִיא לוֹ אֶת מְזוֹנוֹ, לָכֵן הִכִּישׁוֹ.

טַעַם נוֹסָף מַדּוּעַ דַּוְקָא הָאֲרִי הִכִּישׁוֹ, בֹּאֲר **הָרַב מְאוֹסְטְרוֹבְצָא** בְּדַרְכּוֹ רָמָז, וְזֹאת עַל פִּי דִּבְרֵי הַגְּמָרָא (יוֹמָא כב ע"ב):

"תַּנְיָא: חֲמִשָּׁה דְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּאֵשׁ שֶׁל מַעֲרָכָה: רְבוּצָה כַּאֲרִי, וּבָרָה כַּחַמָּה וְיֵשׁ בָּהּ מַמָּשׁ וְאוֹכֶלֶת לַחִין כְּיבֵשִׁין וְאֵינָהּ מַעֲלָה עָשָׁן... רְבוּצָה כַּאֲרִי: וְהַתַּנְיָא, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא סְגָן הַכֹּהֲנִים: אֲנִי רְאִיתִיהָ וּרְבוּצָה כְּכֶלֶב! לֹא קַשְׁיָא: כָּאן בְּמִקְדָּשׁ רִאשׁוֹן כָּאן בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי".

בֵּאוּר הָעִנְיָן כָּךְ הוּא: הָאֲרִיֵה, מֻחְמֶצֶת גְּבוּרָתוֹ הָאֲדִירָה, אַף אֶחָד אֵינוֹ מְנַסֶּה לָרִיב אִתּוֹ כְּלָל. בְּכֹחוֹ, אִם כֵּן, לְהָנִיס כָּל אוֹיֵב וּמִתְנַכֵּל מִבֵּית אֲדוֹנוֹ וּלְהָגֵן עָלָיו הֲגָנָה מֻלְאָה. לְעֻמַּת זֹאת הַכֶּלֶב - לוֹ אֵין כֹּחַ לְהָגֵן עַל הָאָדָם. הוּא רַק מֵעִיר אֶת בְּעָלָיו מֵהַשָּׂנָה וּמְיַדֵּעַ אוֹתוֹ כִּי הִגִּיעוּ גַּנָּבִים לְבֵיתוֹ.

בַּיִת רִאשׁוֹן- קְדֻשָּׁתוֹ הָיְתָה כֹּה גְּדוֹלָה, שֶׁהָיָה מֻגָּן עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ עֲבֵרוֹת. לְעֻמַּת זֹאת בַּיִת שֵׁנִי הָיְתָה בּוֹ קְדֻשָּׁה, אַךְ רַק בְּדַרְגָּה כָּזוֹ שֶׁהִסְפִּיקָה לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם וְלֹא לִמְנֹעַ מִמֶּנּוּ בְּפֹעַל לַחֲטֹא..

נֹחַ נָהַג, כִּבְיָכוֹל, כְּמוֹ הַכֶּלֶב. הוּא לֹא הֵגֵן עַל בְּנֵי דּוֹרוֹ, רַק נִסָּה לְעוֹרֵר אוֹתָם לָשׁוּב. לָכֵן בָּא הָאֲרִי וְהִכִּישׁ אוֹתוֹ, לְהוֹכִיחוֹ: מַדּוּעַ לֹא נָהַגְתָּ כְּמוֹ הָאֲרִי הַמֻּגָּן עַל בְּעָלָיו, וְאַף אַתָּה, הָיָה לְךָ לְהָגֵן עַל בְּנֵי דּוֹרְךָ!

וַיְשַׁלַּח אֶת הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ (ח, ז)

יָצוֹא וָשׁוֹב – הוֹלֵךְ וּמַקִּיף סְבִיבוֹת הַתֵּבָה, וְלֹא הָלַךְ בִּשְׁלִיחוּתוֹ, שֶׁהָיָה חוֹשְׁדוֹ וְכוּ' (רש"י).

לְשֵׁם מָה שָׁלַח נֹחַ אֶת הָעוֹרֵב? בְּפַשְׁטוּת הָיָה נִרְאֶה, כְּדֵי שֶׁיִּבְדֹּק עֲבוּרוֹ אִם עֲדַיִן יֵשׁ מַיִם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. אוּלָם אִם נִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב נִרְאֶה שֶׁהַדְּבָרִים אֵינָם מְדֻיָּקִים, שֶׁכֵּן רַק לְגַבֵּי הַיּוֹנָה נֶאֱמַר: **"וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"** (שָׁם ח)", אֲבָל בָּעוֹרֵב לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא: **"וַיְשַׁלַּח אֶת הָעֹרֵב"**, וּכְלָל לֹא הֻזְכְּרָה הַסִּבָּה.

אוֹמֵר **הָ"אוֹר הַחַיִּים"** הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין זוֹ הַסִּבָּה לִשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל הָעוֹרֵב, אֶלָּא הַסִּבָּה הִיא, מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹרֵב הִתְנַהֵג בְּתֵבָה שֶׁלֹּא כַּשּׁוּרָה, וּלְפִיכָךְ שִׁלְּחוֹ מִיָּד עִם פְּתִיחַת הַחַלּוֹן, כְּלוֹמַר גָּרְשׁוֹ מִשָּׁם.

וְאִם נִשְׁאַל, הֲרֵי הָעוֹרֵב לֹא הָיָה הַיָּחִיד, גַּם חָם בְּנוֹ שֶׁל נֹחַ וְגַם הַכֶּלֶב, נֶהֱגוּ שֶׁלֹּא כַּשּׁוּרָה, וּמַדּוּעַ הֵם לֹא נִשְׁלְחוּ מִן הַתֵּבָה בְּאוֹתָהּ הִזְדַּמְנוּת שֶׁהָעוֹרֵב נִשְׁלַח הֵיטֵב? שָׁנִים רַבּוֹת סָבוּר הָיִיתִי שֶׁהַסִּבָּה הִיא מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹרֵב יָכוֹל הָיָה לִהְיוֹת בַּחוּץ גַּם אִם לֹא יָבְשׁוּ הַמַּיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לָעוּף בְּכָנְפָיו וְלִמְצֹא לְעַצְמוֹ אֵיזֶשֶׁהוּ מָקוֹם מְנוּחָה. לֹא כֵּן חָם וְהַכֶּלֶב, שֶׁאֵינָם מְסֻגָּלִים לִשְׂחוֹת זְמַן רַב בַּמַּיִם, וּמִיַּד לְאַחַר מִכֵּן בְּוַדַּאי יִטְבְּעוּ וְיָמוּתוּ, וְלֹא הָיְתָה לְנֹחַ רְשׁוּת לְגָרֵם לָהֶם לָמוּת.

וְהִנֵּה, בְּסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא עָלְתָה בְּדַעְתִּי בְּאוֹר נוֹסָף בְּעִנְיָן זֶה. עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קמז, ט) **"נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ, לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ"**, אוֹמֵר רש"י: "פֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, שֶׁהוּא אַכְזָרִי עַל בָּנָיו וְהַקָּבָ"ה מְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמַזְמִין לָהֶם יַתּוּשִׁין וכו' וְנִכְנָסִין לְתוֹךְ פִּיהֶם". אִם כֵּן, מֵאַחַר שֶׁהָעוֹרֵב נִזּוֹן יְשִׁירוֹת מֵהַקָּבָ"ה, אֵין לְנֹחַ אַחֲרָיוּת עָלָיו, וּלְפִיכָךְ שִׁלְּחוֹ מִן הַתֵּבָה בָּרֶגַע שֶׁהִדָּבָר הִתְאַפְשֵׁר. לֹא כָּךְ הֵם הַדְּבָרִים כְּלַפֵּי חָם בְּנוֹ וְהַכֶּלֶב, שֶׁאִם יִשְׁלַח גַּם אוֹתָם מִן הַתֵּבָה, לֹא יִהְיֶה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל, וּלְפִיכָךְ נִמְנַע מִכָּךְ.

וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה (ט, כ)

וַיָּחֶל - עָשָׂה עַצְמוֹ חֻלִּין, שֶׁהָיָה לוֹ לַעֲסֹק תְּחִלָּה בִּנְטִיעָה אַחֶרֶת. אִישׁ הָאֲדָמָה - אֲדֹנֵי הָאֲדָמָה, כְּמוֹ: "אִישׁ נָעֳמִי" (רש"י)

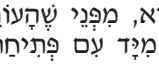
נֶאֱמַר בְּמִסֶּכֶת **יְשָׁרִים** (פֶּרֶק ו' בְּבַאוּר מִדַּת הַזְּרִיזוּת): "וְהִנֵּה שְׁלֹמֹה שָׂנָה מְאֹד בְּאֶזְהָרָתוֹ עַל זֶה בִּרְאוֹתוֹ אֶת רֹעַ הָעֲצָלָה וְהַהֶפְסֵד הַגָּדוֹל הַנִּמְשָׁךְ מִמֶּנָּה וְאָמַר (מִשְׁלֵי ו, י-יא): 'מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֵּק יָדַיִם לְשָׁכַב. וּבָא כְמְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן'. כִּי הִנֵּה הֶעָצֵל אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה רַע בְּקוֹם עֲשֹׂה, הִנֵּה הוּא מֵבִיא אֶת הָרָעָה עָלָיו בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ. וְאָמַר (שם יח, ט): גַּם מִתְרַפֶּה בְּמַלַאכְתּוֹ אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית'... וְאָמַר עוֹד לְבָאֵר רָעַת הֶעָצֵל בְּאוֹר צִיּוּרִי, מַה שֶּׁיִּקְרֶה וְיִוָּלֵד לְעֵינֵינוּ יוֹם יוֹם (שם כד, ל-לד): 'עַל שְׂדֵה אִישׁ עָצֵל עָבָרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם חָסַר לֵב. וְהִנֵּה עָלָה כֻּלּוֹ קִמְשֹׂנִים כָּסּוּ פָּנָיו חָרְלִים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה. וָאֶחֱזֶה אָנֹכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר. מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֵּק יָדַיִם לִשְׁכָּב. וּבָא מִתְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן".

מִדְּבָרִים אֵלּוּ נָבִין יְסוֹד גָּדוֹל: אֵין צָרְךָ לִזְרֹעַ קוֹצִים, מַסְפִּיק שֶׁלֹּא נִזְרַע מְאוּמָה, וְהֵם יַעֲלוּ כְּבָר מֵאֲלֵיהֶם.

וְהַדְּבָרִים אֲמוּרִים גַּם כְּלַפֵּי מִדּוֹת רָעוֹת. אֵין צָרְךָ לַעֲבֹד עַל הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת, אֶלָּא מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד עַל עַצְמוֹ וּמְזַכֵּךְ אֶת מִדּוֹתָיו - יִהְיֶה מְמֻלָּא בַּעַל מִדּוֹת מְשֻׁחָתוֹת, וְכַיּוֹצֵא בָּזֹאת - אֵין צָרְךָ לַעֲבֹד כְּדֵי לִהְיוֹת בַּגֵּיהִנֹּם, הוּא כְּבָר מַגִּיעַ לְבַד מִמֵּי שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד...

לְפִי זֶה מְבָאֵר הַ**'תִּכְלֶת מָרְדְּכַי'** אֶת כַּוָּנַת הַבַּטּוּי "וַיָּחֶל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה" - שֶׁנִּסַּח הֵכִין וְיִצֵּר מַחֲרֵשָׁה וְכֵלִים לְעַבֵּד אֶת הָאֲדָמָה, וְרָמַז בְּזֶה לַיְּהוּדִי שֶׁהָיָה לוֹ עִם אַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל. הֵם טָעֲנוּ שֶׁאָדָם גָּדֵל כְּפִי שֶׁהוּא נוֹלָד, וְאִלּוּ נֹחַ טָעַן כִּי בְּלִי חֲרִישָׁה וּזְרִיעָה וַעֲבוֹדָה עַצְמִית בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו - לֹא יִצְמַח מֵמֶנּוּ מְאוּמָה.

כָּעֵת, לְאַחַר הַמַּבּוּל, הִתְבָּרֵר כִּי הַצֶּדֶק עִם נֹחַ - כָּל אִלּוּ שֶׁלֹּא תִּקְּנוּ אֶת עַצְמָם, הִשְׁחִיתוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וְרָעָתָם בָּאָה לִפְנֵי ה' אָבְדוּ בַּמַּבּוּל. לְפִיכָךְ נֶאֱמַר "וַיָּחֶל נֹחַ **אִישׁ הָאֲדָמָה**" - הָאָדָם, הַקָּרוּי כָּךְ מִשּׁוּם שֶׁמּוֹצָאוֹ מִן הָאֲדָמָה, הֲרֵיהוּ כְּמוֹ הָאֲדָמָה, שֶׁלְּעוֹלָם אֵינָהּ נוֹתֶנֶת אֶת תְּנוּבָתָהּ אִם לֹא חוֹרְשִׁים, עוֹדְרִים, וּמְטַפְּחִים אוֹתָהּ.

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "מְתוֹק הָאוֹר" עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר (טו, ד)

ה"**אַפִּיקֵי יְהוּדָה**" (דְּרוּשׁ אַרְבָּעִים וְשִׁשָּׁה אוֹת יז) כָּתַב לְפָרֵשׁ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "נִשְׁבַּע לְהִיוֹת רַע וְאַף לְרֵעֵהוּ, וְלַעֲמֹד לִימִינוֹ בְּעֵת צָרְכּוֹ אֵלָיו, וְלֹא יַחֲלִיף דְּבָרָיו, אֲבָל הוּא רַע וְאַף לְצָרָה אֲשֶׁר תִּוָּלֵד".

כְּלוֹמַר, יָדוּעַ שֶׁאָדָם שֶׁהַשָּׂעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הֵם בֶּאֱמֶת חֲבֵרִים הָאֲמִתִּיִּים נִשְׁאָרִים לְתָמִךְ וּלְסַיֵּעַ בְּיָדוֹ. וְזוֹ מַעֲלַת הַצַּדִּיק, שֶׁאֵינוֹ נוֹטֵשׁ אֶת רֵעָיו גַּם בְּשָׁעוֹתֵיהֶם הַקָּשׁוֹת, אֶלָּא עוֹמֵד לִימִינָם לְסַיְּעָם.

וְיִתְכֵּן עוֹד לְבָאֵר בְּדֶרֶךְ דְּרוּשׁ אֶת הַמַּעֲלָה "לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה", שֶׁהִנֵּה אָמְרוּ חַז"ל (שַׁבָּת לא ע"א): "מַה דַּעֲלָךְ סָנֵי - לְחַבְרָךְ לָא תַּעֲבֵיד" - מַה שֶּׁשָּׁנוּי עָלֶיךָ לֹא תַּעֲשֶׂה לַחֲבֵרְךָ. זֶה הַבָּאוּר עַל פִּי פְּשׁוּטוֹ, אַךְ בַּעֲלֵי הָרֶמֶז מְבָאֲרִים, שֶׁאוֹתוֹ שֶׁהוּא שׂוֹנֵא לָאָדָם - הַיְצֶר הָרָע, אֵין לְךָ לְקַחֵת אוֹתוֹ כְּחָבֵר אֵלֶיךָ, אֶלָּא יֵשׁ לִשְׂנֹא אוֹתוֹ. וְכֵן אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ גַּם כָּאן: "לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה" שֶׁהוּא לֹא עָשָׂה אֶת הַ"רָע" - הַיֵּצֶר הָרָע, לַחֲבֵרוֹ.

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 71 פרשת נח תשפ"ז

אולת שמחה לחסר לב ואיש תבונה יישר לבת (טו, בא)

'חסר לב' - נראה שבאן לא נאמר זאת במובן של אדם שאין לו לב כלל וכלל, אלא שליבו חסר, היינו פגום ואינו שלם.
הלב הוא נקודת המרכז המחייה את הגוף כולו, וממנו תוצאות חיים. וכך גם בחכמה - לב הדבר הנלמד הוא לתפוס את נקודת המרכז של מה שלומדים - זה הוא ה'לב'. החכם מכוון את ליבו שלו, את יכולת החכמה, אל לב וחכמת הדבר הנלמד, ולבן קשה לו לשאת ולסבול כאשר הוא שומע דברי שטות ואיוולת.
- אם אדם מוצא שדווקא משמח ומצחיק אותו לשמוע דברי איוולת מזולתו, הדבר מעיד על חסרון בליבו שלו, על פגם שמצוי אצלו.
- הפסוק מלמד אותנו, שהבונה מחיצה לאחרים - בונה מחיצה לעצמו. דהיינו מה יעשה האדם הנבון שחש שליבו חסר, ומצויה בו שמחת האיוולת? - ילמד אחרים ויישר דרכם, ומתוך שהוא עסוק ביישור תלמידים ואחרים הדבר ישפיע גם עליו עצמו וירפא את חסרון ליבו. לכן כתב 'יישר **לבת**' ולא 'יישר **לבתו**' [שוב מסלול עוקף לפתרון במקום התמודדות חזיתית....]

***

נערך מתוך כתבי אאמו"ר הר"ר **הוד יעקב בן מרנין** זצ"ל הכ"מ, שדבריו הם שהתפרסמו במדור זה, ככל שהדבר התאפשר תוך כדי מחלתו.
נלב"ע י"ג תשרי תשפ"ז, מתוך יסורים נוראיים שאין ניתן להביעם בכתב. קידש שם שמים בהליכותיו, ודאג לסובביו אף בשעותיו האחרונות, הגם שהיה שרוי בצער. נפטר מתוך דעה צלולה, ובבוקר האחרון לחייו אף התפעל מדברי הרמב"ם (יסודי התורה ח, א - ב) שאמונת בני ישראל במשה נובעת מכך שכולנו מעידים עליו, שעינינו ראו את מסירת התורה על ידו, ולא זר. רצונו היה לפרסם את עדותו וחזר שוב ושוב כי הוא יעד למעמד הר סיני.
ת.נ.צ.ב.ה

סיפור לפרשת השבוע

קו אחד

זה היה ביום שישי, בשעה שלוש ארבעים ושבע. כיביתי אז במו ידי קו ייצור בשווי מאתיים ושישים אלף יורו.
אם רוצים לדייק, לחצתי על הכפתור האדום במפעל לעיבוד דגים בקצה פיורד במערב איסלנד, והמסועים נאנחו, רעדו קצת ונעצרו. ריח של מלח, שמן מכונות וקלה שבקלים של דג מעושן עמד באולם. השלג בחוץ ירד לרוחב. בתוך החדר השקוף שמעל קו הייצור עמד איינר סיגורדסון, מנהל המפעל, בן חמישים ושתיים, גרוש ואב לבן אחד שחי בדנמרק, והחזיק את הקפה שלו כאילו הותקף במכת חשמל.
"אלחנן", הוא אמר באנגלית איטית, "אתה מבין מה עשית?"
הבנתי. ועוד איך.

***

אני אלחנן בן־עטר, שלושים ותשע, נשוי, שישה ילדים, בעל חברה קטנה לפיקוח בשרות ותהליכי ייצור. אני מהאנשים שמיישרים גם ערימת אזיקונים בתוך קופסה. קפדן, אם רוצים להיות נחמדים. חשדן, אם מכירים אותי יותר משעתיים. החוזה האיסלנדי הזה החזיק לי את העסק מעל המים במשך שנה וחצי, והעסק, איך לומר, לא שחיין מי יודע מה.
"יש חריגה בטמפרטורה", אמרתי. "שלוש דקות ועשרים שניות מעבר לטווח שסוכם. אני לא חותם על זה."
מאחורי שמעתי צחוק קצר.
ניסים אזולאי.
בן ארבעים וארבע, נשוי, שבעה ילדים, כתם אפור בזקן וברס קטנה שהוא נושא בלי טיפת התנצלות. הוא מנהל גוף מתחרה. הוא מסוג האנשים שמגיעים לשדה התעופה בלי עט, בלי מטען ובלי לחץ דם. המשפט שלו הוא "עזוב, נסתדר". אני שונא את המשפט הזה.
"סוף סוף", אמר ניסים, "אתה עושה משהו שאני מסכים איתו."
"לא ביקשתי הסכמה."
"גם אני לא ביקשתי שתירגע. ובכל זאת כדאי."

***

איינר הביט פעם בי ופעם בו. הוא היה האיש המתווך בלי שהתנדב לתפקיד. בחודשים האחרונים ראה אותנו מתווכחים על ברגים, על קיטור, על זמני הדחה, על איזה צוות יקבל את החוזה הבא. הוא התעניין ביהודים בערך כמו שאני מתעניין בגידול אצות, אבל בפעם הראשונה ששמע ששני הצוותים שלנו מונים יחד עשרה גברים, שאל למה אנחנו מתפללים בחדרים נפרדים.
לא היתה לי תשובה יפה.
ניסים דווקא ענה לו: "מסובך."
איינר אמר: "גם החשמל פה מסובך. בסוף הכול נכנס לאותו לוח."

***

החריגה בקו היתה קטנה. קטנה מספיק כדי שאדם רעב לשקט ישכנע את עצמו שהיא לא קרתה. המוצר עצמו לא נעשה טרף באורח פלא, אבל תנאי ההשגחה שסוכמו עם הלקוח היו ברורים. אם הייתי מעביר את המשלוח, סביר שאיש לא היה יודע. אם הייתי פוסל, המפעל היה מפסיד יום עבודה, ואני עלול הייתי לאבד את החוזה.
החוב בבנק עלה לי בראש עם מספר מדויק. אני לא יודע למה מספרים מגיעים דווקא ברגעים כאלה. תשעים ושמונה אלף ושלוש מאות שקל. ועוד חשבונית לספק שלא שילמתי.
מילדות אני לא אוהב להיות חייב.
כשהייתי בן אחת עשרה, אבא שלי סגר את המכולת שלו באשדוד אחרי שהשותף ברח עם כסף. באותו ערב הוא פירק מדפים עד שתיים בלילה. נתן לי להחזיק את הברגים בקופסת פלסטיק בחולה. "אלחנן", הוא אמר, "טובה שותפות כשיש בה יראת שמים. בלי זה, עדיף כי תהיה לבד ותישן טוב."
את החצי הראשון שכחתי במשך שנים. החצי השני נתקע לי עמוק עמוק.

***

ניסים ניגש ללוח הבקרה. "החיישן הזה עושה לי רושם חשוד."
"ניסים, אל תיגע."
"אני רק מסתכל."
"אצלך 'רק מסתכל' נגמר בדרך כלל עם מברג."
הוא חייך. "ואצלך מברג צריך טופס 17."
רציתי לענות, ואז האור כבה.
בום. מנועים, מאווררים, זמזום הפלורסנטים, הכול נחתך יחד. נשאר רק רעש הרוח מכה בקירות הפח.
איינר קילל באיסלנדית. אחר כך הסביר: קו מתח חיצוני נפגע. הגנרטור הראשי אמור להיכנס בתוך עשר שניות.
הוא לא נכנס.
גם אחרי עשרים.
גם אחרי דקה.
פתאום החריגה שלי בטמפרטורה נראתה כמו בדיחה של ילדים.
היו במפעל שלושים ושבעה עובדים, ובאגף המגורים עוד שמונה אנשי צוות שנתקעו בגלל הסופה. מערכת החימום נשענה על אותו גנרטור חירום. בחוץ היו מינוס שתים עשרה מעלות, והרוח הפכה כל יציאה מהדלת למאבק מטופש עם הטבע.
איינר רץ לחדר הגנרטור. ניסים רץ אחריו.
אני נשארתי שנייה במקום.
הראש שלי בבר עשה חשבונות. אם אין חשמל שעתיים, המשלוח אבוד. אם המשלוח אבוד, המפעל ידרוש פיצוי. אם החוזה הולך, אני...
די!
רצתי.
בחדר הגנרטור היה ריח חריף של דיזל ומתכת חמה. אחד הכבלים הראשיים נקרע בנקודת החיבור ללוח המשני. לא היתה סכנת התחשמלות אחרי הניתוק, אבל החיבור החלופי דרש מתאם שלא היה בארגז של המפעל.
"יש לי", אמר ניסים.
הסתובבתי אליו.
"מה יש לך?"
"מתאם."
"מאיפה?"
"מהארגז שלי."
הארגז שלו נשאר בבניין ההשגחה, מאתיים מטר בחוץ.
"עזוב", אמרתי.
הוא כבר לבש מעיל. "נסתדר."
הוא יצא עם שניים מהצוות שלו.

אחרי רבע שעה חזרו שלושתם לבנים משלג, נושפים, עם קופסת כלים שחורה. המתאם התאים, בערך. הכבל שלי היה מדויק יותר. החיבור שלו היה היחיד שהתיישב על הלוח.
ניסים הסתכל עלי.
אני הסתכלתי על הכבל האדום שלי.
"נו?" אמר.
הוצאתי את הכבל.
עבדנו ארבעים דקות על הרצפה. אני החזקתי, ניסים קיבע, איינר הקריא ערכים מהלוח. איש מאיתנו לא דיבר על חוזים. כשהגנרטור התעורר לבסוף, הרעש שלו היה מטריד להפליא, ובכל זאת אחד העובדים מחא כפיים. אחריו עוד אחד. איינר הניח את שתי ידיו על הכתפיים שלנו ואמר: "אותו לוח."
ניסים צחק.
אני לא.
עדיין לא.

***

מנחה התפללנו כולנו יחד במחסן האריזות. חמשת האנשים שלי, חמשת האנשים של ניסים. אף אחד לא עשה מזה טקס. הזזנו שתי עגלות, פרשנו מעילים על ארגזי קרטון כדי שלא נשב על המתכת הקרה, ור' משה ויינברג, המבוגר בחבורה, ביקש להגיד משהו לפני שמתחילים.
הוא היה בן שישים ושמונה, אלמן, רזה מאוד, עם קול שקט שמאלץ אנשים להפסיק להרעיש. הוא הוציא מכיס המעיל דף מקופל שלמד ממנו בדרך ואמר:
"יש פסוק בדור הפלגה: 'ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות'. והחפץ חיים אומר: 'בוא וראה עד היכן מגיע כח האחדות והשלום, כי מכיון שהיו עם אחד ושפה אחת להם כבר לא הי' מונע להם מהשלים כוונתם לעבוד אלהים אחרים, ומדה טובה מרובה ממדה פורעניות. והנה א"כ א"א לשער כמה אפשר להשיג בענין עבודת אלוקים באמת אלמלי היה כלל ישראל מאוחד בדעה אחת לעבדו שכם אחד.'"
אף אחד לא אמר "זה בדיוק מה שקרה עכשיו". תודה לה'.
ר' משה קיפל את הדף.
התפללנו.
כשסיימנו, ניסים חילק לכולם שקדים מצופים שהיה לו בתיק. לי הוא הגיש אחרון.
"לא מורעל", אמר.
"אצלך אי אפשר לדעת..."
"ברור. בגלל זה נתתי לך...(:"
לקחתי.

***

שעה לפני שבת איינר קרא לי למשרד.
הוא הניח לפני את דוח הייצור. היתה שם שורה לחתימה שלי.
הסערה עדיין סגרה את הכבישים. שבת נועדה לעבור עלינו במפעל. מבחינת איינר, אם אחתום עכשיו, הם יסמנו את המשלוח במאושר ויחסכו הפסד כבד. אם לא אחתום, הכול יעבור לבדיקת הנהלה ביום שני.
"שלוש דקות", הוא אמר. "אף אחד לא חולה. שום דבר לא התקלקל. אתה יודע את זה."
"אני יודע מה סיכמנו."
"והחברה שלך צריכה את החוזה."
הרמתי את הראש אליו.
הוא משך כתף. "אני מנהל מפעל. אני יודע לקרוא ספקים."
העט היה ליד היד שלי.
שקט.
תשעים ושמונה אלף ושלוש מאות.
המכולת של אבא. קופסת הברגים. ניסים יוצא לשלג בשביל מתאם. הכבל האדום שלי בתוך הלוח שלו. תפילת מנחה, עשרה אנשים שאם היו נשארים כל אחד בחדר שלו היו נשארים, תכלס, חמישה ועוד חמישה.
לקחתי את העט. וכתבתי שהמשלוח אינו מאושר לפי תנאי ההשגחה שנקבעו.
איינר קרא. הפנים שלו לא השתנו.
"זה יעלה לכם הרבה."
"כן."
"גם לך."
"כן."
יצאתי לפני שאשנה את דעתי.
במסדרון היה ניסים.
"נו?"
"פסלתי."
הוא שתק שנייה. "טוב."
רק טוב. הייתי בעוס ברמה הזויה.
"תגיד לפחות משהו."
"מה אתה רוצה, מחיאות כפיים? עשית מה שצריך!"
"קל לך. זה החוזה שלי."
הפנים שלו נסגרו. "עזוב, אלחנן."
"מה עזוב?"
"עזוב."
והוא הלך.

***

בשבת אכלנו יחד בחדר האוכל הקטן. היינו עשרה ועוד איינר שישב בצד עם קערת מרק ולא הבין מילה, אבל הקשיב לניגונים באילו הוא מנסה להבין דרך הצליל. ניסים שר בקול מחוספס. ר' משה דפק באצבע על השולחן כשהקצב ברח. אחד הבחורים שלי התווכח עם אחד משלהם על נוסח של קטע מסוים, ואחרי חצי דקה שניהם צחקו כי כל העסק היה מגוחך.
אני, עם האופי שלי, בדקתי פעמיים שהשעון שבת של הפלטה מכוון. התעצבנתי כשניסים השאיר כוס על השלחן. וגם לא סיפרתי לו את מה שישב אצלי בלב כבר שנתיים.
לפני שנתיים, לקוח גדול שלו התקשר אלי לשאול על תקלה באחד המפעלים. ידעתי שניסים טיפל בה. יכולתי לומר שהתקלה שולית ושכבר תוקנה.
אמרתי יותר.
רק עובדות, סיפרתי לעצמי אז.
החוזה עבר אלי.
מעולם לא ידעתי אם ניסים גילה.
במוצאי שבת, כשהגנרטור כבר עבד יציב והסערה נחלשה, איינר מצא אותי ליד הלוח.
"הכבל האדום שלך", אמר. "נשאיר אותו עד יום שני."
"כן."
הוא חייך קצת. "אתה וניסים מכירים הרבה שנים?"
"יותר מדי."
"מוזר."
"למה?"
"כי כשחיפשנו לפני שנתיים חברה ישראלית לפרויקט הראשון, דיברנו קודם איתו." הרגשתי את קצה הפלסטיק של האזיקון חותך לי את האגודל.
"עם ניסים?"
"כן. הוא אמר לנו לא לקחת אותו."
שתקתי.
איינר המשיך: "הוא אמר שאתה יותר מתאים. אמר שיש לך עסק צעיר ומשפחה גדולה, ושאתה צריך לקוח יציב. הוא ביקש שלא נספר לך. חשבתי שאתם שותפים."
המסדרון נהיה צר באופן לא הגיוני.
"אתה בטוח?"
איינר צחק. "אני איסלנדי. אנחנו זוכרים מי מוותר על כסף."
מצאתי את ניסים בחוץ, ליד הדלת, מדבר בטלפון עם אחד הילדים. הוא סיים את השיחה והכניס את המכשיר לכיס.
"מה?" שאל בשראה אותי.
היו לי בערך עשרים משפטים מוכנים. אף אחד לא יצא.
מאחורינו הגנרטור עבד בקצב קבוע. מתוך חדר האוכל נשמעו הבחורים אוספים כיסאות יחד, גוררים, מרימים, מתווכחים מי יחזיר מה למקום.
ניסים התעשת פתאום. "אלחנן?"
הבטתי בכבל האדום שנכנס דרך הדלת לחדר הלוח. הכבל שלי. המתאם שלו. אותו זרם.
"אני צריך לספר לך משהו", אמרתי.
והפעם, כשניסים ענה "נו, נסתדר", לא התעצבנתי.

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

* ר' חסדא חריף ור' ששת בקיא ופחדו זה מזה משום הכי (עירובין סז.).
* כאשר הורה חכם להיתר ולאחד מן התלמידים יש קושיא עליו, אם הוא בדאו' יקשה ואח"כ יעשו מעשה, ובדרבנן יעשו ואח"כ יקשה.
* ביאור 'חוכא ואיטלולא' כן הוא: חוכא - שחוק, איטלולא - ליצנות (רש"י עירובין סח:).
* בביאור תיבת 'חופף' שבפסוק (דברים לג, יב) חופף עליו כל היום, כתב רש"י שהוא לשון כיסוי, שמכסה אותו ומגן עליו. אבל בביאורו לגמרא (יומא יב.) כתב: חופף - כאדם המתחכך מחמת שאינו משיג תאותו, לשון נזיר חופף ומפספס.

לע"נ
נתנאל בן ציפורה ושלמה
רפאל בן אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
659

פרשת נזו תשפ"ו

נֹחַ אִישׁ צַדִּיק (ו, ט)

כשחלילה מתחולל מבול בחוץ, מבול של מים, או מבול של אש, או שניהם גם יחד... הרוצה להינצל מחרון אף ה', צריך להיות גם 'נח' וגם 'איש צדיק'... גם נוח ונעים לבריות - וגם 'איש צדיק' במצוות שבין אדם למקום, ובדרך כלל דבר גורר דבר, שהרי אמרו חז"ל (אבות ג, י): 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו'.

* * *

היארצייט של מרן **הגר"נ קרליץ** זצ"ל חל בשבוע שעבר [כ"ג תשרי]. נביא כאן מעשה שסיפר הג"ר אליהו מאיר שוורץ שליט"א, מעשה המעיד על יפעת מידותיו של מרן זצ"ל: "בזמנו, בימי החורף של 'מלחמת המפרץ' (שנת תשנ"א), היתה עצירת גשמים. היה ניכר שזהו מצב של 'חרון אף', רח"ל [רק עם סיומה של המלחמה, בימי הפורים, החלו לרדת גשמי שפע]. קרא אפוא מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל לעצרת התעוררות בעקבות עצירת הגשמים בבית הכנסת ב'רמת אהרן' בבני ברק, והציבור הנכבד מסלתה ושמנה של העיר בני ברק גדש את בית הכנסת לשמוע דברי התעוררות.

מרן הגר"נ, כדרכו, לא היה מאריך בדיבור. הוא עורר בקצרה עם דברי הרמב"ם על החובה לשפר את המעשים ולדעת כי מאת ה' הייתה זאת, ולא לומר כי הצרות הן 'מקרה', וכך הוא גם כעת בעת עצירת הגשמים, שחובתנו להשתפר במעשינו.

לאחר כעשר דקות לכל היותר סיים את דרשתו והכינוס עמד להסתיים. רבי נסים ירד מארון הקודש, והקהל נעמד על רגליו כדי לצאת.

אלא שלפתע הושלך הס בבית הכנסת. מתברר, כי רבי נסים מעוניין להוסיף דבר ששכח לומר, וכי הוא עולה על מדרגות ארון הקודש שנית. הציבור התיישב על מקומו, מבין כי דבר חשוב יישמע כעת.

מרן הגאב"ד עולה שוב על המדרגות, מוציא נייר מכיסו, ובעודו בידו פותח ומספר: "היום בבוקר מצאתי אצלי בתיבת הדואר מכתב מיהודי, הכותב לי שהיות והלילה תתקיים עצרת התעוררות בבית הכנסת הוא מבקש להעיר ולעורר דבר אחד או שניים, אשר לדעתו יש לעורר עליהם בפני הציבור. ברשותכם אקריא את הקטע הראשון מהמכתב".

מרן הגר"נ החל לקרוא את המכתב: "היות ולאחרונה עורכים שמחות בבתים כמו שבע ברכות ואירוסין, והשמחה מתחילה בשעה מאוחרת, לא לפני עשר בלילה, ומסתיימת לתוך הלילה ואחרי חצות ליל - השירה והקולות מפריעים לשכנים. הרי בכל שכונה ובכל בניין אפשר למצוא ילדים הזקוקים לשינה, הרב מעוניין לעורר על כך שיפסיקו עם ההפרעות הללו".

"עד כאן המכתב ככתבו", סיים מרן הגר"נ את ההקראה הלא שגרתית.

או אז פניו האדימו - ללא גוזמה - הוא הגביה את קולו וזעק בכאב עצור: "בעיקרון הוא צודק בהערה שלו. אבל אם השכן שלך עושה שמחה ולך היא מהווה 'הפרעה' - על זה בעצמו אנחנו צריכים לערוך עצרת התעוררות... אדרבה, כאשר השני עושה שמחה אנחנו צריכים לשמוח עמו בשמחתו - להרגיש בליבנו את שמחתו!", סיים את דבריו הקצרים ברעדה, וירד ממדרגות ארון הקודש ופניו חיוורות מצער. הכינוס הסתיים, ואידך זיל גמור...

* * *

הגרא"מ שוורץ שב ומספר סיפור נוסף, עובדה דבדידיה הווה: "לפני כחמש־עשרה שנה הגעתי להשתתף בשמחת 'אויפרוף' במשפחת הג"ר **שמואל ווינטרויב** שליט"א בן ידידו של רבי נסים - הגאון רבי **בערל ווינטרויב** זצ"ל.

השמחה הייתה אמורה להתקיים בבית הכנסת המרכזי ב'רמת אהרן'. זמן התפילה נקבע לשעה 7:30. לכשעצמי הגעתי כבר בשעה 7:00 ללמוד מעט לפני התפילה ולומר קרבנות וכו'.

והנה אני רואה את מרן הגאון רבי נסים כבר יושב במקומו ומעיין בספר. כיוון שאנחנו - אבלחט"א - קרובי משפחה, והיה לי עמו קשר הדוק, ואמי הצדקנית ע"ה גדלה בבית הוריו, ניגשתי ובירכתיו ב'גוט שבת'. לתומי סברתי כי רבי נסים יושב ולומד כמנהגו אחרי תפילת ותיקין שהסתיימה לפני כחצי שעה. אלא שהתברר שלא כך. הוא אמר לי כי עדיין לא התפלל תפילת שבת, וכי קרה לו היום דבר חריג:

הוא לא התעורר משנתו לתפילת ותיקין, והוא בא כעת להתפלל במניין השני שבבית מדרשו.

שמחתי מאוד ואמרתי לו כי זו ממש 'השגחה פרטית' וכולם ישמחו מאוד, כי הנה עוד מעט יבואו המתפללים ותתקיים כאן שמחת ידידו רבי בערל ויינטרויב, ובוודאי שהרב ישמח וגם המחותנים ישמחו מאוד שכבוד הרב ישתתף בשמחתם.

"באותו רגע", נזכר הגרא"מ שוורץ בהתרגשות ובכאב, "התכרכמו פניו. עננה נחה עליהן בכאב רב. ברגע הראשון לא הבנתי מה קרה.

הוא הרהר לעצמו ומיד הסביר לי: "הרי יש כאן שאלה של 'גניבת דעת'. כי בני המשפחה יחשבו שבאתי במיוחד להשתתף אתם בשמחה, ולא כן הדבר, אלא פשוט לא התעוררתי לוותיקין ולכן אני כאן...!".

מאותו רגע היה נראה מרן זצוק"ל במתח של ממש, עד כי כבר לא יכולתי להמשיך לדבר אתו. עזבתי את כותל המזרח, אבל עקבתי בדריכות כיצד ייפול דבר - 'תורה היא וללמוד אני צריך'. המתנתי לראות מה יעשה הגאב"ד בצדקותו והכרעתו, כיצד יתמודד עם ה'בעיה'...

וכעת, הסכיתו ושמעו כיצד התמודד גאון התורה עם שאלת גניבת הדעת הזו... במשך השעתיים הקרובות, כאשר ניגשו אליו מתפללים ובני משפחה לפני התפילה ולאחריה, עמד בעל ה'חוט השני' וסיפר לכל אחד ואחד (!) את האירוע הלא מצוי שקרה לו, שלא התעורר הבוקר לתפילת ותיקין ולכן הזדמן לו להתפלל במניין השני!.

כשאני אומר 'כל אחד ואחד' כוונתי אפילו לילדים שלחצו לו יד כדי לקבל את ברכתו... עמד רבי נסים ואף להם סיפר את התקלה שקרתה לו הבוקר, והכל כדי שלא יחשבו שהוא הגיע במיוחד לשמחה ונמצא גונב את דעתם!.

הפלא התעצם, והיה מדהים וחריג לראות כיצד האיש השתקן הגדול מספר לכל נער, מבוגר וזקן את מה שקרה לו הבוקר שלא התעורר מהשינה... רבים באמת הביטו כתמהים מה קרה לו לרבי נסים שמספר סיפורים על מה שאירע לו בבית שלא התעורר... הם לא ידעו את מה שאני ידעתי וראיתי. ראיתי, השתוממתי ולמדתי אורחות חיים ומידות טהורות.

"אבד חסיד מן הארץ וישר באדם אין (מיכה ז, ב)".

[מתוך מוסף 'יתד נאמן']

עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר (ו, יד)

עצי גפר - כך שמו. ולמה ממין זה? על שם גפרית, שנגזר עליהם להימחות בו (רש"י)

מדבריו של רש"י הק' עולה, כי הסיבה לכך שנבחרו דווקא עצי ה'גופר' כדי לבנות מהם את התיבה הינה בשל הדמיון הלשוני בין שמו של העץ: 'גופר' ובין ה'גפרית' שבה נגזר על בני דור המבול להימחות.

ולכאורה יש להבין: איזו שייכות ישנה בין עצי ה'גופר' אשר שימשו לבניית התיבה שנועדה **להציל** את נח מהמבול, ובין ה'גפרית' שנועדה **למחות** את בני דורו מעל פני האדמה? מה העניין להשתמש לשתי המטרות בחומרים בעלי שמות דומים במידת־מה?

את התשובה נבין היטב עפ"י המעשה הבא: לפני שנים רבות, בעיר אחת באנגליה, שימש יהודי פשוט כגבאי באחד מבתי הכנסת. יהודי זה היה בור מוחלט ועם הארץ, עד שאפילו לא ידע קרוא וכתוב. כאשר נדרש לחתום על מסמך כלשהו היה חותם בטביעת אצבע, שכן גם את המעט הזה - לכתוב את שמו - לא ידע. ובכל זאת, מגבלה זו לא הפריעה לאותו יהודי לנהל את כל ענייני בית הכנסת על הצד היותר טוב, לשביעות רצונם של המתפללים כולם.

דא עקא, שביום מן הימים, עם פטירתו של רב הקהילה הגיע רב חדש לכהן פאר, והצעד הראשון שעשה היה שיפוץ בית הכנסת והסדרת ניהולו על הצד היותר טוב.

בין השאר הוחלט בעצת פרנסי הקהל, כי מהיום ואילך ינוהלו ההוצאות וההכנסות בצורה מסודרת תוך רישום מדויק בספרי החשבונות. מעתה לא נותרה ברירה כי אם לפטר את הגבאי הוותיק - אשר כאמור, לא ידע קרוא וכתוב ולא היה באפשרותו בשום אופן לנהל את הפנקסים באופן המוסכם.

ואכן, הגבאי פוטר ממשרתו כאשר הוא מקבל פיצויי פיטורים נכבדים - שנועדו לאפשר לו להתפרנס בינתיים עד שימצא לעצמו עבודה אחרת.

כאשר עזב הגבאי את בנין הקהילה כשסכום הכסף הגדול בכיסו - לא ידע את נפשו מרוב צער ודאגה: היכן ימצא עבודה שתפרנס אותו? ומי בכלל ייאות להעסיקו בגילו המופלג?.

בין כך ובין כך הובילוהו רגליו ברחובות העיר מבלי כל יעד מוגדר, עד שלבסוף מצא את עצמו בפתחו של השביל החוצה את היער המפריד בין שני חלקי העיר.

באותו הרגע, לפתע, הבריק בראשו רעיון: הוא נוכח לדעת, כי אנשים רבים חוצים את היער בשביל האמור, כאשר מדובר בצעידה ממושכת שבמהלכה אין כל מקום בו ניתן לעצור להתרעננות ולמנוחה. אמר מיודענו בלבו: "אם אציב כאן דוכן קטן בו אמכור שתייה קלה ומעט מגדנות, ולצידו אעמיד מספר כסאות ושולחנות - בוודאי יהיו אנשים רבים שישמחו לעצור להתרעננות בדרכם, וכך תהיה לי פרנסה".

ממחשבה למעשה. לאחר שהצטייד ברשיונות מתאימים בנה מיודענו - הגבאי לשעבר - ביתן קטן על אם הדרך, והעסק החל לשגשג... תקופה קצרה לאחר מכן כבר פתח היהודי 'סניף' נוסף לעסק הקטן שלו בהמשך השביל המתפתל, וההכנסות זרמו אל כיסו בשפע וברווח.

מנהגו של אותו יהודי היה, שבכל יום לאחר שסיים את מלאכתו היה מרכז את דמי הפדיון היומי, מפריש מהם את הנחוץ לו לשם כלכלת ביתו, ואילו את השאר מפקיד בבנק המקומי. כך, יום אחרי יום, שנה אחרי שנה. מעולם לא נזקק למשוך את הכסף המופקד, שכן דמי הפדיון הספיקו לו להוצאות ביתו בשפע וברווח.

אלא שביום מסוים קיבל אותו יהודי פנייה ממנהל הבנק שעבר על ספרי החשבונות, ומצא כי בחשבונו הצטבר סכום עתק. הוא הוזמן אחר כבוד לפגישה בה הציג בפניו המנהל את יתרת חשבונו, ואף פרש בפניו אפשרויות שונות להשקעת הכסף כך שיניב רווחים נאים.

בסופו של אותה פגישה הוסכם על אפיק ההשקעה המתאים, המסמכים הובאו, ומיודענו התבקש לחתום עליהם, כאשר את זאת הוא מבקש לעשות כדרכו - באמצעות טביעת אצבע...

מנהל הבנק התקשה להאמין למראה עיניו: "איני מבין... אדם עשיר כמוך אינו יודע קרוא וכתוב? איך זה ייתכן?", הוא שאל בפליאה, ואילו מיודענו היהודי השיב ברצינות תהומית: "דע לך אדוני, כי אילו הייתי יודע קרוא וכתוב לא הייתי היום עשיר... הייתי עדיין גבאי בבית־כנסת קטן!".

נוכח מבט ההשתאות שפשט על פניו של מנהל הבנק סיפר מיודענו את סיפורו, וסיים: "רואה אתה? אילו הייתי יודע לקרוא ולכתוב לא הייתי מפוטר ממשרתי, וכך עד היום הייתי ממשיך לשמש כגבאי בבית הכנסת... דווקא משום שלא ידעתי קרוא וכתוב פוטרתי ממשרת הגבאות, מה שהוביל אותי לפתוח עסק עצמאי ולהרוויח הון עתק, כפי שעיניך רואות!".

ואנחנו על־פי דרכנו למדנו, כי ה'טוב' וה'רע' אינם תלויים בתנאים או בנסיבות. אותו מקרה עצמו שעלול להיתפס כ'רע', כמו פיטורים ממקום עבודה קבוע ומסודר - יכול להיהפך ל'טוב' מופלג, כאשר ההשגחה העליונה רוצה בטובתו של האדם הזכאי לכך על־פי מעשיו.

נראה שאת הנקודה הזו רצה הקדוש ברוך הוא ללמד את נח, ומשום כך הורה לו להשתמש בעצי 'גופר' לבניית התיבה, כנגד ה'גפרית' אשר שימשה להשמדתם של בני דורו... ללמד, כי לא ה'גפרית' גורמת את הרע ולא ה'גופר' גורם את הטוב, אלא הכל תלוי במעשי האדם!. ואותם גופר\גופרית שיימחו את דור המבול יכולים בעצמם להציל אחרים. וכבר עמדו רבותינו על כך ולימדונו (עבודה זרה ג:): "אמר רבי שמעון בן לקיש: אין גיהינום לעתיד לבוא, אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה ומקדיר, רשעים נידונין בה, וצדיקים מתרפאין בה". כלומר: אותה השמש שתצא מנרתיקה לעתיד לבוא תייסר את הרשעים ותרפא את הצדיקים, ואין כל סתירה בדבר, שכן כאמור - ה'טוב' וה'רע' אינם תלויים בנסיבות או במציאות, אלא אך ורק במעשיו של האדם!.

[מתוך 'ללמדך'-ספרו של רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל]

וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ (ח, יא)

אמרה: "יהיו מזונותי מרורין כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם" (רש"י)

הגאון רבי **בן־ציון פלמן** זצ"ל היה חוזר ואומר פעמים רבות, שרבי **נחום מהורודנא** זצוק"ל מרגלא בפומיה, כי ניסה הרבה פעמים למצוא ולהבין בדרכים פשוטות את דרכי הפרנסה, ולבסוף מצא את עצמו טועה, ונוכח תמיד כי יד ה' מנווטת ונכנסת לו בתוך החיים בדרכים לא טבעיות-סטנדרטיות. הוא מרוויח משם ומפסיד מכאן, מתאמץ שם ומרוויח ממקום אחר. הוא בדק ובחן וראה כי אנשים מנסים לשלוט בפרנסה שלהם - וללא הצלחה. המפתח כל העת בידי הקב"ה... לשונו של רבי נחום מהורודנא: "אבל תמיד מצאתי יד ה' גלויה ובולטת כל כך, עד כי אין בהם שום דבר מדרכי הטבע, וכל בן דעת יודה כי מה' היתה זאת. וזהו שנאמר בגמרא 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת יום סוף'".

* * *

"משל המשיל מרן ה'**חפץ חיים**'", אמר ר' בן־ציון לאברך הטרוד בדאגותיו, "עני מרוד צעד בדרך מעיר לעיר ונשא על כתפו שק מלא תבואה, עשרה וחצי ק"ג. חלפה לידו כרכרה של אדם נדיב. היא נעצרה והנדיב הציע לו להניח את המשא הכבד על העגלה. שמח העני מאוד. הוא מיהר והוציא מן השק קילו וחצי ממשאו, משקל שלא קשה לו לסחוב, והעביר לתוך שקית קטנה, ובשק נותרו תשעה ק"ג, אותם הגביה והניח בעגלה בתודה. חייך האיש שבכרכרה ואמר לו: "פלא לי עליך על שאתה חושב שאני מקפיד על הק"ג וחצי. אם תשעה ק"ג אני מעלה על העגלה, וכי ק"ג וחצי נוספים - דבר קל שכזה - אתה חושב שאני מקפיד עליו?! אם כבר אז כבר... תניח הכל ואני נוסע".

"וכמו כן" אומר מרן ה'חפץ חיים', "כששואלים בחור בן עשרים שמתארס: 'כמה הם דמי הנדוניה שקיבלת?'. הוא ישיב בסיפוק: 'קיבלתי נדוניה נכבדה, שאוכל לחיות ולהתפרנס ממנה שלוש וארבע שנים אפילו אם לא יזדמן לי שום עסק לפרנסתי'. שבים ושואלים אותו: 'ומה תעשה בארבעים ושש שנים הנותרות עד תשלום שבעים שנה [שהוא בדרך־כלל מספר חיי האדם]?'. יענה ויאמר: 'אני בוטח בה' שיזמין לי עסק או כל סיוע אחר, שאוכל להתפרנס מידו הרחבה'.

ממש פלא עליו. כיוון שסוף סוף הוא מוכרח לבטוח בה' שיעזור לו ויכלכלהו - אותו וכל אנשי ביתו - 46 שנים, כבר יכול הוא לבטוח בה' יתברך שיפרנס אותו מידו הרחבה גם בשנה־שנתיים הראשונות!.

זה שאמר הכתוב "השלך על ה' יהבך [את כל המשא שלך] והוא יכלכלך", היינו שהאדם לא ישאיר לעצמו גם לא ק"ג וחצי, כיון שבעל כורחו מוכרח בסוף לבוא לידי מידת הבטחון, אם כן שישליך על ה' את כל החבילה, ואז בוודאי כאשר יבטח בו באמת - "הוא יכלכלך". נמצאנו למדים, שככל שהאדם מתחזק ומשליך את יהבו על ה', ובוטח בו באמת ובכל לבו, כך הוא זוכה ורואה בישועתו של מקום.

* * *

אברך נכנס להתייעץ עם ר' בן־ציון, האם לעבור מכולל אחד למשנהו. השיב לו ר' בן־ציון בסיפור.

"בכולל פוניבז' היתה תקופה קשה שלא שילמו, ואם שילמו נתנו מעט. בשעתו ישבו לידי", סיפר ר' בן־ציון, "שני אברכים. אחד מהם עזב והלך ללמוד בכולל ששילמו טוב, אך למד שם הרבה פחות טוב ממה שלמד כאשר ישב בכולל פוניבז'. ולאחר כחודש הוא סיפר לי, כי בראש חודש הראשון שקיבל את התשלום הגבוה מהכולל החדש, רוב הסכום הלך לפיצוץ בצינור בבית. לכן החליט מיד לשוב ל'ענויות' של כולל פוניבז'".

המשיך ואמר לו: "לפיכך הכלל הוא, שצריך לתת את הדעת לא על גובה המלגה דווקא, אלא האם הלימוד בכולל השני יהיה כמו בכולל הקודם. שאם כן, אז תעבור לכולל ההוא, אבל אם תלמד שם פחות טוב אל תעבור. כלומר, שהלימוד יהיה מרכז השיקול, הכסף וכל השאר הם כבר יבואו מ'הקופה' המיוחדת שמייעדים בשמים לאברכים עמלי תורה".

מהי 'הקופה' של בני התורה?.

הנה מצינו שבקודש הקדשים התרחש בתמידות נס גדול, ש'מקום הארון לא היה מן המנין', והיינו שלמרות שמידת בית קודש הקדשים היתה עשרים אמה על עשרים אמה, בכל זאת תמיד נמצאו עשר אמות לצד אחד של הארון ועשר אמות לצד השני של הארון, כאילו שאין ארון, מפני שהיה נס תמידי במיקום הארון. ולכאורה אין זה מובן, הרי תכלית בית המקדש הוא קודש הקדשים, ותכלית קודש הקדשים היא הארון, אז אם כן מדוע הארון לא היה מן המנין, אדרבה הרי הארון העיקר ועליו להיות ראשון במנין ובחשבון?.

וביאר ר' בן־ציון, כי הביאור והסוד הוא, שארון הלוחות במהותו חייב להיות בלי מנין ודווקא מעל הטבע. וזו הנהגה שהקב"ה הטביע בעולם ש'הארון נושא את נושאיו' וכן ש'מקום הארון אינו מן המנין'. וממילא, מי שנצמד לארון והולך על־פיו ועוסק בתורה כל היום - אברך כמשמעו ומדרשו, יש לו הנהגה נסית. וזו 'הקופה' האחרת לחלוטין שממנה מפרנס הקב"ה - ללא מנין וללא חשבון - את הת"ח.

* * *

סיפר ר' בן־ציון: אחד משומעי שיעוריו בבני ברק עבד לפרנסתו כנהג הסעות. ויהי היום נטפל אליו שוטר תנועה בטענה שנסע שלא כחוק ורצה לתת לו דו"ח גבוה. אותו יהודי לא הסכים עם השוטר וטען שהמקרה לא היה כפי שמאשים אותו ולא עבר על עבירת התנועה המדוברת.

הם התווכחו, השוטר נפגע וכעס מאוד ואמר לו: "אני אדאג להביא אותך למשפט ושם כבר תקבל 'שלילת רישיון' ותאבד את הפרנסה, ואז נראה מי צודק, אני או אתה".

אותו אדם נבהל והיה מוטרד מכך במיוחד, כי פרנסתו הייתה בנויה מהסעות וסיפר לי בצער על פרטי המקרה. יעצתי לו שייתן סכום כסף לצדקה ושיקבל על עצמו להוסיף בלימוד כרבע שעה נוספת מדי יום ביומו - "ובזכות שאתה מוסיף בלימוד התורה, בכוח התורה הכל יהיה בסדר". ובאמת, מיודענו אכן נתן צדקה והתחיל במהלך של הוספה בלימודיו. והנה, בתאריך המיועד התייצב בעל הרכב בבית המשפט. השופט המתין לשוטר שייכנס, אך השוטר לא הופיע. השופט כעס ואמר שלאחרונה זו כבר פעם שניה שהשוטר עושה לו את זה - שאינו מגיע לדיון בתביעה שהוא תבע. השופט פסק לנהג קנס קטן ושחרר אותו מכל תביעה.

זה הכוח שמקבלים כאשר לומדים תורה ונותנים צדקה, וכל אחד יכול להיוושע בכוח התורה. אמנם לאברכים זה עוד יותר, שהרי יש להם את כוח התורה בתמידות.

* * *

יהודי התאונן קשות באוזני ר' בן־ציון כי אין לו פרנסה מסודרת והוא מגלגל כספים מפה ומשם - "אני מקנא בבעלי היכולת שארנקם מלא בממון", התאונן. סיפר לו ר' בן־ציון, כי מרן רבי **אהרן לייב שטיינמן** זצ"ל שב מכמה ביקורים בחו"ל למען הכלל, והוא סיפר לו כי נכנסו אליו גבירים יקרים מרחבי תבל לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאוננו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל, והוסיף ואמר ר' אהרן לייב בפנים כאובות, ברחמים ובצער: "לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהצרה תהיה במחסור הכסף...".

סיים ר' בן־ציון ואמר בשם אחד מהגדולים, כי אדם המרגיש שהוא מקנא בחברו בדבר מוצלח שיש לו, הדרך להתמודד עם זה היא להסתכל על **כל** מה שיש לחברו, גם על הצרות והסבל שיש לחברו, ובאופן כזה כל אחד יהיה שמח לקבל את מה שיש לו עצמו, שלרוב זה כלום לעומת הנסיונות וה'פעקאלע' ['החבילות'...] שיש לשני. **[מתוך 'ספר ללא שם]**

נֹחַ

עלון מס' 801
שנה י"ז

ה' חשון
תשפ"ז

הזורעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

פרינה יקצרו
רון ברינה
פנינים על פרשת השבוע ומועדי השנה

העלון מוקדש לע"נ מרן הראש"ל
הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל – ג' חשון

דבר העורך

בְּפָרָשַׁת נֹחַ הַדָּבָר הַמֻּרְכָּזִי הוּא הַמַּבּוּל, וְתֵבַת נֹחַ. תֵּבַת נֹחַ הִיא אַחַד הַסְּמָלִים הָעֲמֻקִּים בְּיוֹתֵר, לֹא רַק סִפּוּר עַל הַצָּלָה מִמַּבּוּל, אֶלָּא שִׁעוּר נִצְחִי עַל חֶסֶד, אֱמוּנָה וְאַחֲרָיוּת אֱנוֹשִׁית.

הָעוֹלָם שֶׁלְּפָנֵי הַמַּבּוּל הָיָה עוֹלָם עָשִׁיר וְשׁוֹפֵעַ בְּאֹפֶן יוֹצֵא דֹּפֶן. בְּנֵי הָאָדָם חָיוּ מֵאוֹת שָׁנִים, הָאָרֶץ הָיְתָה פּוֹרִיָּה, וְלֹא הָיוּ מַחְסוֹר אוֹ מְצוּקָה קִיּוּמִית. אַךְ הַשֶּׁפַע הַגָּדוֹל הַזֶּה, בְּמָקוֹם לְהוֹבִיל לְתוֹדָה וְלִבְנִיָּה חֶבְרָתִית מְתַקֶּנֶת, הוֹבִיל לְגַאֲוָה יְתֵרָה, לְהֶפְקֵרוּת מֻחְלֶטֶת וּלְרִקָּבוֹן מוּסָרִי. כַּאֲשֶׁר הָאֱנוֹשׁוּת הִגִּיעָה לְשִׂיא הַשְׁחִיתוּת, הִגִּיעַ ה"נִקְדַּת אַל-חָזוֹר". הַמַּבּוּל לֹא נוֹעַד רַק לְהַעֲנִישׁ, אֶלָּא "לְנַקּוֹת וּלְכַבֵּס" אֶת הָעוֹלָם מִן הָרִקָּבוֹן הָרוּחָנִי וְהַמּוּסָרִי שֶׁפָּשַׁט בּוֹ, כְּדֵי לְאַפְשֵׁר הַתְחָלָה חֲדָשָׁה וּנְקִיָּה.

הַפְּסוּק "עוֹלַם חֶסֶד יִבָּנֶה" (תְּהִלִּים פ"ט, ג') מַשְׁלִים אֶת הַמֶּסֶר הַזֶּה: הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בִּזְכוּת מַעֲשֵׂי חֶסֶד, וְהָאָדָם נִדְרָשׁ לִהְיוֹת שֻׁתָּף פָּעִיל בִּבְנִיָּתוֹ. פְּסוּק זֶה הוּא לֹא סְתָם אֲמִירָה יָפָה. חַז"ל אוֹמְרִים שֶׁזֶּה הַיְסוֹד שֶׁעָלָיו הָעוֹלָם עוֹמֵד. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּמִדַּת הַחֶסֶד - כִּי חֶסֶד הוּא הַכּוֹחַ הַיְחִיד שֶׁמְּסֻגָּל לְהַחְזִיק מְצִיאוּת לְאֹרֶךְ זְמַן.

מַהוּ חֶסֶד? חֶסֶד הוּא לֹא רַק "לַעֲזֹר", **חֶסֶד הוּא בְּרִיאָה**! כְּשֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה חֶסֶד - אַתָּה יוֹצֵר מְצִיאוּת שֶׁלֹּא הָיְתָה קֹדֶם.

נֹחַ, חַי בְּדוֹר מֻשְׁחָת שֶׁבּוֹ "וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס", אוֹמְרִים חַז"ל "בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה גָּדוֹל כּוֹחוֹ שֶׁל חָמָס, שֶׁהֲרֵי דּוֹר הַמַּבּוּל עָבְרוּ עַל הַכֹּל, **וְלֹא נֶחְתַּם גְּזַר דִּינָם עַד שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בְּגָזֵל**" (מַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין, ק"ח). כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֶחְלִיט לְהָבִיא מַבּוּל, הוּא צָוָּה עַל נֹחַ לִבְנוֹת תֵּבָה - לֹא רַק כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת עַצְמוֹ, אֶלָּא כְּדֵי לְשַׁמֵּר אֶת הַחַיִּים כֻּלָּם. הַתֵּבָה הָיְתָה נְחוּצָה מִשְּׁתֵּי סִבּוֹת עִקָּרִיּוֹת. **א. הַצָּלָה פִּיזִית**: אֶמְצָעִי לְשַׁמֵּר אֶת זֶרַע הָאֱנוֹשׁוּת וּבַעֲלֵי הַחַיִּים בִּסְבִיבָה מוּגֶנֶת בִּזְמַן שֶׁהָעוֹלָם בַּחוּץ עָבַר אִתְחוּל מֻחְדָּשׁ. **ב. תִּקּוּן רוּחָנִי וּמוּסָרִי**: הַשְּׁהוּת בַּתֵּבָה הָיְתָה "בֵּית סֵפֶר לְחֶסֶד". כְּדֵי לְהַכְנִיס לָעוֹלָם הֶחָדָשׁ, נֹחַ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ הָיוּ חַיָּבִים לִלְמֹד לִפְעֹל מִתּוֹךְ נְתִינָה וּדְאָגָה לְזוּלַת - הַהֶפֶךְ הַגָּמוּר מֵאַרַח הַחַיִּים שֶׁל דּוֹר הַמַּבּוּל.

בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי הַמַּבּוּל, נֹחַ וּבָנָיו לֹא יָשְׁנוּ כִּמְעַט. הֵם הֶאֱכִילוּ אֶת כָּל בַּעֲלֵי הַחַיִּים, כָּל אֶחָד לִפְי זְמַנּוֹ וּמְזוֹנוֹ. חַז"ל מְסַפְּרִים שֶׁנֹּחַ נִנְשַׁךְ עַל יְדֵי הָאַרְיֵה כְּשֶׁאִחֵר לְהַאֲכִיל אֶת הָאַרְיֵה וְנַעֲשָׂה צוֹלֵעַ שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּשְׁאַר **אַךְ** נֹחַ" - כִּי גַּם חֶסֶד קָטָן שֶׁנִּפְגַּם, מְעַרְעֵר אֶת הָאִזּוּן הָעָדִין שֶׁל הָעוֹלָם.

סִפּוּר מְפֻרְסָם נוֹסָף מוֹפִיעַ בְּמַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין: נֹחַ עָבַר בֵּין הַמְּדוֹרִים בַּתֵּבָה וְרָאָה אֶת כָּל בַּעֲלֵי הַחַיִּים מַרְעִישִׁים וּמְבַקְּשִׁים אֹכֶל. פִּתְאוֹם הוּא הִגִּיעַ לְפִנָּה שְׁקֵטָה וְרָאָה שָׁם עוֹף בְּשֵׁם "אוּרְשִׁינָה" (עוֹף הַחוֹל) שֶׁשָּׁכַב בְּשֶׁקֶט וְלֹא בִּקֵּשׁ דָּבָר. שָׁאַל אוֹתוֹ נֹחַ: "מַדּוּעַ אֵינְךָ מְבַקֵּשׁ אֹכֶל כְּמוֹ שְׁאָר בַּעֲלֵי הַחַיִּים"? עָנָה לוֹ הָעוֹף: "רָאִיתִי כַּמָּה אַתָּה עוֹבֵד קָשֶׁה, אֵיךְ אַתָּה מִתְרוֹצֵץ לְלֹא הַפְסָקָה כְּדֵי לְהַאֲכִיל אֶת כֻּלָּם. אָמַרְתִּי לְעַצְמִי - לֹא אַטְרִיחַ אוֹתָךְ עוֹד". הִתְרַגֵּשׁ נֹחַ מֵעֹמֶק הַלֵּב וּבֵרַךְ אוֹתוֹ: "יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא תָּמוּת לְעוֹלָם"! וּבְכָךְ זָכָה עוֹף הַחוֹל לְחַיֵּי נֶצַח.

מִסִּפּוּר זֶה לָמַדְנוּ, שֶׁרְגִישׁוּת עֲמֻקָּה אֵינָהּ מַגִּיעָה רַק מֵהַנּוֹתֵן, אֶלָּא גַּם מֵהַמְקַבֵּל. הָעוֹף הִכִּיר בַּטּוּרַח שֶׁל נֹחַ וְלֹא רָצָה לְהַכְבִּיד. הַחֶסֶד הָאֲמִתִּי יוֹצֵר מַעְגָּל שֶׁל הִתְחַשְּׁבוּת הֲדָדִית.

המשך דבר העורך

כְּשֶׁהַמַּבּוּל פָּסַק וְהָאֲדָמָה יָבְשָׁה, נֹחַ שָׁלַח תְּחִלָּה אֶת הָעוֹרֵב לִבְדֹּק הֲקַלּוּ הַמַּיִם, אַךְ הָעוֹרֵב רַק חָג סְבִיב הַתֵּבָה וְלֹא בִּצַּע אֶת שְׁלִיחוּתוֹ. לְאַחַר מִכֵּן שָׁלַח נֹחַ אֶת **הַיּוֹנָה**. בַּפַּעַם הַשְּׁנִיָּה שֶׁחָזְרָה, הִיא נָשְׂאָה בְּפִיהָ "**עֲלֵה זַיִת טָרָף**". חַז"ל שׁוֹאֲלִים: מַדּוּעַ הַיּוֹנָה הֵבִיאָה דַּוְקָא עֲלֵה זַיִת, שֶׁהַטַּעַם שֶׁלּוֹ מַר? עוֹנָה הַגְּמָרָא: אָמְרָה הַיּוֹנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: "אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָמְרָה יוֹנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִיוּ מְזוֹנוֹתַי מְרוֹרִים כְּזַיִת וּמְסוּרִים בְּיָדְךָ, וְאַל יִהְיוּ מְתוּקִים כִּדְבַשׁ וּמְסוּרִים בְּיַד בָּשָׂר וָדָם". וְהַמֶּסֶר הוּא - הָעֲלֶה הַמַּר שֶׁל הַיּוֹנָה הוּא סֵמֶל לְחֵרוּת וְלִבְנִיָּה מֻחְדָּשׁ. הַחֶסֶד שֶׁנַּעֲשָׂה בַּתֵּבָה נוֹעַד לְהָבִיא אֶת הָעוֹלָם לְמַצָּב שֶׁבּוֹ הוּא יָכוֹל לַעֲמֹד בִּרְשׁוּת עַצְמוֹ, לִצְמֹחַ וּלְהָבִיא פֵּרוֹת שֶׁל עֲשִׂיָּה עַצְמָאִית.

תֵּבַת נֹחַ אֵינֶנָּה רַק פֶּרֶק הִיסְטוֹרִי. הִיא מַפַּת דְּרָכִים רוּחָנִית: אֵיךְ אָדָם בּוֹנֶה עוֹלָם חָדָשׁ מִתּוֹךְ חֻרְבָּן, אֵיךְ חֶסֶד הוֹפֵךְ לִהְיוֹת יְסוֹד קִיּוּם, וְאֵיךְ בְּתוֹךְ סְעָרָה - אֶפְשָׁר לִיצֹר מֶרְחָב שֶׁל אוֹר.

הַמַּבּוּל הוּא לֹא רַק מַיִם. הוּא כָּל רֶגַע בַּחַיִּים שֶׁבּוֹ הָעוֹלָם כְּבָיְכוֹל "קוֹרֵס": מַשְׁבֵּר, כָּאוֹס, אָבְדָן, בִּלְבּוּל. הַתֵּבָה הִיא הַמָּקוֹם שֶׁהָאָדָם בּוֹנֶה כְּדֵי לִשְׂרֹד - בַּיִת, מִשְׁפָּחָה, אֱמוּנָה, חֶסֶד, יְצִיבוּת.

וְנִזְכֹּר: **מִלָּה טוֹבָה יְכוֹלָה לְשַׁנּוֹת יוֹם שֶׁל אָדָם. עֶזְרָה קְטַנָּה יְכוֹלָה לְשַׁנּוֹת חַיִּים. חִיּוּךְ יָכוֹל לְשַׁנּוֹת לֵב. הָעוֹלָם נִבְנָה מֵחֶסֶד - לֹא מִכּוֹחַ**. וַיִּשְׁמַע הָאָדָם וְיוֹסִיף לֶקַח.

נֹחַ - תּוֹכֶן עִנְיְנֵי הַפָּרָשָׁה

א. תּוֹלְדוֹת נֹחַ, צִוּוּי ה' עַל בְּנִיַּת הַתֵּבָה, סֵדֶר הַמַּבּוּל, סֵדֶר יְבִשַּׁת הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, ה' מִצְוָה אֶת נֹחַ וּבְנֵי בֵּיתוֹ לָצֵאת מִן הַתֵּבָה.

ב. קָרְבָּנוֹ שֶׁל נֹחַ, וּבִרְכַּת ה' לְנֹחַ וּלְבָנָיו.

ג. אִסּוּר אֲכִילַת אֵבֶר וָדָם מִן הַחַי, מִצְוַת פְּרוּ וּרְבוּ וּשְׁאָר שֶׁבַע מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ.

ד. מַרְאֶה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וְהַבְטָחַת ה' - בְּרִית עוֹלָם - שֶׁלֹּא יִהְיֶה יוֹתֵר מַבּוּל בָּעוֹלָם (ט, ח-י"ז).

ה. נֹחַ מִשְׁתַּכֵּר בְּאָהֳלוֹ, מַעֲשֶׂה חָם, שֵׁם וְיֶפֶת מְכַסִּים אֶת נֹחַ בְּכָבוֹד, נֹחַ מְקַלֵּל אֶת חָם וּמְבָרֵךְ אֶת שֵׁם וְיֶפֶת לְדוֹרוֹת.

ו. מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי נֹחַ וְצֶאֱצָאָיו - יְסוֹד לְ-70 אֻמּוֹת הָעוֹלָם (י, א-ב).

ז. דּוֹר הַפַּלְגָּה (בְּנְיַת מִגְדַּל בָּבֶל, וְהָעֹנֶשׁ) (י"א, א-ט).

ח. תּוֹלְדוֹת בְּנֵי שֵׁם עַד אַבְרָהָם (עֶשְׂרָה דּוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם).

ט. יְצִיאָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְכִוּוּן אֶרֶץ כְּנַעַן.

"עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר" (ו, י"ד)

מַהִי מַשְׁמָעוּת אוֹתָהּ תֵּבָה, בְּאֶמְצָעוּתָהּ נִצַּל נֹחַ, וְיַחַד אִתּוֹ הַיְקוּם כֻּלּוֹ, מֵהַכְחָדָה מֻחְלֶטֶת? לְשֵׁם מָה נִצְרְכוּ 120 שָׁנִים כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת בְּנְיָתָהּ? מַהוּ הַלִּמּוּד הַנִּצְחִי לְדוֹרוֹת עוֹלָם מֵאֹפֶן הַהַצָּלָה הַמֻּפְלָאָה הַזּוֹ? 'עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר' - רָשִׁ"י פֵּרֵשׁ: הַרְבֵּה רֶוַח וְהַצָּלָה לְפָנָיו, וְלָמָּה הִטְרִיחוֹ בִּבְנְיָן זֶה? - כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּהוּ אַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל עוֹסֵק בָּהּ 120 שָׁנָה, וְשׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ: 'מָה זֹאת לְךָ', וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם: 'עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהָבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם', אוּלַי יָשׁוּבוּ. כֵּיצַד אָמוּר מַחֲזֶה תָּמוּהַּ זֶה לְהָבִיא אֶת הַצּוֹפִים בּוֹ לְהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה? וּמַדּוּעַ לֹא הִבְשִׁילוּ הָרְהוּרִים אֵלּוּ לְכְלַל מַעֲשֶׂה לְמְנִיעַת הַחֻרְבָּן?... דּוֹר הַמַּבּוּל הִגִּיעַ לְאָבְדַן דֶּרֶךְ וְסִטְיָה מֻחְלֶטֶת, 'כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ' - עוֹלָם לְלֹא דֶּרֶךְ וְתַכְלִית, הַנִּמְצָא בְּמֵרוֹץ בִּלְתִּי פּוֹסֵק לִבְאֵר שַׁחַת וְלִשְׁאֹל תַּחְתִּית

'וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי... כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם'. סוֹף דַּרְכָּהּ שֶׁל הָאֱנוֹשׁוּת וְהַיְקוּם, אֲשֶׁר הִגִּיעָה לִמְמַדֵּי שְׁחִיתוּת אֵינְסוֹפִיִּים. הַשְׁלָכוֹת הַקִּרְיסָה הָאֱנוֹשִׁית מְחַלְחֲלוֹת גַּם אֶל הַחַי וְהַצּוֹמֵחַ. פְּעֻלּוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם מְיַצְּרוֹת נְזָקִים שֶׁאֵינָם נִתָּנִים לְתִקּוּן. 'מוּטַצְיוֹת' וְ'וָרְיאַנְטִים' (מִן שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ וְעוֹד) שֶׁל חֻרְבָּן וְהֶרֶס... 'וּתְשַׁחֵת הָאָרֶץ' - הַהַשְׁחָתָה הִתְפַּשְּׁטָה גַּם אֶל בַּעֲלֵי הַחַיִּים וְהַצְּמָחִים. מְחוֹלְלֵי הַמַּחֲלוֹת הַקָּטְלָנִיּוֹת שֶׁל כָּל עֶרְכֵי הַהִתְנַהֲגוּת הָאֱנוֹשִׁית חוֹלְלוּ זִהוּם אֲוִיר וַאֲוִירָה מְדַבֶּקֶת, חֶלְקֵי הָרַע הַמִּתְפַּשֵּׁט חוֹדְרִים וּמְזַהֲמִים כָּל עֵבֶר וּפִנָּה. רַק מָקוֹם בּוֹ יְוֻצְּרוּ תְּנָאֵי בִּידּוּד מֻחְלָט וְרִחוּק חֻבְרָתִי מִכָּל מְחוֹלְלֵי הַמָּוֶת - יֹאפְשֵׁר הִשְׁרָדוּת וְיִתֵּן תִּקְוָה לְשִׁמּוּר תָּאֵי הַחַיִּים הַמְקוֹרִיִּים שֶׁטֶרֶם נִדְבְּקוּ בְּזַרְעֵי הַפֻּרְעָנוּת, בְּתוֹסֶפֶת אֶמְצָעִים לְהַבְרָאָה, חִזּוּק וְשִׁפּוּר שֶׁל הַמִּין הָאֱנוֹשִׁי כְּדֵי לִמְנֹעַ הִתְדַּרְדְּרוּת וּקְרִיסָה פַּעַם נוֹסֶפֶת. אַךְ רַק בַּעֲלֵי חַיִּים אֲשֶׁר לֹא נִדְבְּקוּ בַּנֶּגִיף בָּאוּ אֶל הַתֵּבָה. 'מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת', רָשִׁ"י פֵּרֵשׁ: אוֹתָן שֶׁדָּבְקוּ בְּמִינֵיהֶם וְלֹא הִשְׁחִיתוּ דַּרְכָּם וְנוֹתְרוּ בְּמַתְכֹּנֶת הָיְתָם הַמְקוֹרִית כְּפִי שֶׁנִּבְרְאוּ טֶרֶם הַקִּלְקוּל, מֵהֶם נִתַּן יִהְיֶה לְהַחֲזִיר אֶת הָעוֹלָם לִשְׁפִיּוּת. אָדָם אֶחָד וְיַחִיד, אִישׁ צַדִּיק תָּמִים 'אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד' (תְּהִלִּים א') יוּכַל לִבְנוֹת אֶת הַשִּׁנּוּי מֵהַיְסוֹד.

'תֵּבַת נֹחַ' הָיְתָה מָקוֹם שֶׁכָּל כֻּלּוֹ מְנֻגָּד לִתְנָאֵי חַיִּים סְבִירִים. הִצְטוֹפְפוּ בָּהּ בְּצוָתָא כָּל הַמִּינִים וְהַזַּנִּים שֶׁבָּעוֹלָם. לְלֹא שֶׁטַח מִחְיָה וּלְלֹא תְּנָאֵי קִיּוּם מִינִימָלִיִּים. הָאֶפְשָׁרוּת לִשְׂרֹד בִּתְנָאִים אֵלּוּ קַיֶּמֶת כַּאֲשֶׁר כָּל בְּרִיָּה מְאֻפְשֶׁרֶת לַאֲחֵרִים לְהִתְקַיֵּם. כַּאֲשֶׁר כָּל אֶחָד מִתְחַשֵּׁב בְּזוּלָתוֹ. כַּאֲשֶׁר הָאָדָם הַמֻּפְקָד עַל כָּל הַמַּעֲרֶכֶת הָעוֹלָמִית עוֹסֵק בְּכָל רֶגַע בִּדְאָגָה לַקִּיּוּם שֶׁל כָּל הַיְקוּם וְאֵינֶנּוּ מַסִּיחַ דַּעַת מִמְּשִׁימַת הַנְּתִינָה וְהִתְחַשְּׁבוּת לְלֹא הֶרֶף.

'וְיִשָּׁאֲרוּ אַךְ נֹחַ' - מִדְרַשׁ אַגָּדָה: שֶׁאִחֵר מְזוֹנוֹת לָאֲרִיֵה, וְהִכִּישׁוֹ. הָאַחֲרִיוּת עַל קִיּוּם הָעוֹלָם אֵינָהּ מוֹתִירָה מָקוֹם לְהִתְרַשְּׁלוּת. גּוֹרְלוֹ שֶׁל הָאַרְיֵה הָאַחֲרוֹן וְהַיָּחִיד עֲלֵי הָאֲדָמוֹת עוֹמֵד עַל כַּף מֹאזְנַיִם. בִּתְקוּפָה שֶׁכָּזוֹ, דֶּרֶךְ הַמִּלּוּט הַיְחִידָה מַחֲיֶבֶת לְיַצֵּר מָקוֹם נִפְרָד מִכְּלַל הָאֱנוֹשׁוּת כְּדֵי לְהִנָּצֵל מֵהַטֵּרוּף הָעוֹלָמִי וְאָבְדַן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִשְׁתַּלֵּט עַל כָּל הָעוֹלָם. כְּנֶגֶד הַגֶּזֶל, הֶחָמָס וְהַהַשְׁחָתָה - תִּבָּנֶה תַּשְׁתִּית שֶׁל הַעֲנָקָה, הֶטֶבָה הִתְחַשְּׁבוּת וּדְאָגָה לְזוּלַת. תּוֹבָנָה בָּהּ הַקִּיּוּם הָאִישִׁי תָּלוּי וְעוֹמֵד בְּיַחַס לָאַחֲרִיוּת הַכּוֹלֶלֶת עַד לִפְרָטֵיהָ הַקְּטַנִּים בְּיוֹתֵר. מִי שֶׁאֵינֶנּוּ מְסֻגָּל לִלְמֹד אֶת הַשִּׁעוּר שֶׁל 'תֵּבַת נֹחַ' - נוֹתֵר בַּחוּץ.

מֻשָּׁךְ הַלִּמִּידָה הִתְמַשֵּׁךְ עַל פְּנֵי 120 שָׁנָה, בָּהֶם הַסּוֹבְבִים נָדוּ בְּרֹאשָׁם וְהֻסְּבוּ עֵינָם מִלִּרְאוֹת אֶת מַסְלוּל הַהִתְרַסְּקוּת אֲלֵיו דּוֹהֶרֶת הָאֱנוֹשׁוּת. הַשִּׁעוּר הַזֶּה נִתָּן פַּעַם אַחַת, אַךְ הַלִּמִּידָה וְהַתּוֹבָנוֹת - נִצְחִיִּים. תַּחַת הַשְׁחָתַת הַדֶּרֶךְ נִסְלְלָה דֶּרֶךְ שֶׁל 'עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה', תַּהֲלִיךְ שֶׁבְּהֶמְשְׁכוֹ תִּוָּלֵד הָאֱמָה שֶׁתִּטֹּל עַל שִׁכְמָהּ אֶת הַמִּשִּׁימָה 'לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִּשְׁמֶךָ'. (דִּבְרֵי הַיָּמִים א, ט"ז) 'חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם ה' מָלָךְ (שָׁם ל"א): יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ (שָׁם ל"ב): אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי ה'' (שָׁם ל"ג) - הַחַי וְהַצּוֹמֵחַ יִגְלוּ בַּהֲוָיָתָם אֶת הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַמֵּיטִיב וְאֶת הָרוּחַ הָאֱלוֹקִית הַפּוֹעֶמֶת בְּכָל הַבְּרוּאִים וְהַמַּעֲשִׂים, כַּאֲשֶׁר תַּחַת הַשְׁחָתַת הַבְּרִיאָה יִתְגַּלֶּה כְּבוֹד ה' בָּעוֹלָם.

"וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מָלָךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה"!... [עַל פִּי רַבִּי אַבְרָהָם בְּרוּדָא שְׁלִיט"א]

"גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ" (ז, ג) – כַּמּוּת הָעוֹפוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לַתֵּבָה

הַאִם בְּעוֹפוֹת הָיָה חִלּוּק בְּמִסְפַּר הַנִּכְנָסִים לַתֵּבָה, בֵּין טְהוֹרִים לְטְמֵאִים?

וּברש"י: "בַּטְּהוֹרִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר (=שֶׁצָּרִיךְ לְהָבִיא שִׁבְעָה רַק מֵהַטְּהוֹרִים) וְלָמַד סָתוּם מִן הַמְפֹרָשׁ". מֵהַטְּמֵאִים - שְׁנַיִם, מֵהַטְּהוֹרִים - שִׁבְעָה.

רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל: גַּם מֵהָעוֹפוֹת הַטְּמֵאִים הֵבִיא שִׁבְעָה.

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי: הַתּוֹרָה קִצְּרָה כָּאן אֶת לְשׁוֹנָהּ, גַּם מֵהָעוֹפוֹת הֵבִיא נֹחַ שִׁבְעָה זוּגוֹת רַק מֵהַטְּהוֹרִים, כְּמוֹ הַבְּהֵמוֹת. זֶה מְדֻיָּק בִּלְשׁוֹן הַפָּסוּק, שֶׁפָּתַח בְּמִלָּה "גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם..." הַמִּלָּה "גַּם" מְלַמֶּדֶת שֶׁנֹּחַ הֵבִיא מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם כַּמּוּת זֶהָה לְזוֹ שֶׁהֵבִיא מֵהַבְּהֵמוֹת - שִׁבְעָה זוּגוֹת מֵהַטְּהוֹרִים, שְׁנַיִם מֵהַטְּמֵאִים.

מַלְבִּ"ם (רַבִּי מֵאִיר לֵיבּוּשׁ בֶּן יְחִיאֵל מִיכֶל וַיְזֶר): נֹחַ הִסְתַּפֵּק הַאִם רַשַּׁאי לְהַכְנִיס לַתֵּבָה עִמּוֹ גַּם אֶת בַּעֲלֵי הַחַיִּים שֶׁהָיוּ רְכוּשׁוֹ הַפְּרָטִי, וּבָהֶם גַּם בְּהֵמוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁשִּׁמְּשׁוּ לַחֲרִישָׁה וְלִרְכִיבָה.

עַל כָּךְ הֵשִׁיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּקַּח מִבַּעֲלֵי הַחַיִּים הַטְּהוֹרִים שִׁבְעָה זוּגוֹת (לְהַקְרֶבֶת קָרְבָּנוֹ, לְקִיּוּם הַמִּין וּלְשִׁמּוּשׁ אִישִׁי - לְצָרְכֵי אֲכִילָה, שֶׁרָמַז לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיַּתִּיר לוֹ אֲכִילַת בָּשָׂר לְאַחַר הַמַּבּוּל), בְּעוֹד מִכָּל הַטְּמֵאִים רַק זוּג אֶחָד (רַק לְצָרְכֵי קִיּוּם הָעוֹלָם). בְּעוֹפוֹת צִוָּה אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהָבִיא שִׁבְעָה - שִׁבְעָה וְהִתְיַחֵס רַק לַטְּהוֹרִים, מִשּׁוּם שֶׁנֹּחַ גִּדֵּל בְּבֵיתוֹ רַק עוֹפוֹת טְהוֹרִים.

"תֶּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם..." (י"א, כ"ז)

וַיְהִי בַּלַּיְלָה עֵת הֶלְּדֶת אַבְרָם וְיָבוֹאוּ כָּל עַבְדֵי תֶּרַח וְכָל חַכְמֵי נִמְרוֹד וְחַרְטֻמָּיו וַיֹּאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ וְיִשְׂמְחוּ בְּבֵית תֶּרַח, וּבְצֵאתָם מִבֵּיתוֹ וְיִשְׂאוּ עֵינֵיהֶם הַשָּׁמַיְמָה אֶל הַכּוֹכָבִים, וְרָאוּ כּוֹכָב אֶחָד גָּדוֹל מְאוֹד בָּא מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְרוֹעֵז בַּשָּׁמַיִם וְיִבְלַע אַרְבַּע כּוֹכָבִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם. וְיִתְמְהוּ וְיֹאמְרוּ: אֵין זֶה כִּי אִם הַיֶּלֶד הַיִּלַּד לְתֶרַח יִגְדַּל וְיִפְרֶה וְיִרְבֶּה וְיִרַשׁ אֶת כָּל הָאָרֶץ.

וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיַּגִּידוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ: אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב לְתֵת לְאָבִיו מְחִיר הַיֶּלֶד הַהוּא וְנַהֲרְגֵהוּ. וְיִיטְבוּ דְּבָרֵיהֶם בְּעֵינָיו, וַיִּקְרָא לְתֶרַח וְכוּ', וַיֹּאמֶר: וְעַתָּה תְּנָה לִי אֶת הַיֶּלֶד וְנַהֲרְגֵהוּ טֶרֶם תַּצְמִיחַ עָלֵינוּ רָעָתוֹ וְאֶתֵּן לְךָ מְחִירוֹ מִלֹּא בֵיתְךָ כֶּסֶף וְזָהָב.

וַיַּעַן תֶּרַח: כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ, אַךְ אֲנִי אַגִּיד אֵלֶיךָ אֲשֶׁר קָרָה לִי אֶמֶשׁ, כִּי אֶעְיַן בֶּן מוֹרֵד בָּא אֵלַי לֵאמֹר: תְּנָה לִי הַסּוּס הַגָּדוֹל הַטּוֹב שֶׁנָּתַן לְךָ הַמֶּלֶךְ וְאֶתֵּן לְךָ מְחִירוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וּמִלֹּא בֵיתְךָ תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא וּגְלִלְתִּי אָזְנֶיךָ וְהָיָה הָעֹצָה אֲשֶׁר יֵעַץ אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ אֶעֱשֶׂה.

וַיַּחַר אַף הַמֶּלֶךְ וַיַּחְשְׁבֵהוּ לַכְּסִיל. וַיֹּאמֶר הַכְּסִיל וּבָעַר אַתָּה אוֹ חָסֵר תְּבוּנָה כִּי תַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַזֶּה. הֶחְסֵר כֶּסֶף וְזָהָב אַתָּה וכו'. וַיַּעַן תֶּרַח אֶת הַמֶּלֶךְ: כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, תְּנָה בְנְךָ וּנְמִיתֵהוּ וְאֶתֵּן מְחִירוֹ כֶּסֶף וְזָהָב. מָה אֶעֱשֶׂה בְּכֶסֶף וְזָהָב אַחֲרֵי מוֹת בְּנִי, מִי יִרְשֵׁנִי?! וְהָיָה בְּמוֹתִי וְשָׁבוּ הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב לַאדוֹנִי הַמֶּלֶךְ.

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי תֶּרַח וְאֶת הַמָּשָׁל אֲשֶׁר הֵבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ, וַיִּחַר לַמֶּלֶךְ מְאֹד וַיִּקְצֹף וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ. וַיַּרְא תֶּרַח כִּי חָרָה לַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר: כָּל אֲשֶׁר לִי בְּיַד הַמֶּלֶךְ וְאַף בְּנִי בְּיַד הַמֶּלֶךְ בִּלֹא מְחִיר, הוּא וּשְׁנֵי אֶחָיו הַגְּדוֹלִים. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, לֹא, כִּי קָנֹה אֶקְנֶה בִּנְךָ הַקָּטָן בְּמְחִיר וְכוּ'.

וַיֹּאמֶר תֶּרַח: יִתֶּן לִי אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ זְמַן ג' יָמִים עַד דַּבְּרִי אֶל נַפְשִׁי וְאֶל בֵּיתִי דִּבְרֵי אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ וְאֶפְצַר בָּהֶם עַל הַדָּבָר הַזֶּה.

וְיִתֵּן לוֹ זְמַן ג' יָמִים, וְיָבֹא תֶּרַח אֶל בֵּיתוֹ וְיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּירְאוּ מְאֹד. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְיִשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לְתֶרַח: שְׁלַח לִי בִּנְךָ בְּמְחִיר, וְאִם לֹא - וְהַמַּתִּי כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ, וְלֹא יִשָּׁאֵר כְּלוּם.

וַיְמַהֵר תֶּרַח כִּי הָיָה דְּבַר הַמֶּלֶךְ נָחוּץ, וַיִּקַּח יֶלֶד אֶחָד מֵעֲבָדָיו אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שִׁפְחָתוֹ בַּיּוֹם אֲשֶׁר יִוָּלֵד אַבְרָם וַיָּבִיאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּקַּח מְחִירוֹ. וְהַמֶּלֶךְ לָקַח הַיֶּלֶד מִיָּד תֶּרַח וַינַפֵּץ אֶת מוֹחוֹ אַרְצָה בְּיָדוֹ וַיָּמָת אוֹתוֹ כִּי חָשַׁב כִּי אַבְרָהָם הוּא.

וַיִּסְתֹּר הַדָּבָר מֵהַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה וַיִּשְׂכַּח מֹלֶךְ הַמֶּלֶךְ, כִּי מַה' הָיְתָה זֹאת לְבִלְתִּי הֱמִית אַבְרָם. וְתֶרַח לָקַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ בַּסֵּתֶר וְאֶת אִמּוֹ וְאֶת מֵינִקְתּוֹ וַיַּחְבִּיאֵם בַּמְּעָרָה, וַיִּתֵּן לָהֶם מְחִיָּתָם מִדֵּי חָדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ, וְהָיָה ה' עִם אַבְרָם וַיִּגְדַּל וַיְהִי בַּמְּעָרָה עֶשֶׂר שָׁנִים. וְהַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו חָשְׁבוּ כִּי הֵמִית הַמֶּלֶךְ אֶת אַבְרָם וַיְהִי בִּשְׁנַת נ' (50) לְחַיֵּי אַבְרָם (הוּא אֶלֶף תתקצ"ח - 1998 מֵהַבְּרִיאָה), וַיֵּצֵא אַבְרָם מִבֵּית נֹחַ וַיֵּלֶךְ בֵּית אָבִיו וַיַּרְא אֶת אֱלֹהֵי אָבִיו 12 אֲלָהוּת וַיַּחַר אַף אַבְרָם, וַיַּרְא תֶּרַח אֲשֶׁר עָשָׂה בְּנוֹ אַבְרָם, וַיֵּלֶךְ וַיַּגֶּד לְנִמְרוֹד: יֶלֶד יִוָּלֵד לָנוּ זֶה נ' שָׁנָה וְזֹאת אֲשֶׁר עָשָׂה לֵאלֹהַי, עַל כֵּן שְׁפִטְוהוּ לְמַעַן נִנָּצֵל מֵרָעָתוֹ. וַיִּשְׁלַח ג' אֲנָשִׁים וַיְבִיאוּ אֶת אַבְרָם, וַיֹּאמֶר נִמְרוֹד וְכוּ' וְהוֹכִיחַ אֶת נִמְרוֹד כוּ', כִּי בְּחָרְפָּה תָּמוּת אַתָּה וְהַהוֹלְכִים בְּדַרְכֶּךָ.

וַיִּשָּׂא אַבְרָם אֶת עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה וַיֹּאמֶר: רְאֵה ה' הָרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְיִשְׁפֹּט וכו'. וַיֵּצוּ הַמֶּלֶךְ וְיִתְּנוּהוּ אֶל בֵּית הַסֹּהַר וַיְהִי שָׁם עֲשָׂרָה יָמִים. וַיִּקְבַּץ הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַשָּׂרִים וְהַחֲכָמִים וַיֹּאמֶר: הַשְׁמַעְתֶּם אֲשֶׁר עָשָׂה אַבְרָם בֶּן תֶּרַח. וַיֹּאמְרוּ: אֲשֶׁר בִּזָּה אֶת הַמֶּלֶךְ וֵאלֹהָיו - בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף. עַל כֵּן יִבְעֲרוּ אֶת כִּבְשַׁן הַלְּבֵנִים שִׁלְשָׁה יָמִים וּשְׁלשָׁה לֵילוֹת וּלְהַשְׁלִיךְ אֶת אַבְרָם לְתוֹכוֹ.

וַיֶּאְסְפוּ כִּתְשַׁע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ וְכָל הַנָּשִׁים וְהַטַּף נֶאֶסְפוּ אֶל הַגַּגּוֹת לִרְאוֹת, וְכַאֲשֶׁר רָאוּ חַרְטֻמֵּי הַמֶּלֶךְ אֶת אַבְרָם, וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ:

הֲלֹא זֶה הָאִישׁ אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה נ' (50) שָׁנִים, וְהִנֵּה גַּם אָבִיו הֵמִיר אֶת דְּבָרֶיךָ וְיִהַתֵּל בְּךָ וְיָבִיא לְךָ יֶלֶד אַחֵר וְתַהַרְגֵהוּ, וַיִּחַר אַף הַמֶּלֶךְ, וַיַּרְא תֶּרַח כִּי חָרָה אַף הַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר: אֱמֶת אָמְרוּ הַחַרְטֻמִּים. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ: אֵיךְ עָשִׂיתָ הַדָּבָר הַזֶּה? וַיַּעַן תֶּרַח: כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי עַל בְּנִי וָאֶקַח בֶּן הַשִּׁפְחָה.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ: מִי יָעַץ לְךָ דָּבָר זֶה? וַיִּירָא מְאֹד וַיֹּאמֶר: הָרָן בְּנִי הַגָּדוֹל הוּא יָעָצַנִי בָּזֶה, וְהָרָן הָיָה בַּיָּמִים הַהֵם אֲשֶׁר יָוְלַד אַבְרָם בֶּן ל"ב שָׁנָה, וְהָרָן לֹא יָעַץ אֶת אָבִיו מְאוּמָה, רַק תֶּרַח דִּבֵּר לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מֵהַמֶּלֶךְ כִּי יָרֵא מְאוֹד. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ: הָרָן בְּנְךָ אֲשֶׁר יַעֲצְךָ דָּבָר זֶה יָמוּת בָּאֵשׁ עִם אַבְרָם, וְהָרָן נָטָה בָּעֵת הַהִיא אַחֲרֵי אַבְרָם, אַךְ הִסְתִּיר הַדָּבָר בְּלִבּוֹ. וַיֹּאמֶר הָרָן אֶל לִבּוֹ: הַמֶּלֶךְ תָּפַס אֶת אַבְרָם, וְהָיָה אִם יִגְבַּר אַבְרָם מֵהַמֶּלֶךְ - וְהָלְכְתִּי אַחֲרָיו, וְאִם יִגְבַּר הַמֶּלֶךְ - וְהָלְכְתִּי אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ. וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּפְשִׁיטוּם מִכֻּתָּנוֹתֵיהֶם וּמִכָּל בִּגְדֵיהֶם, רַק מִכְנְסֵיהֶם הָיוּ עֲלֵיהֶם, וַיַּאַסְרוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם בְּחֶבְלֵי בֶּץ וַיַּשְׁלִיכוּם לְכִבְשַׁן אֵשׁ.

וְיָרֶד ה' וְיֹצִיל אֶת אַבְרָם מֵהָאֵשׁ וְלֹא נִשְׂרַף. אַךְ כָּל הַחֲבָלִים אֲשֶׁר אָסְרוּהוּ בָּהֶם - נִשְׂרְפוּ, וְאַבְרָם הִתְהַלֵּךְ בָּאֵשׁ ג' יָמִים וְג' לֵילוֹת וַיִּרְאוּ אוֹתוֹ כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ, וְהָרָן בְּהִשָּׁלִיכוֹ אוֹתוֹ - נִשְׂרַף וַיְהִי לְאֵפֶר, כִּי לֹא הָיָה לִבּוֹ שָׁלֵם עִם ה'. וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ אוֹתָם אֶל הָאֵשׁ, עָלָה עֲלֵיהֶם לַהַב הָאֵשׁ וְנִשְׂרְפוּ 12 אִישׁ. וַיָּבוֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ, וַיַּגִּידוּ לַמֶּלֶךְ כִּי אַבְרָם מִתְהַלֵּךְ בָּאֵשׁ וְגַם הַמְכָנְסַיִם שֶׁעָלָיו לֹא נִשְׂרְפוּ, אַךְ חֶבֶל מַאֲסָרוֹ נִשְׂרַף וְלֹא הֶאֱמִין לָהֶם הַמֶּלֶךְ. וַיִּשְׁלַח שָׂרִים אֲחֵרִים נֶאֱמָנִים לִרְאוֹת וְיַעִידוּ גַּם הֵם לַמֶּלֶךְ. וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹת, וַיַּרְא אֶת אַבְרָם הוֹלֵךְ וּבָא בְּתוֹךְ הָאֵשׁ. וַיַּרְא גְּוִיַּת הֶרֶן שְׂרוּפָה, וַיִּתְמַהּ הַמֶּלֶךְ, וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לְהוֹצִיא אֶת אַבְרָם וְלֹא יָכְלוּ כִּי שְׁבִיב הָאֵשׁ וְהַלַּהַב עוֹלֶה לְקִרְאָתָם מִן הַכִּבְשָׁן, וְיִנָּסוּ, וַיִּגְעַר הַמֶּלֶךְ בְּכָל עֲבָדָיו: מַהֲרוּ וְהוֹצִיאוּ אֶת אַבְרָם וְלֹא תָּמוּתוּ, וַיִּגְּשׁוּ לְהוֹצִיאוֹ, וַיֶּעֱל הַלַּהַב וַיִּשְׂרֹף פְּנֵיהֶם, וַיָּמוּתוּ שְׁמוֹנָה נְפָשׁוֹת.

וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל אַבְרָם: צֵא אַבְרָהָם, עֶבֶד ה' אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם, וּבוֹא הֵנָּה. וַיֵּצֵא אַבְרָם וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: אֵיךְ לֹא נִשְׂרַפְתָּ? וַיֹּאמֶר אַבְרָם: אֱלוֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּטַחְתִּי בּוֹ, וַאֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ - הוּא הִצִּיל אוֹתִי! [(סֵפֶר הַיָּשָׁר) (סֵדֶר הַדּוֹרוֹת)].

"וְנֹחַ בֶּן שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה מַיִם עַל הָאָרֶץ" (ז, ו) – גִּילוֹ שֶׁל נֹחַ בִּבְנִיַּת הַתֵּבָה

מַדּוּעַ הַתּוֹרָה מְצַיֶּנֶת אֶת גִּילוֹ שֶׁל נֹחַ?

רַבִּי זַלְמָן סוֹרוֹצְקִין מְבָאֵר שֶׁנֹּחַ הָיָה בֶּן 480 שָׁנִים כְּשֶׁהֵחֵל לִבְנוֹת אֶת הַתֵּבָה. בְּהִתְחַשֵּׁב בָּעֲבֹדָה שֶׁחֵי 950 שָׁנִים, הֲרֵי שֶׁהָיָה בְּ"אֶמְצַע שְׁנוֹתָיו", בְּמִלּוֹא כּוֹחוֹ (יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּמֶמְצָע 70 - 80 שָׁנִים. הֲרֵי שֶׁגִּיל ה"כֹּחַ", חָל בְּאֶמְצַע חַיֵּינוּ, עַל פִּי דִּבְרֵי חַז"ל שֶׁאָמְרוּ "בֶּן שְׁלוֹשִׁים לְכֹחַ", עַל פִּי אָבוֹת פֶּרֶק ה' מִשְׁנָה כ"א).

בְּנֵי דּוֹרוֹ כִּנּוּ אוֹתוֹ בְּכִנּוּיֵי גְּנַאי "זָקֵן" [... וְהָיוּ מִבְּזִין אוֹתוֹ, אָמְרוּ לוֹ: זָקֵן, תֵּבָה זוֹ לָמָּה? אָמַר לָהֶם: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵבִיא עֲלֵיכֶם אֶת הַמַּבּוּל..." (סַנְהֶדְרִין ק"ח:)], הוֹאִיל וְלֹא רָצָה לְלֶכֶת בְּדַרְכָּם, כְּרוֹצִים לוֹמַר - אַתָּה שַׂיָּךְ לַדּוֹר הַיָּשָׁן, שֶׁעָבַר מִן הָעוֹלָם, אֵין לְהִתְחַשֵּׁב בְּדֵעוֹתֶיךָ.

בְּוַכּוּחָיו הָרַבִּים עִם בְּנֵי דּוֹרוֹ, לֹא עָמַד לוֹ גַּם שְׁמוֹ הַטּוֹב שֶׁרָכַשׁ בְּצְעִירוּתוֹ, "זֶה יְנַחֲמֵנוּ"... (לְעֵיל ה', כ"ט), גַּם לֹא הִפְתִּיחִים שֶׁהֵקֵלּוּ עַל הָעוֹלָם, שֶׁבְּאֶמְצָעוּתָן הֵיטִיב עִם בְּנֵי הָאָדָם.

הַתּוֹרָה מַשְׁמִיעָה אֶת גִּילוֹ, לְהַדְגִּישׁ שֶׁלֹּא הָיָה מְבֻגָּר כָּל כָּךְ (בְּאֹפֶן יַחְסִי), הֲגַם שֶׁבְּנֵי דּוֹרוֹ כִּנּוּ אוֹתוֹ בְּכִנּוּיֵי גְּנַאי, בְּנִסָּיוֹן לִמְנֹעַ אֶת הַשְׁפָּעָתוֹ עַל אַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל.

"וְלֹא מָצְאָה... מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ... וַיָּרַח ה' אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ" (ח', ט';כ"א) – מִבְחַן הַחֶסֶד – סִפּוּר

אֶת הַסִּפּוּר הַבָּא מְסַפֵּר הָרַב גּוּאֵל אַלְקָרִיף שְׁלִיטָ"א בְּסִפְרוֹ 'שָׂשׂ בְּאִמְרָתֶךָ': הִתְקַשֵּׁר אֵלַי יְהוּדִי מֵהַצָּפוֹן וְסִפֵּר לִי עַל בְּנוֹ, הַלּוֹמֵד בְּשִׁעוּר ג' בִּישִׁיבָה קְטַנָּה. הוּא הָיָה יֶלֶד בָּרִיא וְחָזָק, וְהִנֵּה בְּאַחַד הַיָּמִים, בְּעוֹד מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, הִרְגִּישׁ שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לַעֲמֹד עַל רַגְלָיו. הָיְתָה לוֹ חֻלְשָׁה נוֹרָאָה בַּגַּפַּיִם. הוּא קִצֵּר בַּתְּפִלָּה וְהִתְיַשֵּׁב עַל מְקוֹמוֹ. הוּא קִוָּה כִּי מְדֻבָּר בְּחֻלְשָׁה רִגְעִית וְהִיא תַּחֲלֹף כְּלֶעָמַת שֶׁבָּאָה. אַךְ לֹא זוֹ בִּלְבַד שֶׁהִיא לֹא חָלְפָה, אֶלָּא שֶׁהָלְכָה וְהֶחְרִיפָה מִיּוֹם לְיוֹם.

הוֹרָיו הַדְּאוּגִים קָבְעוּ לוֹ תּוֹר לָרוֹפֵא כְּדֵי לְאַבְחֵן אֶת הַתּוֹפָעָה הַמַּדְאִיגָה, וְהֵם חִכּוּ בְּמֶתַח לְמוֹעֵד הַתּוֹר.

לַבָּחוּר זֶה יֵשׁ חָבֵר בִּישִׁיבָה שֶׁסּוֹבֵל מִסֻּכֶּרֶת. בְּכָל כַּמָּה שָׁעוֹת הוּא מַזְרִיק לְעַצְמוֹ אִינְסוּלִין בְּמַזְרֵק מְיֻחָד.

יוֹם אֶחָד אָבַד לוֹ מַכְשִׁיר הַהַזְרָקָה. הוּא פָּנָה לַחֲבֵרוֹ וְשָׁאַל אוֹתוֹ אִם יוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה וְלָלֶכֶת לִסְנִיף שֶׁל 'יַד שָׂרָה' כְּדֵי לִשְׁאֹל עֲבוּרוֹ מַכְשִׁיר חִלּוּפִי. לְמֵרוֹת שֶׁהַבָּחוּר סָבַל מֵחֻלְשָׁה גְּדוֹלָה בְּרַגְלָיו, הוּא נֶעְתַּר מִיָּד לְבַקָּשַׁת חֲבֵרוֹ וּמִהֵר לָצֵאת לַדֶּרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לַסְּנִיף אָמְרוּ לוֹ שֶׁכָּל הַמַּכְשִׁירִים הֻשְׁאֲלוּ לְחוֹלִים אֲחֵרִים, וְהִצִּיעוּ לוֹ לָלֶכֶת לִסְנִיף אַחֵר שֶׁל 'יַד שָׂרָה', הַמִּמְקָם בִּקְצֵה הָעִיר. הוּא מִהֵר לְשָׁם וְהֵבִיא אֶת הַמַּכְשִׁיר לַחֲבֵרוֹ בִּיְשִׁיבָה. רַגְלָיו כָּאֲבוּ מִן הַמַּאֲמָץ, בְּקֹשִׁי הִצְלִיחַ לַעֲמֹד, אַךְ לֹא הִתְאוֹנֵן. אוֹ-אָז אָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: 'אֲנִי צָרִיךְ לְהַזְרִיק לְעַצְמִי אֶת הַזְּרִיקָה הַבָּאָה בְּשָׁעָה שָׁלוֹשׁ בַּלַּיְלָה, אַךְ אֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא אֶתְעוֹרֵר'. אָמַר לוֹ הַבָּחוּר: 'לֵךְ לִישׁוֹן, אֲנִי לֹא אֵלֵךְ לִישׁוֹן עַד הַשָּׁעָה שָׁלוֹשׁ וְאָעִיר אוֹתְךָ'...

הֶחָבֵר הוֹדָה לוֹ עַל הַחֶסֶד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אִתּוֹ וְהָלַךְ לִישׁוֹן. הַבָּחוּר הָיָה מֻתָּשׁ מֵהֶלִיכָה וְחָשַׁשׁ שֶׁמָּא יֵרָדֵם בְּעַצְמוֹ, לָכֵן הִסְתּוֹבֵב בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁעוֹת (!) בְּמִסְדְּרוֹן הַפְּנִימִיָּה.

בְּשָׁעָה שָׁלוֹשׁ לִפְנוֹת בֹּקֶר הוּא הֵעִיר אֶת חֲבֵרוֹ, הֶחָבֵר הִזְרִיק לְעַצְמוֹ אֶת הָאִינְסוּלִין וּלְאַחַר מִכֵּן חָזַר לְמִטָּתוֹ. כָּעֵת סוֹף-סוֹף יָכוֹל הָיָה גַּם הַבָּחוּר לַעֲלוֹת עַל יְצוּעוֹ לִשְׁנַת לַיְלָה קְצָרָה.

הוּא קָם לִתְפִלַּת שַׁחֲרִית, וּכְשֶׁנֶּעֱמַד לִתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, הִתְכּוֹנֵן, כְּדַרְכּוֹ בַּשָּׁבוּעוֹת הָאַחֲרוֹנִים מֵאָז תָּקְפָה אוֹתוֹ הַחֻלְשָׁה בְּרַגְלָיו, לְקַצֵּר בִּתְפִלָּה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהִתְיַשֵּׁב. וּרְאוּ זֶה פֶּלֶא: הַחֻלְשָׁה נֶעֱלְמָה כָּלִיל! הוּא הִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה בְּמִתְינוּת וּבְנַחַת! הוּא חָשַׁשׁ שֶׁמָּא הַחֻלְשָׁה עוֹד תַּחֲזֹר, אַךְ לִשְׁמְחָתוֹ הוּא הִתְבַּדָּה. גַּם בִּתְפִלַּת מִנְחָה הִצְלִיחַ לַעֲמֹד עַל רַגְלָיו לְלֹא כָּל מַאֲמָץ בְּמֶשֶׁךְ כָּל זְמַן הַתְּפִלָּה.

בָּעֶרֶב הִתְקַשֵּׁר לְאָבִיו וְאָמַר לוֹ: 'אַבָּא, אַתָּה יָכוֹל לְבַטֵּל אֶת הַתּוֹר לָרוֹפֵא'... אֵין לְתָאֵר אֶת הַשִּׂמְחָה שֶׁל הַבָּחוּר וְהוֹרָיו.

אָבִיו הַמְרֻגָּשׁ אָמַר אָז לִבְנוֹ: 'בִּזְכוּת זֶה שֶׁיָּצָאתָ מִגְּדֶרְךָ וְעָשִׂיתָ לַחֲבֵרְךָ חֲסָדִים גְּדוֹלִים שֶׁלֹּא הָיִיתָ מְחֻיָּב בָּהֶם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה אִתְּךָ חֶסֶד וְנָתַן לְךָ אֶת שֶׁלֹּא הָיָה 'חַיָּב' לָתֵת לְךָ...

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּרַךְ אֶת הַצָּלַת נַח וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ בִּתְנָאִים קָשִׁים. בְּמֶשֶׁךְ שָׁנָה שָׁהָה נֹחַ בְּתוֹךְ תֵּבָה סְגוּרָה, בְּחֶבְרַת כָּל מַמְלֶכֶת הַחַי. חֲבֵרָיו וְשֻׁתָּפָיו לְמַסַּע הַהַצָּלָה הָיוּ: פִּילִים, גִּ'רָפוֹת, קוֹפִים וּנְמֵרִים, תַּרְנְגוֹלוֹת בַּיִת, יַנְשׁוּף וְיִתּוּשׁ. מַדּוּעַ בָּחַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַכֹּל יָכוֹל, בְּדֶרֶךְ הַצָּלָה זוֹ? נִרְאֶה שֶׁלֹּא הָיְתָה זוֹ תֵּבַת הַצָּלָה, כִּי אִם תֵּבַת מִבְחָן, מִבְחָן לְנֹחַ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ.

נֹחַ הִפְגִּין מְסִירוּת נֶפֶשׁ יוֹצֵאת דֹּפֶן לְמַעַן הַזּוּלַת. בְּתְנָאֵי הַתֵּבָה הַקָּשִׁים הוּא מִמֵּשׁ אֶת תְּכוּנַת הַחֶסֶד שֶׁקִּנְּנָה בְּלִבּוֹ. הוּא עָמַד בְּמִבְחַן - מִבְחַן הַחֶסֶד. לָכֵן, יֵשׁ סִכּוּי לָעוֹלָם הֶחָדָשׁ שֶׁיִּתְכּוֹנֵן לְאַחַר הַמַּבּוּל, עוֹלָם שֶׁל חֶסֶד שֶׁפָּנָיו אֶל עָתִיד הָאֱנוֹשׁוּת!

"וַיָּבֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל" (ז, ז) – אֱמוּנָתוֹ שֶׁל נֹחַ

עַל פְּנִיסָתוֹ שֶׁל נֹחַ 'מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל' דָּרְשׁוּ חָז"ל: "נֹחַ - מְחֻסַּר אֱמָנָה הָיָה" (מִדְרַשׁ רַבָּה ל"ב, ו). כֵּיצַד נִתָּן לוֹמַר עַל נֹחַ, שֶׁבָּנָה תֵּבָה בְּמֶשֶׁךְ 120 שָׁנִים, שֶׁהָיָה "מִקְטַנֵּי אֱמָנָה", וְנִכְנַס לַתֵּבָה רַק מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל?

בִּישׁוּב קֻשְׁיָה זוֹ מָצִינוּ כַּמָּה הֶסְבֵּרִים: **א.** רַבִּי יְחֶזְקֵאל לֵוִינְשְׁטֵיְן לוֹמֵד מִכָּאן שֶׁיֵּשׁ דְּרָגוֹת בֶּאֱמוּנָה - אֱמוּנָה אֵינָהּ צוֹמַחַת מֵאֵלֶיהָ, רַק לְאַחַר יְגִיעָה וְהִתְבּוֹנְנוּת אֶפְשָׁר לִרְכֹּשׁ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה וְלִחְיוֹת אֶת הָאֱמוּנָה.

נֹחַ הִגִּיעַ לְדַרְגָּה גְּבוֹהָה בֶּאֱמוּנָה, אַךְ לֹא לֶאֱמוּנָה מֻשְׁלֶמֶת (אִלְמָלֵא חָז"ל לֹא הָיִינוּ יְכוֹלִים לִכְתֹּב זֹאת), כְּפִי שֶׁדָּרְשׁוּ (סַנְהֶדְרִין ק"ח.): "יֵשׁ מְרֻבּוֹתֵינוּ דּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לְשֶׁבַח, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאִלּוּ הָיָה בְּדוֹר צַדִּיקִים הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר, וְיֵשׁ שֶׁדּוֹרְשִׁים אוֹתוֹ לִגְנַאי, לְפִי דּוֹרוֹ הָיָה צַדִּיק, וְאִלּוּ הָיָה בְּדוֹרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם לֹא הָיָה נֶחְשָׁב לִכְלוּם".

ב. רַבִּי יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב קַנְיֶבְסְקִי (הַסְּטַיְפְּלֶר) מַסְבִּיר שֶׁנֹּחַ וַדַּאי הָיָה מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁיָּבוֹא הַמַּבּוּל. כְּנִיסָתוֹ לַתֵּבָה הָיְתָה רַק כְּשֶׁהִצְטַוָּה עַל כָּךְ, כְּשֶׁמֵּי הַמַּבּוּל הֵחֵלּוּ לָרֶדֶת.

בָּאֱמוּנָה יֵשׁ שְׁתֵּי הֲבָנוֹת - יֵשׁ הַכָּרָה שִׂכְלִית וְיֵשׁ הַכָּרָה חוּשִׁית. אִלּוּ מֶלֶךְ הָיָה גּוֹזֵר שֶׁבְּיוֹם מְסֻיָּם יֵהָרֵג אֶת כָּל מִי שֶׁיִּמְצָא בָּעִיר, וַדַּאי שֶׁמֻּרְבֵּה הַפַּחַד הָיָה כָּל אֶחָד מְמַהֵר לִבְרֹחַ, וְאִישׁ לֹא הָיָה מַמְתִּין עַד הֶרֶגַע הָאַחֲרוֹן לְהַמְלִיט מֵהָעִיר, זוֹ הַכָּרָה רְגִשִׁית.

בְּנִגּוּד אֵלֶיהָ, לְנֹחַ הָיְתָה הַכָּרָה שִׂכְלִית, יְדִיעָה זוֹ לֹא הֵטִילָה עָלָיו פַּחַד נוֹרָא, שֶׁהִצְרִיךְ אוֹתוֹ לְמַהֵר וּלְהַכְנֵס לַתֵּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל (וְגַם לְאַחַר שֶׁהֵחֵל הַגֶּשֶׁם לָרֶדֶת, בַּתְּחִלָּה בְּ"טִפְטוּפִים", רָאָה שֶׁאֵינוֹ נוֹרָא כָּל כָּךְ, וְרַק אָז נִכְנַס לַתֵּבָה).

חָז"ל צִינּוּ שֶׁאִלּוּ הָאֱמוּנָה אָצְלוֹ הָיְתָה בְּדַרְגָּה גְּבוֹהָה יוֹתֵר, הָיָה רָאוּי שֶׁמֵּהַפַּחַד מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל, הוּא יַקְדִּים לְהִכָּנֵס לַתֵּבָה (כְּאָדָם שֶׁבּוֹרֵחַ מִפְּנֵי גְּזֵרַת הֶרֶג). חָז"ל הִגְדִּירוּ זֹאת בְּשִׁתֵּי דַּרְגּוֹת אֱמוּנָה - **"מַאֲמִין וְאֵינוֹ מַאֲמִין"... מַאֲמִין בְּהַכָּרָה שִׂכְלִית, אַךְ אֵינוֹ מַאֲמִין בְּהַכָּרָה חוּשִׁית.**

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרְכֵי לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק : מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף : הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה : הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחה : אברהם בן שמעה : גורגי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : בן ציון קליין שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : נפתלי ממן בן יקוט שמחה בת סרח : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון : דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה : רבקה בת רחל : מורבריד אוסנת בת מרים

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה : רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה : בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה : אריק בן חיה : שלי בת חיה : הילה בת דניאלה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : לאה רחל בת איריס : טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה : דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל : הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן :חיים יוסף בן איריס :סהר בת שהאין

לרפואת:
אהרון בן רוזה :משה בן רוזה :אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : אסתר בת שולמית
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בס"ד עלון מס' 769 16.10.2026
ה' מרחשוון תשפ"ז

כניסת שבת: 17:47
צאת שבת: 18:51
רבנו תם: 19:28

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פָּרָשַׁת נֹחַ

כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה (ז,ד)

עברו 120 שנה שנח בנה בהם את התיבה והקב"ה עיכב את הפורענות בעוד שבעה ימים, מדוע עשה כן? שהרי בעקבות כך יכולים חלילה להוציא לעז על נח שלא הגיע המבול בזמן.
ישנם מספר תירוצים לעניין זה:

1. **פרש"י:** 'אלו ז' ימי אבלו של מתושלח הצדיק, שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ועכב את הפורענות, צא וחשוב שנותיו של מתושלח, ותמצא שהם כלים בשנת ת"ר שנה לחיי נח'.

2. **כתב התרגום יונתן:** כי זמן זה ניתן לאותו הדור כדי שישובו בתשובה. אנחנו רואים גם אצלנו איך הקב"ה מאריך את הדין והחתימה כמה שניתן: תחילה עד ראש השנה ואז עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים, הושענא רבא ושמיני עצרת. (ה'בת עין' פרשת וישב כתב כי ניתן עוד לשוב עד 'זאת חנוכה' – נר שמיני של חנוכה).

3. **הרה"ג שקד בוהדנה שליטא:** חשבתי להסביר את עניין הוספת שבעת הימים הללו ע"פ מה שכתב הבן איש חי זיע"א (מקבציאל, ש"ר, דרשה לפרשת האזינו). שבעת הימים הנוספים הללו שנתן הקב"ה לפני המבול
הם **חסד** שנתן לנו הקב"ה. אם נעשה **חסד** באתב"ש (תזכורת: א-ת, ב-ש, ג-ר, ד-ק, ה-צ, ו-פ, ז-ע, ח-ס, ט-נ, י-מ, כ-ל) נקבל: שהאות ח' מתחלפת עם ס', האות ס' מתחלפת עם ח' והאות ד' מתחלפת עם ק' – סח"ק, אותיות קס"ח בגי' 168. ביום אחד יש 24 שעות, בשבעה ימים יש 168 שעות (24X7) כמנין אתב"ש של חסד.

4. בירושלמי (מ"ק פ"ג ה"ה) כתוב: ששבעה ימים אלו היו אבל לקב"ה על עולמו אשר משחיתו בסופם. ואל תקשה שמתאבלים על נפטר אחרי שמת, ומדוע הקב"ה מתאבל על עולמו טרם השחיתו? שהרי כלפי השי"ת לא שייך עבר ועתיד. **('דברי קודש' גיליון 90)**

וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה. בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ.. אֶל הַתֵּבָה. (ז,יב-יג)
דייק הרה"ק **רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל** בספרו "אגרא דכלה", בסדר מעשה בראשית הלילה קודם ליום כש"כ 'וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר', ומדוע כאן הקדים הכתוב ימים ללילות? וביאר, אם היה מתחיל הגשם לירד בלילה- היה מן ההכרח שיבואו אל התיבה בלילה, והרי רצה השי"ת להכניסם בפרהסיה, על כן התחיל המטר ביום, ולכן מתחיל הפסוק השני "**בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ**". **('מדשן ביתך')**

אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ (ו,ט)

הרב חנניה צ'ולק שליט"א: בזמן שזוכה אדם להנהגה של מדת הרחמים, קל לו ללכת עם הקב"ה. כאשר הבריאות טובה, הפרנסה ברווח ויש נחת מהילדים, לא קשה להיות בעל אמונה. אך הגדלות האמיתית היא לדבוק בקב"ה גם כשמידת הדין שולטת ויש חושך, צרות וקשיים – ובכל זאת היהודי לא מהרהר ולא מערער, ח"ו, אלא דבק בבורא יתברך באמונה ובאהבה.

זאת היתה גדלותו של נח – "את האלקים התהלך נח", גם בזמן ששלטה מדת הדין הוא המשיך לדבוק בקב"ה בכל כחו ומאודו. בזכות הנהגה זו הוא זכה להיות "איש צדיק תמים", בזכותה יש קיום לכל העולם, ובזכותה זכה נח לשלש מאות וחמשים שנה של חיים אחרי המבול, ויצאו ממנו שבעים אומות.

סיפר לי רבי צבי נקר (מחבר סדרת הספרים "אמונה שלמה") סיפור ששמע מרב, ששמע מזקן מופלג שהוא בעצמו היה בעל המעשה: כשפרצה מלחמת העולם הראשונה, תפסו השלטונות הרוסיים אותו ואת כל האזרחים שיכלו לתפוס, כדי לשולחם לחזית מול הצבא הגרמני. הצבא הרוסי היה פרימיטיבי וחלש וכלי הנשק של חייליו היו מיושנים. ולא זו בלבד, אלא שרבים מהחיילים לא צוידו כלל בכלי נשק, ונתנו להם רק סכינים וחרבות כדי להילחם מול הגרמנים, שהיו מצוידים במכונות ירייה ובתותחים, והיו טובחים בהם בלי רחם. מה עשו הרוסים? הם השתמשו בחיילים ובאזרחים שלהם כבשר תותחים.

הם לקחו קבוצה של עשרת אלפים חיילים ומגויסים טריים, ושלחו אותם להילחם נגד הגרמנים. הם שיערו שהגרמנים יהרגו ששת אלפים או שבעת אלפים מאנשיהם, אבל ארבעת האלפים הנותרים יגיעו אל הגרמנים ויהרגו בהם עם החרבות והסכינים. מובן שרבים מאותם ארבעת אלפים יהרגו אף הם בקרב, אך הם יצליחו לגרום תוך כדי כך לאבדות גם אצל הגרמנים.

היהודי בעל המעשה שהה עם עוד אלפי מגויסים שגויסו בעל כרחם. הם עמדו להישלח אל החזית, והמתינו רק לבואו של גנרל שאמור לשאת בפניהם נאום תעמולה נלהב כדי לחזק בהם את המוטיבציה להקריב את עצמם למען רוסיה. אותו יהודי ידע, שאין כמעט ספק שהוא יהרג בתוך שעות ספורות. הוא החליט להתפלל תפילת מנחה, אולי בפעם האחרונה בחייו, ונעמד להתפלל מעומק לבו. הוא לא ראה ולא שמע מה נעשה סביבו.

תוך כדי כך הגיע הגנרל, וכלם נעמדו והצדיעו וחלקו לו כבוד גדול, ורק היהודי עמד בצד ולא התייחס כלל אל הגנרל. הגנרל כעס מאוד. הוא שאג פקודה, ושני חיילים תפסו את היהודי והשליכו אותו לכלא, כדי שיישב שם עד שייערך לו משפט צבאי. הוא ידע כי מדובר בגזר דין מוות. ההתנהגות שלו נחשבה כמרד בעיצומה של מלחמה, ובנסיבות כאלו אין סנגורים ואין עורכי דין. רק משפט מוות.

אותו יהודי לא אמר לעצמו ח"ו: 'זו תורה וזה שכרה? עונש מוות על תפילת מנחה?!' אלא אמר לעצמו, 'לא משנה מה אומר או לא אומר לשופט בזמן המשפט, בכל מקרה יהרגו אותי. אני אתפלל לה' גם במהלך המשפט'. כאשר הובא לפני השופט הצבאי, שאל אותו השופט, "חייל, מה שמך?" והיהודי ענה: "למנצח מזמור לדוד". שאל השופט: "מה הדרגה שלך?" והוא ענה: "יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב". "מה יש לך לומר להגנתך?" והוא אמר: "ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך". אמר השופט: "אין עם מי לדבר... החייל הזה משוגע, חולה נפש! סלקו אותו מכאן, תשלחו אותו לבית חולים לחולי נפש".

האיש נשלח לבית החולים לחולי נפש ושהה שם מספר שבועות, ולאחר מכן בדק אותו רופא ואישר שהוא בריא בנפשו. היהודי שוחרר מבית החולים, זכה להינצל מהמלחמה והאריך ימים. וכשהיה מספר את הסיפור לנכדיו ולניניו, היה מוסיף ואומר: "בתחילה – היה נראה כאילו תפילת המנחה עומדת להביא עלי מוות ודאי, אבל באמת התפילה הצילה את חיי, ובזכותה לא נשלחתי לחזית כבשר תותחים, ולא נהרגתי כפי שנהרגו מרבית החיילים שהיו אתי באותה שיחת מוטיבציה של הגנרל..."
('ששׂ באמרתך' מתוך גליונו של הר' צ'ולק פרשת נח תשפ"ה)

צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה (ו,טז)
בפסוק זה, ה' מצוה את נח ליצור חלון בתיבה, כדי שיכנס אור פנימה. בפשטות, זה נראה צורך טכני – להאיר את פנים התיבה. אבל לא מובן: הרי כל סיפור המבול רצוף ניסים – הכנסת כל בעלי החיים לתיבה, שמירתם במשך שנה, אספקת המזון... הכל מעל לטבע. אם כן, מדוע לא נעשה גם נס כדי להאיר את התיבה מבפנים, בלי צורך בחלון?

בסיפור שלפנינו, אפשר למצא תשובה לכך: באחת העיירות הסמוכות לעירה 'וואַרקע', התגורר יהודי אשר זכה לבן אחד ויחיד בלבד, לאחר שנים רבות של תפילות ותחנונים. באחד הימים, החל הילד לחוש ברע. האב המודאג מהר להביא אותו אל רופא העיירה. בדק הרופא את הילד הכאוב, ולאחר מכן פכר את ידיו ואמר לאב: "צר לי, אך בנך חולה במחלה קשה שאין לה מרפא! אין בכחי לעזר לך, אני יכול רק לייעץ: אתה יהודי... קום קרא אל אלקיך!"

לשמע דבריו של הרופא – נחרד האב. מבלי להיכנס אל ביתו, מהר ושם את פעמיו אל העירה 'וואַרקע', אל הרבי הקדוש רבי מנדל מ'וואַרקע'. כאשר נכנס אל הקדש פנימה – פרץ האב בבכי, וזעק בתחנונים: "רבי, הושיענו! בני היחיד, אשר למענו התפללתי במשך שנים ושפכתי דמעות כה רבות, חולה וזקוק לרחמי שמים מרבים! אנא, רבי! התפלל בעדי!"

האב נשנק והדמעות זלגו מעיניו ללא הרף. הרבי שקע בהרהורים במשך שעה ארוכה, ולאחר מכן הרים את עיניו הקדושות ואמר בכאב: "צר לי, אך לא אוכל לעזור לך... שערי שמים נעולים בפני, ואיננני יכול לפעול מאומה!" שביב התקוה האחרון שבלבו של האב האומלל, כבה באחת. מביתו של הרבי הוא יצא שבור ומדכדך, וכשדמעתו על לחיו עשה את דרכו אל ביתו. "אם הרבי אינו יכול לעזור לי – מי יוכל לעזור לי?" הרהר בתוגה, ופרץ נוסף של דמעות בקע מעיניו.

שעה קלה לאחר שחזר אל ביתו, הגיע לפתע לאזניו של היהודי קול שקשוק אופני כרכרה. הכרכרה עצרה בפתח ביתו, ודפיקה נשמעה על דלת הבית. כשפתח את הדלת – נדהם היהודי לגלות בפתח ביתו את הרבי הקדוש מ'וואַרקע', בכבודו ובעצמו... לאחר שהזמינו היהודי להיכנס אל הבית פנימה, אמר הרבי: "כשבאת לפני ובכית על ילדך החולה, ניסיתי להתדפק על שערי רחמים, אך מצאתי שהם נעולים וחתומים בפני, לפיכך אמרתי מה שאמרתי. אולם לאחר שעזבת את ביתי שבור ומדכדך – הרהרתי בלבי: אמנם איננני יכול לעזר לך, איננני יכול להושיע אותך, אולם דבר אחד אני בודאי יכול: אני יכול לבכות אתך ביחד! אני יכול להשתתף בצערך הנורא!

"לשם כך באתי!" הכריז הרבי, והוסיף: "הבה נבכה שנינו יחדו, ואולי בזכות הבכייה המשתפת, תוושע!" בשעות הבאות, ישבו הרבי והיהודי יחדו לצד מיטתו של הבן החולה. הם שפכו דמעות כמים להחלמתו המלאה, עד שנשמעה שוועתם במרומים ותפלתם התקבלה. הילד החל להראות סימני התאוששות...

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, התעוררה רעייתו של **ה"חפץ חיים"** משנתה באמצע הלילה, וגלתה כי בעלה אינו שוכב במיטתו. היא מהרה לחפשו, ועד מהרה מצאה אותו ישן על גבי ספסל קשה, כשידו תחת ראשו... "מה קרה? מדוע עזבת את מיטתך?" שאלה הרבנית. הסביר ה"חפץ חיים" בפשטות: "איך אוכל לישן על מיטתי בשלווה ובנוחות, בשעה שרבים כל כך מאחינו הפליטים מתגלגלים בחוצות ונאנקים מרעב ומקור? בשעה שבנינו הצעירים שוכבים בחפירות בחזית המלחמה, כשהמוות מרחף נגדם?"

סיפור דומה מסופר על רבי חיים מבריסק. לאחר השרפה הגדולה שפקדה את עירו, בשנת תרנ"ה – לא הסכים לישון בביתו, במיטתו הנוחה, אלא ישן באופן קבוע במסדרון בית הכנסת. "לא אוכל לשכב על מיטתי בשעה שליהודים רבים כל כך אין קורת גג לראשם!" זה מה שנדרש מהאדם: גם אם אינו יכול לסייע בפעל לחברו – הוא צריך, לכל הפחות, לחוש בצרתו ולהשתתף עמו. האם זה יועיל? לא בהכרח. האם יהיה בכך כדי לסייע בפעל? כלל לא בטוח. ובכל זאת, לעצם ההשתתפות בצערו של הזולת – יש ערך כביר! וכך גם הורה הקדוש ברוך הוא לנח לנהג: לעשות חלון לתיבה, כדי שלא יתנתק מהסובב אותו כשיכנס עם בני ביתו אל התיבה, אלא יראה במו עיניו את המתרחש בחוץ – כאשר כל בני דורו טובעים במי המבול. גם אם לא היה בידו לסייע לבני דורו בפעל – נדרש נח לפחות להשתתף עמם בצרתם, ולא לעצם את עיניו ולאטם את לבו מאחורי מסך עצי התיבה... **('ללמדך')**

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ. (בראשית ו,ט)
מעשה בצדיק **רבי ישראל 'בעל שם טוב' זצ"ל** שהגיע באחד הימים אל עיירה קטנה, ובה היה רק יהודי אחד. נכנס הצדיק אל ביתו של האיש, והנה בני ביתו קידמו אותו במגדנות ובמשקה, ואמרו שאביהם עדיין מתפלל, וכשיסיים – יגיע. המתין ה'בעל שם טוב' זמן ארוך מאוד, עד שלבסוף הגיע בעל הבית, ואז התנצל ואמר: "רבי, אני איש פשוט, ובקושי אני יודע לקרוא, וכשאני קורא, תפילתי נמשכת זמן רב. זאת ועוד, אינני יודע מה אומרים בתפילה בכל יום, ועל כן אני קורא בכל יום את הסידור מתחילתו ועד סופו!". נכמרו רחמיו של הצדיק על האיש, ומיד נטל עט ופיסות נייר וכתב עליהן כותרות שיעזרו לאיש. על אחת כתב "תפילת שחרית", ועל אחרת כתב "תפילת מנחה", וכך עשה לאיש סימניות לכל התפילות, והניח אותן כל אחת במקומה. לאחר כמה שעות נפרדו לשלום והצדיק יצא לדרך, והנה לא עברה מחצית שעה והסידור נשמט מידיו של האיש אל הארץ, וכל הסימניות שהיו בו נפלו והתפזרו לכל עבר. הלה לא התבלבל, מיד נטל את הסידור וכל הסימניות בידו ופתח בריצה לנסות להדביק את ה'בעל שם טוב' שיסדר לו אותן שוב, ואכן לאחר כברת דרך הצליח להשיג את הצדיק, וביקש ממנו שיסדר לו שוב את הסימניות. לשמע בקשתו חייך הצדיק ואמר: "כנראה הקב"ה היה יותר מרוצה מתפילתך שנאמרה בתמימות אמיתית מכל הלב". **('משכן שילה')**

מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לְךָ שִׁבְעָה.. וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הִוא שְׁנַיִם (ז,ב)
מכל הבהמה הטהורה שב עה, מהלא טהורה שניים. הבהמה הטהורה אינה מזיקה לאף אחד, לא נושכת, לא בועטת – אוכלת רק קש, בשר איננה אוכלת. ומה היא תורמת? בשר, חלב, עורות, העור משמש לביגוד והנעלה, שקים לסחיבה, ולחרישה. -מאידך, חיה טמאה או בהמה טמאה, כל מזונה הוא בשר, וכל מזונה תלוי בטרף בע"ח. ומה היא נותנת? כלום! גם איש טהור עוסק רק בנתינה ולעצמו מסתפק בקב חרובים. ואיש שאינו טהור, עסוק כל הזמן בתענוגותיו. לוקח הכל לעצמו ואינו מתחשב באחרים. רצוי מאוד שכל אדם יערוך לעצמו את חשבונו. לאיזו קבוצת אנשים הוא רוצה להשתייך, לאלה הרצויים בשל היותם תורמים לזולתם ונחוצים לעולם, או לסוג האנשים שאין לעולם צורך בהם.

מסופר על **רבי אייזיק שר**, שהלך ברחוב עם תלמיד, ובפינת הרחוב עברה אשה עם עגלה ובתוכה תינוק. מרוב המהירות כמעט "דרסה" את **ר' אייזיק**. האשה נבהלה מאד, לא אמרה מילת התנצלות ועזבה מיד את המקום. התלמיד שליווה את ר' אייזיק התרגז, איזו חוצפה, מה אותה אשה חושבת לה, האם פה זה רשות היחיד? ועוד כהנה וכהנה מילים. כשסיים, אמר לו ר' אייזיק שר, אני מדבר אל עצמי, אבל אם אתה רוצה תוכל להקשיב. – אני חושב מה עשיתי היום בשביל עצמי ומה בשביל אחרים. – קמתי בבוקר, כמובן בשבילי, אם לא אקום – אירקב במיטה. התלבשתי, כדי שלא יהיה לי קר. הלכתי להתפלל, כי יש לי כמה דברים לבקש מהקב"ה, ואחר כך אכלתי ארוחת בוקר, כמובן כדי שלא אהיה רעב, אח"כ הלכתי ללמוד קצת גמרא, כי אחרת איך תיראה הצורה היהודית שבי, ועכשיו הלכתי לסדר איזשהו עניין. מה השעה כעת, אחת עשר ה לפנה"צ, ועדיין לא עשיתי מאומה למען הזולת, הכל בשביל עצמי. לעומת זאת, האשה שהיתה פה מקודם, לא ישנה כל הלילה בשביל לטפל בילד שלה. כשכבר נרדמה, קמה בזריזות בשש וחצי, אפשר ה לבעלה להתפלל במניין ולקחה על עצמה את העול של סידור הילדים והבית לקראת בית הספר. הכינה סנדוויצ'ים, העירה את הילדים ועם כל הלחץ הלבישה את זה, החליפה לזה, רחצה את זה וצחצחה את נעלי ילדיה. כשסוף סוף התרוקן הבית, נעמדה להכין ארוחת צהריים, וכעת לקחה את ילדיה אל הגן, ולאחר מכן רצה למקום עבודתה כי יש לה מילוי מקום בבי"ס בכדי להביא טרף לביתה. אני שלא עשיתי היום מאומה בשביל אחרים, יכול לומר לה מוסר? לאשה שעדיין לא עשתה היום שום דבר בשביל עצמה. **('מדשן ביתך')**

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. אורטל בת תקווה, עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, , יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, משה אברהם בן גניה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

המשגי"ח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים

לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 254

שבת פרשת נח תשפ"ז

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פְּנִינִים מִשֻּׁלְחָן מְלָכִים

וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס (ו יא)

חֲטָאִים חֲמוּרִים בְּיוֹתֵר חָטְאוּ דּוֹר הַמַּבּוּל; גֶּזֶל, ג"ע וּשְׁפִיכוּת-דָּמִים – כַּמּוּבָא בְּחָזַ"ל, וּבְכָל זֹאת: "לֹא נֶחְתַּם גְּזַר-דִּינָם אֶלָּא עַל הַגֶּזֶל" (סַנְהֶדְרִין קח, א). אוּלָם בַּל-נִטְעֶה לַחֲשֹׁב כִּי הָיוּ הֵם גַּנָּבִים "מַאפְיוֹנֶרִים", פְּרָאיִים, כְּמוּפֶר בְּמָחוֹז'תֵינוּ מִפַּעַם לְפַעַם. אֶלָּא מְכֻבָּדִים וְדִיפְּלוֹמָטִים הָיוּ. שִׁיטַת הָעֲבוֹדָה' שֶׁלָּהֶם הָיְתָה בְּצוּרָה בְּבָיְכוֹל נְכוֹנָה וּמֻצְדֶּקֶת. סוֹכֵן הָיָה בָּא עִם מַשָּׂאִית טְעוּנָה חֲבִילוֹת שֶׁל מִינֵי מְזוֹנוֹת וּמַאֲפִים בְּכְדֵי לְכַבֵּאן לַחֲנוּיוֹת הַמָּזוֹן, וְכָךְ חָשַׁב לְהִתְפָּרְנֵס בְּדֶרֶךְ-כָּבוֹד מֵעַמַל-כַּפָּיו. אַךְ לְפֶתַע הָיוּ מַקִּיפִים אוֹתוֹ עֶשְׂרוֹת אַלְפֵי אֲנָשִׁים, וְכָל אֶחָד מֵהֶם הָיָה לוֹקֵחַ מִפְּנֵי רַק עוּגִיָּה אַחַת בּוֹדֶדֶת! פָּחוֹת מִשָּׁוֶה-פְּרוּטָה. כָּךְ עוֹשְׂקִים אוֹתוֹ בְּהוֹן רַב, מִבְּלִי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ יְכֹלֶת מִשְׁפָּטִית וְחֻקִּית לְתָבְעַ מִישֶׁהוּ מִסִּים עַל סְכוּם פְּעוּט-עֵרֶךְ שֶׁכָּזֶה... זֶהוּ לְלֹא סָפֵק חָמָס נִפְשָׁע הַנּוֹבֵעַ מִפַּחִיתוּת אֱנוֹשִׁית וּשְׁחִיתוּת-לֵב מֵהַמַּדְרֵגָה הָרִאשׁוֹנָה, אוּלָם בְּדֶרֶךְ דִּיפְּלוֹמָטִית. מִין יְכֹלֶת אַכְזָרִית כְּזֹאת לְהוֹצִיא אָדָם נָקִי מִנְּכָסָיו מִבְּלִי שֶׁמִּישֶׁהוּ יָחוּשׁ רִגְשׁוֹת-אַשְׁמָה כָּלְשֶׁהֵן, אוֹ יַעֲלֶה בְּדַעְתּוֹ בְּדַל שֶׁל מַחְשָׁבָה שֶׁמָּא אֲכֵן עָשָׂה עָוֶל כְּבָר עָשִׂיתִי, בְּסַךְ-הַכֹּל לָקַחְתִּי לוֹ עוּגִיָּה אַחַת"... אֲפִלּוּ לֹא סְפוּרֵי בַּדִּים וְדִמְיוֹנוֹת. זֶהוּ תֹּאוּר מִמַּרַשׁ בְּחָזַ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לא, ה): "קַל כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי – הִגִּיעַ זְמַנָּם לְהִקָּצֵץ, הִגִּיעוּ קָטַטּוֹרִים שֶׁלָּהֶן לְפָנַי. וְכָל-כָּךְ לָמָּה? כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם'. אֵיזֶהוּ חָמָס וְאֵיזֶהוּ גֶּזֶל? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: חָמָס אֵינוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְגֶזֶל שָׁוֶה פְּרוּטָה. וְכָךְ הָיוּ אַנְשֵׁי הַמַּבּוּל עוֹשִׂים; הָיָה אֶחָד מֵהֶם מוֹצִיא קֻפָּתוֹ מְלֵאָה קִטְנִיּוֹת, וְהָיָה זֶה בָּא וְנוֹטֵל פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, וְזֶה בָּא וְנוֹטֵל פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, עַד מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ בְּדִין". אֶת רוּחַ הַשְׁחִיתוּת הַזֹּאת שֶׁאָפְפָה אֶת אַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל, וְרַע- הַלֵּב שֶׁפָּשָׂה בְּקִרְבָּם – מִין תַּרְבּוּת אֱנוֹשִׁית חוֹלָה, אֲשֶׁר הָפְכָה אֶת הֶחָמָס וְהַגֶּזֶל לְדֶרֶךְ חַיִּים מִתְקַבֶּלֶת עַל הַדַּעַת, וּכְשִׁיטָה' מְאֻרֶגֶּנֶת וּמֻצְדֶּקֶת, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲקֹר מִן הַשֹּׁרֶשׁ, וְלַעֲשׂוֹת לָזֶה סוֹף בְּאֶמְצָעוּת הַמַּבּוּל! נִקְיֵי-כַּפַּיִם וּבְרֵי-לֵבָב רַבּוֹתֵינוּ גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל בְּצִדְקָתָם וּבְיִרְאַת-חֶטְאָם, אָכֵן זָכוּ לְהַגִּיעַ לִשְׂלֵמוּת בְּתִחוּם זֶה שֶׁל זְהִירוּת בְּמָמוֹן הַזּוּלַת, וְהָיוּ חֲרֵדִים כָּל יְמֵיהֶם שֶׁלֹּא יִדְבַּק בָּהֶם וְלוּ שֶׁמֶץ מִן הֶעָווֹן הֶחָמוּר הַזֶּה לְסוּגָיו וְלַעֲנָפָיו. אַף בַּחֲשָׁשׁוֹת רְחוֹקִים נִזְהָרוּ מִמָּמוֹן שֶׁאֵינוֹ שֶׁלָּהֶם, וְהֶחְמִירוּ בִּסְפֵקוֹת שׁוֹנוֹת אַף לְפָנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. זְהִירוּתוֹ שֶׁל הַסַּבָּא הַ'סְטַיְפְּלֶער', מָרָן הַגָּאוֹן רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל קַנְיֶבְסְקִי זצ"ל, בְּעִנְיְנֵי מָמוֹנוֹת הָיְתָה מְפֻלָּאָה בְּיוֹתֵר. הוּא דִּקְדֵּק בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ כְּחוּט הַשַּׁעֲרָה. הֶחְמִיר עַל עַצְמוֹ אֲפִלּוּ עַל פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. סִפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה מָרְדְּכַי שׁוּלְזִינְגֶּר זצ"ל, בַּעַל 'מִשְׁמַר הַלָּוִי', כִּי בְּאֶחָד מִבְּקוּרָיו הִתְכּוּפִים בְּמִעוֹנוֹ שֶׁל ה'סְטַיְפְּלֶער' שׂוֹחֵחַ עִמּוֹ בְּדִבְרֵי-תּוֹרָה, וְאָמַר לוֹ עַל חִדּוּשׁ מְסֻיָּם בְּסִפְרוֹ 'קְהִלּוֹת יַעֲקֹב', שֶׁכְּבָר הִקְדִּימוֹ בָּזֶה בְּסֵפֶר 'כּוֹכֶב מִיַּעֲקֹב', וְהַ'סְטַיְפְּלֶער' שָׂמַח מְאֹד. רַבִּי מֹשֶׁה מָרְדְּכַי הָיָה לוֹקֵחַ אוֹתוֹ אֶת הַדְּבָרִים בְּפָנִים הַסֵּפֶר שֶׁאָלוּ – אִם יֵשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה 'כּוֹכֶב מִיַּעֲקֹב'? וְהַ'סְטַיְפְּלֶער' הֵשִׁיב שֶׁאָכֵן יֵשׁ לוֹ, הוּא קָנָה אוֹתוֹ פַּעַם אֵצֶל סוֹחֵר סְפָרִים בָּעִיר תֵּל-אָבִיב, אוּלָם נִמְנַע מִלְּהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. מַדּוּעַ? כִּי יֵשׁ לוֹ חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא הַמּוֹכֵר מָכַר לוֹ אֶת הַסֵּפֶר בְּזוֹל מִדֵּמֵי שָׁוְיוֹ, מִתּוֹךְ חֹסֶר יְדִיעָה עַל עֶרְכּוֹ הָאֲמִתִּי שֶׁל הַסֵּפֶר, וּכְשֶׁהִתְעוֹרֵר לְקַחַת מֵאֲחָר יוֹתֵר וְשָׁב עַל עִקְבוֹתָיו לְשַׁלֵּם לַמּוֹכֵר – לֹא מָצָאוּ, וּמֵאָז נִמְנַע מִלְּהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. אֶת הַחִנּוּךְ הַזֶּה – שֶׁלְּקַחְתָּ מֵהַשֵּׁנִי וְלֶהָנוֹת מֵהַמָּמוֹן שֶׁל הַשֵּׁנִי זֶה אֵשׁ – הֶחְדִּיר ה'סְטַיְפְּלֶער' גַּם בְּקֶרֶב בְּנֵי בֵּיתוֹ.

בְּצַעֲירוּתִי הָיִיתִי פַּעַם בְּבֵית מוֹרִי חֲמִי שַׁר-הַתּוֹרָה מָרָן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים קַנְיֶבְסְקִי זצ"ל, וְהוּא נִזְקַק לְעֵט לְרַגַּע כְּדֵי לַחְתֹּם עַל מִסְמָךְ כְּלְשֶׁהוּ. הוֹצֵאתִי אֶת הָעֵט שֶׁלִּי מֵהַכִּיס וְהִגַּשְׁתִּי לוֹ, אַךְ הוּא סֵרֵב לָקַחַת. אָמַר לִי: "אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לָקַחַת שׁוּם דָּבָר מֵהַשֵּׁנִי!"... **(נִלְקַט בְּקִצּוּר מִתּוֹךְ מַאֲמָר שָׁלֵם שֶׁל הגה"צ רַבִּי יִצְחָק קוֹלְדְּצְקִי שְׁלִיטָ"א - מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ 'לַעֲשׂוֹת רָצוֹנְךָ' עַל חֻמָּשׁ בְּרֵאשִׁית)**

לע"נ הבחור אַרְיֵה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

עניין של חינוך

"וַיַּזְכֵּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ וְגוֹ' וַיַּעֲבֵר אֱלֹקִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם" (ח, א)

וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ, מָה זִּכְיָרָה נִזְכַּר לוֹ? שֵׂזָן וּפִרְנֵס אוֹתָם כָּל י"ב חֹדֶשׁ בַּתֵּבָה". (ב"ר ל"ג ג') רָאוּי לְהָבִין מַדּוּעַ הָיָה צָרִיךְ נֹחַ זְכוּת מְיֻחֶדֶת [שֶׁהָיָה זָן וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל הַחַיּוֹת י"ב חֹדֶשׁ] כְּדֵי שֶׁמֵּי הַמַּבּוּל יִפָּסְקוּ לָרֶדֶת, וַהֲרֵי כָּל מְצִיאוּתוֹ בַּתֵּבָה זֶהוּ רַק כְּדֵי שֶׁיִּנָּצֵל, וּמֵאַחַר שֶׁכְּבָר הִצִּילוּ הַקָּב"ה נָתַן לוֹ לְהַכְנֵס לַתֵּבָה, מַדּוּעַ הָיָה צָרִיךְ עַכְשָׁו זְכוּת נוֹסֶפֶת בִּכְדֵי שֶׁמֵּי הַמַּבּוּל יִפָּסְקוּ. וְנִרְאֶה שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁמִּדַּת הַדִּין מִתְוַחָה בָּעוֹלָם, צָרִיךְ לִזְכוּת לְרַחֲמִים מְיֻחָדִים כְּדֵי לְהַנָּצֵל מִמִּדַּת הַדִּין הַמְּרֻחֶפֶת עַל פְּנֵי תְּהוֹמֵי הָעוֹלָם, וְלָכֵן אַף שֶׁכְּבָר זָכָה נֹחַ לְהַצָּלָה בַּתְּחִלָּה, מ"מ זֶה הָרֵי הָיָה בִּזְמַן שֶׁעֲדַיִן לֹא הִתְחִילוּ מֵי הַמַּבּוּל בְּעִצּוּמָם וּמִדַּת הַדִּין שָׁלְטָה בָּעוֹלָם, הָיָה נֹחַ בְּסַכָּנָה עֲצוּמָה שֶׁמָּא תִּתְפַּגֵּעַ בּוֹ עַכְשָׁו מִדַּת הַדִּין עַל שֶׁלֹּא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דּוֹרוֹ בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּב"ה "קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי", (וְכַמְבֹאָר בָּזֹהַ"ק פָּרָשַׁת נֹחַ), וְלָכֵן הֻצְרַךְ נֹחַ לִזְכוּת מְיֻחֶדֶת, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ חז"ל שֶׁנִּצּוֹל בִּזְכוּת שֵׂזָן וּפִרְנֵס אֶת בַּעֲלֵי הַחַיִּים בְּהֵיוֹתָם בַּתֵּבָה, וְהַבְּאוּר בָּזֶה שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא נָהֹג עִם הַבַּעֲלֵי חַיִּים בְּמִדַּת הָרַחֲמִים וְזָן אוֹתָם וְכִלְכְּלָם, נָהֹג עִמּוֹ הַקָּב"ה בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה וְהִצִּילוּ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים מֵהַמַּבּוּל.

וְרוֹאִים אָנוּ מִכָּאן כַּמָּה רַחֲמִים זוֹכֶה הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו מִשָּׁמַיִם בִּזְכוּת מָה שֶׁהוּא מֵטִיב עִם הַבְּרִיּוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ בִּזְמַן שֶׁמִּדַּת הַדִּין מִתְוַחָה בָּעוֹלָם וְאֵין הָאָדָם רָאוּי לְהִנָּצֵל בִּזְכוּת מַעֲשָׂיו, מ"מ אִם הוּא מֵטִיב עִם הַבְּרִיּוֹת מְרֻחָם עָלָיו, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל "כָּל הַמְּרֻחָם עַל הַבְּרִיּוֹת – מְרֻחָמִין עַל מִן הַשָּׁמַיִם".

(מתוך מאמר בִּתְשׁוּבוֹת וְהַנְהָגוֹת לְמָרָן פּוֹסֵק הַדּוֹר הָרַב מֹשֶׁה שְׁטֶרְנְבּוּךְ שְׁלִיטָ"א)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה...

רך כקנה\ סִפּוּר עַל מרן הדיין הָרַב שמחה זליג ריגל זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

מִדַּת סַבְלָנוּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הָיְתָה מֻפְלָאָה וְכֵן מִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת הָיוּ מֻפְלָאוֹת. בַּסֵּפֶר 'לְהַגִּיד' (דְּרָשׁוֹת, פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ וּפְנִינֵי מוּסָר מִמַּגִּידִים בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים) מֵבִיא סִפֵּר שֶׁשָּׁמַע מִיְּדִידוֹ ר' וֶועלְוֶול אִידֶלְמָן שֶׁהָיָה נוֹכֵחַ בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה. נַעַר הָיִיתִי וְגַרְתִּי עִם ר' שִׂמְחָה זֶלִיג בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁבוּעוֹת. הָיָה זֶה בִּימוֹת הַקַּיִץ הַחַמִּים כְּשֶׁאֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל ר' שִׂמְחָה זֶלִיג לֹא רָצָה לָלוּן יְחִידִי. הוּא בִּקֵּשׁ מִמֶּנִּי לָבוֹא וְלָגוּר בְּבֵיתוֹ בְּמֶשֶׁךְ אוֹתָם שָׁבוּעוֹת. הַבַּיִת הַדַּל שֶׁבּוֹ הָיָה גָּר בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, הָיָה בַּעֲלַיַּת בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁבּוֹ עָסַק בַּתּוֹרָה בְּמֶשֶׁךְ שְׁעוֹת הַיּוֹם. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיִינוּ בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן, הִמְתַּנְתִּי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת. כְּשֶׁהִבְחַנְתִּי שֶׁר' שִׂמְחָה זֶלִיג סוֹגֵר אֶת הַגְּמָרָא וְעוֹמֵד לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, קַמְתִּי גַּם אֲנִי מִמְּקוֹמִי וְיָצָאתִי לְלַוּוֹתוֹ, אֲבָל אָז רָאִיתִי כִּי יְהוּדִי תִּמְהוֹנִי תּוֹשֵׁב הָעִיר הִתְחִיל לְלַוּוֹת אֶת רַבֵּנוּ. בַּהַתְחָלָה לֹא הִתְקָרַבְתִּי כְּלָל אֲבָל כְּשֶׁרָאִיתִי שֶׁהַתִּמְהוֹנִי לֹא מַרְפֶּה מִמֶּנּוּ, נִסִּיתִי לַעֲמֹד קָרוֹב יוֹתֵר. חָשַׁבְתִּי לְעַצְמִי: "אוּלַי אֶסְתַּיַּע לֵר' שִׂמְחָה זֶלִיג". שָׁמַעְתִּי שֶׁהָאִישׁ שׁוֹאֵל אֶת רַבֵּנוּ שְׁאֵלָה בְּעִנְיְנֵי שְׁדוּךְ. רַבִּי שִׂמְחָה זֶלִיג שָׁשָׁמַע אֶת הַשְּׁאֵלָה הֵשִׁיב: "כֵּן, בְּנִי". הַשָּׁנִים נִפְרְדוּ. מֵהַרְתִּי לְעָבֵר ר' שִׂמְחָה זֶלִיג, אֲבָל הַתִּמְהוֹנִי הַנַּ"ל שָׂם שֵׂנִית כְּמִי שֶׁאֵינוֹ בָּטוּחַ שֶׁהָרַב הֵבִין אֶת הַשְּׁאֵלָה. הוּא שָׁאַל שׁוּב בְּלַחַשׁ. ר' שִׂמְחָה זֶלִיג שָׁמַע וְהֵשִׁיב: "כֵּן בְּנִי, אַתָּה יָכוֹל לְהִתְחַתֵּן". הָאִישׁ נִפְרַד, אֲבָל עֲצָבָיו הַמִּתּוּחִים הֶחֱזִירוּ פַּעַם שְׁלִישִׁית. וְשׁוּב שׁוֹאֵל וְשׁוּב רַבֵּנוּ עוֹנֶה לוֹ בְּמֵאוֹר פָּנִים כָּךְ עוֹד כְּעֶשֶׂר פְּעָמִים, בְּמַעֲלֶה הַמַּדְרֵגוֹת. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְדֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת הָיָה נִרְאֶה שֶׁאָכֵן ב"ה זוֹ כְּבָר הַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה. הַדַּיָּן נִפְרַד מִמֶּנּוּ בְּהֶאָרַת פָּנִים מְיֻחֶדֶת: "לַיְלָה טוֹב בְּנִי. אַתָּה יָכוֹל לְהִתְחַתֵּן". חָלְפוּ שְׁנֵי רְגָעִים וּנְקִישׁוֹת קַלּוֹת נִשְׁמְעוּ עַל הַדֶּלֶת. חָשַׁשְׁתִּי שֶׁמָּא הָאִישׁ הַהוּא עוֹמֵד עַל הַמִּפְתָּן. שָׁאַלְתִּי אֶת הַגָּאוֹן ר' שִׂמְחָה זֶלִיג הַאִם לִנְעֹל אֶת הַדֶּלֶת וְלֹא לְפָתֹחַ. ר' שִׂמְחָה זֶלִיג הִבִּיט עָלַי וְהֵשִׁיב בְּפַשְׁטוּת: "לֹא, שֶׁיִּכָּנֵס וְיִשְׁאַל!". הָאִישׁ נִכְנַס וְשָׁאַל, וְהַדַּיָּן הַיָּשִׁישׁ הִבִּיט עָלָיו וְהֵשִׁיב: "כֵּן, הִנֵּה הָגוּן וְרָאוּי לְהִתְחַתֵּן". הַיְהוּדִי הַתִּמְהוֹנִי עָמַד בְּצַד הַחֶדֶר אֲחוּז עֲצַבִּים וְטָרוּד בְּסִפֻּקוֹתָיו. כְּשֶׁהַדַּיָּן הַיָּשִׁישׁ הִנִּיחַ אֶת הַמַּגֶּבֶת עַל כְּתֵפוֹ לִטֹּל יָדַיִם לַאֲכִילָה, הוּא רָץ בְּמְהִירוּת וְלָחַשׁ לוֹ בְּאָזְנָיו אֶת הַשְּׁאֵלָה. ר' שִׂמְחָה זֶלִיג הִפְנָה אֶת הָרֹאשׁ לְעֶבְרוֹ: "כֵּן בְּנִי, אַתָּה יָכוֹל לְהִתְחַתֵּן". כָּךְ עוֹד פַּעֲמַיִם בְּשָׁעַת הַסְּעוּדָה עַצְמָהּ. הָאִישׁ הִמְתִּין בְּצַד כּוֹסֵס אֶת צִפָּרְנָיו בְּדָאגָה עַד לְאַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. לְאַחַר מִכֵּן שָׁאַל שׁוּב. ר' שִׂמְחָה זֶלִיג הֵשִׁיב: "כֵּן בְּנִי, כֵּן". ר' שִׂמְחָה זֶלִיג אָכַל פַּת קִבָּר. הוּא קָם מִכִּסְאוֹ וְצָעַד לְעֵבֶר הַמִּטָּה. אח"כ פָּשַׁט אֶת הַיַּטְלִית קָטָן' ו...הַיְהוּדִי הִתְקָרֵב בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, שָׁאַל וְקִבֵּל תְּשׁוּבָה חִיּוּבִית: "כֵּן בְּנִי, אַתָּה רָאוּי וְיָכוֹל לְהִתְחַתֵּן". הוּא חִיֵּךְ לְעֶבְרוֹ בְּשִׂמְחָה מְיֻחֶדֶת וּבִלְבָבִיוּת: "כֵּן בְּנִי הַיָּקָר. לַיְלָה טוֹב". הַיְהוּדִי יָצָא אֶת הַבַּיִת, וְלֹא שָׁב... הַגָּאוֹן יָשַׁב עַל מִטָּתוֹ. לֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְאַפֵּק וְשָׁאַלְתִּי בְּקוֹל: "רַבִּי, עַד הֵיכָן?!". רַבִּי שִׂמְחָה זֶלִיג לֹא הִתְרַעֵם עַל שְׁאֵלָתִי וְהֵשִׁיב גַּם לִי בְּהֶאָרַת פָּנִים. הוּא הִקְרִיא בְּקוֹל עָיֵף וַחֲלוּשׁ אֶת דִּבְרֵי חָז"ל: "לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ כְּקָנֶה וְלֹא יְהֵיה קָשֶׁה כָּאֶרֶז"... בַּבֹּקֶר מִהַרְתִּי לְעֵבֶר חֲתָנוֹ שֶׁל ר' שִׂמְחָה זֶלִיג. סִפַּרְתִּי לוֹ בְּהִתְרַגְּשׁוּת אֶת הַדְּבָרִים כַּהֲוָיָתָן. בִּקַּשְׁתִּי לְטַכֵּס עֵצָה אֵיךְ לְסַיַּע לֵר' שִׂמְחָה זֶלִיג לְהַפְטֵר מֵהָאִישׁ בְּדֶרֶךְ כָּבוֹד. חֲתָנוֹ חִיֵּךְ וְאָמַר לִי: "בָּחוּר'ל, זֶה לֹא מֵהַיּוֹם וְאַף לֹא מֵאֶתְמוֹל. מָה שֶׁרָאִיתָ אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, אֵינוֹ חָדָשׁ - כְּבָר תְּקוּפָה שֶׁל כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, מִדֵּי לַיְלָה הַדָּבָר חוֹזֵר עַל עַצְמוֹ - בַּדֶּרֶךְ שֶׁמּוֹבִילָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לַבַּיִת הַסָּמוּךְ שֶׁל ר' שִׂמְחָה זֶלִיג, וְהוּא מְמָאֵן שֶׁיִּגְּעוּ בּוֹ וּבִרְגְשׁוֹתָיו לְרָעָה".

הילולא דצדיקיא

הילולת כ"ק מרן

רבי שמחה

זליג ריגל

זצ"ל זיע"א

(ד' חשון תשי"ג)

הגאון הרב שמחה זליג ריגר הי"ד- נולד ב-כ' אדר ה'תרכ"ד לאביו: ר' דב (תלמיד חכם ובעל שיעור קומה תורנית, מנכבדי העיר וסוחריה) בנובהרדוק. בשנת ה'תרל"ד משפחתו עברה לגור בבריסק. כנער שימש את רבי יהושע לייב דיסקין עד סיום כהונתו והושפע ממנו רבות בשיטות ההוראה. לאחר נישואיו בשנת ה'תרמ"ב נכנס ללמוד בישיבת וולוז'ין. בשנת ה'תרמ"ח לאחר פטירת הגאון ר' יוסף דב הלוי סולובייצ'יק (ה'בית הלוי') קהילת בריסק ביקשו למנות את בנו, הגאון ר' חיים. אולם הוא התנה זאת שבמקביל רבינו ימונה למורה הוראה ולדיין ותופקד בידיו האחריות על פסיקת ההלכות והדיונים הממוניים בעיר. בשנת ה'תרע"ח לאחר פטירת ר' חיים הלוי סולובייצ'יק, הגאון ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק התמנה במקום אביו ורבינו המשיך לשמש כמורה הוראה והדיין של בריסק. רבינו עסק בלימוד ההלכה הפסוקה. כבר בישיבה התפרסם כבקי ובר סמכא בעניינים הלכתיים מסובכים. יכולת הפסיקה שלו היתה מדהימה. תוך דקות ספורות היה יכול להספיק לענות עשרות תשובות בעניינים מורכבים. רבי חיים הלוי סולובייצ'יק התבטא על רבינו: "במקצוע ההוראה רבי שמחה זליג הוא יחיד בדורו!". ההערכה אליו גברה בעקבות מקרה מסוים שבו רבינו הכריז ברבים כי טעה בפסיקת ההלכה. התפרסם כגאון בכל חלקי התורה. מידת יראת השמיים שלו היתה מופלאה. תפילתו היומיומית היתה סוערת ונרגשת וכולו היה כאש בוערת. בשעה שהיה מורה הוראה היה אחוז פחד וחרדה שלא יטעה חלילה. מידותיו הטובות וליבו הרחום והשופע לזולת היו ידועים לרבים והיה מקריב את כל כולו לעשיית צדקה וחסד. רבנו נעקד על קידוש השם ב-ד' חשוון ה'תש"ג עם יהודי בריסק. רבנו חי ופעל כ- 78 שנים. ה' יקום דמו!

ת.נ.צ.ב.ה. וּזְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ אָמֵן!.

נֹחַ אִישׁ צַדִּיק (ו ט)

יוֹם אֶחָד בְּעוֹד הַנַּעַר (אֱלִיעֶזֶר מְנַחֵם שָׁךְ) יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד כְּדַרְכּוֹ בְּעֶזְרַת הַנָּשִׁים, הִגִּיעַ אֵלָיו שָׁלִיחַ מֵרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן זצ"ל וּמָסַר לוֹ שֶׁרֹאשׁ הַיְשִׁיבָה מְבַקֵּשׁ לִרְאוֹתוֹ. סַפָּנַת הַמִּלְחָמָה שֶׁהָלְכָה וְנִתְמַשְּׁכָה זֶה שָׁנָה וָחֲצִי, הֵבִיאָה אֶת רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן לָתוּר אַחַר "סְגֻלָּה" לִשְׁמִירָה.

מִגְּדֶל חֲבִיבוּת הַתּוֹרָה וּבְנֵי הַתּוֹרָה הָגָה בְּרוּחוֹ לְאַכְסֵן בַּחוּר יְשִׁיבָה בְּמְעוֹנוֹ הַצַּר – כְּדֵי שְׁזִכוּת הַתּוֹרָה שֶׁל אוֹתוֹ בָּחוּר וּזְכוּת הַכְנָסַת הָאוֹרְחִים, תָּגֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה. "אֵרוּחַ" מְסוּג זֶה לֹא הָיָה קַל כְּלָל וְעִקָּר. בְּאוֹתָם יָמִים, הָיָה עֵרֶךְ הַמַּטְבֵּעַ הָרוּסִי בְּשֵׁפֶל הַמַּדְרֵגָה. הַמַּשְׁכֹּרֶת שֶׁרַבִּי אִיסֶר זַלְמָן קִבֵּל, לֹא הִסְפִּיקָה אֲפִלּוּ לִכְדֵי רֶבַע מִן הַהוֹצָאָה, הַדְּבָרִים הֵבִיאוּ לְכָךְ שֶׁיו"ר וַעַד הַקְּהִלָּה – הד"ר שִׁילְדְּקְרוֹיט, הוֹרָה לַשָּׁמָשׁ לִקְרֹא לָאֲסֵפָה שֶׁל נִכְבְּדֵי הַקָּהָל. זֹאת, עַל מְנַת שֶׁיַּחְלִיטוּ לְהַעֲלוֹת אֶת מַשְׂכֻּרְתּוֹ שֶׁל הָרַב. הַשְּׁמוּעָה עַל אוֹדוֹת הָאֲסֵפָה, גָּנְבָה לְאָזְנָיו שֶׁל רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן. כַּאֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי הַשָּׁמָשׁ עַל קִיּוּם הַכִּנּוּס וּמַטָּרָתוֹ, נֶחְרַד כֻּלּוֹ. ר' אָשֵׁר לִיפְשִׁיץ, מִבְּנֵי הַיְשִׁיבָה, הָיָה אוֹתָהּ שָׁעָה בְּבֵיתוֹ. רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן פָּנָה אֵלָיו וּבִקְּשׁוֹ לָלֶכֶת אִתּוֹ לד"ר שִׁילְדְּקְרוֹיט. בְּהַגִּיעָם אֶל הַבַּיִת פָּנָה לְיו"ר וַעַד הַקְּהִלָּה וְאָמַר לוֹ: שָׁמַעְתִּי שֶׁהוֹרִית לְכַנֵּס אֶת נִכְבְּדֵי הַקָּהָל לָאֲסֵפָה. זֶה אָכֵן טוֹב מְאֹד. אֲסֵפָה זוֹ הִנָּהּ דָּבָר בְּעִתּוֹ, וּבֶאֱמֶת יֵשׁ בְּכָךְ צֹרֶךְ דָּחוּף. אוּלָם הִנְנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁל בַּקָּשָׁה: "לֹא לְדַבֵּר: יֵשׁ לְטַכֵּס עֵצָה כֵּיצַד אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לְאוֹתָם הַמּוֹנֵי הַפְּלִיטִים, הָרְעֵבִים לְלֶחֶם. עַל מַשְׂכֻּרְתִּי אֵין מָה לְדַבֵּר, שֶׁכֵּן אֲנִי, ב"ה, אֵינֶנִּי רָעֵב לְלֶחֶם". הד"ר שִׁילְדְּקְרוֹיט הֶחְתִּיע. הוּא יָדַע הֵיטֵב אֶת מְצוּקָתוֹ שֶׁל הָרַב. מִשּׁוּם כָּךְ הִפְצִיר בּוֹ, שֶׁיִּרְשֶׁה לְדַבֵּר גַּם עַל עִנְיַן מַשְׂכֻּרְתּוֹ. רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן עָמַד נֶחְרָצוֹת עַל דַּעְתּוֹ: "יֵשׁ לִי מַסְפִּיק לְמִחְיָתִי דָּבָר לֹא חָסֵר לִי"! כָּךְ אָמַר. אוּלָם בְּפֹעַל, הָיָה מַצָּבוֹ הַגַּשְׁמִי שֶׁל רא"ז דָּחוּק מְאוֹד. רַעְיָתוֹ, הָרַבָּנִית בֵּילָא הֵינְדָא, הָיְתָה אוֹפָה לַחְמָנִיּוֹת בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַלַּיְלָה, לְצֹרֶךְ פַּרְנָסָה. וּבַבֹּקֶר הָיְתָה מוֹכֶרֶת אוֹתָן לְנָשִׁים, שֶׁהִתְפַּרְנְסוּ מִמְּכִירַת דִּבְרֵי מַאֲכָל לְאַנְשֵׁי הַצָּבָא שֶׁבָּעִיר. וְלַמְרוֹת זֹאת, עֲדַיִן לֹא הָיָה לוֹ לרא"ז כְּדֵי מִחְיָתוֹ. לְצֹרֶךְ הַשְׁלָמַת פַּרְנָסָה, הוּא הִשְׁכִּיר חֵלֶק מִבֵּיתוֹ לֹר' לֵיב רוֹזוֹבְסְקִי מִלָּאכוֹבִיץ, אֲשֶׁר בָּא לִסְלוֹצְק כְּפָלִיט עִם כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. עַל אַף דְּחָקוֹ רָאָה בָּאֲמוּר רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן צֹרֶךְ לְהַכְנִיס בֶּן יְשִׁיבָה שִׁדּוּר בְּבֵיתוֹ, הוּא אַבְּוִילְנִיקֶר מַתְמִיד – שֶׁהִשְׁתַּכֵּן בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, הָיָה מִי שֶׁנִּבְחַר לְשַׁמֵּשׁ כִּסְגֻלָּה. מְשֻׁהֻגִּיעַ הוּא אַבְּוִילְנִיקֶר אֶל בֵּיתוֹ, נוֹכַח רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן לִרְאוֹת עַד כַּמָּה קָלַע אֶל הַמַּטָּרָה. אֶל מוּל עֵינָיו נִתְגַּלְתָּה הַ"סְגֻלָּה", בְּכָל הוֹדָהּ וַהֲדָרָהּ: בְּגָדִים בְּלוּיִים מְחֹרָרִים וּקְרוּעִים, מְכֻנָּסַיִם שֶׁבְּרִכַּיִם מְבַצְבְּצוֹת מִתּוֹכָן, נַעֲלַיִם בְּלוּיוֹת וּקְרוּעוֹת שֶׁאֶצְבָּעוֹת הָרַגְלַיִם בּוֹלְטוֹת מִתּוֹכָן וַחֲבָלִים דַּקִּים קוֹשְׁרוֹת אֶת סֹלְיָתָן. גֹּוֹ צָנוּם וּפָנִים חִוְרוֹת, עֲלֵיהֶן נָסוּךְ חִיּוּךְ רָחָב. רִנָּה שֶׁל תּוֹרָה. הָרַבָּנִית בֵּילָא הֵינְדָא, לֹא הֶאֱמִינָה לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ, בְּפִקְדַּת בַּעֲלָהּ הַגָּדוֹל, רָכְשָׁה הָרַבָּנִית חֲלִיפָה חֲדָשָׁה שֶׁנּוֹעֲדָה לְהַחֲלִיף אֶת מִקְבַּץ הַטְּלָאִים שֶׁעָטָה הַוִּיבּוֹוִילְנִיקֶר. לְיָמִים סָח מָרָן זצ"ל: "כְּשֶׁהֵבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו, בְּבוֹאִי לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן, חָשַׁשְׁתִּי שֶׁמָּא הוּא טוֹעֶה בִּי. מִסְתָּמָא סָבוּר הוּא כִּי הִנְנִי עִלּוּי הַשָּׁקוּעַ בְּתַלְמוּדוֹ, עַד כְּדֵי שֶׁאֵינֶנּוּ מֵשִׂים אֶל לִבּוֹ שֶׁבִּגְדָיו קְרוּעִים וּבְלוּיִים. אוּלָם מִשֶּׁהֶעֱנִיק לִי בְּמַתָּנָה חֲלִיפָה חֲדָשָׁה נָחָה דַּעְתִּי: רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן יוֹדֵעַ אֶת הָאֱמֶת. הוּא הֵבִין כִּי אֵינֶנִּי אֶלָּא בָּחוּר עָנִי מָרוּד"... כְּךָ הָפַךְ הַנַּעַר לַדַּיָּר קֶבַע בְּבֵיתוֹ שֶׁל רא"ז. בְּאֶחָד מֵהַחֲדָרִים הֻקְצְתָה עֲבוּרוֹ פִּנָּה, בָּהּ עָמְדָה מִטָּה וְעַל יָדָהּ כּוֹנָנִית קְטַנָּה. שָׁם הִנִּיחַ אֶת רְכוּשׁוֹ הַיָּקָר מִכֹּל, שֶׁעָלָיו שָׁמַר כְּבָבַת עֵינוֹ, מַחְבָּרוֹת חִדּוּשֵׁי הַתּוֹרָה... בְּאִישׁוֹן לַיִל, עֵת עָלָה הַבָּחוּר עַל עֶרֶשׁ יְצוּעוֹ וְשָׁקַע בְּ"מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד", נִכְנַס רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן בַּלָּאט לַחֶדֶר וְעִלְעֵל בְּמַחְבְּרוֹתָיו שֶׁל הַמַּתְמִיד. בַּבֹּקֶר נִכּוֹנָה לַבָּחוּר הַמַּתְמִיד הַפְתָּעָה גְּדוֹלָה. הוּא לֹא יָדַע אֶת נַפְשׁוֹ מֵרֹב אֹשֶׁר. מִבֵּין הַשִּׁיטִין הֵאִירוּ כְּמַרְגָּלִיּוֹת הָאָרוֹת וְהוֹסָפוֹת, אֵלֶּה הָיוּ חֲרוּטוֹת בְּחֶרֶט "אֶבֶן הָאֶזֶל". כְּתַב יָדוֹ שֶׁל רַבִּי אִיסֶר זַלְמָן, אֲשֶׁר עִטֵּר אֶת הַמַּחְבָּרוֹת בְּהֶעָרוֹתָיו הַמַּחְכִּימוֹת. לֹא בִּכְדֵי רָאָה מָרָן זצ"ל לְנָכוֹן, לִקְבֹּעַ לְיָמִים דִּבְרֵי הוֹדָאָה אֵלּוּ בְּפִתַּח סִפְרוֹ: "וְחוֹבָה עָלַי לְהַזְכִּיר אֶת דּוֹדִי מו"ר הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל מָרָן ר' אִיסֶר זַלְמָן מֶלְצֶר זצוק"ל... וְדוֹדָתִי הָרַבָּנִית מָרַת בֵּילָא הֵינְדָא ז"ל... אֲשֶׁר כִּהוֹרִים הָיוּ לִי מִצְּעִירוּתִי" (מִתּוֹךְ מָרָן הָרַב שָׁךְ)

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

בס"ד

לע"נ אבי מורי הרב ר' אורי בן שמואל הכ"מ ע"ה

הדלקת-נרות
י-ם------5:30
ב"ב------5:45

יציאת שבת
י-ם------6:42
ב"ב------6:43
ר"ת-----7:22

– פניני משה –

דברי תורה לפרשת נח

א} "**אלה תולדות נוח, נוח איש צדיק**" מבאר רש"י עיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים. היהודי הקדוש מפשיסחא היה אומר: כל אדם רגיל לטעון, כי איננו עמל ויגע אלא בשביל בניו, שיגדלו ויהיו יהודים טובים ובני תורה. כאשר הבנים הללו מתבגרים שוב אינם נותנים דעתם על עצמם וטוענים אף הם כי כל עמלם ויגיעם אינו אלא בשביל בניהם. אי לזאת, כבר הייתי תאב לראות את הבן הראוי לשמו... לפיכך אמר הכתוב "אלה תולדות נח",נח לא הזניח את עצמו, כדי לפעול רק בשביל בניו, כי גם ראה את עצמו כבן ושקד על על עליית עצמו הוא אשר הבן הראוי לשמו, אשר הבין כי גם עליו מוטלת החובה לעבוד את האלוקים. וזהו פירושו של "תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים" הצדיקים רואים במעשיהם הטובים כאילו הם בניהם.... {בית יעקב מהרה"ק ר' יעקב אהרן מאלכסנדר זי"ע}

ב} "**אלה תולדות נוח...ויולד נוח שלושה בנים את שם את חם ואת יפת**" אלה הם מעשיו הטובים {תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים – רש"י} של נח, אשר לימד והשריש אצלו ואצל אחרים את שלושת הדברים הללו: את "שם": לזכור תמיד את שם האלוקים. את "חם"- לקיים כל מצוה בחמימות ובהתלהבות, "ואת יפת" – לעשות אך ורק מעשים שהם "תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" {בשם הרה"ק מפשיסחא זי"ע}

ג} "**צהר תעשה לתיבה**" "תבה" פירושה מילה {בלשון המשנה תבה זו מילה} הכוונה למילים של תורה ותפילה המצילה ממבול הגשמיות והארציות שמציף את העולם. וזה פירושו של "צהר תעשה לתיבה" שתעשה אור למילה , שכל מילה של תורה ותפילה היוצאת מפיך, תהיה מאירה ובהירה.
{הרה"ק השפת אמת מגור זי"ע}

ד}"**צהר תעשה לתיבה**" מבאר רש"י י"א חלון וי"א אבן טובה. יכולים להסביר על פי מה שכתוב אצל לוט "אל תביט אחריך" כי לא ניצל בזכותו אלא בזכות אברהם אבינו, ובזה תלוי המחלוקת היש דורשים לשבח הם אומרים שהיה חלון כי היה רשאי לראות במפלתן והיש שדורשים לגנאי הם אומרים שהיה לו אבן טובה כי לא היה רשאי לראות במפלתן. {אמרי שפר}

ה}"**צהר תעשה לתבה**" איתא בזוה"ק ש"נח" מרמז על שבת וי"ל שאם ניקח את המילה "צהר" שזה בגמטריא 295 ונחבר לזה את המילה "תבה" שזה בגמטריא 407 יצא ביחד 702 שזה בגמטריא "שבת" רמז למה שהזוה"ק אומר ש"נח" מרמז על שבת, שהשבת מציל מכל הדברים הרעים כמו מהמבול.
{ {אבי מורי זצ"ל}

גוט שבת, שבת שלום והגוט חודש וחודש טוב

יחיכם

משה יוסף שטרן

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי **אריה לייב** ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי **אברהם** ב"ר זאב
נחום **בורנשטיין** זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף **לייב** ב"ר אליעזר
זוסמאן **סופר** זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי **יחזקאל** ב"ר מרדכי
זלמן **אברמסקי** זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מליצי יושר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל **הוברמן** הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. הקשו המפרשים מדוע הוצרך נח לטרוח בבניית התיבה ולדור בתוכה במשך כל תקופת המבול, הרי הקב"ה היה יכול להצילו גם באופנים אחרים. ויש לתרץ, דהנה בשעת בניית התיבה אמר הקב"ה לנח שרוצה להביא מבול ורק הוא יהיה ניצול, בכדי שישמעו בני דורו מה שאמר לו הקב"ה ואולי ישובו בתשובה וכמ"ש רש"י. ברם לא האמינו לדברי נח, דאמרו דאם הקב"ה רוצה להציל את נח, לא היה צריך להטריחו בבניית התיבה, דהיה יכול לילך לארץ ישראל, דשם לא היה מבול, או באופן אחר של הצלה. לכן בשעת כניסתו לתיבה שהיה לעיני כולם, כמ"ש חז"ל עה"פ "בעצם היום הזה בא נח", חזר הכתוב ואמר "כי אותך ראיתי צדיק לפני", והיינו להוכיח על פניהם מומם ולהודיע להם על טעותם, שדוקא מפני שהוא צדיק הטריחו הקב"ה לבנות תיבה, משום שאם היה בא לארץ ישראל וניצול, היו אומרים שנח בעצמו לא היה כדי להינצל, אלא זכותא דארץ ישראל גרם, או שהיו אומרים שמוכרח היה שישתייר אדם אחד לקיום המין והעולם. לכך דייק הכתוב לומר "בא אל התיבה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", שלכך הטרחתי אותך לבנות תיבה, כדי שהכל יהיו יודעים דסיבת הצלתך הוא משום שאתה צדיק, ולא מפני שום טעמים אחרים.

עוד י"ל, שאכן יש כאן נתינת טעם לנח מדוע מצילו דוקא באופן זה, כי רצה הקב"ה לעשות לנח ניסים בתיבה (ע' שמו"ר ט א), ושידעו הכל כי הוא ראוי לניסים. דהנה אמרו בב"מ (דף קו.): רועה שהיה רועה והניח עדרו ובא לעיר, ובא זאב וטרף, ובא ארי ודרס, אין אומרים אילו היה שם היה מציל, אלא אומדין אותו, אם יכול להציל - חייב, ואם לאו - פטור. ואמאי, נימא בעל הבית לרועה: אי הוית התם - הוה מקיים בי [בדרך נס] גם את הארי גם הדוב הכה עבדך. משום דאמר הרועה לבעל הבית: אי הוית חזית לאיתרחושי לך ניסא - הוה איתרחיש לך ניסא כר' חנינא בן דוסא, דמתיין עיזי דובי בקרנייהו (-שהדובים הביאו את העיזים בקרניהם).

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוויב זי"ע

כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה. כי אם האדם מקדש עצמו בארבעים יום שלא להשיח שיחות חולין ולהיות דבוק בתורה ועבודה באמת לשמה בתשובה שלימה, בזה פותח נח הוא הצדיק הקרוי 'נח', את חלון התיבה, כי האדם יכול לפתוח כל שערי הרחמים בכח תיבות התפילה אם אומרם בקדושה. לכן אמר 'אשר עשה', כלומר שעשה ותיקן חלון להתיבה, כי זה תלוי באדם אם עושה חלון להתיבה, אז פותח לו השי"ת שערי רחמים ובוקע לו חלוני רקיע.

ונימא הבעל הבית לרועה, נהי דלניסא רבה לא הוה חזינא (-איני ראוי), לניסא זוטא חזינא (-אני ראוי), קשיא.

והקשה בתורת חיים שם, שעדיין יטען הרועה לבעה"ב, שאם היה ראוי לנס קטן, היה יכולים לעשות לו נס שלא יבואו כלל הארי והזאב לתוך העדר דזה נחשב לנס קטן. ותירץ, דיכול הבעה"ב לטעון שהקב"ה רצה לעשות עמי נס קטן, אבל באופן שאדע מהנס, כי לא רצה לעשות עמי נס נסתר אלא נס מפורסם, כדי להודות לו, עכ"ד.

ולפ"ז יש לפרש שאמר הקב"ה לנח "בא אתה וגו' אל התיבה", שאני רוצה לעשות לך ניסים, והטעם שאני מצילך דוקא באופן זה, "כי אותך ראיתי צדיק לפני", והיינו שהיות שאתה צדיק, אני רוצה להצילך באופן שיהיה ניכר שזה נס, ואם היית הולך לארץ ישראל לא היה ניכר שום נס.

עוד י"ל, ע"פ מש"כ הרמב"ם (פ"ו דעות ה"א) וז"ל: אם היה במדינה שמנהגותיה רעים ואין אנשים הולכים בה בדרך ישרה, ילך למקום שאנשיה צדיקים ונוהגים בדרך טובים, ואם כל המדינות נוהגים בדרך לא טוב, או שאי אפשר לילך למדינה טובה, ישב לבדו יחידי שנאמר ישב בדד וידום, עכ"ל. וי"ל דלכך מדד לו הקב"ה מדה כנגד מדה, היות שנח לא פירש עצמו מהם, אף שראה שהם היו חוטאים, לכך רצה הקב"ה שאף יראה במיתתם. וזה מה שאמר לו "בא אתה וגו' אל התיבה", ואם תתמה מדוע אני מטריח אותך על כך, ולכך הוסיף לומר לו "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", היינו לפי שרצית לישב לך בדור הזה ולא פרשת עצמך מהם, משום הכי צריך שתצטער במיתתם.

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

אלה תולדות נח. במדרש תנחומא: ילמדנו רבינו על כמה עבירות נשים מתות בשעת לידתן, כך שנו רבותינו על שלוש עבירות נשים מתות בשעת לידתן, על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר, ע"כ. והוא תמוה מה ענינו לפרשת נח. ואפשר, דלעיל כתיב 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וגו' ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש וכו' ונח מצא חן בעיני ה' '. ויש לדייק אחר שאמר השחתה כוללת 'מאדם עד בהמה עד רמש', א"כ גם נח בכלל, ואיך אמר 'ונח מצא חן'.

ויראה שיובן על פי דברי חז"ל שאמרו שאף נח לא היה כדאי. ומנא להו לומר כך, וגם מנא להו לדרוש 'בדורותיו' לגנאי, במקום שיש לדרוש לשבח. אך נראה ויובן ג"כ הפסוק 'וירא הוי"ה כי רבה רעת האדם בארץ', וקשה, הרי הוי"ה הוא מידת הרחמים, והיאך מזכירו על הפורענות. וגם מה לשון 'רעת האדם בארץ'. אך יראה שיובן ג"כ על פי מה שאמר לעיל בפרשה הקודמת 'ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם ואת חם ואת יפת', ולא הזכיר תיבת 'בנים', ובריש פרשת נח כתיב 'ויולד נח שלשה **בנים** את שם את חם ואת יפת'. וגם מה שאמר 'ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה', מהו לשון 'החל', וגם מה שאמר 'ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו' ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם', ואינו מובן, והמפרשים נדחקו בו.

אך יראה כי סיפר הכתוב רחמיו יתברך, איך שהראה להם באצבע לעורר לבם לתשובה, כי רש"י לעיל פירש שכבש הוא יתברך מעיינו של נח שלא להוליד עד חמש מאות שנה, שאם יהיו רשעים יאבדו במבול ויהיה צער לנח, ואם יהיו צדיקים יצטרך לעשות תיבות הרבה. אך נראה שגם זה [שלא נולדו בניו אלא בהיותו בן חמש מאות שנה], היה התעוררות, יען כי נח התרה בהם בהיותו עדיין בן ת"פ שנה, כמבואר במדרש שהחל להתרות כ' שנה קודם שנולד בנו הגדול, כמו שפירש"י עה"פ 'והיו ימיו מאה ועשרים שנה', והם לא שמעו לו. ורש"י שם פירש שלכך הוליד לבן ת"ק, כדי שלא יהיה הגדול שבהם ראוי לעונשין. והנה אחרי ראותם שנשתנה הטבע במה שלא הוליד עד ת"ק שנה, ומזה יראו יקחו מוסר, כי אפשר שגם אז היה רחוק בטבע להוליד לת"ק שנה, שלא מצינו בדורות ההם כן, ומה גם שלא להוליד עד ת"ק, ובת"ק תתחיל ההולדה, זה ממפלאות תמים דעים למען יאמינו כי זה יהיה לאות על הכליון שעתיד להגזר, כדי שלא יהיה הגדול ראוי לעונשין, וא"כ היה להם להאמין לדברי נח שהתרה בהם גזירת המבול.

ולזה בא הכתוב לומר שבהיותו בן חמש מאות שנה 'ויולד נח את שם ואת חם ואת יפת', ולא זכר 'בנים', כי לשון בן' הוא מורה על 'בנין העולם', כי מן הבן נבנה העולם, ונזכר זה בזכר, כי הוא יותר מסוגל לבנות העולם, כמו שכתוב במדרש (שמו"ר א:יד): שוטה היה פרעה שגזר על הזכרים ולא על הנקבות, כי בן אחד מעבר ומוליד כמה נקבות.

והנה בפרשת נח נזכר תיבת 'בנים', דכתיב 'ויולד נח שלשה בנים', שמורים על בנין העולם, שמהם נבנה העולם, 'כי מאלה נפצה כל הארץ'. אבל כאשר זכר ענין דור המבול אשר לא לקחו מוסר ולא שמו אל לבם כי יהיה מבול לשחת כל בשר, ולא חשבו כי 'בני' נח על שם 'בנין העולם', כי לא שמו לבם לשוב ולחשוב שמהם יבנה העולם, לכן לא זכר 'בנים', כי אם 'ויחי נח בן חמש מאות שנה', ואז 'ויולד נח את שם את חם ואת יפת'.

וא"כ היה להם להעלות על דעתם שלא לחינם כבש הוא יתברך מעיינו, והיה לאות על דברי נח כי כנים המה. ולזה סיפר הכתוב שלא היו בדור ההוא שיהיו עקרים, רק 'ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה', כמעט מעת שהיו על פני האדמה בגדר 'אדם', [וזה שאמר הכתוב: כי 'החל' האדם לרוב על פני האדמה, ממש מעת שנעשו בגדר 'אדם'], 'ובנות יולדו להם', כי דורות הראשונים היו מולידין לבני שש, כמו שהיה בזמן דוד (כדאיתא בסנהדרין סט:), ומה גם בדור

תולדות הגה"צ רבי יוסף ענגיל זי"ע

אהבתו של רבינו לאחיו הצעיר "איטשע", עברה כל גבול, ונפשו היתה קשורה בנפשו, בעיקר התכתבו אחד עם השני במכתבי תורה.

כעבור שנים הורע מצב בריאותו של ר' איטשע, והוא חלה ונפל למשכב. לילה אחד לאחר שרבינו עלה על יצועו, והיה זה בשעות הבוקר המוקדמות, התעורר לאחר שעה קלה והסתובב בחדרו אנה ואנה ומשנן שמו של אחיו יצחק, כאשר התעוררה הרבנית, נכנסה אליו וביקשה הימנה שיחזור לנוח, כי טרם יצא ידי חובת שינה.

סיפר לה רבינו, כי ראה את אמו בחלום, והיא היא שהעירתו משנתו וזירזתו לקום, באמור לו: כיצד תוכל לישון בשעה שאחיך יצחק חולה אנוש ונאבק על חייו. למחרתו הגיע טלגרם כי מצבו של יצחק בכי רע, והוא מבקש מאחיו רבינו לבוא אליו מיד, רבינו לא היה ביכלתו לסדר את המעבר לעסטריך, אדהכי והכי נפטר האח לעולמו.

הג"ר אלחנן היילפרן ז"ל שמע מדודו בנו של מהר"ש ענגיל זצ"ל, כי בליל הסתלקותו של אדמו"ר רבי יהושע מבעלזא זי"ע, חלם רבינו שמוליכין ארון מעוטף שחורים, ועליו כתוב "ויהי בנסוע הארון", ולמחרתו נודע לו מהסתלקותו, לפי החשבון היה אז רבינו בן שלושים וחמש.

רבינו כותב בספר החלומות שלו כך: בליל הושענא רבה חלמתי שבא אצלי הגאון, ושאל כמה זו המחצית של תשעים ושמונה, אמרתי לו מ"ט, אך הוא התווכח עמדי ועמד על דעתו שאינה מ"ט רק חמשים, וכאשר לא הסכמתי לדבריו, אמר: אם כך הדבר, אין מה לעשות. ויצא, ויתן ה' שהחלום הזה יהיה לטובה, עכ"ל.

ובשולי הדף בו רשם את החלום, הוסיף רבינו בימים המאוחרים כך: חבל שלא הבינותי, אותו הגאון שבא אצלי בחלומי נפטר בינתים, וידע מראש שנגזר עליו הדין המר, והיה מחפש המתקה על הקללה מצ"ח קללות "מכה אשר לא כתובה בתורה - זו מיתת צדיקים". ולא עלתה בידו

נכדו של הגה"צ רבי יוסף ענגיל זצ"ל ר' דוד מארגנשטערן שנתגדל בביתו, מספר: יום אחד הופיע אצלנו יהודי פשוט שהכירוהו בקראקא בשם "בערל אופה העוגות", ודמעתו על לחיו, הוא שפך את מר לבו בפני רבינו כי הסתבך בחובות, וזקוק לממון רב בכדי להמשיך את המאפיה. לשאלת רבינו האם יש לו איזה מבוא לצאת מסבך חובותיו, הוציא מכיסו כרטיס הגרלה שרכש בשארית פרוטותיו, חיזקו רבינו דבל יתייאש, ובירכו שאכן יזכה בגורל, ולאחר מכן נודע כי כדבריו כן היה, ובערל זכה בסכום כספי גבוה בגורל. (אלה תולדות יוסף).

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

א' חשון ב' פרשת נח
יומא דהילולא של הגה"צ רבי יוסף ענגיל זצ"ל

אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו
"כל מי שיסייע בהדפסת החיבורים שלי אהיה לו למליץ יושר בעולם העליון "!!

המבול אפשר שהולידו מיד, כמבואר במדרש (ב"ר לו:א) וכו', ואע"פ כן השמן לב העם הזה מלשוב.

ולהיות שהיה ח"ו נגזר כליה ונחרצה, על כן ראה הוא יתברך להקדים רפואה למכה להשתיק קטרוג המלאכים שאמרו 'מה אנוש כי תזכרנו', ובא המופת מהנפילים, כמבואר בתרגום יונתן (ו:ה) שהמלאכים כשירדו למטה וקיבלו גשמיות עולם השפל, אזי המה 'הגבורים אשר מעולם אנשי השם', [דכיון שראו בנות האדם שהם יפות, תעו אחריהן ולא יכלו לכבוש ביצרן], ועל זה אמר הכתוב 'ויאמר ה' לא ידון **רוחי** באדם לעולם', רצה לומר 'רוחי' הוא הכינוי למלאכים, כמו שנאמר 'עושה מלאכיו רוחות', שעל ידי שהמלאכים כשהפילם מלמעלה השחיתו והתעיבו דרכם, ממילא אין להם עוד לדון ולקטרג אל האדם 'בשגם הוא בשר', כלומר אם מלאכים שאינם מ'בשר' לא עמדו בתפקידו של מלכו של עולם, כל שכן האדם אשר הוא בשר. 'והיו ימיו מאה ועשרים שנה', היינו כפירוש רש"י שבשעת המבול היו בני עונשין לבן מאה שנה, ומשעת מתן תורה מבן עשרים, וזהו 'והיו ימיו מאה' לעונשין קודם שיקבלו התורה, 'ועשרים' אחר שיקבלו התורה. ונתן טעם לדבר זה, לפי ש'הנפילים היו בארץ בימים ההם', שהם המלאכים שנפלו, א"כ אין להם עוד מקום לקטרג.

ולזה 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ', כי לזה אמר הוי"ה שמורה על רחמים, שאם במלאכים הושם תהלה (-חסרון), א"כ ראוי לדונן ברחמים, וידון להם לזכות, דאם רעת המלאכים בארץ גדלה, כל שכן באדם, שנצטרפו ב' סיבות, גם שהוא אדם קרוץ מחומר, וגם בארץ הגשמי. וזה 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ', אפשר לפי דרש חז"ל שהוא לשון תנחומים, דהיה תנחומיו לפניו יתברך 'כי עשה את האדם' הגשמי, גם 'בארץ', ועל ידי צירוף שניהם ישאיר להם שארית פליטה בארץ.

'ויתעצב אל לבו', כי נצטער הוא יתברך אל לבו של אדם, למה שההכרח לגזור כליה בשביל מה 'שיצר מחשבות לבו רק רע כל היום', וכמו שאמרו (סנהדרין מו.) שהקב"ה מצטער על דמן של רשעים, ואומר 'קלני מראשי קלני מזרועי'.

ואולם הנה יתברך עורר רחמיו להשאיר שארית בארץ, 'ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני **האדמה**' דייקא, והוא על פי מה שאמרו בזוהר בפרשתין, כי לזה צוה יתברך לנח לעשות תיבה, שלא יתראה בפני המשחית, כי כיון שניתן רשות למשחית, גם נח לא היה ניצול, ולזה פעל ועשה הוא יתברך שינצל ע"י התיבה שלא יתראה בפני המשחית. וא"כ יש לומר שלא נגזר רק מה שהוא 'על פני האדמה', ולא מה שהוא מכוסה מן העין, לזה וגם 'נח מצא חן' להצילו באופן שלא יהיה בכלל הברואים שנשארו 'על פני האדמה'.

ובזה מובן המשך התנחומא: ילמדנו רבינו על כמה עבירות נשים מתות בשעת לידתן. כי הטעם שנח ניצול דוקא ע"י התיבה, הוא לפי שהשטן מקטרג בשעת סכנה, ובעידן ריתחא שגרמו דור המבול. וגם בנשים איכא הך טעמא, לפי שבשעת לידתן הוא שעת סכנה, פנקסן מתבקרת, ולזה ניצל דוקא בתיבה.

ובזו יובן מה שדרשו 'בדורותיו' לגנאי, וכן מה שאמרו דאפילו נח לא היה כדאי להנצל אלא שמצא חן, והוא מובן דאם לא כן לא היה צריך להיות טמיר ונעלם ממלאך המשחית, כי אין לו שליטה בצדיק גמור. [ובזה מתורץ מה שהקשה לעיל דמנא להו לומר כך על נח שאף הוא היה בכלל הגזירה אלא שמצא חן, כי כיון שציוה עליו יתברך להכנס לתיבה ורק בה יוכל להנצל, על כרחך שהיה נצרך להסתר מפני המשחית, ואילו היה צדיק גמור לא היה נצרך לזה]. וגם יובן 'אלה תולדות נח' שלא ניצל רק בזכות תולדותיו, וזה שת'מים ה'יה ב'דורותיו דוקא, ראשי תיבות 'תבה', שלכך ניצול בתיבה דוקא. [כלומר משום שלא ניצל בזכות עצמו אלא רק בזכות תולדותיו, לפיכך היה יכול המלאך המשחית לשלוט בו לולא שהיה נסתר בתיבה].

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'**. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

לע"נ הג"ר לוי יצחק ב"ר נחמן כהנא זצ"ל יא"צ ד' חשון

העמיד קדירה על האש ונתבשל במוצ"ש, והמל בשבת ולא עשה הפריעה אם חשיב מקלקל. [המשך משבוע העבר]. עוד כתב האבני נזר דיש לחלק באופן אחר בין מילה ובין שחיטה, דבמילה אע"ג דעדיין ערל הוא כל זמן שלא הסיר עור הפריעה, אבל כיון דבידו לתקן ולעשות הפריעה, לכן נחשב מילה בפנ"ע תיקון. אבל בשחיטה אין בידו לגמור השחיטה ולשחוט סימן השני לאחר זמן, אלא צריך לשחוט השני סימנים בבת אחת, לכן שחיטת סימן אחד לא נחשב תיקון. וז"ל: עוד יש לחלק, דבסימן אחד [אין לומר] דהוה מתקן משום שבידו לגמור, שהרי אם ישהה שיעור שהייה, לא יועיל עוד, וחשיב חתיכת סימן אחד מלאכה שאינה מתקיימת, דכמות שהיא בטלה מאליה. אך שאין צריך [לחילוק] זה כלל, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (פ"ב משגגות ה"ט) כתב, וז"ל: אומן שבא למול לפנות היום ביום השבת, ואמרו לו לא נשאר פנאי ביום כדי שתמול, ואם תתחיל למול לא תשלים עד יציאת השבת ונמצאת חובל בשבת ולא עושה מצוה, ואמר רגיל אני וזריז ובמהרה אמול, אם לא השלים אלא עד יציאת השבת, הרי זה חייב חטאת, שהרי התרו בו, עכ"ל. והביא מזה החלקת יואב ראיה דאינו חייב אלא בגמר המילה בחול, ולא כדברי השאג"א ורעק"א הנ"ל, דאם לא כן למה הוצרך להוסיף 'אם לא השלים עד יציאת השבת'.

אך שוב כתב החלקת יואב דאין ראיה מדברי הרמב"ם, דהרמב"ם לטעמיה (פ"ח שבת ה"ז) דחובל חייב משום מפרק הדם מחיבורו, ואין חיוב אלא ביש בדם כגרוגרות. וא"כ קשה מדוע אמרו דמילה מיקרי חובל, הא אין בדם כגרוגרות. וצריך לומר דמשום חשיבות דם ברית חייב אפילו פחות מכגרוגרות, וכל זמן שלא הושלם המצוה אין כאן דם ברית, על כן אין חיוב אלא כשהושלם.

והשיג עליו האבני נזר (או"ח סימן מ"ט), דהשיעור של גרוגרות הוא רק באוכלין ולא בחובל. וז"ל: באמת הקושיא מגרוגרות אין לה טעם במילה, דשיעור כגרוגרות הוא באוכלין,

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!!

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואַרשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק –** לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הג"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק ברינשטיין זצ"ל
יא"צ ג' חשון

[ולא בנוגע חובל]. אך כך יש לשאול, דהא אינו חייב אלא בצריך לדם. וצריך לומר, דבמילה נמי צריך לדם ברית, אבל שיעור כגרוגרות לא שייך במילה כלל. ותדע דברמב"ם (פ"ח שבת ה"ז וה"ח) מבואר למדקדק היטב דבחובל באדם דחייב אפילו נתכוין להזיק, משום דמשכך חמתו, אין צריך שיהיה בדם כגרוגרות. ודוקא בבהמה שחיובו משום שצריך לדם, ולחלב לאכילה וללפת הפת, על כן שיעורו כגרוגרות, משא"כ בצריך לדם ששכך בו חמתו [אין צריך שיעור של כגרוגרות]. והוא הדין במילה דאין שייך בו כגרוגרות, דאין צריך לדם לאכילה, אלא למצוות דם ברית, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן נ"ז (אות ז'), וז"ל: מה שהוקשה לך במילה איך יש בו חילול שבת הא אין בדם כגרוגרות, הוא הבל, ולמה לא דקדקת ברמב"ם (פ"ח ה"ז) שכתב 'והוא שיהיה צריך לדם וכו' ואינו חייב עד שיהיה בדם כגרוגרות, במה דברים אמורים בחובל בבהמה וכו' אבל בחובל בחבירו אע"פ שנתכוין להזיק חייב'. ומי שאין עיניו תרוטות יראה דמה שכתב ש'אינו חייב אלא אם כן יהיה כגרוגרות', היינו במקום שאינו חייב אלא אם כן צריך לדם, ואם אין בו שיעור גרוגרות פטור. אבל בחובל בחבירו דחייב אפילו אין צריך לדם כלל, מה שייכות גרוגרות. ועל כן כתב הרמב"ם האי 'במה דברים אמורים', אחר שכתב דין שאינו חייב עד שיהיה כגרוגרות, וזה פשוט מאוד. ועל כן במילה שאין צריך לדם רק למצות התינוק, מה שייכות גרוגרות, וכמו בחובל בחבירו ונתכוין להזיק חייב אפילו אין בדם כגרוגרות, הכי נמי במל לצורך מצוה, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בסימן נ"ח (אות י"ג), וז"ל: מה שרצית לומר דמילה לא חשיב מפרק משום דלא הוי כגרוגרת, ואני כתבתי בפשיטות דלא שייך בזה כגרוגרת, ואתה אמרת שזה דבר חדש. תאמין שהוא שחוק והיתול בעיני לומר במילה שיעור גרוגרת, דשיעור גרוגרת אינו ביחוד למלאכת דש, רק באוכלין בכל המלאכות, ומילה דלאו לאכילת אדם רק להטיף דם ברית, מה שייך בזה גרוגרת, עכ"ל.

עוד כתב האבני נזר (בסימן מ"ט), דגם גוף סברת החלקת יואב דכל זמן שלא הושלם המצוה אין כאן 'דם ברית', אינו נכון, דכבר בתחילת מילה מיקרי 'דם ברית', דאם לא כן, לא יועיל במה שגמר הפריעה במוצ"ש. וז"ל: ולדידי זה אינו, דדם הנוטף אפילו בתחילת מילה 'דם ברית' הוא, דאם לא היה נחשב 'דם ברית' משום שלא גמר המצוה, [א"כ] אף שגמר המילה במוצ"ש קודש, הא לא גמר המצוה, דמילה בלילה אינה מילה כלל, [וא"כ אף בלילה כשגמר המילה, לא נחשב 'דם ברית'].

ואף דסוף סוף כיון שהוסר מקצת הערלה ששייר, שוב [נימא] דמקיים כל המצוה בתחילת מילה שעשה ביום. ליתא, דזה דומה לנזיר ששייר בגילוח שתי שערות, ושוב נשרו ואפילו אחת מהם, לא קיים מצות גילוח, כיון שבסוף נעשה מאליו. והכא נמי לא מקיים כל המצוה בתחילת מילה שביום ע"י מילת הלילה, דחשיב כמאליו, אלא ודאי גם דם שנטף בתחילה חשיב 'דם ברית', וחייב תיכף, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

סגולה פאר

ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות. קאנפידענציעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעבעדיגע צייט. אלעס וועט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועז פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען וואן די שטיין וועט געבאקען. שהוא עת רצון להתפלל, כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין וועדט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס וועדט מקיים די וועדטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצינדען זיין הארץ צו אידישקייט), שיחהכך לבו לשמים לטובה (-סטרויעט די גאנצע מענטש), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).**

מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com **917-635-3883**

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיין זוהן בעהט מיך זוגעק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

איך האב נישט געהאלט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כ'האב יגנעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכדעם מנדב זיין פאר מיין חברי'ס קינד

מה שחילק בזה בין איסור הניכר, לתוספת שבת דאין איסור הניכר כל כך, לכן לא מחינן בהו.

וראיתי להרב כמוהר"י אלגאזי בספר ארעא דרבנן (בהשמטות אות מ' סי' קל"ו, ערך מוטב), דהביא להקשות על דברי בעל העיטור הנ"ל, בשם הרב כמהר"ח אבולעפיא, מהא דשבת (דף נה.) דאמרה מדת הדין מה נשתנו וכו' היה בידם למחות וכו', אמר ליה גלוי וידוע לפני שאם מיחו בהם לא יקבלו, ע"ש. והרי במקדש ראשון היו ג' עבירות חמורות ע"ז ג"ע ש"ד, ואפ"ה כיון דידוע שאם מיחו לא יקבלו, אין צריך למחות. ובעפרא דארעא שם בשולי היריעה תירץ כמהר"י עייאש קושיא זו בחדא מתרתי, או שמיחו על עבירות אלו ולא קבלו, וזה שנענשו הוא על שאר דברים שאין מפורשים, או י"ל דאותם עבירות החמורות היו עושין בצנעה, דלא פקרו כולי האי לעשותן בפרהסיא, עכ"ד.

ודבריו תמוהין, דמה שתירץ ראשונה אין לו מובן כלל, דהיתכן שבשביל שלא מיחו על הדברים שאינן מפורשין בתורה, יתחייבו הצדיקים מיתה, ולא יגרע מאם היו עושים הדבר בפני עצמם, הלא ג"כ לא היה משפטם ע"י מיתה, וק"ו שלא עשו רק ראו ושתקו. ותירוצו השני במחילת כבודו אמר להכחיש הידוע, כי הלא נודע בכל ספרי הנביאים איך כולם פה אחד הוכיחום בפומבי על מעשיהם הרעים שעשו בפני כל ולא בושו, גם לא שמעו בקול תוכחות הנביאים, ורק בימי יאשיה המלך הצדיק השב לה' בכל לבו, שמו פסיליהם אחורי הדלת והמזוזה, אולם בימי שארית המלכים הרשעים, הלא כולם יחד הפרו חוק לעין כל וכו'.

אבל באמת לפי ענ"ד קושיא מעיקרא ליתא. ולפי דרכם קשה טובא על דברי בעל העיטור מגמ' ביבמות (דף מט:), דאמרו שם, מנשה הרג את ישעיה, דדן אותו מנשה בדין והרגו, דאמר ליה מנשה לישעיה, משה רבך אמר 'כי לא יראני האדם וחי', ואילו את אמרת 'ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא', ובכל זאת נשארת בחיים וכו'. אמר ישעיה, ידענא ביה במנשה, שלא יקבל את מה שאומר ואשיב על טענותיו. ואם אומר לו ולא יקבל דברי, ויהרגני, אז הוא יהיה מזיד בהריגתי, בעוד שעתה הוא רק 'אומר מותר', שסבור הוא שכדין הוא עושה, ונמצא אני מכשילו להרגני במזיד, ע"כ. והרי מנשה על שפיכת דמים הוא בא וזו לאו המפורש בתורה, ואפ"ה לא רצה להוכיחו איך צדקו דבריו ואין חייב מיתה בדין כדי דלא לשויה מזיד ומוטב וכו', וצע"ג על בעל העיטור לפי שיטתם.

מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידים. בענין 'מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים', מבואר בביצה (דף ל.) דאפי' בדאורייתא לא מחינן בהו דמוטב וכו'. אך הרא"ש שם כתב בשם בעל העיטור דוקא במידי דאתי מדרשא כגון תוספת עינוי דיוהכ"פ, אבל במידי דכתיבא באורייתא בהדיא מחינן בהו וענשינן להו עד דפרשי, עכ"ל. ועיין במהר"מ אלשקר (סי' ל"ה)

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:

בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).

נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

אלא לפי ענ"ד לא דקדקו בלשון בעל העיטור שהביא הרא"ש שכתב 'מחינן בהו וענשינן להו עד דפרשי', דבודאי לא יעלה על הדעת כלל אף באיסור תורה החמור כשנודע לנו שאף אם נגיד להם אלף פעמים לא יאזינו, וגם אין בכחינו לכופם ולעונשם, איך יעלה על לב האדם לאמר דעם כל זה נמחה בהם על מה ולמה, אולם הרא"ש ז"ל מיירי היכי שיש בידינו כח לכופם וידינו תקיפה על העוברים, וכההיא דהני נשי דאכלו ביוהכ"פ עד חשיכה, דעלה קאי הרא"ש דידינו תקיפה על הנשים לעונשם ולהפרישם. אלא שאחר כל העונשים אם יוכלו לאכול באין רואה יאכלו בשאט נפש, כי אך יראת העונשים עברה ראשם לבלתי לאכול בפרהסיא, בזו אמרינן דבדבר שאין מפורש בתורה אין לנו למחות בהם. אבל בדבר המפורש בתורה כתב הרא"ש בשם בעל העיטור בדקדוק לשון 'דמחינן בהו וענשינן להו עד דפרשי', דיש לנו לעונשם ולמחות בהם עד שיפרשו ממעשיהם מחמת יראת העונש. והגם שבהחבא יעשו זר מעשיהם, מ"מ עלינו לעשות מה שנוכל באיסור המפורש, ולא להניחם שוגגים כדי שלא יהיו מזידין, אבל ודאי במקום שאין ידינו תקיפה ואפי' אם נמחה בהם לא נפרשם, כי אין בנו כח לעונשם עד דפרשי, א"כ מה יועילו מחאתינו ומדוע נשוים מזידין. וא"כ לא קשה מידי מגמרא דשבת, וכן בהך דמנשה, שהרי לא היה בידם כח למונעם ולעונשם עד דפרשי, וידוע היה להם דאי אמרו לא מקבלי, לכן נמנעו ולא אמרו, כן נראה ברור.

ובזה נסתלקה קושיית מהר"ש יפה (יפה תואר ר"פ צ"ו) אהא דאיתא במדרש שם שהיה אהרן נוטל העגל ופותרו לפניהם, ואמר לו משה מה עשה לך העם הזה מוטב שידונו שוגגים וכו'. והרי בדבר המפורש בתורה לא אמרינן הכי, ע"ש. ולמה שכתבתי לא קשה מידי, וזה ברור. (אוצר המלך הלכות דעות פ"ו ה"ז).

ילקוט סופר

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

אלה תולדות נח. במדרש (פ"ל א'): הה"ד 'בית רשעים ישמיד ואהל ישרים יפריח', 'בית רשעים ישמיד' זה דור המבול, ו'אהל ישרים יפריח' זה נח. ויש להבין הענין. ונראה לפי מה שפירש בספר יד יוסף (פרשת וישלח) על מה שאמרו (ברכות ס.): מעשה בהלל הזקן שהיה בא בדרך ושמע קול צוחה, ואמר מובטח אני שאין זה בביתי. ובפשטות הוא פלא, איך היה הלל מובטח שאין זה בתוך ביתו. רק הכוונה, דהלל לא החשיב העוה"ז ל'בית', רק כ'אהל' לשבת, שהוא דרך וגשר לעוה"ב, ועל כן לא שם לבו לצער בעוה"ז, כיון שאין זה ביתו הקבוע. וזה כוונת רז"ל: מעשה בהלל הזקן שהיה בא 'בדרך', היינו שהכיר שהעוה"ז הוא רק 'דרך' ומבוא לעוה"ב, ושמע קול צווחה היינו מאנשים שיש להם צער בעוה"ז, אמר מובטח אני היינו שיש לו מנוחה אף בצער, שאין זה 'בביתי', כיון שאין הצער בביתו הקבוע, שכל העולם הוא אצלו רק כ'דרך', ועל כן אין להקפיד על הצער, עכ"ד. ובדמשק אליעזר (פרשת לך אות ל"ז) פירש אאמו"ר ז"ל את הפסוק 'ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב, וילך למסעיו מנגב ועד בית אל, עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה', ודרשו חז"ל מכאן שלא ישנה אדם מאכסניא שלו. והכוונה, שאברהם אבינו אף שזכה לנחלה ונכסים והיה כבד מאד בכסף וזהב, עם כל זה 'וילך למסעיו', וכל תכליתו היה להגיע לבית אל 'אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה', שעדיין לא חשב את העוה"ז רק ל'אהל' עראי, ולא לבית, וכל מגמתו היתה להגיע לבית אל, כי רק זה 'ביתו'. ועל זה דרשו חז"ל שלא ישנה אדם מאכסניא שלו, היינו שידע שכל ביתו הוא רק 'אכסניא', ולא דירת קבע, עכ"ד.

וזה כוונת המדרש 'אלה תולדות נח', הה"ד 'בית רשעים ישמיד ואהל ישרים יפריח', ד'בית' רשעים ישמיד זה דור המבול, שחשבו שהם תושבים בעוה"ז, והרי הוא להם בבחינת 'בית' של קבע, על כן 'דרך רשעים תאבד. ו'אהל' ישרים יפריח זה נח, שהיה העוה"ז אצלו רק בבחינת 'אהל' עראי, על כן יפריח ויעמוד לעולם.

לב העברי

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

איש צדיק תמים. וברש"י: יש מרבותינו דורשים לשבח, כ"ש אם היה בדורו של אברהם אבינו היה צדיק יותר. וצ"ע איך להעלות על הדעת כי נח אשר היה מקיים אך ורק שבע מצות, יהיה מכריע כמו אברהם אבינו אשר היה מקיים כל התורה כולה אפילו עירוב תבשילין.

אמנם רואים בזה כדאיתא במדרש (שה"ש ז' י"א בד"ה ראשך עליך ככרמל): הרש שבישראל, אם הוא עומד בדור פרוץ, חביב עלי כאליהו בהר הכרמל. כי לפום צערא אגרא להיות עומד בנסיון בדור רשעים כאלו, ולסבול עלבונות ליצנות ורדיפות שלהם, ועומד באמונתו, אז הוא מכריע על הרבה צדיקים אשר אין להם נסיון כזה בדורם, וטוב מעט בכוונה, וכמו חסידי אוה"ע אשר יש להם חלק לעוה"ב (עי' רמב"ם ה' תשובה פ"ג ה"ה), כאשר אין מתבטלין ברשעת דורם.

וזה היה כל זמן אשר דור המבול היה בעולם, אז עוד היה הוא נחשב ביניהם 'איש צדיק תמים', אך אחר המבול אשר כבר נמחו כל הרשעים מן העולם, אז כבר היה יכול להיות כאברהם אבינו בלא מניעה עוד, על כן אז 'וימח את כל היקום וגו' וישאר אך נח', לא נכתב בו עוד 'איש צדיק תמים' כקדם, כי עתה היה צריך להיות יותר צדיק, הן שלא היה לו עוד מניעה, הן אחרי כי בעיניו ראה את מעשה ה' כי נורא לשלם לאיש כמעלליו, על כן אז אין לו חשיבות כ"כ בצדקתו, כאשר גם פרעה אחרי שלקה אומר 'ה' הצדיק'.

אתון דאורייתא

לע"נ הג"ר אברהם יוסף ב"ר מאיר רייז זצ"ל יא"צ ה' חשון

בענין עשה דשאינה זבוחה. ביו"ד (סי' ק' סעיף א') מבואר, דנבילה לא מיקרי 'בריה' לענין ביטול, מטעמא דאינה אסורה מתחילת ברייתה. וקשה דעכ"פ יאסור מכח העשה דשאינה זבוחה דהוי מתחלת ברייתה (ע"ש בפמ"ג בשפ"ד סק"ד).

וכתב הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל י"ד), וז"ל: ונראה ליישב עפ"י המבואר בחולין (דף עב:): מנין לטריפה ששחיטתה מטהרתה (מידי נבילה), בהמה טמאה אסורה באכילה, וטריפה אסורה באכילה, מה בהמה טמאה אין שחיטתה מטהרתה, אף טריפה אין שחיטתה מטהרתה וכו', מה לטמאה שכן אין במינה שחיטה, תאמר בטריפה שיש במינה שחיטה, בן שמונה חי אין שחיטתו מטהרתו לפי שאין במינו שחיטה. ופירש"י: טריפה הואיל ויש במינה שחיטה, הילכך לא נפקא מכלל בקר וצאן, (והויא בכלל קרא ד'וזבחת מבקרך וצאנך', ולכן שחיטתה שחיטה לטהר מידי נבילה, ואע"פ שאסורה משום טריפה), אבל בן שמונה חי שנולד מבהמה חיה, אין לנו לטהר אפי' נשחט, לפי שאינו בכלל בקר וצאן, (ולא קאי

עליה קרא ד'וזבחת מבקרך ומצאנך', והלכך אין לשחיטתו שם שחיטה כלל ואין מטהר מידי נבילה) עכ"ל.
ומבואר בזה דקרא ד'וזבחת מבקרך ומצאנך' לא קאי כי אם אבהמה וחיה שכלו חדשיהם, וא"כ כיון דכל זמן שלא כלו לו חדשיו, לא קאי עליה קרא ד'וזבחת', א"כ שוב גם עשה דשאינה זבוחה אינה נוהגת בו וכמובן, וא"כ שפיר לא חשיבא נבילה 'בריה' מכח העשה הנ"ל, דהא אינה אסורה מכחה מתחלת ברייתה, דהיה לה שעת הכושר לענין עשה זאת בעודה בבטן אמה קודם כלות חדשיה.

בן לאשרי

לע"נ הג"ר אברהם מנחם מענדל ב"ר דוד מאיר ברנצקי זצ"ל יא"צ ב' חשון

וזכנו לקבל שבתות וגו' מתוך מיעוט עונות. דקדק בספר הק' רצון ישראל על החרוז 'מתוך מיעוט עונות', דהיה לו לומר 'בלי עונות' לגמרי. ולענ"ד דהוא מוסב על שאמר מקודם 'מתוך עושר וכבוד', על זה אמר שאין כוונתו בהעושר וכבוד כהרשעים, דלגרמיה יכוונו, רק שאוכל לעשות צדקה וחסר בהעושר, ועיד"ז יתמעטו העונות, כדכתיב 'וחטאיך בצדקה פרוק'.

שמחם בבנין שלם באור פניך תבהיקם. עיין ברצון ישראל שפירש דקאי על תיקון אות ברית קודש. ולפי דבריו יש לומר דר"ת של 'שמחם בבנין שלם' גימטריה 'ברת' חסר יו"ד', אבל כשמכניסין אורח בביתו, כמנהג בני ישראל הקדושים, ניתוסף יו"ד, ונתמלא 'ברית שלם', ועיד"ז 'באור פניך תבהיקם', שיכהה עיד"ז רושם פגם הברית הרשום במצח, ויתבטלו הקליפות שנוצרו מזה לגמרי, אמן כן יהי רצון.

קידוש על היין. 'זכור את יום השבת לקדשו, ודרשו (פסחים קו.): זכרהו על היין. להבין הקפידא דיין דוקא, נראה משום דשבת קדש סוד ותכלית הבריאה, ועל כן כתבו בספה"ק דגם האכילה הגשמית בשבת היא קודש, דלזה נברא האדם שיגביה כל ה'דומם' 'צומח' 'חי' מגשמיותו, להכלל ב'מדבר' דברי תורה, ועיד"ז ימשיך קדושה על עצמו ועל כל הבריאה שיהיה לו יתברך דירה בתחתונים, דזהו 'סוד' הבריאה, ונכנס יין יצא 'סוד', על כן הקפידא דוקא על היין.

חזון יחזקאל

לע"נ הג"ר דוד ב"ר אברהם אדלר זצ"ל יא"צ ג' חשון

אם מקום פטור הוא רשות בפני עצמה. בתוספתא (ריש שבת) איתא: ארבע רשויות לשבת, רשות היחיד, רשות הרבים, כרמלית, ומקום פטור. (כן הגיה הגר"א, וכן היא הגירסא לפי גירסת הברייתא שהובאה בשבת דף ו.).
הנה הלשון 'ארבע רשויות', משמע דגם 'מקום פטור', הוא רשות בני עצמה. אבל בירושלמי (שבת פ"א ה"א) אשר שם נעתקה תוספתא זו, פתח ב'ארבע רשויות', וקחשיב: רשות היחיד, רשות הרבים, כרמלית, והרשות הרביעית היא מבואות שאינן מפולשות.
וכתב החזון יחזקאל (ריש שבת) דאיכא חילוק בין גירסאות אלו אם 'מקום פטור' הוא בכלל ארבע רשויות, ואז יש דין מקום פטור גם בכרמלית. או מקום פטור אינו חולק רשות לעצמה, ואיתא רק ברה"ר, אבל לא בכרמלית.
דהנה הרמב"ם (פי"ד שבת ה"ו) כתב, וז"ל: הבור שבכרמלית, הרי הוא ככרמלית, אפילו עמוק מאה אמה, אם אין בו ד', עכ"ל. (כך היא הנוסחה הנכונה כמו שכתוב בתשובתו שהשיב לחכמי לוניל). ובמגיד משנה שם העיר בשם הרשב"א, דלמה לא יהיה הבור מקום פטור, וכי יהיה דינו חמור כשהוא בכרמלית, משאם היה ברשות הרבים.
וכתב החזון יחזקאל (ריש שבת), וז"ל: ויש לפרש דברי הרמב"ם, דסבירא ליה שמקום פטור אינו חולק רשות לעצמה, מדרשאי לטלטל ממנו בין לרה"ר ובין לרה"י, ולא הוה כמטלטל מרשות לרשות. וכיון דמקום פטור לא חשוב רשות לעצמה, לכן אם קאי בכרמלית, הוא בטיל לגבי האי רשותא להיות כמותה והרי הוא ככרמלית. אבל כי הוה מקום פטור ברשות הרבים, נהי שאינו חולק רשות לעצמה, מ"מ גם כרה"ר לא הוה, כיון דלא דרסי שם רבים, ואין רבים מכתפים עליו, ששום מקום אינו נעשה רה"ר אם אינו מקום הילוך לרבים, כמו דאיתא בשבת (דף ז.): 'אביי ורבא דאמרי תרוייהו אבל היזמי והיגי אע"ג דלא גביהי שלשה', הוה מקום פטור משום דלא דרסי שם רבים שלא יזוקו, אע"פ דבעלמא כל פחות משלשה הרי הוא כארץ.
וכן מהא דקחשיב הרמב"ם (שם פי"ד ה"ז) בחדא מחתא בסוג של 'מקום פטור', גם אויר רה"ר למעלה מעשרה טפחים, משמע נמי שסובר דכל מקום פטור הוה כמו אויר רה"ר למעלה מי' שאינו חולק רשות לעצמה, אלא שאין שם דין רה"ר.
אבל הרשב"א סובר דמקום פטור חולק רשות לעצמה, ולדידיה כשם שהוא חולק רשות לעצמה ברה"ר, כך יחלוק גם בכרמלית, ולא יבטל לגבה. וכן משמע מלשונו (שבת ק.) שהקשה שם על דברי הרמב"ם בלשון כזה: גם זה ענין מגומגם, הלא מקום פטור הוא מד' רשויות, ולמה לא יחלוק גם הוא רשות לעצמה, ויהיה בור זה מקום פטור, וכי יהיה דינו חמור כשהוא בכרמלית מבור כזה שהוא ברה"ר, עכ"ל.
ולפי מה שכתבנו תליא פלוגתתם בשינוי הנוסחא בתוספתא דהכא שבין תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי, ואולי יפרש הרמב"ם גם בתלמודא דידן שהרשות הרביעית הן המבואות שאינן מפולשות, ולא 'מקום פטור' הוא הרשות הרביעית.

שערי זבול

לע"נ הג"ר אלעזר שמחה ב"ר אלחנן בונם ווסרמן זצ"ל יא"צ ב' חשון

ונח מצא חן בעיני ה'. המפרשים מקשים עה"פ 'אלה תולדות נח', דהא איפה שכתוב 'אלה' בלי וא"ו, פוסל את הראשונים, וקשה מה פסל כאן, הא בסוף הפרשה הקודמת כתוב 'ונח מצא חן בעיני ה' ', וא"כ 'אלה תולדות' זהו שייך למה שכתוב קודם בתורה, וא"כ היה צריך לומר 'ואלה'. עוד מדקדקים דכתיב 'ונח מצא חן בעיני **ה'**, דהיינו רחמים, דשם הוי"ה זהו מדת הרחמים, ואח"כ אומר הכתוב 'את **האלקים** התהלך נח', דהיינו במידת הדין, דהא שם 'אלקים' הוא מידת הדין.
והנה עה"פ (קהלת ז') 'אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה שאלת זאת', מובא בספרים שמסבירים כוונת שלמה המלך, דהיינו אל תאמר שהימים שעבדת את ה' בניקל בלי שום יגיעה, היו טובים, כי לא מחכמה בא לך, כי אם שאול לך מהשי"ת שמו. ועומק הדבר בזה, כי לפעמים מאירים לאדם מלמעלה בכדי שידע למה שהוא צריך להגיע, ואח"כ לוקחים זאת ממנו בכדי שיעמול בעצמו. וזה היה גם אצל נח שמצא חן בעיני ה', ומתוך רחמים נתן לו מדריגות, אבל אח"כ נלקח ממנו, והוא שיעמול עליהם בעצמו, וזה מידת דין מה שלוקחים ממנו, ולכן פסל את הראשונים, שמה שהיה לו מקודם היה שאול מהשי"ת, והוא בעצמו לא עמל על זה, ולכן פסל אותם, עכ"ד.
ואמרתי להביא ראיה לדברים האלו מדברי המקובלים, דהנה המקובלים מקשים דהא מבואר שיש ה' חלקים בנשמה: נפש רוח ונשמה חיה יחידה, ואדם הראשון זכה לקבל כל החמשה חלקים, ומשה רבינו הגיע עד 'חיה', ורק יחידי סגולה שבדור יכולים להגיע עד 'נשמה', ובדרך כלל ב'נפש' נולדים, ו'רוח' יכולים לקבל בבן י"ג שנה ביום הבר מצוה בכח לימוד התורה, ביום עשרים שנה יכולים לקבל 'נשמה', אבל אם חוטאים, הנשמה בורחת, וא"כ בדרך כלל רק צדיק הדור יכול להגיע ל'נשמה'.
גם מבואר דמי שיש לו חיה ויחידה, בכלל לא יכול לחטוא. וא"כ קשה מאד דאדם הראשון שהגיע למדריגה שהיה לו נפש רוח ונשמה חיה יחידה, איך חטא ועבר על ציווי השי"ת, הא מי שיש לו חיה יחידה לא יכול לחטוא. אבל התירוץ מבואר במקובלים, שאימתי מי שיש לו יחידה לא יכול לחטוא, אם האדם עבד השי"ת בעבודה קשה בקיום המצות ובלימוד תורה לשמה ומתוך מסירות נפש וכל מה שצריכים לקיים, ותיקן בזה העולם, ואז אם אדם זוכה ביגיעה עצמית אינו יכול לחטוא. אבל אם נתנו לו במתנה כל המדריגות, אז יכול לחטוא.
וא"כ גבי אדם הראשון דהקב"ה נתן לו במתנה כל המדריגות, ולכך כיון שהיה בלי יגיעה, לכן היה יכול לחטוא במהרה. וא"כ אנו רואים שבלי יגיעה יכולים לאבד הכל, כל המדריגות שנתנו לו מקודם. וזהו מה שהם אומרים שהקב"ה מתוך רחמים נתן לנח מדריגות גדולות, אבל אח"כ נלקח ממנו כדי שיעמול בעצמו, וזהו כמו אצל אדם הראשון אחרי שקיבל במתנה ונלקח ממנו המדריגות כדי שיעמול בעצמו, ולא עמד בנסיון. וא"כ גם אצל נח קיבל המדריגות מקודם כנ"ל, ואח"כ נלקח ממנו.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה שרשי התורה והעבודה, אשר התורה מלמדת דרכי העבודה והעצה בכל דור ודור, לחזק באמונתו, וכדכתיב 'כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו', כי זה התגלות טובו, ואין טוב אלא תורה, שבתורה נגנזו כל העצות, והטוב נתגלה במדת חסד כידוע, וכדכתיב 'אך טוב וחסד'. וזהו טוב וחסד שנמשך אמונתו 'עד דור ודור', שירדנו בעוה"ר מטה מטה, ואין דורש ואין מבקש אמונה, ואעפ"כ נמשכה אמונתו כביכול בכל דור ודור. ובאמת זה נעשה ע"י יחוד הוי"ה ב"ה וב"ש באלהי"ם, שהם רעים דלא מתפרשין וכידוע, וע"י יחודם נתפשט הטוב והחסד והאמונה בבחינת צדקה בלא עבודה. כי באמת האמונה הוא אלהות כביכול, וכדכתיב 'והאמין בהוי"ה', ר"ל עם ה', שאברהם עשה מהאמונה צדקה, שהוא כמו צדקה לעני, כמו כן ניתן לו אמונה מתנת חנם, ולכך "ויחשבה לו", להבורא ב"ה וב"ש, "צדקה". וזהו 'דעו כי הוי"ה אלהי"ם הוא עשנו ולא אנחנו', ר"ל שכל עשיות שלנו בתורה ועבודה הוא נמשך מיחוד ב' שמות הנ"ל, 'כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו', ר"ל ששרשי תורה ועבודה הוא אמונה, בא חבקוק והעמידן על אחת, והאמונה נמשכה מטובו וחסדו ע"י יחוד השמות האלו, נמצא שהוא עשנו ולא אנחנו.

בסייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

המפעל העולמי תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל ע"י קרן תרי"ג לזיכוי הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת נח גיליון ק"פ (שנה ד') | מרחשון תשפ"ז

נֹחַ וְדוֹרוֹ • פָּרָשַׁת הַמַּבּוּל • צֵאֶצָאֵי נֹחַ

תוכן

פָּרָשַׁת נֹחַ כּוֹלֶלֶת אֶת קוֹרוֹת חַיָּיו שֶׁל נֹחַ וְדוֹרוֹ. רֹב הַפָּרָשָׁה עוֹסֶקֶת בְּמַבּוּל, בּוֹ מָחָה ה' אֶת כָּל הַיְקוּם, וּבַתְּקוּפָה שֶׁאַחַר הַמַּבּוּל כַּאֲשֶׁר נֹחַ יָצָא מֵהַתֵּבָה. כֵּן מוּבָא בְּפָרָשָׁה בְּהַרְחָבָה פֵּרוּט כָּל הַדּוֹרוֹת וְהָאֻמּוֹת שֶׁיָּצְאוּ מִנֹּחַ.

נושאים

צַדִּיקוּת נֹחַ וְרִשְׁעוּת דּוֹרוֹ | בְּנֵית הַתֵּבָה | יְמֵי הַמַּבּוּל | יְצִיאָה מֵהַתֵּבָה | קָרְבְּנוֹת נֹחַ | אוֹת הַקֶּשֶׁת | צִוּוּיִים אַחַר הַמַּבּוּל | הִתְנַהֲגוּת בָּנָיו שֶׁל נֹחַ בְּעֵת שִׁכְרוּתוֹ | דּוֹר הַפַּלָּגָה | שִׁבְעִים אֻמּוֹת | תֶּרַח וּבָנָיו, וְנִשּׂוֹאֵי אַבְרָהָם וְשָׂרָה.

זמן

פָּרָשַׁת נֹחַ מַקִּיפָה תְּקוּפָה בַּת כ-350 שָׁנָה. הֶחֵל מֵהַמַּבּוּל שֶׁהָיָה בְּשָׁנַת אֶלֶף תרנ"ו לִבְרִיאַת הָעוֹלָם, וְנִמְשַׁךְ בְּמֶשֶׁךְ כְּשָׁנָה, וְעַד לְדוֹר הַפַּלָּגָה שֶׁהָיָה כַּעֲבֹר כ-350 שָׁנָה - בְּשָׁנַת אֶלֶף תתקצ"ו, וּמִיַּתַּת תֶּרַח שָׁנָה לְאַחַר מִכֵּן, בְּשָׁנַת אֶלֶף תתקצ"ו.

מקום

לְאַחַר סִיּוּם הַמַּבּוּל נָחָה הַתֵּבָה עַל 'הָרֵי אֲרָרָט', וְצֶאֱצָאָיו שֶׁל נֹחַ הִתְפַּזְּרוּ בְּכָמָה אֲרָצוֹת וּמְדִינוֹת. אַנְשֵׁי דּוֹר הַפַּלָּגָה הִקִּימוּ מִגְדָּל בְּ'אֶרֶץ שִׁנְעָר' הִיא בָּבֶל, וּמִשָּׁם הֻפָּצוּ ה' בְּכָל הָעוֹלָם. כֵּן נִלְמַד עַל תֶּרַח שֶׁיָּצָא מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְהִגִּיעַ לְחָרָן.

מבט

	עֲשָׂרָה דּוֹרוֹת מנח ועד אברהם	גילו בעת הולדת בנו	שנות חייו אחרי הולדת בנו	סך כל שנות חייו
1	שם בן נח	בן 100 נולד ארפכשד	500	600
2	ארפכשד	בן 35 נולד שלח	403	438
3	שלח	בן 30 נולד עבר	403	433
4	עבר	בן 43 נולד פלג	430	473
5	פלג	בן 30 נולד רעו	209	239
6	רעו	בן 32 נולד שרוג	207	239
7	שרוג	בן 30 נולד נחור	200	230
8	נחור	בן 29 נולד תרח	219	248
9	תרח	בן 70 נולד אברהם	138	205
10	אברהם	בן 100 נולד יצחק	75	175

תמצית 'הלימוד היומי' לפרשת נח:

יום ראשון, ל' בתשרי

נח ודורו | ציווי עשיית התיבה

נח היה איש צדיק תמים, אך בני דורו חטאו בעבודה זרה וגילוי עריות, ונחתם דינם על עוון הגזל. בעבור כך גזר ה' להביא מבול, ואמר לנח לבנות במשך 120 שנה תיבה לשם הצלתו והצלת משפחתו, אליה יכניס את כל בעלי החיים שלא חטאו, מהטמאים - זכר ונקבה, ומהטהורים - שבעה זכרים ושבעה נקבות.

יום שני, א' במרחשוון

כניסה לתיבה | 40 ימי המבול

כאשר היה נח בן 600 שנה, אמר ה' לנח להיכנס לתיבה עם בעלי החיים. נח נכנס בעיצומו של יום, וה' שלח אריות ודובים להגן עליו מפני הרשעים שאיימו לשבור את התיבה ולהורגו. 40 ימי המבול החלו בבוקר יום י"ז בחשוון [או י"ז באייר], והסתיימו בבוקר כ"ח בכסליו [או כ"ח בסיון].

יום שלישי, ב' במרחשוון

תגבורת המים | שילוח העורב והיונה

כאשר הסתיימו 40 ימי ירידת הגשמים, היו עוד 150 יום בהם התגברו המים עד שהתכסו ההרים, והתיבה שטה על המים כאשר חלק ממנה משוקעת במים. אחר כך זכר ה' את נח ואת תפילותיו, והמים החלו להתמעט במשך 60 יום, עד שהתיבה נחה על הרי אררט. נח שלח עורב לבדוק אם יבשו המים, וכשהוא לא ביצע את השליחות, שלח שלש פעמים את היונה, עד שהיא חזרה עם עלה זית, ואז ידע כי יבשה הארץ והוא הסיר את מכסה התיבה.

יום רביעי, ג' במרחשוון

יציאה מהתיבה | לאחר המבול

אחרי ייבוש מוחלט של האדמה, אמר ה' לנח לצאת מהתיבה. בצאתו הקריב קרבן מכל בעלי החיים הטהורים, וה' קיבל את הקרבנות ונשבע שלא יביא עוד מבול לעולם, ותקופות השנה לא ייפסקו לעולם. בעת ההוא התיר ה' לנח ובניו לאכול בשר, אך הזהיר על איסור אכילת אבר-מן-החי, ועל האיסור לשפוך דם או לאבד את עצמו, וכן בירך וציווה את נח ובניו שיתרבו בארץ, ובירכם שבעלי החיים יתיראו מהם.

יום חמישי, ד' במרחשוון

ברית ושבועה של יבוא מבול | אות הקשת

ה' כרת ברית עם נח ובניו וכל נפש חיה שלא להביא עוד מבול לעולם, וכחיזוק וסימן לזכור את הברית, יתן ה' קשת בענן.

יום שישי, ה' במרחשוון

נח ויינו | שבעים האומות

בצאתו מהתיבה נטע נח כרם ומענביו עשה יין, וכאשר שתה מהיין נפלה עליו תרדמה. חם בנו ביזה אותו בעת השינה, ואילו בניו שם ויפת נהגו כבוד באביהם וכיסו אותו, כשהתעורר נח, קילל את חם ובנו כנען שצאצאיהם יהיו עבדים, ובירך את שם ויפת. בהמשך מפרט הכתוב את 70 האומות שיצאו מנח, וביניהם נמרוד שהמריד את העולם נגד הבורא.

יום שבת קודש, ו' במרחשוון

דור הפלגה | הדורות עד אברהם אבינו

אנשי דור הפלגה נועצו יחד למרוד וללחום בבורא, ובנו להם עיר ומגדל גבוה בארץ בבל במטרה שלא יתפזרו בארץ, ולעשות עמודים לרקיע שלא יתמוטט ולא יבוא שוב מבול. ה' בלבל את שפתם שלא יבינו איש שפת רעהו, ופיזר אותם בכל הארצות. הכתוב מפרט את עשרת הדורות מנח עד אברם [הוא אברהם אבינו], שאביו תרח השליכו לאור כשדים לאחר שניתץ את אליליו. אברם נשא את שרי [היא שרה], ותרח יצא יחד עם בניו לעבר ארץ כנען, אך כאשר הגיע תרח לחרן, התיישב שם ומת שם.

לְהִתְעַמֵּק בְּתַעֲנוּגִים

עונג שבת בעומק פירוש רש"י

חמס או גזל?

וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס (בראשית ו, יא)

רש"י: וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס – גֵּזֶל.

רש"י מבאר שחטא ה'חמס' הכוונה לחטא ה'גזל'. אולם לכאורה הדברים תמוהים, שהרי מבואר במסכת בבא-קמא (סב, א) שיש הבדל בין 'גזלן' ל'חמסן', כי גזלן נוטל חפץ בלי לשלם עליו, ואילו חמסן משלם מעות על החפץ שנטל מהבעלים בלי רשות. ואם כן, מדוע מפרש רש"י ש'חמס' היינו 'גזל'?

מחדש רבינו **המהר"ל מפראג זי"ע ב'גור אריה'** חידוש נפלא: בדור המבול כולם חטפו זה מזה, כך שאם אחד גזל מחבירו, ואחר כך היה חבירו גם כן חוזר וגוזל אותו, נמצא שהגזל שגזל השני מהראשון, הוא כמו תשלום מעות שהראשון שילם לשני על הגזל הראשון, כך שה'גזל' (שהוא בלי תשלום) הפך ל'חמס' (שהוא עם תשלום). זו כוונת הכתוב **"וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָמָס"** - כלומר, שכל הארץ היתה מלאה בגזלנים, שכולם גזלו זה מזה, וממילא ה'גזל' הפך ל'חמס'.

לכן בא רש"י להדגיש בפירושו **'חָמָס - גֵּזֶל'**, להסביר לנו שהגזלן מצד עצמו לא התכוון באמת שיהיה זה כתשלום עבור הגזלה, כי הוא גזל בכל מקרה, אפילו אם הנגזל לא היה חייב לו כלום, ולפיכך פירש רש"י שמצד כוונת הגזלנים היה כאן 'גזל', אלא שהכתוב אומר שבפועל בלא כוונתו זה הפך להיות 'חמס', כי כולם גזלו זה מזה.

מצרים לכוש, או כוש למצרים?

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וגו' (בראשית יא, ג)

רש"י: אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ – חֲמָה לְחֲמָה. מְלָרְיִס לְכוּשׁ, וְכוּשׁ לְפוּט, וּפוּט לְכְנַעַן.

רש"י מזכיר ארבע אומות מבני חם, שנועצו יחדיו בדור הפלגה לפי הסדר הבא: **א.** מצרים. **ב.** כוש. **ג.** פוט. **ד.** כנען. אולם כאשר נתבונן בפסוקים יתעורר לנו דיוק נפלא, שהרי לעיל נאמר (י, ו) **וּבְנֵי חָם, כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן**, הרי שכוש היה קודם למצרים, ומדוע מזכיר רש"י הסדר **'מִצְרַיִם לְכוּשׁ, וְכוּשׁ לְפוּט, וּפוּט לְכְנַעַן'**, הלא לפי סדר גדולתם לכאורה היה צריך להיות הסדר להיפך: **'כוש למצרים'**, ומצרים לפוט, ופוט לכנען!

התמיהה תגדל לאור האמור לעיל (י, ח) **וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ**, ופירש שם רש"י: 'לִהְיוֹת גִּבּוֹר - לְהַמְרִיד כָּל הָעוֹלָם עַל הקב"ה הוּא בַּעֲצַת דּוֹר הַפַּלָּגָה', ומאחר שנמרוד, מזרע כוש, החל להמריד את העולם בדור הפלגה, היה צריך רש"י להזכיר כאן את האומה של כוש תחילה: 'כוש למצרים, ומצרים לפוט' וכו'.

מתוק מדבש הוא ביאורו של הגה"ק **רבי יעקב סולניק זי"ע בספרו 'נחלת יעקב'**: מבואר ברש"י בפרשת לך לך (יד, א) שנמרוד שהוא אמרפל, היה המלך על כולם, ומעתה, סבר רש"י שלא יתכן שנמרוד אכן היה הראשון שיעץ את עצת דור הפלגה, כי אם הוא היה הראשון, מדוע נאמר כאן הלשון **וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים** וגו', שמשמעותו בלשון שאלה ובקשת הסכמה, הלא אם המלך מעצמו רצה לעשות כן, היה לו לגזור עליהם בגזירת מלך שכולם חייבים לעשות כן, אלא בוודאי נמרוד מצד עצמו לא גזר כן, אלא אחרים יעצו לו, וסבר רש"י שמסתמא מצרים, שהוא שני לכוש, יעץ כך תחילה ונתקבלה העצה בעיני נמרוד, ואחר כך המריד את כל העולם. על כן מדוקדקים דברי רש"י להפליא, שהזכיר את הסדר **'מִצְרַיִם לְכוּשׁ, וְכוּשׁ לְפוּט, וּפוּט לְכְנַעַן'**.

גדול השלום

וּמִשָּׁם הֶפִיצָם ה' עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ (בראשית יא, ט)

וְכִי חַיָּוֹ קָטָה, כָּל זוֹ מְפוּזּוּל מוֹ כָּל זוֹ מְפַלְּגָה? וכו' חֲלָה שֶׁכּוֹל מְפוּזּוּל הָיוּ גַּזְלָנִים וְהָיְתָה מְרִיבָה בֵּינֵיהֶם, לָכֵן נֶחְלְקוּ וְחָלְפוּ הָיוּ נוֹהֲגִים חֲבֵרָה וְרֵעוּת בֵּינֵיהֶם – לְמֵדְךָ שֶׁשְּׁנוּאַת מְחֻלְּקֶת וְגָדוֹל הַשָּׁלוֹם (רש"י).

דברי רש"י אלו מלמדים אותנו את גודל מעלת האחדות והשלום בין איש לרעהו. כח האחדות מגן ומציל מפני כל רע אף על מי שמעשיו ח"ו גרועים כדור הפלגה, והשלום הוא כלי מחזיק ברכה להביא את כל הברכות והשפע.

סוד אריכות הימים

כאשר זכה בעל 'שבט הלוי' הגאון **רבי שמואל הלוי וואזנר** זי"ע, להגיע אל מאה שנה בבריאות איתנה, נשאל מפי כמה אנשים את השאלה המתבקשת: במה זוכים לאריכות ימים ולזקנה מופלגת?

השיב הגר"ש זי"ע במשל: אריה שאכל דבר מאוס וחשש שמא הבאיש ריח פיו, קרא לחמור וביקשו שיריח את פיו. הכניס החמור את פיו ללוע הארי והריח, ואחר כך ענה ואמר את האמת, שהריח נורא ובלתי נסבל. כששמע האריה את תשובתו, תיכף טרף אותו בכעסו על שפגע בכבוד מלך החיות. לאחר מכן קרא לכבש וביקש את חוות דעתו על הריח אשר בפיו. הכבש שראה את עצמות החמור, הריח את לוע הארי והחל לשבח את הריח הנפלא והמשובח היוצא מפיו של האריה. נזף בו האריה: אתה שקרן! ובגלל השקר ראוי שאטרוף אותך. אחר כך קרא האריה לשועל וביקשו שיריח את פיו. השועל, שראה את שני גלי העצמות, התנצל בפקחותו: אדוני המלך, מה אעשה שהצטננתי ואפי סתום, איני מריח מאומה...

'שבעים שנה אני רב בבני ברק' - הפטיר הגר"ש זי"ע - 'ובכל מחלוקת שנקרתה לפניי, נהגתי בעצת השועל הפיקח, והתחמקתי מלנקוט צד במחלוקת, בטענה שאיני מבין בעניינים אלו... במחלוקת כולם משלמים מחיר, גם החמור וגם הכבש, מוטב להיות השועל העומד מהצד, זהו סוד אריכות הימים!...

לברוח ממחלוקת כפשוטו

בחודשיו הראשונים בארץ ישראל, בטרם נמצאה לו דירה, שכן הגאון **רבי שלום משאש** זי"ע, רבה של ירושלים, באכסניה זמנית בירושלים. והנה באחד הימים הגיע אליו שליח להזמינו אל כינוס מסוים שהתקיים בירושלים, אך רבי שלום סבר שאותו כינוס נוגע למחלוקת בין שני צדדים, ומאחר שלא רצה לקחת צד במחלוקת, חשב תחילה לומר לשליח שבא להזמינו שאין הוא מתערב בעניין, אך כעבור רגע נמלך בדעתו שלא לומר כך לשליח, שמא המזמינים ייפגעו מסירוב מפורש היוצא מפיו.

על כן הציע רבי שלום דרך אחרת, שלא תשאיר מקום לחלישות הדעת. בעוד השליח ממתין לתשובה, קם רבי שלום וחבש את מגבעתו, והחל להתקדם במהירות לכיוון היציאה ואמר לשליח: 'אני יוצא כעת מן האכסניה, ואתה תאמר להם שבדיוק כאשר רצית לקרוא לי ראית אותי יוצא, כך הם יבינו שלא הספקת לפגוש אותי ולהזמינני'...

השליח לא הבין ותהה: ואם ישאלו אותי מדוע לא הלכתי אחריך להשיגך? נענה רבי שלום ואמר לו: 'עמוד אתה כאן, ואני אלך ואתרחק הלאה, ותוכל לומר להם שכאשר נכנסת לאכסניה כבר הייתי רחוק מן האכסניה'... כך הקפיד והתרחק רבי שלום מן המחלוקת כמטחווי קשת.

סכין שהובאה מירושלים

בשנת תש"ד, לאחר שניצל בניסים ונפלאות מידי הצוררים ימ"ש, הגיע הרה"ק **רבי אהרן מבעלזא** זי"ע לארץ ישראל, ואת השבת הראשונה עשה בחיפה.

חסידים מירושלים שבאו לקבל את פניו הביאו עמם שוחט מובהק וירא שמים, שיאכל הרבי משחיטתו המהודרת. אך הרבי לא נענה להם. קבלה הייתה בידו מאביו הרה"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא** זי"ע, שהמזדמן לעיר שיש בה שחיטה מטעם הקהילה - אין להביא שוחט אחר, מפני דרכי שלום.

העיר אחד הנוכחים שהשוחט מירושלים הוזמן כבר, ואין זה מן הראוי לביישו. אך הרבי דחה את הדברים: אין מביישים את הרבים כדי לחוס על כבודו של אחד!.

ואכן, משהגיע לקבל את פניו ראש שוחטי העיר וסכינו בידו, שיבחו הרבי בחיבה, ואף את השוחט האורח שהובא מירושלים פייס, שאין כאן שמץ פסול בו, אלא הנהגה קבועה בידו מפני דרכי שלום, שכן גדול השלום...

הבנת התורה

לב לדעת
הכרת והבנת מושג בתורה

דּוֹר הַפַּלָּגָה

הָבָה נִבְנֶה לָּנוּ עִיר וּמִגְדָּל (בראשית יא, ד)

רש"י מבאר שדור הפלגה רצו לעלות לרקיע למרוד בהקב"ה ולהילחם בו, או שאמרו - אחת לתרנ"ו שנים הרקיע מתמוטט כשם שעשה בימי המבול, בואו ונעשה לו סמוכות.

אולם האבן עזרא כתב, שבוני המגדל לא היו טפשים שיחשבו לעלות לשמים [ואם כן היו טפשים, לא היה מגיע להם להיענש (דרשות הר"ן)], וגם לא חששו מהמבול, שהרי ידעו שנשבע ה' שלא יביא עוד מבול לעולם, אלא שרצו עיר גדולה ומגדל גבוה כדי שכל אלו ההולכים חוץ לעיר לא יתפזרו, וישובו אל העיר. כעין זאת למדו גם הרלב"ג והספורנו שרצו רק לבנות בתים וגדרות צאן.

והטעם שנענשו, אם לא התכוונו למרוד בבוראם, מפני שהיישוב בעיר אחת היה נגד רצון ה' שיתפשטו האומות בכל העולם (רבינו בחיי). גם הרשב"ם תלה את עונשם בביטול הציווי 'פרו ורבו ומלאו את הארץ'. אולם הרמב"ן חלק על כל המפרשים אלו, ותמה, איך יחשבו הדור ההוא להושיב את כל העולם בעיר אחת.

עיניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

טָרָף

עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ (בראשית ח, יא)

במובן המקובל, 'טרף' פירושו אכילה חסרת תרבות, בדרך כלל על ידי בעל חיים, וכן נזכר בתורה כמה פעמים הלשון 'טריפה' כלפי בעלי חיים טורפים.

אולם כאן בפסוק כותב רש"י שני פירושים למילה 'טָרָף':

א. מלשון לקיחה בחטיפה שהיונה חטפה את העלה, וזה מתאים עם לשון טריפה שבעלי חיים טורפים וחוטפים.

ב. 'טרף' הוא שם-דבר, מלשון מזון, כמו (משלי ל, ח) הטריפני לחם חוקי.

האבן עזרא ועוד מפרשים מציינים שהמילה 'טרף' פירושה 'עלה' הגדל על העץ, כמו (יחזקאל יז, ט) טָרְפֵי צַמָּחָהּ תִּיבָּשׁ, ויש שכתבו שלמעשה שניהם באים ממקור אחד, שמשום כך נקרא העלה בשם 'טרף', מאחר שהעלים הטריים הם מזונם של בעלי החיים שרגילים לאכול בדרך חטיפה וטריפה. ודווקא עלים רכים וטריים, חביבים על בעלי החיים, ונקראים 'טרף' על שם טריותם. אך ה'עלה' הוא זה שהספיק להתיישן ולהתקשות על העץ, ולכן נקרא שמו 'עלה', כי הוא עלה וסיים את תפקידו (כמו אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי).

אזניים לשמוע
כללי רש"י הק' בדקדוק הלשון

וַיִּמַּח או וַיָּמַח?

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם (בראשית ז, כג)

רבים עושים שימוש בביטוי 'פועל-יוצא' במשמעות של 'תוצאה' ו'תולדה', כגון: ר' יצחק קרא לאחרונה הרבה על חשיבות לימוד חומש ורש"י, וכפועל יוצא מכך החליט לקבוע חברותא ללימוד יומי בחומש ורש"י...

אולם המשמעות המקורית של הביטוי 'פועל יוצא' הוא מושג מפורסם בתורת הדקדוק. "פועל יוצא" - היא מילה המתארת פעולה שהאדם פועל אצל השני, דהיינו שהפעולה יוצאת ממנו אל השני, ואילו "פועל עומד" - היא מילה המתארת פעולה הנשארת ועומדת אצל פועל הפעולה. לפעמים יש שתי מילים דומות באותיותיהן ובניקודן, ובכל זאת האחת היא פועל יוצא, והשניה היא פועל עומד. כלל זה מבאר רש"י על התיבה 'וַיִּמַּח', וז"ל: לְשׁוֹן 'וַיְפַעֵל' הוּא, וְאֵינוֹ לְשׁוֹן 'וַיִּפָּעֵל', וְהוּא מְגֻזָּרֶת 'וַיִּיָּפֶן' 'וַיִּיָּבֶן', עכ"ל. ביאור הדברים, כי הנה היה אפשר לטעות ש'וַיִּמַּח' פירושו שהיקום נמחה מאליו, דהיינו שהוא 'פועל עומד' [מלשון וַיִּפָּעֵל], שהיקום מצד עצמו נמחה. אולם זאת לא יתכן, כי אם כן, היה צריך להיכתב "וַיִּמַּח כָּל הַיְקוּם" בלי תיבת "אֶת". אבל כיון שנאמר "וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם"? הרי זו הוכחה שהכוונה ל'פועל יוצא' [מלשון וַיִּפְעַל], שהמבול פעל את מחיית היקום.

ואם תשאל, אם 'וַיִּמַּח' מורה על 'פועל יוצא', מדוע הניקוד הוא 'וַיִּמַּח' [שבזה אפשר לטעות ולחשוב שהוא 'פועל עומד'], ומדוע אין הניקוד 'וַיִּמַּח' או 'וַיִּימַּח'? [שאז היה יותר פשוט להבין שהוא פועל יוצא]. על כך מתרץ רש"י: כָּל תֵּיבָה שֶׁסּוֹפָהּ ה"א, כְּגוֹן בָּנָה, מָחָה, קָנָה, כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן וָי"ו בְּרֹאשָׁהּ נָקוּד בְּחִירִק תַּחַת הַיּוּ"ד.

ביאור הדברים: כל תיבה [מבנין קל, שאין דגש באותיות], שהאות האחרונה מאותיות השורש היא אות ה' [דהיינו ה' נחה שאינה מורגשת במבטא], כגון 'בנה', 'קנה' 'מחה', כאשר אות השורש השלישית [האות ה'] נופלת מהמילה, והיא באה בקיצור עם תוספת ו'-י' בתחילת המילה, אזי האות יו"ד מנוקדת בחיריק (כגון וַיִּבֶן, וַיִּקֶן), ולכן גם כאן הניקוד הוא 'וַיִּמַּח'.

מרגליות בפרשה

את האלקים התהלך? - עם 'שויתי'!

אֵישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ (בראשית ו, ט)

הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זי"ע ביקר פעם בתלמוד תורה 'עץ חיים' בירושלים, ושמע תינוק של בית רבן מפרש את הפסוק: 'את האלקים התהלך נח' - נח הלך עם 'שויתי ה' לנגדי תמיד' מול עיניו!

תמה רבי איסר זלמן ושאל למקור הפירוש, והילד הפנה אותו למלמד...

כשנשאל המלמד, הצביע על דברי הרמ"א (או"ח א, א): "שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים". ועל כך כותב שם **הגר"א** זי"ע בביאורו: "כמו שנאמר איש צדיק תמים וגו' את האלקים התהלך נח". הרי מפורש בגר"א שזהו פירוש הכתוב ממש!

למחוק את 'יקטן' מספר התורה?!

וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן (בראשית י, כה)

יהודי פשוט ועם-הארץ עלה לתורה בפרשת נח, וה'בעל קורא' סיים את עלייתו במילים 'וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן'. הלה בקוצר דעתו ראה בכך עלבון והשפלה שסיימו את הקריאה שלו במילה 'יָקְטָן', והוא תבע את הקורא לדין תורה אצל הרה"ק בעל **'קדושת יום טוב' מסיגעט** זי"ע.

כששמע הרבי את טענת התובע, קרא מיד לסופר סת"ם ופקד עליו: "גש לספר התורה בבית הכנסת, ותמחק ממנו את המילה 'יָקְטָן'!". נזדעק הסופר נבהל: "רבי, אם אמחק את 'יָקְטָן', כל ספר התורה ייפסל!".

פנה הרבי אל היהודי, ואמר: "אתה שומע? המילה 'יָקְטָן' היא כל כך חשובה ויקרה, שאם מוחקים אותה - כל ספר התורה נפסל! צא וראה איזו עלייה חשובה קיבלת!...".

נח ונח!

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ (בראשית ו, ט)

אמרו חז"ל (אבות ג, י) כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. 'אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ' - כשהאדם נח לבריות, התולדה היא שהוא גם 'נֹחַ' לשמים.

(חתם סופר)

למה דווקא 'עורבא פרח'?!

וַיְשַׁלַּח אֶת הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ (בראשית ח, ז)

מצינו פעמיים בש"ס (ביצה כא, א; חולין קכד, ב) שכאשר שאל אמורא את חבירו שאלה, וההוא השתמט מלהשיב, אמר לו: "עורבא פרח". ומפרש רש"י: השיאו לדבר אחר.

ועדיין יש להתבונן: מה שורש המליצה הזאת, ולמה נבחר דווקא העורב מכל העופות? אמר על כך הגאון **רבי חיים מבריסק** זי"ע: הכוונה היא לעורב של נח... כשם שהעורב לא הביא שום תשובה לנח, כך אין לך לצפות לתשובה ממני!

קודם המבול היה קשת בעולם?

מתי נבראה הקשת הראשונה, בבין השמשות או לאחר המבול? ומכמה קשתות מורכבת קשת? - כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם

בפרשתנו נאמר שאחרי המבול כרת הקב"ה ברית לנח שלא יהיה עוד מבול לשחת את הארץ, ואף נתן אות וסימן על כך - אות הקשת, וכאמור (ט, יד): 'וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן', ובהמשך (פסוק טז): 'וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם וגו'.

רבותינו הראשונים פרשני המקרא עמדו לבאר את מהות אות הקשת, שהרי לכאורה מראה הקשת תופעה טבעית היא הנעשית במצב מסוים של זריחת קרני השמש, ואף שבוודאי כל הטבע הוא מעשה אלקינו, כי הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד, אך עדיין יש להתבונן מה התחדש באות הברית שכרת הקב"ה עם נח, והאם קודם המבול לא היתה מציאות של קשת בעולם?

נבראה בבין השמשות

בפירוש המיוחס לרש"י על מסכת אבות (פ"ה מ"ו) כותב בביאור דברי המשנה שהקשת נבראה בבין השמשות: "והקשת הנראה בענן ביום הגשם, אף על פי שלא נראה עד ימי נח, נוצר ועומד היה מקדם". כלומר, כח הקשת היה בעולם משמש ימי בראשית, אך לא נראתה בפועל עד אחרי המבול.

לכאורה משמע כך גם בפירוש רש"י בפרשתנו, שביאר את הכתוב (ט, יז) 'זאת אות הברית': "הראהו הקשת ואמר לו, הרי האות שאמרתי". הרי לנו שהקב"ה היה צריך להראות לנח מהי קשת, משמע שעד אז לא ידעו ולא ראו קשת בעולם.

אדים עבים

בהסבר הדבר כיצד לא נראה קשת קודם המבול, כותב באבן עזרא (ט, יד), שרק אחר המבול חיזק ה' את אור השמש שיהיה בכוחו להראות מראה קשת. ובכלי יקר כתב, כי קודם המבול היו המים והאדים עבים יותר, לכך לא היו קרני השמש יכולים להיתפס בהם.

קשת הפוכה - אות שלום

לפי דעה זו שהקשת לא נראתה עד המבול, מבאר הרמב"ן, כי צורת הקשת ההפוכה, מורה על השלום, שהרי לפי דרכם של יוצאי מלחמה אוחזי קשת, הרי הצד הישר של הקשת (צד המיתר) נמצא לצד הלוחם, והצד העגול והקשתי כלפי הנלחם, לעומת זאת, אות הקשת שנתן הבורא, הצד הקשתי הוא כלפי הקב"ה ולא הצד הישר, כי בא להורות על דרך הנלחמים להפוך אותו בידם ככה, כאשר יקראו לשלום למי שכנגדם.

קשת מתחת לעננים

עם דברי הרמב"ן יש לשלב את דברי התפארת ישראל (יכין, אבות שם) הטוען שלכאורה מצד הטבע ראוי היה שתתהווה הקשת מעל העננים בצד העליון לצד הרקיע, כדוגמת זריחת השמש על כלי זכוכית אשר בו מים, שנראית דמות הקשת אחורי הכלי. אבל אילו היה כן, לא היתה נראית הקשת לבני עולם, והרי כל עיקרה הוא להזכיר חסדי ה' לבני אדם. לכן סיבב הקב"ה וקבע את הטבע בענן בימי נח, שיהיו נתפסים בו קרני השמש, ויחזרו לאחור לאויר האטמוספירה בכדי להזכיר לבני האדם לשוב בתשובה.

הקשת - מאז ומעולם

אך על עיקר שיטה זו שעד המבול לא היתה קשת בעולם, חולק הרמב"ן וכותב כי ודאי היתה הקשת עוד קודם המבול, כי הרי זה טבע שקבע הקב"ה בסדר העולם בעת שנשברים קרני השמש על הלחות העולה מן הארץ לאחר הגשם, שנוצרת צורת הקשת, אלא שלאחר המבול קבע הקב"ה שצורת הקשת היא אשר תזכיר כביכול לפניו שלא למחות את כל היצור אשר בעולם.

וכמובן שלפי דעה זו מובנים בפשטות דברי המשנה שהקשת נבראה כבר בבין השמשות של שבת בראשית.

הפיכת הקשת למה?

לפי דעת הרמב"ן שגם קודם המבול היתה צורת קשת, אין הקשת ההפוכה סימן לשלום, אלא יש סיבה אחרת מדוע הקשת הפוכה, כנאמר בגמרא (ראש השנה כג, ב): "מעולם לא ראתה חמה פגימתה של קשת, דלא לימרו עובדי החמה גירי קא משדייא". כלומר שצורת הקשת הפוכה, כדי שלא יאמרו אלו העובדים לשמש כי השמש יורה חיצים באלו הנלחמים איתה.

קשת על גבי קשת

דעה נוספת היא דעת הספורנו (בראשית ט, יג), שקודם המבול היתה הקשת בעלת קשת אחת, לעומת זאת לאחר המבול נוצרה הקשת הכפולה - קשת על גבי קשת, כשצבעי הקשת השנית הפוכים מצבעי הקשת הראשונה [יש לציין כי קשת זו אינה נראית בדרך כלל בארץ ישראל, ואפשר למצוא כזו רק בחו"ל, ואולי זה מקדושת הארץ].

למה הקשת מופיעה רק בימות החורף?

אך שומה עלינו להבין, מדוע הקשת מופיעה רק לאחר הגשם, האם בימי הקיץ כל בני העולם מתנהגים ביושר עד שאין צריך לה ורק בימות הגשמים חוטאים אנשים.

לכך נראה להביא לדברי המדרש (פסיקתא זוטרתא בראשית ט, יד) שכתב: "מלמד שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה". כלומר, שכל החשש מהמבול הוא אחרי שכבר מתחיל הגשם שאז השטן מקטרג, לעומת זאת שלא בשעת הגשם אין חשש שיביא ה' מבול על הארץ.

לִלְמוֹד

פרק ז, פסוק כ"ב:

כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ. | רש"י: נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים – נְשָׁמָה וְנְשִׁימָה] כָּל רוּחַ חַיִּים.

לְהָבִין

שאלות לעיון והעמקה:

בפירושו של רש"י הק' על תיבות אלו יש בסך הכל ארבע מילים בלבד: 'נשמה של רוח חיים', אך הדברים טעונים ביאור נרחב להבין את עומק כוונת הדברים. שכן בלב הלומד את דברי רש"י אלו במתינות וביישוב הדעת, יתעוררו לבטח כמה נקודות הדרושות הסבר:

א. בחומשים נדפסו שתי גירסאות ברש"י, יש שגרסו 'נְשָׁמָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', ויש שגרסו 'נְשִׁימָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', מהו מהות ההבדל בין הגירסאות הללו?

ב. לפי הגירסא ברש"י 'נְשָׁמָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', צריך ביאור, מה בא רש"י לפרש בביאור זה? הרי בפסוק נאמר 'נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים', וכל אחד מבין לכאורה שהכוונה לנשמה של רוח חיים, ומה הוסיף רש"י בפירושו? ואיזה פירוש אחר בא רש"י לשלול?

ג. מהי כוונת הכתוב 'כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו', האם הכוונה רק לכל בני האדם, או גם לכלל בעלי החיים?

לְהַשְׂכִּיל

הרבה דיו נשתפך מקולמוסם של רבותינו מפרשי רש"י על דיבור זה ברש"י, והמפרשים האריכו והעמיקו חקר להבין דברי חכמים וחידותם. ונציג חלק מדבריהם:

לבעלי חיים יש נשמה?

רבינו אליהו מזרחי - הרא"ם, וכך גם **רבינו המהר"ל ב'גור אריה'**, שניהם כותבים, שלדעתם הגירסא הנכונה ברש"י היא: 'נְשִׁימָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', כי לדעתם הכתוב אינו מדבר רק על בני אדם, אלא גם על בעלי החיים, והרי לבעלי חיים אין נשמה, משום ש'נשמה' היא נשמת האדם העליונה, כמו שכתוב בפרשת בראשית (ב, ז): 'וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים', ופירש רש"י: 'הַנְּשָׁמָה מִן הָעֶלְיוֹנִים'. אבל לבהמה חיה ועוף אין נשמה אלא "נפש חיה" (א, כ-כד). ומפני שהכתוב כאן 'כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו' כולל גם את העוף והבהמה והחיה והשרץ, שאין להם נשמה, הוצרך רש"י לפרש שמה שנאמר כאן 'נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים' אינו מלשון 'נשמה', אלא מלשון 'נשימה', והרי נשימה יש גם לבעלי חיים.

מה בין 'נשמה' ל'נשמת רוח חיים'?

לעומת זאת, **רבינו מאיר בנימין דאנון בספרו 'באר בשדה'** חולק על דברי הרא"ם, וכותב, שאפשר לגרוס ברש"י 'נְשָׁמָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', כי הן אמת שלבעלי חיים אין נשמה, אבל באמת גם לגוים אין נשמה, אלא נפש בלבד, ורק לבני ישראל יש נשמה, ואיך הזכיר כאן הכתוב 'נשמה' על כל בני האדם? אלא בהכרח שיש חילוק בין 'נשמה' [וכן 'נשמת-חיים'] - שזה ענין רוחני שיש רק לבני ישראל, ובין 'נשמת-רוח-חיים' שזה כינוי כללי לכל מי שיש בו רוח של חיים, וזה כולל גם את כל בעלי החיים. וזו הכוונה בדברי רש"י, שכתב לפרש את הכתוב 'נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים - נְשָׁמָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', וכוונתו לכלול בזה את כל בעלי החיים שיש בהם נשמה של רוח חיים.

'נשמת-רוח-חיים' - שני דברים או דבר אחד?

מהלך נוסף בהבנת כוונת רש"י כותב **רבינו יהודה כלץ ממגורשי גלות ספרד, בספרו 'משיח אלמים' על פירוש רש"י**, ולהבנת דבריו נקדים, כי הנה יש מהמפרשים (ראה רד"ק) שכתבו לפרש הכתוב 'נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים' שיש כאן שני עניינים נפרדים הסמוכים אל תיבת 'חיים', דהיינו: א. 'נשמת חיים', ב. 'רוח חיים', ולדברי מפרשים אלו כוונת הכתוב היא, שלא רק בני האדם מתו אלא גם בעלי החיים, ועל כך נאמר 'נשמת חיים' - על האדם, שהרי רק לאדם יש נשמה. ואילו 'רוח חיים' - על שאר בעלי חיים שאין להם נשמה אלא רוח, עכ"ד המפרשים הללו.

לפיכך בא רש"י לשלול פירוש זה, ולהודיע לנו שאין כאן שני עניינים נפרדים של 'נשמת חיים' ו'רוח חיים', אלא הכתוב מדבר על דבר אחד דהיינו 'נְשָׁמָה-שֶׁל-רוּחַ-חַיִּים', וזה כולל גם את האדם וגם בעלי חיים, כי רש"י סובר שגם על בעלי חיים אפשר לומר שיש להם נשמה.

הכתוב כולל גם בעלי חיים

בטרם נמשיך הלאה, נשים לב שעד עתה הבאנו את דעת המפרשים שהבינו בכוונת רש"י שהכתוב עוסק לא רק באנשים, אלא גם בבעלי חיים, אלא שנחלקו המפרשים כיצד להעמיס זאת ברש"י: **א.** הרא"ם והגור אריה כתבו שלכן יש לגרוס ברש"י 'נשימה' שזה כולל בעלי חיים. **ב.** הבאר בשדה כותב שאפשר לגרוס ברש"י 'נשמה, כי 'נשמת רוח חיים' כולל גם בעלי חיים. **ג.** והמשיח אלמים כותב שסובר רש"י שגם לבעלי חיים אפשר לומר הלשון 'נשמה'.

'אלמ"א' או 'אליינ"א'?

אולם בספר **'יוסף הלל'** על פירוש רש"י, מביא שברש"י דפוס ראשון יש כאן ברש"י תוספת של מילים בלע"ז: **"אלמ"א דיבנ"ט דביט"א"**, וביאר הדברים, שהמילה **'אלמ"א'** בלע"ז פירושו 'נשמה', וזו הוכחה שיש לגרוס ברש"י 'נְשָׁמָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים', ולכן כותב בעל ספר 'יוסף הלל', שרש"י סובר שהכתוב אינו מדבר על כלל על בעלי חיים, כי להם אין נשמה, אלא סובר רש"י כדעת שאר המפרשים (ראה תולדות יצחק) שהכתוב מדבר רק על האנשים בלבד.

ברם, בספר **'מעייני אגם'**, דוחה את דברי הספר 'יוסף הלל', וכותב שיש כאן טעות הדפוס של המדפיסים והמעתיקים ברש"י, כי במקום המילה **'אלמ"א'** צריך לומר **'אליינ"א'**, שפירושו בשפת לע"ז **'נשימה'**, כמובא לע"ז זה ברש"י בכמה מקומות בש"ס (שבת קלד, א; חגיגה יב, ב; סוכה כו, ב), והוסיף שם במעייני אגם, שכוונת רש"י לבאר שלכאורה יש בפסוק כפל לשון 'נשמת רוח', והרי נשמה ורוח הם דבר אחד, לכן מביא רש"י את הביטוי שהיה נפוץ בלע"ז 'נְשִׁימָה שֶׁל רוּחַ חַיִּים'.

לְהִתְבּוֹנֵן

בהמשך פסוק זה כותב רש"י עוד ביאור נוסף אשר לכאורה יש בהם הוכחה מובהקת לפשוט את הספק הנידון כאן אם הכתוב מדבר רק על האדם אפשר להוכיח משם הוכחה מובהקת התדע באלו מדברי רש"י מדובר ומהי ההוכחה?

נקודה למחשבה ותוספת עיון

מבחן חדש ומיוחד לקוראי הגיליון השבוע:

את התשובות על שאלת 'לְהִתְבּוֹנֵן' ניתן להשיב בקו 'קול התורה', או בנדרים+

ומתן שכרה בצידה - הגרלות שבועיות בין המשיבים כהלכה

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חֵקֶר דָּבָר

חקירה למדנית בפרשת השבוע

חיוב על השור או על האדם?

בפרשת השבוע נאמר (בראשית ט, ה) "וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ, ופירש רש"י, 'מִיַּד כָּל חַיָּה - לְפִי שֶׁחָטְאוּ דּוֹר הַמַּבּוּל וְהֻפְקְרוּ לְמַאֲכַל חַיּוֹת רָעוֹת לִשְׁלֹט בָּהֶן וְכוּ' **לְפִיכָךְ הֻצְרַךְ לְהַזְהִיר עֲלֵיהֶן אֶת הַחַיּוֹת'.**

לאור הכתוב כאן 'מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ', יש לחקור: מה גדר החיוב שחייבה תורה להרוג שור הנסקל שהרג את האדם, האם זה עונש לשור מצד עצמו על שהרג את האדם, או זה עונש לבעלים להפסיד את ממונו על שלא שמר שורו?

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

בקיאות בחמשה חומשי תורה

א. בפרשת השבוע נאמר (בראשית י, כט) בין בניו של יקטן: "וְאֶת חֲוִילָה וְאֶת יוֹבָב'. היכן עוד נזכר בתורה אדם בשם 'יוֹבָב'?

ב. בפרשת השבוע נאמר (בראשית ח, ט) "וְלֹא מָצְאָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ. היכן עוד נזכר בחמשה חומשי תורה הביטוי שלא למצוא מנוח לכף רגלו?

ג. בפרשת השבוע נאמר (בראשית ח, ו) "וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה. היכן עוד נזכר 'חַלּוֹן' בחמשה חומשי תורה?

מְחַדְּדִים

שאלות בפרשת השבוע

א. איזה צדיק נפטר ביום 'במרחשוון?

ב. איזה מאורע בפרשתנו, אירע בתאריך פטירתו של אהרן הכהן?

ג. והיכן בפרשתנו צדיק שגם אחרי פטירתו נקרא 'איש חי'?

קְטָן הַיּוֹדֵעַ

חִדּוּדִים בְּתֵבוֹת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

לְפָנֶיךָ מִסְפָּר שְׁאֵלוֹת מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַשִׁ"י בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

הַתְּשׁוּבָה לְכָל שְׁאֵלָה מַתְחִילָה בְּאוֹת מְסֻיֶּמֶת (הַמּוֹפִיעָה בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י). כַּאֲשֶׁר תַּרְכִּיב יַחַד אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל כָּל תְּשׁוּבָה תִּמְצָא מִלָּה הַמּוֹפִיעָה בַּפָּרָשָׁה:

א. מָה הַפֵּרוּשׁ 'אִישׁ הָאֲדָמָה'?

ב. מָה הַפֵּרוּשׁ 'מַבּוּל'?

ג. מָה הַסָּבָה הַשְּׁנִיָּה מַדּוּעַ בָּתֵּבָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לֹא הָיָה זֶפֶת בְּפָנִים?

ד. מָה הַפֵּרוּשׁ 'יָבְשָׁה הָאָרֶץ'?

ה. מָה הַפֵּרוּשׁ 'וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹקִים'?

מַהִי הַמִּלָּה?

אֶת הַפִּתְרוֹן יֵשׁ לְהָזִין בְּמַעֲרֶכֶת 'תּוֹרָה שֶׁבְּכְתָב' (לָרְשׁוּמִים בְּלֻבָּד)

שִׁימוּ לֵב - מְבֻצָּע מֵיָחָד וְנוֹשֵׂא פְּרָסִים יְקָרֵי עֵרֶךְ, לַפּוֹתְרִים אֶת הַחִידָה יַחַד עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחָן הַשַּׁבָּת!

פִּתְרוֹנוֹת

פרשת וזאת הברכה

יוסף דעת - איך פסע פסיעה גסה?

על הכתוב (דברים לד, א) "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ, כותב רש"י: 'כמה מעלות היו ופסען משה בפסיעה אחת', ויש לתמוה שתי תמיהות: **א.** הרי אמרו חז"ל (ברכות מג, א) שתלמיד חכם לא יפסיע פסיעה גסה, ואיך פסע משה רבינו כאן פסיעה גסה? **ב.** ביותר תמוה לפי השיטות שמשה רבינו מת בשבת, הרי הלכה היא (שו"ע או"ח סי' ש"א, א) שאסור לפסוע בשבת פסיעה גסה, ואיך פסע משה פסיעה גסה, וצריך עיון.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי תורה שבכתב:

א. משה רץ לדבר מצוה, כי ה' ציווה עליו לעלות להר, ולדבר מצוה - מצוה לרוץ ולפסוע פסיעה גסה בין לתלמיד חכם ובין בשבת.

ב. על השאלה הראשונה יש לתרץ: הטעם שאסור לפסוע פסיעה גסה כי מזיקה לראייה של האדם כמו שאמרו חז"ל שנוטלת אחת מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, אך משה רבינו ע"ה שידע שהתורה העידה עליו שלא כהתה עינו שוב אין לו מה לחשוש מפסיעת פסיעה גסה.

ג. על שאלה ב' יש להשיב לפי הנפסק להלכה שכאשר יש בדבר משום עונג מותר אף לקפוץ ולפסוע פסיעה גסה, וגם כאן היה למשה עונג לילך להראות את ארץ ישראל.

ד. אין הכוונה שמשה פסע פסיעה אחת בפסיעה גסה אלא הכוונה שנעשה לו קפיצת הדרך שהארץ התקפלה והתקרבה אליו, וכיון שמת בשבת הוכרח שיהא בקפיצת הדרך שלא יצא חוץ לתחום שהרי הר ההר היה רחוק מערבות מואב יותר מתחום שבת.

ה. משה רבינו היה גבוה עשר אמות ואצלו זה לא היה נחשב כפסיעה גסה. והחידוש הוא רק שאף ביום מותו היה בכוחו לפסוע כל המדרגות בבת אחת.

ו. האיסור לפסוע פסיעה גסה היא משום שלא יזיק לו ולעיניו, וכיון שידע משה שממילא הוא עומד כבר למות אין לו מה לשמור עצמו מהזיק.

ז. על השאלה הראשונה בדרך אגדה ודרוש יש לומר שכיון שאמר משה רבינו על עצמו לא אוכל לצאת ולבא ופירש רש"י שנסתתמו ממנו מסורות ומעינות החכמה, סבר משה בעוונותנו שבאותה שעה ירד ממדרגת תלמיד חכם ושוב אין לו איסור לפסוע פסיעה גסה.

חידוד בפרשה - ימים ונהרות:

היכן נזכר בפרשת וזאת הברכה בחומש ו/או ברש"י:

א. נהר היוצא מתוך מערה.

ב. ריבוי של משקה כמו מעיין מים הנמשך.

ג. זרימה של כסף וזהב כמו נוזל הזורם.

ד. מים העולים מלמטה כלפי מעלה.

תשובות:

א. רש"י דברים לג, כב: שהיה הירדן יוצא מחלקו ממערת פמייאס.

ב. רש"י דברים לג, כד: וטובל בשמן רגלו - שהיתה ארצו מושכת שמן כמעיין.

ג. רש"י דברים לג, כה: שכל הארצות יהיו דובאות כסף וזהב לארץ ישראל.

ד. רש"י דברים לג, יג: ומתהום - שהתהום עולה ומלחלח אותה מלמטה.

כמונה בקופסא - מחוקק

בפרשת וזאת הברכה נאמר (דברים לג, כא) "וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן. היכן מצאנו עוד בחמשה חומשי תורה שמשה רבינו נקרא בשם 'מחוקק'?

תשובה:

בפרשת חוקת (במדבר כא, יח) "בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בְּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעֲנֹתָם, ופירש שם רש"י (פסוק כ): 'במחקק - על פי משה שנקרא מחוקק, שנאמר (דברים לג, כא) כי שם חלקת מחוקק סופון'.

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

מכתב ברכה נלהב ומחזק שנשלח למערכת על ידי הגאון הגדול רבי סיני הלברשטאם שליט"א אב"ד קהל 'דברי חיים' ורב שיכון ג' בבני ברק

ד' אלול תשפ"ו. לכבוד הרבנים הגאונים ראשי המפעל הקדוש 'תורה שבכתב', שלום רב לאוהבי תורתך!

זה שנים רבות שהנני חושב מחשבות איך אפשר לעורר את צעירי צאן קדשים ובני התורה - הלומדים בהתמדה לימודי הישיבה והכולל - את גודל מעלת ורוממות לימוד חומש ורש"י כל שבוע בהבנה ובעיון, ולא ברפרוף ובמהירות, וגם החובה ללמוד לימוד זה כמבואר בשו"ע ונו"כ. והנה זכינו שנוסד המפעל הקדוש 'תורה שבכתב' לעורר ולחדד את לימוד חורש"י כדבעי, והריני מתענג כל שבוע מחדש מהעלון שהוא מלא וגדוש בפרד"ס הרש"י, והוא זיכוי הרבים גדול מאד.

ואכמ"ל כמה דברו צדיקי הדורות על קדושתו ומדרגותיו של רש"י, שהוא למעלה מהשגתינו, ועיין מש"כ אא"ז מצאנו זי"ע בשו"ת דברי חיים (ח"ב יו"ד סי' מ"ה), וכל הסגולות וההצלחות שיש בלימוד חומרש"י בהבנה ובניחותא כל שבוע.

ואני תפילה שתזכו להמשיך ולהוסיף כהנה וכהנה בהחדרת לימוד רש"י, וזכותו של רש"י יגן על כל ההוגים והמפיצים את תורתו להתברך בכל מילי דמיטב ברוב עושר ואושר ובהרחבת הדעת, וחפץ ה' בידכם יצליח.

בברכת כוח"ט: סיני הלברשטאם

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת האזינו

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים - 100 ₪: הרב **יעקב פרידמן** - בית שמש, אור לישרים | הרב **ראובן יוסף שוורץ** - בני ברק, מיר | הרב **ברוך פרנקל** - ירושלים, מאור חיים | **סיכום יומי - 200 ₪:** הרב **אשר צוויבל** - ירושלים, אורח חיים | הרב **אריה אברהם קצבורג** - מודיעין עילית, דעת תבונות | הרב **שמואל כץ** - ירושלים, שומרי החומות | הרב **אלימלך פריזנד** - ביתר עילית, באיאן | הבה"ח **מרדכי הרצל** - ביתר עילית, מעייני החכמה | הרב **שלמה קטרי** - בית שמש, אהבת שלום | הרב **שמעון קליין** - מודיעין עילית | הרב **אריה ליב גרליץ** - בית שמש, סטריקוב | הרב **נפתלי הבלין** - ירושלים, משכנות יעקב | הרב **שמואל ברדוגו** - מודיעין עילית, כתר תורה | הרב **נתן נטע הנדלר** - אשדוד, ויזניץ | הרב **צבי אלימלך כץ** - בני ברק, סאטמאר | הרב **אברהם אליעזר הירש** - ירושלים, סאטמאר | הרב **אברהם לודמיר** - אלעד, קהל חסידים | הרב **צבי כהן** - בני ברק, בית הלל | הרב **שלמה הלפרט** - בני ברק, חפץ חיים | הרב **ישראל באש** - ירושלים, ויזניץ | הרב **זאב חשין** - בית שמש | הרב **חיים שאפרין** - בית שמש | הרב **יוחנן ורשנר** - ירושלים | הרב **יוסף כהן** - ירושלים, מיר | הרב **חיים מאיר שרייבר** - בית שמש, ויזניץ | הרב **ישראל בנימין ברודר** - אפרת | הרב **ירוחם קלרמן** - אלעד | הרב **עמוס חשאי** - ירושלים, חניכי הישיבות | הרב **אברהם רביץ** - בני ברק, חזון איש | הרב **יוסף שנברגר** - ירושלים, נחלת משה | הרב **חגי שמי** - ירושלים, אור התורה | **כמונה בקופסא - 150 ₪:** הרב **מרדכי אליהו איגל** - ביתר עילית, ראחמיסטרייוקא | הבה"ח **אלטר בן ציון גולדשטיין** - ירושלים, מיר | **חידוד בפרשה - 100 ₪:** הרב **שמואל טורצין** - ירושלים, מבצר התורה | הרב **אהרון דהן** - ירושלים, חסדי יוסף | **יוסף דעת - 100 ₪:** הרב **ישראל בן ציון מובשוביץ** - עפולה, שיח השדה | הרב **חיים נוסבוים** - אשדוד | **מבחן גמרא - ש"ס ובלכתך בדרך:** הרב **יצחק קרומן** - בני ברק, באבוב | **מבחן הפטרה - סט נ"ך:** הרב **יעקב מאנו** - אשדוד | **מבחן שבועי 500 ₪:** הרב **יצחק הרטמן** - ירושלים, זכרון אברהם | הרב **שמשון בכרך** - מודיעין עילית, בית אבא | הרב **יעקב כהן** - ירושלים | הרב **זאב ווייל** - זכרון יעקב

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים - 50 ₪: הבה"ח **אלימלך גלנדויר** - בני ברק, בעלזא | יניק וחכים כמר **אברהם דוב סטפנסקי** - ירושלים | **סיכום יומי - 50 ₪:** הבה"ח **רפאל ראקוב** - תל ציון, תורת רפאל | הבה"ח **מרדכי אליהו נעים** - ירושלים, משכן חיים | יניק וחכים כמר **דוד יהודה בורשטיין** - ביתר עילית, תפארת משה | יניק וחכים כמר **יהודה כהן** - ביתר עילית, משנת יהודה | יניק וחכים כמר **מרדכי דבאח** - ירושלים, תורת חיים | יניק וחכים כמר **דוד מלכה** - ירושלים, אחיעזר | הבה"ח **אבנר מנחם סאל** - בני ברק | יניק וחכים כמר **אברהם אורליך** - בני ברק, זיו התורה | יניק וחכים כמר **אהרן למברגר** - ביתר עילית, מאה שערים | הבה"ח **ישראל מאיר הורוביץ** - ביתר עילית, קול תורה | יניק וחכים כמר **יהודה זיסמן** - ירושלים, חכמת שלמה | יניק וחכים כמר **ינון שמש** - עמנואל, אור מנחם | יניק וחכים כמר **נתן צבי הכסטר** - ירושלים, קמניץ | יניק וחכים כמר **מנחם לוי** - בית שמש, מנוחה וקדושה | יניק וחכים כמר **עובדיה אלחדד** - ירושלים | הבה"ח **מנחם מאיר גינזבורג** - פתח תקווה, אור ישראל | יניק וחכים כמר **יצחק יטקובסקי** - בית שמש, רמ"א | יניק וחכים כמר **דוד שלום** - ירושלים, אור חדש | יניק וחכים כמר **יוחנן דושינסקי** - בית שמש, ישועות משה ויזניץ | יניק וחכים כמר **נתן שינדלר** - ירושלים, חוות דעת | הבה"ח **יצחק ראובן חיטובסקי** - גבעת זאב, אור שמואל | **כמונה בקופסא - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **אלעזר מנחם נתנזון** - בית שמש, עטרת שלמה | **חידוד בפרשה - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **שמואל פסטל** - מודיעין עילית, ברסלב | **מבחן שבועי - 100 ₪:** הבה"ח **שמואל יששכר בוקשפן** - ירושלים, שערי תורה | יניק וחכים כמר **יוסף שלום כהן** - ירושלים, ראשית חכמה

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

02-500-2018

נדרים+

מארה"ב: 1518-9881-351 | מאנגליה: 4433-0613-0131

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניוזלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

טוענים - דפוס ספיד פרשת נח תשפה

עוד לא הצטרפת? תרגיש בנחת!

דוח אל החיבה - בשבילך!

זה הזמן להאיר **לעצמך** את החיים

תתחבר אל התיבות הקדושות הפגינות עלינו כבר

אלפי שנים, בלימוד יומי קבוע של חופש ורש"י

בשבילך

בברכת התורה הנשיא שליט"א

וארטים לפרשת השבוע

ו ט. אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. פרש״י יש מרבותינו שדרשו לשבח ויש שדורשים לגנאי, שרק לפי דורו היה צדיק, ואילו בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. ואפ״ל דפליגי בפלוגתא דרבי יהודה ורבי נחמיה בשבת צח: על הפסוק ויחדו יהיו **תמים** על ראשו. דלמ״ד שהקרשים במשכן עביין היה אמה מלמטה ואמה מלמעלה, ס״ל שתמים כמשמעו. ה״נ צדיק תמים כאן כמשמעו. ולמ״ד שם שתמים הכוונה שמלמטה עביין אמה ולמעלה כלין והולכים עד כאצבע, ס״ל דתמים מלשון נגמרים, א״כ י״ל שכאן כתוב צדיק תמים והיינו מתקטן והולך בדורותיו, וכשהגיע לדורו של אברהם כבר היה קטן יותר והרי כשמת נח היה אברהם בן נח שנים ואז כבר כלתה צדקותו. ערוגת הבושם.

ו יג. קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ר״ש קלוגר מבאר את הפסוק כך: הנה הקב״ה ציווה לישראל אל תצר את מואב בגלל שאמורה לצאת מהם רות המואביה. היינו שהקב״ה לא הורג מישהו אם אמור לצאת מישהו חיובי ממנו. וזמ״ש כאן קץ כל בשר בא לפני, היינו שהקץ שהוא הסוף שלהם בא לפני, וראיתי כי מלאה הארץ חמס מפניהם, ואין מהם מישהו טוב שאמור לבוא, לכן הנני משחיתם את הארץ.

ו יג. קץ כל בשר וכו׳ כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ואמרו חז״ל לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל. ותימה עצומה הרי הם עברו על עבירות הכי חמורות בעולם ע״ז וגלוי עריות ולמה נענשו רק על הגזל? וי״ל **דהנה מתושלח** מת ז׳ ימים קודם המבול, וא״כ היה צריך להיות שמיתתו תכפר על כולם כדין מיתת צדיק שכתוב בגמ׳ שהוסמך ליו״כ משום שמכפר כיו״כ. אלא צ״ל שמיתת צדיק מכפרת כיו״כ רק על ב״א למקום, אבל לא על בן אדם לחברו, ונמצא ששאר העבירות התכפרו במיתת מתושלח, אבל על גזל נחתם דינם כי מיתת מתושלח לא מכפרת על באל״ח. איל המילואים. **עוי״ל** שרצו לטעון שכל המצוות שנאמרו לאדם הראשון היו רק בשבילו, וד״ז היו יכולים לטעון רק על כל הז׳ מצוות אבל על מצוות גזל שלא שייך לאדם כי כל הארץ היתה שלו והוא הקריב לה׳ רק משלו וכמבואר ברש״י ריש ויקרא ד״ז לא יכלו לטעון שנאמר רק לאדם, לכן ע״ז נכתם דינם. כותנות אור. **עוי״ל (מובא בספר 'תוספת ברכה') ע״פ חז״ל במסכת דרך ארץ** שכשחיים בשלום, אזי אפי׳ עובדים ע״ז אין השכינה יכולה לפגוע בהם. משא״כ בשעת פירוד ומחלוקת הקב״ה מעניש על הכל. וא״כ כל זמן שעבדו ע״ז וג״ע ולא גזלו לא נענשו. ומתי נענשו כשהתחילו המריבות, וזה נעשה ע״י שגוזלים אחד את השני ולא ריחמו על השני אז נענשו. **כעי״ז** יובן גם מה שמובא בפרק יא פסוק ז שבדור הפלגה אנשים לא הבינו זה את שפתו של זה, ואומר שם רש״י זה שואל לבנה וזה מביא טיט, וזה עומד עליו ופוצע את מוחו. ומקשה שם הרב מבריסק בשביל שלא יבנו את המגדל מספיק שלא יבינו אחד את שפת השני, ומדוע הוצרך שירצחו ג״כ אחד את השני? אלא, אומר הרב מבריסק, כשאנשים מאוחדים שום דבר לא יעצור בעדם מלהשיג את רצונם. הם יתגברו על כל הקשיים גם על אי הבנת השפה. וכדי שלא יצליחו לבנות מגדל הוצרך שאחד ירצח את השני.

ו טו. צהר תעשה לתיבה. אומר רש״י יש אומרים חלון, וי״א אבן טובה המאירה להם. עוד איתא ברש״י על הפסוק נח איש צדיק תמים היה בדורותיו: י״א לשבח, שרק בדורותיו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. וי״א לשבח שהיה צדיק כפשוטו. ויש שדקדקו מדוע דורשים לגנאי כאשר אפשר לדרוש לשבח? וי״ל דהנה רש״י אצל לוט (יט יז) מביא שנאמר לו לא להביט לאחוריו משום שהוא רשע ואינו זכאי לראות בפורענותם, אך לעומת זאת בקריעת ים סוף נאמר וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, ואמרו חז״ל שכאו״א מבנ״י ראה את נוגשו מת, וזאת משום שבני ישראל הגיעו לדרגה שהיו ראויים לראות במפלת רשעים, ולא כלוט. וא״כ מובנת המחלוקת האם צהר זה חלון או אבן המאירה פנימה. כי למ״ד חלון, נח היה צדיק ויכל לראות בפורענותם. משא״כ מי שסובר שצהר זה אבן מאירה, ע״כ ס״ל שהוא לא היה מספיק צדיק בשביל שיוכל לראות בפורענותם, וע״כ יש שדרשו לגנאי. (תורת משה. תורה תמימה. מהריי״ד מבעלז)

ו כא. ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל. מהיכן ידע נח איזה כמות לקחת, הרי לא ידע כמה זמן יהיו בתיבה? ויי״ל כיוון שהקב״ה ציווהו לקחת שבעה מהבהמות הטהורות כדי להקריב מהם קרבן אחר יציאתו מהתיבה, ולהלכה אחרי שלוש שנים כבר נחשבת לזקן הפסול להקרבה, והנה ציווי הקב״ה היה שיקח אותם רק לאחר שדבקו במינם (רש״י ו כ), ודרכם להזדווג הוא רק לאחר ב׳ שנים (כמבואר בבכורות) נמצא שלא יתכן שיהיו יותר משנה בתיבה, דא״כ הבהמה תפסל להקרבה. ראש יוסף.

ז א. ויאמר ה׳ לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. למה כשציווהו על מעשה התיבה לעיל פרק ו לא אמר כי אותך ראיתי צדיק לפני, הא כבר שם הוא הבדילו מכל הארץ? וי״ל ששם מתושלח היה עדיין חי וכמבואר ברש״י פסוק ד שהמבול התעכב בגללו, ומתשולח היה ג״כ צדיק, ורק כשמת יכל הקב״ה לומר לו כי אותך – לבד - ראיתי לפני צדיק בדור הזה. בניין אריאל.

ז ג. גם מעוף השמים שבעה שבעה לחיות זרע ע״פ כל הארץ. אומר רש״י בטהורים הכתוב מדבר. ורבים נתקשו בזה מדוע לא נכתב כאן מעוף טהור כדרך שנכתב בבהמה מכל הבהמה הטהורה? וי״ל, אומר האור שמח ע״פ נדה נ:, על תרנגולתא דאגמא דהיא טהורה והזכר שלה טמא, וגם אותה הוצרך להביא להחיות זרע על פני כל הארץ, ולכן לא נאמר טהורה כי יש בטהורה גם צורך להביא טמא.

ז ח. ומן הבהמה אשר איננה טהורה. הגמ׳ בפסחים ג. הביאה מהפסוק הזה ראייה שאדם צריך להיזהר לא להוציא מפיו דבר מגונה. מזה שהפסוק כתב ומן הבהמה אשר איננה טהורה ולא קיצר וכתב מן הבהמה הטמאה. ורבים תמהו למה הגמ׳ לא הביאה ראייה כבר מתחילת הפרק בפסוק ב ששם כתוב שהקב״ה ציווה לנח לקחת לתיבה מן הבהמה אשר לא טהורה היא ולא כתוב מהבהמה הטמאה? וי״ל ע״פ חז״ל שהקב״ה אמר לאברהם בעקידה קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת. ולא נאמר שם בקיצור קח את יצחק, ולמה? אמרו חז״ל ליתן שכר על כל דיבור ודיבור. וכן לגבי לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וכו׳ אומר רש״י ליתן לו שכר על כל דיבור וכו׳. ועל כן בפסוק ב שזה היה ציווי של הקב״ה שיקח מהטהורה שבעה שבעה, אזי התורה האריכה בלשון בשביל שכר. אבל בפסוק ז שלא מדובר על ציווי, אלא על סיפור ביאת נח אל התיבה ובכ״א מאריכים, מכאן ראייה שלעולם אל יוציא אדם מילה מגונה מפיו.

ח ז. וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב. אומר רש״י הולך ומקיף סביבות התיבה ולא הלך בשליחותו. ולפי״ז הא דמצינו הרבה פעמים שאמוראים שאלו לחבריהם שאלות ואלו לא השיבו וענו עורבא פרח, אפש״ל שזאת כוונתם, כמו שהעורב לא ענה שום תשובה, כך אין לך לצפות לתשובה על מה ששאלת ממני. רבי חיים מבריסק.

ח יא. והנה עלה זית טרף בפיה. הטעם שהביאה היונה עלה זית ולא עלה אחר? י״ל דהנה אמרו חז״ל בסנהדרין שדור המבול השחיתו מין בשאינו מינו, וא״כ אף באילנות עשו כן, ובן נח מצווה על הרכבת אילן, וזה גם הטעם שאמרו חז״ל שנעקרו כל האילנות במבול ואפי׳ איצטרבולין של ריחים נימוחו ולא נשאר כל ירק עשב. והנה אמרו בירושלמי כלאים א ז על המקרא בניך כשתילי זיתים, מה זית אינו מקבל שום הרכבה גם בניך לא יהיה בהם פסול ממזרות, וא״כ כיוון שלי״ש בזיתים הרכבה, א״כ לא נעקרו במבול, ושפיר יכלה להביא עלה זית. גן רווה.

ח יט. כל רומש על הארץ למשפחותם יצאו מהתיבה. מבואר בפסוק כי מהרמשים יצאו מהתיבה רק ממשפחותם ולא הם עצמם וכן מבואר בגמ׳ בסנהדרין קח: והטעם שרק משפחותם יצאו מהתיבה י״ל משום שהמבול היה יב׳ חודש ומבואר בחולין נה. שבריה שהיא בלי עצם לא חיה יותר מיב׳ חודש לכן יצא רק משפחותם כי הם עצמם כבר מתו, אבל משפחותם יצאו מהתיבה.

ח כ. ויעל עולות במזבח. כתב בתרגום יונתן שהעלה ארבעה קורבנות, והטעם שהקריב ארבעה קרבנות י״ל דאמרו חז״ל ברכות נד: ד׳ צריכים להודות, היוצא מבית האסורים, הולכי מדבריות (מפני חיות רעות), חולה שנתרפא, ויורדי הים. והנה לנח היו את כל הדברים הללו. יצא ממסגר של התיבה שהיה כבית סוהר; כהולכי מדבריות, שהיה במחיצת חיות רעות; חולה שנתרפא משום שהכישו ארי; ויורדי הים, שניצל ממי המבול. רבי נתן גשטטנר.

ט כג. ויקח שם ויפת את השמלה וגו׳. וברש״י הביא מהמדרש שהשכר של שם הוא טלית. ועונשו של חם הוא שיהיה עבד, ויש להבין מה עניין שכר טלית לעונש עבד, הא שכר מצווה ועונש עבירה הם דבר והיפוכו? וי״ל דאמרו חז״ל בשבת לב: כל הזהיר בציצית זוכה ומשמשים לו 2800 עבדים. וא״כ העונש של חם ההפך משכר ציצית, והיינו שהוא יהיה עבד. טעמא דקרא.

ט כז. יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם. אומר רש״י וישכון באהלי שם, ישכן שכינתו בישראל. ומדרש חכמים אע״פ שיפת אלוקים ליפת בבית שני שנבנה ע״י בני יפת לא שרתה שכינה. והיינו שבדעה הראשונה ס״ל לרש״י שהשכינה שרתה אף בבית שני, ודעה של מדרש חכמים שלא שרתה השכינה בבית שני. ובביאור מחלוקתם נ״ל דנחלקו בפלוגתת הרמב״ם והראב״ד בית הבחירה ו יד אם קדושה ראשונה שקדשה שלמה קדשה גם לעת״ל. דהרמב״ם ס״ל דהגם שלא קדשה לעת״ל, אבל קדושת המקדש וירושלים קדשה לעת״ל, ולכך פרש״י דשרתה שכינה בבית שני. אבל הראב״ד ס״ל דאין חילוק בין המקדש לארץ ישראל וגם קדושת המקדש לא קדשה לעת״ל. וזהו דעת המדרש חכמים דהביא רש״י.

יא י. אלה תולדות שם. מי שיעקב אחרי הפסוקים מאדם הראשון עד נח יראה שאצל כולם כתוב שנותיהם ואח״כ כתוב וימות. ואילו אצל שם ומשם ואילך לא כתיב וימות ומה הטעם בזה. ותירץ ע״כ בספר בית יצחק מהמדרש ש״ש בן נח עלה לגי״ע ע״י שמות ואכל מעץ החיים ונשאר בעולם במצב של לא חי ולא מת, ורק אחרי מאות רבות של שנים גילה אותו שלמה המלך ועשה לו תיקון ומת. לכן לא נכתב אצלו וימות וכשם שאצלו הפסיק כך לא נכתב אצל הבאים אחריו.

יא כח – לא. וימת הרן על פני תרח אביו וגו׳ ויקח אברם ונחור להם נשים וגו׳. ויקח תרח את לוט בן הרן בן בנו. רבים נתקשו כאן שסדר הפסוקים אינו מתאים כי היה צריך לכתוב מיד לאחר וימת הרן ויקח תרח את לוט בנו, ומדוע הפסיק באמצע שאברם ונחור לקחו להם נשים? וי״ל ע״פ יבמות סב: שיש מצווה על אדם לשאת בת אחותו, וכתבו שם בתוס׳ שה״ה בת אחיו, ובכ״א בת אחיו לכאו׳ יש בעיה לשאת כי נמצא עוקר מצוות ייבום מהתורה וכמבואר בגיטין פג. ואמנם התירו, אבל חסידים הראשונים לא עשו גם מעשה מותר אם ע״ז יגרם שיעקר דבר מהתורה כמבואר בנדה לח. שחסידים הראשונים היו נמנעים מלפקוד נשותיהם ברביעי כי אישה יולדת בדיוק לתשעה וזה ייצא בשבת ונמצא עוקר מצוות שבת מהתורה, ולמרות שמותר החמירו על עצמם, וא״כ אפש״ל שבגלל שהרן מת אז אברם נשא בתו כי אין חשש שיבטל מצוות ייבום כי אחיו מת, וכעת אפשר להמשיך, אבל החלק של אברם נשא את שרה בת הרן הוצרך לכתוב אחרי שהרן מת. מובא במאור שבתורה.

יא כט. הרן אבי מלכה ואבי יסכה. יסכה זו שרה ולמה נקרא שמה יסכה ביארו בסנהדרין סט: שיטה אחת משום שסוכה ברוח הקודש. ושיטה שניה שהכל סכים ביופיה. והנה רש״י כאן הרכיב את ב׳ הפירושים יחדיו. ולא כתב שזה שתי שיטות. ותירצו שב׳ הפירושים תלויים אחד בשני. שהרי עיני לאה היו רכות כי הכל אמרו הגדולה לגדול היינו שהיא תינשא לעשיו, ולכך היו עיניה רכות מרוב בכי ולא היתה יפת תואר. והנה להרן היו ב׳ בנות, הגדולה מלכה והקטנה שרה. ובני תרח הם אברהם ונחור היינו שאברהם היה הגדול, ואיך לא חששה שרה שאברהם הגדול ישא את הגדולה מלכה, וע״ז י״ל שהיה לה רוח הקודש, ולכך נשארה יפה ולא היו עיניה רכות. ז״א שבזכות הרוח הקודש היתה יפה.

ז חשון, ותן טל ומטר. הנה כידוע מתחילים לומר טל ומטר טו׳ ימים אחרי הרגל כדי שיספיקו עולי רגלים לחזור לבתיהם. רבים שואלים מפני מה אין פוסקין מלשאול טל ומטר טו ימים לפני הפסח משום עולי רגלים מחשש לגשם בדרכם לירושלים. רבי שלמה זלמן תירץ בילדותו שכשעלו לירושלים בתשרי עלו בבגדים קיציים ולכך היה צריך לסדר שלא יירד עליהם גשם בחזור. משא״כ בסוף החורף כשעלו לירושלים עדיין היה גשם. והיו מצוידים ומכוסים בבגדי חורף, ולכך לא הוצרכו להפסיק מלשאול טל ומטר. **עוד אפש״ל** שלפני שמתחיל השפע, אפשר לבקש מהקב״ה שיתעכב מעט, אבל בתוך עונת הגשמים לבקש שהקב״ה יפסיק את השפע!! **תירוץ נוסף,** שבהליכה לקיום המצווה של עלייה לרגל בפסח, האדם נמצא בשמחה גדולה והוא בכלל לא מרגיש בעייה ללכת בגשם ובבוץ. אבל בדרך חזרה הביתה אחרי סוכות, אחרי המצווה, כבר יש קצת רפיון בשמחה.

נקיון כפים. כי מלאה הארץ חמס מפניהם. ענייני גזל.

כתוב בחז״ל שדור המבול נחתם דינם על הגזל. ז״א למרות שעברו על עבירות הכי חמורות ובהם ג׳ עבירות, אבל נפסק דינם לכליון בגלל הגזל. וגזל זה הדבר שמקטרג בראש, ודבר ראשון ששואלים אדם כשמגיע לשמים הוא ׳נשאת ונתת באמונה?׳. ובעניין זה של גזל ניכר עיקר הצדקות של האדם. וכתב רבי אברהם בן הרמב״ם עשר שנות צום מתוך חסידות יתבטלו בעוון אכילה אחת מהגזל, ובמהרש״א בכתובות מובא על אותם אלו שמקבצים עושר שלא באמונה ומנדבים אותו באמירת מי שברך לצרכי מצווה אין לך מצווה בעבירה גדולה מזו, ואין לעושר הזה קיום כלל, וכל אדם שיש בידו מעות של גזל יש מחסום מקבלת תפילותיו (הרמב״ם), ובנעילה בזמן הכי נעלה אנו מתפללים למען נחדל מעושק ידינו. ונמצא בספרים, שאין עון בעולם שמעכב תפלתו של אדם לעלות למעלה בעולם העליון כמו עון הגזל רח״ל. וראה דרכיה וחכם איך ראוי לאדם להתרחק מעון הכבד הזה. ודי בזה. החי״ח בספר שפת תמים פרק ג׳ האריך מאד בגנות הגזל כי מי שיש בידו גזל הוא מרוחק מהר ה׳ וממקום קדשו. גם תפלותיו אין מקובלות לפני ה׳ כל עוד שהגזל בידו, שאותה התפלה נקראת תפלה עכורה. **האדמו״ר ה׳שפת אמת׳ מגור** היה אומר שלפעמים רואים אברך בן עליה הלומד בהתמדה ואעפ״כ אין תלמודו מתקיים בידו, זה משום היותו סמוך על שולחן חותנו המאכילו מכסף שאינו כשר. ורבי אהרן קוטלר היה אומר כך על ישיבות שיש בהם תקלות לפעמים, הוא משום שלא כל הכסף טהור. וכסף לא כשר אין לו יכולות לעשות דברים מועילים ומצליחים. **ואיתא בחז״ל** בפרשתנו שאדם מגזל לא מרוויח כלום, והכסף הולך לתרופות ושאר נזקים שיש בבית. ולפעמים אדם חושב שיעשה קומבינה כאן ושם וירמה קצת אולי הוא ירוויח עוד כמה שקלים, אז שיידע דבר ראשון יש לו עבירה גדולה, ודבר שני הוא לא באמת מרוויח אלא מפסיד שמחר ישבר לו המקרר וזה יהיה בהכנות לשבת חשובה עם הרבה אורחים, והכל יתקלקל לו, וגם התפילות חלילה ועוד דברים. אז מבחינה פרקטית כדאי להימנע מכסף לא כשר. וצריך לזכור שגם ברוחניות אדם ניזוק כשחי שלא ביושר והיה אומר ע״כ התפארת שלמה מרדומסק שאדם שהגיע לידו כסף לא כשר יכול לרדת מכל מעלותיו ומדרגותיו הרוחנים שאסף בימיו... **החזו״א** היה אומר אדם נבחן ביראת שמים וצדקות רק בכסף ואם בכסף הוא לא כ״כ.. אפי׳ שבשאר הדברים הוא בסדר אזי הוא לא צדיק ולא ירי״ש. ואצל גדולי ישראל האמיתיים רואים בחוש כמה הם בזים לכסף לא כשר. **מסופר שהסטיפלר שאל את החזון איש** מה הגדלות של הסנדלר, שכידוע החזון איש החשיבו מאד. ענה החזון איש: הנקיות שלו בממונות. הוא מושלם וזך לחלוטין בענייני ממונות, ולהיות כך זה מעלה שקשה להשיגה. ולא צריך להגיע לסנדלר, כבר מצינו במסכת תענית שהיה זמן של רעב ועצירת גשמים וכל גדולי התנאים התפללו אך לא נענו עד שהחליטו לשלוח משלחת לאבא חלקיה שיתפלל שיירדו גשמים ותיגמר חרפת הרעב בעולם, ואכן כך היה אבא חלקיה התפלל ומיד נענה והקב״ה הוריד גשמים בשיעור המספק את כל כלל ישראל, ואומרת הגמ׳ שהסיבה והטעם שאבא חלקיה נענה משום שהיה זהיר ביותר בענייני ממונות.

נביא להלן סיפורים כמה נזהרו גדו״י בכשרות הכסף וד״ז אמור לעורר אותנו להתרחק ג״כ מממון לא כשר. חלק מהסיפורים הם מ׳אוצר הסיפורים למחנכים׳. **מסופר על הסטייפלר** שהגיע לביתו תלמיד חכם לבקש ברכה. בצאתו שכח קופסת גפרורים. הסטייפלר רץ אחריו כדי לקרוא לו, אך לא הצליח להשיגו, אבל זכר את מראה פניו. קופסת הגפרורים היתה מונחת בחדר במשך תקופה ארוכה. והנה הגיע היום ואותו אדם בפתח. מי שלא ראה את שמחתו העצומה של הסטייפלר בעת שהתרומם ממקום מושבו כדי להשיב את קופסת הגפרורים לבעליה, לא ראה שמחה של מצווה... **הרב שטיינמן** נזהר שלא לגעת בחפץ שאינו שלו, ואמר שהוא חוזר בתשובה על שני חששות של גזל. בתקופת שהות הרב שטיינמן בעיר לוגאנו, הוא עבר ליד בית אחד, ובדרך כשהוא מהרהר בלימוד קטן משם פרח בלי לשים לב. עשרות שנים מאוחר יותר, כשבא לספר לו הרב פרידמן שהוא נוסע ללוגאנו, מיד ביקש ממנו הרב שטיינמן שיילך לרחוב פלוני ובית מספר פלוני, ויביא לבעל הבית מספר יורו, כדי שישלם על הפרח שקטף עשרות שנים קודם לכן, וזה הרי גזל עכו״ם! הרחוב אומנם עדיין היה קיים, אך הבית לא. הרב שטיינמן הצטער על שלא יכל לשלם לאותו גוי. סיפר נכדו רבי אשר שטיינמן שפעם אחת הרב שטיינמן הרים ידו ואמר: היד הזאת מעולם לא גזלה. רק אני חוזר בתשובה על שתי פעמים שהיה ספק אבק גזל עכו״ם. האחת שקטף את הפרח, ועוד פעם שלח מכתב עם בול שהדוור אמר שזה בסדר והגראי״ל הסתפק בזה. מלבד זה עשה חשבון על כל ימיו שלא עבר על גזל. **מסופר על רבי מרדכי פורגמנסקי** שבמשך הזמן שהיה בגטו קובנה לא ישב על כיסא. בגלל שכאשר צופו את כל היהודים בגטו הצר הביאו רבים כיסאות מביתם. ולפעמים החליפו דירות או נלקחו להשמדה והכיסאות נשארו מיותמים, ומי יודע האם הבעלים או היורשים מרשים. **מסופר על רבי אברהם גניחובסקי** שהלך עם קבוצת תלמידים, והחל לרדת גשם זלעפות. הם נכנסו תחת גג באחת החצרות. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר מדרגות, רבי אברהם מנע ממנו ואמר: להיכנס – מותר, אבל להדליק את האור – הרי זה כבר עולה כסף, ואין היתר לכך. באחד הערבים הקיציים, רבי אברהם דפק בביתו של שכן בבניין סמוך לדבר אתו לצורך טובה לאחד מבני משפחתו של רבי אברהם. השכן הביט ברב ושאל: מדוע הרב נוטף זיעה, מדוע לא עליתם במעלית? רבי אברהם השיב: בגלל שעליתי לצורך פרטי שלי, ולא בשבילכם כלל, אין מין הראוי שאשתמש במעלית השייכת לכם. **רבי אליהו לופיאן** הלך פעם לקידוש של בר מצוה אחרי התפילה, ונשאר שם עד סוף הקידוש, לא הבינו מה יושב כ״כ הרבה זמן. לבסוף כשכולם הלכו, ביקש שאמו של הילד הבר מצוה תבוא, שרוצה לברכה. אמר לה: ״אני צריך לבקש מכם מחילה, כי בשעה שעשיתי קידוש ידי רעדה, ונשפך היין על המפה, ובהזדמנות זו אני מבקש מחילה בשם כל האורחים, הרי המפה הייתה נקיה ומסודרת כשבאנו לקידוש, ואח״כ כל אחד לקח המאכלים וטינף את המפה ללא צורך, שהרי לא היו צריכים אלא לקחת המאכל ולא ללכלך המפה, ובהזדמנות זו שאתם מוחלים לי, תמחלו לכולם.

סיפר רבי שלמה לורנץ סיפור מחזק ביותר: ״במושב החרדי קוממיות היתה מאפיה שסיפקה לחם לכל הסביבה תחת השגחתו המהודרת של הרב מנדלסון. המאפיה סיפקה את צרכיהם של 5000 משפחות באזור, אך ככל שגדלה תוצרת המאפיה גדלו גם הגירעונות הכספיים. בצר להם פנו אלי בעלי המאפיה, וביקשו שאבוא לעזרתם ע״י השגת הלוואות מגמחי״ם שונים. ואכן כך עשיתי, הייתי משיג עבורם הלוואות, וכאשר הגיע מועד הפירעון הייתי משיג הלוואה ממקום אחר, וחוזר חלילה. לאחר זמן מה ערכתי חישוב והגעתי למסקנה, שלעולם לא יעלה העסק על דרך המלך, המאפיה תמשיך לצבור הפסדים. הודעתי לבעלי המאפיה שאיני רואה כל אפשרות להמשיך ולגלגל את ההלוואות. אבל בעלי המאפיה ניסו, הרב מנדלסון פנה אלי באופן אישי, וביקש ממני לחזור מהחלטתי, הוא הסביר שאין כאן ענין כלכלי בלבד, יש לקחת גם את הצד הרוחני, זוהי המאפיה היחידה המספקת לחם כשר בכל הסביבה, ללא חשש טבל, ללא חשש תולעים וכו׳ ואם חלילה תיסגר, התוצאה תהיה חמורה, ולכן צריך להמשיך למרות המצב הכלכלי. אמרתי לו שאני חושש, כי אין סיכוי שיוכלו אי פעם להחזיר את ההלוואות. אך איני רוצה להכריע בזה. הצעתי לו שניכנס לרב מבריסק ומה שהוא יכריע – אני מוכן לקבל. נכנסנו לרב מבריסק, הרב מנדלסון הסביר באריכות את נחיצות המאפיה, והאחריות לדאוג לכולם ללחם כשר. ואילו אני הצגתי את עמדתי בצורה תמציתית. תשובתו של הרב מבריסק מהווה יסוד בהשקפה תורנית. וכך אמר: ״לחם כשר הוא אכן עניין גדול עד מאד. אך במה דברים אמורים? כשהלחם כשר מכל הבחינות... לחם כשר, שמיוצר בעזרת כסף ׳טרף׳ אינו לחם כשר. כאשר לוקחים הלוואה, תוך ידיעה שבדרך הטבע אין כל סיכוי להחזירה – אין זה אלא ׳כסף טרף׳, וגם אם מדובר בקיום מצוה, לא זו הדרך...״.

ומי שמשתדל ונזהר מממון לא כשר הקב״ה מסייע בידו שיצליח מאוד בכל מעשיו וזוכה שכספו מגיע רק ממקורות כשרים, וזוכה שאין לו חוב לאף אדם. סיפר רבי בן ציון פלמן שבהלויה של החזו״א הגיע לבני ברק קיבוצניק זקן והוא ראה המולה גדולה, הוא ניגש לרבי שמואל גריינימן גיסו של החזו״א ושאלו מה קרה? ענה לו רבי שמואל שהחזו״א נפטר. לאחר בירור קצר התברר לאותו יהודי שהחזו״א גר בשכנותו לפני המלחמה, והוא נזכר שפעם החזו״א לווה ממנו פרוטה והוא עדיין לא השיב לו, מיד רבי שמואל הוציא פרוטה והשיב לאותו אדם, ואמר רבי שמואל במשך שנים רבות שמעתי מהחזו״א שיש יהודי שהוא חייב לו פרוטה, וה׳ זימן שהחזו״א יפטר בלי חוב של פרוטה.

ובפרט מוטל על בני התורה להיזהר מאוד מאוד בעיסקם ביושר כי הם המראה של העולם היהודי ועליהם מתבוננים כל הזמן לראות האם מתנהגים הם ביושר וכראוי ועליהם לקדש שם שמים בכל הליכותיהם ובפרט בנושא הממון שבד״ז נמדד האדם כמה הוא באמת יישר זך וצדיק. מסופר על האמרי חיים מויזניץ שפעם מסר שיחה לבחורי ישיבת ויזניץ בענייני קידוש ה׳ שמוטל על כל בחור ישיבה לעשות כיוצא לרחובה של עיר, ובאמצע השיחה פרץ בבכי של התרגשות ואמר אני בוכה מרוב שמחה כי שמעתי שמישהו מאיתנו זכה לקדש שם שמים. היה זה אחד הבחורים שעשה קנייה בבית מרקחת בתל אביב והוא קיבל עודף יותר ממה שמגיע לו והבחור חזר לבית מרקחת להחזיר את העודף לאחר כשעה ארוכה, הרוקח התפעל מאוד מהחינוך שקיבל הבחור ושאל אותו היכן לומד והבחור אמר שלומד בויזניץ והרוקח פרסם ד״ז בעיתונות וד״ז גרם לקידוש ה׳ גדול. וסיפורים רבים התפרסמו על הרבי האמרי חיים מויזניץ כמה היה זהיר בממונו שיהיה בתכלית הכשרות, וכשהיה מקבל שירות מאיזה אדם לא היה נרגע עד שהלה היה מקבל את שכרו המלא והמושלם, ופעם נגש אליו עני וביקש כסף לצדקה ולא היתה עליו פרוטה, רצה הרבי לזכות במצוות צדקה וביקש מאחד מהסובבים אותו שילווה לו סכום קטן של כסף, והלה עשה כך והרבי ביקש בתחנונים שיזכיר לו למחר שהלווה לו. המלווה כמובן לא חלם להזכיר, היתה זו בשבילו זכות גדולה על שזכה לשמח את הרבי, אך למחרת הרבי הגיע לאותו בימ״ד כשהוא עובר אחד אחד ומחפש מי הוא זה שהלווה לו את הכסף, וכשהתברר לו מי זה הוא הודה לו אך אמר מה אתה רוצה שאשוב מעולם העליון בשביל כזה סכום..

מסופר על החפץ חיים שלאחר נישואיו היתה לו מכולת קטנה, ופעם אחת הגיעה אליו גויה אחת וקנתה ממנו דג מלוח, שילמה הלכה ושכחה לקחת את הדג. כשראה זאת החפץ חיים הוא לא ידע מי היא. הוא מיד רדף אחריה ובירר להיכן הלכה, ולבסוף התברר שהלכה לשכונה אחרת ששם גרה, אך הוא לא ידע מי היא. אז הוא לקח את שארית פרוטותיו קנה דג מלוח וחילק לכל השכונה, וזה למרות שהיא היתה גויה, כיוון שלא רצה להשתמש בכסף לא כשר. **פעם הסבא** מנוברדוק פגש יהודי מסויים ומיד שפגשו הוא ניגש אליו ואמר לו הא אני כבר עשרים וחמש שנים מחפש אותך כדי להחזיר לך את העט ששאלתי ממך לפני 25 שנה וכעת אני פוגשך ומיד הוציא העט מהכיס והביא לאותו יהודי. **פעם רבי חיים קניבסקי** נצרך לכתוב איזה מכתב ולא היה עליו עט, אבי שהוא חתנו מיד הוציא את העט מכיסו והביא לרבי חיים, אך רבי חיים סירב לקבל וקם הביא עט שלו מהארון, אבי הרגיש לא נעים שרבי חיים לא מסכים לקבל ממנו עט. מיד הסביר רבי חיים את הדברים ואמר אני עושה מה שאני יכול לא להצטרך לקחת מאנשים עט וכדו׳, כי הרבה פעמים זה דבר שנשאר אצלך ואתה לא מחזיר ואז יוצא שעוון בידך, לכן אני לא רוצה להרגיל עצמי בזה. אה, כמה גדו״י נזהרים וד״ז מלמד אותנו שנשתדל אף אנו לברוח מכל סרח של ממון לא כשר ונזכה לס״ד מיוחדת ונצליח בכל דרכינו. **ובאמת מי שגוזל** מסתכן שלאחר מאה עשרים יצטרך לסבול ולרדת שוב לעולם הזה לפעמים באופן נורא בשביל לתקן מה שגזל.

וישנם הרבה סיפורים על אנשים שירדו בגלגול לאחר שגזלו או השתמשו בכסף לא כשר. מאידך מי שנזהר ונשמר מעוון גזל הקב״ה מסייע בידו שלא יצטרך לרדת בגלגול: סיפור מדהים שפורסם כשנה לאחר הפיגוע הנורא בקו 2 בירושלים שארע בליל יום רביעי כב׳ אב תשס״ג שבו מחבל מתאבד פוצץ את עצמו באוטובוס שחזר מהכותל וקיפחו את חייהם 22 קדושים. (הסיפור פורסם ד׳ באלול תשס״ד):
אחד מההרוגים הוא המחנך הרב חנוך סגל הי״ד (התגורר ברח׳ חזון איש בבני ברק. בימות החול היה מתפלל בבית הכנסת חסדא בבני ברק, שם ראו את דמותו האצילית ונועם הליכותיו) המוסר השכל שיש בחלום המיוחד הזה: הוא התעוררות באמונה על חיי הנצח של העולם הבא מחד, ועד כמה כל אחד מאתנו חייב להיזהר ולהישמר בענייני ממונות עם הזולת, מאידך. את הלילה הזה הוא לא ישכח לעולם, אותו בן משפחה של המחנך הדגול הרב חנוך סגל הי״ד, שהיה איש חינוך בכל ישותו, פדגוג אומן שהשכיל לטעת בתלמידיו את יסודות התורה וקנייני התלמוד. הוא היה הרב״ה סגל של כיתה ז׳ בתלמוד תורה ״תורת אמת״ במשך ארבעים שנה. החלום שבו הוא מתגלה לאחד מבני משפחתו, מהווה מעין המשך למסכת החינוך המיוחד שלו, עם מסר ברור ליוצאי חלציו, על גודל החשיבות של זהירות מממונו של הזולת, עניין שהיה מקפיד עליו מאוד. זה קרה לפני ל״ג בעומר. הרב״ה סגל מופיע בחלום לאחד מבני משפחתו. בחלום הוא עומד ליד ארון ספרים בביתו ובידו פתק שעליו כתוב באותיות גדולות וברורות, את הספרה- 5 ותוך כדי הצצת הפתק בחלום, אומר הרב״ה סגל לבן משפחתו: סכום זה שווה היום 14 ₪. עוד אומר הרב״ה סגל לקרוב המשפחה, כי את הסכום הוא חייב לאחד בשם ויין. בן המשפחה קם נסער ממיטתו, המתין עד אור הבוקר ומיהר ליצור קשר עם האלמנה הרבנית תחי׳. הוא סיפר לה על החלום, והשניים ניסו ללא הצלחה לברר את זהותו של אותו אדם, שהרב״ה אמר עליו בחלום שהוא חייב לו 14 ₪. הצצת הפתק עם המספר 5, רק הוסיפה מימד של אי בהירות בכל העניין, שכן היה ברור, כי מדובר ככל הנראה בחוב ״ישן נושן״ וכי המספר 5 שהיה רשום על הפתק, הכוונה היא למטבע של לירות, כסף ישראלי שאבד עליו הכלח לפני חצי יובל שנים בקירוב. בתום בירורים קדחתניים הגיעו לבית הכנסת של יוצאי סלבודקא הממוקם בכולל הלפרין. אב המשפחה המופתע הבהיר, כי אין לו ולא היה לו כל חוב עם הרב״ה סגל, אבל נטל את הסכום, אמר ״מחול לך״ ותרמו לצדקה. האב הבטיח שיברר את העניין אצל ארבעת בניו שלמדו במרוצת השנים בת״ת ״תורת אמת״ בבני ברק. חלפו כמה ימים, האיש החל לברר דווקא עם אחרון הבנים וכך המשיך עד שהגיע לבן השני. הלה השיב מיד, כי הוא זוכר עד היום את המקרה, בו הרב״ה סגל לקח ממנו פעמיים תשלום של 5 לירות ישראליות מתקופת לימודו בכיתה ז׳. תשלום אחד יותר מידי. ומעשה שהיה כך היה: זה היה לפני 24 שנים. כיתה ז׳ התארגנה לטיול ל״ג בעומר, והרב״ה סגל אסף כסף לטיול. יום לפני הטיול, פנה הרב״ה סגל אליו וביקש ממנו לשלם על הטיול. הרב״ה סגל שהיה ידוע כאיש מאד מסודר, הבהיר לתלמידו, כי ברשימתו לא נרשם דבר, התלמיד שילם פעם נוספת 5 לירות ישראליות. האירוע היה כאמור לפני 24 שנים על טיול של ל״ג בעומר. בני המשפחה מספרים, כי הרב״ה סגל הי״ד, היה זהיר מאד בענייני כספים בצורה בלתי רגילה. לכן הגיע בחלום לפני ל״ג בעומר כדי לסלק את החוב הקטן הזה, וכדי לעורר את בני משפחתו ואלפי תלמידיו, שלמדו אצלו במשך השנים, התעוררות באמונה ועניין זהירות בממונו של חברך שיהיה חביב עליך כשלך.

והגוזל ואינו יודע ממי גזל יעשה צרכי רבים ויבקש מה׳ שיהנה מזה מי שנגזל ממנו או יורשיו ויקבל ע״ע להשתדל להישמר בממונו, והבא להיטהר מסייעים בידו ויזכה להשיב את הגזילה ולהימנע מלשוב לעוה״ז באופנים נוראים.

שאלה: מה האדם צריך לעשות לפני שמחליט להתנהג בצדקות? **תשובה:** על הפסוק נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, רבים העירו שלכאורה המילה **איש** מיותרת. וביארו בעלי המוסר שבא הכתוב ללמדנו יסוד גדול בעבודת ה', שלפני שאדם מבקש להיות צדיק עליו להיות בן אדם והיינו להיות **איש שהוא נח לבריות**, סבלן ועניו, מקבל כל אדם בסבר פנים יפות וכו', ורק אח"כ הוא יכול להתקדם הלאה בעבודת ה'. וזו היתה מעלתו הראשונה של נח שהוא היה איש.

שאלה: בשבוע הקרוב ניתקן ע"י חז"ל להתענות ולצום ימי בה"ב, ע"ש מה נצטווינו בזה? **תשובה:** ד"ז ניתקן אחרי ימי המועד שהם ימי שמחה ומתוך שמחה לא ימלט שאדם יכשל באיזה עבירות, כגון שמתערבים אנשים בנשים באספות שמתקיימות במועד, וכן שעשו מלאכה האסורה במועד, לכן מכפרים עליה בימים אלו. וי"א שהוא משום שמזג האוויר משתנה וזה זמן המועד לחולי ומתענים בשביל להינצל מכך. מתוך לוח עיתים לבינה.

שאלה: מה גובה המגדל שבנו דור הפלגה? **תשובה:** בילקוט שמעוני ס"ב מובא שהגובה שהם בנו היה 20 מיל שזה 31 קילומטר, הבניין הכי גבוה כיום בעולם הוא פחות מקילומטר והם בנו פי למעלה משלושים מכך.

שאלה: חיזוק להתמדה בלימוד לתחילת זמן חורף? **תשובה:** איך שאדם קם בבוקר כך יילך לו כל אותו היום. אם אדם מתגבר כארי בבוקר לקום משנתו ולא שם ליבו ליצה"ר ואח"כ מתפלל במתינות כמו שצריך אז כל היום מצליח לו כראוי בס"ד אדירה ללא שום בעיות, אך כשאדם בבוקר לא מצליח להתגבר על היצה"ר כראוי אז כל היום היצה"ר רודף אותו ולא נותן לו מנוחה וגם אין לו ס"ד להצלחה ביום. ורבותינו נתנו ע"כ את הפסוק בוקר ויודע ה' את אשר לו, והיינו שלפי הבוקר כך ה' נותן את הס"ד. וכן כל התחלת עניין כגון התחלת תפילה אם מתחיל את התפילה בזמן ומתפלל כמו שצריך אז כל התפילה עולה לו לרצון, אך כשמתחיל בחטף וצריך להזדרז וכו' אז התפילה ככה ככה ובקושי מסייעת בעדו.. וכן בלימוד איך שמתחיל כך נקבע כל הסדר. רבי מנחם צבי ברלין סיפר שהיה לו חבר שקיבל ע"ע לא לקום מהמקום בחצי שעה הראשונה של סד"א אלא לפק"נ ממש. אחרי תקופה מסוימת הוא סיפר שכל הטרדות הרבות שהיו לו לפני"ז נעלמו. וידוע בשם רבי אליהו לופיאן שהקבלה הכי טובה שאפשר לקבל להצלחה בלימוד היא שבשעה הראשונה של הסדר יעשה תענ"ד. וגדו"י קבעו שהיום מספיק רבע שעה, וכבר ממילא יצליח. וחשוב מאוד לכתוב חידושי תורה וסיכומי סוגיות. **עוד דבר:** ידוע מכתבו של הסטייפלער. שעיקר רצון הקב"ה הוא שאדם יידע גמ' רש"י ותוס'. את המפרשים צריך לשמוע כדי ליישר השכל, אבל לא צריך לדעת אותם. וכל עיקר ההצלחה הוא בחזרה שמפתחת הכשרון. (זמן חורף בעולם הישיבות הוא זמן שצריך בו הרבה סבלנות כדי להצליח, והרבה אומרים שעידוד (לא חפירה) מצד ההורים כגון משלוח דברים מהבית, ונשיאה בעול, מאוד מסייע לעבור את הזמן בשמחה וברוגע, כי כשבחור יודע שיש מי שחושב עליו ואכפת לו ממנו, זה נותן הרבה כוחות). ואל לו לאדם להתרגש מנפילות כי נפילות זה דבר טוב כי עי"ז אפשר לקום כי כשנופלים קמים ומתרוממים ורצון ה' בנפילות, וזה הדבר הטוב שיש ביצה"ר כי הוא מפיל אבל עי"ז אפשר לקום ולהתרומם, מה שלא קורה כשלא נופל, ובוודאי על האדם לא להפיל עצמו, אך כשנופל שלא ישבר כי זה דרכו של צדיק אם לא נפלתי לא קמתי.

שאלה: מתי נראה את יד השם במי שפוגע בתורה בדורינו? **תשובה:** לקב"ה יש זמן והוא לא מוותר למי שהשפיל את לומדי התורה לעפר, מתי זה יקרה אין אנו יודעים אנו בגלות כעת ואנחנו צריכים להוקיר את התורה ומימילא נראה בגאולת לומדי התורה, צריך גם לראות דברים שקורים כעת איך קבוצה של רודפי לומדי התורה הלכו על הגל הזה במשך שנים ע"מ לצבור לעצמם מעמד וכעת הם עומדים זרוקים ברחוב מבויישים ללא עתיד.. הקבוצה הזאת הם אחים לנשק, דן אילוז, יולי אדלשטיין, גלנט, גלעד ארדן, הנדל בגילגוליו.

שאלה: הגיע ובא יאחרי החגים' והמצב הכלכלי קשה ביותר, איך עוברים את זה? **תשובה:** ידועים דברי החינוך שכותב וז"ל: כל מי שברך ברכת המזון בכוונה אין שולט בו לא אף ולא קצף וכו' ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד כל ימיו. ומוסיף הב"ח שהמדקדק יזהר לברך דווקא מתוך הספר. ורבים עושים זאת ורואים ישועות. ויש להוסיף שבמקביל יש לעשות את דברי החפץ חיים, שמלבד בשמו"ע יש על האדם למצוא זמן פנוי באמצע היום ולבקש מהקב"ה בתחנונים שיחוס עליו בענייניו. והחזו"א כתב במכתבו בזה"ל: ומי שמתפלל ומרבה בתחנונים הוא פועל יותר מהמשתדל.

שאלה: אדם שהתפלל הרבה בימים נוראים על כל מיני עניינים, האם צריך להרבות בתפילה גם היום, הלא הכל נגזר ונחתם בר"ה, ומה יועיל שיבקש היום שוב, כי אם נגזר אז נגזר ואם לא מה תוסיף תפילה? **תשובה:** הנצי"ב (במדבר כג הרחב דבר) וכ"ה ברבי צדוק הכהן (צדקת הצדיק סו) והוא מחז"ל, שאפילו שהתפילה בימים נוראים התקבלה, אבל הורונו חז"ל שהדרך לקבל את השפע שנגזר בימים נוראים היא ע"י תפילה, ומביאים ראייה מתפילת אליהו על הגשמים שאפי' שהקב"ה הבטיח שירד גשם הוצרך אליהו להתפלל ע"כ. והיינו שנגזר עלינו שפע וטוב באם נתפלל. ורבי שמשון פינקוס מביא משל לאדם שקיבל צ'ק ע"ס מיליון דולר אם הוא לא יפדה את הצ'ק לא יהיה לו את הכסף, אז נכון שיש לו כסף אבל בשביל שיוכל להשתמש בו הוא צריך לפדותו. אותו דבר המתנות שקיבלנו בר"ה, בשביל לממש אותן צריך תפילה, כך טבע הקב"ה בבריאה.

שאלה: כשבני אדם רבים ופוגעים אחד בשני אפי' בני זוג, מה דרך חזור הנכונה? **תשובה:** כמעט אין מצב שבה חברים קרובים או בני זוג אינם נכשלים בפגיעה זה בזה, והאדם אינו מלאך, ובקשת הסליחה שהיא חובה וזה מראה שהתקרית לא קרתה מרוע לב אלא מחוסר ידע, ופשוט שמעמד המבקש סליחה רק עולה אח"כ. כמובן צריך שהסליחה תהיה מלאה ולא רפויה, וראוי להוסיף שמבין את עומק הפגיעה, ואם יסביר למה זה קרה זה הרבה יותר טוב. והמצב אחרי בקשת סליחה והתפייסות כשהיא טובה נהיה בדר"כ יותר טוב מלפני"ז.

הלכות מענייני הפרשה ועניני היום

בפרשת השבוע מובא שדור המבול חטאו באיסור כלאים. כמה פרטים באיסור שעטנז המפורסם ביותר באיסור כלאים: **אסרה התורה** ללבוש או להתכסות, ומדרבנן אף להציע תחתיו בגד כלאים. **והאיסור** הוא פשתן יחד עם צמר של כבשים בלבד. וכל הדומים לפשתן מותרים. **ואפי' אם הוא חוט אחד** בלבד מחובר עם חוט אחד או סיכה בלבד אסור. **ואסור לשבת** אפי' אם השעטנז נמצא מתחת לערמה ומעל יש עשר שמיכות או שטיחים שהם לא שעטנז אסור לשבת עליהם. **וכן אסור** שעטנז במגבות, מפות שולחן, כורסאות, ווילון כיון שיכול להתעטף בו. **ואסור** להלביש לתינוק אפי' בן יומו. **ואסור** ג"כ למוכרו אלא ישמידו.

ובמה חוששים: אם קונה ממקום מוסמך עם תעודה מוסמכת אינו צריך לבדוק. **אם הוא** עשוי מבד אחד בלי שום כפתור או ריקמה, ובדרך כלל אפשר להסתמך על התווית וכשלדוגמא כתוב שעשוי מאקרילן ל"צ לחשוש שיש בו חוטי צמר ופשתן. **אך כשעשוי** מצמר ויש בו ריקמה (ובכפתורים פחות חששו) וכדו' יש לחשוש שמא יש בו חוטים מפשתן. **ובבגד** המורכב מכמה חלקים כגון חליפה או מעיל חייב לשלוח הבגד לבדיקה. ולא לסמוך על התווית, כי התווית לא מודיעה על הביטנה והכריות בכתפיים ושאר תוספות ששם. **וכן במכנסים** כיוון ששמים במקום החגורה תוספות של בד לחזקה צריך בדיקה. **ובמקום ספק** התירו ללבשו לצורך מדידה, אבל ללבשו ממש אסור אפי' באופן ח"פ דהוא ספק דאורייתא, **וכל רגע** ורגע שאדם לובש שעטנז עובר על איסור. **ואם הוא** מגלה ד"ז ברחוב והיה זה בשוגג, ילך הצידה למקום צנוע ויפשוט מעליו. **מובא בילקוט** ובקו הישר שהלובש שעטנז אין תפילתו אפי' בכוונה מתקבלת. אין לסמוך ע"ז למעשה אלא לעורר לב המעיין. (חלק ניכר מ'שערי תורת הבית' להרב טשזנר)

ותן טל ומטר - קיצור שינון הלכות המצויות בעניין שאילת טו"מ.

מ-ז' חשוון מתחילים לשאול טל ומטר בברכת השנים. ואם לא שאל: **אם נזכר קודם** ברוך אתה ה' יחזור לותן טו"מ. אם נזכר אח"כ, **קודם שומע תפילה** יאמר בשומע תפילה, ויאמר ותן טל ומטר לברכה (וי"א שמוסיף נמי על פני האדמה) כי אתה שומע. האומר קודם ז חשוון (לאחר שמחת תורה) ותן טל ומטר לפי רבי שלמה זלמן אוירבד אינו חוזר כי סו"ס מעיקר הדין הוא זמן מטר. ולרבי חיים קניבסקי חוזר. **ומהני נמי לומר אחר סיום הברכה בשומע תפילה**, אבל לכתחילה יאמר לפני כי אתה. ואם נזכר אחר שומע תפילה **עד שלא אמר יהיו לרצון שבסוף התפילה (השני)** חוזר לברכת השנים. ואם נזכר אחרי רצה וחזר לשמע קולנו יצא בדיעבד.

ואם אמר יהיו לרצון בסוף התפילה (השני) חוזר את כל התפילה. ובמסופק אם הזכיר, עד ל' יום בחזקת שהזכיר ותן ברכה כהרגלו וחוזר. לאחר ל' יום או אם אמר 101 (וי"א 90) פעמים יואת כל מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה' אינו חוזר, ויכול לומר ד"ז גם בשבת זו פרשת נח ולא הוי מכין משבת לחול. ורש"ז פוסק שאם מכיר בעצמו שעדיין לא הורגל בכך אז צריך לומר אף יותר פעמים כדי שיהיה שגור בלשונו. (סיכום מהשו"ע משנ"ב. וע"ע במשנ"ב הוצאת דרשו)

חידות

חידות שינון הפרשה לילדים לפי סדר הא ב: א. נֹחַ זָכָה לְהַצָּל מִן הַמַּבּוּל בִּזְכוּת הֱיוֹתוֹ: **ב.** הַקְּשֶׁת הָבָא בֶּעָנָן נוֹעֲדָה לִהְיוֹת אוֹת: **ג.** אֶחָד מִבְּנֵי יֶפֶת: **ד.** אֶחָד מִבְּנֵי יָקְטָן: **ה.** בְּנוֹ שֶׁל תֶּרַח: **ו.** הִתְעוֹרְרוּ: **ז.** הַיּוֹנָה חָזְרָה לַתֵּבָה וּבְפִיהָ עֲלֵה: **ח.** אֶחָד מִבְּנֵי נָחֹר: **ט.** כְּשֶׁנִּכְנַס עָצָא מִן הַתֵּבָה הוּא הֶעֱלָה עוֹלוֹת מִבַּעֲלֵי חַיִּים: **י.** שֵׁם אֲחִיו שֶׁל פֶּלֶג: **כ.** אֶחָד מִבְּנֵי חָם: **ל.** בְּנוֹ שֶׁל הָרָן: **מ.** שֵׁם אֵשֶׁת נָחוֹר: **נ.** אַחַת הָעָרִים שֶׁבָּנָה אַשּׁוּר: **ס.** "קַח" בַּאֲרָמִית: **ע.** כְּנַעַן נִתְקַלֵּל לִהְיוֹת: **פ.** הַשֵּׁם בֵּרַךְ אֶת נֹחַ וּבָנָיו בְּצֵאתָם מִן הַתֵּבָה: **צ.** חֵלוֹן אוֹ אֶבֶן טוֹבָה: **ק.** מְדוֹרִים מְדוֹרִים: **ר.** יֶצֶר לֵב הָאָדָם: **ש.** אַנְשֵׁי דּוֹר הַפַּלָּגָה הִתְיַשְּׁבוּ בְּבִקְעָה בְּאֶרֶץ: **ת.** אָבִיו שֶׁל אַבְרָהָם?

תשובות: א. "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים (הָיָה בְּדֹרֹתָיו)" **ב.** בְּרִית. **ג.** גֹּמֶר **ד.** דִּקְלָה **ה.** הָרָן **ו.** וַיַּיְקֵץ **ז.** זַיִת **ח.** חָם **ט.** טְהוֹרִים **י.** יָקְטָן **כ.** כּוּשׁ **ל.** לוֹט **מ.** מִלְכָּה **נ.** נִינְוֵה **ס.** סַב **ע.** עֶבֶד עֲבָדִים **פ.** פְּרוּ וּרְבוּ **צ.** צֹהַר **ק.** קִנִּים **ר.** רַע מִנְּעָרָיו **ש.** שִׁנְעָר **ת.** תֶּרַח.

חידות לפרשת שבוע: א. אב ובן באותו הגיל בפרשה? **ב.** איש ששמו כשם של אבן יקרה? **ג.** איש שהגימטריה שלו הוא למעלה מאלף? **ה.** משהו משותף לכל פסוקי הפרשה? **ו.** בפרשתינו לא בעל חי ולא טורף ובכ"ז הוא טרף? **ז.** מכנה משותף בין קריאת ראש חודש לפרשה? **חידות ידע תורני: ח.** איזה פסוק נאמר בחודש תשרי האחרון ג' שבתות (שאינן רצופות) כל פעם מטעם שונה? **ט.** שתי מצוות שלפעמים יש עליהם 5 ברכות, לפעמים 4, לפעמים 3, לפעמים 2, ולפעמים 1? **י.** על איזה פרי מברכים 10 ברכות? **יא.** איזה פיוט אנו אומרים מידי שבוע ואילו בחודש תשרי אמרנו אותו רק פעם אחת? **יב.** איזה מאכל הוא בשרי, נהפך לפרווה, ושוב נהפך לבשרי? **יג.** מה לא קראו באופן נורמלי בשום שבת של חודש תשרי בשנה זו? **חידת משמעויות מילים: יד.** מי משמעויות למילה חלה? **חידות לבוגרים: טו.** לאדם סיר מלא מים איך ירוקן בלי לגעת בסיר או בלי

לשופכו? **טז.** למשפחת כהן יש שלושה ילדים, הבכור מגיע לבית פעם בחמישה ימים, הבן השני מגיע כל ארבעה ימים, והבן השלישי מגיע לבית כל שלושה ימים, תוך כמה ימים יפגשו כל האחים בבית? **חידות לשאול את הילדים: יז.** במה יהיה שונה השבוע הקרוב בתפילות שלוש פעמים ביום משבוע שעבר? **יח.** איזה דבר בפרשה קשור לדואר ולמילה אחת? **יט.** היכן מוזכר בזמירות שבת רמז על סיפור בפרשה שלנו? **כ.** ממה התפללו הרבה בחודש תשרי והוא לא סידור? **כא.** מה אמרו השבוע פעמיים ובחודש קודם שמונה פעמים?

תשובות: א. פלג ורעו. **ב.** תרשיש. **ג.** תרשיש. **ד.** נחור אבא ובן של תרח יא כד כו. **ה.** בכולם יש את האות וו. **ו.** והנה עלה טרף בפיה. **ז.** ריח ניחוח. **ח.** "ויהי בישורון מלך..." נאמר בר"ה, בשבת האזינו בקריאה במנחה, ובשמחת תורה. **ט.** קידוש והבדלה- קידוש: חמש- יקנה"ז. ארבע-קידוש יו"ט סוכות (שהחיינו ולישב בסוכה). שלוש-קידוש יו"ט (שהחיינו). שתיים- קידוש רגיל. אחד- אם היו שותים יין מבעוד יום אינו אומר אלא קידוש בלבד. (רע"א ס"ד) הבדלה: חמש- יקנה"ז. ארבע-הבדלה רגילה. שלוש- הבדלה במוצאי יוה"כ. שתיים-מוצאי יו"ט. אחד- מבדיל מפלג המנחה באמצע הסעודה שכבר ברך הגפן (רצ"ג ס"ג) (רצ"ט ס"ב). **י.** אתרוג. כשאוכלים אותו יש ארבע ברכות 1 כשהוא בוסר - אדמה. כשהוא גדול רגיל - העץ. כשעשו ממנו ריבה - שהכל. ובסוף ברכה אחרונה. בסוכות שנים על נטילת לולב ושהחינו. כשמריחים אותו שנים במוצ"ש בורא מיני בשמים וביום רגיל הנותן ריח טוב בפירות. עוד אחד כשמעשרים אותו מעשר. ועוד אחד ברכת האילנות. 10 ברכות על פרי אחד. **יא.** לכה דודי. כי היו 3 שבתות שחלו בראש השנה ובסוכות ובשמחת תורה. **יב.** ביצה בבטן התרנגולת היא בשרית, יוצאת החוצה-נהיית פרווה, ושוב נהיית בשרי כשנהפכת לאפרוח. **יג.** הפטרות שום שבת לא קראו את הפטרה של פרשת השבוע, בשבת הראשונה היה ראש השנה. בשבת השניה קראו של וילך למרות שהיה פרשת האזינו, בשלישי קראו של סוכות, וברביעי קראו של שמחת תורה. בחמישי קראו מחר חודש? **יד.** א. חלה - המתין. "ויחל עוד שבעה ימים" רש"י לי המתנה. פרשת נח. ב. חלה - התפלל. "ויחל משה את פני ה'" תרגום: וצלי. שמות לב. יא. ג. חלה - נהיה חולה, לא בריא. ד. חלה - חלה קלועה לכבוד שבת. ה. חלה - יצאה לפועל. השבועה חלה. ו. חלה - קיווה. אוחילה לקל. ז. חלה - שם מסכת בסדר זרעים, מס' חלה. ח. חלה - חלת דבש. ב"ב פ"ה מ"ג. ט. חלה - פחד. גם כל העולם כולו חל מפניך. י. חלה - הפרשת חלה. להפריש חלה מן העיסה. **טו.** יניח על האש לחמם. **טז.** פעם בשישים יום חשבון פשוט. **יז.** יאמרו ותן טל ומטר/ברך עלינו. **יח.** תיבה של נח, הוא תיבת דואר, ומילה אחת נקראת תיבה. **יט.** יונה מצאה בו מנוח. **כ.** מחזור. **כא.** הלל.

חידון גפ"ת לבקיאים בש"ס פרשת נח: [עניני נח והתיבה והמבול] 1. שם חם ויפת, למה נכתבו בסדר הזה (גמ')? 2. מי סייע לנח בבניית התיבה (רש"י) 3. איזה בני אדם ניצלו מהמבול מלבד נח ומשפחתו (גמ', תוס') 4. כתיב ויכוסו כל ההרים, וקשה למאן דאמר שירד מבול לא"י? (תוס') 5. מי לקה קודם במבול, בני האדם או החיות ? (גמ') 6. מה לומדים מהמילים "מכל החי" (גמ') 7. וארובות השמים נפתחו, כמה ארובות נפתחו (גמ' ורש"י)? 8. דרך איפה ירדו מי המבול (גמ' ורש"י) 9. האם מבול של אש הוא גם בכלל השבועה של הקב"ה שלא להביא מבול (גמ', גמ') 10. מי התאבל על העולם בגלל המבול (תוס')

תשובות: 1. דרך חכמתם (גמ' סנהדרין סט:) 2. שם בן נח, עי' רש"י סוכה נב: 3. עוג (גמ' נדה סא.) וסיחון (תוס' שם) 4. בתוס' זבחים קיג. מבואר ב' תירוצים, לחד תי' הכוונה שהבל המבול השפיע גם על ההרים בא"י, ולתי' השני כוונת הפסוק שבמקום שירד מבול שם כוסו ההרים (וב' דרכים הם בהבנת המדרש המובא בתוס' שם). 5. בברכות סא. ועירובין יח. מדכתיב מאדם ועד בהמה, אדם ברישא והדר בהמה. 6. שבקרבנות של בני נח אסור להקריב בהמה מחוסרת אבר, ודורשים "הבא בהמה שחיים ראשי אברים שלה", (זבחים קטז.) 7. שתי ארובות (יומא עו. ורש"י שם). 8. דרך נקב שתי כוכבים שנטלו מכימה (רש"י ר"ה יא: ע"פ הגמ' שם, וכן עי' ברכות נט.). 9. בגמ' סוטה יא. משמע שמבול של אש אינו בכלל השבועה, ובגמ' זבחים קטז. (ע"ש גירסת השטמ"ק) משמע שאינו מביא מבול של אש [ועי' מהרש"א]. 10. בתוס' מו"ק כא. הביא בשם הירושלמי שהקב"ה ידע שעתיד להיות מבול, והתאבל על עולמו קודם המבול.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. בקשר לעיפות גדולה אחרי שינה - כדאי מאוד לבדוק נושא נחירות. דבר זה יכול לגרום לעצירות נשימה תכופות בזמן שינה (עד עשרות פעמים בשעה), דבר שגורם לשינה מאוד לא יעילה, ועוד כמה וכמה סכנות חמורות. אם באמת יש נחירות, כדאי לפנות דרך קופ"ח למעבדת שינה. **ועוד כתבו:** כנראה מדובר בדום נשימתי בלילה הגורם לכך שהשינה בלילה אינה מספקת בדרך כלל נובע ממשקל יתר אם לא מצליחים לרדת במשקל [היום ניתן לרזות יותר בקלות ע"י זריקות] צריך לישון עם מסיכת אוויר הנקרא פאף אפשר להתחיל עם פאפ מגמ"ח לראות האם מביא תועלת **ועוד כתבו:** כדאי לעשות בדיקות דם לפעמים זה חוסר ברזל או ויטמין 12B **ב.** מחברי ספרים שמעוניינים להכניס את ספרם למאגרים תורנים ניתן לשלוח למייל a0527128536@gmail.com **ג.** העברת הפנסיה לחברה אחרת - זה לא פוגע בזכויות אבל חשוב לבדוק את דמי הניהול הן מההפקדה והן מהצבירה שיהיו במחיר סביר והגיוני, כמו"כ חשוב לבדוק כמה % מניות הוא המסלול החדש והאם זה מתאים לגיל שלכם... **ועוד כתבו:** חשוב זה לברר מה הד"נ שגובים עכשיו ולבקש הנחה

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. כיצד אפשר לחדש מדבקות שהדבק שלהן "נגמר" (מדובר על מדבקות של ילדות כאוסף באלבום)? **ב.** מחפש פתרון לאחסון הרבה ספרים במחסן מבלי שיווצר עובש. **ג.** איך מורידים עובש מטלית צמר.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

נשארו לי לקרוא רק עוד 350 עמודים מהעיתון של סוכות.

פטנט למי שקשה לו לאכול מקרונים ארוכים: לפני הבישול לשפוך את המקרונים שבשקית לתוך בלנדר ולהפעיל שתיים שלוש דקות.

מיהו צמחוני? מי שחי על החסה וחס על החי.

היום איזה אחד העיר לי שהזקן שלי על הפנים, אמרתי לו: וכי מה חשבת שהוא יהיה על כף היד.

יש לי כל כך הרבה מגנטים מאירועים על המקרר, שהתחלתי להצטלם בחתונות כשאני מחזיק בפתק: "לא לשכוח לקנות חלב".

אחד העיר את בנו בסוכות ואמר לו סוף זמן קר"ש ענה לו הבן עוסק במצווה פטור מן המצווה כיוון שהוא עוסק במצוות ישיבה בסוכה.

מה הטעם בפסח ההקפדות בחמץ הם רבות וכל המחמיר תבוא עליו ברכה ולעומת זאת בסוכות מנסים להקל בכל דרך אפשרית, לבוד, דופן עקומה, גוד אחית, גוד אסיק, ואולי י"ל דהטעם בזה הוא משום שבפסח העבודות מוטלות על האישה, ואילו בסוכות זה על הבעל.

יצאתי עכשיו מאשדוד ושוטר סימן לי לעצור ולא היה לי זמן, אם מישהו עובר שם שיקח אותו לאן שהוא צריך...

מתכון לחיים טובים: לדעת מתי לשתוק ומתי לא לדבר.

אם הסוכה שלך עוד לא מפורקת תתקשר אלי, לא שאני רוצה לעשות כסף, רק להראות לאשתי שאני לא היחיד.

עצה לילדים: איך מבדילים בין יד ימין ליד שמאל, ביד ימין האגודל נמצאת בצד שמאל, וביד שמאל האגודל נמצא בצד ימין.....

מוקדן ללקוח - מחר יבוא אליך טכנאי בין 8 ל-2, מה הכתובת שלך? לקוח - רבי עקיבא בין 19 ל - 57

למסירה טופס 17 במצב מצוין ללא תיווך

הרגע הזה שאתה אחרי בר מצווה ומכבדים אותך בגלילה.

בבקשה לפרק את הסוכות. לא להשאיר ואז כבר להפוך אותם ליחידות דיור.

מתוך מסמך הוראות לפועלים במפעל לאיגלויים שהודלף לאחרונה. "מארז איגלויים 70 יחידות – לפני אטימת המארז יש לפתוח שני איגלויים ולרוקן לתוך האריזה..."

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קצבי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עברית\תנך\קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפוסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גלזק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן החדש בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן.

{ אז נדברו }

פרשת נח תשפ"ז | גליון מספר: 750 | לסדר: "וירח ד' את ריח הניחוח"

למה אף אחד לא הצביע למפלגת נח?? הרי הוא ייצג את מעמד הביניים?

ראית את הכותרת? זו שאלה עצומה!!! דור המבול הרי היו גוזלים וחומסים את העניים.. והעניים היו צועקים חמס ואין להם מושיע!! אלא שלפתע הופיע מלאך מושיע, איש הגון וישר, הלא הוא נח!!! והוא היחיד שנלחם למען אותם עשוקים, הוא זה שהוכיח את הגזלנים... הייתי מצפה שלכל הפחות כל המרי נפש והעשוקים והנגזלים... לפחות הם יצביעו ברגליהם וילכו בעצימת עיניים בעקבות מטיבם נח... סו"ס מישהו אחד שנאבק בשבילם.. אז איפה הם??

למה נח תמיד נשאר מתחילה ועד סוף לבד לבד?? סו"ס גזל וחמס זה מטבע שאמור להיות לו שני צדדים!! גם אם הגזלן נהנה מכל רגע והוא אוהב לגזול, הרי הנגזל פוגש את זה מהצד השני של הטעם הרע של הגזילה... ואם ככה: על כל גזלן שצוחק ומלגלג על נח, הייתי מצפה שלכה"פ הנפגעים והנחמסים בדור המבול, לפחות הם יהיו לגמרי לצדו של נח??

והתשובה היא אולי כך:

האמת היא שנח בכלל לא דיבר עם הגזלנים בעצמם... הוא בכלל לא פנה אליהם... כי עם גזלנים אין לך בכלל ערוץ גישה... רק מה? עם הנגזלים והעשוקים!!! איתם היה אפשר לדבר... הם הבינו אותו ועוד איך!! ונח היה אומר להם: נו... מי כמוכם חווים עד כמה השחיתות והחמס הזה הורס ומחריב את העולם... אז בואו... בואו נעשה משהו... בא נתאחד יחד ונבנה אוטונומיה נפרדת!!! בלוק חוסם של כך וכך אנשים שלפחות אנחנו מבינים כמה זה רע, ונעצור את זה... אבל לא!!! בשום פנים ואופן הם לא הסכימו... ודי בצדק... מה... אחרי שעשקו וחמסו אותי והפשיטו את העור שלי... בדיוק פה אני אעצור??? אני אחזיר לעצמי את הכסף באותה דרך שלקחו ממני, אם הסחר בדור הזה הוא גזילה... אז אני אמשיך את כללי המשחק וגם אני אגזול... (זה מזכיר את הטיעון המוצדק: בדיוק אחרי ששילמתי 800.000 שקל על כל אחת משלושת בנותי, בדיוק עכשיו הגעת ואתה רוצה שעל הבן שלי אני לא אדרוש?? מה לעשות שהוא צודק!! לא חכם, אבל צודק וכמובן פראייער למפרע...) ונח עומד מול שוקת שבורה... עם הגזלים אין לו תקשורת, ואילו הנגזלים לא מוכנים שזה יעצר בדיוק אצלם... הנגזלים נכנסו בעל כרחם למעגל הרוע והעושק והעולם דוהר לאבדון..

נח מתחנן: נכון!!! אתם אולי צודקים... אבל אתם לא חכמים... כי בסוף יש בורא עולם שהוא לא יתן לכדור שלג הזה להמשיך... יום יבא ואם אנחנו לא נעשה סטופ!!! הקב"ה יאלץ לבלום את מעגל הרוע הבלתי פוסק הזה... נח מנסה בניסיון אחרון להקים 'קומה כשרה', להקים מין תיבת נח... קבוצה פנימית של אנשים שמוכנים לעצור את הדומינו של הרוע... לבנות מעגל פנימי של ברית ישרות ונאמנות!!!! ולהסכים לפתוח דף חדש... אנחנו מתחייבים יותר שלא לגזול אחד את השני... אבל לא!!! אף אחד לא הצטרף לקומה הכשרה שלו... כולם טענו לו... נח... אתה מדבר כמו נח בר מוח... אתה לא קולט ש'תוך עשר שנים' אתה תשאר רעב ללחם... כי הגזלנים ישארו גזלנים כולם ימשיכו לגזול, ורק אתה ובניו כמו נעבאכים תהנהנו בראשכם לגזלנים ותשארו לבד!!!!

ואכן זה בדיוק מה שקרה!!! יום אחד הקב"ה דפק דפיקה אדירה על השלחן ועשה סטופ!!!

אותו סטופ שנח לא הצליח לעשות!! אותו תיבת נח וירטואלית והקומה הכשירה שנח ניסה לבנות ואף אחד לא הסכים להיכנס לזה... כעת הקב"ה לקח את הפיקוד ואכן 'וישאר אך נח', הוא באמת נשאר לבד בקומה הכשירה... וכל נשמת רוח חיים מכל אשר בחרבה מתו, הגזלנים והנגזלים כאחד... כי בסוף בסוף העולם שייך לרבש"ע... והוא לא יתן לנבראי העולם להשחית את העולם... גם!!! גם אם יש צדק מסוים בדבריהם ש... שההלו... נכנסתי פה למעגל שלא תלוי בי ואי אפשר לעצור אותו... נכון!! אתה אולי צודק... ולכן מה?? לכן אני אתן לך להחריב לי את העולם?

היסוד הזה רלוונטי מאוד גם לדורנו!!! אחת הטענות הנצחיות בכל מה שקשור לתיבת נח ולקומה הכשירה ולאתגרים הלא פשוטים שלנו מול מבול ההפקרות והמדיה...

הטיעון הכי מוכר זה ש... שההלו... אנחנו בתוך מעגל בלתי פוסק... אני מבין שהמדיה והרשת טומנת בחובה המון רוע והשחתה ושחיקת היצור האנושי עד עפר... אבל ההלו... אני לא יכול לעצור באמצע... אני בתוך המעגל... אם אני אעצור ואכניס את עצמי לתוך 'קומה כשרה' אני אשאר שם לבד... מה... אתה לא מבין ש'בעוד חמש שנים כככולם יהיו חייבים חיבור לרשת'???

ומה התשובה?? נניח שאי אפשר לעצור את המעגל... נניח... נניח שאם אני אתעקש להיות בקומה הכשרה אני אמצא את עצמי שם לבד... (ממש לא נכון... לבנתיים מדובר במאות אלפים) זה לא משנה!!! בסוף בסוף יש בורא עולם והוא לא יתן ליצורים שלו לחבל בתכניות שלו... ואי לכך בסוף זה יעצר.. או שאנחנו נעצור את זה.. או שבורא עולם יאלץ לעשות את זה בדרכים משלו... בסוף תהיה קומה כשירה כי ה' ידפוק על השלחן!! לנו לא נותר אלא להחליט האם אנחנו ניצור את הקומה הכשרה הזו מחוץ לתיבה... או שחרון אף ה' ידחוף אותנו בכח לתיבה... ואנחנו ברוך ה' החלטנו לעשות את זה בכוחות עצמנו!! ואנחנו עושים את זה בגדול!!!! ישו!! יש תיבת נח... יש קומה כשרה ואנחנו לא לבד... מדובר ברבבות אלפי ישראל שבקנאות מכניסים את עצמם בתוך תיבת נח... זה לא קל!! אנחנו מודעים היטב למחירים שזה גובה מאיתנו, אנחנו בהחלט מרגישים בודדים... אבל גם במבול 'וישאר אך נח', ועל זה!!! בדיוק על זה כתוב בזוה"ק שתיבת נח נקראת 'כנישתא חדא', מספיק 'כנישתא חדא' שיהיה לה' בעולמו ששם יתנהגו ע"פ רצונו וכבר יש למשיח לאן להגיע... וישו!!! מישהו שאל אותי למה לאחרונה פחות מדברים על אינטרנט?? והתשובה היא: שהתיבה כבר נוסעת!!!! כבר כבר הורמה מעל המים... העסק נוסע... פעם היה צריך להיכנס לתיבה... היה צריך לקרא לאנשים ולשכנע אותם... אבל היום הגבולות מאוד התחדדו... היום כל יהודי ירא ה' יודע שמקומו בתיבת נח!!! וגם אם הוא חושש להישאר לבד... אבל הוא ימצא שם את כל יראי ה' שנשארנו בהחלט לבד... אין עם מי לדבר... לא צריך להגיע למבול... הם לא!!! לא איתנו... אני מעדיף לא להציע לך איך לבדוק את זה...

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

לקבל את העלון בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: 1233

לתרומות ולהוראות קבע לעלון:
באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא
(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

לרגל תחילת חודש מרחשוון

ניתן לרכוש את החוברת שאמנם יצאה לראשונה בחודש אלול אך מעיקרה נועדה במיוחד עבור חודש חשון:

נושא זה ביתר הרחבה בדף 4

יש לציין: שחוברת זו שיצאה לראשונה בחודש אלול הפתיעה בהצפת רגשות יוצאות דופן ובתגובות חמות חסרות תקדים!!! אני מצידי נערכתי לחוברת פנימית שכתבתי על תקן של קבוצת תמיכה לי ולידידי שנמצאים בקבוצת סיכון משותפת... ולפתע גיליתי שיש לי יותר מידי הרבה חברים שם... הרבה יותר ממה שדמיינתי... (גם התגובות ההפוכות לצד הנגדי היו חסרות תקדים והעניקו אינדיקציה זועקת עד כמה הפעם זה הגיע לנקודה ונגע בעצב) אי לכך: מומלץ להעביר הלאה... לא יודע איך וכיצד, אבל מי שקרא ומבין עד היכן הדברים מגיעים (יותר וייתר ממה שנכתב) ומודע לזה שתוכן מסוג זה יכול להועיל לעוד כמה יהודים שזה יכול לשקם את האימון שלהם ב'**נאמן** הוא אתה ה' אלוקינו **ונאמנים** דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי קל מלך **נאמן** ורחמן אתה, ברוך הקל **הנאמן**... מי שרוצה לזכות לצרף גם את חבירו וליישר לו את הקמטים ולפזר עננים באימון שבינו לבין ה' שיקום ויזכה..

ניתן לרכוש במוקדי המכירה של העלון הפרוסים (כמעט) בכל רחבי הארץ:

לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך:

055-6728458

052-7683095

למה כולם מוכרחים לצאת מן התיבה?? ואם טוב לי שם??

כשהסתיים המבול הקב"ה מצווה את נח: צא מן התיבה, הייצא איתך!! מפרש רש"י: אם הם לא מסכימים לצאת מהתיבה **תוציא אותם בכח...** אז דבר ראשון: כתוב כאן דבר פלא, שגם כשסו"ס נגמר המבול... הסתיים הסיוט, סו"ס אפשר לצאת מהצינוק ולנשום אויר... היו כאלו שמצידם היה להמשיך להישאר בתיבה, ולא נותר לנח אלא להוציא אותם בכח...

השאלה היא: למה?? מה ההיגיון להישאר? מה... היה שם חיבור לרשת שהוא נדבקו לכסאות?? דבר שני: כתוב כאן: שה' לא הסכים שאנשים ישארו בתיבה!!! היה ציווי מיוחד שיצאו!! שלא ישארו!! השאלה היא: מה הבעיה בתיבה?? למה התיבה שונה מכל פיסת אדמה אחרת שניתן להתהלך בה? זה כמו לשבת סוכה שאחרי החג שלא לשם מצווה??

התשובה היא: שבאותה שנה שהיה מבול, התיבה הייתה היקום בכבודו ובעצמו!! התיבה שימשה בתפקיד **ממלא מקום של העולם...** ויום אחד נגמר המבול, ובורא עולם נותן הוראה להחליף עולם!!! עד עכשיו הייתם בעולם של תיבה, וכעת נא להחליף רכבת ולעבור לעולם הגדול והרחב שממתין לכם בחוץ... ואני שואל: בינינו... בלומד"ס: מה ההבדל בין העולם של התיבה לעולם שמבחוץ?? אז אם תשאל בעלבת או שמאי מקרקעין, הוא ישרטט לך נסח טאבו ויסביר לך שיש 'קצת' הבדל במ"ר, התיבה היא בסה"כ 300 מ"ר פלוס שלוש מפלסים, ואילו העולם שמבחוץ זה שטח של כמה מיליארדי ק"מ... אבל עזוב... אני שואל בלומד"ס: מה ההבדל הפנימי שבין יקום של תיבה ליקום של העולם??

אני חושב שאחד ההבדלים הוא: שכשהתיבה שימשה בתור עולם! היה לזה מחיר שכל מי שנאלץ לחיות בתיבה... לא היה לו עולם אישי משלו!! קופסא כ"כ קטנה שכל העולם מכונס בתוכה, המשמעות היא, שהיא תפסה את כל המרחב.. אתה לא יכול להיות בתיבה ולחיות את החיים שלך... אתה מוגבל בכל הפרמטרים, גם במרחב, גם באפשרויות, בפרט שתיבת נח הזמינה תחזוקה אינטנסיבית!!! אתה לא יכול לרדת לבטן האניה ולהירדם.. פה כולם על הרגלים, גם חם שלפני המבול יתכן והוא לא קם לשחרית... אבל בתוך התיבה הוא לא המשיך לישון... גם הוא היה בעבודת שירות בלתי פוסקת... (בקיצור: ההבדל בין התיבה לעולם שמבחוץ זה בדיוק כמו ההבדל בין העולם של בית סוהר לעולם של חירות, גם בית סוהר הוא עולם, אבל לך אין עולם משלך) והנה סו"ס נגמר המבול והקב"ה אומר לנח... זהו!! יוצאים מהתיבה... לאן??? לעולם!!! ושוב: מה המשמעות לצאת לעולם??

במילים אחרות הציווי הוא: צא מעולם של תיבה, **ותתחיל לבנות את העולם שלך...** הנה... לפניך כעת עולם רחב ידיים... שלל אופציות פתוחות לפניך ותתחיל לנוע... ימינה ושמאלה קדימה אחורה... קדימה.. תתחיל לבנות את העולם שלך... אוה!... ברגע שזה הציווי יש כאלו שנרתעים מזה!!! כן... את זה אני ואתה מכירים היטב... יש לי רתיעה לצאת מהקופסא ולהתחיל לבנות את העולם האישי שלי... אני מעדיף להישאר כאן, בצפיפות, בראש קטן, עם כל החיות... גם עם האריה שלפעמים בועט... ולמה? כי כל עוד העולם צר ומתוחם וקובע לי את הסדר יום אני מרגיש בטוח!!! אגב: במונח המקצועי זה בעיקר מצוי באובססיה שמתאפיינת בין הייתר ב**קבעון וחזרתיות**, לחלק מאיתנו יש נטיה להיצמד לדפוס התנהגות ולהיכנס שם למעגל חזרתיות טקסי שוב ושוב!! זה מעניק לנו תחושת שליטה במצב!! אני מרגיש מתוחם!! החזרתיות הקבועה והמתוכננת מראש מבריחה אותי מכל חיכוך בלתי צפוי שעלול להציף אותי רגשית ולגרום לי להתפרצות... ותכל'ס למעשה זה נטו בריחה... וזה לא בריא... ה' לא מוכן לחזרתיות!! ה' מתזמן במכוון כל מיני שינוים בדפוס... גם במחיר של מקלות בגלגלים... אל תתקע... הקב"ה מזהיר את נח... תוציא אותם מהתיבה!! ואם הם לא רוצים, תוציא אותם בכח... אין ברירה!!!

זהו תיבה!!! נגמר!! לצאת!!!! הגיע הזמן שכל אחד יצא ויבנה את העולם הפנימי שלו...

נו... תכל'ס: כעת איך אני בונה את העולם הפנימי שלי?

פשוט מאוד וקל: ברגע שאני יוצא לעולם הרחב, אני בעל כרחי מתחיל להתחכך בשלל צמתים... אני מתחיל לתהות האם ימינה? שמאלה? קדימה?? אחורה? ושם!!! משהו מתחיל להתבשל בתוכי... כאן גם מתחיל ההבדל... זה בוחר ללכת ימינה וזה שמאלה... וכאן נבנה עולם שלם!!! כאן כל אחד מעצב את העולם האישי שלו... וכמובן זה כרוך בסיכונים!!

יתכן שחם מצטער על הרגע שהוא יצא מהתיבה, כשחם רואה למפרע מה קרה איתו מאז שנגמר המבול... הוא חושב לעצמו: חבל!!! כשאבא נח אמר לי לצאת מהתיבה הייתי צריך להיצמד לריצפה ולהגיד לו: לא!!! אני כאן!! פה הכי בטוח לי!!! פה הדחפים ההרסניים שלי מוגבלים, פה אני לא יכול לעשות לגמרי מה שאני רוצה, אם הייתי נשאר בתיבה הייתי כעת יותר טוב, לא חבל שיצאתי? והוא צודק! על זה נאמר: 'טוב לאדם שלא נברא משנברא' רק מה?? הקב"ה בטש ביה... צא ותבנה את העולם הפנימי שלך... למרות כל הסיכונים...

כלפי מה הדברים אמורים (בין הייתר)??

יש נקודה עדינה שצריך ללטש אותה: מצד אחד שלמה המלך מבקש מה': ריש ועושר אל תתן לי, שלמה מוותר על עושר... לא רוצה להיות עשיר... למה? כי אני מפחד מניסיון העושר, כלומר: אני מעדיף להישאר קטן ובטוח!! מעדיף להישאר בתיבת נח של האברך שגומר את החודש, כי אם יהיה לי הרבה כסף... אני עלול לצאת לעולם הרחב, ולאבד את הכיוון

אבל מצד שני: תחשוב שיבא בן אדם ויטען אני רוצה להישאר חרש שוטה וקטן!! כי זה הכי בטוח... חש"ו פטור מכל המצוות... זה נכון?? (אני אארגן שיכניסו לסל הבריאות כמה מרשמים יחודיים של כדורים... וכל ילד, ג' חודשים לפני בר מצוה יקבל מרשם ויקח אותם בצייתנות והכדורים האלו אחראים באופן מדעי להפוך אותו לחצי מפגר לכל החיים... ואז נחסוך איסורי שבת גמורים... כי הרי מלאכת מחשבת אסרה תורה והוא לא לגמרי אחראי על מעשיו כך נחסוך המון עבירות נחסוך גהינם... נחסוך שואה... נחסוך שביעי באוקטובר... כולם יהיו מפגרים, כולם יוותרו אחד לשני... ואם מישהו יצבור מידי הרבה כעסים על אנשים, נארגן לו עוד איזה כדור טוב שיפרמט לו את כל הזכרון בשכל... הבן אדם ישכח את כל העבר... את השם שלו וממילא גם את כל השונאים שלו. זו אופציה?) האם נכון לעשות כזה דבר?? ברור שלא!!

אבל לא חבל?? כמו ששלמה המלך מעדיף להישאר בתיבה של מעמד הביניים, כי הוא חושש לצאת לעולם ולהתחכך בניסיון העושר, ככה גם אני מוותר על השכל... חבל... הרי יוסיף דעת יוסיף מכאוב, עדיף כבר להישאר טיפש ובטוח!! זה נכון?? ברור שלא!!!

נו... אז מתי כן ומתי לא?? מתי הקב"ה 'מרשה' להישאר מצונף בתיבה ולהיצמד לריצפה?? ומתי הנכון הוא 'צא מן התיבה' ותתחכך עם העולם האישי שלך??

זו שאלה!!! שאלה שאלתית!! שבינינו... הכי נכון להשאיר את זה פתוח... נושא לדיון...

מה ההבדל בין חייב--ל--חחחייב??

מי שזוכר... בתחילת חודש אלול זיכני ה' להוציא חוברת שנקראת 'הלוך להרגיעו ישראל', והיה לי חשוב להדגיש שבאופן רשמי החוברת הזו לא מיועדת לחודש אלול... אדרבה, היא מיועדת לחודש חשוון... ואמרתי שב'טעות' אני מוציא אותה כבר לאלול... אני כמובן לא מתחרט על הטעות המכוונת הזו... כי כצפוי... יותר מידי אנשים העידו שהתוכן הועיל להם דווקא לימים הנוראים... אבל עדיין!! כפי שהדגשתי כבר אז עיקר החוברת מיועדת לחודש חשוון!! ולמה דווקא לחודש חשוון??

כי מדובר שם בנושא יסודי ביותר שמצריך אשפוז יזום!!! זה לא עזרה ראשונה... זה גם לא רפואה דחופה... זה משהו שצריך לשבת עליו בישוב הדעת בלי לחץ שנושף בעורף!!! באלול זה כבר מאוחר... באלול הפנדציט כבר בשלב של הפיצוץ... איבדנו אותך... כעת אתה לא כשיר...

בקיצור: גיליתי שהחרדתיות וההתאבנות שלנו באלול זה בסה"כ קצה הקרחון, וסימפטום צדדי שרק מציף את הבעיה השורשית... ונותן לנו להבין שיש פה משהו לקוי בשורש מערכת היחסים שלנו מול ה'!!

ולכן!!! הנה זה הגיע!! חודש חשוון פה!! והגיע הזמן להפשיל שרוולים ולהתחיל להבין לעומק מה פה לא נכון בתקשורת שלי מול ה'...

דא עקא!!!! שכאן חשוב להדגיש שלמרבה האבסורד **המאמר הזה נכתב בדיוק בשבוע הלא נכון!!!** כי מה לעשות... אנחנו כעת בפרשת נח... שזה אומר שבשלב זה אני ואתה בני נח... אנו עדיין לא יהודים! את אברהם אבינו אנחנו עדיין לא מכירים... ואם ככה, אז בשלב זה אין לי הרבה מה לחדש לך... כי כעת, כל עוד אנחנו בפרשת נח... אז אלוקים באמת מפחיד... הוא באמת כל הזמן כועס... אני מנסה להבין מה מפריע לו... למה הוא כל הזמן מאיים ב'רצח'?? למה כבר 120 שנה שהוא לא מפסיק להאשים...?? אז כן!! אני מבין ש'ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ חמס', אני בהחלט מבין שזה כ"כ מכעיס... אבל עדיין... מה הוא רוצה ממני?? אני בסה"כ נח... אני אדם נוח, לא הרגתי זבוב... אני צדיק תמים בדורותי... אני לא גוזל ולא משחית את דרכי... וה' בכבודו ובעצמו מעיד עלי 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה'!! אפילו התורה מעידה עלי 'ונח מצא חן בעיני ה'"!! ובכל זאת... אני כל הזמן מרגיש שהקב"ה לא מרוצה... וגם ממני!! גם ממני הוא לא מרוצה!!! ושלא תבין לא נכון: הקב"ה כורת איתי ברית... וצועד איתי לאורך כל הדרך, מבטיח לי נאמנות ואני בטוח שהוא גם יקיים... אבל אני מרגיש שעדיין ה' מאוכזב... ה' לא שמח איתי... אני מרגיש רחוק, ה' לא מרוצה.

ומה??? מה עוד ה' מצפה ממני?? מה לא עשיתי בשבילו... אני אדם בודד בעולם... כולם מסתכלים עלי כמו משוגע... אבל מה לעשות... אני מודע לזה שיש בורא עולם וליכולות האינסופיים שלו ואני לא מעיז להתחצף אליו כמו דור המבול, כי אני יודע שיש לו אפשרות להעניש וזה יכול להיות מאוד כואב, ולכן אני מוכן לעשות בשבילו הכל, העיקר להיות בסדר איתו, וכמה שאני משתדל הוא עדיין לא מרוצה!! אז מה... מה עוד אני יכול לעשות??? נו... סבא קדישא מתושלח... מה יש לך לומר לי?? אולי אתה כן יודע מה ה' עדיין מצפה ממני ולא עשיתי??

מתושלח חושב וחושב ובסוף הוא עונה... תקשיב נח... אני מבין אותך!! אתה באמת צדיק תמים!! מושלם!! ואתה בהחלט עושה מעל ומעבר... ואתה בכל זאת שואל: מה כבר אפשר לעשות יותר?

אז אני אגיד לך: אני 'במקרה' הבן של חנוך!!! הליגער טאטע חנוך... הוא הצדיק היחיד שהיה יותר צדיק ממך!!! ובמה זה התבטא??

ש-ויתהלך חנוך את האלוקים **ו---איננו!!!** חנוך היה כזה צדיק, עד כדי ביטול הישׁ... עד שהוא הגיע למדרגת ואיננו!! כי לקח אותו אלוקים..

אבל אתה נח?!? אמנם נכון... אתה כבר נותן את כל כולך למענו ית', אבל עדיין!!! מסתמא יש משהו קטן שאתה עדיין משאיר לעצמך... סו"ס אתה עדיין לא לגמרי חנוך!! עובדה שאתה עדיין מתהלך כאן וישׁ, (לא אינך כמו חנוך אלא ישׁ) וכנראה שלכן ה' עדיין לא לגמרי שבע רצון ממך...

טוב... מה לעשות... נח מקבל את דברי המוסר הנוקבים באהבה...

תכל'ס, נח בונה את התיבה, ואז מגיע מבול... ויום אחד גם המבול נגמר... ונח יוצא מהתיבה ומתחיל לבנות עולם מחדש... נח כבר הספיק לראות עולם בנוי חרוב ובנוי... אבל דבר אחד לא השתנה במאומה!!! החוסר שביעות רצון!! הקב"ה עדיין ממשיך להיות לא מרוצה!!!! נח כבר נואש מלנסות להבין... מה?? מה ה' עוד רוצה ממני?? למה הוא אף פעם לא מרוצה?? רבש"ע קח הכל... אני מוכן לתת לך כל מה שרק תרצה, העיקר שתפסיק לכעוס... למה אנחנו מתהלכים כאן בעולם הזה על גחלים? מרגישים כמו אורחים לא רצוים שהבוס כל הזמן יושב ומחפש אותנו בנרות... די... מה כבר יכול להיות?? אולי תסבירו לנו

ואז בשלב שלאחר יאוש, לפתע מופיע היצור האנושי הראשון שהכיר!!! הכיר את בוראו... אברהם אבינו הוא הראשון שמזהה... ההה... יש פה טעות בזיהוי!!! אתם רואים שה' כל הזמן כועס ותמיד מאוכזב ואף פעם לא מרוצה מאיתנו?? הוא תמיד תובע יותר ומצפה ליותר...

לא!!! אומר אברהם... אני רואה פה משהו אחר לגמרי... אני מרגיש שה' רוצה קשר!! הוא לא כ"כ רוצה **ממני**, אלא רוצה **אותי!!!** ה' שואל האם מישהו מתעניין בי?? האם למישהו איכפת ממני?? זה!!! זה מה שחסר לו!! לכן ה' לא מרוצה. זה לא שהוא רוצה יותר, איזה יותר... ההיפך הגמור!! אם כבר, ה' רוצה דווקא פחות. הוא בסה"כ רוצה מישהו שיהיה איתו! שיתעניין בו!! שיהיה איכפת לו ממנו,

וכאן!!!! אברהם אבינו פותח בדרך חדשה לגמרי!!

אברהם הוא הראשון שפונה לה' ואומר לו: איכפת לי ממך... אני רואה בירה דולקת... שאתה לא שמח בעולמך... איך אני יכול לשמח אותך??

אברהם אבינו פחות צדיק מנח!! והרבה פחות צדיק מחנוך!!

אתה יודע למה?? כי גם אשתי הרבה פחות נחמדה מכל נציגת שירות לקוחות... ולמה?? כי נציג שירות, **חייב** לתת שירות... ולא סתם אלא שירות מושלם, ואילו אשתי, היא לא כ"כ חייבת... היא גם אף פעם לא התחייבה להיות מושלמת... פשוט איכפת לה ממני!! אתה מבין?

היא לא חייבת... אלא חחחחחייבת...

אתה יודע מה ההבדל בין **חייב**-- ל--**חחחייב**???

חייב זה אדם שקם בבוקר ואין לו ברירה.. הוא **חייב** ללכת לעבודה,

אבל **חחחייב?!?** מדובר בפעיל נמרץ ופטריוט במטה של יהדות התורה ג' והוא חחחחייב להכניס עוד 400 קולות למפלגה... הוא **חחחחייב** להביא תוצאות טובות... מישהו **חייב** אותו? לא!! הוא לא חייב, **אלא חחחחייב!!!**

נח צדיק תמים!!! נח היה **חייב** לעשות רצון ה'!! וכמה שהוא היה חייב עדיין הבוס לא היה מרוצה... אבל אברהם אבינו פחות חייב...

רק מה כן?? אני **חחחחייב** לשמח אותך ה'... עולה לי בחיים שתשמח במעשיך... נח היה **חייב** לבנות תיבה!!! למה?? כי הבוס חייב אותו לבנות תיבה!!! אבל אברהם?!? אם ה' היה מצווה את אברהם: תבנה תיבה כי אני רוצה להחריב את העולם.. מה אברהם היה עושה?? (מסתמא הוא היה בונה, כי סו"ס 'אני פי מלך שמור' ואם כך גזרה חכמתו ית' אברהם לא מתחכם, אבל!!!) הוא לא היה מוותר... הוא לא היה 'נותן' לה' לעשות מבול... הוא היה רץ כסוס בין בצעי המים ממקום למקום ומאהיב ש"ש על הבריות וקורא לכולם לקרא בשם ה'.... ולמה? כי אני **חחחחייב** שה' ישמח בעולמו. אני חחחחייב שיהיה לה' קורת רוח בעולמו... ואני לא אתן לך להשחית עולם נפלא שבראת וחפצת בו ורצית בו...

אברהם הוא הראשון שזיהה ה' לא רוצה **ממני!!** אלא רוצה **אותי!!** הוא הראשון שהבין שאם ה' לא מרוצה... זה לא כי יש פה בוס קשוח שרוצה שירות!!!! וכל הזמן תובע ודורש ודוחק יותר כדי למצות קסימום תפוקה ממני... לא!!! זה לא זה!! זה לא האירוע!!! לא!! ה' פחות רוצה ממני!! אלא אותי!!! עיקר התכלית של הבריאה היא, כי ה' רצה אותי כבן זוג!!! לא ממני אלא אותי!!! (אל תשכח שאחד מי"ג עיקרים שהוא ראשון והוא אחרון, זאת אומרת: שה' תמיד היה... רק מה? ה' היה לבד אחד מן העולם ועד העולם!!! נו... כך שברגע שה' ברא עולם ורצה בקיומו של עולם... מה הוא רצה? ה' רצה בסה"כ בן זוג!! בייחס לכל המסביב ה' הסתדר עד בריאת העולם לבדו וגם ישגב ה' לבדו לעתיד לבא) ממילא אדרבה... ה' לא מעוניין שאני אמחוק את עצמי למענו... כי אז ההפסד כולו שלו!! הוא מפסיד אותי!!! הוא שוב ישאר לבד!! עם עוד איזה כושי שעשה את העבודה והסתלק...

זה שינוי התפיסה שהתחולל בעולם מאז שאברהם נכנס לתמונה, אברהם אבינו לא גילה את ה'!! אברהם **<u>גילה את עצמו!!!!</u>**

עד היום כולם ידעו שיש בוס כעוס וזעוף... ואני פה על תקן של סוס עבודה שלו... ה' מצליף בי כי הוא רוצה שהסוס ידהר יותר ויותר מהר...

אז לא!! **<u>אברהם גילה את עצמו!!</u>** ה' לא רוצה אותי על תקן של סוס... אני לא עוד איזה עובד זר שה' רוצה שירות והעיקר תסיים כמה שיותר מהר ותסתלק מכאן כי אתה מפריע... לא!! ההיפך הגמור!!

כל הסיבה שה' ברא אותי כי ה' מחכה לשעת הכושר ושיגמרו ההכנות לחתונה ואז הוא יכנס איתי לחדר יחוד וזהו!! מכאן ואילך אנחנו נהיה שם ביחד לבד!!! אז נכון שלעת עתה אני פה בעולם על תקן של גנן... ובששת ימי המעשה ה' כן רוצה **<u>ממני!!!</u>** רוצה ממני שאהיה הגנן של גן עדן לעבדה ולשמרה... אבל זה לא היעד!!! היעד הסופי הוא שיום אחד אסיים לנטוע את כל חיי עולם שנטע בתוכי... ואז הרחמן ינחילנו יום שכולו שבת ומנוחה!!! בואי כלה שבת מלכתא... ואני כלתו של ה' איכנס איתו לחדר יחיד... פרטים נוספים בפיוט לכה דודי, דון מינה...

במאמר המוסגר: אולי זו ההזדמנות להבין אחת ולתמיד: מה כ"כ מקודש ומיוחד בשבת קודש?? למה שבת זה אחד הערכים הכי חמורים וקדושים לעם היהודי? למה זה נחשב ל'אות היא ביני וביניכם'??

וההסבר הוא: שכל עניינו של שב"ק זו ההבנה ששת ימי המעשה הם לא יעד סופי!! עם כל הכבוד לתרי"ג מצוות שה' רוצה **<u>ממני</u>** בעולם המעשה... אבל עדיין... לא לזה חתרנו!!! ולמה לא? כי שוב... בימי המעשה, סו"ס ה' רוצה **<u>ממני!!!</u>** דורש **<u>ממני</u>** שלל משימות בעולם המעשה... אבל סו"ס כפי שסיכמנו, ה' לא רוצה **<u>ממני</u>**, אלא בעיקר רוצה **<u>אותי!!!!</u>** כל ימי המעשה חותרים ליום שכולו שבת שאז יהיה לה' אותי!!! ולכן שבת היא אות ביני וביניכם... יש מ"ע מן התורה לקום כל בוקר ול-זכור את יום השבת... כלומר: כל יום שאתה קם וה' רוצה **<u>ממך</u>** כל מיני משימות בעולם המעשה, תמיד תזכור שסוף כל סוף ה' לא רוצה ממני, אלא בעיקר רוצה אותי!!! לזכור שחותרים לשבת קודש!! הנקודה הזו מאוד חסרה לנו... ולמי בעיקר? לנו עובדי ה' ויראי שמו!! התפיסה המאיימת שה' הוא בוס שכל הזמן דוחק ומאיץ... נו נו... כמה שיותר תוצרת... כמה שיותר תפוקה... תסלח לי אבל התפיסה הזו היא בבחינת אשטיקלע **<u>חילול שבת!!!</u>** יש פה חסרון בזכור את יום השבת!! אנחנו לא מספיק זוכרים שהתכלית היא שבת קודש!!! כשעובד ה' מרגיש שה' כל הזמן דוחק אותי יותר יותר לפינה... וכל עוד אני מעיז להיות קיים ה' מאוכזב מכל מה שיכולתי לסחוט מעצמי יותר, מי שככה חי, במילים אחרות: הוא לא מכיר באות של שבת קודש!! ושלא תבין: הגישה הזו בהחלט נכונה, בשביל מי? **<u>בשביל גוי!!!</u>**

גוי הוא באמת אורח בלתי קרוא, וממילא גם בלתי רצוי, ה' בשלב זה משאיר אותו חי, כי הוא ממלא משבצת... הוא פה בשביל לבצע שירות מסוים!! ה' רוצה **<u>ממנו</u>** 'איקס איי זעד', וזה זכות קיומו!! ואוי ואבוי לו אם הוא יעיז לשבות, גוי ששבת חייב מיתה, כי כשמדובר בגוי, ה' בהחלט רוצה **<u>ממנו</u>** ורק ממנו!!! אבל אני יהודי?? ה' לא רוצה ממני... ה' רוצה אותי!!! ממילא ה' רוצה בראש ובראשונה את הנוכחות שלי!!

ה' לא רוצה משטחים של אלפי דפי גמ'... ממש לא!! ה' רוצה **<u>אותי</u>** עוסק ועמל בתורה ברמת קשר של אלפי דפי גמ'.. ה' לא רוצה ערימות של מלא תפילות... ה' רוצה איתי תקשורת!!! לשמוע **<u>אותי</u>** מתפלל אליו...

ה' לא רוצה קונטינרים של דקדוק בהלכה. ה' רוצה **<u>אותי</u>** נזהר בהלכה!

מגיע בחור בן עליה ומתחיל לדחוף לרבש"ע מלאנתלפים מצוות... מלא דפי גמ'... כאילו יש לרבש"ע איזושהי חלוקה של יד אליעזר... כאילו ה' מחפש פה תצוגה של סלים של יידישקייט... אמנם!!! אמנם ככה חונכנו בתור ילדים.. ככה ציירו לנו את המצוות... ותיארו לנו את המלאכים שנוצרים מכל מילה של תורה... וכמובן שזה גם נכון בין הייתר!! אבל ההלו... מותר לגדול בשנה ולהבין שזה הרבה יותר עמוק ה' רוצה אותי

<u>זו הבשורה המהפכנית שאברהם הוריד לעולם!! זו ולא אחרת!!!</u>

אוי ואבוי לאותו חרדי שעדיין חושב שאברהם היה קצת יותר פרומער מנח... קצת יותר הרלעכער... ו... וזהו!! זו הבשורה של היהדות,

כן!! תתפלא לשמוע... למרבה האבסורד ככה כולם חושבים!!! מי זה כולם?? כל מי שעדיין לא שאל את השאלה הבסיסית: מהי יהדות??

כן... גם אני הייתי במקום הזה!! גם לי היה את היום הראשון, שר' עזריאל טאובר זצ"ל הפתיע אותי בשאלה: מה זה בכלל יהודי?? הרי אברהם היה היהודי הראשון. איזו בשורה הוא הביא לעולם שנח ומתושלח וחנוך לא חשבו על זה?? ככה שאל אותי ר' עזריאל בהפתעה. ואני התחלתי לשבור את השיניים... נו... ומה בסוף עניתי?? אז לא כ"כ משנה איך בדיוק אמרתי ומה היה הנוסח... אבל הרעיון של התשובה היה פחות או יותר שאברהם היה קצת יותר הערלעכער מנח... אולי קצת יותר בני ברקי מנח... היה גם מישהו טען שאברהם היה יותר חסידישער... כל אחד בשטאנץ שלו... זהו!!! זה מה שהיה לי למכור... (אל תאמין לי.. תעשה לאנשים מבחן פתע ותראה שזה רוח הדברים פחות או יותר... כי באמת אין הרבה אופציות של התחמקות מה לענות)

<u>אז זהו ש... ש... שלא!!!</u> הבשורה שאברהם הוריד לעולם היא אחת ויחידה: שה' צריך אותי!!! ה' רוצה אותי!! יש לו משהו איתי!!! ואי לכך גם אני מחזיר פידבק!! ויש לי משהו איתו, איכפת לי ממנו... ואי לכך גם לה' מאוד מאוד איכפת---עד כמה איכפת לי ממנו... בקיצור: זו מערכת יחסים לכל דבר ועניין!!! ואם יום אחד אנו מתחתנים כדת משה וישראל, זה רק כדי להיות דוגמא של מעלה! אנחנו רק התחנה **<u>השניה</u>**, כי התחנה הראשונה זה מערכת היחסים שלנו גם יחד מול ה'! אברהם הוא אבינו!!! ושרה היא אמנו!! ושניהם כאחד זכו ומייצגים את הבת זוג של ה'!!

ועל היסוד העמוק הזה מתבססת החוברת 'הלוך להרגיעו ישראל'!!

אמנם החוברת הזו עסוקה יותר בחלק הפרקטי בכיבוי שריפות... מול כל מיני אדמות חרוכות ומדממות שחוצצות ומפרידות בינינו לבין האימון בה'... **<u>אבל השאלה העיקרית שאמורה להטריד אותנו:</u>** למה? למה זה בכלל קורה לנו? איך 'הצלחנו' בחיינו הצעירים לצבור כ"כ הרבה תסכולים ושדות מוקשים בעבודת ה'?? בינינו... זה הרי סוג של כשרון להספיק לפתח כ"כ הרבה ריאקציות שמאפיין שלהם הוא 'שוא עבוד אלוקים ומה בצע כי נשמור משמרתו'?? אלא מאי?? בסוף בסוף הכל מתחיל מהנקודה הבסיסית הזו!!! התפיסה שלנו שה' בוס!!! שהוא אמנם מוכן לשלם!! אבל הוא רוצה שירות פיקס!! ברגע שזה הבסיס!! ועל זה הכל נבנה, מה הפלא שאתה חי כל הזמן בתחושה שהבוס בדרך לגלגל אותך מכל המדרגות וזה עניין של זמן עד שהוא יפטר אותך... כי הרי אף פעם לא תצליח למצות... ואם בלאו הכי אני לא אזכה להשלים חוקי, ממילא נוצר מין תחושת ניכור שה' כל הזמן עסוק בלעקוב אחרי התוצרת שלי ולבחון מחדש את כדאיות התפוקה שלי...

<u>וכאן שוב ושוב חשוב להדגיש: שהתחושה הזו היא אמת ויציב ונכון!!</u>

בייחס למה? בייחס ל**<u>פרשת נח!!</u>**

כאמור, כל עוד אנחנו בפרשת נח זו באמת הגישה!!! הבוס באמת כועס... הבוס באמת בדרך לגל פיטורים נרחב... הוא כבר הלך להביא את המתזית ולהציף את כל המשרד במבול מים כי הוא מאוכזב מהשירות, כן!! כל עוד אנחנו כעת בני נח זו התפיסה!!! ולכן אל תבהל שבפרשת בראשית ונח ה' כל הזמן כועס... הכל באוירת נכאים, והכל בנימה של קללות כמעט מתחילה ועד סוף... אם האוירה הקשה הזו 'נחמדה' לך אז תזדרז... כי רק כל עוד אנחנו בפרשת נח אנחנו אכן מבוססים בדכאון הזה... לשרוד את המבול... לשרוד את היהדות... כן!!! הדכאון הזה מוצדק לפרשת נח.. אבל ההלו... ממפטיר של נח ואילך אברם נכנס לתמונה... וחכה חכה... מפרשת לך לך מהפך 180 מעלות!!!! בבת אחת כל המנגינה משתנה... זהו קללות!! ה' כל הזמן מברך את אברהם ושוב מברך... וסתם ככה... מפרשת לך לך מתחיל תקשורת!!! פתאום יש שיח!! יש לה' עם מי לדבר... ה' פונה לאברהם, ואברהם עונה... יש עם מי... ויש בשביל מי... אבל שוב!!! כעת נתאזר בסבלנות... ניתן כבוד לפרשת נח... בפרשת נח אין תקשורת... יש רק פקודות! במקרה הטוב יש התרעות מקדימות מפני חורבן סופי!! הכל עסוק רק בלשרוד!!! גם כשנח מקריב קרבן וה' כורת איתו ברית, גם אז מהי הברית?? מהיום אני יותר לא אחריב... מהיום נשתדל לשרוד יחד בעולם, בלי לשבור את כל הכלים... אז טוב... כעת לא נותר לנו אלא לשרוד כביכול את פרשת נח!! כלומר: לשרוד את התיאור של שני אלפים תוהו... ו... ולחכות בכיליון עיניים ל-אנוכי מגן לך שכרך הרבה מאוד...

לו"ז האירועים בדיר של משפחת אליצפן... חזרנו כעת מראשית הגז.

ברוכים הבאים לבית משפחת אליצפן... כעת אנחנו חוזרים אט אט לשקט שאחרי הסערה... אבא שלנו התברך ב'ברוך פרי בטנך ופרי בהמתך שגר אלפיך ועשרות צאנך', אבא שלנו מגדל וסוחר בכל סוגי הבהמות, יש לנו עשרות רפתות פה באזור... מיותר לציין שכל יום ששי אבא הולך ובוחר את העגל הכי מובחר לשחוט לכבוד שבת... בשבתות מיוחדות אבא גם שוחט עגל מיוחד לכבוד מלווה מלכה... אבל זה עוד הסיפור הקטן... לגדל בקר זה החלק הכי קל והכי משתלם... כי כל בוקר אבא יוצא לכמה דקות לרפת... בודק מה צריך... יש את מי שדואג לחלוב את הפרות... אבא גם תיאם עם ר' ינקל בעל השדה תבואה, שיעשה רשימה מסודרת וכל העניים שנצפו בחודש איר וסיון מגיעים לשדה של ינקל ללקט שכחה ופאה, מוזמנים מידי בוקר לרפת שלנו לקבל כד חלב מלא על כל גדותיו... כן... אבא שלנו לא מוותר, וכי רק למי שיש לו שדה מגיע לקיים מתנות עניים?? אבא נתקף בקנאת סופרים והחליט על משוואה ברורה!!! אם ינקל מסדר את העניים עם תבואה פעם אחת ולתמיד לכל השנה... אז אני אסדר אותם מידי בוקר עם חלב!!! ואבא עומד שם מידי בוקר כמו בחדר קפה ומפקח מקרוב שלא ישאר בית בכפר שלנו שלא יהיה חלב בשביל כוס שוקו חם לילדים וכוס קפה לאבא... והכל נעשה במאור פנים ובהלבנת שיניים שטוב ממשקהו חלב... עד כאן הסיפור עם הפרות והעגלים... (עם שוורים אבא לא מתחיל... ברגע שעגל רק מתקרב לגיל שנה, או ששוחטים אותו לכבוד שבת, או שאבא מוכר אותו כמה שיותר מהר לחצקל מגדל השוורים, שכידוע: העונה היחידה שהוא מרויח עליהם זה בתקופה זו ממש של החרישה בתחילת חשוון, ולאחמ"כ בחודש איר סיון, בדישה שאחרי הקציר, זהו!! זו העונה!!! חוץ מזה כל השנה הוא צריך לשרוד איתם במינימום נזקים של קרן שן ורגל) זה עוד הסיפור הקטן!! כמה שהפרה היא בהמה גסה, אבל דווקא ההתעסקות איתה רגועה... הסיפור הגדול זה עם בהמה דקה... לאבא יש עשרות אלפי כבשים ועיזים... דא עקא!! שכידוע: אסור לגדל בהמה דקה בארץ ישראל!!! כי כבשים ועיזים לא יכולים לעמוד ככה סתם... מוכרחים לשלוח אותם למרעה והם כל הזמן אוכלים עשבים... וממילא במוקדם או במאוחר הם בודאי יכנסו לשדה של מישהו אחר ויאכלו בגזילה... ולכן רועי בהמה דקה בארץ ישראל הם בחזקת גזלנים,

ואבא שלנו לא!!! לא גזלן!! אוי אוי... תשאל את מי שאתה רוצה... אבא שלנו זהיר בדיני ממונות באופן מופלג... לכן מה... לכן אבא אמנם מגדל בהמה דקה, אבל רק באזורי יער מרוחקים, שיודעים בוודאות שהם שדות הפקר ואין שום סיכוי שהם יתקרבו!! ותכל'ס... זה כל הזמן עבודה בשלט רחוק... אבא לא יכול לפקח מקרוב על העבודה... כי הדיר הכי קרוב אלינו הוא במרחק 20 ק"מ, ויש עוד כמה וכמה דירים שעוד יותר רחוקים... ויש לאבא שם צוות שלם של רועים שעושים את העבודה מרחוק... ומצד שני אבא ממש לא רגוע ולא סומך עליהם!!!! כי מילא אם זה היה מסתכם בהפסד ממון שלנו... נו... היינו סופגים את זה... אבל סו"ס מדובר בבהמה דקה, שמאוד מהר זה יכול להגיע לגזילה!! אבא שתל שם צוות שלם של בלשים נסתרים ועוברי אורח 'תמימים' מהאזור שנאמנים על אבא, והם מידי פעם מגיעים לביקורות פתע מקרוב לוודא שאין סטיה בגבולות הברורים של המרעה... אוי ואבוי לרועה צאן שנתפס סוטה בכהוא זה מהמסלול. אבא מפטר אותו לאלתר... אבל שוב... כל המערך הזה נעשה מרחוק... אנחנו ביום יום לא פוגשים את זה,

<u>אבל יש כמה אירועים חד פעמיים בשנה שהבית שלנו לובש חג!!!</u> כל המשפחה מתלבשים חגיגי ואנחנו יוצאים למסע... יוצאים לדיר... מה יש?? אז ככה: קח לוח שנה ותרשום... דבר ראשון: מדובר בשני סוגי אירועים שונים לגמרי!! א. מעשר בהמה. ב. ראשית הגז. מעשר בהמה זה מעמד מאוד מרגש... אבא מעביר את הצאן ואת העשירי צובע בסיקרא ומקדיש למעשר בהמה, אבל התאריך של מעשר בהמה הוא תמיד צמוד לחג... ער"ח ניסן, ער"ח סיון, ערב ר"ה... (כן... זה הולך ביחד... חז"ל בכוונה תזמנו שמעשר בהמה יש סמוך לחג, כדי 'לשחרר' את שוק הבהמות לסחר פתוח) ממילא אמא והבנות בדרך כלל לא מגיעות איתנו למעשר בהמה, כי הם עסוקות בהכנות האחרונות בהצטיידות לקראת העליה לרגל... כי ברגע שאנחנו רק חוזרים ממעשר בהמה... תוך יומים אנחנו כבר תופסים את הרגלים ועולים לירושלים... כל פעם שאבא עושה מעשר בהמה, כבר עומדים שם שיירה של סוחרי בהמה בתור!! ברגע שאבא מסיים ושם את כל העשיריות של המעשר בהמה בצד, תוך שעה קצרה לא נשאר כבש אחד במקום!! הכל נחטף ונקנה לצורך הרגל... ואז אנחנו חוזרים עם כל הבהמות שהוקדשו... (והמעשר בהמה של ערב ר"ה בכלל... זה מעמד מרטיט ומרגש... כבקרת רועה עדרו... אמנם אבא עומד עם סיקרא בצבע אדום, אבל התחושה היא שהוא צובע את הכבשים בדמעות), אז הנה לך שלוש אירועים רשמיים!! תאריכים מוגדרים ששם אנחנו זוכים לראות מקרוב את מערך גידול בהמה דקה של אבא...

אבל יש עוד סוג אחר של אירוע!!! אירוע הרבה יותר רגוע... פחות מלחיץ... ועם הרבה מצב רוח... מעמד ראשית הגז!! כן... כמו שאני ואתה מסתפרים פעם בחודש, או חודשיים, או... או שלוש.. (תלוי במספר) אז גם כבשים צריכים להסתפר!!! אבל כשהכבשים מסתפרים זו ברכה!! כי יש מצוות ראשית הגז לכהנים!! ויש לנו פה בעיר כמה עשרות משפחות כהנים שאבא ממש התחנן לפניהם שיבואו להתגורר כאן, וכל חמש כבשים שמסתפרים זה אומר עוד ילד נוסף במשפחת כהן שיהיה לו סוודר צמר חם ומושקע!!!! ואנחנו מאוד מתרגשים מזה.... זה עושה לנו טטטוב- אין לך מושג... וזה לא חד פעמי!!! זה לפגוש את יענקי קאהן כל החורף... ולראות אותו לבוש טטטוב... ללכת לבית המדרש בשעה 2 בלילה בחנוכה ולראות את העיר וקדיש ר' יחזיאל הכהן שלא פסיק פומיה מגירסא והוא מגיע ראשון לבית מדרש... עוד לפני שהשמש מדליק את התנורים, וקפוא שם!!! ו... וכשאני מתבונן קצת אני מיד מזהה שהוא מכורבל במעיל שאשתו סרגה בשבילו מהגז של שנה שעברה, אז ראשית הגז זה גם אירוע של שלוש ארבע פעמים בשנה... כמובן שאי אפשר להשוות אותו ל'גילו ברעדה' של מעשר בהמה... סו"ס מעשר בהמה זה קדשי מזבח... מהרגע שאבא העביר אותם תחת השבט זה קדשים!! ומכאן ואילך כשאנחנו משנעים אותם הבייתה זה זהירות מופלגת... לשמור עליהם כמו אתרוג... שלא יפול בהם מום... אבל בראשית הגז בסה"כ מדובר ב'עדר רחלים שעלו מן הרחצה שכולם מתאימות?!? נו נו... לא דווקא... ושכולה אין בהם?!? נו נו... לאו דווקא... (סוף סוף ראשית הגז לשם שינוי, זה אחד מהמתנות כהונה של חולין גמורים, ואין לזה שום קדושה, לא תרומה ולא קדשים) אנחנו גוזזים אותם עם המון שמחה ומצב רוח... עד כדי שאבא נאלץ ללבוש תפילין ועומד עם יד על הדופק להשגיח עלינו מהוללות וקלות ראש ומזכיר לנו שאנחנו עסוקים במצוה!!)כן... כתוב בחז"ל: כל מקום שנאמר גזיזה שם תקלה, אם זה במעשה לבן, כך גם במעשה דאבשלום, ונבל הכרמלי) אגב: יש לנו רועה מיוחד שהמיומנות שלו זה לגדל רחלים כבונות!!! רחלים שמהיום שנולדות עוטפים אותם כדי שהצמר שלהם ישאר לבן נקי וצח ומזה עושים כלי מילת!!! שזה הבגדים הכי משובחים ויקרים!!! אמא לוקחת את הצמר היקר הזה ותופרת ממנו שמלות כלה הכי יקרות למשפחות הכהנים שבעירנו שישכירו אותו ויתפרנסו מזה... אבא מאוד מתרגש מהתעשיה הזו... בדיוק לזה התכוונו כל המטיל מלאי לתלמיד חכם', שנותן סחורה לת"ח להשתכר בה... אבל יש משהו שעוד יותר מרגש את אבא מכולם... מוישי שלנו אף פעם לא מגיע איתנו לאירועים... כי הוא עמל בתורה ולא מוכן להפסיק!!! גם לא למצוות המדהימות האלו, כשאבא רואה אותו ברקע של ה'כלי מילת' הוא משבח אותו ואומר: דברי תורה קשים לקנותם ככלי מילת ונוח לאבדם ככלי זכוכית... אשריך מוישי!! טוב סחרה מכל סחורה. המקום נגמר ביריעה ועדיין לא דיברנו על בהמת בכור!!!! איך לא?? אולי בשבוע הבא..

'משהו' חיזוק בעקבות אסון הנפץ המחריד...

האסון המחריד שאירע באותו טיול... שבחור צעיר הרים איזה חפץ בלתי מזוהה... שהתברר כחומר נפץ!!! 'ברוח קדשי' אני כבר רואה את התקשורת ה'רחומה' מביעה זעזוע על זה ש... שלא יודע מה... על החוסר מודעות... איך עדיין הצעירים לא מודעים לסכנה שלא נוגעים בכל מיני נפלים ועצמים בלתי מזוהים... והכל בסדר!!! עדיין חזקת כלים הנמצאים שהם אולי טמאים אבל לא מכילים חומר נפץ... נו נו... אמנם אפשר להתווכח על זה... אבל מה שבטוח: המסר שמאוד מאוד זועק מזה... שמסתובבים כל מיני נפלים תמימים ואתה לא מעלה על דעתך שטמון בזה מלכודת מוות.. לדאבון לב יש כעת מחבלי חיזבאללה בלבנון שרוקדים משמחה. הצלחנו במזימתנו!!! רצינו מאוד לחבל.. להשחית... והנה. חודשים רבים לאחר ששיגרנו את הרוע לעבר הארץ הקדושה. ברוב הימים תלכדנו...

הלא למשמע אוזן דאבה נפשנו...

כזה אסון מאוד מכאיב לנו את הלב... אבל צריך לדעת שנפלים רוחניים מסתובבים בלי סוף ברחובותנו... ומפילים חללים על ימין ועל שמאל... אלא שזה פיצוץ שקט!!! בלי אבק שריפה, ובלי סירנות עולות ויורדות ובלי תקשורת 'רחומה...'

שאי אליו כפייך על נפש עולליך העטופים ברעב בראש כל חוצות!!! אני מבטיח לך שיהיה מי שיקום כעת ויתפוס יוזמה לצאת לשטח ולפנות את כל המצררים ואת כל המוקשים כדי שכזה דבר לא ישנה... אבל מי יפנה את המצררים ואת הנפלים הרוחניים שמתגלגלים לנו בין הרגלים... תדע לך בחור יקר: כשמגיע לך פיתוי שקט, איפה שאף אחד לא רואה... איזה גלישה שקטה, איזה רשת אלחוטית זמינה... דע לך שמישהו שלח לך את זה בהזמנה אישית!!! מישהו פה מחכך ידיו בהנאה ואומר בלענו, הנה זה היום שקיוונוהו מצאנו, ראינו, יש כח רע שאתה ישן לו והוא ער לך... כן!!! החיזבאללה היה מאוכזב שהוא כמעט ולא הצליח לפגוע... וכששנה לאחמ"כ משהו כן פגע... בשבילו זה פרס!! אף אחד מאיתנו לא מפרגן לו את הפרס הזה... ולכן אל תתן!!! אל תתן לכח הרע את הפרס הזה על מגש של כסף!!! תלחם... תאבק... הוא רוצה אותך שוכב במיטה חדל אישים... מרגיש מובל ונשלט... הוא רוצה לעשות ממך סמרטוט... ומי שמבין על מה אני מדבר מבין יותר מידי טוב אתה ההרגשה האיומה הזו... ואתה לא תתן את זה!!! אל תתחיל עם זה... לא נוגעים בנפלים!!! אתה יודע רק איך אתה מתחיל עם זה, ואתה לא יודע איפה זה נגמר.

תזעק לקב"ה את פרק קמ"א... תצטרף לזעקתו של יעקב אבינו: אל תתן ה' מאוויי רשע, זממו אל תפק!!!

דע לך: אתה זהב טהור!!! אתה שייך לזן הנכחד של אותם יצורי אנוש האחרונים שמסוגלים לשהות מול טקסט צפוף, לא מנוקד, ולשהות מולו שעה ועוד שעה... אין את זה בדור שלנו!!! תשכח מזה!!! תנסה לארגן לי על יד אחת, יצור אנושי בדורנו שמסוגל להחזיק קשב מול מסמך לא מרצד יותר מעשר דקות... בבקשה... תביא... אין כזה דבר... ואתה שייך לזן האנושי האחרון שמהלך עם ראש מעל הכתפיים ומוביל ולא מובל!!!

אל תמכור את הזהב הזה בנזיד עדשים... אל תתן למצרר עלוב לקפד את השמחת חיים שלך...

האם הדור שלנו באמת כ"כ רדוד או....??

יש טרנד חדש שלאחרונה נכנס מאוד חזק בציבור... הלא הוא: אמירת הלל ברוב עם בשירה ובזמרה!!! אז אמנם משתדלים שיהיה ללא כלי זמר כי הרבנים אסרו, אבל אם שמת לב, בסוכות האחרון, כל קהילה שקצת 'כיבדה את עצמה' היה שם מעמד הלל רשמי ככה בשעה 10 או 11 בבוקר בשירה מתחילה ועד סוף. במתינות ארבעים דקות או שעה...

וכמובן שהתופעה החדשה הזו גוררת תגובות מגוונות... יש מצדדים בעד ויש נגד... יש שטוענים למה לא... ויש כאלו שרואים את זה בעין מאוד שלילית, שנראה שמנסים להכניס בכח ריגושים חיצוניים לתפילה שלנו...

אבל תרשה לי להביע את הזווית שלי... בפרט שהשנה אני מרגיש טיפ טיפה מאן דאמר!!! כי בשנה האחרונה אני חיוב וניגש שליח ציבור, וממילא אני חש מעצמי קצת איש שטח... ואני דווקא רואה בטרנד הזה איבחון מדהים שזועק לשמים!!!! אני מתפלא איך לא שמים לב לזה...

ובכן: בתור איש שטח בתחום הש"ץ לאורך השנה האחרונה... אני חווה על בשרי את אלו שנושפים לי בעורף... והם עומדים לי על קוצים וכל פעם שאני טיפ טיפה מרחף והתפילה טיפה נמשכת... אין להם סבלנות לדקה אחת נוספת... (ואני מתנצל... זה בסדר... תרגעו... אוטוטו אני מסיים) הנס שלי שלפחות ל-הלל אני לא ניגש... והשבוע היה הלל בראש חודש!!! האם ניסית פעם לעמוד עם שעון ולבדוק כמה זמן אורך הלל בשטיבלאך... שלוש עד ארבע דקות מקסימום!!! תסלח לי... אבל הלל כזה חפוז בולע מילים מתחת השפם, זה... זה לא... אין לזה צורה... אין לזה פרצוף... אבל מה לעשות... לאנשים אין סבלנות. מטיסים את ההלל והעיקר גמרנו.

כן... מה לעשות... זה הדור שלנו... עד כאן סדר מוסר!!!!

אלא!!!!! שלפתע אני מסתכל ימינה ושמאלה ומה אני מגלה לתדהמתי?

לא תאמין!!! אותם אנשים!!! אותם אלה שנושפים לי בעורף כל השנה בתפילה בחוסר סבלנות, אותם אלו שבר"ח חשוון הטיסו הלל שלוש דקות בשטיבלאך (וגם את זה הם עשו בחוסר סבלנות) הם הם!!!! הם אלו שבחול המועד סוכות היו היזמים והמובילים את ההלל ברוב עם בשירה ובזמרה במשך ארבעים דקות!!! זה אותם אנשים!!!! היית מאמין??

אה... איך אתה מסביר את זה?? איך יתכן שבדיוק אלו שאין להם סבלנות להגיד הלל יותר מארבע דקות, בדיוק הם מסוגלים להגיד אותו ארבעים דקות?? אתה יודע איזה מסמך מדעי עוצמתי אני מחזיק פה?? אתה יודע מה טמון בנתון העובדתי הזה?? כתוב כאן שחור ע"ג לבן:

ההההלו... **<u>להגיד הלל חמש דקות ?!?</u>** **<u>אין</u>** לי סבלנות!!!!

<u>אבל להגיד הלל ארבעים דקות ?!?</u> לזה **<u>יש</u>** לי סבלנות.!!! יש ויש ויש!!

אתה מבין את זה?? אתה מסוגל להבין את הראש ההפוך הזה??

אני לגמרי מבין אותם!!! הם צודקים מאה אחוז!!! ואתה יודע למה?

כי הלל זה הרי הלל!!!! הלל זה מעמד מרומם ועילאי שהתאספנו כאן להתהלל ולהשתבח בה' ולהשוויץ בזה שה' שומע ומקשיב לי ולהודות לו... מדובר במעמד גדול ומשמעותי!!! זה לא דבר שיכול להיעשות על רגל אחת!!! וממילא כשהלל נעשה בשבע דקות זה... זה לא... זה לא זה...

אי אפשר להכיל מעמד עוצמתי שכזה בשבע דקות... 'זה לא עובר...' זה לא הלל... נו... אם הלל בשבע דקות זה לא הלל... אז מה זה כן??

לא יודע מה זה... זה עוד איזה שבע דקות של סחבת!!! עוד שבע דקות שמושכים בתפילה... ו... ודי... אין לי עצבים... אין לי סבלנות... שיסיימו כבר.

אבל!!!! הלל ארבעים דקות?!? אוהו... כאן אתה מתחיל לדבר... זה כבר צורה של הלל!! אה... להלל ולשבח את ה'?!? לזה ברור שיש לי סבלנות!! סו"ס אני מרגיש שעושים פה משהו, אני מצליח 'להיכנס' לזה...

אז כן!!! להלל שבע דקות אין לי סבלנות.. ולארבעים דקות יש לי...

והאיבחון הזה מאוד הגיוני: סו"ס אני לא צריך להגיד לך שאלו שעומדים על קוצים בתפילה... זה לא בהכרח אנשים שהזמן שלהם מאוד יקר... גם כשהוא נושף לי בעורף כי משכתי שתי דקות יותר... זה לא סתירה שאח"כ הוא יכול לשבת ברוגע לקרא עיתון ארבעים דקות... או במקביל הוא גם מסוגל אח"כ ללמוד שלוש שעות ולמשוך לא עוד שתי דקות אלא עוד חצי שעה בשקט בלי לשים לב... אלא מאי??

נקוט האי כלל בידך: כל בן אדם שמוצא את עצמו בעל כרחו מתעכב באירוע חסר פשר- דהיינו שהוא לא מצליח 'להתחבר' לאירוע הזה, אוטומטית הוא קצר רוח וחסר סבלנות בפתיל קצר ועומד על קוצים... (אם אני אתפוס בן אדם בכח, ואכריח אותו לשוחח איתי על נושא מסוים, הוא יעמוד על קוצים... וזה לא סתירה שאח"כ הוא יפטפט שעתיים והכל בסדר... ככה זה בכל דבר... זה כמו שאני מכיר אנשים שמסוגלים להתפלל שעות ע"ג שעות, ואילו ברגע שתושיב אותו מול עמוד גמ' בעיון, הוא יאבד עניין לא תוך שבועיים אלא תוך שעתיים... ובאותה מידה אני מכיר כאלו שעושים שטייגן גדול בעיון... תנסה פעם אחת לבקש מהם להגיד ספר תהילים מתחילה ועד סוף, אין עם מי לדבר!!! הוא בחיים לא עשה את זה!! בחיים לא למד משנה תורה בהו"ר, ולא תיקון ליל שבועות ולא אדרא זוטא, והוא גם לא מסוגל ללמוד דף היומי, לא- לא רוצה, אלא לא יכול!!) ככה זה בכל דבר בעולם!!! איפה שאני עושה שטייגן יש לי סבלנות, ובתחום שאני לא מחובר אליו אני מאבד עניין... ומדהים לפגוש את האבחון הזה בצורה כ"כ בהירה ו.. ובוטה!!!

זה לא סוד שיש היום תופעה שנקראת 'בית שני'! מה זה הבית שני?? כל הצעירים האלו... שאין להם סבלנות למנין המרכזי... כי הם כבדים ומושכים את התפילה... ההלל שם קבוע'... אורך שמונה דקות... לא בשבילי... נו... מה עושים? טטטוב... אנחנו באמת רואים שלצעירים של היום אין סבלנות... אין ברירה... נבא לקראתכם... מהיום אנחנו עושים מנייני שטיבלאך... ושם לא ימשכו את התפילה... יתקתקו את התפילה ואת ההלל... תוך שעה וחצי אתה בחוץ... נו... תגיד לי בכנות: זה הצליח?? לא!!! ממש ממש לא!! כשלון חרוץ!!!

אל תאמין לי, תבדוק אתה במו עיניך... תכנס למנייני 'בית שני' ותגשש... המתפללים שם רק יותר ויותר קצרי רוח... במנין של בית השני הפתיל נהיה רק יותר קצר... והתחושה של הקוצר רוח מדהדת באויר... נו... אז מה יהיה?? לאן עכשיו?? אם כשהיה הלל שבע דקות במנין המרכזי... לא היה לכם טוב!!! עשינו לכם מנין במצב טיסה... הלל תוך חמש דקות... ואפילו ארבע דקות, ועדיין!!! עדיין זה מידי ארוך לכם?? אז מה עוד? לאן?? הגענו למבוי סתום!! מה... נעשה הלל של שלוש דקות? אז הנה!!!! כאן הגיע הטרנד החדש והטיל פצצת תאורה:

לא!!! הכל!!! שבע דקות הלל ?!? ארוך מידי!! מושכים מידי!!!

חמש דקות הלל? עוד יותר ארוך.. עוד יותר איבדתי את הסבלנות... אבל 40 דקות הלל ?!? זה כן!!!! לזה יש לי סבלנות!!! אתה תהיה בהלם... אתה תראה שאני אגיע במיוחד מהבית... ואני אגיע בזמן... אתה תהיה בהלם לגלות אותי מתרגש... דומע... מחובר בכל הנשמה... ובכלל לא מחכה שיגמר... (אל דאגה, שלא תחשוד אותי לתמימות, ידעתי גם ידעתי, שיש הרבה שרואים את זה אחרת לגמרי... בעין הרבה יותר שלילית... שהדור שלנו מחפש נטו ריגושים שטחיים וחיצוניים שיגנבו את הבמה מהתפילה... ויתכן שזה אולי נכון בייחס לחלק מאיתנו... אבל אני מתעקש לטעון שעיקר האבחון נמצא אצלי, אל תשכח שיש הרבה מאיתנו שבשאר ערכים תורניים לא שטחיים, ורק בתפילה אנחנו לא מצליחים להיאחז בנקודת חיבור, ולבנתיים, ממקום של חיפוש ורצון נואש להיאחז בנקודת חיבור, הרי לעת עתה זו נקודת החיבור שאנחנו מצליחים להיאחז בה, לא שהפתרון הזה נכון!! אבל זה בהחלט מביע נקודת חיפוש אמיתית שבהחלט מרגשת את הרבש"ע)

<u>ותדע לך שככה זה בכל דבר בעבודת ה' ו... וגם בחיים!!!</u>

מאוד קשה לגביר אדיר לתרום 500 דולר! עוד יותר קשה לו להיענות לבקשה ולהכפיל את הסכום ל-1000 דולר... מה יותר קל לו?? להחליט יום אחד לדפוק הוראת קבע של 50.000 דולר ולהיכנס לעובי הקורה וליטול חלק בקרן הבנין... כי בשביל גביר לתת 500 דולר זה כמו לתת 10 שקל לקבצן, ו-1000 דולר? זה כמו לתת 20 שקל לקבצן... נו.. כמה כסף כבר אפשר לתת לקבצן?? אבל לתת 50.000 דולר?? אוהו... זה כבר להיכנס לעסק ולהיות חלק מהעניין... היסוד הזה הוא א' ב' של כל שנורר ומשולח!!! מי שלא מבין את הלומד'ס הזו... חבל על הכרטיס טיסה.

תכל'ס... אני מקווה שאתה מבין לבד שבמאמר הזה לא חתרתי, לא לדבר על חיזוק בהלל, ובוודאי לא לתת טקטיקות של גיוס כספים... אלא מאי?< אני בעיקר חותר לעצם היסוד שטופח לנו על הפנים:

תבין: יצור אנושי משווע ל-חיבור!!! ברגע שאני מצליח להתחבר... זהו... יש לי את כל הזמן... את כל הפניות... את כל המוטיבציה... ואם אני לא מחובר... אז אין כלום!! אין לי טיפת סבלנות וטיפת כוחות נפש... בקיצור: הכל מתחיל ונגמר ברמת השייכות והחיבור!!!

<u>כלפי מה הדברים אמורים??</u>

אחת התעוקות המצויות והצפויות ביותר בקרב בחור ישיבה זה כעת!! תחילת זמן חורף!!! התחלת כעת את הזמן ואתה מרגיש סוללה ריקה... מה קורה לי?? אין לי כח, אני לומד בקושי שעה וחצי וזהו... נגמר לי!! נו... מה יהיה איתי?? אם תוך שעה וחצי אין לי כח ללמוד... אז מה הולך להיות איתי כאן בששה חודשים הקרובים?? בפרט שיעור א', הייתי פה בסה"כ חודש אחד!! חודש אלול!! וזה היה מספיק מתיש... נו.. וכעת מתחיל זמן חורף!! אתה יודע מה זה זמן חורף מעובר? זה זמן אלול פי שש... נו... אז אם על חודש אחד של אלול הייתי צריך הפוגה של שלוש שבועות, בין הזמנים (והרגשתי שאני צריך את זה) אז תחשוב, מה הולך לקרות לי פה בעוד חודשיים שלוש?? אני אתפקע לגמרי??

זו מחשבה מתמטית שעלולה לגרום לתעוקה לכל צעיר וגם למבוגר...

ומה התשובה?? לא!! יש לך טעות!!! זה עובד בדיוק הפוך!!! חודש אחד בודד של לימוד, בהחלט צריך הפוגה של שלוש שבועות... למה? כי זה בסה"כ חודש... חודש אחד לימוד בסה"כ זה מאוד מתיש... נו... מתי זה יגמר?? אבל מה יכול להיות יותר קל ומהר מחודש אלול אחד בודד??? שוונג של שלושה חודשים!! כן!! ככה זה!! זה מדעי!! תשאל את מי שאתה רוצה... הזמן הכי גישמאק והכי קל ויעיל בישיבה זה זמן חורף!! ימי חורפי!!! אם רק תסכים להתניע ולהסתער פנימה ללא מעצורים... אם רק תסכים להתחבר ולא כל הזמן לעמוד עם יד על שעון... אם רק תעיז 'לתת גז' ולהסכים להיכנס לעניינים... תוך שבועיים וחצי אתה כבר תשלים את המשפטים שלי לבד... תאמין לי: מניסיון!!! הקושי של הלימוד הרצוף בתחילת זמן, נובע רק בגלל שעד כה היה בין הזמנים, ותכל'ס לא יצא לך ללמוד יותר משעה רצוף... ממילא החיבור שלך כעת ללימוד הוא קלוש ברמה של שעה... שקיעות בלימוד ברמה של שעה זה קוצר רוח, אבל שקיעות בלימוד ברמה של שעתיים, זה הרבה יותר קל... (אגב: אני לא מדבר לידידי מאובחני הקשב וריכוז, שאצלם זה פחות קשור לתחילת זמן)

בקיצור: זו הטעיה מאוד מוכרת!!! השכל הישר אומר שאם הלל שבע דקות ארוך, בו נעשה הלל ארבע דקות, אם קשה לי ללמוד שעה, בא נוריד לחצי שעה... **<u>אז זהו שלא!!!</u>** הרבה יותר קל ללמוד שעתיים מאשר שעה, ולכן גם זמן חורף הרבה יותר קל מזמן אלול... כל מה שנותר לך זה להסכים!!! להסכים להיכנס לזה!! לא להירתע לתחושות התעוקה הראשונות של הניכור... תסכים להתחבר!!! בקיצור: בדיוק על זה נאמר: קבלו עליכם- שכל ההתחלות קשות, ומכאן ואילך יערב לכם...

--- יש כאלו שטוענים שהדור הצעיר שלנו מאוד רדוד... הכל עובד ב-תן וקח... אתה רוצה לשכנע אותם להתחזק במשהו... אתה חייב לשכנע ולהסביר להם איזה ריווח אישי יהיה להם מזה... אחרת אין עם מי לדבר... ואני חולק בתוקף: זה ממש ממש לא נכון... רק מה?? מה כן נכון??

הדור שלנו מאוד מאותגר מול שטחיות ורדידות!!! מאותגר ברדידות!!

ברור שהעולם כעת מספק כמויות אסטרונומיות של שטחיות ורדידות... ולכן אדרבה!!! דווקא מרוב מאסות של שטחיות ורדידות... הדור הצעיר שלנו נדחק לפינה עד הקצה... והוא דווקא משווע לעומק חסר פשרות!! תבין: הצעירים שלנו מצאו את עצמם מול שוקת שבורה... אני לא יכול להישאר משהו כזה פרווה באמצע... זה לא כמו הדור הבוגר שמסוגלים לדפוק כל יום במנין הישיבתי, להתפלל בנחת, הלל בקצב ממוצע וזהו... ובזאת לסגור את האירוע... לא!!! זה כבר לא תואם את הדור הסוער והרוגש שלי... אני מוכרח להיות מחובר הרבה יותר!!! או שאני אהיה מחובר ואז אני יכול גם להגיד הלל ארבעים דקות... או שאני לא מחובר בגרוש ואז גם להלל של ארבע דקות אין לי טיפת סבלנות ועניין...

אני רואה בזה אמירה עוצמתית!!! הדור הצעיר שלנו הוא כבר לא בשביל לשרוד את התפילה, הדור הצעיר מנענעים לנו את הכסא ומבהירים: אנא, תחברו אותנו... אנחנו רוצים חיבור עמוק לתפילה, משהו פה צריך לקרות!! או ארבעים דקות או פחות מארבע דקות!! ולכן אין ברירה... לא נותר לנו אלא לעלות לבוידם ולהתחיל לחפש... אולי ספרי חסידות יעזרו לנו... אולי פנימיות התורה... הם צודקים בדרישה.

כנ"ל בייחס לקבלת עול מלכות שמים זה מאוד בולט ומפעים... אולי לא שמת לב, אבל לאחרונה אף אחד כבר לא מחפש סגולות... הדור הצעיר בז לזה... הדור הצעיר רוצה לשמוע אמת צרופה!!! או שתרומם אותי לגבהים של המלכת ה' ונתינה של מאה אחוז לה' גם בלי שום פידבק, או תן לי אייפון... הדור הצעיר כבר לא בנוי להיות חרדי תקני!! אני אהיה בסדר עם ה' והוא יהיה בסדר איתי.. לא!!! העולם מציע יותר מידי הרבה שטויות, בשביל שיהיה לי שווה לוותר על כל זה ולקבל לאקשן, או שתביא אמת צרופה או תן לי להישאר עם כל השטויות. נא לא לזלזל בדור הצעיר והמאותגר שלנו שכ"כ משווע לעומק!!!

גליון 1132 - שנה כבי

יהודית באהבה

הפטרה "רוני עקרה"

פרשת נח

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

© כל הזכויות שמורות

שבת ו' חשון התשפ"ז

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	17:50	18:40	19:20
ת"א	17:48	18:38	19:16
חיפה	17:49	18:39	19:17
ב"ש	17:50	18:40	19:19

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה

עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

היהודי שפנה לרבנו **משה לוי** זצ"ל בשאלה הלכתית, לא התכוון כלל לעזרה כלשהי. כל שרצה – הוא לקבל תשובה **כיצד לנהוג עפ"י ההלכה** וזאת השאלה: לוויתי כסף מבן משפחתי, צמוד לדולר. מחוסר ידיעה לא עשיתי היתר עסקה כדי לשלם את הפרשי עליית הדולר. כיצד עלי לנהוג עתה הוא שואל, כדי לא להיכשל חלילה בריבית?

רבנו, לאחר שהציע מספר דרכים, התמקד בפתרון העיקרי והנכון ביותר: כדאי שתפרע את ההלוואה מידית,ותלווו המחדש עפ"י היתר עסקה ולהגדיל את הרווח שלהם לפיצוי על הזמן שחלף. ובכן, נפתרה הבעיה. שאלה הלכתית – **ותשובה בצידה**... אלא שהייתה עוד בעיה "קטנה": לשואל אין את האפשרות לפתור את ההלוואה... גם לכך מצא רבינו תשובה פשוטה: "אני אלווה לך את הכסף למספר ימים, תפרע את ההלוואה, תחזור ותיקח מחדש את ההלוואה כפי שהצעתי והכול יבוא על מקומו בשלום..." הנה, כך עונים תשובה הלכתית בשלמות!

הרב מאיר אלפסי סיפר: פעם עבדה בביתי עוזרת ממוצא רוסי, ומכיוון שידעתי שהרב **משה בן טוב** זצ"ל אינו מסכים שגויים יכנסו לבית, בדקתי פעמים רבות שהיא אכן יהודיה, ורק משנתברר הדבר **מעל לכל ספק** אפשרתי לה לעבוד בביתי. בתקופה ההיא, הבאתי לרב בן טוב את מזוזות הבית, הרב הסתכל עליי ואמר: "היה בבית שלך גוי"! אמרתי לרב: "כבוד הרב, אנחנו מקפידים שלא יכנסו גויים לבית, ולא ידוע לי על שום גוי שנכנס לדירתנו". אולם הרב חזר ואמר: "**היה גוי בבית**"! כשחזרתי לביתי סיפרתי לאשתי על דברי הרב, והיא קראה מיד את העוזרת לבירור. האשה סיפרה לה שבנה הגיע מרוסיה לבקר אותה, ביחד עם אשתו שהינה לצערנו גויה. השניים השאירו אצלה את בנם- שהוא כמובן גוי, עד שסיימו את הביקור בירושלים. ילד זה היה בביתי, וזה מה שראה הרב במזוזות...

כלל גדול בתורת נפש האדם הרושם הראשון נחרט בו עמוק

רבי מנחם-מנדל מוורקי זצ"ל אמר: מהגאווה עצמה אפשר ללמוד שלא להתגאות, שכן הגאווה אינה נמצאת אצל הגדולים בלבד, אלא היא קיימת גם אצל **הנחותים ביותר**.

ללא המשך העבודה יכול לשכח מאיתו דברים רבים אשר הקנה לעצמו, ולכן רואים אנו מה שפחות מכירים את הבורא יותר מתרחקת הבריאה מתכליתה, ומכיון שכך, ברור הדבר שכל אחד צריך להשתדל תמיד **לחדש בכל רגע** את הכרתו בבוראו הכרת שכל והכרת לב

לא בתי ספר השכילו אותנו-מהחיים השכלנו"

לע"נ **רחל (רשל) אלבז**
בת קלרה ואליהו

נקודה למחשבה

בימי **החתם סופר** זצ"ל יצאה גזירה מאת שר החינוך ההונגרי ולפיה **חל איסור** על לימוד התורה בישיבות. ראש הקהל, ועימו נכבדי העדה, ביקשו להיפגש עם השר, אך הוא סירב לקבלם, כי שונא יהודים ורשע מרושע היה מיום עומדו על דעתו . לבסוף, לאחר השתדלות מרובה, ניאות השר לקבלם בביתו, לפי צאתם של חברי המשלחת לפגישה הגורלית, התדפקו על דלת ביתו של החתם סופר כדי לבקש ממנו שיאציל עליהם מברכותיו ועצותיו . ולבסוף הזהירם לבל יכשלו בשום איסור., חברי המשלחת התפלאו על דבריו אלה של החתם סופר .וכי הם מתכוננים לעבור על איסור כלשהו? מה פשר הציווי הזה? והנה, הם מגיעים לבית השר והאיש מצווה את משרתיו לכבדם בספל קפה עם חלב. משמעו שהכיבוד כולל חלב , חלפה תזזית של רעד בליבם ודברי הנבואה של החתם סופר, עלו ובאו בזיכרונם. היהודים מתנצלים בפני השר על שהם מנועים מלהתכבד בספלי הקפה, בשל האיסור לשתות חלב עכו"ם.

השר מגלה עניין בנושא ארשת ניצחון נראתה על פני המארח. חשש זה שהעליתם בדבריכם קיים רק בגוי המחזיק במינים רבים של בהמות, אולם בחווה שלי יש רק פרות. הם מחליטים לעמוד על דעתם בעקשנות, ומנסים להסביר לשר שחלב של נוכרי **יש בו איסור בכל מקרה**, ולכן אין הם רוצים לטעום מהכיבוד. הוא מצווה להביא לפניו את המשרתת. 'אמרי נא לי ,מאיזו בהמה הבאת את החלב הזה'? לפליאתו של בעל הבית ולתדהמתו, מתחילה המשרתת לגמגם ... 'החלב הוא של פרה, אבל יש כאן גם ... ' מה יש כאן גם? אמרי מיד! אמרה בקול רועד. 'כאשר הודעת לי לפני שעה על האורחים המגיעים אליך לארוחת הבוקר, וביקשת שאחלוב במהירות את אחת הפרות ואכין ספלי קפה, עשיתי ככל אשר ציווית, ואף מזגתי כבר את החלב לתוך הקנקן שהיה אמור לעלות על שולחנך . ובדיוק אז, דקות ספורות לפני תחילת הסעודה, נשפך מרוב החיפזון מעט מן החלב שבקנקן. הייתי אובדת עצות, ולא ידעתי מה לעשות. לפתע עלה בליבי רעיון .עליתי במהירות לביתו של סגנך המתגורר ממול, **והמחזיק בחווה שלו גמלים**, וביקשתי ממנו שימלא את הכד בחלב של גמלה ... אני מתחננת על נפשי ומבקשת שתחוס עלי, אדוני השר, כי אלמלא הייתי בטוחה שחלב גמלה טעים יותר מחלב פרה, לא הייתי עושה מה שעשיתי

משמע השר את דברי המשרתת לא יכול היה שלא להביע את **התפעלותו מחוכמתה של תורת ישראל**, והודיע לחברי המשלחת ששליחותם הוכתרה בהצלחה ... עתה נוכחתי לדעת שמשה אמת ותורתו אמת, ואני מבטל את הגזירה! (העורך)

העלון לעילוי נשמת: **רחל אמנו** ע"ה הרב **יהודה צדקה** זצ"ל זכותם תגן עלינו

"ושמרו... את השבת" לרגע אחד מחנה עבודה, בימי הזעם

הרבה מאות אלפים ורבבות מישראל הובלו לעבודת פרך לחודשים ולשנים על ידי רשעי העמים לפי פקודת הצר הצורר. הם נאלצו לעבוד **בין בשבת בין בחול**.

אלפי יהודים, אשר תמיד משמרים שבת קודש כהלכתו, והיו תמיד נזהרים מכל נדנוד איסור או מוקצה בשבת, הוכרחו לחפור בשבת ולעבוד כל מיני עבודות קשות, והם היו בצער גדול על שחיללו שבת קודש. גם אני נאלצתי לעבוד עבודת פרך כזאת במשך חודשים רבים. פעם אחת עבדנו עבודה קשה ביום שבת קודש, והיינו באמצע השדה כמאתיים יהודים וחפרנו בקרקע בכלי חפירה. **פתאום צעקתי בקול מר**: אהובי! אחי! התדעו שהיום שבת קודש?! על כן נניח לרגע אחד את כלי החפירה לקיים: "ושמרו בני ישראל את השבת"! כל הנוכחים שמעו בקולי וכן עשו, יחד עימי הניחו את כלי החפירה על הארץ, ואז שמרנו כולנו יחד באמת ובלב שלם את שבת קודש לרגע אחד... אם יבוא מאן דהו ויבקש מצידו שיעשו עימו פעולה שיש בה גם כדי גרימת צער. לנו אנשים פשוטים אין שום בעיה, הרי הוא הסכים, הוא אפילו ביקש.

רבי **שלמה מזוועהיל** זיע"א

היה אחד מבאי ביתו של הרב, שהיה ישן בביתו תקופה מסויימת, ביקש מהרב שיעירהו בשעה מסויימת. הפטיר הרב לעומתו שאינו יכול להיענות לו לבקשתו, אם כי היה רוצה בוודאי לעזור לו. והסביר לו טעם הדבר: כי בעת שמעירים אדם, ברגע הראשון לפחות, **גורמים צער למתעורר**, לנתקו מהשינה, ואין הוא יכול לגרום צער ליהודי ואפילו לרגע אחד.

המבקש ענה שהכל ברצונו ובהסכמתו,ואדרבה, ניחא ליה בכך שיעיר אותו. אולם הרבי לא נאות ולא הועילו כל ההפצרות וההסברים- כי אין הוא מוכן בשום פנים **שגרמא של צער**, באיזה צד שהוא, יצא על ידו.

אין שום שכר על מצוות בעולם הזה, אלא רק עזרה לקיים מצוות נוספות

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

מעשה באחד מסוחרי ראדין שהיה מן המאחרים לבוא וממהרים לצאת מן השבת. ביום שישי לא נעל חנותו לפני צאת הכוכבים ובמוצאי שבת פתח את חנותו בעוד חמה בראשי האילנות. הלך אליו ה"חפץ־חיים" והטיף לו מוסר בדרך משל:

מעשה באיכר שהיה מביא תבואה למכירה לסוחר יהודי. ועל דבר זה הסכימו ביניהם המוכר והקונה שבשעה שהיו שוקלים את שקי התבואה במאזניים, היה הסוחר חורט חריץ בקיר ואחר כך היו שניהם סופרים את החריצים וידעו שכמספר החריצים כן מספר השקים של תבואה שהביא האיכר.

לימים נמלך האיכר בדעתו שדרך זו של חשבון סכנה יש בה, שהרי יכול הסוחר לטשטש אחד הסימנים שעל הקיר ואז הוא מפסיד שק של תבואה. לכן בא והציע לסוחר דרך אחרת: כנגד כל שק של תבואה שיישקל במאזניים ישים הסוחר מטבע על גבי צלחת, ואחר כך ימנו את המטבעות וידעו כי מספר השקים כמספר המטבעות. התחילו נוהגים כך.

ברם בשעת מעשה לא אצר האיכר כח לכבוש את יצרו, וכשראה שהסוחר אינו מבחין במעשיו היה ממהר לשלוח ידו בחשאי, נוטל מטבע מערימת המטבעות ומשלשלה לתוך כיסו... ואילו הסוחר בפיקח עשה עצמו שאינו רואה, שהרי הסוחר מרוויח מכך, שמשלם פחות ממה שהיה צריך לשלם...

אחים אהובים! הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה יקרה את השבת. שכנגד כל שעה ושעה שבה הריהו משפיע עלינו ברכות טובות בששת ימי המעשה, ואתה גונב מן השעות הללו.
אבל למעשה אינך גונב אלא משלך. מחסר את עצמך...

שבת שלום ומבורך מכל בית ישראל

אדם לפני מותו פונה לבן שלו

ואומר -לך אני מוריש את רחוב אלנבי ממספר 2 עד 30.
לאחר מכן פונה לבת שלו ואומר - לך אני מוריש מ-50 עד 100.
אחד שנכח במקום, שאל אותם, לא ידעתי שאביכם הוא טייקון נדל"ן.
אמרו לו **הוא מחלק עיתונים,וה הקו חלוקה**

"סעודה רביעית"

"סעודת דוד המלך ,"סעודה הנאכלת במוצאי שבת. מכונה כך משום שהיא מלווה את יציאתה של שבת ה"מלכה": "אמר רבי חנינא, לעולם **יסדר אדם שולחנו** במוצאי שבת, אף על פי שאינו צריך אלא לכזית" והיא הסעודה הרביעית במוצאי שבת הנקראת "מלוה מלכה."

מלוה מלכה", על שום מה ? בידינו הסבר רש"י כי : "במוצאי שבת נמי כבוד שבת ללוות ביציאתו דרך כבוד, כאדם **המלווה את המלך** בצאתו את העיר.

רבי **מאיר מפרימישלן** היה

מקרב עניים ומרחיק עשירים. שאלוהו מקורביו: הלא מצינו במסכת עירובין, שרבי יהודה הנשיא היה מכבד עשירים, ולמה רבנו עוין את העשרים ומרחיקם?
השיב רבי מאיר: מאמרם של חז"ל:" רבי **מכבד עשירים** יש לפרשו כך: **רבי מטאטא** את העשירים מביתו...

מעשה ברבי **מאיר שמחה**

מדווינסק זצוק"ל שישב בבית הכנסת לפני תפילת מעריב, והיה שם "מגיד שיעור" שאמר את שיעורו בין מנחה למעריב. ביני וביני נכנס אורח ת"ח ונעמד בצידי ביהכ"נ והקשיב לשיעור באמצע הוא **הקשה קושיה** על ה"מגיד שיעור". עד שה"מגיד שיעור" התבייש ולא ידע מה להשיב, השתתק ולא יכל להמשיך. מיד התערב הגאון ר' מאיר שמחה והגיב בקול: מי שאינו יודע **בין ימינו לשמאלו** מכניס אפו לכאן?!
כדי לא לבייש את הרב.

וחייתם לי סגולה מכל

העמים" (שמות יט,ה). אהבת הקב"ה לעם-ישראל היא כעניין של "סגולה", למעלה מן ההיגיון והטעם.
"סגולה" היא מלשון 'סגול'. כשם שה'סגול' בכל דרך שאתה מהפכו **נשאר עומד בצורתו**, אף כנסת ישראל כך - על כל הטלטולים והזעזועים יישארו בני-ישראל יהודים, בבחינת "נצח ישראל לא ישקר".

יצר האדם רע מנעוריו, וכוונתו להכשילו ולהוליכו מדחי אל דחי ח"ו

עלוני השבוע
הצטרפו לרשימת התפוצה שלנו במייל!
מייל לנרשמים חדשים בלבד
newalonim@gmail.com

טבל רבי **משה מנדל** זצ"ל

את כל גופו באישו של נהר דינור, והתקדש בקדושה עליונה ונשגבה. ובגין כך זכה לדרגותיו הרוחניות הנשגבות. הבריות עמדו נפעמות למראה פניו המאירות, שהוד של קדושה חופף עליהם. היתה בו חיוניות ורעננות נעורים כשל תינוק שלא טעם טעם חטא, ונראה היה בעליל כי **צלם אלוקים שורה עליו**. במשך כיובל שנים,
מאז נחלה, הפריש והבדיל את עצמו מהדברים שיש להם זיקה לענייני העולם הזה, גופו הזדכך והיטהר למעלות עליונות. גדולי צדיקי הדור ענו אחריו "מקודש מקודש", הוא הוכר כעמוד הקודש והטהרה בדורנו. מימיו לא הוציא עיניו מעבר **לארבע אמותיו**, מבטו לא שוטט מעולם סביבותיו. ראה רק את מה שהיה צריך לראות, ולכן זכה **לכוח ראיה רוחני**.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולייה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איזה, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

מותגים חזקים
מתחילים באריזה מנצחת.

בסיטונאות בלבד!
מינימום 1,000 יחידות

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

Vidank
שקיות ומארזים בסטייל

עיצוב וסטיילינג למותג
שקיות ממותגות בעיצוב פרימיום
פיתוח קונספט למארזים ממותגים

052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

בס"ד

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

הל"ז מלחיץ?

עם המהירות של דפוס ספיד
הכל יגיע בזמן!

מצטרפו למאות לחיות מקבלים שמחפשים מהמהירות והאיכות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

>> קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 <<

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם